

flos. Et ideo ipso possibile est ueram contemplationē esse in aia: q̄ more upupe facit in stercore nidū suū. Ibi enim cōputreant iumenta. Nō ibi aquila uolat ad alta: nā ipsa edificat i petra nō q̄licūq; sed ardua. Item est petra & flos: quia iesus flos in punta te: petra firmitate & arduitate crucis sue. In punta te ergo iesu & oīum operum eius debet conuersa ti mens que uult cōtēplatiōni uacare & puritatem habere. Nihil est quod tantū aiam munder ab oī uinore sorde: q̄tū continua ruminatio crucis xpi & uite. Et hoc est habitare in flore: habitare in iesu. Ip se enim dicit: Ego flos capi &c. Ipse ē & hortus cō clusus in quo solū inuenitur nitor uirtutū: & lilio rum cādor: in quibus conscientia dealbat. ¶ Et iō necessarium est secundū. s. custodia sensuū: ut nihil uelis sentire nisi solum iesū: quod eleganter notat i eo q̄ i isto toto tempore de iesu ab euāgelistis si let: & sic eius occultatur uita: ac si in illo tempore nō fuisset: ut in hoc uir cōtemplator doceat exp̄se q̄ eū oportet sic clausū ab his que sunt mundi ui uere ut solo corpore: & non mēte in mūdo uerſet: quod nullo modo facere poteris: nisi reddas te mor tuum oī curiositati sensuū: ut nihil uelis sentire: ul loqui nisi solū iesū & hunc crucifixū: & i eo solum dirigas tue contemplationis intuitū: ut sp̄ iesū: ul aliqd eius ante oculos mentis tue uertas. ¶ Hoc si gnificat immobilis ille aspectus facierū cherubi: q̄ solū propitiatorū uersis uultibus & se ibi mutuo respiciūt. iii. Re. ¶ Ut oīa tua in xpm respicias & q̄ rucūq; sp̄iales amicos nō nisi in eo uideas de uul tu nō curas p̄sentia corporali: & quotiescūq; conti gat te in talibus distrahi cū magna uerecundia ad ie ūm redeas rubore pfusus q̄ circa aliud fuerit ua ga mens tua. Ac si infinitus deus & mortuus p te in amore iesus non sufficeret tuā replere aniam: & eam sine socio possidere. ¶ Ad hec autē duo suf fragat tertium. s. obediētia internay inspirationū: q̄ quidē in hoc consistit ut aia getata ab oī amore sui & cuiuscūq; alterius nisi xpi iesu. In solo illo: & p ipsum: & p ipso: uelit quicqd uult: & nihil aliud appetat p se: uel pximo nisi quod in xpo iesu & p ipsū acq̄sitū est & datū. Et iō aia i se mortua & ispi ratiōi diuine plene subiecta dimittit se duci put sp̄s xpi uult se sibi offerre: & quicqd post a spū sugge ritur de xpo meditandū & cōtēplādū: ibi figit sue cōtēplatiōis aspectus: imo ibi figitur p dīnum do nū. Nec aliqd quod ad xpm pertineat reputat uile uel modicū: quia totū asp̄cit ut diuinū. ¶ Nec autē humilis obediētia cōtēplatiui status ē oīum sum ma: quia in hac plene mortificat uoluntas i semet ipsa: & hec signif. catur in obediētia iesu sacratissi me uirgini marie & ioseph. Ni enim duo, diuerſas agitationes spūs sancti gr̄e in mēte sign. secundū interpretationes diuerſas nominū predictōre. Siue enī gr̄a agitet mēte ad augmentū spiritaliū lu minum: siue uirtualiū exemplo quod nomē io seph intelligitur q̄ interpretat augmentū ul appo ſitio. Siue ad amantudines passionū iesu xpi: quod

noīe marie itelligit: q̄ interpretat amare mare. Si ue ad nouas illuminationes magnaliū xpi iesu. Nā maria aliē interpretat illuminata. Siue ad allocutionē illuminatiua pximi: quia maria interpretat illumia trix. Siue ad dñatiū cōtemptū oīum mūdanor: quod noīe marie itelligit que interpretat dñā. Si ue modis aliis quibuscūq; agitet mens a spū factō statim mens obedit subiecta oī influxui: & ducentē sequit. In se tñ sic stat mortua ut nihil ibi pro se q̄ rat: sed solū honorē dei & similitudinē uirtutū xpi in se & in pximo intendit pure: & hoc est iesū pa rentibus esse subiectū. ¶ Qualibus autem insp̄a tionibus mens secure debeat obedire dī infra lib. iiii. cap. Iesus spirans aſſatibus. ¶ Licet autē hī dica tur optimū signū ad cogitandū que sūt diuina qn̄ aia non uidet se ibi in aliquo pprio delectamēto p se: uel pro alio: sed solū honorē diuinū. Fixio autē cogitationū mentis cōtēplantis figuratur in hoc q̄ in sola nazareth non ide discurrens iesus dī con uersatus: uagatio enim corporis per diuerſa loca dis pergit sensus p multa fantasmata. Et hec ē causa q̄ re in multis cōtēplatiuis secundū famam post lō ga annoꝝ spatia adhuc non est in eis cōtēplatiō inchoata. ¶ Potes ergo uidere si uis debite ponde rare q̄ multū seruiuit nobis & magnas uirtutes fa bricauit faber noster iesus in silentio sui usq; ad tē pus baptisimi. ¶ Et hic liber secundus terminatio nem accipiet erecta stipite arboris crucifixe, uite ihu per utriusq; uite perfectissimum & altum exem plum.

¶ Explicit liber secundus.

¶ Incipit prologus libri tertii.

Recto arboris stipite per hu militatis profundum & utri usq; uite actum altissimum in correspondētia ad immen si tatem radices: iam nunc mo do consimili dilatan incipit in gratissimos ramos: dū ab hu militate subiectionis iesu ioanni baptiste hic liber incipit tertius. ¶ Ad cuius humilitatem qua oēm impleuit iustitiam: sequitur sublimis exaltatio ipsi us iesu: dum i ipso & per ipsum super suum baptis mum trinitatis mysteriū: & secundatiua uirtus iesu in ramos diffundenda apostolici cetus celis paten tibus reuelatur quiescente super ipso spū scō in sp̄e columbe animalis uolatilis: & se leuantis in aera: & multum in ple secundi. ¶ A consummata ergo humilitate illius inchoantes hunc libe dicimus.

¶ Iesus preconem audiens. Cap. i.

Qonsumatio enim tempore silētii & humilis subiectionis iesu: secundum altissime dispōis archanū: iā uolēs exire ad publicū: & ex magna charitate uolens sue diuinitatis manifestare secretū: uoluit ante se mittere preconē autenticū Ioannem baptistā sanctissimū: qui & ipse usq; ad illa tēpora magno cōtemplatiōis silentio: & rigide maceratiōis exemplo latuerat i deserto. Qui sicut nouus homo baptizando: regnū celorū predicādo: iesum prenunciando: uia xpi preparando precessit.

¶ Fuit autē tante pfectiōis & fame: ut xps a pplis crederet: pp quod sumi pontifices de hierusalē ad ipsum solennē legationē miserunt: an ipse esset xps sollicite requirentes. Ioannes autē hūilitatis forma a se negat oīa sublimia. Nam ait. Non sū xps: non sū helyas: nō sum ppha: ubi principalē sanctificatiōis statum & feruētis charitatis zelū: & sublimis cōtemplationis radiū non sibi temerarie attribuit: sed in ppria humilitate consistit. Et ideo de se se cūdo cōfiteri humilia: ego uos baptizo i aqua: ego nō sū dignus soluere calciā mēta: & tū uenisti me nō mē uocis se describit quo ad hūilitatē charitatē ad iesum: & dignitatē per ipsum: uox enim est.

¶ Duratōe breuissima i factōe cōtraria. Ecce hūilitas. Tota ad altē in dependentia & iteriori uerbo uersata. Ecce charitas.

¶ Verbi significatiua & prenūciatiua. Ecce dignitas. ¶ Tertio predicat de xpo magnalia. Medius uisum stetit quē uos nescitis &c. Vbi oī. it in xpo officiū Mediatiue rēcōiliationis: medius uestrum stetit. Dignatiue cōdēscēdiōis: ipse ē qui post me uenit. Eternē antecessiōis: ante me factus est.

¶ Verissime baptizatiōis: qā ipse est q baptiz. i spū scō Diuine generatiōis: quia uidi. & testi. phi. qā h ē. Altissime & celestis predicationis cuius cōpatiōe reputo mea uerba terrena: Qui de terra ē de terra loquitur.

¶ Mansuete oblationis: & efficacis redēptōis p holo caustū mortis: quia ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi.

¶ Plenissime purgationis oīum sibi credentiū p ifusionem spūs sci: cuius uētilabre in manu sua & mūdabit arē suā. ¶ Iudiciarie discūsiōis & sententiationis & felicitis remuneratiōis: quia securis ad radicem posita est &c. Et in multis aliis excellentis cōmendauit iesū: & discipulos suos pia sollicitudine dirigebat ad xpm. ¶ Sed & bñdictus iesus uicem sibi reddidit cumulā. Nā ipsum sanctificauit i uero ut dictū ē supra & multax uirtutū preconio cōmendauit. Nam de eius.

¶ Vite austeritate dicit eū nō manducare neq; bibere Testimonii ueritate dicit iudeis: uos misistis ad ioannē: supple de me querentes: & ille testimon-

um perhibuit ueritati.

Constantie firmitate: quia arūdo a uento agitata non fuit.

Conuersationis rigiditate: quia molle non habuit uestimentum.

Prophetie sublimitate: quia plus q propheta fuit.

Officii dignitate: quia cum angelum nominauit.

Omnis pfectionis apice & singularitate: quia inter natos mulierū nō surrexit maior. ¶ Et sicut cō-

mendauit eum uerbo: sic eū honorauit facto: quia sue predicationi diu detulit: quia ioanne predican-

te: pagē predicauit: quia ipsum predicantē hūiliter audiuit. Et ipse iesus predicans eius predicationis

uerba repetiit. i. penitentia agite &c. Et ipse & eius

opa receptiōe sui baptismatis autenticū reddidit: & multipliciter confirmauit. ¶ Precessit ergo.

Lucerna: & secutus est sol

Aurora: & post uenit dies

Amicus: & post uenit sponsus

Preco: & post uenit iudex

Baptizans aqua lauās corpora: & post uenit bapti-

zans in spū tribuens carismata.

Predicans remissionem peccatorum: & post uenit

purgationem faciens delictorū. Quod autem dixi

q baptiste predicationem iesus audiuit humiliter

sicut unus de populo licet inueniatur allegatum a

Criso. tñ pōt satis probabiliter colligi ex euāgelio

postq enī scriptū est: Matth. iii. q i illis diebus erat

ioānes baptista predicans baptismū pnie: scribit i

fra tūc uenit iesus a galilea ad ioannē ut baptizare

tur ab eo: & hoc fuit in publico. Quia dī luce. iii.

Factum est autē cum baptizaret oīs populus: & ie

su baptizato. Baptizandi autem ad auditum predi

cationis sue mouebantur: & finito sermone lauabā

rur ab eo. Vnde datur intelligi satis luculēter q ma

gister humilitatis iesus de nouo ueniens a galilea

sedebat humiliter cum aliis audiens deuote predi

cationem preconis. Et cum publicani & peccato-

rēs dicuntur baptizati fore a ioanne: in quorū me-

dio & aliorū populorū legit iesus baptizatus ab eo

Potes in hoc facto perfecte addiscere consuetā hu

mitatē iesu xpi: ubi cōfunditur humana supbia: q

a sapientibus dedignatur addiscere: & semper uult

quali a se loquens noua seipsum ostentare: cum sa

piētia dei patris humiliter ioannem audient & a

sua predicatione loqui exorsus sit. ¶ Nic autem no

lo preterire perfectissimum obedientie exemplum

datum uiris spiritualibus a ioanne ut deo seruiant

secundum internum spiritus instinctum: non se-

cundum eorum uoluntatem sub specie spiritus ap

parētis. Quid delectabilius & spiritualius & deo

secundum humanam reputationem acceptius: &

animarum saluti utilius: q cum iesu corporaliter cō

uersari. In quo enim talis familiaritas poterat non

prodesse? Et quantum debet flagrare humanum

desideriū dei uerbum iesum uidere: tangere: re

uereri: amplecti in sua uiuificatiua carne cum

Scriptum sit. ¶ Quotquod eum tangebant sal-
ui fiebant: & tamen Ioannes de hoc fecit abstinē-
tiam: donec dilectus Iesus uenit baptizandus ad ipsū
Scriptum est enim Ioan. i. Et ego nesciebam eū:
sed qui me misit dixit mihi. Super quē uideris spi-
ritum descendētem & c. ubi dicitur q̄ accepit signū
ut in facie corporali cognosceret eum. Non enim
potest inte ligi q̄ nesciret uenisse christum & filiū
dei esse Iesum: cum in matris utero accepit hoc do-
num: ut dictum est supra: sed uult dicere q̄ nescie-
bat sensuali notitia: quia in deserto solitarius iam
xxx. annis: uel quasi non uiderat eum: immo forte
nunq̄. Et facit Ioannes spiritus sancti consilio ut te-
stimonium incognitū: & nulla extrinseca familiari-
tate coniunctū esset penitus in suspectum. ¶ Obe-
diunt ergo Ioannes in re tam difficili spiritui sancto
& non uoluntati sue ut abstineret ab illius uisione
& contubernio: in quem totus erat transformatus
in animo deficiens a seipso. Quid ergo dicit ad h
spiritualium soliditas que sub specie diuini profe-
ctus infirmorum offendunt oculos: prelatorum p
uocant animos: & non possunt a propriorum appe-
tituum familiaritate distinguere: sciant q̄ non sequū-
tur consiliū spiritus sancti qui per apostolum di-
cit. ii. ad Cor. vi. Nemini dantes ullam offensionē
ut non uituperetur ministerium nostrum. Licet at
aliqui exponant illud. Et ego nesciebam eū: q̄ Io-
annēs ignorauit utrū potestatem baptizandi interius sibi
soli Iesu retinuerit. Non tamen ē uerisimile q̄ Ioan-
nēs ignorauerit q̄ impossibile est per alium q̄ per
deum remitti peccata: quod est interius baptizare
sed magis est uerum secundum Crisostomum q̄ eum non
cognoscebat in facie. ¶ Magne autem patientie &
supportationis omnium tribulationum & oppro-
briorum huius uite stupendum datur exemplum
in eius carceratione & morte: quando attēdit mēs
multis sceleribus irritata: q̄ Ioannes sanctificatus
in utero sic sine reprehensione conuersatus in de-
serto tam excellenter magnificatus diuine uocis te-
stimonio sic est a deo permissus per manus adulte-
rorum carcerari: & ad petitionem ipudētissime me-
retritis amputato capite tanti uatis: factum est de
ipsius capite ludibrium in illo obscuro cōuiuio sal-
tatiuū. Quomodo enim ibi conculcatur omnis ui-
te pompa: quando sublimissimum uatem & sum-
mum Baptistam: & amicum fidelissimum cū tan-
to opprobrio uoluit sapientia christi de mūdo exi-
re. Quis igitur querat nisi insipiens temporales ho-
nores in morte: In hoc enim exemplo: & q̄ maxi-
me in sue crucis opprobrio: & in aliorum amicorū
suorum tam multiplici perpeffo martyrio: non so-
lum datur uere christum diligentibus materia con-
temnendi omnes uite huius honores: uerum eti-
am appetendi ad similitudinem christi Iesu: & sui
sublimi preconis in huius mundi uilitate uiuere:
in opprobrio exterioris fame pro amore iustitie uī
tam finire.

¶ Iesus uir baptizatus cap. ii.

Dum ad etatis. xxx. annum uenisset rege-
nerator uite spiritualis Iesus: quoniam in
sacramento baptismatis omnem animā
recipere sanctissima ordinatione disposuit: ut prius
faceret q̄ doceret magister humilitatis Iesus prius i
se recepit: quod recipiendum omnibus imperauit
¶ Et hic ad hanc suam ordinatissimam lectionem hu-
militatis profunde. Nullum enim remedium legi-
tur suo tempore fuisse contra peccatum: quin ipse
recipere uoluerit agnus sine peccato qui uenerat ali-
orum emundare peccata: ut ueris penitentibus ue-
recundiā auferret: & ipsos ad salutaria remedia que
renda: sine quibus iustificari non poterant: suo exē-
plo feruentius animaret: unde circumcissus fuit die
octaua: & xl. presentatus in templo. Et nunc maio-
ri humilitate iam trigenuus uoluit Ioannis bap-
tisma recipere: quod publicanis & peccatoribus dab-
atur in penitentie signum. Attende ergo o anima
q̄ dei filius tanq̄ peccator: & immundus pro te co-
ram populo denudatur: & aquis iordanis in signū
spiritualis ablutionis immergitur: unde nec mirū si
baptista contremuit in tam stupendo humilitatis
exemplo uidens Iesum: quem sciebat totum mun-
dum debere baptizari spiritu sancto: sic humiliter
uelle baptizari ab ipso ad omnem gradum iusticie
in humilitate complendum: unde ipse dixit. Ego
a te debeo baptizari: & tu uenis ad me? Nec mirū
quia ipsum cognouerit filium dei. Sic enim dixit
Ioannes primo. Ego uidi & testimonium perhi-
bui: quia hic est filius dei. ¶ Rationabiliter autem
fuit Ioannem baptizare in aqua: ut sicut dicit Cris-
ostomus. Per nouitatem signi maiorem multitudi-
nem attraheret populi: & illis concurrentibus fer-
ret testimonium de diuinitate & sanctitate christi
¶ Et ut tali baptismo homines assuesceret ad unum
christi baptismum. Et ut eos in signo tali ad peni-
tentiam inducens ad christi aduentum & redēptio-
nis sacramentum digne recipiendum animas pre-
pararet: unde beda dicit q̄ sicut catheterizatio bap-
tizandorum ad baptismum disponit: sic bap-
tismus Ioan. ad christi baptismum. Et ideo nō ē uerten-
dum in dubium q̄ baptizati baptismō Ioan. fue-
runt christi baptisma ē iterum baptizati. Et hoc ē
quod dicit Augustinus. Qui baptizati sunt bap-
tismo conserui: oportet q̄ baptizentur baptismō
domini. Vnde Augustinus dicit ad selenianum.
Apostolos qui fuerunt Ioannis discipuli a chris-
to baptizatos: ut christus haberet baptizatos ser-
uos per quos ceteros baptizaret: imo quod plus
est Crisostomus super Mat. dicit super illo uerbo.
Ego a te debeo baptizari. Quando christus di-
xit. Sine modo: ostenditur q̄ postea christus
baptizauit Ioannem: & hoc dicit in quibusdā libris
apocryphis scriptum esse. Certum tamen ē ut Hie-
ronymus dicit sup Mat. q̄ sicut xps fuit baptizatus
a Ioāne. Ita Ioannes a christo erat i spū baptizandus

✓ Fuit baptismus Ioan. a deo: sicut ipse dicit Io. i. Qui me misit baptizare in aqua ad illos effectus qui dicti sunt supra: ubi patet q̄ baptismus ioanis habuit exteriorem ablutionem & ritum ad assuefaciendum ad christi baptismum: non tamen habuit interiorem baptizatiōem per spiritum sanctum. Et ideo non afferebat gratiam quia illud seruiabatur christo. Secundum illud Io. i. Gratia & ueritas &c. sed preparabat ad ipsā sicut ipse dicit. Non sum ego christus: sed sum missus ante illū. Et ideo tali baptismo conueniens fuit christum baptizari: quia christus spiritali regeneratione non indiguit que non dabatur in baptismo Ioannis: ut per hoc ostendatur q̄ christus baptizatus est ut aquā sanctificaret tactu sue carnis mundissime: non ut sanctificatam acciperet: unde & spiritualem regenerationem aquis tribuit quō ad tria scilicet quō ad

✓ Peccatorum munditiā

✓ Temptationum refrigeratiuam

✓ Et ex collectione uirtutum & donorum spiritualiū uiuificatiuam secundum triplicem aque proprietatem: lauandi: refrigerandi: & generandi: per uitalem humorem in plantis & herbis. ✓ Conueniens autem fuit q̄ christus baptizaretur in aquis iordanis: & ratione nominis: & ratione multiplicis signi: in eo in ueteri testamento preostensi. Iordanis enī interpretatur descensio eorum: eo q̄ christus descēdebat humiliando se in baptismo ad nostrorū peccatorum remedium: sicut dicit Nazanzenus. Baptizatus est christus ut totus uetus Adam imergatur. Interpretatur enim filius iudicii ut in fluxu sanguinis christi in quo fuit riuus iudicii dei patris super unigenitum suū pro nobis: ostendatur nostrū consecrare baptismā. Iordanis enim fuit ille fluuius per cuius transitum filii israel intrauerunt in terrā promissiois. In signū q̄ nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto non potest introire in regnū dei: sicut dicitur Io. i. ✓ Ad quod etiam pertinet q̄ heiyas diuisit aquas iordanis qui erat i curru igneo raptus i celum: ut dicitur. iiii. Re. ii. Quia transeuntibus per aquam baptismi per ignem spiritus sancti patet aditus paradisi. Instituit autē benedictus iesus suum baptismum in aqua non solum ppter causas predictas: sed ex maxima materia: quia aqua est materia omni loco communis: & in omni aq̄ materiali: ubi saluatur species potest baptismus cōferri: & ut ostenderet christus iesus seipsum eē solum ministrum interioris baptizatiōis: licet autē conueniens sit q̄ a sacerdote qui uicem eius gerit illud sacramentum recipiatur: tamen in necessitatis articulo clericus & laicus: uir & mulier: christianus & paganus potest christi conferre baptismum: dū tamen in debita forma & aqua: & cum hac intentione q̄ intendat facere quod facit ecclīa christi: quā tūcūq̄ paganus non credat per fidem suam aliquod baptismā ad remissionem peccatorum ualere. ✓ Vbi autem sacerdos non clericus: ubi clericus nō

laycus: ubi laicus uir: non mulier: ubi fidelis: nō infidelis debet presumere baptizare: & peccat aliter dās uel recipiens. ✓ Et licet sepe non recipiat ad utilitatem: semper tamen recipit sacramenti ueritatē si intendit recipere quod etiam donat: quia quantūcūq̄ dāns uel recipiens uera fide non credat: ut alio modo baptizatus ē aliquis a quocūq̄ baptismā uerum sit datum: sed de transgressionē ritus ecclesiastici debet qui in culpa est penitere. Forma autē baptismi est inuocatio beatissime trinitatis cum intentione baptizandi prolata: & dicatur. Ego te baptizo in nomine patris & filii & spiritus sancti. ✓ De congruitate autem & institutione est q̄ unus baptizatum recipiat de sacro fonte qui pro baptizato respondeat ecclesie & credat pro paruulo. Et ideo unus debet esse non plures. Qui etiam paruulum adultum realiter de fide instruere & de sua spōsione monere: maxime si inter infideles conuersari cōtingat. ✓ Vbi autem est conuersatio inter fideles qui continue sacris predicationibus instruuntur: & baptizatus habet parentes sollicitos & fideles: forte patrinus a tali retentione absoluitur. Sanum tamē cōsiliū est q̄ pro loco & tempore salubriter instruat baptizatum. ✓ Licet autem christus fuerit baptizatus in etate uirili: non tamen expedit propter periculum mortis paruuli baptismā differri: licet in adultis qui habent interdum remedium deuotionis & fide sacramenti possit rationabiliter differri: ut recipiatur solēnter tempore ab ecclesia ordinato. Sciant tamen q̄ si sine sacramento decesserint: licet salutis habeant beneficium: non tamen sunt a pena purgatorij plenarie absoluti. ✓ Iudei autem & pagani non debent statim baptizari quando sacramentum petunt: & maxime iudei qui promi sūt ad uomitum: sed eorum est fides probanda: ne per baratarias & sacramenti contumelias decipiant ecclesiam: & christi beneficium ueniat in cōreptum. ✓ Si tamen casus infirmitatis uel periculum accederet: ut in bello uel mari: statim potest & debet eis baptismus conferri. Conueniens tamen fuit christum in perfecta etate baptismum recipere. ✓ Primo quia ante susceptionem sacramenti non dispo fuerat predicare: ad quod etas perfecta requiritur. ✓ Secundo sicut dicit Criso. super Mat. quia p baptismum debebant legalia euacuare. Et ideo in etate perfecta uoluit baptismum suscipere: ut ostendat illa excludere non ex ipotentia obseruandi: sed gratia alleuiandi. ✓ Tertio ut daretur intelligi q̄ baptismus christi parit perfectos: secundum illud ad ephē. iiii. Donec occurramus omnes in unitatē fidei & agnitionis filii dei: in uirum perfectum: in mensuram etatis plenitudinis christi: unde & ipsa proprietatē numeri ternarii: & denarii per ternarium trinitatis & denarium mandatorum legis perfectiōnem significat fidei & operum ad quam ordinatur baptismus. ✓ Quia uero christus fuit fundamētū & causa efficiēs secundū diuinitatē & memoria secundū humanitatem omnis spūalis effectus q̄

ex baptismo consequitur: ideo in baptismo suo ostenduntur corporalia signa eorū que spiritualiter efficit in quocunq; sine fictione ipsum recipiente christi baptismum. Dicit enim Criso. super Mat. q; in principis spiritualium rerum semper sensibiles apparent uisiones: ut si postea nō fiant ex his que facta sunt recipiant fidem inuisibilis effectus qui corporalibus signis delectantur. Et ideo super christum baptizatum corporali specie spiritus sanctus in colūba descendit: ut postea inuisibiliter credatur descendere super omnes: quia etiam baptizatis: celum aperitur: & baptismus est a uirtute celesti & ad fidem atq; amorem inuisibilium que latent in celo baptizatos inducit: ideo super baptismum christi celum dicitur aperiri: quia etiam i baptismo fit adpratio spiritualis per gratiam in filios dei: & hoc pmentum iesu qui ē naturalis filius dei patris: ideo super christum baptizatum uox patris intonuit corporali auditu. ¶ Et quia effectus baptismi a tota trinitate procedit: & ad uisionem beate trinitatis inducit. Idcirco in baptismo christi manifestat testimonium trinitatis: pater in uoce: filius in humanitate: spiritus sanctus in colūbe specie. Dicitur autem in colūbe specie: quia illa columba in proprietatibus suis fuit species spiritus sancti demonstratione presentie spiritus sancti: & fuit uera columba in specie animalis: ad hoc solum miraculose producta: & statim post ad preiacentem materiam est reducta. Non iuncta spiritu sancto: ut supposito: sed ut signum signato sicut dicit Augustinus de agone christiano. ¶ Apertio autem celorum potest rationabiliter intelligi aliquis corporalis fulgor lucis circa baptizatum iesum quem fulgorem sicut & alia corporalia signa potuerunt uidere circūstantes: sicut narrat Crisostomus: licet hoc reliquat sub dubio. Non autem potest intelligi statio corporalis celi. Sed altius est intuendum: q; apertio celorū fuerit intellectualis uisio christi iesu qui tunc intellectualiter uidit in suo merito omni baptizato uisionem summi celi beate trinitatis fuisse apertam: & hoc dicit littera que dicit. Aperti sunt ei celi: licet autem hoc uiderit ab instanti sue conceptionis: tamen rationabiliter dicitur: quando quasi in persona omnium baptizatur: ut per hoc ostendatur q; i eius merito est factum: quod in nobis per transformationem in ipsum est denuo fiendum. Cuius uisionis potest dici signum extrinsecus splendor: qui propter magnitudinem luminis dictus est apertio celi. ¶ Rationabiliter autem pater manifestatur in uoce: quia prius proprie est dicere uerbum eternū: unde & significatum huius uocis illam eternam generationem patris: & uerbi filiationem inducit: cum dicitur. Hic est filius &c. quasi dicat. In hoc solo placitum meum cōstitui: & ideo baptizatus solus mihi placet: quia christus efficitur per gratiam transformantem in ipsum. Videtur etiam Criso. dicere: q; uox fuerit audita a populo. Et ideo ne creditur super lo. facta colūba apparens super iesum

singulariter declarauit uocem de ipso prolatā. Super iesum autem baptizatum in colūbe specie spiritus sanctus apparuit: ut ostendat baptizandum sine fictione debere accedere: quia sicut dicitur Sapientie. i. Spiritus sanctus discipline effugiet fictū. Columba autem est animal simplex: dolo & astutia carens: propter quod iesus dicit. Estote prudentes &c. ¶ Secundo ad designandum septem dona spiritus sancti: que in columbe proprietatibus figurantur. Tertio ad designandum effectum proprium baptismi qui est remissio peccatorum & reconciliatio ad deum. Columba enim est animal mansuetum. Et ideo sicut dicit Criso. sup. Mat. In diluuiū colūba apparuit ramum ferens oliue cōmunem orbis terrarum tranquillitatem annuntians. Quarto ad designandum cōmunem effectum baptismi q; est consecutio ecclesie unitatis. Ad eph. v. Christus tradidit semetipsum: ut exhiberet gloriosam ecclesiam non habentem maculam neq; rugam aut aliquid huiusmodi mundans eam lauacro aque i uerbo uite: unde in canticis de ecclesia dicitur. Una est columba mea. Est enim columba animal amabile & aggregabile. ¶ Quinta & precipua ratio est quia colūba est animal fecundum & amorosū: pacificum & gembundum: & purum: & per baptismi sacramentum christus iesus infusione amoris secunda debuit multitudinem electorum generare innocentem puram: & per sue passionis configurationem continentie gembundam. ¶ Circa hoc sacramentum fiunt aliqui errores. ¶ Primus ē felicianorum baptismum in aqua non recipientiū sed solum spirituale in anima sufficere dicunt. Contra quos dicit iesus lo. iii. Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c. ¶ Secundus error fuit donaristarū baptizantium eos qui sunt a catholicis baptizati. Contra quos dicitur ad eph. iiii. Una fides unum baptismum. ¶ Est & alius error eorum: nam dicunt q; homo in peccato existens baptizare nō potest. Contra quos dicitur lo. primo. Super quem uideris spiritum descendentem: & manentem super eum: hic est qui baptizat in spiritu sancto &c. Vnde nō nocet suscipienti malus minister: nec in hoc: nec in aliis sacramentis: quia christus est illius minister perfectus: qui interius per seipsum efficit sacramentū. ¶ Quartus error est pelagianorum qui dicūt pueros: propterea baptizari: ut per regenerationē adoptati dmittantur ad regnum dei de bono melius translati in ista renouatione ab aliqua obligatiōe ueteris uinculi absoluti & sic nichilant originale peccatum. Huic etiam errori appropinquat opinio que dicit q; paruuli non baptizati licet puniuntur carentia uisionis dei: nulla tamen puniuntur pena sensibili in carne uel mente. ¶ Addunt q; maiori consolatione prediti q; possit aliquis homo per naturam in hac uita habere. Dicunt enim q; in separatione anime infunduntur eis species quibus eorum natura intellectualis perficitur: i cuius cognitione i perpetuū delectatur. Nec autem uidet fuisse

beatitudo: quam philosophi aliqui pagani posuif-
se uidentur hominis summum bonum. **H**ac uero
opinione repudiata aliqui temperantius dicunt
q̄ nec delectantur nec dolent: nec mente ab aliqua
specie: nec corpore ab infernali igne: quia nullam
habent concupiscentiam contractam. **E**t ideo sunt
in loco inferni tenebroso & uili: nec per hoc eorū
sensus affligitur: quia diuina sapientia temperan-
te sicut nihil commiserunt per proprium actum:
sic nullum patiuntur lesiūum: & eorum naturales
appetitus restringit & refrenat: & corporis statum
consolidat & firmat. **E**t in eodem statu quantum
ad corpus: & quantum ad animam siue quo ad
cognitiuā: siue quo ad effectiuā eos perpetuat: ut
nec proficiant nec deficiant: nec letentur nec tristen-
tur: sed sic uniformiter uiuant in eternum: uidetur
enim istis durum & asperum: q̄ deus qui tam mi-
sericorditer agit cum istis impiis & peccatoribus sic
seuere agat cum paruulis: qui omnino non potue-
runt uitare nec mortem culpe: nec mortem carnis
ut in perpetuum crucientur in igne. ¶ **Q**uia uero
auctoritates sanctorū dicentium q̄ igne cruciātur
non possunt euacuari: maxime Augustini: q̄ abun-
danter exprimit penam paruulorum quantum ad
carentiam uisionis dei: & quantum ad loci uilitatē:
dicens & uolens reducere ad medium supradictū
-f. solius pene carentie uisionis propter predictam
heresim loquens contra illam simpliciter asserit eos
cum aliis peccatoribus eternaliter in infernum dā-
nari. Istum autē intellectum explanat in enchiridi-
on: ubi dicit penam eorum esse mitissimā: p̄ quod
datur intelligi: q̄ non puniuntur pena alicuius cru-
ciatus mente uel carne. ¶ **H**ec auctoritatū exposi-
tio mihi multum est odiosa q̄ sancti mentiantur
uel de industria asserant falsum uel producant: nec
habent sancti talem modum hereses ipugnandi p̄
infragabiles ueritates. **E**t q̄ dicunt q̄ in enchiridi-
on dicit penam paruulorum mitissimā: predictū
habuit intellectum: & quod in hoc se explanauit
de dictis in aliis locis manifeste apparet falsissi-
mum perlegenti illius libri textum: loquitur enim
de gradu penarum infernalium dānatorum oīum
ubi dicit q̄ ordo diuine iustitie eos punit secundū
peccatorum gradum secundum quem qui pauio-
ra peccata cōmiserit ibi mitius punitur ab igne: q̄ q̄
plura. **E**t addit mitissima satis est eorum pena qui
peccatum originale contraxerūt: & nullum addide-
runt: ubi aperte ostenditur q̄ eos in una congerie
reprobatorum locat. **S**icut ibi mitius punitur qui so-
lum unum peccat q̄ duo uel mille: Sic qui nullum
super originale addidit omnium mitius punitur:
& ita dat intellectum ex textu illius qui pena ignis
punitur: licet mitissima respectu aliorum. **N**on er-
go eam dicit mitissimā simpliciter: sed respectu
pene actualium peccatorū. **N**on ergo potest textus
ille reduci ad solam penam carentie uisionis. **P**ri-
mo illa heresis pelagiana priuat paruulos uisione
dei & regno celorū: sed dat illis ut Augustinus di-

cit in hyponostico qualēcūq̄ requiē in altero loco
unde ibi bene reprobatur Augustinus opinionē illo-
rum qui dicunt q̄ habent magnam consolationē
ut erat pelagius: dicit enim. **S**icut duo sunt loca de
extra iudicis & sinistra. Ita in dextra sunt omnes ele-
cti quorum est uita eterna & regnum celorum:
de quorum numero certe non baptizatus excipit.
In sinistra sunt omnes reprobi: quorum est maledi-
ctio & ignis eternus & supplicium eternum: si di-
cens non duorum locorum diuisionem dedi nisi
duorum tantum fingis tertium locum de officina
peruersi dogmatis: ubi possidere quantūcūq̄
requiem tuus paruulus possit. Iudex non dedit ni-
si dextram & sinistram. **O**mnes qui sunt in sini-
stra dicunt. **I**te maledicti &c. **E**t sequitur ibunt hi in
supplicium eternum: paruulus ergo tuus nō bap-
tizatus cum diabolo eterno igne arsurus est: hec est
sententia Augustini & quasi textus nihil imutādo
eius sententiam: ubi potes uidere q̄ ex textu euan-
gelii. **M**at. xxv. & ex uerbis christi probat que di-
cit. **N**ec potes dicere q̄ paruuli non erunt in iudi-
cio: dicit enim ibi textus q̄ congregabuntur ante
eum omnes gentes: ubi interlinearius dicit: oīs
etas: omnis sexus. **G**regorius etiam mox. ix. sup
illo uerbo: multiplicantur uulnera mea etiam sine
causa eandem confirmat sententiam cum Augu-
stino dicens sic. **N**onnulli & enim a presenti luce pri-
us subtrahuntur q̄ ad promerenda bona malaue
actiue uite perueniant: quos quia a culpa originis
salutis sacramenta nō liberant: & hic ex proprio ni-
hil egerunt: & illic ad tormenta perueniunt qui-
bus unum uulnus est corporaliter nasci: aliud car-
naliter mori. **S**ed quia post mortem eternaq̄ mors
sequitur occultoq̄ eius iusto iudicio etiam sine cau-
sa uulnera multiplicantur: perpetua quippe tormē-
ta percipiunt etiam qui nihil ex uoluntate propria
peccauerunt. **H**inc nāq̄ scriptum est. **N**on est mun-
dus in cōspectu eius: nec infans cuius unius diei ui-
ta super terra. **E**t per semetipsam ueritas. **N**isi quis
renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto: non potest
intrare in regnum dei. **H**inc paulus ait. **E**ramus na-
tura filii ire sicut & ceteri: qui utiq̄ nomē proprium
adiungentes ex solo originis reatu perimuntur
qd̄ ille in illo extremo examine: quantum ad hu-
mani sensus estimationem: nec sine causa uulne-
rantur: sed tamen sub diuina distractione iustum ē
ut propago mortalis ualde infructuosa arbor etiā
in ramis conseruet amaritudinem quam traxit a ra-
dice. **A**it enim. **I**n turbine conteret me & multipli-
cabit uulnera mea etiam sine causa. **A**c si aperte hu-
mani generis dāna considerans dicat. **D**istinctus
iudex qua eos animaduersione trucidat quos culpa
proprie actionis damnat. **S**i illos in eternum per-
cutit quos reatus arbitrii non abiecit. **H**ec Grego-
rius. **U**bi aperte apparet q̄ erūt in iudicio: & q̄ uult eos
puniri pena sc̄sus quia pluries eos replicat pati tor-
mēta ppetua. **T**ormētū autem dicitur. q̄ torquens
mentē. i. ardēs. **C**ōcordat etiam cum Augustino in

ench. q. percutiuntur in eternum a iudice: sed minus q. qui patiuntur ex propria actione. ¶ In legenda enim sancti hylari p. t. auct. episcopi & doctoris dicitur de quadam muliere cuius nō baptizatum filium suscitauit: q. plus dolebat eius eternā mortem gehenne q. subtractionem eius uite. ¶ Licet autem in libro yposticon Augu. loquatur contra pelagianum. In libro tamen de fide ad petrum intendit dare regulas fidei non excessiue nec prope loqui: & ideo repetit ad singulas regulas: firmissime tene & nullatenus dubites. q. d. Hec ē firma & clara uentis fidei christiane. Inter quas regulas ponit istam sic. d. Firmissime tene & nullatenus dubites paruulos qui sine sacramento baptismatis ex hoc seculo transeunt eterni ignis supplitio puniendos. Item ibidem. Quisquis ita uiuere incipit ut ante finiat uitā: q. ab originali obligatione soluitur si unius diei uel unius hore spacio anima uixit i corpore. ¶ Necessē est tam cum eodem corpore inter mirabilia gehenne supplitia sustinere. hec Augustinus. Item Apost. ad Roma. v. Regnauit mors ab Adā usq. ad moysē: etiam in eos qui non peccauerunt in similitudine puaricationis ade ubi dicit glo. Regnum mortis est cum quis ab eterna luce diuiditur: & ad eam que secunda est nos perducit: hoc regnum mortis regnauit ab adam usq. ad moysē de quo minus uidetur: quia nondum p. legem erat peccatum manifestū. Hoc regnum sō la gratia christi destruxit: quod in sanctis patribus antiquis preter quos in omnes regnauit: & in oēs qui non sua uoluntate peccauerunt sicut Adā: sed originali solo tenebant: ubi expresse patet q. utrāq. penam gehenne: & carentiam uisionis dei tanq. duas distinguit & utrāq. paruulus attribuit. Primo Ioann. apoc. xx. dicit: Et qui non est inuentus in libro uite scriptus: missus est in stagnum ignis. Et supra dixit q. illud stagnum ignis ardet sulphure: & q. infernus & mors mittuntur in eum: ubi aperte ostendit q. qui non sunt in libro uite iesu per fidem uel fidei sacramentum omnes ardent in stagno ignis. ¶ Primo nunq. inuenitur aliquis sanctus uel aliquis sacer textus istas duas penas carentiam uisionis dei in eternum: & penam tormentorum sensibilium abinuicem separare. s. ut dicat originali peccato solam penam carentie uisionis dei debitam: sicut dicit magister sententiarum: qui licet multa bona dixerit in hoc & in multis aliis locis non bene dixerit nec teneatur. Augustinus tamen. xxi. de ciuitate dei. c. xxiii. expresse dicit q. nō est medium dare: imo qui non est in regno celorū semper erit in eterno supplitio: Sed nec alicuius fācti dictum ego legi: ubi dicatur q. priuatus in eternum a regno celorum non patiatur eternum supplitium. Quis enim potest dicere q. peccatum originale nō mereatur penam sensus: cum uideamus paruulos terribiles penas sustinere & amarissimā mortem. Nec ualeat iudicio meo solutio quā faciūt

predicti ad instantiam: dicunt enim q. non ē simile de pena temporali & eterna: quia pene temporales non tantum sunt punitiue: sed promotiue: & i hac uita multis dantur dei amicis. Licet enim iste pene sint promotiue bonorum: & quantum est de se omnium habentium usum liberi arbitrii: paruulorum tamen sine baptismo decedentium pene sunt punitiue. ¶ Primo si deus potest temporaliter punire paruulos acerbissima pena sensus: hoc non est nisi propter peccatum originale: quod habent q. talem penam mereantur: aliter deus esset iniustus innocentem puniendo iniuste: & ita est impossibile deum iniustitiam facere in uno instanti tēpore: sicut in infinito eternitatis. Iustum ē ergo q. deus punit paruulum in tempore: quia culpam habet punitione dignam: ergo qui eam habebit in perpetuum iustum est cum penā sēsus habere. ¶ Primo predicti magistri manifestantes quid est originale: dicunt q. originale est concupiscentia q. priuat hominem debita iustitia: & ponit in eo iordinatum appetitum boni gustabilis intensum & inordinatum. Et ratio huius est ista: quia originale peccatum non tantum dicit boni debiti priuationem: sed etiam dicit ordinis & iustitie subuersionē. Hec sunt uerba nrius eorum: que etiam ab omnibus conceduntur. Originale enim infectionem dicit subuersiuam mentis & omni malo in habitu: ad quod postea inclinatur ad indebitum. Et sic patet quod dicit denominationem sui propter se: & denominationē omnium aliorum ad suum uitiosum amorem: unde diligit se ad delectationem carnis: & ad delicias huius uite non tendens in deum nec in amorem inuisibilium nec diligentes deum nisi ut seruum proprie uoluntatis. Et illud in eternum manet in anima nisi prope christi passionem & mortē sacramento sue gratie deleatur. Quis ergo dicit iniustum si tanta malitia puniatur doloribus in eternum. Siue ergo actam siue contractam diuina iustitia habet in eternū punire iniquitatem. Et ibi est duplex iniquitas. s. perditio originalis iustitie: & infectio cōcupiscentie: & ideo duplici debent pena puniri. s. carentia uisionis: & pena ignis. Nec sufficere ostenditur quod dicunt: q. propter feditatem concupiscentie puniuntur loci uilitate: nō sensu doloris. Concupiscentia enim dicit malignitatem omnium spiritualium peccatorum cum feditate carnalium. Et ideo sicut debetur uilitati feditas: Sic & angustia malignitati. ¶ Primum loci uilitas nulla uidetur eis pena ex quo nō immutant dolore uel tristitia ab aliquo extrinseco uel letitia: Ex quo sequitur q. aliquid est positum in originali peccato secundū istos parum aut nihil puniri. ¶ Primum cum christus dicatur effectū sue passionis & mortis manifestare i baptismo quod datur i remediū peccati originalis principaliter: licet ēt delet omnia actualia: quid necesse fuit tam dolorosos in carne sēsus & angustias pati: & in mente tot

dolores & tantos: si peccatum originale penas & dolores eterne mortis non meretur: maxime cum principaliter passio christi ad purgandum peccatum nature ordinetur: ut sicut per inobedientiam unius hominis: scilicet de peccatores constituti sunt multi. Ita per unius hominis obedientiam iusti constituantur multi. **Ad Roma. v.** Et sic etiam patet quod tota deductio apostoli: & quod passio christi & mors non redemit a delicto & morte quam in Adam contaximus: licet et omnium peccatorum aliorum dilectio sit in christo. **¶** Non ergo uidetur dicere securum: quod peccatum pro quo deus homo sustinuit dolores sensibiles non meretur puniri sensibiliter in eternum. **¶** Et quod adducitur pro ratione: quod dure uidetur deum ita seuerum agere cum paruulis: ut eos crearet in eternum arduos: cum sceleratissimis uis multa misericordiam faciat. **¶** Miror quod sapientia christiana potuit hoc dicere uel conferre: cum illi peccatores scelerati peccatores de quibus loquitur: sint christo incorporati per sacramentum fidei & contritionis donum: paruuli autem sicut serpentes & uiperea genimina: & inimici dei: & natura filii ire: & preuincatores & fractores federis domini. **¶** Omnia enim hec mala & plura alia eis attribuit scriptura pro peccato nature uitiose & dannate: pro quo etiam principaliter dicitur christus tanta sustinuisse supplicia ut est dictum supra. In quibus omnes redemit ab eternis suppliciis: quod non est uerum: si dicta opinio dicit uerum imo mille milia paruuli in christo baptizati sunt in regno celorum quos non redemit a doloribus inferni si peccatum originale non debet eternis ignibus cruciari: imo paruuli illi uero debent de hoc christo esse ingrati: quia talia non erant passuri in solo originali uitam finientes. sed solum sibi regnari debent quod per suam gratiam obtinent regnum. **¶** Quod quidem multum appropinquat heresi pelagii si quis diligenter aspiciat. **¶** Primum quomodo sequitur ratione sua: quod si deus multas misericordias facit electis quantumcumque sceleratis qui sunt christi iesu filii per gratiam: & membra corporis eius quod crudelis sit deus: si puniat paruulos: qui sicut dictum est supra sunt reprobi & membra diaboli in eternum: hoc enim uidetur destruere regulam sanctorum de redemptione electorum qui dicunt quod ex mera gratia eis datur quod omnibus debebatur: ut habeant electi unde gratias agant per donum misericordie: & reprobi non inueniant quid reprehendant in iudicio & decreto iustitie. **¶** Quia igitur predicta opinio nec tenere fulcitur sanctorum dictis nec textu sacre scripture: imo magis expresse ei repugnare uidetur: & quia uidetur quadam humana ratione & fatua pietate moueri: que quidem paruulum nouit ponderare iudicia dei que semper sunt inreprehensibilia: & tamen occulta uelut abyssus multa & maxime introductione & punitione originalis peccati: cuius reatum contra sanctorum dicta parum poterat uidetur. **¶** Ac per hoc diminuere necessitate christi aduentus & redemptionis eius: & ex consequenti diminuit af-

fectum gratitudinis & dilectionis nostri & omnium ad iesum qui in diuersis doloribus uiuit. xxxiii. annis pro purganda natura a reatu originis & aliis culpis nostris. **¶** Ideo teneo cum Augustino: Gregorio: & cum sacro textu sententie iesu christi. **Mat. xxv.** quod totum corpus reprobatorum in paruulis & grandis in eterno igne cum diabolo cruciabitur: licet distinguam sicut distinguit Augustinus in enchi. quod ibi est in cruciatibus gradus per grauedinem & multiplicationem peccatorum: & qui pro solo originali ibi sunt minima pena puniuntur secundum quod alii pro actualibus puniuntur secundum sceleris gradum: pro tanto enim pena est mitis: quia semper puniuntur citra condignum. **¶** Quia uero totum fundamentum opinionis predictae (quam reputo magis uiam ad excludendum mentum christi: & ad multa mala) fundatur in hoc: quod non relucet in tali punitione paruulorum misericordia dei: que simul cum iustitia debet apparere in omnibus operibus suis & dicunt ibi deum crudelem monstrari: licet ad hoc reprobandum debeat sufficere quod sancti qui de deo piissime senserunt hoc non reputant crudele. Sicut patet per Greg. in auctoritate predicta. **¶** Et quantumcumque annexerent a carnali sensu hoc durum reputari tamen asserunt hoc iuste fieri a deo & misericorditer. **¶** Tamen occurrit una sententia siue opinio: que multorum magistrorum fuisse uidetur ab antiquo. scilicet quod paruuli sic sine regeneratione christi iesu decedentes: eternaliter tenentur a diuina iustitia & misericordia: & sapientia sine liberi arbitrii usu: & actuali cognitione. In quo quidem modo dicendi: predicta tria eleganter saluare uidentur. **¶** Iustitiam quia sicut membra diaboli & serpentes uenenosissimi: & de reprobatorum collegio ardent in eternum: que tamen est temperata correspondens culpe. **¶** Sicut enim illa culpa est nature: non persone: sic in eis purgatur naturalis sensus nature infernali igne: non tamen est proprie punitione que dicitur persone: quia persona sumitur proprie per dignitatem rationis & uoluntatis: que quidem: quia in eis non uenerunt in actu: ideo proprie ratio & uoluntas non patiuntur penam supplicii: proprie enim dicitur pati liberum arbitrium quando patitur contra sue uoluntatis appetitum repugnantem in contrarium: & pena uermis interioris corroderis: que quidem est summa ratio doloris in damnatis. **¶** Et ab ista eximuntur paruuli temperante misericordia iustitiam: ut sicut non peccauerunt per propriam uoluntatem: sic non habeant uoluntatis cruciatum. **¶** Et ita relucet ibi misericordia: quia ex magna misericordia tenentur sine usu liberi arbitrii quam habent dannati ad suorum dolorum augmentum: imo est eis tantum summum tormentum per quod affliguntur: & pena dannorum & pena sceleris: & pena uermis rodentis per conscientie remorsum: & excandescens odium in diuina iustitia puniuntur. **¶** Sapientia autem diuina in hoc relucet maxime quod sic sciuit distinguere originale ab actuali in ordine supplicii: & quod facit respondere cum miseri-

cordia & iustitia cruciatu pene reatu nature. Et q
sic tenet eos in ignibus tanq subita monstra natu
re ad demonstranda magnitudinē transgressiois pma
rie & necessitatē xpi grē & redēptiois eius per mor
tem dolorosam: ut sic pateat omnibus electis a
quanta pena eos liberauit christi iesu gratia sine eo
rum aliquo merito. Ac per hoc sint sibi in eternum
plenissime grati. Nec ergo uidetur mihi magis ca
tholica & sacro textui consona opinio: nō tamenē
hic aliquid temere affirmandū nisi dominus aliter
reuelaret: quia status alterius uite. quo ad premia &
supplicia omnia sunt remota ab apprehensione ra
tionis humane: & ideo auctoritatibus ē credendum
sanctorum reuelationibus in hac parte. Et parum
ualet fantastica ratio subtilitatis paganice. Quod
& Augustinus asserit de ciuitate dei loquēs contra
platonicos q multa absurda de statu anime sepa
rate dixerunt dicētes. Cur ergo non potius diuini
tati credimus de his rebus quas humano ingenio
inuestigare non possumus: loquitur autem ibi de
statu anime separte de quo credendum nō plato
nis sed sanctis asserit: & ideo supra positum mo
dum non assero: licet mihi uideatur probabilis.

¶ Hoc at cū sanctis assero in solo originali dece
dētes tā sensus q dāni perpetua tormēta perpetuo
suscipere: quod Augu. tanq regula fidei tenendum
nō formidat asserere. ¶ Contra tamē predicta dice
rent prime opinionis sectatores: q nō uidetur be
ne intelligibile q anima usu rationis priuetur & uo
luntatis. Cui respondemus q cū separatio anime a
corpore sit opus diuine iustitie propter peccatum
non nature condite talis est status anime separte
per diuinā potentiā qualē requirit meritum uel de
meritum per culpam uel gratiā ipsius anime dum
uiuit in corpore. Et sicut corpora dānatorū nō ui
uunt naturaliter in igne: sed per rigorem diuine iu
sticie. Sic nō ē naturale animabus paruulorū priua
ri usu liberi arbitrii in eternū: sed ē effectus iusticie
correspondens culpe contracte. ¶ Quomodo etiā
ē uerisimile q aliqui eorum dicūt q aie paruuli re
probi & mortis filii ut dictū ē supra: q nō ē in chri
sto iesu infūdatur species a creatione que suam co
gnitionem illuminet in creaturarū cognitione: cū
certum sit q nec misericordia nec gratia datur in
alia uita dānate nature: nisi redēpte per xpm iesu:
ipsi nature cōseruat eē ad suū supplicium & hono
rem iusticie secūdū sententiam sanctogē. Ex hoc. n.
sequitur q ipie predicat q tales paruuli plus ha
bent delectationis: cum priuentur omniū pena sen
sus: & habeant delectamētū intellectus q possit ha
bere homo i ista uita i delectamēto nature. Quod
an sit catholicū & sacre scripture dictis consonum
& honorificū redemptioni iesu christi: nullus qui
legit ignorat. Certe esto q eēt uerum: quod ta
men est falsissimum: & si bene examinatur nimis
est heresi conforme: tamē hoc est stolidissimū po
pulis predicare. Cū hec si materia minus curadi de
remedio baptisimi & ipsis mētibus est occasio fe

tus extinguendi sine remedio sacramenti christi ie
su: Sicut ego experimēto probaui in una pessima fi
licida que se excusabat q maius malū iminebat si
bi de opprobrio huius uite si paruuli fletus fuisset
auditus q puulus de morte habebat. Ego inq illa
pessima audiui predicatorēs dicentes: q habent ma
ius gaudium quod perdere non possunt: q posset
aliquis homo in hac uita habere. ¶ Alias etiam se
cundum philosophorū sententias cum anima crea
tur i corpore sicut tabula rasa & nihil possit cogno
scere per naturam nisi quod per apprehensionem
sensuum respicit in corpore: dicunt q anima separa
ta paruuli que nullā speciem secū trahit cū non ha
beat inatas ut posset cognoscere: nisi sibi noue spe
cies darentur a creatione q si uerū est quod nō di
co non ē magne difficultatis sustinere ligamen hu
ius rōnis per diuinā iustitiam in paruulo. Multo
enim maiora inconuenientia & magis ordini diui
ne sapientie repugnātia nidentur includi in dicto
eogē. s. q anima paruuli que habet totam subuersio
nem originalis rectitudinis: & que habet habitua
lem concupiscentiam inclinātē ad malum & retra
hentem a bono: & alia mala que dicta sunt supra
sic sit mortificata sine grana christi iesu: & diuine
uoluntati subiecta: q non doleat de tāto malo dā
ni proprii: sicut ē perdere regnū celi: & q ita equani
miter portet suam locationem in carcere tenebro
so igne inferni quantūcūq secundum eos nō ura
tur ab illo. Et si a nullo affligitur: q nō delectetur
saltem in quiete sui esse & naturalis luminis: & q
sic sit recta sub diuina iustitia: q in nullo sibi cōtra
dicat eorum uoluntas uitio plena. Quomodo enī
est credibile q uoluntas plena omni habitu uitio
so sicut est uoluntas talis paruuli si ueniat ad usum
liberi arbitrii: q non producat actus similes habi
tibus: maxime cū idem doctor dicat q deordina
tio originalis culpe est similis manui uel mēbro tre
mulo ex uirtute paralyti ex defectu regitiue & par
uulo equino sine retinaculo freni quod tantum
probant electi in hac uita q redēpti per gratiā xpi
iesu: & adiuti multis uirtutibus & exemplis uite &
passionis eius uix quando ueniunt ad sumam per
fectionis gratie possunt sub diuina iustitia contem
plari de his que facit in regimine mundi. ¶ Quo
modo autem rationabile est aut credibile q anima
paruuli uenienti tanto malo in usu liberi arbitrii sic
suas concupiscentias refrenet: & sic sit ordinata sub
deo ut in nullo murmuret uel tristetur de rigore di
uine iusticie super se & super alios dānatos quos ui
det in tam acerbissimis tormentis adere? Magnā
enim gratiam accepit a deo luminis clari si clare ui
det sine resistētia: q iustum est sic eam puniri.

¶ Merito ergo dixi q multo difficiliora sunt ista
ad sustinendum animabus paruulorum: q q p di
uinā iustitiam: & sapientiā & misericordiā seruēt
sine usu liberi arbitrii modo predicto. Exurge ergo
aia mea i grāe actionē de generatiōe sacri baptisimi
misericordiosissimi natū xpi iesu et esto grā dolori

bus mortis sue & angustiose effusionis sanguinis eius in quo es baptizata: & lota: & humiliter recognosce pro te: & pro tota redempta natura paruula & grādena q̄ te liberauit ab exilio eterne patrie: & ab eterno cruciatu ignis gehenne. Et quantum potes tuas culpas arguas: & tue nature uitia & beneficium gratie christi iesu te iustificantis honora & noli erubescere remediū querere tue uitiose uite in sacramentali confessione tue iniquitatis quantumcūq; occulte: siue tuis prelati: siue aliis auctoritate clauium gerentibus uicem christi exēplo illius benedicti iesu qui pro te informanda & redimēda licet esset dei filius & innocens agnus: uoluit tamen publice & in conspectu populi ac si eēt peccator sicut alii publicani iohannis baptismate baptizari.

✠ Iesus desertū incolēs. ✠ Cap.iii.

Baptizatus autē dominus iesus cōfessi de aqua ascendisse dicitur & ductus a spiritu in desertum: ubi .xl. diebus & .xl. noctibus sine esurie ieiunauit. Attende ergo aīa mea carnalis & misera exemplum boni iesu: qui post eēni patris testimonium tantum post sancti spiritus descensum post apertionem celorum procedit ad sollicitudinis desertum & cū bestiis propter te ī solitudine cōmoratur: ubi in defectu lecti: ibi & techi pro te informanda & redimēda macerat carnem suam: ut qui pro te baptizatus fuerat in aqua ut ait Criso. baptizaretur in austera uita & tēptatione hostili. Ideo autem ante predicationis sue decursum dominus intrat desertum: ut doceat q̄ qui debent aliis predicare: prius debeant contemplationi uacare in solitudine cordis sui separati a mundo: ut p̄dicatio sit refusio cōtēplationis acceptę: & perfectionis redundantis & plene non impedimētum distractionis sue salutis. Quod quidem illi conuenit qui in experti in uia cōtēplationis populorū multitudini se immiscerent. Nec est enim causa quare status prelatorum & predicantium p̄ponitur statui in solitudine inuentum: quia solitarii uacant ī cōtēplatione assuefieri & uirtutibus per studium proprii exercitii in gratia christi iesu repleti: predicatores uero & prelati supponuntur uirtutibus pleni & cōtēplatione perfecti de sua plenitudine aliis refundentes: debent enim esse conche lapideę que in aqueductibus prius implentur q̄ effluāt ut sic plene sine suo dāno allis effluant & refundant. Sed heu hodie sunt canales in quibus nihil aque permanet: sed totum refunditur usibus aliorū: q̄ hi uerba scripture tātū pro aliis addiscere uident & cum eis de uirtutibus multa predicant: in seipsis sunt multis sceleribus deformati: & ideo parum de fructu sequitur in populo: quia quod dicunt uerbo uastant exēplo. At non sic multipliciter euāgelice predicationis iesus: qui prius & plus fecit q̄ docuerit: & ante exitum ad predicationis officium innocens agnus diuinam carnem suam multipliciter macerauit. In hoc dans exemplum q̄ spiritus s̄c̄

ctus mentem sanctificans prius eam ducit ad proprię uite perfectionē per exercitia perfectę actionis & cōtēplationis quietem: q̄ eam ipellat ad discurrendum pro aliorū procuranda salute. Et ideo qui se talibus officiis ingerunt ante huius uite perfectionem adeptam a spiritu presumptionis & uanitatis trahuntur non a spiritu charitatis proximorū procurande salutis. Nam perfecta charitas incipit a se ipsa. Et spiritus sanctus prius fuit datus apostolis in flatu participationis christi perfectionis & uite q̄ daretur pro aliis in specie lingue. Per hoc etiā ostendit iesus q̄ uita solitaria & austera ē principaliter eligenda tanq̄ perfectiua sui in mortificatione uitiorum carnis: & distinctionis mētis: uita uero p̄dicationis & cure aliorum non est nisi a uiris perfectis sola miseratione infirmorum procurande salutis accipienda: propter quod omnis perfectionis dissipatuum arbitror tantum discursum & euagationem: & inuolutionem in negotiis mundi: que omnia nunc apparent in religiōis huius temporis. Et quia ipsefecti accedunt ad ista exercitia predicationū: confessionū: & discursuum sub specie salutis proximi: & suam dissipationem procurant: & sepe paruum fructū aliis faciunt: q̄n imo suarum imperfectionum ad alios exēpla transmittunt. Propter q̄ anima mea cum benedicto iesu solitudinis secreta rimare: & esto cū bestiis sicut de ipso legitur per uanitatem mundi appetentibus: licet curas nō debeas: sed multum gaudere q̄ reputeris bestialis & ubiq; fueris uirtuosam solitudinem tibi edificari studeas: mentem tuā ab omnibus separādo: quia tunc benedictus iesus te associabit in mente: & desertum tuum quasi delicias ponet. Hāc artem docet Ber. sermone .xl. super Cant. d. Tu inq̄ si ad spiritus sancti incitamenta moueris & inardescis dare operam quomodo animā tuā facias sponsam dei: sed eas secundum prophetam solitarius quoniam leuasti te supra te oratio supra te angelorum domino despōsan. An non supra te adherere deo atq; unum spiritum esse cum eo. Sede itaq; solitarius sicut turtur. Nihil tibi & turbis: nihil cum multitudine ceterorum etiamq; ipsum obliuiscere populum tuum & domum patris tui: & concupiscet rex decorem tuum. O sancta anima esto sola: ut soli omnium domino serues teipsā quē tibi ex oibus elegisti: fuge publicū: fuge & ipsos domesticos. Secede ab amicis & intimis: etiam & ab illo qui tibi ministrat. An nescis te uerecūdū habere sponsū & qui nequaquā uelit tibi indulgere presentiam presentibus ceteris. Secede ergo: sed mente: nō corpore: sed intentione: sed deuotione: sed spiritu. Spiritus enim ante faciē tuā x̄ps dominus: spiritusq; requirit nō corporis solitudinē: q̄q̄ & corpore interdum non otiose te separas cum oportune potes presentem ī tēpore oratiōis: tenes ēt in hoc & mandatum sponsi & formā. Tu inquit cū oraueris intra in cubiculū tuū: & clauso ostio ora patrem tuum: & quod dixit fecit. Solus in oratiōe p̄moctabat non mo-

do se abscondens a turbis: Sed ne ullum quidem discipulorum nec ullū domesticorū admittēs: deniq; etiam tres secum intimos adduxerat cum ultimo properabat ad mortē. Auulsi est & ab ipsis orare uolens: ergo & tu fac similiter cum orare uoueris de cetero tibi sola indicitur mentis & spiritus solitudo. Solus es si nō cōmunia cogites: si nō affectēs pñtia: si despicias quod multi suscipiūt: Si fastidias quod oēs desiderāt: si iurgia deuites: si dāna non sentias: si nō recorderis iniuriarum. **Aloq;** nec si solus corpore es: solus es. **Vides** ne possē te: & solum cum inter multos es: & inter multos cum solus es? Solus es in quantūcūq; hominū ueris frequentia: tantum caue aliene conuersationis esse: aut curiosus explorator aut temerarius iudex: etiam si perperā quid actū deprehendas: nec sic iudices proximū: magis autem excusa. **Excusa** intentionem si opus non potes: puta ignorantia: puta subreptionem: puta casum. **Quod** si oēm oīno dissimulationem rei certitudo recusat: suade nihilominus ipse tibi: & dicito apud temetipsum: ue hemens fuit nimis tētatio: quid de me illa fecisset si accepisset in me similiter potestatem? **Et** memēto me modo alloqui spōsam & nō amicū, spōsi in struere cui alia ratio ē diligentius obseruādi ne qs peccet & explorādi: an peccet & emendandi si peccatum fuerit: a qua sane necessitate sponsa libera ē soli uiuens sibi & ipsi quem diligit spōso: & domino suo qui est super omnia benedictus i secula deus amē: hucusq; **Ber.** Vbi eleganter docet similitudinem mētis & pro loco & tēpore quantū fieri pōt solitudinē corporis. **Que** multis modis exēplo boni iesu suffragat solitudini mentis & carnis motibus reprimēdis. **O** aīa mea amplectere bonum iesu solitariū in deserto. **Esto** una de illis feris cū quibus uersatur: qā sepe oportet ipsum bonū iesum tuas ferinas & crudeles cōmōtiones patienter portare: & bestiales tuos motus uerecundo dedinare aspectu: qui in deserto corporis tui sibi soli & cui sunt nati: & tuam beluinam feritatem a qua cōtinue offenditur benignissimus & pius iesus sue consolationis blandimento pacificat: & iesus de recepta iniuria te eruentem bestiā humiliter appellat ad pacem. **O** crudelis bestia recognosce benignitatem & patientiam te supportātis tam diu boni iesu: & tua feritate deposita humiliter pedibus eius aduoluere: & coram ipso tuas iniquitates amare deplora: ueniam pete: emendam propone: tuas necessitates expone: & post cōtrictionis lachrymas & oscula pedum erige uultum tuū ad sue diuine faciei aspectum & cōtēplare piissimos radios uultus eius si forte respiciens in faciem xpī tui mereris eius efficacissima influentia trahi: ut in ardore spiritus dānes & dicas quasi sponsa diligens & dilecta. **O**sculetur me osculo oris sui. **Quod** si dignat cōcedere clamabis & dices: uulnerata charitate ego sum & ideo amore langueo: nisi transportes me ab ipsa & loces me in medio cordis tui. **Quod** si ad

sua intima te traxerit mētium transformator iesus: primū quod iniquitas sit dotaliciū quo sponsus sūguinū tibi fuit in doloribus crucis amaris tā mētis q̄ sue dulcissime carnis: & in ipsis tanq̄ in immēso oceano imēsurabilis & dolorati amoris totā teipsā submergere: & ibi dolorosū lamētū assume. d. **Ve**ni in altitudine maris: & tēpestas dimerit me. **Et** cōtēplare illud mare magnum & spaciosum manibus ad natandum. In quo reptibilia omnium anxietatum & dolorum omniū electorū qui in eius corporis uirtute manibus & pedibus reptando pcedunt: quorum nō ē numerus. **Et** si i hoc mari pene per gratiam xpī iesu tota imēsa quātū ipse donat scrutata fueris inumeras & imēsas doloris rationes cordis eius: & gustaueris absinthium amaritudinis eius statim ne te demergat tempestas aque amorosus sponsus iesus te faciet saltare ad mare sue abyssalis & imēsurabilis glorie degustande: ut ap te cognoscas q̄ secundum multitudinem dolorū suorum in corde suo cōsolationes eius persone diuine clarificauerūt animam eius. **Et** aperte tibi ostēdet in ipso esse cōpletum: quod dominatur a mari usq; ad mare: & quod per plenum donum uoluntatis inflāmate & in dei persona unite ē simul mare imēsurabilis pene: & inestimabilis glorie. **Et** sic in teipso senties quod in ipso cōtēplaris: hoc est mare uitreū & mixtū igne. **Apoc. xv.** **Supra** quod statim electi uictores habentes cytharas dei & cantantes canticum moyfi serui dei & canticum agni: ubi simul pietas amoris christi iesu intolerantia passionum pro amore dei & salute electorum & imēfitas glorie collata iesu canitur ab electis in cythara mortis & in iubilo exultationis secundum concordiam utriusq; testamenti ut clare uideatur in mari uitreo: quod etiam per euidētiā uirtuti aperte. **x. cap.** uocatur simile christallo. **In** hoc mari aīa dum est in uia in summo perfectionis apice baptizatur semper: tamen nubes associatur mari propf defectum uisionis aperte: ut sic status uie & patrie distinguantur. **In** hoc deserto solitudinis cum dilecto iesu cōmorare anima mea toto quadragenario tempore peregrinationis: donec ad quinquagesimū glorie transferaris. **Scias** autem q̄ non nisi te spiritu sancto ducēte exēplo & merito spōsi tui iesu ad illud poteris peruenire. **Secūdū** at quattuor tibi predicta distincte attendas

Primum osculum pedū

Secūdū faciet

Tertium transformationem intra cor suum in mare amarum

Quartum resultationem in mare uitreum splēdidissime glorie.

Volo intra quadruplex desertū spū iesu me adiuuante te ducere

Primū ē austeritatis sustinentia

Secūdū ē religiositatis eminentia

Terium ē excessus cōtēplationis extatice

Quartū ē status cōsciētie trāquillate

¶ Et ista quattuor deserta reprefantant: p ea q̄i de
 sero sensibilibiter discernuntur secundum quadrupli-
 cē ductionem: agitationem: expulsionem spiritus
 sancti: hec enim tria de spiritu iesu dicūt. **Mat. iiii.**
Ductus est: luce. iiii. **Agitebatur a spiritu.** **Mat. pmo**
Expulit cum spiritu. ¶ **Ut autem itelligas q̄ abs-**
q̄ dubio spiritus iste est spiritus sanctus lucas pmit-
tit. Iesus autem plenus spiritu sancto regressus est
 a iordane: & agebatur a spiritu in desertum ita q̄
 Spiritus timoris & fortitudinis ducit ad primū
 Spiritus scientie & consili ducit ad secundum
 Spūs intellectus & pietatis ducit ad tertium
 Spūs sapientie introducit ad quartum
 ¶ **Diuersimode enim combinari possūt dona spi-**
ritus sancti. ¶ **Primū autem desertum est peniten-**
tie: quia sicut in deserto est inopia uictualū: copia
 spinarum & ueprum: secreta cubilia animalū: Sic
 in penitentia uera debent esse
 Refectionis parcitas
 Tribulationis asperitas
 ¶ **Et proprie considerationis puitas & prauitas**
 ¶ **Propter primum dicitur Hieremie secundo.** **Mi-**
seratus sum tui miserans adolefcentiam tuam! & cha-
 ritatem dispositionis tue: quando secuta es me in
 deserto in terra que nō seminatur sanctus israel do-
 mino premitie frugum eius. In terra que non semi-
 natur non abundant uictualia. **Miseretur ergo do-**
minus illius qui ex timore offensionis preterite si-
bi subtrahit delectabilia carnis: & hunc finalē timo-
 rem adiuuat spiritus fortitudinis ut penitens ma-
 num mittat ad fortia austeritatis. Et hic incipit spi-
 ritualis uita: secundum illud ad **Roma. octauo.** Si spi-
 ritu facta carnis mortificaueritis uiuetis. Et tunc ex
 paritate refectionis efficitur sanctus contra iniqui-
 tamenta carnis israel uidens deum miserantem pa-
 trem & puniētem iudicem & adiutorē fortem con-
 tra ignorātiā cece mentis. Et tūc premiā frugū
 eius: idest presentia sancte conuersationis & austere
 operationis eius sunt domino presentate per reco-
 gnitiōē beneficii ab eo: ut in merito iesu se in cho-
 are sentiat: & eius honorem intendat. ¶ **Propter as-**
peritates tribulationum & tērationum que penitē-
tē comitantur: dicitur **Exo. xv.** q̄ filii israel de ma-
 ri rubro egressi fuerunt in deserto sur: ambulauerūt
 q̄ tribus diebus per solitudinem: & non i uenerūt
 aquā donec uenirent i marath ubi inuenerūt aquas
 amaras quas propter amaritudinem bibere nō po-
 tuerunt: donec immisso ligno in dulcedinem sunt
 conuerse. ¶ **Egressus enim de periculosa conuersa-**
tione preteriti sceleris: quasi rubri maris & in ceden-
 tibus per desertum penitentie triduo: confessionis
 contritionis & satisfactiōis occurrunt angustie tē-
 ptationis multiplicis: Sicut in **ps.** dicitur: **Ostēdisti**
populo tuo dura. Nec potest hec aqua bibi: eo q̄ in
 portabilis eis penitētia & amara. Sed cū ad memo-
 riam reducit lignū crucis & amaritudo quā por-
 tauit iesus pro nobis: ex sola misericordia compassi-
 onis ad nos dulcescit omnis amaritudo tribulatio

nis: & uerificatur illud prophētū. **Computrescet iu-**
gū a facie olei: ideo q̄ de benedicta cruce cātamus.
Dulce lignum dulces clauos: & c. ¶ **Propter tertium**
dicatur. **Mat. i.** Surgens iesus abiit in desertum locū
 ibi q̄ orabat: quia sicut fere solent per diē euagari
 per nemora: de nocte reperunt secreta cubacula: Sic
 penitēs a peccatis surgēs: & distractionis relinquēs
 ad secretum conscientie debet redi: & semetipsum
 considerando in dignum: post orationis suspinū
 in spe uenie potest requiescere tamq̄ in secreto cu-
 bili. ¶ **Secundū desertum ē eminētia regl'aris uite.**
 ¶ **In deserto enim est**
 Hominum solitudo
 Florum pulchritudo
 Auium cantantium dulcedo
 Quia in religione debet esse reclusio sensuū & sepe
 ratio a conuersatione hominū maxime pentum &
 propinquorū: pulchritudo & odor uirtualium exē-
 plorum. **Contentus cōcors & suauis dulcedo spi-**
ritualium promissionū propter quod dicitur. **Exo.**
tertio. Cū minasset moyses gregem ad interiora de-
 ferti: apparuit ei dō minus: q̄ diu autem moyses cō-
 mixtus egyptiis fuit: non apparuit ei dominus: q̄
 qui curis secularibus & parentum affectionibus est
 impeditus: non est ad perfectionem religionis ap-
 tus. ¶ **Nec feratur istanti q̄ religiosi paupertatis**
multum talibus imiscetur: quia cū lachrymus ē ru-
 minandum nunc q̄liter intestatus est status: quali-
 ter prostrata religio. Et qui optimus est in eis qua
 si spina de sepe: h per corruptionem statuū dico. Ali-
 as multe seculares persone perfecte hodie sunt per
 mundum disperse: quorum consilio & exēplo no-
 lunt regi religiones relaxate. Et ideo uolētibus ad
 perfectionem ascendere oportet non attendere ho-
 minum relaxatorum exempla: & diligenter atten-
 dere quid dicunt antiquorum patrum reuelationes
 instituentium regulas & ab ipso dicta & exempla
 suam conuersationem formare. ¶ **Hec sunt hodie**
interiora deserti: quia communis transgressio uei-
 tatem regularem abscondit: & sanctorum patrum
 exempla desertauit. **Questum eim reputant pie-**
tatem & abundantiam spiritualem ordinationem
religionum carnalitatem parētum suorū: charitatē
 & pietatem obseruantie preceptorum. **Cōtra quos**
hieronymus dicit: per calcatum perge patrem: & p
 calcatam perge matrem: genus pietatis est impiū
 esse pro christo. ¶ **Et beatus Anthonius moāchis**
conuersantibus iuxta parentes quantumcūq̄ in ex-
teriori conuersatione religionis & bona intentio-
ne ibi morantibus dicit: q̄ a superno iudice in eorū
 computabuntur numero: quorū tribulationibus
 & consolationibus uariant in animo. **Quid ergo**
dicemus de illis qui & oīno turbantur & facto im-
plicantur: & parentibus suis & amicis resistētibus
 aduersantur uerbis: signis: discursibus: ab aliis secu-
 laribus & populis & asuis fratribus eis aperte sunt
 dissimiles cognoscuntur: primo quod peius ē mul-
 ti reperiuntur qui tanto sunt studiosiores & pressū

profiores ad male tractandum: referendum & p
curandum quanto sub habitu religionis occultan-
tur a ceteris: & quanto minus timent: q̄ propter re-
uerentiam sui ordinis manus eis ab hostibus ipo-
nantur ultres. Et quia non onerantur de portatio-
ne armorum: & leue ē eis iacula mittere in deordi-
natione uerborum. **Cōmixti**. n. sūt inter gētes & c.
• **Moyes** ergo sanctus assumptus de aquis egypti-
i. religiosus conuersus a uanitatibus mūdi ini-
net gregem ad interiora deserti. i. cogitationū sua-
rum studium conuertat & contutum ad obseruan-
tiam regule & status promissi recogitās quales fue-
runt fundatores primi. Et ibi apparebit sibi domi-
nus in igne flāme rubi. Et uidebit q̄ ibi est gratie
lux: sed nō cōbuntur rubus: uidebit ibi expresse q̄
in regula & paternis exēplis ē ignis diuini amoris
& lux ueritatis que propter malitiam filiorum nō
pōt cōburere spinas deformationū & punitionis
regule: & resistentis conatus. Et ideo audit domi-
num sibi dicentem. **Solue** calciamenta tua. i. dissol-
ue a te exēplū imitande exēplaritatis: transgressio-
nis & relaxationis cōmunis: qui eorum exēplo ma-
le calciatus recedis: locus enim in quo stas idest sta-
tus in quo pro perfectione consequenda te locas:
terra sancta ē: quia regula firma & imobilis plena
sanctitatis: consiliis & preceptis. **Vtinam** deus talē
inueniat super quem similem educationem faciat de
filiis suis a malitia huius tēporis illi quē moyses fe-
cit de filiis israel tyrāide egyptiaca tribulatis. Nō
minus enim nunc q̄ tunc affligitur spiritus uerita-
tis: quia in luto & latere & palearum recollectione
pro edificandis uanitatis edificiis opprimuntur: &
in uoluptuose discursionis fluuiio per carnis pru-
dentiam submerguntur omnes qui onūtur gene-
ris masculini. • **Sed** dimissis lamentis transgressio-
num ad considerationem illius qui gregem ad in-
teriora deserti minauit: conuertamus stilū cui opti-
me conuenit quod dicit iob. xxxix. **Quis** dimisit
onagrum liberū & uncula eius quis soluit? **Ona-**
ger ē asinus siluester: qui onera leuia regule & sua
uia per cōmunē transgressionē siluestrica libenter
assumit: & maculis distractionū & imperfectarū in-
tricationū que sūt uera onera ē solutus. Sed q̄ hoc
est ualde mirabile q̄ iuuenes in medio imperfecto-
genū iuoluti eorum consiliis & exēplis sciant se ab
eorū imperfectioe excutere: & ad perfectionē regule
anhelare. Ideo dominus ponit hoc i hoīe: quia ual-
de rarum ē & difficile: & nūq̄ nisi dei munere: quo
recepto facile ē & dulce. • **Enumerat** autē domi-
nus munera que tali aīe cōfert: cū ait. **Cui** dedi i so-
litudine domū: q̄. i. intellectu & affectū eius auer-
xit ne sequeretur cōe relaxationis malū: & pacifice
& quiete sequeretur solitarius sue professionis uo-
tum: & tranquille inhabitaret mentis secretū p̄cu-
stodiam sensuum: & tabernaculū eius in terra salu-
ginis. **Salugo** sitim accēdit: & desiderū talis ani-
me ad imitationē christi uite inflāmat: continūe
& semper sitit ad maiore christi cōformitatē attri-

gere. • **Attendendū** ē autē q̄ dominus ē in solitu-
dine: q̄a habitū mentis sue stabiliet fixe ut dictum
ē in regule obseruatione que propter causas predi-
ctas solitaria ē effecta. **Tabernaculū** uero ē in terra
saluginis: quia desideria eius & actus qui ad mo-
dum tabernaculi uariantur semper sunt in ardori-
bus & suspitiis uite cruciformis. **Sequitur**. **Cōtem-**
pnet multitudinē ciuitatis: quia non dimittit uiam
perfectionis propter transgressionem multitudi-
nis. **Clamorem** exactoris non audit. **Exactor** ē uē-
ter & tota uita carnalis. **Cuius** uocem necessitatis
ita audit in necessariis nutriendo carnem ut clamo-
rem exactoris spernat a superfluis abstinendo &
carnis premendo lasciuia. **Circūspicit** montes pa-
scue sue: & uirentia quoq̄ perquirat: quia eminē-
tias christi uite tanq̄ altos mōtes non solum inspi-
cit: sed & circūspicit: quia omnes operationes tam
christi hominis q̄ diuine dignatiōis: & ex hoc qua-
si cuiusdam circularis immensitatis intelligit & ui-
rorem mentalis humoris charitatis. i. christi iesu &
& in omnibus operibus suis perquirat & in his tā-
q̄ in propriis pascuis iugiter mediando se reficit.
Propter quod non est mirum si a multitudine ciui-
tatis se diuidet quē christi charitas lactat: & ad soli-
tudinē ducit: ubi loquitur ad cor eius uerba bo-
na: uerba cōsolatoria

Sue. i. uite exempla

Sui interni amoris indicia

Sui ducatus clara lumina

Sui influxus continua adiutoria.

Cui propter tenebras consiliorum ipsum retrahē-
tium: ad cuius sequelam quasi singularitatem sup-
ficiosam in intimis cordis clamat. **Qui** sequit me
non ambulat in tenebris. Item q̄ certus sit: q̄ cum
sit talis: q̄ hec non ē reprehēbilis singularitas: sed
uirualis cōmunitas: quia hoc est sequi consilium
principis hoc est primi patris fundatoris francisci
immo principalis fundatoris christi: & est seruare
statum uniuersalis consilii professionis cōmunis.
Aliter autem si propterea suam relaxationem uo-
cant uiam cōmunem: quia est plurimum: & hanc sin-
gularem: quia est paucorum: tunc uia transgressio-
nis: est uia cōmunis & laudabilis: & uia perfectio-
nis erit uitiositas singularis. **Et** quis nisi cecus au-
deat hec dicere. **Via** ergo uere cōmunitatis lauda-
bilis est obseruantia promisse professionis. • **Secū-**
do ad similitudinem florum pulchritudinis est in
ista religione pulchritudo exemplorum sanctorū
uiro-um. Sicut enim in deserto inueniuntur multi
& pulchri flores: Sic & in ipsa religione in uiris spi-
ritualibus gratiose uirtutes: propter quod dicit ps.
Pinguet speciosa deserti. Sicut enim apes pin-
guetunt: & mel colligunt in floribus. Sic pruden-
tes iuuenes in scōy semoy monibns. **Sed** uel mlti-
tudo bestiay icapit deserta penetrare & flores cō-
culcāt & sterconibus fedant. Ita heu mō in multis
religionibus statuta regularia per bestialem multi-
tudinē prauis monibus conculcant & multis spur-

citiis maculantur: & desertum religionis quod consueuerat esse infirmis preparatorium: adiutorium: presidium uirtutis: nunc propter successionem malorum inundantium est periculum ibi uiuere etiam perfectis

Vix enim inter eos potest obseruari paupertas propter abundantiam omnium

Vix puritas austeritas propter delicarum abusum & multiplex feditatis exemplum

Vix obedientie ueritas propter presidentium sepe inductionem ad malum: & ad promissae regule firmum: unde in hoc deserto uidi tantum in habitare malum: ut uix possit obseruari perfectio: nisi quasi per dei miraculum & ducatum. Sicut dicit deuteronomio .viii. ductor tuus fuit. scilicet deus in solitudine magna atque terribili. In qua erat serpens statu adurens ut scorpio atque dyspas: & nulle ois aquae. Qui induxit in nos riuos de petra durissima: & cibauit te manna in solitudine quia nescierunt patres tui. Illi. scilicet qui te ad ordinem adduxerunt. Nam deformati sunt maliciosa transgressio regule: & relaxatione uite: recedentes a uia primorum patrum: & regule promissae. Et hec solitudo terribilis.

¶ Quot serpentes hic sunt suo malo exemplo adurentes: & scorpiones blandimento false discretionis cruciantes aculeo pessimo. De quibus dicitur Apoc. viii. Et dyspas qui siti occidit: quoniam tam ambitionis quam auaritie & gulositatis ipsorum est insatiabilis appetitus. Contra quem de petra durissime passionis iesu riuus aquae refrigerantis hanc sitim educitur uolentibus regulam obseruare. Et ideo pro deformitatis moribus satis conculcantur flores primorum parentium uel patrum: & regularium promissionum dicitur. Isa. li. Consolabitur dominus syon: & consolabitur ruinas eius: & ponet desertum eius quasi delicias & solitudinem eius: quasi hortum domini. Consolatur enim dominus religiosos per multiplicem promissionem hereditatis eterne: etiam consolabitur ruinas eius: quia licet multum sit difficile in casu culpa: tamen pius est eis benignus patetque filiis in uenia. Et ponet desertum eius quasi delicias: quia istas difficiles regulares obseruantias in multas delicias & consolationes conuertit: etiam solitudinem eius quasi hortum domini: quia in solitudine separationis ab imitatione peruersorum facit eos germinare germina uirtutum. Alios etiam sanctos religiosos qui satagunt reformare seipsos: & alios: consolatur dominus quia eos multorum aliorum conuersione: quasi hortum facit crescere in multa uirtutum abundantia: & diuinorum consolatione bonorum. ¶ Ad illud secundum desertum primo disposuit spiritus scientie cuius est omnia in suo ualore ponderare: & gradum omnium cognoscere. Quis semitam perficit spiritus consilii: cuius est mentem perficere ad amplexanda cum dulcore & plena obseruata consilia iesu christi qui in uotis sanctarum regularum continentur. Et secundum quod perfectiores sunt regule: perfectius ibi christi consilia obseruantur: propterea euangelica regula tenet simplici

ter gradum sumum. ¶ Tertium desertum est contemplationis extaticae. De quo dicitur. Cant. iii. Que est ista que ascendit per desertum sicut uirgula fumi: &c. Et hoc desertum sequitur ad secundum anima enim fugiens aliorum consortium eleuatur ad contemplationis donum. In contemplatione autem sunt tres diete: prima est suum defectum plene cognoscere: ut seipsum derelictum uideat ab omni uirtute. Non solum quia pronus est ad faciendum mala: sed difficilis & durus ad reconciliandum dei dona. Et ut melius possit humiliari: debet se in tanta malitia contueri: quod quasi omnes alios respectu sui uideat perfectos. Sicut dicitur. Ioelis secundo. Quasi hortus uoluptatis terram coram eo: & post eum solitudo deserti. Tunc hortus uoluptatis est omnis terra coram contemplatore: quando animas proximorum reputat plenas uirtute. Et post eum solitudo deserti quia tota uita sua preterita uidetur ut uacua omnis boni. Et talis si plene est illuminatus a gratia: se reputat omnium pessimum. Nec est periculum reputando se peiorem quam forte sit in oculis dei: duplici de causa. ¶ Prima est: quia ex te semper sic est quia si aliter est hoc est ex gratia iesu christi quam tibi non debes attribuire. ¶ Secunda est: quia etiam ista gratia propter tuos defectus quibus eam impugnare debes te reputare nouissimum: etiam respectu cuiuscumque sceleratissimi. Sicut dicit. Ber. super. Cant. Sermone. xxxvii. Quid inquit scis o homo. Si unus iste sceleratissimus quem putas horrendum non modo pre te quem forte iam sobrie & iuste & pie uiuere confidis: sed & pre ceteris omnibus: sceleratis tantum omnium sceleratissimum. Quid scis si te & illis omnibus mutatione dextere excelsi melior quidem in se futurus sit in domino uero iam sit. Et propterea non mediocre: non uel penultimum: non ipsum saltem iter nouissimum eligere locum nos uoluit. Sed recube inquit in nouissimo loco: ut solus uidelicet omnium nouissimus sed eas: teque nemini non domino preponas: sed nec comparare presumas. hec. Ber. ¶ Et supra posuit exemplum de ostio depresso per quod intrare non est periculum multum se inclinare: sed si uel modicum se plus erexerit statim frontem & caput quassat: ad quod uitandum est consilium iesu se nouissimum omnium reputare in hoc deserto. Sicut dicit. primi. Mach. ii. descenderunt multi querentes iudicium & iustitiam in deserto: in hoc enim defensu est iudicium discussionis sui: & iustitia sanctificationis dei. Et talem humilitatem demonstrant sancti angeli posse reperiri in anima uestita carne mortali: & hanc reputant sublimiter ascendisse in omni perfectione: unde etiam dicunt. Que est ista que ascendit per desertum id est per sue defectibilis tatis continuum aspectum & etiam gemitum. ¶ Et quia anima que totaliter deficit in seipsa: statim assumitur a benedicti iesu misericordia. Deo sequitur secunda dieta: que quidem est continua contemplatio excessui iesu morientis & passionati pro nobis. Sed in hac anima: a seipsa excedit & in iesu

dolores transit & continue in sua cruce habitaculū facit. Iste est excessus q̄ moyses & helyas loquebatur cum christo in monte transfigurato: loquebatur ait lucas de excessu quem completurus erat in hierusalem. Et quia anime i se deficienti utile ē & necessarium & delectabile in christi passione & morte morari: ideo cum petro talis anima dicit. Bonū est nos hic esse. Nec sunt enim illa munitissima loca de quibus legitur primi Re. xxiii. Morabatur autem dauid in deserto in locis munitissimis: mansitq̄ in monte solitudinis ziph in monte opaco. Dauid enim noster manufactus iesus in suis deuotis filiis: quos in suam mortem transformat: moratur in locis munitissimis sue uictoriosissime crucis in altitudine sui cordialissimi doloris. Recte dicitur solitudo ziph: que interpretatur florens uel germians: licet enim quo ad finitatem corporalem ibi deflorent quo tamen ad pugnam triūphalē ibi floruit rosa martyrii lilium candentis ai & purissimum: uiola humilis indulgentie & patientie respectu inimici: & ex his omnibus germinat multitudinē secūda populi: & quelibet anima similitudinē amoris sui crucifixi & mortui: ut ibi anima se genitam cognoscens illud apostoli ad phil. ii. Christo confixus sum cruci: uiuio autem iam non ego &c. Secundo ut ostendatur q̄ hic est contemplationis excessus subditur in monte opaco. q. obscuro: que quidem obscuritas significat superexcessum sapiētie absconditum in cruce: q̄ uocat apostolus stultum dei carnalibus: & tamen sapientiam perfectorum. In cuius signum christo pendente in cruce tenebre facte sūt usq̄ in horam nonam: ut ostēdatur q̄ excessus sui doloris & sapientialis amoris facit mentem excēdere ab experimento sui luminis naturalis & transfert in extaticum lumen dei. Et quia in illo ardore amoris anima plus sentit q̄ intelligit: ideo dicitur q̄ uirgula fumi ex aromatibus myrrhe & thuris. Thuribulum enim mentis est aureum per charitatem: rotundum per obedientiam & humilitatem. Inferius clausum per omnium terrenorum contemptum. Superius apertum per contemplationem celestium: licet habeat paruam formam propter imperfectionem intellectualium luminum: per illa tamē conscendunt feruida desideria amorum & passionum & transformationum cordialium & deuotorum ardorū amoris christi iesu: quasi myrrhe & thuris. Et quanto magis sunt stricta foramina intellectus: sepe ad ea que non plene intelligit exardescit flāma affectus. Ex quo sequitur tertia diuersa. s. q̄ mens inamorata de iesu quantūcūq̄ minima tantum reputat q̄ nihil excipit ab eius memoria. Et nihil est ita paruū de iesu siue uerbum: siue nomen: siue necessitates infantiles nature iesu: siue quicquid aliud sit: quod non teneat eam fixam & i amorosā contemplatione stabilitam tanq̄ res summi dei: & pro ipsa anima ex amore assumpta. Et hoc est nihil negligere: & amatum carissimum reputare: & hoc pot̄ figurari. ii. Re. xv. ubi dicit q̄

rex dauid transgrediebatur torrentem cedron & cunctus populus incedebat contra uiam oliue que respicit ad desertum. Cedron significat decursum christi uite: quem transgressus ē ex passibili carne. Cunctus populus huius regni est status & actus christi conuersationis. Qui status incedit cōtra uiam oliue: quia omnis actus eius est ex pinguedine sue dulcissime ad nos misericordie. Sed hec oliua respicit desertum: quia eius misericordia que in eius corde ad nos flagrat facit eum etiam a patre & sine ipso in multis angustiis & penis pro nobis derelictum. In quo ipsemet sui amoris excessū ad nos admirans clamabat in cruce. Deus meus deus meus ut quid dereliquisti me. Et hoc est quod subditur. Et uniuersi pulueris pigmentarii. Puluis tenuis & minutus & multus est uite christi quo ad sua miracula innumerabilis actus. Et iste puluis est pigmentarii ab infinita iesu sapientia pro nostra salute electus. Non enim nostrum fuit eligere pigmenta: nec qualis debuit ēē christi uita: sed sapientie dei que in ipso est: & per ipsum facientem oīa que nos debent prouocare ad amorem sui. An his igitur tribus dietis contemplationis iesu & sue passibilis uite scilicet in dilectione sui & transformatione in passionē & mortem christi & in ruminatione & summa estimatione & gratiarum actione oīs actus iesu quantūcūq̄ minimi sepe rapitur anima in excessu sui. Et hoc est desertum mara de quo dictum est supra. Nec est uia trium dierum de qua dicitur q̄ erant ambulantes filii israel tribus diebus per desertum ethan. & castramentati sunt in mara. Ethan interpretatur fortis siue robustus: siue fortis eorum ac perfectio eorum: & significat benedictum iesum: cuius amor in se fortis & robustus est & fortitudo nostra & nostra perfectio per hoc desertum in quo totus iesus quo ad se derelictus est & nobis datur. Ambulatur tribus diebus predictis sed castrametatur in mara: quia habitatio cordis nostri debet ēē infinita i abyssi amaritudine mortis sue in quo debet ēē talis excessus nostri amoris. Ad hoc tertium desertum ducit spiritus intellectus & pietatis: quia intellectus facit penetrare abyssales altitudines perfectionis amoris cordis benedicti iesu ad nos. Ac per hoc incomprehensibiles doloris excessus quos inestimabili amore sustinuit tam ex respectu diuini honoris recōpensandi: q̄ respectu uirtutis operande q̄ etiā respectu humani generis pene adimende. Et postq̄ sic donum intellectus inabyssauit rationem: donum pietatis transformatur uoluntatem per passionem ad cognita & per liquefactiūm amorem ad christi iesu ruminata supplitia. Quartum desertum ē st̄ mētis tranquillate: licet enim in superiori deserto sit accessus a seipso in man pene iesu. tamen non translatur nisi procedat ad mare glorie uisionis personalis utriusq̄ nature: dicitur autem ista gloria desertum nō qualitercūq̄: sed artificiosē edificatū. Solent enim magni reges habere nemorosa deser-

ta ad speciales delicias maxima artificiose edificata & deliciolitate secretissima & amenissima plena: unde Salomon edificauit domum saltus lybani in qua erant omnia sua aromata & pigmenta & deliciosa solatia: unde ipse dicit. Ecclesiastes. ii. feci hortos & pomeria & conserui ea cunctis generibus arborum. **I**stud desertum est humanitas unita. In quo anima habet cellarium scilicet Superabundantiā diuine suauitatis **R**efectorium eterne satietatis **D**ormitorium interne tranquillitatis **¶** Unde bene in deserto humanitatis iesu ē anime retributuum: quicquid anima fecit propter iesu cōsiliū sumendo uotum paupertatis obedientie & puritatis: quia paupertas possidet cellarium: obedientia refectoriū: puritas lectum pacatium & quietatium. **C**ellarium igitur est abundantia suauissimi amoris dei quem experitur anima in consideratione unionis iesu ī persona filii dei: In quo gustat anima tantam dei abundantiam in amore ad uniuersam creaturam: q̄ non uidetur sibi q̄ aliqua creatura debeat aliquid plus appetere ex quo se uidet deū in iesu unione. **E**t habet p̄ maiori dono q̄ sit unita deo iesu: q̄ si sine iesu in quocūq; alio uniret. **E**t sciat anima q̄ quanto plus poterit crescere in amore humanitatis iesu: & delectationis glorie eius humanitatis nō habito respectu ad seipsum: tātō plus sublimatur in transformatione immensissime delectationis diuinitatis eius. **¶** Anima mea hic tota ex te exeat & nunq̄ in te redeas: quia in te nō nisi tibi male est. **T**ranseas in iesum in quo cū ipso deus es: & millesies milies plus te tota euiscera ī gratiarum actione: ut persona filii dei de hoc q̄ benedicti iesu humanitatem personali unione uniuert: & te in ipsa: quasi te sine iesu aliter assumpsisset. Si enim extra te exis q̄ simpliciter melius est diligere: & in ipso optimo delectari. **¶** Quod si nullum dubiū est q̄ multo melius fuit illud qd̄ deus diligit ab eterno facere in assumptione iesu: q̄ si fecisset aliud: ad quod tua uel cuiuscūq; fantasia uagatur: concludit expresse q̄ multo magis debet delectari anima in eo q̄ humanitas iesu est deo unita: q̄ in aliqua alia fictione: q̄ in sua fantasia confingat seu componat: & ideo anima perfecta que omnino nō diligit se nisi in deo & ē euacuata suo amore uicioso reputat suū melius simpliciter quod est deo magis honorificum: & ibi uerius ipsa diligit ubi magis esse deum cognoscit: unde quia uidet deum honorari unione iesu: ideo ibi se reputat tanto melius uniri deo: q̄ in quolibet alio modo: quanto ibi non dubitat deum amplius honorari: immo hoc cogitare de se reputat deo magis contumeliosum: ac p̄ hoc sibi molestum ut quendam infernum. **A**d hoc nō continget anima que nescit a proprio amore exire. Si ad hunc gradum potes ascendere: poteris uidere quid est pro amore iesu pauperem esse. **C**um enim deus faceret delectamenta bonorum naturalium ī quibus nunc cōprehenduntur bona fortune dele-

ctamenta habituum uirtualium: & in multis uiris delectamenta tolerantie passionum in humilitate profunda. **E**t sepe appetitum zelo iusticie eternaliū punitionum sine sui cōmissa offensa & delectamēta fruitionis patrie plenissima paupertas sui p̄ amore iesu est omnibus istis spoliatū fore: in his omnibus nihil uelle nisi id quod benedictus iesus de illa anima ī se: & ad se: & per se: eterna ordinatione disposuit: unde ista anima non uult in se nec pro se delectari in aliquo predictorum bonorum. **E**t si querat quare: respondet: quia nō sum mea: nec aliquid est mei in me: & pro me. **B**onum totum quod sū in iesu sum. **N**ihil uolo eligere: quia nescio quod circa me sit dei uelle. **S**cit spōsus meus iesus qui ē mecum meum scire: & meum uelle: & meum esse. **E**t ideo nihil uolo nisi q̄ certa sum illum uelle: uult autem quod me precipit facere. In his me uolo exercere nō propter aliud premiū nisi propt̄ illud quod ē mihi datum scilicet quod deus est. **E**t si ipse est deus: & ego nō sum presumptuosa: superba ut lucifer esse uoluit: sed transformatione amorosa & extatica per quam mihi meum malum esse deficiat: quia uiuo ego: iam non ego. **H**oc declarat. **A**ugustinus super psalmū in auctoritate posita in libro quarto capitulo decimo. **E**t hoc est spiritu pauperē esse. **E**t ideo pluries dixi: q̄ uera paupertas ē dei sine aliqua distractione possessio: predictis enim affectionibus reciprocis a mente exclusis nihil remanet quod impediāt deum pacifice possideri. **¶** Non mireris autem q̄ inter delectamenta a deo creata que enumerauī appetitum iusticie sui ī eternum pro offensis preteritis sine adiectione nouarū offensionum: quia non solum hoc est bonum commune sed est excessiue aīme rectitudo. **A**d quā profunda humilitas in recognitione sue iniquitatis & zelotipice transformationis: caritas ad rectitudinē iusticie dei duxit animam: dum uidet iustissimum & dei honorificum q̄ tantum scelus ab eo commissum puniatur in eternum. **E**t suauissimi dulcoris ē gustus in tanto amore iusticie dei: q̄ hoc appetit pro honore sui. **E**t ad hoc sepe gratie excessus rapit mentem sponse: unde si sibi reuelaretur: q̄ hoc ult̄ dei iustitia accipit hoc anima cum suauitate pacifica: & plus sepe: cum electione p̄missima: et hoc intellige de pena separata a culpa. **¶** Quod autem hoc sit rationabile probat psalmus: **L**etabit iustus cum uident uindictam. **S**i letabitur uidendo uindictam in alio nec seipso nequaquā iustus est: sed crucietur: licet enim talis punitiō a mente carnali apphēdatur: quasi desperans a domino ex separatione: nequaquā tamen sic accipit mens a spiritus sancti feruore ad hunc zelum commota. **S**i enim beatitudo sua uera consistat in fruitione uoluntatis dei non sue hoc anima pro sua beatitudine accipit qd̄ uolūtas dei de ipsa ab eterno elegit. **E**t ideo ibi anima simpliciter fruitur diuina uoluntate: etiam si sit in suis penis eternis. **E**t quia humilitatis abyssus & iusticie zelus sepe uult in penis propriū eligere pro

dei honore statim paupertas spiritus frenum appo-
nit. Nequaquam mihi faciam proprium non habere:
non si est mea: sed sponsi. Et ideo quod fecit de me in
se uolo esse: fruitio mea est uidere continue & rumi-
nare quod ipse est deus. Et ex quo ipse est deus & non
potest illatio solui quin semper deus sit deus: &
quin iesus assumptus unitus semper sit deus unio-
ne personali in quo est gloria omnium membrorum
suorum in ipso: & cum ipso: & per ipsum: iam me
sentio gloriosam: iam non me sentio: sed ipsum sen-
tio. Hoc est desertum de quo dicit Esai. xlii. Dedi
in deserto aquas: & in imo flumina: ut darem po-
pulo meo potum electo meo. In isto deserto bene-
dicti iesu dedit dominus aquas glorie pro se & pro
omnibus electis. Sicut ipse samaritane promisit.
Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei: non sitiet
in eternum: sed aqua quam ego dabo ei: fiet in eo
fons aque salientis in uitam eternam. Nec sunt flu-
mina que de uentre credentium fluunt aque uiue:
quia dilatatis brachiis sue mentis natat in infinita-
te glorie dei & in imensitate in se & in humanita-
te assumpta boni iesu. Sicut ergo de cellario reple-
refectionum: sic de spiritu paupertatis perficit obe-
dientie uotum. Et sicut paupertas recipit abundan-
tiam suauitatis: sic obedientia dulcedinem suauita-
tis. Nec autem obedientia ideo est propria & in
omni dei uoluntate satia: eo quod ipsa gustat quod bonus
est dominus per sapientie donum. Vbi est humili-
tas ibi est sapientia. Et ideo clare uidet quod omnia que
contingunt: & in hac uita & in alia sunt ad dei ho-
norem subseruientia: & ad salutem electorum ordi-
nata: propter quod semper est leta: quia uidet quod se-
per complentur dei uoluntas: uel uno modo uel alio.
Habet autem hec obedientia triplicem respectum
deum: honorandi: primo in gustatione contempla-
tionis glorie iesu: in quo isto modo deo obedit:
quia multo plus delectatur contemplando iesum
beatum quam se beatificandum. Et plus expectat & de-
siderat frui gloria diuinitatis & humanitatis iesu:
quam sua: & a propria nititur desiderium auertere: & ad
illam iesu conuere. Et sepe pluribus animabus
datur: quod hec sine labore ab ipso benedicto iesu recipiunt
in actu: sed semper in habitu. Et de gloria iesu tran-
sit ad penas quas sustinuit: & secundum imensitatem
eorum que expertus est in christi gloria transformatur
in eius dolorem & penam. Secunda obedi-
entia est quod prelatum quem sibi dominus dat semper
ut christum respicit: & sicut christo iesu dulciter &
reuerenter sine aliqua rebellionem obedit nulla diffi-
cultate retracta uel persecutione remota: nisi forsan
propter malitiam corruptionis temporis prelati de-
formati aliquid perciperent uel suaderent quod regule
professionis destrueret professionem: hoc excludo
etiam in his que quantum ad extrinsecam apparentiam
aliquando minus bona uidentur uiri perfecti no-
tunt uoluntatem suorum prelatorum uisionibus

subdere illa recompensando in maiora. In obedi-
entia merita. Tertia obedientia quam facit talis anima
deo est quod de se: & de omni re sibi dilecta secundum
sensum cum tranquille in oppositum afflictuum
& ideo obedit deo in dimittendo conuersionem
amici locutionem & delectationem in eius tempora-
libus bonis & eius damna complectitur a deo uoli-
ta in quantum sunt sibi ipsius afflictiva: & ipsum a
meditatione sui cordis abscondit. Et ad omnia ista
persecutorem suum delectabiliter introducit. Et hoc
modo anima sequitur inspirationes iesu: prout di-
citur in quarto libro in primo capitulo: iesus spiritus
afflatibus. Multum enim debet mens erubescere quod
debeat aliquid perfectionis habere: nisi multo dul-
cius amarissimum hostem amplectatur pro amo-
re iesu quam quemcumque amicum: parentem uel filium pro
ligatura sanguinis: uel seruitu temporalis: quod ad-
minus deberet facere dulcedine rationis. Sed est
imperfectio magne signum si in hoc sensualis
appetitus repugnat in tantum quod retardet promp-
titudinem rationis: licet in hoc & in aliis prudens ie-
sus ad humilitatem seruandam permittit animas su-
mas perfectiones habentes in quibusdam infirmis
imperfectioibus ruere que reprehensibiles essent
etiam nouitii seruari. Non est ergo mirum si ta-
lis anima que hic pro dilecto iesu sic currit ad cura-
da contraria in eodem dilecto iesu satiatur suauita-
te diuina. Et quia obedientia in omnibus animam
sub deo ponit: idcirco eam in christum totaliter
transponit. De hoc deserto delitioso dicitur nu-
mer. xxiii. dirigens balaam contra desertum uultum
suum eleuans oculos uidit israel in tentoriis com-
morantem per tribus suas & infra. Quod pulchra ta-
bernacula tua iacob & tentoria tua israel. ut ualles
nemorose ut horti iuxta fluuios irrigui: ut taberna-
cula que fixit dominus: quasi cedri prope aquas.
Balaam in uerbis istis potest significare celestes an-
gelos admirantes altitudinem talis anime: unde
contristorum animam que in deserto presentis
uite tanta obedientia est deo subdita dirigens uul-
tum considerationis sue uidet eam in tentoriis
commorantem per tribus suas. Tentoria significant
facilitatem motus. Ordinationes autem tribuum
significant ordinationem omnium actuum & ap-
petituum: uidentes igitur angeli in hac uita animam
tanta perfectione obedientie in omnium exteriorum
& interiorum ordinatione deo subiectam extollunt
pulchritudinem & decorem uirtualium in ipsa di-
centes. Quoniam pulchra tabernacula &c. Et ratio-
ne humilitatis profunde & deuotionis pinguis-
sime comparat eam uallibus & arboribus confitis qua-
si uirtutibus altis & hortis irriguis ex cultura omnis
unionis uirtualis: & ex irrigatione diuinorum influ-
xuum tanquam irriguorum fluminum: propter quod
dixit. Tabernacula que fixit dominus: quia obedi-
entia sicut mobilis ad imperium. Sic mobilis ad affe-

Etum ē simpliciter diuinum opus. **Et** quia hec obediētia eleuat animam ad altitudinem prediēte sapiētie: ideo dixit quasi cedri prope aquas: quasi dicat. Sapientia hec est quasi natura angelica non humana: & hoc est propter infusas irrigationes continuas satietates dei in dulcore quem gustant optimi in omnibus openbus suis. Non est mirum si ex duobus primis: scilicet cellario & refectorio seq̃t̃ tertiū. **¶** Est autem tertius lectus pacatus & tranquillius. Cum enim paupertas nihil de se nihil retineat & obedientia totam se sub deo subiiciat: quid potest esse quod puritatem illius anime possit maculare: & tranquillitatem illius cōscience stimulare? **¶** Propter quod debes scire q̃ puritas respondet obediētie & modis eius: & ideo nulla anima potest esse deo plena: nisi obediētia subiecta: nec obedientia ē deo plene subdita nisi sit pura. Nō aut̃ pōt̃ esse puram: nisi totalit̃ deo subiecta: nec plene deo subiecta: nisi per paupertatē spūs exeat de seipsa. **Et** ideo iste tres uirtutes in plenitudine simul currūt. **¶** Tūc aut̃ est anima castissima quando non adulteratur nec secum: nec cum alio: sed seruat se mundissimam & integrā sponfam suo cui desponsatur triplici respectu quietis: in quo castissima se ei conseruat. **¶** Primus respectus huius sancti matrimonii est: nihil propter se appetere: nihil propter se fugere: nisi solū propter iesu sponfi amorem. **Et** lectus connubii est quod scire in his in quibus quieuit dilectus iesus. **Est** autem sibi desponsata ad gustandum honorem dei: & gloriā dei & hominis iesus: quia solum dei ē: & quia dei honor est & uoluntas animam illam sic eius gloriā continue degustare non habito respectu ad aliquod bonum proprium. Sicut dicitur infra de cruce perfectorum capitulo: Iesus cruce ditatus. In secundo respectu est sibi desponsata ut castissime gustet amaritudines passionum quas in sua mente & carne portauit sponfus passionatus iesus quas continue uidet portare in suis uiatoribus mēbris: & omnium necessitates in seipsa miranda cōpassione reuoluit & sollicita pietate supplet: & offēsas dei in quibus glorificatus iesus non potest dolere uice iesu amarissime deplorat. **Et** nihil aliud amaritudinis sentit in mundo nisi q̃ tantum uidet diuinam bonitatem contempni & maiestātē offendit ab aliquo impio peccatore. Nihilominus & uice iesu: peccatoribus ex corde compatiens modis quibus potest eorum conuersatione plorat ad deum & suspirosus gemitibus iugiter diuinam misericordiam interpellat: non obstantē q̃ certa sit q̃ deus de omnibus malis suum honorē eligit & melius electorum. **¶** Tanto enim mala sunt peiora de se quāto deus omnipotentissimus & optimus crudelius offenditur: qui per omnipotentiam suam de malis honorem suum trahit & de peccatis & culpis facit occasionaliter augeri gratias electorum: imo illud est quod mentes seraphicas facit ardere in amore dei: & in dolore peccati. **Et** quia per humilitatem p-

fundam talis anima recumbit in nouissimo loco nuptiarum dilecti iesu: & omnes electos uidet iesus: multo melius q̃ uideat semetipsum. Ideo suauissimum est deum rogare ad similitudinem spōsi sui q̃ omnes penas corporis christi in quibuscūq̃ suis mēbris faciat eam portare illis absolutis a pena & hoc pura intentione habens pro premio suffiēti liberationem illorum in quos amore spōsi a semet ipsa accepit. **¶** Plura que hic dicuntur clarificant q̃ dicta sunt super: Nunc dimittis: aliqua hic dicta ibi sunt clariora. **¶** Tertius respectus puritatis est quod habet ad iesum propter amorem reformandarum uirtutum ipsius iesu in se que sibi est desponsata ad fugiendum delectamenta omnium sensuum: nisi in quantum per ipsos sensus in omnibus speculat sponsum iesum & membrorum ipsius salutē. Propter quod & non propter appetitū glorie alicuius sic est in omnibus temperata circumspecta & clausa: q̃ etiam necessariam sustentationem nature incipit cum tanta modestia: q̃ in illis magis gustat spōsum q̃ temporalem cibum. **Et** quantum expedit aliis isomādīs etiam ab illis que sue debilitati aliquando necessaria forent subtrahit manum suam. **¶** Ad lectum sponfi pertinent ista tria pacifice possidere & cum tranquillitate mentis & delectatione ad ista curare sine difficultate propter amorē similitudinis sponfi iesu & uirtutum eius: quia sponsa creuit in iesu. **¶** Cū difficultate autem ad ista satagere est in fibris uirtutis. Non tantum autem prediēta pertinent ad tranquillitatem lectuli: sed patientia & possessio omnium uirtutum. Quia enim omnes uirtutes sunt cōnexę: ideo qui plene habet unā habet omnes. **Et** ideo omnis uirtus consumata perfecta facit animam quiescere in lecto pacifici salomonis ueri iesu: quia undiq̃ uicit hostes & quod maxime in paupertate refulget: tali igitur anime delectabiliter dicit sponfus in amplexu & oscula ruens. **Tota** pulchra es amica mea: & macula non est in te. **Hanc** admirantur angelorum exercitus sic adhuc in carne manentem tranquillatam sponso iesu sed non minus iesum tranquillum in eius puritate sponsali. d. **Cant.** Que est ista que ascendit de deserto: deliciis affluens inixa super dilectum suum. **¶** Potes enim uidere per superius dicta q̃ non in se nititur: sed dilecto ininitur. In cuius inixu ē deliciarum affluentia & mens trāquillata: & in hoc sapore est perfectio quantum capio maior q̃ possit haberi in hac miserabili carne ab anima peccatrice. Sed quis plus capiet plura ponet: & ideo adiuratio spōsi q̃ non excitetur dilecta ab iniquitate alicuius creati per capreas ceruos q̃ camporum: id est non incurrat offēsas ciuiū inipnorū: uidet in hac dilecta spōsa impleri: q̃ nullo potest euentu a spōsi trāquillitate mutari. Ciues enim celestes dicuntur capree propter limpeditatem uisus: dicuntur cerui propter agilitatem saltus: sed camporum propter exclusionē omnis distractiui nexus. **Et** quia spōsa benedicta

est per perfectionem naturalem in eorum societate tranquillata: ideo sub interminatione eorum offensa est ipsius sponse inquietatio iterdicta: quasi dicat: ipsa est sicut unus ex nobis. Sicut ergo non permittit sponsus suum interrumpi palatium: nec quietem turbare spirituum supernorum: sic non permittit huius benedictae anime cor floridum: in quo sponsus dormit per suauissimum somnum: & hoc est ipsam semper in sponso fore tranquillam. Attende autem quod plena tranquillitas sponse fugit simul cum distractione turbatiua: omnem tepiditatem & orationum negligentiam & incompassionem fraternam. Et quomodo omnia omnibus sit semper manens tranquilla: & sic fugit omnem malitiam heretice libertatis: nam ipsam format iesus emanuel: qui nouit reprobare malum & eligere bonum. Ad illud autem ultimum desertum ducit spiritus sapientie iesu in eo cuius uoluntas & bonitas purissime faporantur a sponsa.

Quia uero benedictus Iesus in deserto quadraginta diebus legitur ieiunasse: ideo secundum quattuor quadragenas benedicti Iesu in quadruplici deserto prescripto quadrupliciter ieiunatur. In primo ieiunatur a peccatis mortalibus & delictis carnis. In secundo ieiunatur a cunctis secularibus & quibusdam fortioribus & affectuosis distractiuis. In tertio ieiunatur ab omni reputatione sui. In quarto ieiunatur ab omni amore sui & omnis creati in quantum tale. Et quia in quolibet ieiunio est refectio sua: ideo in primo comeduntur quinque panes ordeacei propter penitentialem asperitatem sensualis uite afflictiuam & anime satiatiuam: quia in ea spes uite degustatur. In secundo comeduntur septem panes tritici propter multitudinem donorum spiritus sancti: que acquiritur in statu religioso & separatione ab amore mundano. In tertio comeditur uittulus saginatus in receptione filii dissipatoris a patre occisus: quia pinguisimus amor cordis Iesu in immolatione mortis eius pro nobis peccatoribus redimendis continue degustatur. In quarto comeditur panis celicus suauissimum manna glorie dei & hominis Iesu christi. Prima quadragesima potest significari per quadragenam presepium. Sicut enim in parturitione sacratissime uirginis in fetore stabuli: & in asperitate presepii & societate bestiali & refectioe tenui & fascia ligamenti stetit bonus Iesus: ita penitens in parturitione mundi propositi per contritionis spiritum stat in memoria pretente offensionis tanquam in fetore stabuli in pugna bestialium tentationum: quibus uelut nolit pluries sotiatur: licet & aliter bestie significent. Bos ruminacionem eorum que pro nobis Christus fecit. Asinus iugem deprecationis oneris per satisfactionem impositi. Debet & esse duricia

presepii per asperitatem uestis & lectuli: & in cibo tenui per asperitatem ieiunii: & in fascia ligamenti per obseruantiam sacerdotalis precepti in toto quadragenario penitentiae: donec ipsa consumetur: & tanquam purgatus in templo dei presentetur. Secundum ieiunium potest figurari per quadragessimam qua Christus latuit in deserto. Sicut enim Christus tunc fuit solitarius: sic & religiosus debet esse totaliter a mundo semotus: & in oratione & silentio totus a seipso reclusus: quod si fecerit sciat quod exemplo Iesu post uictoriam hostis loco consortii hominum habebit consortia angelorum. Tertium ieiunium figuratur per quadragessimam horarum: qua Christi caro fuit mortua & sua uita priuata quia qui ad excessum contemplationis mortis Christi ascendunt: sentiunt in se quod apostolus dicit ad Col. tertio. Mortui enim estis: & uita uestra abscondita est cum Christo in deo. Et illud: Consepulti enim estis Christo per baptismum eius in morte. Quartum ieiunium in quo est plena satietas: quia ibi ieiunatur ab omni malo: & reficitur omni bono: figuratur per quadragenarium dierum: quibus dispensatiue Iesus gloriosus stetit in terra quantum fuit necessarium apprensus discipulis: loquens & admoneus & se exhibens: ad fidem erigens eos & subleuans: ad spem attrahens eos & transformans signis mirificis ad amorem: & post subito euanescebat.

Et quia iste quartus status solus aliene cure potest intendere: idcirco licet sit totus transformatus in diuinitatis abyssum & in deum hominem simul gloriosum & passum: tamen mira condescensione foras exit ad proximum solum similia his quae dicta sunt supra Christum facere discipulis & ipse populis & spiritualibus personis. Et necessitate expleta ab eis subito euanescebat: quia a populorum turbine & cum familiaritate celerime a se abscedit. Nec enim causat in auditoribus appreciationem & reuerentiam auditorum: & in predicationibus obseruantiam suarum uirtutum & fugam mundalium uanitatum: & sufficientiam ad nutrimentum & regimen populorum. Nauriunt enim ab uberibus Christi Iesu in secreto solitudinis auide quod pro loco & tempore utiliter & discrete populo effundunt abunde: recordantur quod gallus est aus pulchra: sed continua sui apparitione uilescit: & tactus manus auium pennas deordinat & deformat. Et si diu teneantur in manu sua sudore humectat: & fit inhabilis ad uolandum. Spirituales aues hoc experte nouerunt. Vnde & benedictus Iesus predicatorum forma post inquietationem turbam dixit. Venite seorsum in desertum locum: & requiescite pusillum. Erant enim qui ueniebant & redibant multi: & nec spacium manducandi habebant. Matth. sexto. Sic sepe propter multitudinem familiaritatum impedit manducatio spiritus sui uauitatum: nec inuenit anima ad hoc tempus quietum.

✠ Licet autem moyses & helyas eodē numero die
rum quo & xps ieiunasse legantur: multum tamen
differenti uirtute. Nam moyses non esurit refectus
suauitate diuini eloqui & confortii. Helyas est refe-
ctus efficacia mirabili & refectione solidi & durabi-
lis cibi: qui tanto tempore diuina uirtute calorem na-
turalem occupauit ne cōsumeret uitales humores:
& corpus in debita fortitudine sustentauit: propter
quod dicitur q̄ ambulauit .xl. diebus: & .xl. noctibus
in fortitudine cibi illius. ✠ Christus uero uirtute p-
prie potentie corpus in qua dispositione uoluit te-
nuit sine esurie. Et quia hoc fecit ex feruenti nostre
salutis amore quo uoluit se pro nobis tanto tem-
pore delectatione comestitionis priuare: ideo suum
ieiunium plenum est uirtute & exemplaritate: do-
cens nos animū a delectabilitate carnis intrahere: &
in occupatione diuinorum gustuum internū satia-
re palatū. ✠ Et ut nos doceret modū: dicitur q̄ est
ductus a spū in desertum. Quando enim i amore
spūs sancti anima desertatur a cura delectationū se-
sibilibium ut compleat illud quod dicit Apostolus.
Curam carnis ne feceritis in desideriis uestris per ta-
lem mentis recollectionē & amorosam intentionē
ad sublimia dei facile est sibi sine esurie ieiunare a
delectationibus carnis & mundi. Gustato enī spū
desipit omnis caro. ✠ Quātū autē possit amor di-
uinus in anima: ostendit a minori i auarorū amor.
Sepe enī mercatores luuēnes: & gulosi dum in nū-
dinis occupant: uel in receptione pecunie: uel i pla-
cibili negotiatione obliuiscuntur comedere: nec se-
riunt se esurire. Quanto magis spūalis amor: hoc
potest facere in spūaliū occupatione. Sed mēs ocio-
sa & uaga non uidetur aliud uelle habere facere nisi
cogitare de sua esurie: & pro cibo tenui gemere: &
hore tarditatē cāre: unde non est mirū si tali est gra-
ue ieiunare. ✠ Ne autē aliquid deesset exemplari-
tati nos dirigēti iesu dī q̄ postea esuriit. ✠ ubi dicit hy-
larius: q̄ sue nature hominem dereliquit. Arbitror
ego q̄ natura iesu per diuinā potentiā sustentata i
quadragenario fuit sibi relicta ad penālē esuriē: ut
tm esuriret quantū talis exinanitio requirebat: & te-
nebat natura in fortitudinem ne deficeret: si ut in
debito robore stantē: esurire eum amplius crucia-
ret. Ita q̄ tūc ieiuniū quadragesime licet nō habue-
rit effectū ad destruendū p debilitatē subiectū: hūit
tamē effectū fortissimū ad inferendum famis cru-
ciatum. Non enim credo q̄ ista fuerit cōis esuries:
sicut homo quando post digestionem cibi incipit
esurire. Sed puto q̄ in hac uita non fuerit esuries si-
milis ei: quā tunc xps pro nostra exemplaritate assū-
psit. ✠ Dicitur autem infra aliquid filie in xpi passi-
one quia naturam seruauit in robore usq; ad ulti-
mum istans mortis. Ex quo sequitur q̄ dolorosius
passus fuerit. Illud autem cōueniebat xpi honori in
uictorioso triumpho & nostre utilitati in dando ex-
emplo. Propter quod dicit hylarius ubi supra: q̄ nō

erat a deo diabolus: sed a carne uincendus. Tanta
enim intensio famis quam diabolus attentare fuit
permisus in homine quem uidebat aduertit: dedit
ei uictorie specie maxime: quia uidit maximam af-
flictionem famis & cibi distantiam. Et quanto fa-
mes fuit acutior: tanto tentatio fortior: & uictoria
gloriosior: & exemplaritas clarior: unde cum ma-
gna patientia bonus iesus necessitatem & afflictio-
nem sue diuine carnis sustinuit: expectando per lō-
gam horam finem tentationis. Et ad honorem ui-
ctorie xpi: & ad afflictionem sue innocentissime car-
nis uidetur se recolligisse fames in unum & q̄ tan-
gere non potuit q̄ diu noluit per quadragēni tem-
pus nunc licentia data quasi simul adunata pugilē
nostrum inuasit tētans quasi tempestas ualida ob-
ruere. Sed gigas noster xps iesus fixus stetit & pa-
tiens: hostem deiecit prudentia: & famē patientia
superauit. ✠ O anima mea ne quid tibi de uirtutū
perfectione: & carnis subiugatione blandiri: ne cor-
pus tuum uas infectionis perditionis & macule:
uel ieiunii abstinentia macerare. Ecce dei caro p uir-
tutum opatiōe perfecta acutissima affligitur p exē-
plaritate danda ieiunandi carni infecte & peccato
subiecte. ✠ Quid igitur dicis tu spūalis fallaciter:
ueraciterq; carnalis. Est ne caro tua purgata a fomi-
te que usq; ad mortē scaturit spurcissima seditate.
Nullus uiuens in carne presumat se a ieiunio exi-
mere: uidens iesum dei filium ieiunare. ✠ Quāq;
autem certum sit omnibus xpi athletic abstinentie
rigorem necessariū esse his qui perfectionem mē-
tis per dei gratiam conseruare conantur: quia tam
nouī insurgūt heretici spiritu feditatis pleni: & alii
spiritu presumptionis fatue sub pretextu puritatis
consecute: qui uidentur impie dicere: q̄ abstinentia
nihil habet facere cum perfectione: & hi se uocant
de spiritu libertatis ut libere male agant. Idcirco ad
destruendum hoc dogma peruersum: ueritatē hāc
lucidam roboramus tam per exempla: q̄ per docu-
menta sanctorum. ✠ Et primum quidem euange-
lice perfectionis precursor suo exemplo eam destru-
it: & eam gabriel angelus in eius commendatione
deiecit. Ait enim Luce primo. Erit enim magnus
coram domino: uinum & siceram non bibit & ce-
ergo abstinentia coram domino magnum reddit.
✠ Hoc ipsum uas electionis paulus sibi necessari-
um assent. d. i. ad Corin. nono. Castigo corpus me-
um & in seruitutem redigo: me forte cum aliis pre-
dicauerim ipse reprobos efficiar. ✠ Ad hoc facit
multum quod Eusebius in ecclesiastica hystoria li-
bro secundo refert q̄ inter sanctos episcopos quos
euangelica uita instituit: uinum nemo gustare con-
uenit: nec aliquam carnem: tantum aqua est eis
potus: & panis cum sale & hyssopo cibus.
✠ De austeritate autem eorum quorum uitam
constat fuisse perfectionis exemplar premitto
narrare: quia de eis libri sunt pleni. ✠ Le

ge Hieronymum ad eustochium: & collationes sanctorum patrum: quas scribit Cassianus: & uitas sanctorum patrum: & potius mirari poteris quam imitari. **Beatus quoque Basilii** & eius regula monachis orientalibus esum carnis inhibuit. **Sanctus martinus** pietate plenus: & uir apostolicus in suo monasterio monachis secum degentibus uini poculum concedere noluit: sicut de ipso narrat Sulpitius. **Et** facit uir benedictus sanis monachis esum carniū interdicere. **Vides ergo** quod in uinis sanctis uigor abstinentie emicuit. **Secundo** ne quid ad certitudinem desit: aliis sanctorum auctoritatibus probandum est: quod abstinere a uino & carnibus sub debitis circumstantiis sit perfectum. **Hieronymus** ad demetriadem. **Conceduntur** quidem nuptie carniū uini usus: sed horum abstinentia consilio perfectiore suadet. **Idem quoque** contra Iovinianum. **Si uis perfectus esse:** bonum est uinum non bibere & carnes non manducare: quia melius est animam saginare quam corpus. **Augustinus** etiam de fide ad petrum sic ait. **Humiles serui christi** qui cupiunt deo sine impedimento seruire: coniugia non appetunt: a uino & carnibus abstinent quātum ualitudo corporis permittit: non quod peccatum sit coniuges habere: aut carnes uinumque percipere. **Ad hoc facit Gregorius** xxx. libro moralium. **Nullus** inquam palmam spiritualis certaminis apprehendit: qui uō in semetipso prius per afflictam concupiscentiam carnis incentina deuicit: neque ad conflictum spiritualis agonis assurgit: si non prius intra nosmetipsos hostis publicus gulaque appetitus edomet. **Hieronymus** contra Iovinianum: si quis existimat iter abundantiam ciborum & potuum se perfecte uacare sapientie posse: hoc est uersari inter delicias et deliciarum uitii non tenere: seipsum decipit. **Et** infra quomodo nuptiis uirginitatē: satuitati & carnibus ieiunia spiritumque preferimus: hec hieronymus. **Si igitur** uacare sapientie perfectorum est uirginitas preferit nuptiis: & satuitas ieiunio: sicut perfectum imperfecto: restat quod de genere operis abstinere a carnibus aliisque cibariis actum dicit consensum perfectioni. **Et** contra: his uti perfectionem quandam importat quantum est de sui generis natura: nisi ad perfectionem reducatur per circumstantiam superans dietam: ut pote cum quis plenam habet abstinendi uoluntatem: & tamen huiusmodi cibariis utitur sobrie pro loco & tempore: uel quod hoc requirit necessitas sustentationis proprie propter egritudinem seu infirmitatem: uel utilitas edificationis fraterne per charitatem cōdescensiuam. In quibus duobus casibus si uirtutis perfectio habetur in corde: bene ostenditur in receptionis sobrietate: & in hoc quia nunquam de ore suo exibat relaxationis commendatio: immo reuerentia & laus omnis anime abstinentis & sue infirmitatis: siue spiritus siue corporis humilis confessio: quia semper timebit propter amorem uirtutis interne: ne actus exterior qui imperfectus uidetur trahatur ab

aliis in exemplum. **Et** ideo cōdescensio non erit sepe: sed raro: nisi forte alia multa sequeretur utilitas: & tunc sobrietatem abstinentium predicabit. **Quia uero** predicti heretici ad damnationis sue cumulum pro se scripturas peruertendo adducunt: idcirco oportet aliquid breuiter respondere. **Adducunt enim** illud apostoli primo ad Corinthios. viii. **Esca uos non comedat deo.** **Glosa** supra ex tertio libro augustini de doctrina christiana. **Quid** locis & temporibus & personis conueniat diligenter attendendum est ne temere flagitia reprehendamus: fieri enim potest ut sine aliquo uitio: cupidine uel uoracitatis cibo pretiosissimo sapiens utatur: insipiens autem fedissima gule flamma in uilissimum exardescat. **Et** sanus quisque ualuerit more domini pisce uesci: quam lenticula: more Esau: aut ordeo more iumentorum. **Similiter** Gregorius tertio libro moralium. **Non** cibus sed appetitus in uitio est: unde lautiores cibos plerumque sine culpa sumimus: & abiectiones non sine reatu conscientie degustamus: hinc Esau primogenituram pro lenticula perdidit. **Et** Helyas in heremo uirtutem cordis carnes edendo seruauit: unde & antiquus hostis primum sibi hominem non carne sed pomo subdiit: & christum non carne sed pane tetrauit. **Nis** auctoritatibus quas stolidi pro se adducunt non plus potest concludi: nisi quod pro loco & tempore sub debitis circumstantiis potest uir perfectus delicata cibaria sumere temperate & sobrie. **Et** hoc est uiciosum superflue uiliu cibaria gulose sūere: & hoc nullus dubitat esse uerum. **Quia** tamen delicata cibaria sunt excitatiua concupiscentie: ideo ab illis abstinere est salubre: ac per hoc cum sit difficile & arduum & supererogationis de natura sui generis colligitur esse perfectum: tanquam ad perfectionem preparans: & ipsum promouens & conferuans. **Vnde** Hieronymus contra Iovinianum hereticum: cuius heresis non fuit laudare luxuriam: nec hebrietatem uel crapulam: licet enim malus fuerit: ista dixisse non legitur: sed pudicitiam coniugalem equauit uirginitati: & usum ciborum & abstinentiam equalis apud deum meriti senserit: quem isti impii & mali heretici in malitia multum excedunt. **Dicit ergo** sic hieronymus contra heresim predictam: quam reprobatur: facit esum carniū cunctis nationibus esse communem: & passim licere quantum ad illos quorum conuersatio in celis est: qui super Pythagoram & Empedoclem & omnes sapientie sectatores. **Non enim** debemus cui nascimur sed cui renascimur: quoniam repugnantem carnem & ad libidinem incentina rapientem in edia subiugamus: hec hieronymus: quibus ostendit abstinentiam uiris perfectis & celestibus conuenire: & hoc per uirtutem temperantie refrenantis carnis lasciuiam. **Sed** spiritualis ratio est altissime paupertatis professionibus quia singulariter ualet ad hanc professionem seruanda. **Vnde** hieronymus ad Saluiam scribit: ubi uile olusculum & panis cibus potusque moderatus: ibi diuitie superuacue sunt

Idem contra iouinianum. Si uis perfectus esse bonum est unum non bibere: & carnes non manducare: nam grandis anime exaltatio est cum puo fueris contentus: mundū habere sub pedibus & oēm eius potentiam & eius epulas ac libidines propter que diuitie inquiruntur uilibus commutare cibus. Sic igitur patet q̄ bonum abstinentie de suo genere est perfectionis. Quia uero hi filii mortis quo ad aliquos ex eis dicunt q̄ abstinentia competit i choantibus & iuuenibus imperfectis: non autem uinis in quibus concupiscentie sunt pacate: ideo duplici debent contritione confundi. Primo ostendēdo q̄ nūq̄ uel raro in hac uita conuenit. Secundo q̄ esto q̄ ita esset: adhuc multis aliis rationibus competit abstinentia perfectis. Contra primum audi Hiero. ad Eustochiū. Quādiu habemus thesaurum in ualīs fictilibus: & concupiscit caro aduersus spm̄ & spūs aduersus carnem: nulla est certa uictoria. Et paulo post. Si apostolus uas electionis & p̄paratus in euangelium xp̄i ob carnis aculeos & in centuria uitioꝝ reprimat corpus suū & seruituti subiicit ne aliis predicans ipse reprobis inueniatur. Si post nuditatem: ieiunia: famē: flagella: supplicia in semetipsum cōuersus exclamat. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius: tu putas securum esse debet. Caue ergo ne aliqui de te dicat deus: uirgo israel cecidit & non est qui resuscitet eam. Item Hiero. ad saluiam. Scimus ab ap̄lo dcm̄. Qm̄nis creatura dei bona & nihil reiiciendū: quod cū gratiarum actione p̄cipitur. Sed idē loquitur bonū est non manducare carnē: & non bibere uinum. Comedant carnes qui carnalibus deseruiūt quoq̄ feruor despumat i conu: q̄ malignitate mortis generationi & libidini dant operam: quoq̄ uterī portant fetus: eaz̄ intestina carnibus impleātur. Tu uero que in tumultu maritum sepelisti & omēs piter uoluptates: nihil aliud necesse habes nisi perseuerare ieiunius. Ex his uerbis Hiero. satis patet: q̄ nullus debet confidere quin ipsū oporteat concupiscentias edomare: & q̄ non pui periculi res est abstinentie perfectioni detrahē: ac p̄ hoc ab ea animos perfecte ueritati studentū reuocare. Non solum enim ad refrenanda uenerē utilis est abstinentia: sed etiam ad temperanda uana solacia & uerba ociosa: difficile nāq̄ sicut dicebat pater noster bt̄us franciscus est necessitati corporis satisfacere: & p̄mitati sensuum non parere. Secundū etiam p̄bat q̄ aliis causis competit ieiunare perfectis q̄ pro uitandis stimulis carnis. Sacer enim ambro. in li. de ieiunio ostendit non tam miserie huius seculi ieiunare q̄ innocentie paradisi: cum ait. Itaq̄ terrenū ne quis nouellū putet esse ieiuniū prius: usus mundi a ieiunio cepit: q̄ lux clara resplenduit. Vbi cibus cepit: ibi finis factus est mundi: ibi cepit sua incrementa necesse: ibi ceperunt diuina circa eum opera seminari. Quo indicio declaratum est q̄ per cibos mundus haberet minui: per quos desuit & augeri. Et ut sciamus nouellū non esse ieiuniū: prius in paradiso

legem constituit de ieiunio. Sciebat enim q̄ p̄fecta culpa haberet intrare. Nec ambro. Idem etiam i eodem. Cur inquit helyam dignum celo diuina iudicauit sententia: ut cū ipse raperet corpore: qui celesti uita uiuebat in corpore & superne usum conuersationis exhibebat in terris. Quid ergo est ieiunium nisi substantia & imago celestis? Ieiuniū refectio est aie: & cibus mentis. Ieiuniū uita est angelorum: culpe mors: excidiū delictarum: remediū salutaris: radix gr̄e: fundamentū castitatis. Hoc ad deum gradu ticius puenitur: hoc gradu helyas ascēdit an̄ q̄ curru. In hac uirtute & spū helye uenit iohannes: deniq̄ in deserto ille uacauit ieiunius. Et ideo quia uite humane possibilē continentia supgressus fuerat: non homo sed angelus confirmatus est. In his uerbis satis p̄batur p̄positū. Et ieiuniū comparatur angelice uite: & quidē satis digne. Cum enim sicut dicit Dionysius hierar. celestis triplex est actus. scilicet purgatio: illuminatio: & perfectio. Ad hec p̄ ieiunii obseruantiam peruenit. Et ideo ieiunare magis est angelica uita q̄ terrena. Per ieiuniū obtinetur p̄fecta custodia sanctitatis. Primo quantū ad dedinationem carnaliū desiderioꝝ seu uitiorum: de qua etiam dictum est supra. Et tunc iterū audi Hiero. ad demetriadē. Post cogitationū diligentissimam cautionē: ieiunioꝝ tibi arma sumenda sunt & canē dum cum dauid: humiliari in ieiunio aiam meam. paulo post. Ignita sunt diaboli iacula que simul uulnerant & inflāmant & a rege babylonis tribus pueris preparat. Et quō ibi quartus habens spēm filii dei intensos mitigauit ardore: sic & in animo uirginali rore celesti & ieiunioꝝ frigore puellaris calor extinguit & humano corpori angeloz̄ conuersatio preparat. De hinc etiam propter debellatōnem spiritualium hostium. iuxta illud Ambro. lib. de ieiunio. Iudith ieiunans omni tempore uictoris sue: his armis munita processit: & omnium assyriorū circūuenit exercitū: sobrii uigore consilii abstulit holoferni caput: seruauit pudicitia: uictoriam reportauit. Hester quoq̄ pulchrior facta ieiunio: oē genus suū a p̄secutiōe liberauit: ita ut regē sibi faceret esse subiectū: nō libidinis ardore flāmatū: sed celesti miseratione conuersū ut imperiū retorqueretur & honor sacris redderet altaribus. Est ergo ieiuniū sacrificiū recōciliatōis: uirtutū incrementū quod fecit femias sanctiores. Secundo etiā p̄ ieiuniū ipe trāt p̄fecta itelligētia ueritatis: p̄mo qdē i opandis cuiusmodi ē ueritas diuine legis: ut ait Ambro. i li. de ieiunio. Moyses iqt̄ de ieiunio legē dedit: ipsū quoq̄ ieiunatē non uoces magne: non fulgura: nō nubes umbrosa & fumigās synagoga turauit. Neq̄ enim introisset in nubē: & uocē dei loquentis de medio ignis sine periculo audisset salutis: nisi munitus armis ieiunii. Quadraginta enim diebus ieiunauit in monte: ut legem acciperet a domino deo nostro. Et in superioribus quidē montis lex dabatur moysi ieiunāt: in inferioribus uero p̄p̄o manducanti: preuaricatio enī sacrilega attendebatur man-

ducantium. Quo spectaculo motus fregit tabulas moyses indignū iudicās ut ebrio populo lex daretur. Similiter factum ē de patre nostro franco: q̄ xl. diebus ī solitudine montis ieiunauit in pane & aqua: & ibi sicut accepit ex ore domini: ut ipse post asseruit sacratissimā regulā scribi fecit: quam satis uiolat gulosorum ī gluuies. Impetratur etiam per ieiunium intelligentia uentatis ī speculandis. Iuxta quod dicit Hieronymus cōtra iouinianum. Daniel atq̄ tres pueri reuelationē ieiunio merentur: pascep̄ legumibus pulchriores & prudētiore inueniunt. Eodē quoq̄ libro dicit Nelas. Quadraginta dierū ieiunio preparatus deū uidit in monte oreb: audiuitq̄ ab eo. Quid tu hic agis Nela? Multo familiarior uox ista q̄ illa: Adam ubi es? Ille enim pastū terrebat & perditum: hec ieiunanti famulo blandiebatur. Tercio per ieiunium acquiritur cōstantia perfecte uirtutis. Primū quidem ad faciendum ardua. Circa quod Ambrosius ubi supra. Magna ē uirtus ieiunii: deniq̄ tā speciosa milita est ut & xp̄m delectaret ieiunā: tam ualida: ut ad celum hoīes eleuaret. Et ut hūanis magis q̄ diuinis utar exēplis. Nelas ieiuno ore clausit celum ieiunus filiū uidue ab iseris suscitauit: ieiunus ore pluuies deposuit: ieiunus ignē eduxit e celo: ieiunus curru raptus ē ad celū: & xl. dierū ieiunio diuinam acquisiuit penitētiā. Tūc deniq̄ plus meruit q̄ amplius ieiunauit. Quis n. hūana uirtute igne os equos & currus potuisset ascēdere. nisi qui naturā corporis icorruptibilis ieiunii humani uirtute mutasset. Dat etiam ieiunium uirtutem superādī aduersa: sicut ibi dicit Ambrosius. Est quedā creature natura: quam adamātem uocant: nec facile igne consumitur q̄ iposita focis ignescit: illico sublata de flāma tanquā aquarum infusioe munda resplēdet. Talia erant hebreorū corpora & de ieiunio in adamantis trāformata naturam: uapore ignis non ad dispendiū sui: sed ad gratiā mutabantur. Daniel quoq̄ trium ebdomadarū ieiunio leōes docuit ieiunare missus in lacū. In adamātinam soliditatem abstinentie rigore membra duratus non patuit uulneri: sic eum constrinxerat ieiunia: ut ī eius corpore ferarum moribus locus esse non posset. Clausa tenebant leones ora: que abstinentia pphetice sanctitatis cōprimebat: ut ea fere aprire nō possent: ueluti quibusdam uinculis alligata. Colligitur igit ex predictis q̄ per ieiunium obtinetur perfectio sanctitatis sapientie & uirtutis: per que mēs humana purgatur: illuminatur: atq̄ perficitur istar hierarchie celestis. Ab omnibus igitur seruari debet & appeti: sed maxime ab his qui cupiūt eē pfecti: unde & hec tria breuiter expm̄it Gregoriana illa prefatio q̄ dī. Qui corporali ieiunio uitia comprimis: mentem eleuas: uirtutem largiris & p̄mia. Et augustinus in quodam sermone. Ieiunium inquit purgat mentem: subleuat sensum: carnem spiritui subicit: cor facit contritum & humiliatū: q̄ deus non spernit: cōcupie nebulas dissoluit: libidī

nū ardores extinguit: castitatis lumē accēdit: uerbo sitatē nō amat: diuitias sup̄fluitatē idicat: sup̄bia calcat: humilitatē commēdat: hec de ieiunio diffusius diximus: ut os ipiorum uiam aperiens relaxationi carnis: obstruat sac̄torum dictis: uel quod plus cupimus conuertatur. Sed adhuc ipi e contra uirus iniquitatis effūdunt dicentes. Nunc tempus ē spiritus sancti: qui ē spiritus libertatis & animā interius pficit: ut omnia mūdi delectamēta in deum referat: & de abstinentia parū curat. Sancti autē locuti sūt pro tēporibus suis: quibus tanta spiritus copia nō dabatur. Adducūt etiam p se aliquas q̄s peruertunt scripturas: ut illud apl̄i: Omnis creatura dei bona. Et iterū. Omnia munda mundis. Et illud euangelicū. Quod non intrat ī os &c. Dicunt etiam sanctos locutos cōtra iniuriosos q̄ nesciūt delectamēta referre in deū: unde & adducunt illud de libro Augustini questionū euāgelii: q̄ nō interest qd alimētore: uel quantū quis accipiat: dū modo illud agat p conueniētia hoīum cū quibus uiuit. Et q̄ peius est: dicunt q̄ istos notauit apl̄us cū dixit. In nouissimis diebus discedent quidam a fide: attēdentes spiritibus erroris. phibentes nubere & abstinere a cibis quos deus creauit. Vbi sicut Hieronymus exponit cōtra iouinianū textus itelligitur sic. Reprobat inq̄ apl̄us eos q̄ phibebant nubere: & iubebāt a cibis abstinere: sed manicheū designat & ceteros hereticos: q̄ abstinentiam idicūt ppetuā ad destrūdū opera creatoris. Nos autē creaturas omnes laudamus: & matrimonio uirginitatem & abstinentiam luxurie: ieiunia pferimus satuitati. & a diebus iōānis baptiste ieiunātis & uirginis regnum celorū uim patitur. In his uerbis Hieronymi satis apitur intētio apostoli ī auctoritate ultima & ī omnibus p̄allegatis & similibus ubi ostēditur q̄ error illoꝝ qui creaturas dannabant & dicebant a deo male factas: sicut Manicheus reprobare intēdit. Et ideo nihil ad propositū uerbū euāgelii: reprobans sup̄stitionē phariseorū. Quod n. ibi xp̄s phariseos de sup̄stitione nouerit euāgelicus status aperte declarat. Et ideo sup̄stitiones traditiones phariseorū intendit ch̄nstus excludere: & ciborum distinctiones secundum cerimonialia legis tam xp̄s q̄ apostolus ostēdit nō esse seruanda ch̄nstanis. Vnde super illud uerbo: Non quod intrat in os &c. Dicit glosa. Vno sermōe omnis sup̄sticiosa obseruatio eliditur: dū in discernēdis cibis religio putatur. Quod de illa intelligendū est distinctione secundum phariseorū cerimoniam: que in cibis constituit imunditiā cām: & qui delitiosa curiositate & sup̄stitionisitate obseruare iubebat: nō solum cerimoniales leges: sed etiā superaddit s cū nositatibus suis. Contra ista loquitur xp̄s. Discernere autem in cibis inter delicata & aspa: uilia & p̄nosa more sanctorum est secundum euāgelicam doctrinā & obseruationē apostolicā. Si autē illud uerbū apostoli: Omnis creatura dei bona: & nihil reiciēdum quod cum gratiarū actione percipitur

uniuersaliter intelligitur aliē q̄ dictū ē supra : sequit̄
q̄ secure possimus uti p̄ appetitu uoluntatis no-
stre oībus creaturis: cū cibi & potus sint dei creatu-
re multipliciter a deo formate. Et ita secundū istā
expositionē pestiferā sequitur q̄ comedere & bibe-
re: & luxuriani cū q̄buscūq; mulieribus & aliis bru-
talibus usibus cōtra naturam: quos Apostolus uo-
cat passionēs ignominie erunt licita: non peccata:
non reiciēda: sed cū gratiarum actōne quotiēs pla-
cuerit exercenda. ¶ Vides diabolicū finē ad quem
secta ista deducit. Vere istis respondendū esset non
disputatione sed igne. Et sicut abunde patet oī sciē-
ti & intelligenti litteras: ista sunt non solum con-
tra principia fidei xp̄iane: sed etiam contra natura-
le iudiciū rationis: & contra dictamen nature: cum
apostolus dicat uno uerbo oīa ista exsufflās de me-
dio: fornicatio autē & oīs immundicia non noīes
in uobis sicut decet sāctos. Ecce q̄ sāctus ap̄ls &
uirgo mundissimus non solū actum nephariū &
internū consensum phibet xp̄ianis de carnis spur-
citiis preter matrimonii actū ordinatū a deo: sed &
quodcūq; scurle uerbum: per quod patet q̄ huic
infernali immūdicie est oīno silentium imponen-
dum. ¶ Quod at̄ p̄ radice erroris assumunt .s. q̄
nunc est tempus spūs sancti qui est spūs libertatis
quia sicut ait Apo. ii. ad Cor. iii. Vbi spūs domini:
ibi libertas: omnino est contra eos. Cum enī singu-
lariter dicatur spūs sāctus a sāctitate que sue attri-
buitur bonitati quā in creatura efficit: sāctitas autē
in scriptura in pluribus locis attribuitur corporali
mundicie que ex interna sāctificatione procedit.
Si nunc uero est tempus spiritus sancti: tempus est
corporalis mundicie & mentalis a contagiis carnis
Dicit enim apostolus hec est uoluntas dei sāctifi-
catio uestra: ut sciat unusquisq; uisum possidere uas su-
um in sāctificatione & honore: ubi sāctificatio-
nem uocat apostolus continentiam ab opibus car-
nis. Multa alia dicit ipse. Sed quid aliud querimus
q̄ exemplum sūmi magistri iesu: qui nō nisi de uir-
gine nasci uoluit. Ioannem ut uirginem cōserua-
ret de nuptiis uocauit castitatis seruāde consilium
dedit: quando petro dicenti. Non expedit nubere.
Rēdit iesus. Sunt eunuchi qui se castrauerunt p̄p̄e
regnū celorum. Et quia illud erat perfectū & ardu-
um subiūxit Qui potest capere capiat. ¶ Si igitur
tempus est spūs sc̄i & iesus de spū sācto dicit. Cū
uenerit ille testimoniū perhibebit de me: igit̄ nūc
est tempus cōseruandū xp̄i perfectū cōsiliū de uir-
ginitate & castitate seruanda. Et nunc uere est tem-
pus spū sancti quia est tēpus euangelice perfectio-
nis obseruande. Ideo diabolus aciem suā cōtra spi-
ritū sanctum in his brutalissimis ordinauit. Cum
enim spūs sāctus dicatur sanctus spollutus & ca-
stus: qui in eos intrauit ad talia operanda: ē ille spi-
ritus qui intrauit in porcos. Qui a benedictio iesu
a filiis suis eiecto hos in porcos requirente iustitia
iesu permissiue possidēdos intrauit & i p̄ceps eos
misit in mare spumantis luxurie: haud dubium in

mare eterne amaritudinis demergendos: nisi fue-
rint ipsius iesu miseratōe diuina cōuersi. ¶ Quod
autem adducit uerbū apostoli. Vbi spūs &c. dicen-
tes q̄ recipientes copiosum donū spiritus sc̄i libe-
re p̄nt comessationibus & uoluptatibus delectari.
Attende q̄ iste est spūs diaboli: & non dei qui sēp
ueller peccare impune quē non est dubium recepe-
runt. Sed spūs sc̄us est spūs libertatis: quia quos re-
plet: non timore pene facit seruire: sed filiali amore
in xp̄i imitatōe p̄fecta: uirtutū exercitium seruare
facit seruide non coacte. Nam talibus multo dele-
ctabilius est opati uirtuosa opa propter amorē sūt-
tudinis reformationis nostrī iesu: q̄ possint ipsi bru-
tales porci in suis spurcitiis delectari. ¶ Quia enī
hec secta pessima apiendo sentinā inferni aerē uite
spūalis fetida exaltatione cōmaculat. Ideo de ea lo-
qui aīa mea non preualet sine horrendo fetore: uñ
non inuenio sufficiens nomē quo possit digne in-
nominabilis eorū spurcicia appellari: nisi q̄ uidetur
mihi supra oēm heresim preteritā posse dici contu-
melia iesu xp̄i & abhominatio spūs sancti. Neuter
enim eorū talia concedit sed horret. Et in tantum
animā facit horrere q̄ non solū illa nephanda: sed
matrimonio: cōmercia licita q̄n perfecte mentem
inhabitare sustinere non finit. Et hi sūt ligati mīmo
nio nisi p̄pter dei precep-ū & matrimonii debitū
repetēdi reddendū: uel forte ex diuino oraculo pro-
ple ad cultū dei: non q̄ ibi sit transgressio si debite
fiat: sed status est imperfectus: quē aīa ad p̄fectionē
uocata cū multa potest difficultate portare. ¶ Nec
est ergo libertas .s. sāctitatis quā p̄ magnis deli-
ctis habet libidinū uinculis liberari: & non abstinet
timore legis: sed amore uirtutis: & hoc mō intelli-
git̄: lex nō est posita iusto. Et illud. Non accepistis
itē spm̄ in timore: sed accepistis spm̄ adoptionis
filiorū in libertatē glorie filiorū dei. Et oīs bona li-
bertas in scriptura p̄missa nō intelligitur q̄ cōcu-
piscētia libere pascat in actibus malis sed q̄ libera
amore iustitie: nō tm̄ amore pene refrenet & occi-
dat in uitiis & actibus suis. ¶ Quod autē spūs sc̄us
doceat comedere non dicit spm̄ sc̄m qui sup̄ iesum
descēdisse legit̄ in baptismo: cū dicat̄: Luce. iiii. q̄
iesus plenus spū sc̄o agebat̄ a spū in desertū: ubi ie-
iunauit. xl. diebus & xl. noctibus. Et ibi pugnauit
cōtra diabolū suggestionē gule repugnans: & hoc
cum ipse nō indigeret ad nrm̄ fecit exēplū. Et hoc
est quod Hiero. dicit ad demetriadē. Saluator hūa-
ni generis qui uirtutis & conuersationis nobis re-
liquit exēplū post baptismū statim assumpsit a spū:
ut pugnet cōtra diabolū & tm̄ hostis ātiquus post
xl. diē ieiuniū molit̄ insidias. ¶ Itē glosa sup̄ il-
lud. Ductus ē iesus &c. Hic est ordo sc̄e cōuersatio-
nis ut post acceptā spūs sancti grām cōtra diabo-
lū artius accingamur. ¶ Et Ambro. de laude ieiūii:
preliatus est xp̄s ut uinceret nō q̄ ipse egeret certa-
mie: sed ut nobis p̄liādī formā p̄beret: & postea da-
ret grām triūphādī. Certamen nrm̄ ieiuniū ē diu
ieiunat saluator: & sic ad eum tentat̄ accessit.

Et primo gule direxit spiculū: & cibū uelut escam laquei pretēdit: dominus ieiuniū prulit: ut laqueos tentatiōis uiculaq; dissolueret. Illo laqueo adā fuerat strāgulatus: hac absolutiōe q̄stionis homo ē liberatus: hec Ambrosius. Quod autē dicunt q̄ sancti loquebātur pro suo tēpore: quibus non erat datum tātum quātū eis lumen scripture mēti xpiane hoc sufficeret ad eorū aduertendū in sani am q̄ sanctis p̄teritis uidētur detrahēre. Sed esto q̄ nūc maior abundantia spiritus s̄cti detur i declaratiōe scripture sequitur q̄ plēnius & clarius ostēdetur ex scripture abominato uitioq; & decor uirtutum: cū ipse deus uocetur dōminus uirtutū: quorum spūs sanctus ē dator per habitationem internam. Ac per hoc sequitur q̄ plus illi qui prioribus sanctis tali erūt dono repleti: maiores erūt omnis gule & luxurie: & omnis spiritualis malitie inimici magis de munditia mentis & corporis: & sobrietate cibi & potus: & omnis spiritualis exercitii erunt solliciti. Quod si tales sunt non sunt sanctorum emuli: sed filii & imitatores: quibus si p̄ficiant sancti non inuident. Hoc contra iniquitatis spiritus dixisse sufficiat: cum tamen hoc solum debuerit sufficere: q̄ saluator noster & magister iesus uirginitatis obseruator & filius desertū austeritatis incoluit: & quadraginta dierum numero ieiunauit. Ad quem imitandum si mentem intrauerit spiritus sanctus inducit.

Iesus hoste tentatus.

Cap. iiii.

Tende autē q̄ benedictus iesus post receptionem baptismi: & descensum spiritus sancti: & solitudinē deserti: & uigorem ieiunii: tētari uoluit astutiis diaboli. Et primo propter exemplum confortatiuum ut nō turbemur: si in bonis operibus & diuinis seruitiis nos tentamenta circundant. Sicut enim dicit Hieronymus i sanctificatis: maxime delectamēta diaboli grassantur: quia uictoria est magis operta de sanctis. Et iō dicit Crisostomus in omelia. Propter hoc accipisti arma: nō ut uaces: sed ut prelieris: ideoq; tentationē a te deus nō prohibet.

Primo quidē ut uicās: qm̄ multo factus es fortior. Secundo ut magnitudine donorum nō extolaris. Tercio ut diabolus experientia cognoscat q̄ perse ēte ab eo discessisti.

Quarto ut per hoc fortior redaris

Quinto ut crediti tibi thesauri signum accipias.

Nec n. diabolus supueniet tibi ad tētandū nisi te in maiori honore effectum uideret: ubi multas causas & utilitates tētationis describit. Non solum autē confortat nos b̄ndictus iesus: q̄ tētatio signum est acceptę gratię: sed etiā ex tentationibus quas ipse recepit i nobis efficit triumphū uictorie. In suis enim tētationibus nostras tentationes uicit: & in iesu & per iesum prostratus ē diabolus in omnibus xpī membris. Et hoc est q̄ dicit Gregorius i omelia. Nō erit indignū redemptori nostro q̄ tētari uoluit qui uenerat occidi: ut sic ten

tatiōes nostras suis tētatiōibus uiceret: sicut mortem nostrā sua morte supauit. Et hoc sit tibi regulare q̄ in omnibus que xp̄s assūpsit pro nobis: nos & omnia nostra sunt deo grata: & in illis ē nobis de hostibus data uictoria. Vnde ieiunia nostra carnē domant & uincunt propter xpī ieiuniū.

In xpī solitudine datur xpī membris uirtus: ut se separent a mala societate: & possint cum iesu solitario stare.

In eius orōne oīum mēbroq; exauditur oratio.

In eius cōtitiōe oīum cōtitoq; delet trāgressio.

In eius morte oīs nra mortificat infectio.

In eius resurrectione oēs resurgemus a peccato: & resurrectionis nre certitudinē recepimus cū illo.

In eius beatitudine beatificamur.

In eius assumptione in celis loquamur.

Nec aliquid sumus nisi per gratiā dei in ipso: et q̄ ipse est bonum membrorum suorum: ideo in omni sua actione semp actuali renouatiōe ad oīa mēbra: ad oēs suos status p̄fectus & defectus: hos expellēdo: illos p̄merendo cōuertit respectum secundū opus quod faciebat tali effectui cōgruebat.

Merito ergo dixerī q̄ in eius tētatiōe uicimus: & q̄ ipse tētari uoluit i cōfortationis exēplum. Et q̄ tētatio nobis signū ē receptę gratię & adiutorii xpī penitētie: ut ex dictis patet. Secūdo i om̄siōe cōpassionis pie: q̄ ut dī ad Hebrēos. iiii. Nō habemus pōtētiā q̄ nō possit cōpati infirmitatibus nostris: tētati autē p oīa pro similitudine absq; p̄cō.

Tercio pp exēplum i formatiuū. Dat. n. nobis uicēdi doctrinā: & diaboli detegit astutiā. Doctrina uicēdi ē per patiētiā: unde & ipse patienter famem sustinuit: & seipsum corporalē ē deferri p spacū longū p̄misit: sed nec ei in minimo cōfessit: nec i diaboli uerbis: nec i rebus oblati sibi i aliquo cōplacuit: sed statī p̄mos ictus suggestiōis ianes excludit. O s̄ctissima & efficacissima ars uicēdi diabolum in benedicti iesu dato exemplo. Qui uult ergo uincere patientia se muniat: & omnem turbationem abiiciat. Ad quod faciendum optime ualet consideratio eorum que anima recipit a deo: & nō turbari de non habito: hoc iesus facit cum patienter respondit. Nō in solo pane uiuit homo &c. Ibi enim sicut infra exponetur iesus considerauit unionis donum: & ideo impatiens esse non debuit propter panis defectum. Sed tu considera a quot malis quibus dignus fuisti: te deus protexit: & quot bona indigno tribuit: & tunc non turbaberis si te ad modicum dereliquit: hec sunt illa responsa mollici que si deo m̄deas anima mea frangunt iram diuinam: ut non turbationes & tentationes augmentet. Iuxta illud: Prouer. xv. Responsio mollis frangit irā &c. Sicut enim cōtra lapidē machine opponitur culcitra: fenum: palea: uel aliquid molle: ut non dissoluatur murus uel claustrum. Sic semper contra turbationes & tentationes diaboli debet opponi patientia & cōsideratio multiplicis doni dei & commissi flagicii: nec propter impatiētiā

animus prosternatur. Si ergo aliquid tibi contingat tentationis & tribulationis: ad eternam utilitatem estima provenire: & utilitates tentationis considera. Sicut enim urfus ictibus impinguatur: & arbor nucis ut fertur: quanto melius uerberatur & excutitur in uno anno: tanto plus fructificat in sequenti. Ita patiens patitur & melioratur obprobriis.

¶ Quicquid ergo tibi contingat tribulationis & tentationis ut dictum est: ad tuam utilitatem estima provenire: & utilitates tentationis considera. Tribulatio enim.

Est ratorum quo deus radit electos: ut sint parati ad festum magnum paradisi.

Est fornax qua purgatur aurum: ut fiant ex eo uasa splendentia future gl'ie contentiua.

Est malleus quo tunduntur species pigmenti celestis: ut odoriferum spirent unguentum & charitas eorum ad modum auri tribulationum persecutionibus dilatate. In tribulatione eni ait psalmista: dilatasti mihi.

Est etia ignis in quo sicut incensu electi ponuntur: ut ad celum odor ascendant.

Est etiam sicut sal. q. areet uermes & conseruat a peccati putredine: unde **Leuit. xi.** Omnis oblatio sale condietur.

Est sicut stimulus pungens: ut ad paradysum curramus: unde sicut uos trahit ad illam partem ad quam stimulat: sic electi boues iesu qui portant eius iugum suauem in tribulationibus currunt ad ipsum.

Est etiam ferculum: pro quo edendo xps uenit ad terras. Et ideo nullus miles iesu debet regis xpi fastidire pulmentum: quia si apparet amarum: condias xpi sanguine & dulcescet: si iniuriosum & afflictuum: flagellum tibi uidetur panis nimis ad esum durus: fac offas i xpi uulneribus: & durissimus etia tibi nil nocebit. Molesta enim mundi testimoniū dant nobis q. de mundo non sumus. Nam canes non domesticos sed extraneos lacerant: propt. qd' dicit iesus: **Io. xv.** Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret. Ergo tribulationes amplectere patienter: quia quot habes tribulationes: tot habes fabros tibi fabricantes coronam. Nam excoiatores **Bartholomei** sibi texerunt tunicam imortalem. Et lapidatores **Stephani** ignorantes posuerunt in capite eius coronam de lapide preciofo.

¶ Patientia igitur est honor spiritualis pugne: honor enim tibi est si tuus tibi famuletur hostis. Nec est dedecus militis: si in bello eius frangitur ensis: uel si eius equus moritur & non denunciat: uel si eius castrum machinis diruitur & non reddatur. Sic sic qui tribulationibus quatitur honoratur si patientia cōseruatur. Hoc ē primum documentū artis uicendi a iesu datum: quia patienter tulit. Secundum documentum quia prudenter respondit. Vnde de uerbis scripture tanq. de inuincibili armamento arma defensionis assumit: prudentia enim eius percussit superbum: **Iob. xxvi.** In quo dat nobis exem

plū q. statim debemus recurrere ad monita & precepta scripture: & secundum illa negando consensum hostis fallacias apire: hec est funda regis dauid in qua limpidiſsimos lapides. i. sententias claras & immolabiles de torrente cursus scripture: more dauid debemus in frōtem iactare golie: ut nec aliqd. minimū assentiamus uel delectemur in suggestione oblata. Nam illud quod diabolus suggerit pro delectamento ad attrahendum mētē: est sicut esca qua operitur hamus piscatoris: & occultatur laqueus aucupis. Et ideo si non uis capi: fuge simul escā & hamum: cibum & laqueum ut fugas diabolice suggestionis delectamentum. Venenum enim nō offertur nisi sub aliquo dulci. Sic & tentatio diaboli sub aliquo delectabili: uel bono apparenti. Sed nisi cor uenenum tengerit per consensum: non occidit. Et si delectatio non adsit: non inficit. In capite ergo diabolum percutit: quia ad modum accipitris caput habet debile: facile est in principio diabolo resistere cum adiutorio gracie: dum tentatio est solū extra: per suggestionem: non intus per delectationem. Sed si anima incipit delectari facile ruit per consensum: quia introducit hostem in castrum. Documentum ergo iesu est ut per prudentiam intellectionis scripture discooperiatur hostis decipula: & per constantiam non inclinetur consensu: uel delectatione illicita. Instruxit etiam nos ut nūq. de uostra sanctitate uel gratie prerogatiua reddamus nos securos. Si enim diabolus post. xxx. annos tante perfectōis decursus uite iesu ad xpm tentandum presumpsit accedere: nullus debet presumere qui diabolus eū audeat & possit tentare. ¶ Propter quod etiam iesus post sublimissimam uocem patris celi apertionem: & descensum spiritus sancti & in habitationē solitariam deserti in quo oīno supra statum hominis. xl. diebus uixit: uisibilem insultum hostis sustinuit ad hoc ostendēdū q. qn hō puenit ad sublimissimum statum: tunc est sibi cauendum ab hostis insultu. Vnde principium ruine talium est securitatis prescriptio. ¶ Datur etiam exēplum i hoc q. uita solitaria qualis fuit anachoritarū in deserto habitantium nō est impēfectorū: unde inexpectauerunt ibi propter atroces hostis insidias. Imperfectis autē utile ē in sancta congregatione habitare. ¶ Attēde autē q. beda exponēs illud **Marci primo:** q. erat cū bestis i deserto. xl. diebus & xl. noctibus: & tētabatur a sathana: dicit q. quadraginta diebus tētatus fuit iesus i deserto insultibus demonis: quod itelligi nō solum potest de istis tribus tētationibus: quas credimus factas inuisibili specie: assumpto corpore a demone: quas **matth. & Luc.** narrant factas post. xl. dierū ieiuniū: quando iesus exurire icēpit: sed de quibsdā aliis ipugnationibus q. iesus illo ieiunū tēpore ē forte a diabolo passus. ¶ Non. n. oportet nos dubitare: q. quātū diabolo licuit: & tantū quantū xpo honorificū & nobis utile fuit: semp sollicitus circa homine xpm fuit: quicquid mali potuit exercere suggerēdo persequē-

do per se: & per alios totis suis falla tiis incitando homines cōtra christum. Cum. n. christus uenerit pro se & pro toto electorum corpore expugnare diabolum: decens fuit q̄ eius fortissimum pateret insultum. Et cū omnium electorum tota uita sit tē ratio super terram in bello iustitie: multo fortius uita principalis ducis & uictoris iesu in tentationibus decurrit: propter quod licet christus per diuinitatē suā omnia moderaretur nō coacte: tamē diabolus astutissime & malignissime semper insidiabatur ei & sue sanctissime matri. Sed attende q̄ tē ratio a carne proprie non uocatur a sanctis tribulatio pene: quam caro dat nature necessitate: sicut famēs: sitis: lassitudo corporis: & dolor suscepti uulneris: licet ista sint in nobis per carnis naturam: & sepe sint sanctis materia tērationis. His enim modis possit christus dici tētatus a carne: quia acerbiores penas in ea sustinuit: q̄ aliqua creatura uiatrix. Non tamen isto modo accipiunt sancti uel scriptura carnem quando loquuntur de tentationibus carnis. Nam modo predicto in uiris perfectis spiritum non impugnat: sed roborat qui in penis carnis sepe multipliciter delectantur propter diuinum honorem. Sed alio modo caro consideratur ut infecta libidine & concupiscentia & sepe a bono retrahens & inclinans ad malum. Secundū quē modum dicit Apostolus q̄ caro cōcupiscit &c. Illo mō pprie accipitur tētatio carnis. Et ē unus de illis tribus ferocibus inimicis: de quibus dicitur. Mūdos caro demonia. di. m. pre. Nunc tertium hostem. s. carnem: primo modo xps non habuit: ideo nunq̄ dicitur fuisse tētatus a carne. Hec enī tētatio est ab originali infectione: que semper esset culpa mortalis ad minus morte originalis peccati: nisi eēt per christi gratiā emundata & in regenerato nō imputata ad mortem: quia in illis est exercitiū pene non flagitiū culpe nisi forsitan uenialis ex inclinatione mētis propter quod dicit Augu. Nō nullum peccatum est: cū caro concupiscit aduersus spiritum. Et hec sententia Pauli ad Ro. viii. ubi dicit. Nihil ergo dānationis ē his qui in christo sunt qui non secundū carnē ambulant. Lex enim spiritus uite in christo iesu liberauit me a lege peccati & mortis. Et. vii. capitulo satis probat atrocitatem cōcupiscentie carnis: & quasi ab isto malo carnis oriuntur omnia mala quo facile deuincit ab hostibus ceteris. Ito ergo hoste infectionis carnis a mundissimo iesu pugile nostro excluso: & ab eius mundissima matre: ab aliis duobus hostibus mūdo & diabolo fuerunt atrociores ceteris omnibus impugnati: & ideo super omnes uictoriosi: ppter quod licet in primo quadregenario de quo dicit Beda. Spirituales susceperet illius hostis insultus: tamen in tota uita sua sustinuit persecutiōes excitatas ab eo cum sua dulcissima matre. An non statim incepit persecutio iesu adhuc existente in utero quando suspitio ioseph surrexit de sacratissima matre: si tamē ē uerū quod supradixi. An nō magna tētatio

fuit pregnantē uirginē & pauperē cogi bethleem ascendere per legem: & dure uie spatium ut tributum seruitutis solueret idolatre regi? An non tibi uidetur durum q̄ ibi nullam humanam cūalitatē inuenit: sed in diuersorio iumentorum deū genitū in tanta paupertate & austeritate cum bestis fuit reclinare coacta? An non statim serpens uenena diffudit contra puerū iesū: quando herodis incitauit infamiam? Nūq̄ nō cōpulsus ē puer iesus principes suos sanctos magos per aliā uia reuerti facere: & ipse fugere in egyptū: & ibi morari septēniū peregrinū & pauper: & de reuersione in egypto ad galileā de clinare timore impii archelai. Omnes ergo paupertates despectus & labores & persecuciones in uerbis & factis usq̄ ad emissionem spiritus in patibulo crucis: q̄ oīa benedictus iesus cum sua matre tā abunde sustinuit: fuerunt tētatiōes a diabolo & a mundo per se & per sua mēbra uictoriosū ducē iesum quātū ex parte tētatiōnū fortissime ipugnantes: sed ex parte pugilis iesu fuerunt annullate & tanq̄ nihilum reputate: unde nec in minima punctura potuerūt imittere tā intēsa diaboli iacula: & indiuisibile peccatus uirtuosi iesu: & sue iuictissime mris uictoriosi triūphi: sed nunq̄ ad casum uel minimū: unde in isto tētatiōis mō tētationes hostis fuerunt omnīū sūme: & ut creditur a sūmo lucifero hoste: sed ex parte uincētis iesu fuerunt nulle: imo p eius uictoriam sunt tētationes oīum mēbroꝝ suoz penitus annullate: ut in eius uictoria omnes uincant. Quod autem dicit: Luce. iiii. q̄ recessit diabolus a christo usq̄ ad tēpus: hoc intelligit quātum ad impositionem manus in ipsum & uisibilem tētatiōis aspectum. Nūc. n. presūpsit diabolus portare christum corporaliter: ut tētado deciperet a quo actu recessit. Sed post tēpus i suis mēbris rediit i corpus eius atrociter seruiens: & ipsum per eorum manus crudelissime crucifigens. Et hoc est quod dicit ambrosius super Lucā. Recessit diabolus a xpo usq̄ ad tēpus: quia postea nō tēptaturus: sed aperte pugnaturus aduenit tēpore. s. passionis. Et tamē per illā impugnationem uidebat christum fortiter tētari a tristitia: & ipatiētia & odio proximorum. Sicut in deserto de delectatione gule & cōtēptu dei p idolatriam: ipsum ipse inducēs ad adorādū seipsum. Tota ergo uita iesu ut patet fuit tētatio multum acuta. Sed quia spiritualiter h̄ fuit uisibilis cōgressus cum demone exterius apparente & presumēte iesum manu tangere & portare: ideo singularitē iesus nunc dicit tētatus ab hoste. Sicut autē dicit Augustinus. ix. de ci. dei. Christus tantum innotuit demonibus quantum uoluit: nō per id quod est uita eterna: sed per quedam temporalia sue uirtutis officia: ex quibus quedam coniecturam habebant christum eē filium dei. Quia rursus in eo quedam signa humane infirmitatis uidebat: ideo ipsum eē dei filium dubitabant: unde & dicitur Mat. iiii. q̄ postq̄ christus esurit tētator accessit. Attende autem q̄ artifice spiritus sanctus hu

ius tentationis scribit processum: tã ex parte succubẽ
tis diaboli: q̃ ex parte triumphans xpi. Nã ex parte
diaboli ponit tria uidelicet

Presumptiuosum insultum

Astutum processum

Opprobriosum recessum.

Ex parte xpi alia tria. scilicet.

Artificiosum occursum

Virtuosum congressum

Victoriosum triumphum.

Prinius enim christus artificiose occurrit. Nã spiri-
tus sancti consilio post baptismum debuit exire ad uin-
cendum uniuersum mundum peccato subiectum: pri-
us uoluit occurrere diabolo: & ipsum tanquam principem
congregatione solitaria superare. Et quia licet dicit
Augustinus. xiii. de trinitate diabolus non poten-
tia sed iustitia superandus fuit. Ideo secundum Am-
brosium prudenti consilio desertum intrauit ut sic
diabolum prouocaret: opus assumendo perfectum
Hoc enim modo sicut dicit Criso. Omnes filii dei spi-
ritum sanctum habentes non sunt contenti sedere ocio
sed spiritus sanctus urget eos aliquod magnam ap-
prehendere opus quod est in deserto esse. Quam-
tum ad diabolum: quia ibi iniustitia non est in qua
diabolus delectatur: & ideo omne opus bonum est ex-
tra carnem & mundum. Tali ergo hasta docuit nos pro-
uocare diabolum: quod non est presumptionis sed
uirtutis. Dare autem occasionem per opera infirma: si-
cut stare iuxta mulieres & similia: illud est periculo-
se exponere & peccare. Nunc autem quia profundissi-
ma humilitate prudens iesus opus assumpsit de ge-
nere actus perfectum fugere mundum: ieiunare: ora-
tioni uacare: diabolum reddit anxium: an ipse sit de-
us: potuit enim cogitare quid de deo & deserto: quod
sibi & patri tam austere & contra quomodo poterat hic ie-
iunio quadragenario esurire hic deus uidetur & non
homo. Et si dicas quod moysen & helyam tanto tempore no-
uerat ieiunasse. Respondet Criso. super Mat. d. sic Moy-
ses & helyas. xl. diebus ieiunauerunt: & homines
erant: sed illi ieiunantes esuriebant & sustinebant.
Iste. xl. diebus non esuriit: sed postea. Esurire autem
& non manducare: patientie est humane. Non esurire
autem diuine nature: hec Criso. Vel hoc modo uel
alio non est dubium quod potuit istorum tria differetia
considerare ieiunia ut dictum est supra: Cum autem
uidit eum postea esurire fortissime: tunc presump-
psit accedere: & cupit hanc ueritatem inquirere. Sic
ergo uide prudentem christi occursum. Sed nunc atten-
de diaboli presumptiuosum insultum. Nam sicut dicit
Criso. super Mat. Sicut diabolus omnes homines excecabat:
sic modo inuisibiliter a christo est excecatus.
Non enim cogitabat superbus diabolus quoniam for-
tis athleta ad ea que infima sunt descendere potuit
Et ideo presumptuose tanquam infirmum inuadit. Audi
astutum processum. Non enim eodem modo unicuique
diabolus suggerit: sed secundum quod eum dispositum
inuenit. Et ideo uiris spiritualibus a leuibus in-
cipit: ut ad peiora perducatur: unde nunc estimas chri-

stum spiritualissimum uirum & dubitas fore deum.
Primo ipsum tetat de eo quod appetit quatuor: quod
perfecti. id est de sustentatione nature per cibum. Secun-
do processit ad illud in quo spirituales uiri aliqui defici-
unt: ut. scilicet aliqua ad ostensionem operetur mira. In quo
potest esse humane glorie appetitus. Tercio tetatio-
nem: erduxit ad illud quod iam non est spirituale sed car-
nale. scilicet diuitias mundi appetere & honores: unde in
primis duabus tetationibus ad aliquid mixtum: & ad ua-
nitatem intendebat inducere magnificentiæ sue estimatio-
nis quam de iesu ostendebat se habere: cum premitit di-
cens. Si filius dei es. In tertia uero quia appetitum
temporalium & opprobriosum sue adorationis casum
intendebat inducere dei filiationem non repetit. Et
quia in secunda manifeste reperi periculi suadebat di-
cens. Mitte te deorsum. Idcirco ad hoc inducere mi-
tur falsa allegatione scripture. Sicut & in tertia ipsum
allicit falsa ostensione sue potestatis & promissio-
ne mendacii: uides ergo astutum processum. Licet
autem euangelista modo suo narret ea que sunt de
substantia facti: potest tamen mens illuminata sapien-
ter estimare: quod diabolus ex parte sua multa dixit &
fecit. Et modos efficacissimos & astutos inuenit
ut tantum athleta iesum deiceret & decipere posset:
unde credendum est ipsum in forma speciosissima ap-
paruisse: & post multa compassionem tante abstin-
entie & famis quam sentiebat in iesum ostendisse: & per
uerba adulationis & laudis magnam confidentiam
de iesu sanctitate & magna dilectione: ad ipsum quoque
reuerentiam ostendisse. Et si hec non faceret iesus
quod suadebat ipse pro bono necessario: multum
se ostenderet eius sanctitatem discredere: & ideo tan-
de proponit quod petit. d. Si filius dei es dic ut lapides
isti panes fiant: & credo quod in ista prima tetatione
diabolus quantum poterat occultabat se esse spiritum
separatum: ignorans quod christus substantiam eius
nudam cerneret. Licet autem diabolus contra iesum
& omnia eius membra suas efficaces formaret sagittas.
In ueritate autem sunt debiles & infirmæ: quod spiritus
sanctus nunc in hac iesu triplici tetatione aperte
demonstrat. Nam opinio quod dei filiationem pro-
ponit sibi non esse acquiescendum aperte concludit.
In hoc autem quod dicit: dic ut lapides isti panes fi-
ant. Aperte demonstrat spiritus sanctus: quod omnis dele-
ctatio peccati quam diabolus suggerit est dura: siccata &
insipida: & ad delectandum de se inepta: sicut lapis
quem monstrat. Et quod non est uerum quod possit mentem ad
delectationem inflectere talium: nisi mens prebe-
at ei assensum uel per delectationem quasi apperiat
os suum: unde dicit. Dic ut lapides &c. quod si tu
non dixeris ex tua debilitate: non possum dicere ego
quia nihil tibi sine te noceo. Nec in ueritate sunt
panes sed lapides: nisi tua dementata mens contra
naturam talia ut cibos accipiat. Et sicut lapis non
potest corpus reficere: sic nulla peccati suggestio
potest sanctam mentem delectare: hec pro spiritua-
li intellectu litteraliter: cum christo famescenti de-
monstrans lapides uoluit eum inducere ut in fa-

ius necessitate: & pro aliqua uana in conspectu tē-
tatis ostentatione miraculum faceret ubi ex obli-
quo eum ad ipatentiam prouocabat: quasi dicat.
Diu ieiunasti & deo seruisti: sed tāta ē sibi cura de te
q̄ non nisi lapides tibi monstrat pro cibo. **I**e-
sus autē ostendit se uirtuosum habere congressum
sicut leo papa dicit. Propositū christi erat humilita-
te uincere: unde & aduersarium uicit testimonio le-
gis: non potestate uirtutis: ut hoc ipso & hominē
plus honoret & aduersarium plus puniret: cum ho-
stis genens humani non quasi a deo: sed quasi ab
homine uinceretur: unde & responsionem suā in
humilitate fundauit. **A**ttende autē q̄ in istis re-
sponsionibus iesus diabolum confudit & ad rem:
licet diabolus non intellexerit plene respondit: &
generalem suam doctrinā nunc contra diabolum
inchoauit. **P**rimo enim diabolu confudit dicens
licet homo sit carnis fragilitati coniunctus: tanta
tamen dei dulcedine fruatur ut uitā suam nō esti-
met dignā solo cibo carnali: sed in omni uerbo dei
quantūq̄ minimo delectatur. In quo diabolus
potuit confundi qui sine carne & tēratione habēs
obum in celo deseruit tēratio deum in delectatio-
nibus magnis. **S**ecundo respondit ad rem quia
uere filius dei erat: quasi dicat: homo quem cernis
non uiuit in solo pane corporali: sed in omni uer-
bo dei. i. in uerbo perfecto: ut oēs sit idem q̄ perfe-
ctum. i. in dei filio tanq̄ in proprio supposito per
gratiam unionis. **O**stendit etiam q̄ ipse aduene-
rat ad retrahendū homines a carnalibus desideriis
que significantur noīe panis: & eos reficere suis spi-
ritualibus uerbis. **S**ic ergo uidet q̄ prudenter uicit:
& q̄ plene diabolu confudit. **Q**uia tamē cecus
ē diabolus presumptione non intelligens alte quid
dixerat amplius ex christi humilitate presumpsit:
unde & tunc dicitur q̄ assūpsit eum in sanctam ci-
uitatē: & statuit eū supra pinnaculum tēpli: ut ubi
multos uanitatis uitio uicerat: xpm quoq̄ proster-
neret. **D**icit autem **C**riso. q̄ licet ad ostēationē
suam diabolus intenderet ut oēs uiderent: ipse at
xps diabolo nesciente sic agebat ut a nemine ui-
deret. **E**t fuit iste astutus ordo malitie: quia enim
uidit iesu non moueri cibi appetitu: uoluit eū mo-
uere inanis glorie fastu: unde forsitan hoc suade-
bat sibi q̄ sic sanctus erat q̄ uolebat per aera tanq̄
dignum sanctitate portans eum merito eleuari a
terra. **E**t forte aliquē inuisibilem spiritum de focis
suis ipsum faciebat portari: & ipse forte se men-
tiens bonum angelū ex reuerentia se associare dice-
bat sicut dictū ē supra q̄ iesus non uideret demo-
nē i sua natura. **E**t supra pīnaculū tēpli ipsum sta-
tuit tanq̄ summum amicum dei: quasi diceret. **S**i-
cut nō est locus in terra dignior isto. **S**ic nullus ē
sanctior te ipso: & ideo secure mitte te deorsū: quia
qui te tanto spacio sic portauit per aera plene desē-
det per manus angelorum ne forte offendaris in
casu collisione lapidea. **S**ecundum enim istū mo-
dum forsitan credens xpm decipere: suadebat ei

q̄ illuc portatus fuisset diuina uirtute. **Q**uod autē
sic fuerit nō affirmo. **S**ed certum est q̄ in isto tam
celeri uolatu uel motu non potuit se diabolus oc-
cultare quin cognosceretur exterius a iesu eē spiri-
tus separatus. **A**ttende autem astutias hostis.
Nā quia ad primā tērationē christus per scripturā
responderat: **d**eutero. vi. **N**unc nititur eum decipe-
re falsa allegatione. **p**s. xc. **V**nde q̄ super aspidem
&c. non ponderauit ut cecus. **E**t hoc adducit falla-
citer ut astutus: ubi dicit **H**iero. q̄ non de christo
sed de uiro sancto prophetia ē. **F**alsas autē de scri-
pturis diaboli sagittas uerarum scripturarum fran-
git dipeis. **V**bi nota q̄ diaboli & mēbrorū suo-
rum ē officium scripturas peruertere: xpi autem &
discipulorum eius ueris sententiis illorum fallaci-
as confutare. **S**icut autem supra dixi debilitas aperi-
tur diaboli q̄ nihil pōt nisi quantum deus permit-
tit utiliter: uel quantū homo se subiicit negligē-
unde & christū portare potuit: sed deorsum mitte-
re non potuit. **O**stendit etiam uelit uoluit diabo-
lus in uerbis suis q̄ hominē a creatura querere glo-
riā modo quocūq̄ ē deorsū se mittere: quia factus
est homo solius dei gloriam contēplari & in opi-
bus suis a solo deo gloriam expectare. **R**espondit
autē hic iesus sicut dictum ē supra cōfundēs diabo-
lum qui dictum deum suum tētare p̄sūpsit: unde
Hilarius. **D**iabolum omni conatu confundens &
deū se protestatur & dñm. **S**icut autem dicit **C**riso.
hoc dixit uerbis occultis. **N**on dicit. **N**on me tēta-
bis: sed dominum deum tuum: quod poterat oīs
homo iustus dicere. **Q**uia deū tētat: qui dei hono-
rē tentat. **I**n hoc autem eum confudit: quia osten-
dit eum suggere rem periculi utilitate carentem: cū
aliter posset descendere. **V**nde **A**ugustinus con-
tra faustū. xxi. pertinet ad sanctam doctrinā quan-
do habet homo quid faciat non tētare dominum
deum suū. **E**t dicit **H**ieronymus q̄ necessaria te-
stimonia deutro. tantū pertulit ut legis secunde sa-
cramēta mōstraret. **O**stēdit etiam suam ordina-
riam doctrinam iesus in responsione prefata: q̄. s.
uenerat discooperire hominibus diabolica tenta-
menta: & eos docere nō tētare deum in presūptuo-
sis operibus. **S**ic autem xps tēperauit respōsio-
nem ut in maiorem procederet ausū: unde & ipsū
assūpsit in montem excelsum: & ostendit ei oīa re-
gna terre & gloriam eorū. **P**ostq̄ enim gulā & spi-
ritualis fame gloriam occultare nouerat xpm: ad
tēporalem superbiam & auaritiam conuertit infidi-
as. **Q**uomodo autem hoc ostendit: diuerse sūt
sententie sanctorum. **C**riso. uidetur dicere q̄ digi-
to mōstrabat sibi prouincias & uniuscuiusq̄ regni
hoīes & statū. uerbis exponebat. **C**ontra quod
uidetur q̄ lucas dicit. **I**n momēto tēporis. **A**d illa
enim que dicit **C**riso. maius tēpus requiritur ut ui-
detur. **O**rigenes exponit q̄ ostēdit quomō uitio
se regnabat p diuersa uitia in toto mūdo: quomo-
do alios regit fornicatioe: alios auaritia &c. **C**u-
iusdam autem magistri dicta legi: qui propter uer-

bū luce. q. dicit q. oīa in momēto &c. dicebat opina-
tione non assertiue q. diabolus forsitan in hac ter-
tia presūptione prius presumēs a deo prestigium
fecit i xpi sensitiuo: & subito ipsū uoluit alterare &
representauit spēm mūdi in organo sensus. **Nō**
ē at dubium diabolū multa posse si permittatur su-
pra sensum humanū: & dicebat q. nō uidebat hoc
incredibile nec inhonorificū christo: quāto. n. est
plus diabolus permissus facere: tāto est maiori de-
iectione confusus. **Nec** aliqua deceptio fuit in iesu
quia suū rōnale i pleno persistebat lumine uerita-
tis. **Nec** magnū ē mirū si permisit diabolus in suū
sensitiuū formare species sine intellectu: quia illud
sensitiuum permisit diaboli membris sic dure cla-
uis affligi quin potius summa christi ostendit di-
gnatio patienter talia sustinendo. & q. hoc fecerat
diabolus in eius sensibus non aduertēs christi lu-
cidū intellectū de ipsius malitia: & nullā deceptio-
nem in eo fore tam presumptuose & mēdaciter de
tali dominio se cepit iactare: & ipsū mēdacē de to-
tius mundi promissione ad honorabilem casū sue
adoratiōis inducere: ubi uelit nolit diabolus osten-
dit q. tēporalia appetere homini q. ē ad eterna crea-
tus adorare diabolū ne q. q. creatū ē honorabi-
lis casus: unde **Apostolus** uocat auaritiā idolorum
seruitutē: quā hic cōiungit diabolo. **Christus** at
in hac tertia tētatione tāto plenius deiecit diabo-
lū: quāto plus ipse presumpserat. **Et** licet oēs sue
humanitatis iniurias patienter portauerit: ubi ta-
mē in dei iniuriā se adorari poposcit ipsū reiectione
fortissima confudit dicēs. **Vade** retro sathanas: ubi
sic dicit **Hiero.** **Non** dixit ut petro quē uolebat ad
sui imitationē inducere: sed uade sathana ut subau-
diatur confusus uade: & in tua intētione deiectus
in ignē eternū q. paratus ē tibi & angelis tuis. **Vel**
sicut exponit **Remigius** secūdū aliqua exēplaria ap-
ponit retro. i. reminiscere: & recordare in q̄ta glo-
ria conditus fuisti: & in quātā miseriā cecidisti. **Di-**
cit autē **Crisosto.** q. exemplo christi nostras iniurias
debemus magnanimitē sustinere: dei autē iniuri-
as nec usq. ad auditū sufferre. **Et** attende q. ple-
ne nunc diabolū christus cōfudit. d. dñm deū tuū
&c. **Ubi** ostendit dñs se eē illū quē uellet noller
diabolus adoraret. **Et** q. in oībus i quibus dei per-
missione tantū excesserat dei honori & uictorie xpi
inuitus seruiuit. **Tanto.** n. magis confusus ē diabo-
lus quanto magis seuire permissus: & tanto ma-
gis iesus honoratus. **Quod** ostēdit iesus cum di-
cit. **Illi** soli seruiēs: q. diabolus deo & electis seuien-
do subseruiuit: ubi ēt generalē suā doctrinā xps cō-
tinuat: q. s. ad hoc uenerat ut doceret homines de-
um adorare: & illi soli pura intentione seruire. Siue
at sit uerus modus recitatus: siue nō de modo im-
mutationis sensuū iesu nihil euāgelice depit ueri-
tati: quia quocūq. mō fuerit: uerum ē quod euan-
gelium scribit. **Rabanus** tñ uidet prima facie obli-
stere. **Super** quo uerbo dicit sic. **Ostēdit** at hec oīa
deo: nō q. ipse usum eius āpliare potuerit: aut ali-

quod ignorū demonstrare: sed uanitatē pōpe mī-
dane quā ipse diligebat quasi speciosam & deside-
rabilē pōpā uerbi ostēdens in amorē christo sugge-
rens uenire uolebat: ubi uidet quo ad aliquid cum
Criso. concordare. **Sed** quid textui luce dicentis.
Ostēdit ei oīa regna orbis terre i momēto tēporis.
Quid magis concordet & uictoria xpi magis ho-
noret: & presūptionē diaboli magis confutet: dili-
gens lector aduertat & sufficit mihi. **Vidisti** ex par-
te diaboli astutū processū: & ex parte xpi uirtuosū
cōgressū. **Nunc** audi ex parte diaboli confusibilem
fugā: & ex parte xpi triūphalem uictoriā. **Tunc** ait
Mat. Reliquit eū diabolus. **Lucas** uero cōsumata oī
tētatiōe diabolus recessit ab eo usq. ad tēpus. **Illud**
usq. ad tēpus ē supra exposituū. **In** recessu uero & fu-
ga confusus diabolus demonstratur. **Nam** audito
uade sathana: statim sensit diabolus se esse depre-
hensum.

Ut mēdacē & ueritati aduersariū i pmissis

Ut dolosū & falsū hostē in persuasus

Ut abitiosū & dei iniuriosū i postulatione adora-
tionis

Ut ipotētē & confusū & debile in concupitis.

Et ideo efficaci dei uirtute se superatū senties deie-
ctus & prostratus abscessit. **Licet** at **Criso.** ui-
deatur attribuire diuinitati illū recessū. d. q. nō qua-
si obediens pcepto recessit: sed diuinitas xpi & spi-
ritus sanctus q. erat i eo excussit uim diaboli & inde
diabolū eiecit: possumus dicere q. licet diuinitas
oīa faciat: tamē uirtuosis actibus a xpo in humani-
tate factis diabolus ē deuictus. **Sequitur** triūphus
iesu. **Et** ecce angeli accesserunt & ministrabant ei.
Quid at ministrauerint: licet multipliciter possit
exponi q. ministrauerūt sibi in oībus obediētes
ad nutū: ut serui domino & hoc sēper fecerunt i to-
to uite sue decursu. **Sicut** placuit ipsi iesu: tñ hic sin-
gularit in uictorie signū applaudūt deo triūphan-
ti in ifirmitate assūpta. **Et** sicut credo sibi cibos ad-
ministrauerunt qbus idigebat esuriens natura. **In**
signū q. pugnantibus nobis assistunt & applau-
dunt seruūq. uictoribus. **Quid** at pus fuerit aut
deportatio iesu supra pinnaculū tēpli aut deporta-
tio supra mōtē & tentatio uniuersalis domini. **Au-**
gu. de cōsensu euangelistarū reliq. incertum: nihil
tñ ad rē pertinet dicit dū oīa facta eē manifestū sit.
Glo. uero uidet dicere q. **lucas** q. ponit ultimam tē-
tationē: quā **Mat.** ponit mediā: ordinationē serua-
uit hystorie. **Sed** **Mat.** refert tētatiōes secūdā or-
dinē quo i adā facte sunt. **Nam** pmo sollicitauit
mētē pmi hoīs de ligni uetiti iesu. **Gen.** iii. cū pre-
cepit &c. **Secundo** de inani gloria. d. aperiet oca-
li uestri &c. **Tertio** pducit tētationē usq. ad extre-
mā superbiā. d. **Entis** sicut dii &c. **Si** at diligen-
ter attēdat uterq. textus **Mathei** & **luce:** magis ui-
detur **matheus** seruare ordinē hystorie. **Nā** post il-
lud uerbū. **Non** in solo pane &c. pōit. **Tūc** assūm-
psit eū diabolus in sanctā ciuitatē &c. **Tūc** uero
dicit ordinē tēporis ad imēdiate precedēs i tētatio

ne. iiii. dicit. Iterū assūpsit &c. Illud autē iterū dicit ordinē ad precedens ex quo uidetur q̄ iā primo ipsum assūperat portans ad tēplū. **Luce uero. iiii.** nō ponūtur uerba designantia conditionem: sed narrantia factū: unde tā in tertia q̄ in secunda tentatione dicit. **Et duxit illū diabolus in montem excelsū in secūda q̄ ponit in tētia. Et duxit eū in hierusalē: & statuit eum supra pinnaculum templi.** **¶ Alias** at probabiliter uidet q̄ ultima tētatio fuerit illa in qua xp̄s hostem obiurgādo deiecit: & eius fallaciā deuocauit dicens uade sathana. **Et hoc uidetur sentire Crisostomus.** Non. n. est uerisimile q̄ diabolus tanta reiectione confusus ipsum ap̄lius pro tūc presumptisset attingere. **Et hoc magis concordat uictorioso fini pugilis iesu tētationi prefate.** **¶ Ordo** at quē tenuit lucas multū nostre instructioni seruire uidet. **Nā p̄mo** diabolus tētāt de peccatis carnalibus. **Et p̄mo** de gula q̄ ē ianua oīs spurcie: q̄ si pp̄ sui uilitatē inueniat hominē resistentē sibi: tētāt de ab̄tione tēporalis dñi. In quo tñ secūdam Ambrosiū horrenda seruitus. unde dicit ibi. **Si cadēs adoraueris me. Habet** ab̄tione domesticū periculum ut enim dominec̄ aliis primo seruit & curuat obsequio: ut honore dñetur: & dū uult eē sublimior sic remissior. **Post q̄** at diabolus uidit hoīem refutare honores & carnalitātē cōtēnere: uincit sibi insidiat: ut ponat illū in pinnaculū tēpli. s. in famā hoīm de gl̄ia sanctitatis: & tanq̄ in sanctitate uite scripturā portatē expressā: quia facto sibi uidet̄ implere quod dicit. **Reputat̄ se** magisterio dignū uel reuerētia hominū uel titulo dignitatis. **Et illud malū tardius uincit.** Ideo in huius signū a luca hec tētatio ultimo ponit. **¶ Non. n. secūdū** ab̄ro. dixisset: q̄ consummata oī tētatione recessit. diabolus ab eo: nisi in ipsis primis premissis eēt oīum delictorum materia. **Cause** at tētationū sunt cause cupiditatis. **Sicut** delectatio carnis: & auaritia tēporaliū & potestatis appetitus glorie & fame sanctitatis. **¶ Propter** quod pater q̄ uictor noster iesus omne tētatiōem perfecte deiecit tētatus p̄ oīa p̄ similitudine absq̄ peccato.

¶ Iesus paruulos colligens. ✓ cap. v.

Quia triumphalis pugil iesus mundū se calcasse oñdit aspicere deserti: & supple carnem uicerat rigore ieiunij: & principem mundi luciferum uincendo prostrauerat: tēpus est ut ad publicū exeat & iā mūdo manifestaret quod erat. **¶ Quia** uero desertum illud i quo ieiunauit quod ē in hierusalē & hierico: & quarātēna uocat̄ & mōs ille in quo diabolū expulit: & i quo creduntur ei angeli ministrasse nō multū distat a loco ubi cōueniebāt ap̄lī ad baptismum iohannis. In uigore spūs descēdēs de mōte & cōsuete humilitatis seruās exēplū: uenit ad loānē: tā ut iohānes suā p̄sentia honoraret: q̄ ut ab ipso in cōspectu populi testimonij acciperet: q̄ ē ut iuxta eterne dispositionis archa tū aliquos ex discipulis loānis sibi uniret. **Tūc** igitur sicut dicit loā. i. uidit lo. iesū ueniētē ad se: & ait

Ecce agnus dei: ecce q̄ tollit peccata mūdi & cetera q̄ibi ponūtur. **¶ Vbi** sublimis p̄co & fidelis amicus & seruus iesu iohānes p̄ferendo gratiosā innocentia & potestātē tollendi peccata: & de diuinitate iesu testimonij reddidit xp̄o asserens se habuisse dei oraculū in deserto: & hoc p̄ sp̄m sc̄m uisibiliter descēdētē sup̄ xp̄m cognouisse sensibili signo: unde & concludit. **Et ego** uidi & testimonij perhibui: q̄a hic ē filius dei. **¶ Iesu** at i partibus illis aliquū morante: altera die p̄cedebat i cōspectu iohannis duobus ex discipulis suis existentibus secū. Stabat inqt̄ euangelista iohānes & discipuli eius duo. ubi. iterū repetit. **Ecce agnus dei &c.** **¶ O** aīa mea cū quā pietate putas baptistā iohānē p̄ferre gratiosā innocentia agni imaculati iesu: & cū quā reliquatione uiscerū i cōpassione ipsius iesu p̄ferebat holocaustū sue deuotionis mortis i quo agnus xp̄s monēs tulit peccata mūdi: pp̄ qd̄ solitus erat hoc repetere: q̄ semp̄ cōsueuerat illud rumiare. **Totus. n. b̄ndictus** baptista xp̄i passiōe & morte trāfixus & q̄to minus per eius obediētia xp̄m seq̄bat̄ corpe: tāto magis i eius passiōes & dolores trāformatus ipsū iesū comitabatur in mēte. **Intue**re tu aīa mea abulātē iesū & tibi ipsi dic: q̄a hic ē agnus māfuentissimus p̄ te mēte & sue uite austeritate i caritatis ardore imolatus in totius uite sue decursu. **Et scias** q̄ agnus ab agnoscēdo dī q̄ alloq̄ i altari deuotus baptista. d. agnus ter: q̄a tria agnouit h̄ agnus in cruce. s.

Patrē cui dure obediuit moriendo.

Matrē quā discipulo cōmēdauit moriēdo

Latronē & oīum electorū cetū i ipso q̄ sua morte redemit: & i paradisu eadē die p̄duxit. **Ingressit** autē iohānes suorū discipulorū mētibus excellētia sui xp̄i iesu & eos totis conatibus ad iesū inducebat seq̄ndū: pp̄ qd̄ duo discipuli audiētes secuti sūt eū: quorū unus fuit andreas. **Et itelligas** q̄ secūdū q̄ cōiūct̄ triplex fuit discipulorū uocabulo

Prima fuit ad xp̄i notitiā

Secūda ad eius familiarem sequelā

Tertia fuit ad indiuiduā christi copulam.

Postquā adhuc redierunt ad propria: per quā perfecte adhererunt iesu oīa reliquētes: p̄ma scribit lo. i.

Secūda luce. v. Tertia Mat. iiii. In p̄ma andreas primo uenit ad iesū & adduxit petrū & philippū & nathanael. **Intuēs** at iesus petrū & iā in eterno ordine suū p̄nosces uicarium statim sibi nomē iposuit uel iponēdū p̄dixit: **Tu** es inqt̄ simō filius iohā. i. humilis & obediēs mihi per grām adoptionis: & per illam gratiā per quā tu es humilis & obediēs mihi p̄ illā totius mūdi p̄latus eris. **Et iō** uocabens petrum. i. agnoscēs uel firmitas: q̄a i cōgnitiōe fidei p̄ dilectionē operātis ad imitationē dei hominis firmus eris: & post me totū mūdu firmabis. **¶ In crastinū** iesus uocauit philippum: philippus nathanael duxit ad christum quem magno extulit preconio dicens. **Ecce** uere israelita i quo dolus nō ē: qd̄ fecit iesus ne putaret̄ ex defectu nathanael. q̄ ipsū in ap̄l m̄ nō elegit. **¶ Attende** at q̄ in gallileā ua-

dēs de gallilea xps discipulos elegit ut p hoc oñde
ret: q transiens iesus ab oī mūdi amore i tali trāsmi
gratiōe uiuētes: & nihil de mūdo qrentes suos fe-
cit eē discipulos: pp qd ipse dixit: qā de mūdo nō
estis: sed ego elegi uos de mūdo. **Io. xv.** Elegit aut
pauprimos: unde **Criso.** dicit q reficiebāt retia qā
tātus erat i eis paupertatis excessus ut laniata retia re-
parēt: noua nequeūtes hēre. Elegit simplicissimos
tā in lītura q i mūdi astutia. Elegit despectissimos
qā nihil habebāt de mūdi nobilitate uel pōpa. Ele-
git hūilimos & pmp̄tos obediētia: uide statim acce-
uerūt uocati relinquētes oīa: unde licet tertio sint
uocati: tñ nō plene intellexerūt intētiōē xpi de oī
bus relinquēdis usq; ad tertiā uicē quo itellecto sta-
tim oīa reliquerūt. **Posset** dici sicut dicunt multi
q solū hi fuerunt uocati. **Et Mar. & Mat.** dicūt bre-
uiter: lucas ponit ap̄ius sicut **Augu.** de consēsu euā-
gelistaz: p̄mo ponit cōius cū dī q tertiā uicē sunt
uocati. **Et tunc** pōt m̄deri q allechī amore iesu secu-
ti sūt eū oīa relinquētes ad tēpus. Sed tñ ibi nō re-
fert luc. q xps eis dixerit ut sequerentur eū: sed tā-
tū predicit **Petro** q cepit pisces i signum q hoīes
eēt capturi rethe p̄dicatiōis discere. Nō intelligi-
tur sicut **Augu.** ponit qñ postea ad p̄pā sūt reuer-
si in sola. n. tertiā dī eis uenite post me. **Ex** quibus se-
q̄t q plene obediētes fuerunt xpi mādato. **Ele-
git** at tales iesus. p̄mo qā paupertatē s̄pli citatē mū-
di despectū humilē obediētia diligit iesus tanq; si-
bi cōformia: & p̄fectiōis fūdamēta. **Secūdo** ut ostē-
deret q electio mere erat gratuita: qā nihil erat in
ap̄l̄is per quod uiderentur dispositi ad apostolicā
dignitatem. **Et ideo** prudentia & scia in apostolis
& alie eminentie magis fuerunt miraculose: ma-
gisq; gratuite. **Vnde Grego. xxxiii.** mox dicit sic.
Predicatores dñs infirmos abiectosq; hēre studit
q fideles popl̄os ad spūalis p̄rie edificia supna col-
ligerēt: unde dñs i euāgelio natha. laudat: nec tñ in
fortē p̄dicatiōis enumerat: qā ad p̄dicādū eū tales
uenire debuerant: q de laude p̄pā nihil habebāt ut
tāto solius ueritatis cognoscere eē qd agerēt quā
to apte cerneret q ad hoc agēdū p se idonei nō fu-
isset: ut ergo mira potētia per p̄dicatores liguas cla-
resceret p̄us mirabilis actū ē ut tādē p̄dicantiū me-
ritū nullū eēt. **Itē Io. mox** dicit q iesus p̄us colle-
git idoctos: & postea p̄hos: & nō p oratores do-
cuit piscatores: sed mira potētia p piscatores sube-
git oratores. **Et mox. ix. & xiiii. & xv. & xxix.** ca-
pitul: dī q dñs elegit stultos secūdū mūdū & pau-
peres. **Quo cōtra dī mox. xiiii. ca. iiii.** q sicut i-
carnata ueritas i predicatione sua elegit paupes idio-
tas & simplices: sic antixps astutos & dulces: & hu-
iusmōi sciētia hñtes electurus ē: qd uidemus eē cō-
pletū in mystico antixpo sicut ifra patebit li. iiii. ca.
viii. **Tertio** ut sicut **Augu.** de ciuitate dei dicit cō-
uersio mūdi p eos magis appareat mira seu mira-
culosa. **Dicit. n.** q h ē sūma oīum miraculorū: q ho-
minibus paupibus simplicibus paucis: qā. xii. rem
incredibilē mūdus credidit. **Et ideo** si qs credit
eos fecisse mirabilia que scribunt credat ipse p illa

miracula. Si at dicit eos non fecisse miracula credat
hoc uno oīum miraculorū sūmo q rē sic incredibi-
lē talibus uiris eā predicantibus totus mūdus sine
miraculo credidit. **Et** qui de cetero incredulus ma-
net iā magnū & malū & sibi ipsi miraculū. **Quar-
to** ut ostēderet se xps diuinitatis consuetudine ob-
seruare: cuius ē p̄p̄m opari de nihilo: & iō hoīes
oīno nullos ad ea q intēdit facere. q. sēp uidet eli-
gere ut sibi attribuat qd ē uirtutis & gr̄ie: & nō glo-
rietur oīs caro corā illo: unde i uerū testamēto ele-
git pastores: sic dicit **Iacob Gen. xlvii.** pastores ouī-
um sūmus serui tui & nos & p̄res nostri. **Et moyses**
pascebat greges. **Exodi. iii.** **Et gedeonē** minimum
elegit i domo p̄ris sui. **Iudic. vi.** **Et i. regū. ix.** saul de
mima tribu & humilē tūc elegit in regē quo p sup-
biā reprobato p̄mi regū. **xvi.** elegit. **dd.** tate parui-
tatis & despectus: ut nec dignus reputaret a patre
p̄ntati prophē. **Et hierē.** nesciētē loq & puerū i pro-
phēta consecrauit. **Hierē. i. ca.** **Et sēp** minima pla-
cuerūt deo: pp qd ē solēnissimas uictorias per se-
minas i scriptura p̄fecit: ut de delbora lael. **Iudith**
hester. **Et** hoc ut gloriā suā alieni non daret. **Soli. n.**
deo eē debet honor & gl̄ia. **Ad** quā cōseruādā sēp
elegit hūilia & reprobaui superba. **Luce. at. v.** de-
scribūt tria in iesu pp q fuit multū amabilis eius
seq̄la p q ēt culibet hōi rōabilr acq̄rit comitiua. p̄-
mū ē gr̄ositas sermōis q onit i xpo: ibi: qā turbe ir-
ruebāt i eū ut audirēt eius uerba. **Nūq;** sic locutus ē
hō. dī **Ioā. vii.** **Loq̄bat. n.** utilia: dulcia: placita & ue-
ra: unde uerbū eius ardebat sicut facula multo ma-
gis q elie. **Secūdū** ē cōformitas cōuersatiōis q on-
dit fuisse in eo i humili cohabitatiōe: qā ascendit i
nauim uilis piscatoris nō horrens eius cōfortiū. **Et**
cū eēt rex angelorū: rogat: nō p̄cipit: unde dicit **tuc.**
xxii. **Ego** i medio uīm sū sicut q ministrat. **Et Mat.**
xx. **Filius** hoīs nō uenit ministrari: sed ministrare.
Tertū ē largitas imūeratiōis q onitur in abūdanti
remuneratione piscatoris. **Nā** statim dedit sibi tan-
tā multitudinē pisciū ut iplerēt ambas nauiculas.
Hec at mltū reddūt hoīem gratio sū: p̄figurauit at
iesus hoc qñ dixit petro: duc i altū. i. i p̄fūdū eo qd
de quadruplici p̄fundo faceret ipsū & alios ap̄los
educere aīas.

Vilitatis

Cecitatis

Calamitatis

Mortalitatis.

Fūditas

Ad Ro. xi.

O altitudo

sapiētie &

scie dei &c.

Suauitatis

eternae ad

de gustā

dū carismata

gr̄ie. **Eccle. xliii.**

Altitudinis

firmamē-

tū ē pulchritudo

eius &c. **Enitatis**

gl̄ie ad delide

rādū p̄mia uite. **ps. xcii.**

Mirabilis

in altis dñs

do

mū tuā decet

scitudo dñe

in lōgitudine

dierū. **Re**

tia at quibus

ap̄l̄i talia

sunt p̄ficati: sūt

Et educerent eos i quadru-

plex. altū. s. maiestatis excel-

se ad uenandū numina oī-

potētiē. **Eccle. vii.** **Et** alta p̄-

fūditas qs inueniet eā: clantatis

sūme ad speculā-

dū lumina sapiētie. **Ad Ro. xi.**

O altitudo diuinitaz

sapiētie & scie dei &c.

Suauitatis

eternae ad

de gustā

dū carismata

gr̄ie. **Eccle. xliii.**

Altitudinis

firmamē-

tū ē pulchritudo

eius &c. **Enitatis**

gl̄ie ad delide

rādū p̄mia uite. **ps. xcii.**

Mirabilis

in altis dñs

do

mū tuā decet

scitudo dñe

in lōgitudine

dierū. **Re**

tia at quibus

ap̄l̄i talia

sunt p̄ficati: sūt

De p̄mo & ad

Cor. vii. Capi-

re nos nemine

lesimus &c.

¶ De secundo: luce. v. Ex hoc enim iam eris hoies ca-
piens. ¶ De tertio: Cant. secundo. Sonet uox tua in
auribus meis. Vox. n. tua dulcis & facies tua deco-
ra. Capite nobis uulpes &c. De quarto & ad Cor.
xiii. Cuem astutus dolo uos cepi. Quod at hinc sint
retia ostendit Ambro. sup. lucam. Denique si alius ipse ut
laxet retia sua. Soli petro dicit. Duc i altu. i. pfudu di-
sputationu recessus. Que snt at apl' oge retia q laxari
iubet: nisi uerbor: complexiones: & qli qda ofonis si-
nus & disputationu recessus. Et scdm Beda rupit
rete: sed n labit piscis: q suos dñs & iter psecutio-
nu scadala seruat. In uerbo at dei hoc rete laxat: q
secudu abro. nō ē hoc hūane faciēdi opus: sed sup
ne uocationis ē munus. Quod at petrus dixit iesu.
Exi a me secudu abro. significat q xpo opis ē attri-
buenda pfectio: ut gloria uana sep a nobis exeat: &
uera cōfessio nos peccatores ostēdat: qdē si pura
fuerit nos ad maiora pducit: unde & petrus hic cō-
fortat. & future dignitatis grā pmitit. Mi at apl' i
significatur merito noie paruulor: tales. n. dñs di-
ligit i qbus paruuli cōditionē iueniat: ut secudum
paulū sint malitia paruuli. Innocentes i opōne: ut
qbus pnt obsequio se seruiāt: & se a nocumēta iferen-
tibus nō defēdat. Veraces in locutiōe: ut fidelit tra-
dita pferat & nō dolo audita inficiat. Suauis i affe-
ctione: ut oēs diligat: neminē odiant. Priuatos oī
possessione: ut de se uel suis potestate n habeat: pp
quod dī ad Gal. iiii. Quāto tpe heres paruulus est
&c. Tales elegit dñs paupes i hac uita: & subiectos
oibus: sed i alia heredes celestiu oibus pñdentes:
unde de his paulus. Omniū aut me seruū feci.
Alias nō uult dñs q hi q eliguntur ab eo recogno-
scant se in defectibus paruulorū: ut quod ex eis fa-
cit sit grā: nō natura: unde in natura paruulorū
Est originalis concupiscentia
Actualis ignorantia
Corporalis impotentia.
Cōtra tria bona pñdicta a qbus iesus liber liberos su-
os reddit: pp qd qñtibus de maiortate regni ce-
loze discipulis in typo sui puuli ponit exēplum. d.
Quicūq; humiliauerit se sicut puulus iste &c. mat.
xviii. Et ē notādū q tm sex apostoloz uocationis
modus in euāglio scribit petri & andree: iacobi et
ioānis: philippi & mathei. De quatuor pñmis lo.
i. addit de philippo. Mat. ix. de Matheo. & Luce. v.
Et istius mathei uocatio sepatim scribit: & iter mi-
racula ponit: nā post multā clarificationē nois iesu
quatuor pñmi uocat de piscatiōe: & ultimus iste ma-
theus de negociatiōe & exactiōe. Et significat q in
pñcipio aduētus ipsius pñ iesu apl' os eligebat: qui
bus de pfudo idolatrie & nniuersal' lasciuie: & amo-
re uite pcellis ppl' os ad xpi fidē tāq ad solidū littus
adduceret. Sed mltiplicatis miracul: & sedēte eccle-
sia ad theoloneū negociatiōis curis tpalibus iplici-
ta: & i aliquibus reprobis exactionē simoniace ipie-
tatis exercēte p nouū suū aduētū in spū ad euāgeli-
ce pfectiōis statum negociatē uocat frāscū i eius
euāgelicū cetū. Qui uēditis oibus xpi uite marga-
ritā qsiuit sollicitē & inuenit & emit. Et ipsius cer-

te possessiōis i ppe carnis pelle istrumētū portauit
auctētici notari iesu manu cōscriptū & signi sin cha-
ractere premunitū. Attēde at q sicut in uocatione
Mathei mira ostēditur pietas saluatoris: q publica
nū uocat ad statū euāgelicū & malignitas cetus
phiseici detrahentis: qa murmurauerūt p diaboli-
cū zelū: unde seqt' & murmurabāt scribe & phari-
sei: sic in renouatiōe euāgelici status superborū su-
perciliū pietati xpi detrahit: q ad tā sublimē statum
peccatores & simplices exaltauit. ¶ Vñ notat q in
uocationē Mat. aliqua singulana ponūt: q i aliorum
uocatione scripta n snt. q leui fecit magnū cōuiuiū
i domo sua: & erat ibi iesus cū turbis & peccōribus
siml cū discipul' suis cōuiuatus. Postea ponit mur-
muratio & detractio facta christo ab his q religio-
ne & scitate illo tpe se reputabant excedere. In qua
detractiōe

Primo inuidia describitur ex murmure

Secundo arguit' ex lumine ueritatis perspicue

Tertio arguta cōfudit' ex temeritate cecitatis cōmo-
te: unde & ignaros eos uocat. d. Eūtes discite &c.

Quarto cōfusa repellit' i rectitudie eqtatis iustitie
Nō ueni uocā iustos &c. qa uocatio tal' de medio
tāti mali ē signū maxie pietatis. Io pmo describit
q uidit iesus mat. oclo pietatis & clemētie. Secdo de-
scribit' statū malitiose culpe: publicanū sedetē i the-
loneo. Tertio ponit cōfēlus uolūtatis pmpre. Et
surgēs secutus ē eū. Quarto effectus chantatis ser-
uide: qa cōuiuiū magnū fecit leui i domo sua. ¶ Bi
nota q i renouatiōe euāgelice uite ē magna reco-
gnitio: imo maxia ppe iniquitatis. unde & Mat. uo-
cat se publicanū. Et frāscus mimus uocat se maxi-
mū peccōrē. Est magna dedicatio scitatis: unde &
iste i luca uocat' leui q interpret' additus uel apposi-
tus uel assūptus ad altū cōtēplatiōis extatice. Appo-
situs ad sil'em statū pme eccleie. Et iō ē ibi tto ple-
na abnegatio. ppe uolūtatis & plena trāsformatio
xpi sil'itudis. Et notat' abnegatio i surgēdo: qa p-
pā uolūtas sp i malo pstermit. Sil'itudo i seqndo: si
ue imago q dī ab imitādo. Ex quo seqt' qñtū. f. q
ibi ē plena trāglatio mētis & refectio gustus suauit-
tatis in gl'ia xpi hois & sue dinitatis. Et alie perfe-
ctiōes q tibi descripte sūt supra i cātico simeōis q
oia cōueniūt i cōuiuiū magno. Licet. n. i apl'is fue-
rit oīs pfectio: tm tāta clarificatō luminū: & tāta trās-
formatio amoris i xpm & trāglatio mētū p cōtē-
platiōis excessū: n fuit dāda neq; data: sicut patet i
tuēti i mltiplicatiōe cōuerforē qta debet dari i aper-
tiōe sexti signaculi: & i cōuēsiōe mystici thelonei i
quo usq; adhuc Mat. sedet: qa nōdū facta ē in auri-
bus eius & mēte efficax uox reformatiōis eccleie
iesu ut xpm sequat' ad euāgelicū statū: hoc quo ad
pñcipes q sedēt i theoloneo. Quia uero iā facta
illa uocatio i aliquibus paupibus & hūilibus suam
iniquitatē recognoscētibus: in qbus huiusmodi dā-
di spūs pñititē pñbatur: in quorū at gustibus iam
apparet q amator & amatus iesus in mētibus eoz
cū magna suauitate discūbit: iō nec murmur deest
nec reprehensio nō tā ipsoz hūiliū q secudu cōde-

scensue pietatis iesu ascendendo scribis & ueracit̃ phariseis audita nõ dubiũ: q̃a nõ ẽ opus ualẽtibus me dicus: & ex temeritate reputat se ualẽtes. Nec minus certe p̃ eos seq̃t̃ increpatio sue ignorantis ignauie qua p̃fectiõis uia sũt negligẽtes addiscere quã tñ ceci iactat se scire: ut eis dicat. **Eũtes discite.** Et utinã nõ sequat̃ dure iuditũ reprobatiõis mentis obstinate cũ d̃r euãgelii snia. **Nõ ueni uocari iustos** **Nõ.** n. p̃t iuditio meo peior a quocũq; audiri snia q̃ q̃ x̃ps nõ uenerit eũ uocare p̃ ip̃edẽda sibi miseri cordia. **Et si snia nõ fert̃ sup̃ eos ad eternã dãnatio nẽ qd̃ multũ desidero: tñ adhuc idubie fert̃ q̃ ad p̃fectiõem euãgelicã nõ uocant̃ p̃ opus tementate reputatiõis prope p̃bete obstaculũ.** Sicut. n. dictũ ẽ supra temerarios & de p̃p̃a cõfidẽtes sapiẽtia & iustitia & mĩme puulos hũilitate p̃fũda iesus amator hũiliũ nõ elegit hoc de uocatiõis ap̃l̃oꝝ fil̃ dixi: licet nõ fil̃ facta fuerit. **Nota** q̃ i ap̃l̃is fuerunt xii. p̃rogatiue mirabiles: pp̃ quas in. xii. duodenariis i scriptura r̃onabil̃ figurat̃ q̃ qd̃ p̃rogatiue p̃nt i p̃fectiõis senario cõbiari. **P̃no** fuerũt p̃fecti cõtẽptores mũdi uanitatũ: & hi sũt. xii. quos elegit ihs p̃cipiẽs ne qd̃ tollerẽt̃: & m̃l̃ta dicũt de hoc & ad h̃ p̃tinẽtia. **Mat. iiii.** Figurati p̃ euãgelicã margaritã q̃ ramificat̃ i. xii. margaritas p̃ singulas portas hieru salẽ. **Apoc. xx.** **Secũdo** cõiũgit̃ huic p̃rogatiua. Sũt. n. heredes & filii celestis regis figurati in. xii. filiis iacob. **gen. xlii.** **Tertio** fuerũt exaratores p̃fũdi humani maleficii: ap̃ hoc supportatores p̃i defectũ p̃ximi figurati i. xii. bobus maris enei. **iii. Re. vii.** & in. xii. iugis bouũ i q̃bus arabat helyseus: & q̃a q̃ se hũiliat exaltabit̃. **io. iiii.** Sũt ip̃atores & reges ecclesiastici soli figurati i. xii. leũculis sustentatibus soliũ pacifici **Sal̃ onis. iiii. Re.** **Quinto** fuerũt stabiles & fixi i amore x̃pi figurati i. xii. lapidibus: & locati artificiose i p̃ctoĩ sũmi p̃otificis. **Exo. ultio.** **Et ex hoc cõseq̃nt̃ fuerũt. vi. lapides fũdamẽtales celestis edificii:** unde ab istis sũt cõpositi. xii. articuli fidei figurati i. xii. lapidibus p̃ciolis: & i. xii. fũdamẽtis celestis hierl̃ m̃. **Apoc. xxi.** **Et in. xii. lapidibus sũptis de iordãis alueo:** q̃ in. xii. aliis ibi repositis **ios. i.** **Septimo** fuerũt exploratores sagaces dñi cõsiliũ figurati p̃. xii. exploratores missos a moyse. **Nũeri. xiii.** **Octauo** ex hoc fuerũt sapiẽtes duces & p̃ncipes uictoriaĩ p̃lii: figurati p̃. xii. p̃ncipes tribuũ isrl̃. **Nũmeri. ii.** **Nec noiet.** **Nono** fuerũt mag̃i & doctores lũis ecclesiastici & euãgelici uerbo & exẽplo figurati i. xii. stellis corõẽ m̃lieris. **Apoc. xii.** **Et in. xii. sũtibus q̃ erat̃ i helyn.** **Nũmeri. xxxiii.** **Et ex hoc. Decimo** erũt iudices seculi & assessores iudicis x̃pi. uñ dicũt̃ sedere sup̃ sedes. xii. iudicãtes. xii. tribus isrl̃. **Luce. xxii.** **Et Mat. xix.** **Undecimo** fuerũt itroductores & clauigeni eterni palatũ: unde cuilibet eorũ d̃r i p̃sõa eccl̃ie. **Mat. ix.** **Quodcũq; ligaueritis &c.** figurati p̃. xii. portas citatis hierl̃. **Apoc. xx.** **Et ex h̃. Duodecimo** sũt distributores & disp̃satores celestis cõuiuii: figurati p̃. xii. p̃ncipes puidẽtes cibaria m̃se **Sal̃ onis. iiii. Re. iiii.** **Et p̃mi pal. v. hi sũt. xii. mĩmi euãgelici:** q̃ sũt oĩm maximi q̃a maxio oĩum

iesu sũt p̃fecta imitatiõẽ cõiũcti. **Cõuertere ergo aĩa mea i regem tuã q̃ i aĩe g̃ie tui plena cõsistit:** & par uulã: & inocẽtẽ & subiectã p̃ oĩa iesu tuo saluatori te reddas si forte ocl̃ os sue pietatis ad te cõuertẽs tibi reuelare dignet̃ euãgelice p̃fectiõis & trãformatiõis archaũm q̃ sapiẽtibus & prudẽtibus p̃is uolũtate testat̃ abscoĩ. **Quod cũ fecerit p̃ g̃iã suã festinãter assurge:** & iugũ dñi luauẽ & leuẽ cũ toto m̃tis ardore te offer̃ portare patũ ut merearis nũeri i nũero m̃ioꝝ quos i iuditio & de secreto sui cordis extrahẽs iesus fidelibus examinãdis uice sua recepiẽse obseq̃a p̃i oĩdit. **Iesus m̃re rogatus.**

Hĩtẽde aĩa mea si uis i reuerẽtia g̃ioĩe uirginis accẽdi q̃ i sacris nuptiis iesus initia sue m̃ifestatiõis oĩdit & deuotissimam m̃rem suã grãdi p̃uilegio honorauit: ut sicut ipsa fuerat genitrix sue p̃sõe cõcipiẽdo ip̃sũ i utero per sp̃ũ scũm: sic eẽt genitrix sp̃ual̃r sue m̃ifestationis & fame & cõuerliõis eccl̃ie ipsã merẽdo eodẽ sp̃ũ p̃ orõis sue efficaciss̃ mũ aũtũ qd̃ uerbo breui sicut breuiloqua exp̃l̃t̃ filio: licet affectu cõpassiõis p̃maxio & supplicatiõis i corde suo cũ dicit uinũ nõ habet̃: Cũ. n. in uiuo sit.

Splẽdor coloris	Que oĩa tollũtur ab aqua
Dulcor saporis	uoluit oĩdere puriss̃ma m̃e
Calor uigoris	i sp̃uali s̃etu pu filio iesu q̃
Claritatẽ cognitionis	sue persone &
Dulcorẽ refectiõis	sue diuinitatis &
Vigorẽ sublimitatis	potentie nõ nouerat mũdus.

Et ideo supplicabat q̃

Intellectũ squalẽtẽ illũaret **Ut** talia opa faceret q̃

Affectũ delipiẽtẽ imutaret bus illuminaret fidẽ: cñ

Effectũ deficiẽtẽ roboraret geret sp̃e: & accende

ret ad amorẽ: licet at̃ uideat̃ dure b̃ngnissimũ iesu

m̃disse m̃i dulcissimẽ: tñ si myst̃eni penetret oculũ

tũ eã sublimẽ exaltauit dũ exaudiuit eã plene pro

mũdo idigno: & oĩdit cõmeritiũ qd̃ h̃ebat cũ deo

.d. ei. **Quid** mihi & tibi ẽ m̃ier? In myst̃erio dicit̃

q̃ magnũ ẽ istud uiculũ quo eã dilectiõẽ tibi filiã

h̃al̃r subiectus: ut q̃ sũ filius dei p̃is: sim filius tue

isimilitatis q̃ m̃iens noie designat̃. q. d. **Nil** deo

hõĩ & tibi mulieri. **Est** mei uiculũ q̃ q̃ sũ filius dei

sim filius uĩ tui. **Sed** hoc uolo te scire q̃ p̃sata mũ

di malitia q̃ nõ meret̃ meã notitiã. **Nõdũ** uenit ho

ra mea: sed tua deuota p̃catio meã dilectiõẽ idĩ

nat ut id faciã p̃ tuo uoto de quo faciẽdo hora nõ

ẽ p̃ mũdi peccõ. **Et** sic meritũ uirgis de ñ hora fecit

horã: ut nec x̃ps sine debita hora p̃ uirgis meritũ

miracl̃ m̃ fecerit: & cũ mũdus nouent̃ q̃ quo ad su

um dementũ hora nõ fuit. **Vñ** uide q̃ illi duo seraphini

m̃i & filius dei mutuo ardore feruentes aliis

cognitiões mutue & alta trãsuolat̃ p̃p̃o eis idioma

te si breuiẽ & alte loq̃t̃ & mutuo itelligũt̃ q̃ mens

pedestris ignorat̃: pp̃ qd̃ mater uocem filii: tanq̃

plenissime exaudientis agnoscent̃ dicit̃ ministris:

quodcũq; dixerit uobis facite. q. d. **Audiui** uerbũ:

& cognosco affectum. **Sic** ergo potes uidere

q̃ btiss̃ma uirgo sicut pepit nob̃ filii di p̃sonã. **Sic**

mater ñre g̃ie nũc pepit nob̃ eius noticiã. **Q̃tũ**

Et hoc quod sacratissime uirgi omnes receptores filii sint deuotione. n. i. manu matris posuit gloriosissimus filius. Sicut i dispensatrice omnium gratiarum: sicut ipse omnia a patre accepit non solum ut deus: sed ut homo solum omnium meriti omnium in deo. Quia uero istud primum miraculum quod legit fecisse ihs benedixit quod omnia fecit i sapientia: taliter hoc miraculum fecit: et taliter euangelista describit: lo. ii. et quod ad tempus et quod ad locum: et quod ad modum: et quod ad ichoatōnis initium: et quod ad fructificationis bonum ut i ipso omnium purissimi iesu opere perfectio demonstraret. Tempus. n. fuit dies. iii. Israel. iii. mensis fuit a uerbis quod dixerat supra a prima uocatione apostolorum: sed spiritus sanctus uult ostendere quod manifestatio christi per se per uirtutis miracula et salutis beneficia constituebat tunc die mundi decursus quod dies gratie appellat. Nam prima dies fuit sub lege naturae i primis patriarchis. secunda sub ueteri lege sub moysen et prophetis. tertia i luce gratie ex clauitate christi per se et uite: et ex diffusionis i ecclesia sue doctrine. Gra. n. et ueritas per iesum christum facta est: ut ostendat dat omnia christiana: quod beneficia receptōis et salutis ihu ex mera gratia datur i mundo secundum primum promissa: et prophetarum uaticinia et sub nullo merito cadunt: quod sit omni meriti fundamentum. Et ad hoc ducunt omnia christi opera et eius doctrina. Locum autem dei chana galilee: quod optime dicit christi operi et doctrine. Chana. n. zelus: galilea transmigrationis interpretatur: ut per hoc ostendat quod pius iesus non aore ebrius et ex nre salutis zelo transmigrationis a seipso matris peccatitates et duram mortem assues ut nras peccatas et mortes deleat. Et ad hoc omnia eius opera ordiari uidentur. Doctrina autem christi nos zelotes de aore dei et sui facit deus. In quo ab amore sui et nri i benedictione iesu transmigrationis nos docuit. Sicut ipse per aore nro a seipso transmigrationis. Modus autem fuit deficiente uero affectu itcedente mino impletis hydriis usque ad summum per matris documentum et christi preceptum. Vbi ostendit quod ab his omnibus miraculis christi ihu ueritas et ostentatio fuerit exclusa: et spiritus sanctus fecit ex rationali causa per utilitate et necessitate nostra: quod manifestat uini defectum: et quod hoc spiritus meretur nobis uirgo benedicta: quod post filium i omni merito tenet primatum: et post matrem hoc meretur i sua deuotione et fide in ecclesia. Et sicut ad istam christus uoluit expectare quod bene non esset ministris uini defectus: ut per hoc plus gratie caperet effectus. sic i miraculo et i aliis eius beneficiis uult quod anima sua defectum cognoscat: et quod mera gratia non ex aliquo suo merito dei dona recipiat: per quod et iubet aequum imple hydrias usque ad summum: quia nullo modo uult de perdesse suum donum. Perdit autem nisi sit cognitum quod solum sit per humilitatis spiritum: per quod sepe electos suos quos ad maxima eleuauit itcedit multis tribulationibus et alii electis dei: sicut de dauid et petro beatis gra. poit exemplum. xxx. iii. moysen. Vbi i ps. Imple fa. eor. igno. &c. per quod i fatitatio meritis petebat ihs sepe sanadoge confessione: et desu: ut per hoc educeret eos ad cognoscendum morbum. Vbi et dilectum lazari noluit liberare infirmum nec suscitare mortuum dicit quod seferet deum. Sic et nouitates statuum sublimium quod se quidam resurrectionis peioris i melius non uult introducere: dicit feto corruptiois porge statum exhalet per mundum. Et hoc est hydrias imple usque ad summum: ut ex his respicientibus hydriis appeat aequum uinum sicut ergo i illa aequum nra fuit potentia naturalis ut sibi fieret uinum: sed mera patris super obedientiam creatura. Sic

i aequum peccatoris nrore nra est ad gratiam dispositio: sed hoc est solum per infinitam dei potentiam misericordie itcedit gratie donum mutatis perfectis nram affectionem. Quia uero omnem electorem pusilla uirgo mihi est et aduocata: iō affectuose nos ad eius modum seruanda suffragio omnis dispositio: et benedictio iesu obiecta tuis preceptis ipse omnia nostra mala i sua uertit bona. Quia tunc ad ichoatōnis initium deus scit: quod omne donum ab humilitate sumit initium: et humilitas i nris defectibus sunt fundamentum. et secundum quod sit quod gratie sic quod inferiori respectu superioris dei defectiuus et sepe imperfectus: non tamen talis defectus uel imperfectio ut sepe dicit peccatum. Non. n. omnis imperfectio est culpa nec omnis defectus: sed solum illud quod uel circumstantie quae persona secundum suum statum debet habere. Tunc quia multum sit quod in ascensu throni uenisti sal. omni. f. dñi nri ihu christi iō quoniam anima ad superiorem gradum ascendit: totum suum statum perit ut sibi aequum mutata i uinum: quia i omnibus potentis tamen itionibus quod exterioribus uel sibi differre a primo.

In colore puritatis Quia uinum aqua superat di. In calore charitatis gnoscat. per quod signat hydrie In sapore suauitatis se sex quod est numero laboris: quod usque In uigore pratis ad summum implet: quia tunc singulr dino beneficio anima permittit i ipseione inferioris statum laborat: et illas imperfectiones abunde cognoscat: et multas i eis anxietates et sepe tribulationes habere: ut stupido audi at solomnis uerbum subito fecit mutatiois i dini dulcoris uinum. Et sic patet consummatiois completum quod spiritus est ad gradum dine participatiois beatitudinis habens i exptu. Sic potes uideri i generalibus operibus dei quod tres status principales mundi. primus est statum synagoge iudeorum quod phedict quod fuit ante christum. secundus est gētiū. tēio uerisiois iudeorum et gētiū i ouile dñicu: siue. Primo dicit per statum uetis testi. Secus noui. Tercio declatōis cordie utriusque. Non. n. sit tria testa sed duo: tamen noua clausa catō itelleus tamen noui quod uetis uocat spiritus cor die utriusque: quod utique fieda aptio sibi signi: et catō. vi. tube et agelo philadelphia: et qliber. vi. ps. apo. eu det ostendit si adit spiritus quod dedit libe. In quolibet at hore statuū sit due hydrie quod circa finem sue imutatiois i melio implet aequum manifestatiois sue defectibilitatis usque ad summum. Et licet qliber statum per suo tpe sit bonum tamen respectu melioris sequentis est aequus. Et hic multa mysteria multa explicatioe idigētia tinent. Des autem scit quod triplicem aequum mutationem solēnit scripta describit: quod huic mysterio dicit. Moyses. n. aqs mutauit i sanguinem Exo. vii. Ihs i uinum lo. ii. Helyas i ignem. iii. Re. x viii. Sigt at per mutationem aquae i sanguinem mutatio seu corruptio pcedēris status: Sicut tpe christi moyses quod sigt scribas et phiseos: aqs scripturarum sanctarum suo pueris intellectu conuertit i sanguinem persecutiois inocetium. f. christi iesu et discipulorum suorum. Aliter etiam carnales obseruantie suarum ceremoniarum iplas tanc necessarias seruātibus post clarificatā doctrinā datā per christum. Christus autem i noua ichoatōne sui status aquas ueteris testi conuertit i uinum sue iocundit sine societatis et iebriatis amoris i carne assumpta. Sed. f. f. aduētiēs i die pēth. quod per helyā sigt aqua conuertit i ignem. Appropate autem uetus testm aqs conuertit i sanguinem: quia sanguinem fudebat: trasgressores le.

gis pēa sāguis pūiens: & i bellis legis hostes occi-
dēs. **P**ius aut xps aqs cōuertit i uinū qā piissimo
cordis amore & suauī bñficio iimicis i pōpa ipsos
cōuētere docuit: & legē amoris iēbñātis & iugum
suauē tradidit xpīāis. **S**ed helyas uēies quo ad tē-
tiū statū aqs testī noui & uēis cōuertit i ignē flam-
mātis amoris & totalr q̄tū deus disposuit mīci ec-
clesie trāsfōrmātis in ipsū bñdēm iēsū deū & homi-
nē sūl crucifixū & gl'iosū. **Vñ. iii. Re. xviii.** Helyas fe-
cit aq̄ductū quasi p duas aratiūculas i circuitu alta-
ris: qā utriusq; testī scripturas circa altā icarnati dei
hoīs & mysteriū sue crucis adducēs quattuor hydi-
as aq̄: scdm quattuor scripture facies: legalē: hysto-
rialē: spūalē: & pphalē. **T**ertō iussit fūdī scdm itelle-
ctū triplicē: lralē: mysticū: & moralē: ut p mysticū in-
telligas allegorice & anagogice secretū. **E**t cōposi-
tis lignis oīum bñficio: hūano generi scōge sup al-
tare iēsū oībus mēbris corporis mystici quo ad di-
uersos status q fuerūt i eccl'ia diligēt & distrāctē lo-
catis holocaustū & ligna: & lapides: puluērē quoq;
& aqua q̄ erat i aq̄ductū ignis de celo descēdēs oīa
cōuertēs in flāmā: tūc q; oīs ppl's clamauit dñs ipe
ē deus. **O** aīa mea deficias & n loquaris. **I**n xpl
sibil enī ē abūdātia carismatū sup eccl'iam electore
desigēta effūdi: qñ sacerdotes baal & pphas eius di-
gbit dñs trucidare i spū & uirtute helye: qñ q̄cqd ē
scm a pñcipio mūdi i iudiciis & bñficiis i scripturis
& gestis i gratis & culpis. **I**n elcis & reprobis: api-
et sps iēsū usq; ad mīmos puluēres fuisse amorē
flāmēū dei ad hōradū & pmouēdū & trāsfōrmā-
dū i deū hūanitatē assūptā p grām unionis ad filiū
dei psonalitātē & quodlibet eius mēbrē: icorporā-
dū p ardētissimā charitatē. **T**ūc q; oīs ppl's electore
ex itimis p̄cordiis repleti spū scō interius & exteri-
us clamabūt: qñ dñs ipe ē deus. **O** deus piissime
excita potētā tuā & uēis: & oñde nobis idignis fa-
ciē tuā scām: & da nobis misericordiē illud tuū de-
sideratissimū salutare: ut in celos disrūpes ignātis
& eminētis supbie: & descēderes p effm grē ipro-
misse. **A** facie uirtutis tue mōtes sibiē & sic rel'ois
deficerēt. **E**t sic exustio olle seruētis. **f**. apperitu mū-
dāe gl'ie & reputatōis f'i: utiq; exusti tabescerēt de-
nigrati & cōfusi a sublimi gl'ia scitatis uere quā ap-
pere facies tūc i ppl'o electore. **O** eccl'ia nūc tali-
bus denigrata lege. **E**sa. liiii. qā ut mulierē derelictā
& merētem spū uocauit te dñs & uxore adolefētia
abiectam: dicit dñs deus tuus qā talibus mal' pla-
tis & falsis hypocritis credidit se i gēdā: sed nūc cito
sibi qd seqt i feret. **C**ōuertēs displicēs tuas ad pū-
ctū & i modico dereliq; te: & i miseratōib; magnis
cōgregabo te. **E**t sicut i dieb; noe cui iurau: ut nō
ultra iduerē aquas diluuii sup trā. **S**icut iurau: ut nō
irascar tibi & nō i crepē te &c. **O** aīa mea deduc q̄
si torrētē luctū amare: qā i dieb; tuis ideformatōis
scē mñs eccl'ie ista lāmēta sic hñde cōpleri ispiciis ut
p'la expiaris mala & flagicia i ocl'is q̄ i codicib; iue-
nisti: ut merearis associari uiris uirtutū: s' quos frō-
tes ē signū thau: qā gemūt & dolēt sup cōmītōe ui-
duate spōse quo iudicio adulterātis his uī p'turba-

tōib; p'turbari ihu snia idicata: qā posuisse uī eā i p-
stibulo meretricū. **C**lama ne cesses quasi tuba exal-
ta uocē orōnis ad deū sup mōtē eminētis trēplatio-
nis ascēde: si forte dñm ipōsū cōspicias aduenire &
audias eū scē eccl'ie dicit p effm qd iā ē aīa pmissū.
Ecce ego sternā lapides tuos p ordinē: & fūdabo te
i saphiris: & ponā iaspidē ppugnacū tua: & portas
tuas i lapides sc'ptos: & oēs tēmos tuos i lapides de-
siderabiles uīuerfos filios tuos doctos a dño & mlti-
tudinē pacis filiis tuis: & i iustitia fūdaberis. **E**x-
urge aīa mea & de sōno excutere pōns cordis & af-
fociare uiris uirtutis i q̄b; iā fūc pfectōis ascendit
aurora. **E**t illū uir: spōsū eccl'ie secū luctātē āplectē
Qui si se excutiat dixeritq; tibi q; iā appet aurora p-
dca i paucis: & idcirco ad te postfābat se dimittit: cō-
fidētī assecuratōe mīdeat. **N**ō dimittā te nisi bñdixe-
ris mihi: ut iā ad luctā puerfōge q̄ dilcā tua sponsa
sublimis pastorib; usq; nūc fuit iacob: isrl' ēē iapiat
i iocūdo statu & aspēu tuoge radicaliū luminū: & ā-
plexu tuage suauū scitatū & gustuū dioge. **T**āge
pie ihu neruū femoris huius spōse q̄ tota uiuit i af-
fēu carnis & sāguis & mal' delcātōib; pōpe & abū-
dātie tpāl: claudicet bōe ihu spōsa tua uēis mato pe-
de ut nulla tpralia tāgat: nec neruū sēsual' & carnal'
uite cōcedat āplus typo tibi dilcē ppl'i isrl'is: ut sic
tota aqua distrāctōis p̄fite p ueni helye spm i ignē
aōnis flāmēi p̄fōis uite tue dilcē ihu efficacit' p̄uer-
tat'. **S**i at uis istā p̄fōnē i script'a lucide speculari:
porta spm iēsū sup suū donū tecū: q̄ tibi illuiet tex-
tū & studeas. **I. ca. Esa.** ubi post iudicia gētiū & mul-
ta mala descripta ppl'is suis icipit cū pmissis cōfō-
nib; cōfortat: & sic usq; ad finē libri discurre: q̄ oīa
uno mō sē cōpleta i aduētū xpi p̄fōe p dōa exhibita
hūanitatē assūpte. **E**t q̄tū ad aliqd i uersioe eccl'ie d
gētib; sed mltō plēius ē iplēdū i p̄fōe uite euan-
gelice dāda cōtēplatie eccl'ie ex cōcordi cōuērsioe
utriusq; ppl'i cōgregate: cū oīs isrl' saluus fiet. **S**ic p-
missioes oēs p ppl'ias p̄dcē illi ppl'o iplēde post
reditū de captitate babilōie hāc p̄fōnē cōtinēt
itriseco itelleū. **S**ed & reedificatō tēpli sub elda &
Neemia huiusmōi ē figura tēpli i fōrmādi. **E**t uisio
ezechi. de illo magno tēplo a. xl. ca. & ultra hāc p̄fē-
ctōnē figurat: q̄ itelliger n̄ potis nisi i uisioib; dei
ad trā adducaris ueroge isrl'itoge: & sup mōtē cōtē-
plationis excelsē dimittaris q̄scere: & noueris per
expiētā: q̄ in spū: nō in carne ē edificatū eccl'ie ci-
uitatis: que ad austrum meridici respicit: ubi spon-
sa in amore sui crucifixi dormit in monte: & in-
troducatur in apertum latus p̄cordiorum amo-
ris ihu. **Q**uo intra cordis sui itima hāc dilectam p-
cessus op̄ge spōsū eccl'ie iēsū sumat initiū a uilitate
aq̄a & i uinū iēbñatū carismatū cōsuat'. **Q**uātū
uero ad fructificatiōis bonū dēfāttere q̄ uini cō-
ditō architricl'io desērt'. **S**pōsus aduocat cōsuetudo
hōiū allegat' & singl'aris mōus spōsū sub admi-
ratōe p̄pōit'. **A**rchitriclinus iste ē iudiciū rōnis
illuiate q̄ gustat uinū i mutatiōis xpi p sapore amo-
ris: quo gustato spōsus iēsus i admiratōe sps aduo-
cat' p orōnis suspiriū: & gritudinis deuotū affectū.

Considerat diuersus processus mundi fallacie diaboli
 et astutie & inspectiois contracie. In quibus oibus i de
 lectatōe peccati pōit pmo q̄: u ad appetitū mētis dece
 pre unū appetitū bōi: & cū p demētationē rōnis in
 ebriosa stultitiā gustauerit delicias peccatōis: pōit sibi
 unū deus uua fellis: & botrus amarissus isema
 liū tormētōis. Spōsus at̄ et̄ne sapiē ihs unū bonū
 & gl̄ie usq̄ adhuc seruat elcis: q̄ paulatī p amari
 tudines extrahere pnie eos ad et̄nas māducēs deli
 cias sp̄adhuc dū uiuūt i carne argumētādā seruat ut
 i oī ieremēto gr̄e iubilās & exultās aīa possit dicere
 Bōe ihu tu at̄ seruasti bonū unū usq̄ adhuc: donec
 totālī carne soluta iebnet̄ ab uberitate domus dei:
 ut sic spōsū teneat q̄ iā n̄ sibi supsit qd̄ q̄rat. **Hoc**
 ergo iūtiū signorū ihu sic modicū ē exp̄ssū sapiēt̄ ē
 sc̄m a sapiētē ihs i chana galilee: ubi p̄t uideri apte
 q̄ magnifice xp̄i māifestet̄ gl̄ia: ut merito i eū cre
 dāt discip̄lī gustato uio i qd̄ cōuerfā ē aq̄. **Et** p̄t
 iste architrictus deus ē p̄nceps triū mēfay. **Et** p̄t
 duplī itelligi: uel p̄nceps militratiū: uel sc̄m **Enf.**
 p̄nceps icūbētū cetis hōratiōis iutatis cui p̄rio po
 cula p̄pinat̄. **Discipuli** aut̄ h̄ dñr ihu uel quos iā
 elegerat sc̄m aliquos ad p̄scām seq̄lā: uel qd̄ ma
 gis cr̄do & ē magis cōe quos iā uocauerat circa ior
 danē p̄ria uocatōe ad sui noticiā trāfferēdos ad p̄
 sectā seq̄lā: quos uio miraculo cōfirmat̄ ad fidē
Expōit aut̄ **Aug.** q̄ m̄i m̄dit q̄ eius naturā nō
 cognoscebat i faciēdo mirac̄a q̄ h̄ ut deus opat̄ n̄
 ut hō. **Et** q̄ nōdū erat sue mortis hora i q̄ p̄ket̄ ex
 m̄is nat̄ a i q̄ ihs eā cognoscere sollicitē curat̄: hec
 snia bñ itellcā est sancta deuota & uera: sed nullum
 preiudiciū facit prime. **Alia** etiam miracula que
 fecit ihs non solum fecit ut deus: sed ut homo
 deus: unde plene & p̄pe imutatio naturay p̄t at
 tribui hōi: tā uniōe p̄sōali: q̄ dine uirtutis cōicatōe
 sublimi. **Ois. n.** creatura obedit illi hōi n̄ solum ad
 motū localē: sed ad naturalē trāsmutatōnē. **Sed** ma
 gis cū de miracul̄ xp̄i agef̄ isra hoc explanabit̄ ubi
 duplicis opōnis ihs p̄petas distiguet̄. **Hoc** at̄ p̄
 mū miraculū ihu eius et̄na sapiā optie disposuit. Ie
 n̄ i cōuiuio nuptiali: ut i fr̄te suoy op̄ez cogno
 scat̄ apte q̄ ip̄e ē unicū spōsus uel is eccl̄ie: & cuius
 liber singularis aīe sibi iseruore iebriat̄is amoris p̄
 sui miraculosa cōuersionē misericordiē despōsade.
Et ut oñdat̄ q̄ oīa pegriatōis uite ihs sūt ad istud
 nuptiale cōnubiū i chōadū: p̄mouēdū: hōrādū: &
 et̄nalē cōsumādū. **Si** iohes spōsus nuptiay
 fuit quē bñdēt̄ ihs sc̄m **Hier.** uocauit de nuptiis
 ad bñdēm celibatū & uirgitatē. **Et** forsitā ex hūilita
 te ip̄e tacuit q̄ fuerit ille spōsus uel alius uirgis p̄
 piquus. **Cū** dī: q̄ m̄i ihu erat ibi. **Deuotissia** igr̄ uir
 go rumoy taliū refuga nō uidet̄ ibi fuisse: nisi ex
 maḡ cōiūctōis cā: uel forsitā ex mystica sapiā q̄ m̄
 ta cognoscebat fut̄a: Ihs at̄ q̄ iā cepat se māifestare
 mūdo: & iā sc̄m formā paup̄tatis euāḡice paup̄
 discurrebat p̄ mūdū: uocatus dī cū discipul̄ suis uel
 q̄ futuri erāt: & iā eū forte familiaris licet forte nō
 idimissibilē seq̄bant̄. **Ex** quo ē uidet̄ q̄ spōsus eis
 erat familiaritate cōiūctus. **Verū** at̄ uer̄ sit hunc

fuisse iōanē: nihil temer̄ asseramus. **Sed** p̄ hie. ostat
 eū eē notatū i cōuiuio nuptiali q̄ multū cōcordat
 mysteriis q̄ i dīci lohis tā i euāḡelio q̄ i apoc. figu
 rat̄ p̄sōa: hoc enī i eo fuit singulare p̄ oībo apl̄is: q̄
 figurat̄ illū statū eccl̄ie d̄ quo tibi sepe fatio mētōnē
 q̄ ad ip̄m tota m̄te suspiro. **In** quo iā n̄ distracta p̄
 t̄p̄ralia & carnalia ut pediseq̄ sed tota i camera et̄ne
 recollectōis iclusa q̄ere & trāgile pulchritudinē fa
 ciei spōsi: iformata i se spōsi uita eccl̄ia spōsa sc̄p̄iat
 & i suauissio lecto nuptias cōnubiū cordis ihs qd̄
 sibi i cruce apuit soporata eius suauiss̄. mis uacer am
 plexibō sil̄ gustat̄ cū crucifixo amaritudinē sue mor
 tis & cū gl̄ioso ihu sue gl̄ia deitatis. **Et** q̄ suauis
 me tūc sibi dat̄ gustat̄ sue uilitatis nihilū & i oī bo
 no defc̄m: & se oī dei dono idignū. iō plēssie co
 gnoscef̄ sc̄m statū uie: q̄ uera dei dīcio erit cā so
 la & p̄cipua tāti status pp̄ qd̄ sublimis discipulus.
 iōanēs cū maḡ hūilitate i huius rei typo uocat̄ se n̄
 ihsū diligētē sed ab eo dilectū. **Et** ineffabilia narrat̄ p̄
 uilegia de seipso: qd̄ qd̄ sc̄m l̄ram fuit ueriss̄ mū
Sed cū hoc figurat̄ q̄ ille status ē i tāta xp̄i trāsfor
 matōe formādus & i ihsu pectore i cena ultia statuf̄
 eccl̄ie soporādus qd̄ dubitat̄ n̄ pot̄it qn̄ a xp̄o sit
 excessē dilectus. **Et** q̄ nihil mentis suis attribuet̄: d̄
 circo n̄ diligētē: sed dilectū nouerit se uocat̄. **Quod**
 ē āgelo philadelphie locutō dīna p̄mittit̄. **Et** sc̄et
 ingt̄ q̄tū ego te dilexi: cuius hūilitatis p̄rogatiuā p̄
 mittit̄ cū dicit̄. **Eo** q̄ modicā hēs uirtutē. i. hūilita
 tē sc̄m glo. **Status. n.** de quo nūc dico siqs myste
 ria scripturay scrutef̄ p̄fūdisie hūilitatis excellētiss̄
 mē cōtēplatōis & suauitatis & plene trāsfomatōis
 i xp̄m tā passū q̄ gl̄iosū: ac p̄ hoc dignitatis subli
 missie futurus describit̄ ut merito p̄pleat̄ ip̄o. **Qui**
 se hūiliat exaltabit̄: pp̄ qd̄ ē lo. circa se m̄l̄ta p̄uila
 scribit̄: sed p̄fectōes ex se sibi nullas attribuit: q̄npo
 tius hūilitatis fuf̄e i ip̄o figura pōit̄: q̄n̄ **Apoc. i.** i uī
 siōe filii hōis tāq̄ mortuus ad pedes eius dī cecidit̄
 se: i quo illa plēa paup̄tas sp̄s & hūilitas obediē: q̄
 bus ē sp̄ual̄ mors totius sui status uitiosi eē figura
 tur de q̄ i pl̄ibus cap̄lis ē supra descriptū. **Propter**
 quā formādā n̄ dabit̄ illi statui tātus excessus rigo
 ris abstinentie & ineffabiliū ieiūiorū q̄ i anachōitis le
 gūt̄ ut sibi ip̄o oīo uilescat nll̄o tñ mō ad relaxatio
 nē uite: uel ad aliqd̄ spōsū offēdēs: uel suū uirgineū
 ortū pōsit icl̄ari: q̄n̄ potius se uilissimū reputabit̄
 q̄ non poterit predictos scōḡ rigores attingere &
 in ipsismet paucis que summe & plenarie pauper
 tatē modestiam temperantiam: & gule mortificati
 onē cōndet̄: ut pote q̄ i oibus gustat̄ dilectū. **Nec**
 aut̄ dīna sapiā facit ut oīs status hēat in se un̄ hūilie
 tur. **Et** i alio qd̄ reuerat̄ hūilr̄ & miref̄: pp̄ qd̄ cre
 do illā sentinā iferni illoḡ pessimoy q̄ se uocat̄ de
 spū libertatis cōtra hāc sublimē xp̄i militiā nunc a
 diabolo sc̄ari p̄ mūdū: nō & p̄mitie solimitatis p̄s
 q̄ nūc i pl̄ibus altis p̄sōis appet̄: & illius pessime se
 t̄ ne fetor q̄ i multis spurciss̄. mis sub titulo sp̄us na
 res sp̄ualiū horroris detestatione replet̄ testimoniū
 mēti occulte redit̄: q̄ desiderabilis status p̄cti iā as
 cēdit̄ aurora haud dubiū i plenā diē cito formādā.

¶ Ex hoc autē q̄ Iesus sua p̄ntia honorat nuptias: sacramētū m̄rimoniū approbat. Et ex hoc q̄ lo. inde uocat ad celibātū p̄petuū nō dānat matrimonium ut dicūt heretici: sed uirginitatē p̄tulit: ubi ibi signifi- catū est q̄ m̄rimoniū ratificatū p̄ uerba de p̄nti aīe carnalē copulā p̄ sp̄ualē mortē que ē i p̄fecta xp̄i se q̄la distrūpit xp̄o ut p̄tifice i melius cōmutante: tūc q̄ aqua carnalis cōnubiū cōuertit talī aīe in sua uiissimū uinū nuptialis copule Iesu xp̄i. Nā ex sacra scriptura in utroq̄ testamēto matrimonium cōfirmatur & extollit: semp̄ tñ i nouo testō uirginitas prepo- nitur. In ueteri enī cōmendatur.

¶ Ex istius ueritatis auctoritate quia a deo. Gen. i. Non ē bonū hoīem esse solū &c.

¶ Ex loci dignitate: quia i paradiso: ut patet ibidem.

¶ Ex t̄p̄is diuturnitate quia ante lapsum: fuisse enī tunc coniugū iōficiū: nō in remediū.

¶ Ex reuelationis ueritate ibidē: pp̄ hāc dimittet ho- mo p̄rem & m̄rem &c. ¶ In nouo cōmēdatur.

¶ Ex p̄ntia auctentica: lo. ii.

¶ Ex snia euāgelica. Quos deus cōiūxit &c. Mat. xix

¶ Ex doct̄ia ap̄lica. p̄me ad Cor. vii. his q̄ m̄rimōio iūcti sūt p̄cipio nō ego sed dñs &c.

¶ Ex miraculi refulgentia. Cū in uinū est aqua cōuer- sa lo. ii. ¶ Quia uero de nuptiis ē sermo: attēde aīa mea quas nuptias debes eligere. Sūt enī nuptie.

¶ Excusabiles pp̄ cōiugale off̄cium

¶ Exoptabiles pp̄ sp̄uale cōmertiū

¶ Expectabiles pp̄ dotale stipendium

¶ Execrabiles pp̄ infernale supplicium.

¶ Prime sūt cōiugales q̄ dicūt sacramētales q̄ signat unionē p̄sonalē in xp̄o & unionē sp̄ualē aīaḡ cum deo: & unionē nuptialē eccl̄ie cū agno: q̄ ad l̄ram ē copula indiuisibilis & sēper durat in eccl̄ia p̄ idi- uisionē cop̄le uis eccl̄ie cū p̄t̄ice xp̄o sumo. Ad eph. v. Sacramētū hoc magnū ē: ego autē dico i xp̄o & eccl̄ia. ¶ Dicūt autē excusabiles: q̄a licet an la- p̄sū solū esset in off̄m̄ generatiōis: natura tñ corru- pta & lege p̄pagatiōis iſecta ex tūc sunt i remediū excusās actū iſectū: p̄pter triplex bonū cōiugii. Sa- c̄ti: prolis: & fidei. ¶ Lex igit̄ m̄rimoniū licita est & scā ubi intēdit sp̄sio p̄peruitatis & i separabilita- tis sic unita uniti. Osee. ii. Despōsabo te mihi i sem- piternū: ubi attēdit̄ successio posteritatis ad cultū & honorē dei. Thob. viii. Tu scis dñe: quia n̄ luxurie cā accipio fororē meā coniugē: sed ex sola posterita- tis dilectōe in q̄ b̄ndicat̄ nomē tuū in sc̄la sc̄l̄oḡ.

¶ Vbi seruat̄ intētio fidelitatis in redditiōe debiti & exhibitōe seruitiū mutui: Osee. ii. Spōsabo te mi- hi in fide. ¶ Vbi igit̄ istud triplex bonū occurrēte affectu & in loco debito intendit̄ & seruat̄ actus q̄ alias esset dānabilis: excusat̄: & tūc est in remediū etiā formatiōis: cū bonū plis quent̄ p̄dcis circūstā- tiis stātibus etiā sic excusat̄ si p̄pter cauendā forma- tionē intēdit̄ ad minus a mortali: quia raro fit sine ueniali. ¶ Vbi uero bonū p̄uertit̄ q̄a ibi ē affectus illicitus nō cōiugalis: sed meretricius: utēs sua tāq̄ nō sua: sicut ducit brutalis ip̄etus: ubi etiā modus

tēpus & locus libidinis explēde cā p̄uertit̄ abu- sus nō excusat̄: sed dānat potius & accusat. Quia si- cut dicit Augu. talia execrabiliū fuit i meretrice sed execrabilius in uxore. ¶ Si igit̄ Iesus cū sua matre dulcissima & discipulis interesse deat. Et si uolunt cōiugati q̄ aquas lasciue in uinum casti amoris cō- uertat: oportet q̄ sit honorabile cōnubiū in oībus & thorū imaculatus: hebre. ultio. ¶ Secunde nu- ptie sunt exoptabiles pp̄ sp̄uale cōmertiū & cōnu- biū int̄ aīam sponsam: & Iesum sponsum.

¶ Cōtrahit̄ aut̄ hoc cōnubiū in baptisimali inocētia.

¶ Ratificat̄ i uirtualis opis efficaciat.

¶ Consumat̄ in finali p̄seuerantia.

¶ Ad istas nuptias uocat ueritas: locat̄ humilitas: ornat̄ charitas: uocat igit̄ ueritas: Matth. xxii. Ecce prandiū meū paui &c. q. d. saluator. Seruate p̄missi- onē fidei: non uiolates thoḡ: sp̄ualis cōiugii: quia tauri mei &c. i. fides p̄ ap̄los & martyres & eorū sā- guinē ē firmata. Vel thaui sunt opa actiōis xp̄i ih̄u que fecit in corruptōe altitia sūt pingues deuotiōes & amores & uolatus cōtēplationis ih̄u quas fecit i mēte: q̄ oīa sūt imolata i cruce p̄ dolores ineffabiles i q̄bus est nobis patus oīs gustus nuptial̄ amoris.

¶ O q̄ mire sūt iste nuptie dū p̄parat̄. Quicqd. n. fecit deus ab initio sc̄li: qcqd̄ sustinuit b̄ndictus ih̄s in carne passibili istaḡ nuptias: p̄patio fuit. ¶ Mi- re dū ad eas electi uocātur quilibet suo modo. Pe- trus de piscatiōis off̄io: Mattheus de theoloneo lo- de nuptiali cōiugio. Et quidā p̄ blādicas b̄nficioḡ introducūt. Alius p̄ aspa flagella p̄ducit & mōis i numeris q̄bus bonus Iesus uocare dignat̄ ad has nuptias puenit̄. ¶ Mire dū gustat̄: quia ibi.

Intelectus gustat uentatē

Affectus suauissimā bonitatē

Aīus altissimā maiestatē

Effectus efficacissimā potestatem.

¶ Ibi maiestatis b̄ndictus Iesus q̄tū ad suā icōphēbili- tatē & q̄tū ad eorū q̄ fecit i carne cōtinuā rumiatio- nē. Ibi suauissime bibitur recepta iustificatio: firma- gl̄ia p̄missio & ipsius sup̄ne gl̄ie p̄ miras imissioes prelibatio. ¶ Mire dū recusant̄. Mir̄ enim est quō hūana malitia tāta bonitate ih̄u in sua hūanitate ex- pta tot predicatoribus & ispiratoribus iuitata: tot b̄- ficis attracta: tot cōmatoriōibus frita: tot exēplis & expimētis de mūdi uaitate & uite breuitate edocta has nuptias recusare. ¶ O q̄ infelices fuerunt se ex- cūsantes quos decepit.

¶ Vxor concupiscentie.

¶ Iugum excellentie.

¶ Villa auaricie.

¶ Mire dū trāsferūt. p̄mo enī ih̄s uocauit ad has nu- ptias potētes nobiles: sapiētes diuites: sanos fortes & i oībus i hoc sc̄lo fortunos: hec enī dona dei sūt p̄ma & p̄ncipal̄ uocatio quātū ē ex p̄te dei: qd̄ hāc uocationē p̄mo i nature iſtitutiōne seruauit: & q̄ nūc talia dona tribuat i statu miserie: magis iuita- tio ē ex p̄te dātis & doni: ut ipsi b̄ndictio ih̄u ex ip̄- sis dōis hūiliēt̄ ip̄m recognoscēt̄ datorē: & ip̄i ex

eis fuisse obsequat. **N**ō enī abiit nobiles rex regū & dñs dñantiū. **N**ec fortes: fortitudo dei: nec pulchros: speciosus forma p̄ filijs hoīum. **N**ec diuites i quo sūt oēs thesauri: sed abusiō mētis puerse que dñs suis ipugnat iēsū facit nuptiagē ipsarū trāferri delicias ad paupes debiles: cecos & claudos: qbus nulla suppetūt nec placēt cōmoda huius uite. **S**ic igit trāstatū ē regnū dei a gēte reproba q̄ ābulat in magnis & i mirabilibus sup se: & a pplō graui plenitudine q̄ i crassatus ipinguitus: dilatatus dereliquit deū factorē suū: ad despectos & hūiles & xpī paupertatē & crucē imitantes: quos quosdā itroducit p̄ suas & uoluntarias ispiratōes: quosdā uero p̄ asp̄as tribulatiōes. **A**d has nuptias intrare cōpellit: & sic miro dei cōsilio trāferūt a reprobis ad electos.

Mire dū obsecrat: q̄ bñdctūs iēsus q̄ nūc arguit obsecrat & increpat istat oportūe: iportūe ut ad has nuptias receptis & p̄patis prudentibus uirginibus & clausa ianua sic rectitudie sue iustitie obseruatiōe: ut nulla allegatiōe: nulla obsecratiōe nulla alterius intercessiōe aditū apiat ei q̄ nūc eius clamorē ut uēiat audire cōtēnit. **S**ecūdo in his nuptiis locat hūilitas: **Matth. iiii.** Cū inuitatus fueris ad nuptias recumbe in nouissimo loco. **F**res aut sūt gradus humilitatis.

Primus est se abiiciendū cognoscere

Secundus defecto se abiicere

Tertius nouissimū ab oībus abiici appetere.

In hoc nouissimo te ipsū loca q̄ bñdctūs iēsus uult huic nouissimo dare. **E**t nūc ē hora nouissima te ipsū nouissimandū. **E**x quo nouissimo mō deus hūiliatus p̄ te dicto & scō & uerbo clamat. **N**ouissimū sū uirore. **S**i ergo erigeris cōfūderis: si uolas ruas: & diceſ tibi: da huic locū. **S**i te locaueris i nouissimo: q̄ te uocauit iēsus locabit in sūmo. d. **A**mice ascende superius. **V**bi aīe humili datur.

Amplexus amicitie

Gradus reuerentie

Titulus honoris & glorie.

Tertio dixi q̄ i his nuptiis ornat charitas: unde sū ueste charitatis accedēs expellitur: cōfundit & pūit

Mat. xxi. **A**mice quō huc intrasti nō hñs uestē nuptiale & c. ubi arguitur ut.

Prodigiosus: quia fictus amicus

Presumptuosus: quia accessit indignus

Opprobriosus: quia defecit ornatus.

Et attende sequētia: q̄ prodigiosus ligatus fuerit: q̄ p̄sumptuosus obmutuit: q̄ opprobriosus tenebras exteriores incurrit: ubi erit fletus & c. **T**ertie nuptie sū expectabiles & desiderabiles p̄ regule dotaliciū quod ē celeste regnū quod desideramus & patienter expectamus sicut agricola fructū. laco. ul. ti. **A**d has inuitati.

Respiciunt: ad obsequiū determinate dispōnis

Recipiūt: ad tripudiū interne consolationis

Reficiūt: per cōuiuiū eterne refectionis.

Respectus enī diuine grē nos disperit p̄ merita que faciunt nos opari debita & grōsi sponū iēsū obse

qa p̄ que disponimur ut recipiamur. **E**t econtra in dispositi repellūt: **Matth. xxv.** uirgines pate erant & c. **V**irgines iste cōpōsite & ornate ad similitudinē gl̄iose regie uirgis mñs agni q̄ agno assistit a dextris in uestitu deaurato & c. cū spōso intrat ad nuptias. **E**t attēde ibi q̄druplicē ornatū istagē spōsaliū scilicet.

Scitatem affectionis in titulo uirginitatis

Simplicitate intentionis in oleo iocunditatis

Strenuitatē opationis in lapade clantatis

Sedulitatem expectationis in sagacitate puidētis.

He enī prudentes uirgines oleū simul cū lapadibus accepūt: q̄d fatue comiserūt: & acceptū uendere & distrahere noluerūt q̄nimo de eo sūe cōscie lampades ornauerūt. **N**ō ē mirū si sic dispōite recipiūt ad tripudiū: **Apoc. xviii.** **G**audeamus & exultemus & demus gloriā deo quia uenerūt nuptie agni & uxor eius p̄pauit se. **E**t datū ē ei ut se coopiat bysso splendētē & cādido. **G**audiū enī intrinsecū de bono icreato: **E**xultatio extrinsecū de bono creato. gau

diū ē de bono dīno. **E**xultatio de bono proprio & de toto collegio: ut p̄fecte hitet gl̄ia i tra nra: uxor agni bysso splendētē & cādido opit dū aīa gl̄ificati corporis immortalitate uestit.

Tertio reficiūt & c.

Apoc. xix. **S**cribe bñ qui ad cenā agni uocati sunt

In hac cena.

Diuersa apponuntur fercula

Proponuntur specula

Assumuntur pocula

Subnectuntur firma sedilia.

Ferculū recipit dilectionē: speculū cognitionē: poculū delectationē. **S**edile p̄petuā tētionē. **Q**uar

te nuptie sūt execrabiles pccōg: q̄a i illis fides uiolat: thorū maculat: fedus sepat. **P**rimo in his nuptiis uiolat fides q̄ p̄missa ē i baptismo ubi spi

rituale cōnubiū ē cōtractū. **A**īa peccās: pactū puari cans: uotū uiolans: fidē datā euacuat: uiolat: & iſtigit: dū a deo p̄ pccm̄ auersa adulterat cum diabolo carne: & mūdo. **S**ic ergo cōmisso crimie adulteri peccat ille nuptie contra bonū fides: **Sap. xiiii.** **N**e

q̄ uitā neq; nuptias mūdus iā custodiūt. **O** felix aīa. **S**ponsus tuus est amator zelotipus. **E**go inqt deus zelotes **Exo. xx.** **L**ocus ē tuus ē augustus. **A**ngustatū ē enī stratū ita ut alter decidat & palhum breue utrūq; opire nō pōt ait **Esa. xxviii. ca.** **N**ō enī simul eē pōt adulter & sponsus. **I**n his etiā nuptiis thorū maculat: dū p̄ pccm̄ grā subtrahit: & uirtutibus abscedentibus aīe imago fedat. **E**gref

sus ē enim a filia syon oīs decor eius **Tren. iiii.** **S**pōsa debet esset p̄l chra. **Can. iiii.** **T**ota pulchra es aīa mea. **E**t **Sap. xiiii.** **A**īa ignatio natitatis imutatio: nuptiagē icōstātia iordiatō: m̄chie & ipudicitie supple i cōmissiōe pccī: ex istomac̄lato thoro nascit p̄

les ifamis: exps hereditatis & sic iste nuptie peccat cōtra bonū plis: dū i fructu p̄nie & opibus iustitie qbus debet hereditas gl̄ie aīa cōcipit dolorē & pit

ſiq̄tatē: p̄m̄ uero cū cōsuarū fuerit generat mortē: **la. i.** **I**n his ē nuptiis fedus sepat. **E**t p̄p̄ hec spō

sa q̄ assumi debet ad cōuiniū exēplo uaschi deiecta de folio submergit in ifernū: dū peccat cōtra sacra mēti bonū: & sic nuptie baptisimalis regenerationis aīe preuaricate p̄missionis p̄ccm̄ sepato cōiugio p̄ eterne damnationis sniam cōuertit i luctū. **Op** probriofū est enī aīe xpiane uel religioſe & ecclēſia ſtice repudian a ſponſo: q̄ iudaice: gentili uel ſeculari: primi **Ma**ch. xiii. Cōuerſe ſūt nuptie in luctum: uox mulicorū ipſorū in lamentū. **Exp**gſcere ergo aīa mea: & has execrabiles nuptias tota mente deuota: & ad ſpūales ſpōſi ieſu amplexus itima affectione aſpira. **Et** ſi tibi deſicit unū ſpūalis letitie: at tēde piſſimam mēm̄ p te appellare ad ſponſū: al legantē q̄ uinū non habes. **Nec** patie quod petie a mē non fieri a bono ieſu q̄ mēm̄ precipit honorari: ſi tñ ſis ſcē mīs. monita ſeruare ſollicita: & pii ieſu obſeruare mādāta: hydrias potētiae tuarū tam mentis q̄ corporis ipleas aqua lachrymarū & ſtetiū in te oē recognoſcens deſectū: & ſic gemituoſis ſu ſpinis anhelās ad ſponſū: indubitatē expectes: qd̄ dū non aduerſes pius ieſus tuas aquas ſlipidas op timū conuertet in uinū.

¶ Iesus pastor circuiens. Cap. vii.

Qonuocatis diſcipulis & mirabili manifeſtatione cognito iā ieſu a p̄ſibus potētie & grē pleno cepit ſe uerū paſtorē ieſus oſtendere: & p̄ciuitates & caſtra ſollicite circuire ut errantes oues poſſet reducere ad paſcua celeſtis ouilis oībus dans & annuncians cibū uitę. **Quā**ta autē ſollicitudine laborauerit perditas oues reducere ad paſcua: ipſe paſtor oſtendit i parabola paſtoris & ouis cētēſime p̄dite: multa q̄ cura queſite & tadē iuēte: & in humeris deportate cū gaudio. **Sed** apte in typo ſui bonū paſtorē deſcribit: dū dicit. **Bonus** paſtor aīam ſuā dat p ouibus ſuis. **Quod** & ipſe efficaciter iplens de ſe pōt rōnabiliter dicere. **Ego ſum** paſtor bonus. **Quā**ta autē cenſura iudicii morbidas oues & gregē ificiētes arguerit ſcribas. i. & phīſeos ipſorū uitia deſcribēdo i oculis ſuis teſtes ſunt p̄dicatiōes eius cōtra eos in multis locis i euangelio ſcripte. **Maxime** **Matth.** xxiii. **Vbi** multoties uocat eos cecos & hypocritas a dei ueritate auerſos. **Sed** & quāta pietate publicanis & peccatoribus ad p̄niam conuerſis ſe manſuetū & affabilē reddiderit murmur nō ueritus phīeorū aut ſcādālū aſſerēs p̄ male hēntes ſe ueniſſe in mūdū: teſtes iuoco & ad duco in mediū. **Mattheū**: zacheū: peccatricē illā ad eius pedes pſtratā: & adulterio mulierē dephēſā. **Nunc** ergo paſtorē piſſimū ieſū dilectū aīa mea more **Matthē** pſecte ſectare: more zachei hoſpitō ſuſcipe: more peccatricis unguento punge: more adultere in eius pietate cōfide: ſi forte phīeos te ac cuſates excludat: & a pietate cordis eius ſniam abſolutionis merearis audire. **Nemo** te cōdemnauit mulier: nec ego te cōdemnabo. **Et** quia tā cenſura iuſtitie q̄ affectus mie & uera cordis ieſu i omēs charitate procedūt q̄ uult oēs hoīes ſaluos fieri: & nejem uult p̄ire. **Idcirco** uolens reliquere brīſſimū

petrū ſui paſtoratus uicariū: ter ipſum de dilectiōe examinat. **Cui** & .iii. repetens paſce: ex charitatis reſtutudie & pietate in amons ſeruore ſibi oues & agnos corporis myſtici paſcēdos cōmendat. **Et** ut a ſuo exemplo nō deuiet q̄ pro amore ouīū tradidit aīam ſuā tunc eidem petro martyriū quod pro dei amore & ſollicita cura ouīū ſuſtinere debebat expſit: qñ poſtea ſurgens cū ibi p̄ſe eſſent diſcipuli ſingulariter petro dixit. **Sequere** me. **Io.** ultio. **Mo**re autē bōi paſtoris ieſus multa fecit ouibus. **Nam** oues redemit cū in cruce detinerēt a raptore. **Sic** & bonus ieſus primas oues adā & euā q̄ errauerūt & itrauerūt prohibita paſcua pomi uetiū cū toto grege propagatiōis ipſorū quos impius raptor lucifer i carcerē tenebat iferni: uitā ſuā dās pro eis carcere cōfracto redemit. **Propter** quod **Io.** x. dicit. **Aīam** meā pono p ouibus meis. **Oues** defendit qñ ſūt obſeſſe uel infeſtate a lupis: quod ipſe paſtor ieſus fecit: cū p eay defenſiōe cōfregit potentias beſtialis caterue: arcū: ſcutū: gladiū: & bellū. **Oues** deducit ut pſciant: quod fecit dñs i aſcenſiōe qñ iter ad eterna paſcua pparauit. **Erāt** enī paſcua glie ouibuſ clauſa foſſato p̄fundo cōcupiſcentie & muro dine ſnie. **Sed** pius paſtor ihs iſormās pōtēſes de ſuo corpore: pontem ouibus fecit i cruce: ne de cetero i cōcupie cadāt p̄fundū. **Et** murū fregit dine ſnie cōstringens ſuū corpus i morte & portas frāgens obſerate clauſure: unde **Mich.** ii. **Aſcendit** iter pandens ante eos. **Et** **Io.** x. **Cū** p̄pas oues emiſerit an eas uadit: & oues ipſū ſequūt: q̄a ſciūt uocem eius. **Iſte** igit pius ieſus ſolus eſt uerus paſtor qui ſolus pōt per oſtium nre mentis intrare: oſtium enim mentis nre affectio nra quam ſolus ieſus poteſt ſatiare hic habet p̄prias oues per eterna electionem quas uocat per interna inſpirationem: ſed nomiatiū: q̄a ſcđm q̄ de uno quoq̄ per meritum mortis ſue in ſeipſo diſpoſuit: ſecundū hoc eis grē donū inſundit. **Et** an eas uadit p exēplare uitam: quia ſciunt uocem eius p ſecretorū ieſu intelligentiā. **De** his proprie dicit: **Io.** iii. **Et** nō pōt qſq̄ eas rape de manu mea. **Nic** ē ille paup de quo. **ii. Re.** xii. dixit nathā ad dauid q̄ ouē emerat quā nutrierat: q̄ de p̄e eius edebat: & de calice eius bibebat: & in ſinu ſuo dormiebat quā ipſius raptor abduxit: & piū paſtorē occidit: cui etiā dux iudiciū reſeruāt. **Tales** oues xp̄s corpe & ſanguine ſuo paſcit tāq̄ uiatico ne deſiciāt quas & locat in lectulo cordis ſui: de quo oībus electis ſuis fecit ouile. **Mos** generales effectus xp̄s facit quotidie ſingulariter fidelibus ſuis. **Redimit** eos a carcere cū eos reuocat a peccato. **Defendit** cū ptegit a tentatiōis laqueo. **Deducit** cū pmouet in bono. **Paſcit** cum beatificat in celo. **Quia** uero ter dictū ē bō petro paſce ſicut & pius paſtor ieſus ter pauit: uerbo exēplo & ſubſidio. **Idcirco** nota q̄ quilibet paſtor debet paſceſ quolibet iſtorū mōrū oues ſuā. **Nā** tripl̄r debet paſceſ uerbo. i. exhortatiōis de p̄nā faciēda: **Eccle.** xviii. q̄ miam

habet: docet & erudit q̄ pastor gregem suum. Misericors excipiens doctrinā miserationis a p̄mo pastore iesu qui docet p̄fectores alta cōsilia: erudit simplices precepta coia: & modificat uerba p̄ audito: cōuēctia. Sicut enim diues hō hēt diuersi generis gregē quē una proprietate possidet & diuersis cibis nutrit & replet: sic pastor ecclesiasticus multos hēt regere & docere unus & inaiatus in se ipso pl̄stans diuersa nutrit pastura cū puulis lacte opus sit: solido cibo gr̄deus. Et hoc ē gregē erudire: & ut pastor docere. Secundo pascit uerbo cōsolatiōis de assequēda gl̄ia: Exo. iii. Moyses pascēbat oues ierro. Cūq̄ misisset gregē ad interiora deserti uenit ad mōtē dei oreb. Moysi māductio: pastore cōsolatio: ductio ouiu ad interiora deserti: ex eritatio subdito: ad cōtēplāda gaudia paradisi: q̄ appellatur desertum propter quinq̄ quē sequuntur uidelicet.

Amenitatem floze

Loci secessum

Auium contentum

Viriditatem herbage

Abundantiā fructuum.

Que oia sunt secundū lram in deserto & agro: uel uindario culto & secundū spūalē intelligentiā in paradiso culto: puētio autē ad montē dei oreb q̄ interpretat mēsa: refectio ē q̄ debet in futuro in ipsa super excellentissima diuinitatis & hūanitatis natura: & nihilominus in p̄nti sentit p̄libādo i quadā iocunditate interna. Sic enī pastor materialis nūc umbrosa & secreta ouibus puidet ad refrigerium loca: nūc herbosa & mollia ad recubitū: nūc leuia cātlenola & suauia adhibet ad remouēdū fastidiū: dum suauitate fistule gregē q̄si alloquit cātās suauitatis aliqd uel amoris. Terrio uerbo correctōis de timēda lnia. Mich. i. Pasce ppl̄m tuū i uirga tua: gregē hereditatis tue: q̄ p̄tātē ordinariā notorii & i corrigibiles sūt cōpellēdi. Et bñ dicit pasce i uirga ut i uerbo correctōis sit t̄p̄amentū ne nimia austeritate exulceret: uel ex nimia leuitate resoluat. Nā si taces: approbare uideris. Si excedis spūs indignationis & furoris agitur sub pallio zeli atq̄ feruoris. In signū huius discrete prudentie Simon istitus endus pastor a xpo cognominatus ē petrus. i. agnosces uel firmitas ut sapia sit i intellectu: firmitas i affectu & effectu: unde & letro dixit. Moysi de istituendis pastoribus. Elige tibi uiros sapiētes. Exo. xvi. Sed p̄chdolor cōpletū ē uerbū: Esa. lvi. Ipsi pastores ignorauerūt intelligētiā: & iō nō pascūt uerbo. Nā uerbū exhortatiōis cōuersū ē in taciturnitatem. Hiere. x. Nō ē qui extendat ultra tēroniū meū. Nō ē q̄ erigat pelles: q̄a stulte egerūt pastores & dñm nō exq̄sierūt p̄pterea nec itellexerūt: & oīs grex eorū dispersus ē. Ita conq̄rit dñs. Nō ē qui ecclesiam dei i fide apl̄ificet: i charitate dilatat: quia pastores stulte agūt ex defectu bōi opis: deū nō inquirūt ex defectu pie intētiōis: nō itelligūt piculū quod icurāt ex defectu optimi lumis. Et grex eorū disp̄git:

Quomō pastor se debet hēre ad subditos.

uel se diuidēdo ab unitate sacramēto: uel errādo a uia mādato: uel resiliēdo a spe p̄missio: Verbū cōsolatiōis i obiugationē: Zach. xi. Summe tibi uasa pastoris stulti: quia ecce ego suscitabo i tra pastore qui derelicta nō uisitabit: & dispersa non q̄ret: & contritū nō sanabit: & id quod stat nō nutriet: & carnes pinguiū comedet & ungulas ipsorū dissoluet: uasa pastoris: p̄s i pera: uerbū p̄dicatiōis i memoria: canis in fune: zelus cū discretiōe: baculus cū uirga: auctoritas grau s: & correctio mediocritas: cotinu cū fistula: timor diuini examis: & spes ex dulcedie diuine miserationis: hec uasa decoris & gr̄e i bono pastore auferūt ab ignorante & stulto. Heu heu in diebus n̄is: tales & tales habuimus: nā derelicta nō uisitāt: peccatores ad p̄tētiā nō excitāt dispersa nō querūt: errātes nō reducūt: nō sanāt cōtritos: tētatos nō curāt: id quod stat nō nutriūt: pii cictes cōualefcere nō sinūt: carnes pinguiū comedūt. i. quod piguedis est i tēporalibus in dñiū suū conuertūt: & ungulas dissoluūt: q̄a corda prius uinculis charitatis unita diuidūt: & iō implet illud Gen. xi. Detestāt̄ egyptii oēs pastores ouiu: q̄a raro iue niūt̄ aliqui peccatores subditi q̄ mō pro salute aie sue querāt suū ep̄m aut in cōfessiōe uelint adire sacerdotē p̄p̄m: q̄a cōspiciūt in ipsis: & audiūt nūc uerā sniam pauli. Oēs que sua sūt querūt & cetera. Verbū correctiōis uersū est i remissionē: & iō p̄ cōsequēs in seditionē: Hier. i. Grex perditus factus ē populus meus: pastores seduxerūt eos: quod fit cū publicos & notorios pccōres nō corripunt sed sustinēt: & p̄ pecuniis excōicatos absoluūt p̄ter ordinē iuris. Oaia mea assume tibi lām̄tū s̄ trititiōe filie ppl̄i mei: q̄a oculis tuis uidisti pastore & pastores nō solū nō correctores sed et auaros: quorū oīs amicitia uidet̄ fuisse in malitia. Nā sceleratos & ifames hoies habebāt in sua familia: hos aut p̄moue bāt i sua eccl̄ia: pios & scōs repellebant cū iniuria lugebāt dari gratis b̄ficia. Nō dabant scā nisi p̄ pecūia. Nō curabāt nisi parētela: & q̄ bonus accedebat redibat cū malitia. Nuncine uero ē iste pastor singulariter dei quo dñm ē supra tāq̄ stulto & adultero debēt uasa pastoralia digne aufem: & sua n̄ fuisse oibus ppl̄is dem̄ari. Nūc fuisset uir ille cētariū solū: q̄ m̄l̄os iā hūimus tales & eēt tolerabile malū & gemēs tacerē. Sed nūqd n̄ iste uetus ē lupus q̄ rapit & dispergit oues: scismata facta nutrit: nō facta sua malina de nouo p̄ducit: ciuitates turbat & diuidit: regna comouet: & paces impedit: deq̄ deformat: relationē turbat: ppl̄os captiuat. Symoniā approbat: auariciā p̄dicat: lasciuia exaltat: gula puocat: p̄p̄ā & superbiā sup cathedrā locat: iracundiā & furorē quasi sibi despōlat: miam fugat: pietatē anullat: charitatē firmentat. Et nunqd talibus opibus fidē non euacuat: & sp̄e oēm diuini iudicii & p̄m̄i quātū ex se ab oibus fidelibus uidet̄ rapē p̄dictas & multas innumeras alias malinas quibus nec deum timere nec hominē reuereri uidetur: nec futurū iudiciū & eternū premium expectare.

Quid ultra facturus est hō peccati filius perdi-
tioris q̄ exaltatur & extollit supra omne illud quod
dī aut colitur deus: ita ut in templo dei sedeat ostē-
dens se tāq̄ sit dñs: destruat & hūc. Sicut illū est de-
structurus dñs spū oris sui & interficiat illustratiōe
aduentus sui. Oēs enim pastores qui in malitia cō-
ueniunt pnt dici unus malus pastor & ad omnes
qui talia faciunt pnt predicta referri. Vidisti quō
dei populus pascitur & nō pascit uerbo: uide ergo
quō pasci debet exēplo utiq̄ triplici. f. Pnie exte-
rioris. pnie Pe. v. Pascite q̄ i uobis est gregem dei
pudentes non coacte: sed spontanee secundū deū
neq̄ turpis luci gratia: sed uolūtarie. Neq̄ ut dñan-
tes in dero: sed forma facti gregis ex animo: ut cū
apparuerit princeps pastorum percipiat immar-
cessibilem glorie coronam: forma inquit facti gre-
gis ex animo: quia penitentia in pastore exemplū
est pnie & mortificationis in grege. Et hoc fieri de-
bet ex animo. f. propriam emendandi uitam & in-
formandi plebem subiectam: & si non indigeat p
seipso: debet tñ propter alios custodire uias duras.
Patientie interioris. Esa. xl. Sicut pastor gregem
suum pascit: in brachio suo portabit: & in sinu suo
leuabit: fetus ipse portabit. Et patia enim & compas-
sione interiori pius pastor iesus agnos inualidos ad
ambulandum per aspera supportat in sinu suo infū-
dendo suauia: fetus oues in humeris patientie sue
portat dās tempus ad penitentiā: ut quod ceperūt
per debile ppositū: expectatione roboret & educat
ad actū. In hoc docens pius iesus pastores ecclesie
ut ex interiori patiētia & cōpassione ad oues oīum
imbecillitates nouerit supportare. Et secure in oīo
ne allegent ad ipsum iesum pastore exptum illud.
Gen. xxxiii. Nosti dñe q̄ paruulos hēam & teneros
& oues & boues: fetus mecum: quas si plus in am-
bulando fecero laborare: morientur una cūcti gre-
ges. Vigilantie & dilectionis. Luce. ii. Pastores
erant in regiōe eadē uigilantes & custodientes uigi-
lias noctis. Vigilantes dicit & custodiētes: ut p ui-
giliā feratur in deū & per custodiā descēdāt ad po-
pulum. Sed heu sicut ecclesia cōmutat sapiētes i
ignaros: sic spūales i carnales. Nā de pastoribus di-
cit: Esa. i. Oēs i uia suā deciauerūt. i. scdm placitū
sue concupiscētie uiuūt. Nam.

Exemplū pnie degenerat in uoluptatē peculantie
Zach. x. Sup pastores iratus ē furor meus: & sup
hyrcos uisitabo: hyrcus est animal peculās & fe-
tidū: hic ē pastor carnalis p iordinatōnem gule:
& feridus p cōcupiscētiā luxurie. Sup tales irasci-
tur furor dñi in pnti: sicut sepe patet in corpe de-
testabili morte: sed uisitat i futuro: qñ corpus
& aīam pimet morte gehēne.

Exemplum patiētie degenerat icrudelitātē tyrānie
Ezech. xxxiii. h̄ dicit dñs ad pastores. Cū auste-
ritate imperabatis eis: & seq̄ lateribus & hūeris
cōpingebatis ifirma pecora donec dispererēt fo-
ras: & carnibus uīs uētilabatis. In ipio: isolētia: i
humeris & lateribus: ostētatio & supbia. In uen-

tilatione cornuū: uiolētia exactio: & rapina.
Exemplum sollicitudis & uigilantie degenerat in
tepeditatē negligētie. Nau. iii. Dormierūt pastores
tui rex assur. Assur interpretatur factura uigilans ad
tentandū. i. diabolus qui factura est dei. Cuius pa-
stores. f. quos sua malitia facit locari in ecclesia non
uigilāt p curā: sed dormiūt p negligētiā: uel sub
p̄textu studii suā pcurāt abientia: uel p hāstu ma-
ioris bñficii i cuna trahūt morā: semp tñ uolūt suā
exfructare prebendā. Zach. xi. O pastor & idolū de
reliques gregē. Et sicut ap̄s dicit. Scimus qm̄ ido-
lum nihil est: & ipsi in ecclesiis nihil sunt & nihil
faciunt nec cantant deo: nec seruiunt populo: h̄
ergo non pascūt exēplo. Vide quō dei ppl's tertio
debet pasci subsidio: & hoc triplici uidelicet.

Temporalis. Hier. vi. Pascet unusq̄sq̄ qui sub māu
sua sūt. Nā secundū Greg. Qui terrenā substan-
tiam plus q̄ oues diligit mentum pastoris p̄dit
Corporalis. Io. x. Bonus pastor aīam suam dat pro
ouibus suis: quia ingruēte necessitate mors cor-
poralis sustinenda ē p subditore salute. Sicut di-
ctū est supra exēplo bñdicti iesu & petri.

Spūali. Amos. i. Quō si eruat pastor duo erua de
ore leōis: aut extremū auriculę: sic eruent filii isrl̄ q̄
h̄itant in samaria q̄ interpretat custodiā: q̄ pasto-
res custodientes subditos suos p suffragiū orōnis
eos eruere pnt a p̄tate demonū. i. Re. xvii. Pasce-
bat seruus tuus gregē p̄ris sui: & ueniebat ursus &
leo: & tollebat anetē de medio gregis: & p̄seque-
bar eos & p̄cutiebā: eruebāq̄ de ore eorū: & illi cō-
surgebāt aduersum me: & apprehendebā mentum
eorū: & suffocabā interficiēbāq̄ eos. Nā & leonem
& ursū interfeci ego seruus tuus &c. Sed p̄chido
lor: nō pascūt pastores ppl'm subsidio: quia h̄c in
p̄allegata auctoritate Esa. i. dī: unusq̄sq̄ ad auari-
tiā declinauit a sūmo usq̄ ad nouissimū loq̄ de pa-
storibus. Expōat alr̄ qui uoluent ubi nihil exopti:
nihil relinq̄ ab hac malignitate exēptū a sūmo
enī usq̄ ad nouissimū: Ille enī q̄ caput languidū sū
it idolū & nō pastor: rapinā: auaritiā: simoniā: i oēs
status sua mala exēplariēte ppagasse uidet usq̄ ad
nouissimā plebetulā: q̄ enī spoliāuit eos: a subie-
ctis rape spolia didicerūt. Sic igit̄ cupidi pascūt
subsidio corporali: q̄ fures sūt & latrones. Ezech.
xxxiii. Lac cōdebat & lāis opiebāmi quod trasū
est comedebatis: & gregē meū non pascēbatis. Ec-
ce furtū māifestū paupibus cibū subripe. Ber. Co-
cedit tibi q̄ si altari seruus de altari uiuas: non ut de
altario luxuriens: & cōpares tibi frena: & sellas de-
pictas. Quicqd enī p̄ter necessariū uictū & uestitū
accepis: sacrilegiū ē: furtū est: rapina est. Nō cor-
porali q̄ sūt ociosiores. Zac. xi. Pastores occidebāt
& nō dolebāt: & uenūdabāt eos dicētes. Bñdictus
dñs diuites facti sumus. Occidūt ad līam sepe:
& si nō manu pp̄a: tñ aliena: & si nō gladio: tñ lin-
gua & cōsilio. Occidūt etiā aīas dātes mala cōsilia
& nō curātes aliqñ surgere de lecto: uel de mēsa: ut
ministrēt paupibus sacramēta: pagē curātes de aīa:

multū curātes tēporalia. Nō spūali: quia sunt p-
ditores: **Nicē. xlviii.** Quis filius mei? q̄s sustinebit
me: Quis est iste pastor qui resistat uultui meo? In
hoc enī uultui resistūt: q̄a eius uolūtātē & p̄cepta n̄
faciūt. Sed aliter uellet sibi dñs resisti a sacerdoti
bus. s̄q̄ occurrerēt sibi: sicut moyses resistebat snie
dñi p̄ salute poplī. Isto igit̄ mō pōt exponi uerbū
p̄missū: ubi despectiue dicit dñs. Et q̄ ē iste pastor
q̄ resistat uultui meo. q̄ d. faciat ille me reuocāt sē-
tētiā iracūdie sup̄ subiectū ppl̄m occurrēdo mihi.
Cum maleficiis lasciuie

Cum comestationibus gule

Cū pōpa superbie

Cū fuga ecclesie

Quādo mihi det officiū debitum soluere. **Hec-**

cine sunt suffragia quibus de manu mea ppl̄m li-

berabit. Nōne ergo isti sunt pditores q̄ nō mili-

tant sed fugiūt de prelio. Stipēdia pugnatiū accipi-

unt: & emergēte pugna fugiunt: imo quod peius

est aduersariis ad depopulādū se iungūt: lo. x. Mer-

cenarius autē & qui non est pastor &c. He aut̄ re-

prehensiones sunt contra eos solū qui talia agunt

Nā pastoris officium sanctum est. Est enim popu-

li reductiū in deū: primo quidē multiplici meta-

phora q̄ de eis in scriptura scribitur. f.

Architecti

Agricole

Pastoris

Fideiusforis

Medici

Speculatoris

Ducis

Parentis &

Nutricis.

Primo pontificale offm̄ describit̄ sub metapho-
ra architecti p̄p̄ eruditionem credibiliū. prime ad
Cor. iii. ut sapiēs architectus fundamentum posui.
Quid enī sunt lapides in edificio nisi articuli fidei
in aīo in quo hitat x̄ps tanq̄ in tēplo suo. Ad eph.
ii. Superedificati sup̄ fundamētū &c. Et paulo post
dicit̄ iesum habitare per fidē i cordibus uestris. Ac
per hoc sicut se habet edificator ad edificū sic facer
dotes ad ppl̄m in fidei ueritate fundandū & p̄mo
uendū. Secūdo sub methaphora agricolē pro-
pter plantationes uirtutū quas irrigare dicūt̄ p̄ do-
cumentū scripturę prime. Ad cor. iii. Ego planta-
ui &c. Si. n. ecclesiasticus ppl̄s hortus est & paradi-
sus plantatus & uirēs per multiformitatē uirtutū
recte informator plebiū in doctrina mox d̄r agrī-
cultor designatus per hoīem p̄mū quē posuit de
us in paradīsū ut operaret̄ & custodiret illū. Ter-

tio sub metaphora pastoris p̄ sollicitudinē ouium
lo. x. Qui intrat per ostiū in ouile: pastor est ouīū.
Et de hoc satis est dictū supra. Quarto sub me-
taphora fideiusforis siue aduocati propter interuē-
tionē precū ad deū: & obligationē sui: Ad hebr. v.
Ois nāq̄ pontifex ex hoībus assumptus p̄ hoībus
cōstituit̄ in his que sūt ad deū ut offerat dona & sa-
crificia pro peccis. Agit enī pontifex cās hominum
apud deū ut aduocatus & etiā agere debet cām dei
apud hoīem siue cure cōmissū: prime Re. xx. Custo-
di uirū istū: q̄ si lapsus fuerit erit aīa tua p̄ aīa illius.

Ecce q̄ est fideiusfor̄ Prouer. vi. Si spopondens pro
amico tuo defixisti apud extraneū manū tuam.

Quinto sub metaphora medici propter curatio-
nē plagę hostiliū quod insinuat pabola illius q̄ i-
cidit in latrones: Luce. x. Vbi samaritanus alligauit
uulnera eius infundens oleū & uinū designās piis-
simū medicū & eius qui tenet locum in medela ui-
tiōz laco. v. Infirmatur q̄s i uobis &c. Sexto sub
metaphora speculatoris p̄p̄ prenunciationē iminē-
tiū piculorū: Ezech. iii. Et filii hoīs speculatore dē-
di te domui israel. De quo cōsequēter adiungit q̄
discrimina populis annūciare si neglexerit sangui-
nē aīarum illoz de māu eius requireret. Septimo
sub metaphora ducis ferētis uexillū ad repulsionē
hostiū istar illius nobilis machabei: primi Mach. iii
qui induit se lorica sicut gygas & pregebat castra
gladio suo: pest. n. e. desie que ē terribilis ut castro-
rum acies ordinata Can. vi. Et deputat̄ ad custodi-
endū lectulū Salomonis quē. lx. fortes ambiūt ex
fortissimis israel: oēs tenentes gladios: & ad bella
doctissimi Can. iii. Octauo sub metaphora pen-
tis. prime Corin. iii. dicit̄ Apostolus in x̄po iesū: p̄
euangelium ego uos genui. Ecce metaphora p̄ris.
Audi metaphorā m̄ris ad Gal. iii. filioli mei quos
iterū pturio donec iesus formet̄ in uobis. O q̄ dul-
cis pastoris debet esse affectus ad subditos. In quo
rū charitate utriusq̄ pentis unitur affectus. Nō-
no sub metaphora baiule uel nutricis q̄ tentatū ci-
bū tribuit puulo ipsum portando debilē & mamil-
lis lactando. prime Cor. iii. Tāq̄ paruulis in x̄po lac
potū uobis dedi non escā. Idē alibi Tanq̄ si nu-
trix filiū suū foueat. Ecce hūisti. ix. metaphoras:
quibus pontifices & pastores aīage in suis officiis
comparant̄ has similitudines bonus iesus suo bñ-
dicto ore describit̄ & sibi conuenire in p̄phis p̄ spi-
ritū suū añ predixit primū in parabolici edificatiōis
qui edificat domū suā supra petrā & se ostendit ar-
chitectū Petro. d. Sup̄ hāc petram edificabo ecclesi-
am & cetera.

Est etiā agricola in parabola seminantis

Est pastor in parabola pastoris

Est aduocatus dicēte ap̄lo aduocatū habemus &c.
hoc offm̄ ualenter executus est i horto in p̄lixā
oratione quam fecit ad p̄rem: lo. xvii.

Est medicus in parabola uulnerati qui incidit in la-
trones: medicū se uocat in uocatione: Matth. d.

Non est inq̄ opus ualentibus medicus qd̄ ap-
probauit in oībus curis quas fecit.

Dicit etiā se esse speculatore piissimū & uigilantis-
simū iesus ascendens in hierusalē qñ predixit ci-
uitatis excidiū sup̄ quā sacrilegā pius iesus assū-
psit lamētū: Luce. xix.

Ducē se obtulit: cū ait. Si quis uult post me uenir̄:
&c. Matth. x. quod & scō mōstrauit: qñ ip̄e dux
iesus i p̄ma atie cōmisit cō demōe: qñ Mat. iii.
ipsū sup̄auit i tētatiōe Sed q̄ maxie qñ ipsū de-
bellauit i cruce: & baiulās sibi crucē &c.

Patrē piissimū se obtulit i receptiōe filii pdigii re-
deūtis ad p̄rem: Luce. xv.

Tenerimā m̄sem se obtulit sub methaphora gallie:

m

q̄ cū suis filiis iſſimat. Quoties inquit uolui: & ce.
Mat. xxiii. Nutricē ſe ſollicita oñdit i mltiplicati
one panū tā. v. ordeis. q̄. vii. tritici: ubi & diſcretionē
inuit nutrimēti. Mat. & Mar. ¶ Sed & nutricē ipſer
ſcrutabilis amoris tūc maxime ſe oñdit quādo noſ
ſuo ſanguine cibauit. Vade & tu paſtor eius uicarie
& ſac ſimiliter. Sed multiplicatis ruinis in edificio
& artificis debilitata manu. Multiplicatis mal' her
bis i agro & multis defectibus cultore laſſato. Am
bulatibus gregibus p̄ deuia & paſtore negligente
i cura. Multiplicatis debitis in plebe cōmiſſa & fi
dei uſſore deficere theſauro. Et apoſtematis uulne
ribus infirmis & medico parit in firmato Vallatis
caſtris ſcōje mltiplicitate hoſtiū & ſpeculatoſ ex
oculato. Facta ſtrage i plebe fideliū & duce ducto
captiuo. Et mortuo p̄re & filiis orphanatis p̄ditā
te matre & periento aborſum. In nutrice exſiccatis
mamillis ut non inferāt cibum ſed ſepe uenenū
Nouos auditores miſſit dominus populo ſuo: m
ſerationis uiſcera ſuper ipſum effundēs dū nouos
uirtute ipſos religioſos ſanctos quos in omnibus
ſupradictis in primis ſuis patribus & acie in eius
coniuncta fecit in omnibus premiſſis uirtutibus
tam in ſe q̄ in populis reſulgere. Quod & adhuc
p̄ ipſorū ueraces imitatores nō deſit miſericorditer
operari in populis. ¶ Sed deſſe mal' eccl'ia tuā in
ſectiua labē q̄ innumeroſa multitudinē tam deri: q̄
pp̄li in curiſſi. Nam trāſgreſſionū tuarū mltitudo
tantā i tue religionis aere cāuit epidimiā ut ſancta
religio tibi ſana ad tuā medelā miſericordier a pio
ieſu paſtore emiſſa de celo ex tue cōuerſationis con
ſortio ſit infecta. Et quanto purior de ſublimi celo
deſcēdit: tanto tue infectionis exaltatio magis eius
intima corruptionis uitio penetrauit. ¶ Eleua uo
cē tuā infirma ſponſa in ciulātū & ſletū: q̄ quos a
ſpōſo ieſu efficaciffimos recepiffi medicos oportet
te tenere: de quibus nō hēs medicinā ipſos curare i
firmos: quorū ē tāto magis doloroſa plaga quāto
ad ſiſitudinē xp̄oſorū uite eorū creata fuerat d̄licata
natura. Iā quali qui i eorū offenſis: p̄p̄is: auaritiis
& deſcurſibus uanis inſtituta uidet eorū malicia de
ricorū typo iherl'm q̄ ſororē ſuā ſamariā idolatrā &
ip̄iā iuſtifiſſe dicit p̄ ezechielē p̄pham. Exurge
igit mī eccl'ia: te ipſam cura: & iſtos iſforma & ad di
lectū ieſū piiffimū ſpōſū amoroſa & cōtrita emitte
ſuſpiria ut te totā collapſā quo ad generalitatē ſtatu
um ſua iſſinitiffima pietate eleuaſ dignet. ¶ Reduc
ad mentē tuā p̄ores patres ueroſq; paſtores: petrū
dico & paulū utrūq; loānē & ceteros ap̄los: chriſti
martyres & docto res: q̄ eorū p̄fectio iteriuit. Et ipſā
ſaltē cōſpiciēs a lōge p̄ ip̄a p̄dita cū Iob. ca. xxviii.
Sume lamentū & dic. Quis mihi tribuat ut ut ſim
iuxta mēſes p̄ſtinos ſc̄m dies quibus deus cuſto
diebat me: q̄ ſplēdebat lucerna eius ſuper caput
meū: & ad lumē eius ābulabā in tenebris. Sicut fui
i diebus adoleſcētie mee: q̄ ſecrete deus erat i ta
bernaculo meo q̄ erat oipotēs meū: & i circui
meo pueri mei & ce. ¶ Et totū illud capitulū aſſū

me lamētū doloroſū p̄ditionis tue p̄fectiōis ātiq̄.
Et capl'm ſequēs: xxx. q̄d̄ icipit. Nūc autē deridet
me iuniores t̄pre. Et ſūme in ſletū & lachrymas p
tua trāſgreſſione: p̄ qua ex deformitate uite & mo
rū p̄ſidetiū a ſectis erroneis iuuenibus & laſciuis
multipliciter derideri ſi forte uideat te ſponſus tu
uſte uideri contemptiui & reformet te p̄pter no
mē ſanctū ſuū q̄d̄ tuo malo exēplo in gētibus eſt
pollutū. Et reducat te ad paſtorem & ep̄m dulciſſi
mū ieſū xp̄m uita & moribus imitādū in tua mul
titudie. Sicut & p̄ ip̄ius ihu bñficiū facit in paucorū
uirore ſp̄ualiū paucitate quos niſi tibi dñs q̄ſi pau
ca ſemina reliquiſſet q̄li ſodoma fuiſſes iabiſſata la
ſciua: & gomorre ſiſ em te monſtraſſes. ¶ Sed per
eos exhibit ſapiētiffimus ac benigniffimus paſtor ie
ſus uerū & electū ſemē gratie iterū ſeminare.

¶ Iesus uigor lassatus. Cap. viii.

Paſtor iſte ieſus ciuitates & caſtella circuiens
non cū multorū equorum apparatu diſcur
rit: ſed nudis pedibus ābulat pedeſter: nō
baculum in uia: non auge uel pecuniam in zona ſed
lōga itinera fatigās eſtu: imbre: defectu cibi & ho
ſpiciū pluries fatigās qui eſt uigor & fortitudo uirtu
tū ut pote ſuper oīa benedictus deus. ¶ Iā memo
rare aīa mea ad laſſitudines benedicti ieſu cū multa
compaſſione ruminādas i corde: q̄d̄ dictū ē ſupra
de fuga ieſu in egyptum & reditu ſeptēnis ip̄ius ab
egyptō: & q̄uo ueniēs a galilea ad. lo. per lōgū uie
ſpatū ſolus uadit pedeſter & pauper. ¶ Si i etiam
in oībus itineribus ſuis diligēter attēde aīa mea q̄
nūq̄ legi ip̄m uſum fuiſſe iumēto: niſi cū ueniens
iherl'm ad formādū regnū glorie p̄ ſolū ſue crucis
ut rex recepi uoluit: & hūilitatis magi p̄p̄ myſteriū
& exēplū aīa & pullo modico uie ſpatio ſuit uſus
¶ Hec autē eſt ſanctorū ſentētia: quā expreſſe oſtē
dit euangelīſta i ſa: unde. Criſoſtomus ſup. lo. ſup
illo uerbo: ieſus fatigatus ex itinere: xp̄s igit i ſama
ria accedens uitā facilē & deliciōſā abiiciēs: laborio
ſam ſequēs: nō ſubiugalibus uti: ſed ita difficulter
incedit: ut ex itinere fatigēſ: erudiens nos ita ſuper
fluus alienos eſſe: ut multa neceſſaria abſcīdamus a
nobis. Et hoc euangelīſta oſtēdit. d. ieſus igit fati
gatus ex itinere. Quod autē nudis pedibus ierit.
Ambroſius i libro de fuga ſeculi dicit ieſus diſcipu
los ſine calciāmētis & ſine pecunia miſit: ne ſecū te
rena portarēt. ¶ Ideo hieronymus ad. Eufſochium
Moyses & ieſus naue nudis in terrā pedibus iubēt
i cedere: & diſcipuli ſine calciāmētore onere & uin
culis pelliū nudi ad predicationē euāgelii deſtināt
& milites ueſtimētis ieſu ſorte diuiſis caligas non
habuere quas tollerēt. Nec enim hēre poterat dñs
quod phibuerat in ſeruis. In his oportet chriſtū &
apoſtolos nudis pedibus ābulāſſe ad ſam debere i
telligi. ¶ Idē quoq; ad louinianū de mōachis. Di
ſcipuli toto orbe pegrini nō es in zona: non uirgā
i manu: nec caligas hūere in pedibus. ¶ Itē in uli
ma omel. ſup. Mat. Apoſtoli unica tunica iſduti &
diſcalciati circuiērūt & omnes ſupauerūt. ¶ Itē idē

ome. xxxii. dicit iesus apostolis. Nūquid aliqd defuit uobis qm̄ nisi uos nudos & discalciatos. Et eu sebius libro sexto ecclesiastice hystorie in laudē. Ori genis sic ait. Ante oīa uero precepta euangelica & uoces saluatoris sūmo amore & studio implendas esse cenēbat quibus precipitur duas tunicas nō habēdas nec calciamentis utēdū: nec de crastino cogitādū. Et paulo post: deniq; & per multos ānos traditur absq; oī calciamēto nudis incessisse uestigiis.

Ex quibus patet q. Orig. sentētia fuit & multo rum doctore xpm̄ sine calciamentis iuisse: & idē apostolis mādassee. Nec obstat qd aliqui contra se adducunt uerbū baptiste. d. Cuius non sū dignus corrigiā calciamēti soluere. Consideret̄ textus & glossa: & aperte uidebit̄: q. lo. ibi uerbis mysticis & parabolis utit̄. Cū xpm̄ dicit i manu habere uentilabrum & securi ppter quod sicut ppter hoc itelligi uult distinctionē futuri examinis. Sic per calciamēti corrigiā mysteriū incarnationis. Glo. calciamentū in carnationis mysteriū. Corrigia: mysteriū ligaturā: & multa alia sū: de quibus trāleo. Alias enī modus loquēdi uisatus hoīs respectu alterius se hūiliantis qd sit indignus minimū seruitiū sibi faceret quod i corrigia calciamēti oñdit̄: & qd nō intēdit asserere xpm̄ calciatū icēdere: patet ex hoc: qd sicut patet cōsideratū textū: Matth. iii. hoc testimoniū fuit anteq; xps ueniret ad baptisimū: & tūc lo. nō cognoscebat eū quantū ad faciē corporis & amictū. Sicut dicit lo. i. Et ita nesciebat utrū nudis pedibus uel calciamentis icēderet. Et si quis adducat qd angelus dixit ad petrū. Calcia te caligat tuas: ac p hoc petrū & alii apli nō fuerūt discalciati. Audiat bedā super hoc passū i originali dicētē p caligulā uel caligis ut quidā hēnt grecus habet sandalia: & dicta sūt a callo pedū: uel quasi a colligādō. Hoc enī genus calciamentō: in euāgelio legit̄ aplis fuisse pmissum: hec Beda. Cui consonat papias grāmaticus. d. Calige uel caligule. i. sandalia dicta sūt a callo pedū: uel quasi colligādō: qd ad pedes ligat̄. Sic igit̄ patet qd xps nudis pedibus icēssit: licet aut̄ multas passiōes hūerit iesus tā ex pueritate impugnantū: qd ex nuditate tā discipulorū qd aliorū qd tardi erat ad credendū: & rudes ad itelligēdū & sepe ex grossitie iprouidi ad obsequendū & cōpatiendū: secundū tēneritū dinē sue cōplexionis & affligentis laboris. Singulā niter tñ eius fatigatio exprimit̄: lo. iiii. ubi ex itinere legit̄ fatigatus corpora: & ex fatigatione illa alia spūalis pōt itelligi ex labore quē hūit in cōuersione samaritane. Virga huius fatigatiōis illud euāgelij transcurramus: ubi singulariter quattuor demāntur uidelicet.

Itineratio laboriosa in euāgelij principio.

Collatio grōsa in mulieris colloquio

Informatio uirtuosa aplis ostensa de spūali cibo

Predicatio fructuosa cōuerso samaritanorū populo.

Nam ex ciuitate illa multi crediderūt cū samaritana qd sūt uel generaliter ecclesiā de gentibus: uel spūaliter quālibet aiām que. vii. istibus percussa a xpo in septimo istu relicta hydria mortua ē pccō. Et

licet sex gradibus usq; nūc cū aliquali resistētia sēp in suo malo deficiēdo in xpi bono peederet: tam i principio eū qd hostē alloquit̄: iesus ergo sic artificiose cōtra samaritanā pugnat & ipsā expugnat. Nā

pmo petit obsequiū

Secdo pmittit bñficiū

Tertio explicat ignotū

qto aduocat eius uirgē

Quinto appetit secretū

Sexto declarat dubiū

Septimo manifestat seipsum.

Cōtra mulier spūaliter itelligēdo de puteo mundane malitie nolebat delectatōnē haurire hydria cōcupiscētie. Litteralit̄ aut̄ uoluit haurire aquā de puteo: quā & nō dedit xpo potētī: sed qd nō reddidit sūtietī: pmo ergo uēit haurire: secūdo noluit dare: sed quasi emulū & hostem iēsū appellat nudeū. In. iii. iā in reuerentiā trāsiens uocat dñm. In. iiii. iam liberalē attendēs: donū grē petit. In. v. iā in ueritate p̄ficiēs dicit iēsū. In. vi. iā suā iniquitatē cognosces magnificat iēsū p pphie donū. In. vii. iam ad xpm̄ sursum tendēs noiāt xpm̄. In. viii. p manifestissimā bonitatē iēsū qd lipidissime & clarissime pius iesus seipsum exprimit. d. Ego sū q loquor tecū: statim mulier i seipsā deficiēs & tota i xpm̄ trāsiens i figura mūdi cōtēptus sitū nō curauit: puteū despexit: hydriā reliquit: & tūc facta ē aplā i ciuitate ueniēs prouideret & sagacit̄ xpm̄ p̄dicat: & iā eius amore ebria decreuit sua p̄ctā māifestare: ut xpi posset gl̄iam p̄dicare. Vñ Orig. dicit. Et fere qd quodā aplō ad ciues utit̄ hac muliere adeo eā islāmans p uerba: ut āphora dimissa iret ad ciuitatem relatura cū cōciuibus. Reliquit ergo hydriā suā mulier nō curās de corpore atq; de uiliori pp utilitatē p̄fuit. Inest quoq; nra om̄ssis corporeis & neglectis satagere ad ip̄tē dū aliis de cōmodis acq̄sitis. Et Criso. Sicut apli uocati dimiserūt retia: sic ista dimisit hydriā: & euāgelicū opus fecit: & nō unū tñ uocat: sed itegram ciuitatē Aug. in lib. Sed. q. dicit qd relicta hydria discessit mulier. Nō negligētē pretereūdū hydria. n. amorē huius secl̄i sūt. i. cupiditatem quā hoīes de tenebrosa p̄fūditate cuius imaginē puteus gentis: hoc est de trena cōuersatiōe hauriūt uoluptatem: oportet at̄ ut credens xpo secl̄o renūciat. Idē sup lo. picit ergo cupiditatem & ppauit ānūciare ueritatem. Discat q uolūt euāgelizare ut prius hydriā ad puteū p̄iciant: uide igit̄ qd euāgelica paupertas p̄us ē data mulieribus. Multū ergo contra xpm̄ pugnat qd mulieres a xpi paupertate alienāt: ac si xps fuerit islāp̄s: & nescierit hanc stultā eorū prouidentia qd mulier ē fragilis. Et iō ut dicūt sibi paupertas nō cōpetit. Errauit ergo iesus marthā & magdalenā: imo & suā dignissimā m̄sem faciens paupertatē euāgelicā obseruare. Nō hūit cōsiliū iesus sapiā patris. Nec eius successor petrus spū scō plenus cum sapiētibus n̄is. Nā qd cōsiliū patenter dedit iesus dicit i mattheo. xix. Oīs q reliquerit domū uel fr̄es aut sorores aut patrē aut matrē aut uxorē aut filios aut agros pp nomē meū: centuplū accipiet & uitā et̄nā possidebit. Nō excipit i de mulieres: nec Act. iiii. cū dī. Quotquot erāt possessores agrorū ac domorū &c. Has p̄uētiōes i gero cōtra prudētiam

carnis: q̄ tñ nris iundauit t̄pibus: ut p̄fectionē euāgelice paup̄tatis: quā bñdictus ihs p̄ suū signifiex fr̄āscum i mundo renouauerat in sexu muliebri ut bñssima clara in scō ordine suo sic exsufflauerit de medio: ut scām regulam quā signifer fr̄āscus ediderat abstuleris eis etiam diu repugnantibus.

✓ **Nec** mirū si diabolus nūc uolēs destruet p̄fecti onē euāgelii fecit eos icipei a m̄liere sua antiquam uictoriā m̄eorās: q̄ & iā i ip̄is carnalibus usus paup̄tatis euāgelice cetus tātū refugit ut iā non possit aliq̄ triguieratione celari q̄ qui m̄lieres paup̄tate euāgelica puauerūt eā puinbus odiētes parū ul̄ n̄hil uolētes de usu i suo tñ uolētes falso noie gl̄iari

✓ **Sed** & m̄lieres paup̄culas quas uocat sp̄s dñi ad p̄fcm p̄sequi nō desistūt: timētes confūdi si eis accidat qd̄ dicit̄ ph̄seis: q̄ publicani & meretrices p̄cedēt uos in regno dei: un̄ & oēs qui altā paup̄tate seruare uoluerūt uidēt̄ horrere qui i eorū scō ope eorū trāsgressio p̄p̄o denuat̄. ✓ **Et** ē ista horrenda malitia paḡ ul̄ nihil p̄fectionis ne perdāt i noie nō posse i aliis p̄fectionē sustinere: h̄ p̄ malitia huius t̄p̄is sub qua amare gemo sint dicta. ✓ **Sed** nūc ad samaritane redeamus p̄cessū. Ad lram̄ fatigatus iesus petiit bibere mulieri. **Sed** sicut dicit. **Augustinus** sue salutis auidus eius fidē magis bibere pop̄tabat. In quo s̄ḡt q̄ t̄p̄oralia petit nos reliq̄re quo ad p̄fectos: uel largit̄ distribuere quo ad alios: ut p̄ hoc possimus sua sp̄ualia cape t̄p̄alium amore sublato. ✓ **Felix** mercatio x̄po dare n̄ra uitia reliquēdo & eius uirtutes accipe feliciter possidēt̄ celestia p̄ terrenis: felicissima x̄pm̄ possidere: p̄ nobis ad hūc finē cōfluctus iesu samaritana adduxit. ✓ **Vnde** in.ii. cōfluctu celestiū preminētiā apit sup̄ typo aq̄ uiue q̄ satiat dū fiet in eo fons aq̄ salientis in uitā eternā. Ille cruciat̄ dū quis plus bibit ex eis scūs idropicus āplius sitit. ✓ **De** his ueḡ dixit x̄po mulier illa loquēs. Neq̄ inq̄t in quo haurias habes & puteus altus ē hydria hauriēdi cōcupitētia ē: puteus uoluptatis uorago: uere paup̄ iesu nō hēs i quo haurias: q̄ nulla ē in te cōcupia nulla auaritia: nulla sup̄bia: has malas hydrias quas nō hēs monēs nos relinquere: uere tu melior es āt̄quis p̄ribus qui aquas uite nequiuērūt donare. ✓ **Attēde** q̄ aqua uiua secūdū augustinū ē illa sola q̄ fluit cōsequēt̄ sue ongī unita: hec donū dei: qd̄ nūq̄ est sine sp̄u sancto imo sine tota trinitate: qd̄ nos optat iesus ab ip̄o peti ut donet̄ sitiet̄ sitit: un̄. **Oge.** Nā q̄si dogma ē neiem accipe donū dñi ex nō querētibus illud iesu enī saluatorē: iubet p̄r p̄scere ut det illi p̄s postula a me & dabo tibi gētes hereditatē tuā &c. **Et** ip̄e saluator. petite & accipietis. **Et** ideo signant̄ dicit petisses & dedissē tibi. **Nec.** **Ori.** unde & subleuata m̄lier aquā petiit: licet adhuc criminaliter sapiat. ✓ **Pete** tu aia mea a iesu saluatore tuo aquā uiuā. s. s. ut nō sitias uoluptatis statū & tuā cōcupiam hauriē festia. **Sed** q̄ carnal̄ m̄lier n̄ capit sp̄ualia dona: uiḡ iesus aduocat: q̄ ad itelligibilia subleuat: uiḡ sc̄dm̄. **Aug.** uocat it̄lectū illuīatū h̄ ē. n. uir aīe: q̄ portio sup̄ior significat̄ p̄ uiḡ. **Sed** hūc uiḡ nō hēt q̄r exēplū

nō nouit. Ip̄e enī est lux uera que & ce. ✓ **Conuertere** tu aia mea cū samaritana: & si forte emast: q̄r uirū nō hēs: q̄r a x̄po edocta. v. s̄sus te adulterātes agnoscs: & vi. quē ex eis cōcepisti errorē adhuc peiorē adulterē recognoscas ut ad. vii. x̄pm̄ tota mēte pcurras. ✓ **Aliis** pōt dici q̄ hec mulier hūerat quicq̄ uiros. & tūc uirū nō hūisse: sed adultero eē cōiūctā q̄ infācia iualida quasi p̄ uinbus utit̄ quinq̄ sensibus nō ultra cognoscs: sed tūc est adultera: quādo cognoscs: it̄lectū erroneū format ex eis. ✓ **Aut** etiā pōt dici p̄ sinagoga q̄. v. libros moysi uiros hūit sed falsas traditiōes & adulterinas plātationes ph̄iseorū recipiēs declinauit a uiro suo. **Vult** igit̄ dācere iesus m̄lieri q̄ it̄lectu illuīato audita p̄cipat & tūc aquā postulata p̄cipiet. **Et** sic. **Aug.** dicit q̄ fortasse ut it̄elligentibus. **Augustinus.** indicaret. v. corporis s̄sus. v. uiroz noie delignari. ✓ **Primus** carnales m̄siones q̄ i lra patēt. vi. m̄sioe noiat x̄pm̄. **Sed** q̄ futurū expectat adhuc nō p̄ntē agnoscat in sola. vii. iesu accipit uerū sp̄sū relicta hydria & anūciās x̄pm̄. ✓ **Ad** lram̄ autē attēde quō mulier auditis malis suis nō turbationē: sed cōuersionē accepit unde & illū quē uocauit p̄pham̄: de salubri q̄one ppulsat. s. d̄ofois loco. ✓ **O** aia mea uide q̄ p̄mū cōuersionis bonū ē scire qd̄: & quo: & quō oēs. **Non** certe i mōte reputationis tue. **Non** i templo sup̄stitionis & fame. **Sed** i sp̄u feruētis amoris: & i uirtute fidei illustrantis hi sūt ueri adoratores quos q̄rit p̄r: q̄ i sp̄u & ueritate adorāt. In sp̄u & i plena cōformitate uolūtatis ad ip̄m. **Qui** enī ad heret deo: unus sp̄s ē cū eo: In ueritate illuīate rōnis: ut nō dubites ip̄m sēp facere qd̄ melius ē hoc est qd̄ iacobus dicit postulat autē i fide nihil hesitās. ✓ **Ad** lram̄ autē x̄ps m̄det q̄oni optime q̄r neq̄ i monte illo ubi samaritana adorabat deū q̄si localē. **Nec** i hierosolimis ubi adorabāt deū iudei i ceremonialibus obseruātis: sed in sp̄u. i. i fide: q̄r deus ubiq̄ & sp̄s ē & ueritate. i. nuda reuelatione cognitiōis eorū q̄ i figura ueteris testamēti sūt opta. ✓ **Licet** autē supra iudeos & samitanos ad orōnē m̄liere eleuare intēdat: p̄fert tñ iudeos samitanis i cultu ueri dei: q̄r iudei unū deū p̄legē cognoscebāt. **Samaritani** uero deū & idola sociabāt. In h̄ ē p̄fert iudeos q̄r salus idē ip̄e x̄ps saluator ē ex iudeis ortus: uel sc̄dm̄. **Oge.** p̄ samitanos it̄elligūt heretici male scripturas it̄elligētes qui nesciētes quid credūt suā fictionē adorant. ✓ **Per** x̄pm̄ at̄ & suos q̄bus seip̄m afforiat significatur: cognitiō ueritatis fidei q̄ ex iudaicis dictis in lris p̄phetaz uenit chatholicus. **Si** autē i sp̄u & ueritate adorare didicens scias q̄ messias i mētē uenit & audies illū clara uoce dicētē. **Ego** sū q̄ loquor tecū. ✓ **O** q̄ bonū fructū fecit x̄pi disputatio. **Nā** statim hec m̄lier relicta hydria translata in x̄pm̄ trāsuolat de mōdo. ✓ **Tertia** ps huius euāgelii est in formatio uirtuosa: ubi attēde tria q̄ x̄ps fecit. **Primo** oñdit suū inestimabile desideriū. **Secundo** oñdit̄ habilitatē ip̄oz. **Tertio** oñdit mercedē predicatorum

Desiderium apte declarat quia discipulis ipsum ro-
gantibus: manducare: manifeste rñdit. Ego cibum
hōc manducare q̄ uos nescitis. Sup̄ quo theophilus
Cōsiderandū ē q̄ cibos ab aliis oblatos dñs susci-
pere solebat: nō q̄ alieno ministerio idigeret q̄ dat
esca oī carni. Sed ut deferētes meritū cōsequerē-
t̄ q̄ formā tradēs nō erubescere paupertatē: nec graue
putare ab aliis nutrirī. Propriū & necessarium ē
doctoribus alios habere pcuratores ciborū: ut ipsi
de nullo curātes uerbi mīstrationē pcurēt sollicitē.
Hec ille. Alias possumus bñ dicere q̄ scd'm hūa-
nitatē nature idigebat: & tāto plus nobis: quanto
delicātior & pauperior erat. Nō est ergo mirū scd'm
Aug. si mulier nō itelligebat aquā: quia ecce disci-
puli nō itelligūt esca. Sed qui biberat mulierē appe-
tebat comedere multitudinē. O iestimabilis di-
lectio nre salutis flagrās ī corde iesu. Nā lassatus ex
itinere est uerū seruēte ieiunus & sitibūdus iā hora sex-
ta sitiēs fortit̄ nō uidet bibisse: nisi mulieris fidem
& quasi ex eius cōuersiōe refrigeratus ī aīo sitis sui
corporis nō curauit āgustias. Sed ex nūc rogātibus
discipulis ex cōpassiōe discreta ad magr̄m lassatū
rñdit se desiderare p cibo cōuersiōe ppl̄orū quos
mulier trahebat ad ipsū. Meus inq̄t cibus ē: ut faciā
uolūtātē eius q̄ me misit. Vñ O. idoneus cibus
filio dei cū actor p̄ne gr̄ie uolūtatis ut perficiat
opus eius: hoc uelle ī se metipso p̄testās q̄ erat in
p̄e. Solus aut̄ filius perfecti opis p̄ne uolūtatis ē
capax. Ceteri uero scī nihil p̄ter dinā pagūt uolū-
tatē q̄ dixit. Meus cibus est &c. Proprius. n. eius
cibus efficit ut pficiat opus eius: ut si opus eius ē
rōnalis creatura quā trāsgressio fecit ip̄fectā: hāc p-
fecit filius dei cū ad eā uerbū caro sem̄ accessit. Nā
naturā integrā & perfectā oī carentem uitio assūpsit
ī qua & oēs electos p̄fecit. Insuper ē si opus dei
dī p̄lectio uolūtatis sue: ipse solus ex gr̄a p̄p̄a & si-
ne defectu perficere potuit. In quo solo nos omēs
p̄fēcisse dei uolūtātē dicimur: q̄ eius superplena
p̄fectio nras excusat p̄fectiones: qd' ergo ī nobis
ipsis cū multis ip̄fectiōibus ichoat̄ & sit ī ipso per-
fecto iesu: plena p̄fectiōe pfic̄t̄. Hic ergo fuit si-
bi cibus continuus quoad uixit ī natura passibilis
carnis: ut cū iestimabili charitatis excessu: dolēdo:
applicādo: diligēdo seruēdo p nobis deitati ī dei
p̄fectiōe nras ip̄fectiōes excludēs: nos ipsos ī seip̄o
redderet plene p̄fectos: scd'm mēsurā status unius-
cuiusq̄ mēbri. Sicut requirit dispō sue locatiōis in
corpore mystico: quā sibi in seip̄o benignissimus
iesus largitor distribuit. Quid ergo iesu fameli-
co de nra salute p̄p̄a opera rep̄ntat perfectā xpi nau-
seā puocans cuius cibus est ut ip̄fecta perficiat.
Quod uero dicit scd'm eius doct̄nā in oībus
bñfactis: serui inutiles sumus: & quāto plus proce-
dūt in uirtutē opere: tāto magis ex se uidēt opera
illa uastare & sic sepe benigno iesu ī oībus se accu-
sat deficere. Nā aut̄ suauissimus cibus iesu quos
sibi incorporare desiderat: & quorū opera ip̄fecta p-
ficiat ī seip̄o. Pōt ēt dici q̄ opus dei fuit lex uetus q̄
perfecit īplēdo: & eā cessare faciēs oībus q̄ ī eis erat

perfectis a corporali cultu ipsā spūalē reduxit. No-
ta q̄ gradatī dixit. Meus cibus ē &c. Postea subiun-
xit: ut perficiā opus eius: quia p̄ncipalis xpi perfe-
ctio & intētio fuit seruare dei uolūtātē & uiuere in
altissima operatiōe uirtutū. Ex hoc cōsecutiōe itēde-
bat opus dei perficere redimēdo genus hūanum.
Opus aut̄ dei per excellētiā ē mīa eius qua nos
errabūdos īduxit. ps. Et mīa eius oīa opera eius: &
q̄ hoc ē per fidē xpi iesu: iō lo. vi. dicit. Opus dei ē
ut credatis ī eū q̄ misit ille. Oñdit aut̄ hūiliatiō
nē ppl̄orū ad cōuersiōē sub metaphora albescētis
messis. Et quia l̄alis messis quattuor distabat mē-
sibus: de spūali se loqui inotuit. d. leuare oculos ue-
stros & uidete regiōes q̄r albe sunt ad messē. In
quo deuotiōne adueniētū exp̄ssit. Sicut. n. messis
q̄n̄ incipit albescere: maturatiōne oñdit & ppe est ut re-
cōdāt in horreo. Sic & accessus deuotiōis ppl̄orū
ad dei uerbū audiendū signū est desiderii cōuersiō-
nis ad deū. Sed heu quia p defectu uerorū p̄dica-
torū uerificat qd' dī ī luca. Messis quidē multa: opa-
rii aut̄ pauci: q̄ multa ē deuotiō ppl̄i: & pauci sunt
p̄dicatores ueri: quia qd' dicūt uerbo oñdāt exēplo
Cuius deuotiōis signū ē: q̄ ppter mala exēpla que
uidēt adhuc nō desinūt accedere ad audiēdum dei
uerbū. Et licet uideant eos sepe loquaces & uanos
& ī uita deformes: tñ deuoti ppl̄i recordāt̄ snie sal-
uatoris q̄ ait. Oīa que dixerint uobis &c. & uerbis
scīs reficiūt̄ & mala p̄dicatōis opa nō sequūt̄. O
quot sūt uerbosi. Nā totus mūdus plenus ē uerbis
& quasi ad hoc solū studere uidēt religioī istius tē-
poris ut discant loq̄ nō facere: ppter qd' figurant̄
p arborē illā cui dñs maledixit: q̄r nō hēbat fructū
ope: quē iesus esuriebat ī ea sed tñ folia uerbore
Ex cuius maledictiōe subsecutū ē q̄ & folia aruerūt
Prochdolor iā uidemus īpletū: q̄a q̄ deberent ef-
se exemplū aliōrū: sicut carent factis ita deficiūt uer-
bis: & circuentes p domos & plateas loquentes ex
hitu interno loquūt̄ de mūdo de guerris: de pti-
bus de nouis de truphis de inutilibns & uanis.
Propter qd' tūc & ī sermonibus uerba ipsorū sūt
insipida & arida: & qd' peius ē tales p̄dicatores lo-
quaces: p̄dicatores ueros persequūt̄ & ueraces. Et
hoc faciūt tā ex malitia qua obstinati odiūt bonū q̄
ex erubescētia quia p aptā uirtutē taliū suū uidētur
denudare defectū. Quātū enim dī stipula a sagit-
ta electa: tātū differre cognoscantur a ppl̄is istorū:
& illorū p̄dicatiū uerba. Nā hōrū uerba corda pene-
trāt: illorū uero aerē uerberāt: hōrū appetitū satiant:
illorū nausēā puocāt. Quod bñ signū uana uenatio
ipsius esau q̄ mane discursēs cū arcu & pharetra ue-
nationē accepit que bñdictiōe p̄ris n̄ meruit: quā
mīor frāt eius subripuit. Attēde lector: & p ea q̄
uides & palpas figurā exponas. Sed redeamus ad
textū: leuate ait iesus oculos uos & uidete. q. d. So-
li illi q̄ oculos mētis leuāt debite uerba mea pōde-
rant: & illi soli messē albescere ppl̄o cū cognoscūt
& p̄dicatiōis fructū in horreū celeste recōdūt. Ta-
les oparios desiderabat iesus & nos desiderare do-
cebat. d. Rogate ergo dñm messis &c. Vñ Augu.

sup. lo. In opus iesu feruebat: & oparios mittere dispoebat. Circa triū. s. circa p̄dicatores: p̄miū: attēde q̄ xps p̄dicaturus p̄miū oñdit p̄fēis d̄bē ēē mercedē etnā nō t̄pālē: cū dicit. Mercedē accipit & aggregat fructū i uita etnā. Et p̄ h̄ distiguit uanos p̄dicatores a ueris: & addit ut qui semiat siml̄ gaudeat & q̄ metit. Quia pp̄he seminātes xpi ad uentū in pp̄his q̄ gaudēt cū apl̄is in ch̄nsto iesu receperūt p̄missā.
 • Ut enī. d. Aug. disparis t̄p̄is labores hūerūt: mercedē accepturi siml̄ uita etnā: unde Inuidia p̄cul ē a sc̄is: q̄r metēs & feminās siml̄ gaudēt: cōtra consuetudinē t̄p̄alis euētus i quo m̄l̄ tū dolet seminās si metat ab alio. Et q̄r hoc sepe contingit iō addit & ad aptat xps cōe p̄uerbiū: q̄r alius ē qui seminat & alius ē q̄ metit: q̄r alius fuit status p̄riarcharū: Alius apl̄or: licet idē sit p̄miū: pp̄ qd̄ dicit. Ego mitto uos metere qd̄ uos nō laborastis. Quia p̄fectio quā messuerūt apl̄i de obseruatōe euangelice uite fuit p̄riarchis & pp̄his p̄dicta: t̄n t̄p̄aliū & martyrii onera sūt eis īpolita: i quibus laborauerūt portantes p̄odus diei & estus: A quoq̄ laboribus tāq̄ maturā messis uita apl̄ica fuit exēpta: ut merito dicat: Alii laborauerūt & uos & ce. q̄r status p̄fectionis & ad uētus iesu: cū multo labore q̄lī p̄ quedā semina occultatus fuit i illis i quibus darā cognitionē & p̄fectiōis sequelā sūt apl̄i introducti.
 • Vnde dicit. Criso. Ego misi uos metere qd̄ uos nō laborastis. q. d. ubi minor labor ē ibi maior delcātio. Ad hoc uos reseruauī & qd̄ labriosius ē hoc fuit pp̄hetarū. s. mittere semina.
 • Vbi nota quāta ē cōnexio statū corporis mystici: q̄r sēper p̄mus status respectu sequētis se hēt p̄ modū semis: & sequēs ad modū messis: ut se inuicē reuerēat & diligāt & īquolibet sit p̄rogatā sue uirtutis: unde & p̄mus status se hēt ad modū radicis: sc̄d̄us ad modū fructus ul̄ īseriōnis.
 • Et attēde & uide: q̄ sicut messis p̄cedit i sua uitate & fructu: seminatio uero i labore & sollicitudine pro fructu: Sic posteriores status sup̄sūt clariores i cognitionē: & suauiores i fructiōe: & iō leuiiores i obseruatōe: pp̄ sup̄abūdās adiutorū gr̄ie: un̄ cū minori labore altitudinē uirtutū obseruat: p̄ores uero sūt intēdētia desideri laboris & conatus ad statum sequētes: sicut imp̄fectio ad p̄fectionē tēdit. Et iō sicut dicit. Aug. apl̄i fuerūt messores respectu p̄ph̄e: sed sc̄iatores respectu statū sequētū. Licet autē pp̄ cōnexionē sui ad xpi p̄sonā apl̄i oēm p̄fectionē in xpi iesu p̄fecta imitatiōe messuerūt: q̄r t̄n usq̄ in finē tēp̄orē hāc i eccl̄iam nō trāsfundūt: ut patet p̄ t̄p̄alia q̄ possidet. Ideo status apl̄or quātū ad h̄ & totus decursus eccl̄ie se hēt i rōne sc̄is & labore sc̄iandi & anxie sollicitudinis p̄seruādo: quod oriē īspectu illius desiderabilis messis q̄ dabit uiris p̄fectis i f̄nouatiōe eccl̄ie cōtēplatiue exsufflatis de medio curis carnis & sollicitudinibus distractiuis: de quo statu desiderabili īpl̄ibus locis dictū est supra.
 • Pro quarto itroducendo estimo q̄ signū si gnoq̄ stigmatū xpi iesu fuit datū fr̄asco a cuius si gnato m̄l̄ tū decliarūt filii alicī: pp̄ qd̄ usq̄ adh̄ ē retardata p̄fco nōdū itroducta de p̄xio i electis semi-

nibus paup̄ibus & despectis: qui metēt p̄fectionē p̄missā: & eā in postēq̄ sc̄iabūt quibus repetēt oīa clarificato mō q̄ ab ip̄o iesu: apl̄is dicebat.
 • Isti ergo metēt labores quos eccl̄a seminauit i sanguine martyrū: i studiis doctore: inpenitētiis anachoritarū. In sollicitudinibus sc̄atorū p̄fificū: & i tota laboriosa pp̄agie p̄teritorū tēp̄orē. Que oīa in alta p̄fectiōne recipiēt p̄ sup̄abūdātiā. s. q̄ i iesu i eos diffūdet eos trāsfornās in amaritudinē sue passionis: & in altas cōtēplatiōes & uolatus seraphicos i gloriā sue deitatis. Quod oñdit fr̄as cōsignatio passionis p̄ alatū iesu i seraphi sp̄e appentē. Et q̄r sp̄us sc̄atus metēt plene illuat in cognitiōe dei & sui: q̄r h̄ndē dat. Idcirco hi singl̄r p̄rogatua hūilitatis fulgebūt: unde & si p̄ores sc̄ati maiora p̄cipiāt: sc̄ipos t̄n plenissima reuerētia illis subiiciēt eorū laboribus sed q̄ maxie xpi & apl̄or attribuetes q̄ tāta suauitate sp̄s metuūt. Propter q̄ hi singl̄r sc̄dm̄ expositiōne beati fr̄as cōsignati sūt illi minimi quos uice sui iudex iesus fidelibus exāindis oñdit i q̄bus pictatis opa ab eis recepisse se dicit quos p̄ hūilitatis p̄rogatua & plena refilitio i nihilū creature: non paruos: sed mimos appellat. Cuius formā fr̄as cōsignatus sequēs fr̄es suos appellauit miores. Ocū quāta suauitate audirē q̄ obseruatores euāgelii mimi fr̄atēsc̄i uel̄ nota rēt a mūdo. Et sicut descēdūt noīe: sic se sepelirēt i hūilitate q̄ hec uirtus est illa q̄ altitudinem metit diuine maiestatis.
 • Ad hoc at̄ itell̄m̄ neq̄q̄ altitudo sup̄bie: nec itell̄cū eorū q̄ i trā statuerūt oculos declinare: sed quos leuat hūilitas p̄ nihilū sui ad cognitionē dei: & hi albescere regiōes p̄ odorē ad uenietis status p̄dicti cōspiciūt & sc̄ipos pant p̄ insulsiōne. s. totalr̄ anihilare per imitationē iesu.
 • Nota ergo q̄ status cōuersionis eccl̄ie d̄ gētibus i apostolis & p̄mis cōuersis messis ē respectu ueteris testamēti & sc̄ianū respectu futuri status p̄fecte obseruatie euāgelii in eccl̄a reformata & cōuersione utriusq̄ pp̄li. Messis ē respectu p̄teriti decursus eccl̄iasticū & sc̄ianū respectu glorie padixi i cōsumatiōe sc̄i. Messis ē respectu oīū statūū p̄dictorū: sed maxie respectu tertii q̄r ad eius cōtēplatiōne plenius appinquat.
 • Ad hec autē ē intelligēdū: q̄ sicut apl̄is data ē noua eleuatio itell̄cū respectu ueteris testamēti. Sic & nūc uiris apl̄icis dāda ē sp̄ualis illustratio cōcordie utriusq̄.
 • Ad qd̄ itelligēdū nota quo il lustrationē noui testamēti resp̄cū ueteris. Og. describit sup̄ hūc locū. d. leuate oculos uestros. In pl̄ibus locis scripture hoc legit̄ iubēte nobis uerbo diuino extollere ac subleuare cōsideratiōes & cogitatiōes deorsū cōsitas nec ualētes erigi nisi eleuante illos iesu. Nemo enī i passionibus cōsistēs & uiuēs corporalr̄ hūc p̄positū seruat mādātū. Quā pp̄q̄ tal̄ ē nō uidebit regiones si albescūt ad messem: cū adest uerbū dei illustrās singl̄as regiōes scripture fecūdas i eius aduētū. Et ei oīa sensibilia sūt quasi regiones albe pate ad messē p̄sto exūtibz & leuati bus oculos rōne q̄ de qualibet ē: ut quibus fulgor ē recipiat p̄fuse uerbū ueritatis. Quia autē metit p̄edicās messes duplex hēt metēdo emolumētū unū

quod dū accipit pmiū: nūc dicit q metit mercedē ac-
cipit. Alterū qd seqt. **C**ōgregat fructū i uita eternā
Bonū hūc quēdā denotat intellectus: q ē fructus ex
ipā speculatiōe pueniēs. **A**rbitror aut q in quali-
bet doctria semināt q pncipia excogitat: q suscipiē-
tes alii ac ptractātes si qd noui poterūt expmē: cō-
iūgētes fructū iuētioni sue gratia posteris cā me-
tēdo: quali maturos fructus aggregēt. **Q**uanto
aut hoc magis i arte artū expedit contemplari. **S**i
qd seminātes sūt moyses & pphē pēnētes aduē-
tū xpī. Metētes at sūt aplī q xpī suscepērūt. **S**emē
at erat tota rō scdm reuelationē mysterii tpiū pēi-
tis obfucati silētiō. **R**egiones at: i. legales ac pphice
scripturē nōdū albuērāt his q aduētus uerbi neq̄
extiterūt capaces. **Q**uod at sūt serēs & metēs gau-
deatē cū puatio meroris & agustie i fūo sit se-
culo: dū tñ iesus trāsfigurēt i glā sū cū messoribz
Petro Iacobo & Iōāne Moysē & Heliā. Satores pē
gaudēt i uidēdo filii dei glā. **A**ttēde tñ si hoc
qd dico alius & alius itelligēt pōt pp aliā & aliā ui-
te cōuersatiōē i qua hoīes iustificati sūt ut liceat di-
cere. Aliū qd legiscultorē: aliū uero euāgelii & tñ
exultat sū dū idē finis ab uo deo p unū xpī i uno
spū scō reponit. **A**d labores at pphaz & moysi
uenerūt aplī i struētē dño iesu metētes ac in horrea
colligētes aīe sue itellcū i scripturis illoz recondi-
tū: & sēp q debite capiūt disciplinā pōz labores ad
maiore euidētiā trahūt n̄ tātū laborātes sūt q̄tū q
scia cōdiderunt: hec **O**rg. **E**cce p **O**rg. uide quō
illustratio aplōz fuit ad uidēdū xpī fidē & icarna-
tionē ipsius i lre ueteris testi decursu: & eis: messes
albefere fuit. Hec i scripturis dare itellixerūt mete-
re fuit credere fide p dilectionē opāte: & scire fuit
hoc aliis pdicare. **D**icit at q sciatōres & mēssores si
mul gauili sūt i glā reformati. **P**er oīa sūc itelli-
ge i tpiū istis scdm q huic statui cōgruit. **N**ā si
eū tūc mūdo misericordiē fuit data filii dei p sōa i
carne: illa cuius fide scīanda fuit ecclā cuius scīatōis
fuerat mā i pphīs tēta: q tñ iudeis cecis fuit clausa
Sic nūc dāda ē & i pte data ē pfectiōis xpī imitatio
ria uita scdm q a xpō pure aplīs fuit tradita: q qdē
ab eis pure seruata nō fuit plene ad hec tpa i ecclā
ppagata. **F**rāciscus ergo & eius legitia ples: &
alii huius mūdi plēi cōtēptores nūc metūt dā qd
usq̄ nūc i pōis singularibz q̄tū ad mltas pscōnes
eoz ē ppagatū occulte: & i utriusq̄ pagia testi re-
giōes albefcūt ad messē uel q nūc itelligūt humis
plene remuneratōis & pscōis tēpus ul̄ restare: sūc at
gaudēt & q mettēt: & q seiant. **Q**uia pfectō aplī
ca i his nouis aplīs renouata facit aplōs petrū &
paulū: & Iōāne & cetos gaudere i his nouis imita-
tōibus suis tāq̄ i legitia ple: & tāq̄ i his q metūt uī-
te pfectionē: de seibus fidei ab eis pdicatē q quidē
ondūt familiarissime appitiōes scē hōz pauperum
pīarche frācisco & eius cōmilitōi & scētationi pēi-
puo scō frī egidio uiro p oībus nri tpiis i cōtēplatiō-
ne extatico. **C**ui āno quo btūs p ex hoc mūdo
trāsīuit: iesus xpīs & scīssima mī eius & aplōz cetus
i medio eoz frāciscus a uigilia natitatis dñi usq̄ ad

festū scē appitiōis quasi quotidie appuisse dñr & ei
talia reuelasse q nris dñs fidē plenā dare uidentur.
Ut p hoc ondāt q hi sacri mēssores euāgelici statū
cū pmiis scīatōibz aplīs sūme cōcordi gaudēt leti-
cia quos & imitatō formi nūc uita. **S**ed redeamz ad
fatigationē iesu q nro amore ebrius de nra cōuersi-
one delcāt & recreat. **E**t sicut uidisti q samaritana
cū mltā pietate ē uenatus ut caper: sic & sepe econ-
tra aliquō obdurescere uidet: ut p sollicitū studiū ca-
piat ab eis & qrat auidius dū scēlōgare uī. **H**oc
tñ sciat aīa q̄cūq̄ sit illa q nulla qrit iesu: nisi p in-
fusiōē grē sue pmo sit a xpō ipsa q̄sita. **S**ed q ifūdīt
amore itumū & itnū accēdit desiderii sepe diffūat
dare appetitū: qd i chananea: **M**atth. xv. ap̄e mīa-
uit: ubi quasi sicut samaritana ipm fatigauerat disse-
rēdo cōuersiōē. **S**ic q̄si iesus chananea fatigat disse-
rēdo exauditiōē. **E**t ē status quē chananea rep-
sētāt sublimis menti & cruciatus q maxī dū dilcū
n̄ destituit subseq: nec ualet cōseq. **S**ed hec dilcī di-
latiō si pseuerauerit q̄rēs spōsa ad abūdātē ipsius co-
piā rumiāt: xpīs de hac chananea quattuor euāgeli-
ca demīat. **M**agnitudinē affe-
ctiōis demonstrat
Dilatiōē exauditiōis
Cellitudinē cōmēdatiōis
Plenitudinē satisfactiōis.
ctiōis demonstra-
tia: s. sollicita i secu-
tio: fortis exclama-
tio & cōpassiua pe-
titō. **N**ā sic **M**ar. dicit. **I**n domū ad iēsū accessit: illis
ei uerbū n̄ mīdit: sed q̄si fugiēs de domo exiit: hec i
secuta illū de finibus illis egressa fuit p quā sūgēt aīa
quo ad pns q pccm & pccī circūstātiā dimisit: & tñ
dei pmissiōē a diabolo mltis tētatiōibz & tribulati-
onibus molestāt: ex qbus i dei amore excrescēs for-
tius clamat. **S**ed attēde q si hec aīa esset plena re-
umate calamitatis: uel hīet os clausū negligētia re-
piditatis: ul̄ deficeret i uirtute amoris damat omī-
teret: qā nō posset. **H**ec. n. iiii. clamorē corporale ipe
diūt. **R**euma: oris clausio: & uirtutis defectō: q qdē
seruēs amor ab aīa q̄tūcūq̄ tētata excludit. **P**ro-
pt̄ qd cōpatiētes aplī p ea assumūt dñtes: dimitte
illā & c. **A**īe. n. p xpō pugnāti celestis militie adest
pīditiū. **S**ed uide q cōpassiue suā necessitatē allegat.
Filii mea male a demōio uexat: hec ē uolūtas filia
rōnis quā allegat male uexari q̄n tētat tētatiōē ho-
stili: ac p cōsequēs dī amatus fugere: & hostis adeē
qd aīa nūc sustinēs nō cessat clamare. **S**eqt scdm
f. exauditiōis dilatio: nā nō mīdit ei uerbū. **Q**ū du-
rū ē aīe i tētatiōē afflicte clamare & n̄ exaudiri. **T**ūc
enī aīa quasi i medio fluctuū tota cōfrigit: & quasi
se desiliat a dilecto arbitrat. **S**ed uide obdurescēt ie-
sū **A**legat aplī p ea q̄b mīdit multū dure. **N**on sū
īgt missus nisi ad oues q pierūt domus isrl. **Q**ū
durus ē hic sermo q̄n i amaritudie tēpestatis uidet
iesus mīdere aīe tribulate nō succurrēdo: quasi n̄ sit
de ouibus isrl. i. de numero elcōz. **S**ed ad lram uo-
luit xpīs dicere q pncipalr erat missus ad iudeos &
nō ad gētes. **S**ed tu aīa tmbulata nō discedas a cha-
naneē exēplo. **N**ā & ipsa fortius se īgessit: & quasi
pcurrens ad pedes iesu p̄sternit. d. dñe adiua me.
Sed multū obdurat iesus qā mltiplicata p̄ce: mlt-

triplicatur: negatio sed probatur hic sponsa uirum
sustineat uilificari & iniuriari a sponso quod super
omnia amarum est. **S**ed sicut probata fuit i damo
re feruens: i sequela diligens: in negatioe sustinens. Sic
iu rusa recepta humilis & patiens coprobat. Na si xps
uocat iudeos filios: hac & sui filios canes appellat.
Quod sepe xps tale misione aie tribulate scit facere
ut ea tantu i manibus hostiu sinat incidere: & tata
sui obduratione ondat: q. q. aie uidet q a spso au
diat q e pessima oim creaturag. **O** si uerbu de ore
dni sciat rape more chanaanee totu ut aptu fontē fa
cit: effluere iesu q sic ondit thesauros gre obferasse:
etiā inquit dne canis su. **A**ia mea dicas & tu ie
su. Canis su & imūda: & a te digna excludi: nec plu
mo petere magnitudinē panis integri: qr cōtēta sū
tuis minutis sagiari: da mihi nūc tue humilitatis ifir
ma cogitare: qr non peto psuptuose tue deitatis ar
chana penetrare: uolo sub mēsa dñorū edere: i terra
uilitatis mee: qr oibus electis uolo me supponere:
nec ipis me i aliquo cōpare. **V**idisti fidē pbatam
uiuā uerā & firmā. Audisti spsū obdurefcere: sed
nideas q pcedit de caritate qd ondit cōmēdatio.
Inquit mlier gīosa cōnubio: secūda utero: sedu
la misterio cōfidēs de amato: magna ē fides tua: qr
qd i mea humilitate ē mīmū: credis sufficere ad tue
salutis remediū: Magna ē fides tua q in obduratione
ne spōsi credis pmpitudinē tuā & medicinā reme
dii opportuni. Si hūeritis fidē ait xps qū granū si
napis. i. in me qui exterius sū humilis despectus & p
uus: Interius tñ deitatis uirtute magnus: dicetis hu
ic mōti mihi. s. q sū mōs factus de lapide sine mā
bus absciso. Trāsi hīc & trāsi: de aduerlitate ad p
spitātē: de tribulatioe ad cōsolatiōem te trāsi facit.
Plenū gaudium: quietatio desiderii: & plena
posseffio spōsi: hēas igit p reglā: q tētationes ele
ctorum sunt maxime promotiones & purgatio
nes eorum & hūiliatio tribulōnis ē ad uerā hūilita
tē uiatci. Na nisi fallor supius distinxi dñam hūili
tatis & hūiliatiōnis. Optimū uero signū uicitatis
spōsi ē pfūda hūiliatio quā cōcoitat hūilitas. **E**ti
eadē aia sepe xps in se i septatiōem samantane on
dit qua aia eū fatigat eius inspiratiōibus nolēs acq
escere: & obdurationē chanaanee que uidet sequēte
se fugere. Sed si fatigatiōes corporales spōsi sui ie
su aia uoluerit colligere: & cū afeū rūinare: patiē
portabit si eam pmittit spōsus affligi: imo ipe met
uidet eā tētationibus & tribulatiōibus fatigare.

¶ Iesus pro nobis indigens cap. ix.

Inter ceteras uirtutes quas dei filius iesus
ex alto deitatis secreto attulit mūdo: ē alti
ssime paupertatis amorē: & ipius paupertatis
obseruatiā i se & i sua mīe scīssima qd quidē facto
ondit: uerbo pdixit: & disciplis maxie aplis obser
uandā siūxit. **E**t qr quasi totū pñtis tpris malū pp
falsificatiōem paupertatis iesu & sue dulcissime mīs
mūdo euenit. Idcirco hoc capitulū plixius extēde
tes pp dulcedinē maxie paupertatis & necessitatem
clarificādi eius despōsatiōē a xpo. xviii. ptibus po
test distigui. In quarū pma ondit quō iesus xps &

eius piissima mī hac tāq suā progatiuā ppā serua
uerūt: siml cū hoc declarātes q est illa paupertas q p
pe dicit euāgelica. In secūda ondit q iesus eā i po
luit aplis sub pcepto. In tertia excluditur fallā ulus
opulēti ab euāgelica paupertate. In qta iterū hec pau
ptas auctoritatibus approbat. **P**ostea secūt. xii.
instātie cōtra eā: & ipax sol ones: q siml cū pdictis
faciūt ptes. xvi. pms. xvii. eius duodena progatia
mīat. xviii. p ples simludies & auctoritates paup
tis glia cōmēdat ad ānūciādū māfuetis. **C**irca p
mū scias q xpm paupertatē pdicaturē & obseruaturē
siglānter pdixere pphe: unde: Isaias. lxi. sup me: q
unxerit me: milit me. **E**t q pfectio xpi singlānt ad
paupes deberet trāsiūdi qd Esa. xxix. dicit. Paupes
hoies i scō i srl exultabūt. Et dauid i eius psona & i
laboribus a iuetute mea paup sū ego. ps. lxxvii. **E**t
ps. lxxi. Qui totus ē de xpo. Deus iudiciū tuū regi
da: singlānter ondit q p paupibus xps uenit. **E**t q
hec uirtus singlānter esset pdicāda in suo aduentu
ipe ihs ondit cū loāni post mīta miraculoge signa:
papuū sui ad uētū signū intulit. d. paupes euāgeli
zāt: hoc dicebat iō pp qd pdicare uenerat. Na q re
gnū celoz pdicare uenerat rōnabilē uoluit terena
cōtēnere: pp qd & aplis dicit. ii. **C**or. viii. Sicut gra
tiā dñi nñ iesu xpi: qm cū diues eet pp nos egēus
fcūs ē. **X**ps ergo fūdamētū relōnis xpiane pau
p in se ē uoluit: hic onis q fides q p dilectiōem op
at: quāto plus crescit: tāto plus sepat a terrenis. **C**u
piditas at oim maloge ē radix: quā quidā appetētes
etraueit a fide. **T**hy. vi. Ex hac qppe radice cū āne
xa supbia: uniuerla mala ongīe: fomētū & incremē
tū suācipiūt: pp qd ciuitatis babilōnice fūdamētū
eē ab angelo phibet. **E**t ideo benedictus iesus qui
in hoc apparuit ut dissoluat opera diaboli opposi
tū cupiditatis paupertatem altissimā perfectionis
instituit fundamentum: unde super. **M**at. **E**cce nos
reliquimus omnia & ce. dicit. **B**ernardus. Optime
& non ad insipientiam tibi: nam & mundus trālit
& cōcupiscētia eius: & re. iquere hoc magis expedit
q relinqui ab eo. **E**t qr cupiditatis uicū radicat
in nō ordinato affectu mētis: occasiōē uero & fo
mētū sumit a rebus extra posseffis: gēma hec oim
maloge āputat cupiditas: & babilōis euerit fūda
mētū. **P**ropē qd pfcōis euāgelice p quā xpo cō
figuramur ipa paupertas spūs scdm quādā analogiā
& coherētiā ad fidē & caritatē radix ē fūdamētū pp
qd xps pfectiōis magi noue ihs m descēde is de
celo fūdamēta piciēs a scē paupertatis excellētiā sup
sit iniciū. d. **B**eati paupes spū qm iporē ē regnū ce
loz. **M**at. v. **D**eīde tmbuēs de pfectiōis aggressi
ōe cōsiliū pmū ad hāc suo iuitat exēplo. d. Si quis p
fectus ē. Vade & uēde oīa q hēs & da paupibus: &
hēbis thesaurū i celo & ueni seqre me. **M**at. xix. quē
locū tractās: hiero. iēplā ad dmetnadē ait. **A**plia fa
stigi ē pfcēq uirtutis oīa uēdēt: paupibusq distri
buere: & sic leuē atq expeditū ad celestia subuolare
Cū autē circātpaliū posseffionē duo cōrigat cō
siderat dñiniū. s. & usū: ut quifus ānexus necessano
uite pñti usus dico facti nō uitis: euāgelice pfectio

nis ē possessiones terrenas q̄tū ad dñiniū p̄petatē & ius utēdi reliq̄re usū uero nō oīo reliq̄re seu reicere sed artare tantum q̄ sit extreme paupertatis que ē euāgelica ac dāge isigne. Iuxta illud. **Ap̄l̄i Thy. vi.** hñtes alimē a & q̄bus tegamur his cōtēti simus. **Ex** his pōt colligi euāḡlice paupertatis rō: q̄ ip̄a ex excessu seruētis amoris ad xpm̄ ihm̄ imitādū ē uirtus tp̄aliū abdicat̄ia bonoḡ: q̄ q̄s nihil pp̄ū habēs sustētāt de n̄ suo. **Noc** at̄ dupl̄r cōtigit. Cū .n. sit duplex rex dñiniū: p̄uarū. s. & cōe: unū qdē spectās ad dē n̄iatā p̄sonā: alt̄ū uero ad det̄miatū collegiū. Et cū p̄mū abdicari possit scd̄o remoto: possit et̄ abdicari scd̄m cū p̄mo. **Duplex** ē scd̄m h̄ p̄fessio paupert̄is: una qdē q̄s oīū tp̄aliū abdicato p̄uato dñiniū sustētāt de n̄ suo. i. n̄ sibi pp̄o: nec suo collegio: tñ iur̄ cū aliis d̄ collegio suo possēsso. **Alia** uero ē q̄s oīum rex abdicato dñino: & oī iure tā p̄p̄o q̄ cōi sustētāt de n̄ suo. i. nec sibi p̄p̄o nec suo collegio i cōi: sed alieno: pie tñ sibi ab alio p̄ sustētatiōe collato. **P̄ia** paupert̄is forma p̄cessit i turba credētū: de q̄ i actibus dī. **M̄ltitudi** nis credētū erat cor unū & aīa una: &c. **Quē** scripture locū tractās **Hiero.** ad **Demetri.** ait. In actib. ap̄loḡ: qñ dñi n̄n̄ ihu xpi calebat cruor: & feruebat recēs fides i credētibus: uēdebāt oēs possessiones suas: & p̄cia eorū ad ap̄loḡ p̄bebāt pedes: ut onde rēt pecūias eē calcādīs: & dabāt oībo put cuiq̄ opus erat. **Hic** et̄ fuit tradita forma eccl̄iastice seu cenobice uite. Iuxta qd̄ glo. **Bede** dicit ibidē. Qui ita uiuūt ut sint eis oīa cōia: i. domo cenobite uacat. **Scd̄m** at̄ paupert̄is exēplū p̄cessit i uita apostolorū: qd̄ p̄fcoīs magi eisdē instituit: qñ ip̄os ad p̄dicādū misit: sicut legit̄ i **math. x.** Nolite possidere aur̄: neq̄ argētū &c: dignus ē. n. oparius cibo suo: ubi glo. Prope modū necessaria uite āputat ne ul̄ euerēt de crastio: q̄ docēt oīa regi a deo: nec ip̄sa necessaria: nec celariū secū hēant: nihil p̄ uestimentū: nec et̄ mīma. In his igit̄ uerbis dñs ap̄lis & p̄dicarionibus ueritatē extreme ac penuriose paupert̄is formā obseruādā ip̄ōt q̄tū ad carit̄iā nō solū p̄fessionū: sed et̄ pecūiay & alioy mobiliū: ut tanq̄ uen̄ paupes i sūma rex cōstituti p̄eunia: carerēt pecūiis: alimēta n̄ ferret̄: s̄plici uestitu cōtēti eēnt & si ne calciāmētis icederēt. **Quod** at̄ ih̄s illā seruauerit: ondit̄ cr̄i. sup̄ **mat. omel. xxii.** Ne possideatis aur̄: neq̄ argē. igit̄ neq̄ p̄a i uia. **Quia.** n. p̄ opa eā ondit̄ tūc iā & legis latōne q̄ ē a uerbis ualidiorē iducit qñ & facilis susceptibilis sermo scūs est opibus suis p̄us crucificatus: ubi sibi ondit̄ p̄ opa. **Audi** eum dicētē. Filius hoīs nō hēt ubi caput suum recliet. **Nec** i hoc fuit solus: sed & discip̄lis suis tribuit hanc appedissā: i. onsiōne scd̄m p̄piā: hec **Criso.** Glo. et̄ sup̄ illud **math. v.** Vulpes foueas hñt: & uolucres celi nidos. **Quid** me p̄ lucra sc̄li uis seq̄: cū ita sim paup̄: ut nec hospitii qd̄ meū sit habeam. **Quod** si forte q̄s dicat nō pp̄ū hūisse hospitiiū: sed cōe. **Obuiat** idē **Criso.** i. sermoe de p̄ditōe iude. **Quos** igit̄ p̄ciososq̄ marmoy pōpa delectat: cognoscāt xpm̄ dñm oīum: q̄ locū i quo caput re

claret nō hūit: & ideo discip̄l̄i ip̄m intro gāt & dicūt. **Vbi** uis pemus tibi ut māduces pasca: hec **criso.** **Sed** si xps hūisset domiciliū cōe id discip̄l̄i nō ignorasset: sed & xps loco non caruisset ubi caput rediaret: & pascha cōederet. **Altissima** quoq̄ q̄ dñi paupert̄e declarās **Hiero.** ad **Nepocianū** ait. Turpe ē an̄ fores sacerdotis dñi crucifixi & paup̄is q̄ cibo quoq̄ uescebat aliēo: liētores cōsulū & milites excubat. **Fuit** q̄ xps uere paup̄rimus alieno cibo s̄stētatus. **Noc** ip̄m **Bea.** i. quodā sermoe. **Cū** scūs eēt ih̄s anoḡ. xii. dicit ap̄te. **U**t te dñe p̄ oīa n̄re paupert̄e cōformares: & oēs uite n̄re calamitates suscipēs: qñ unus i turba paup̄ū stipē & elemosynā seriat̄ p̄ ostia māducabas. **Quis** dabit me buccellay medicatay p̄cipē fieri: & illius dñi edulii reliq̄is sagiari. **Anselmus** quoq̄ i lib. d̄ sacramētis Paup̄ ita fuit ih̄s: ut uēiēs i mūdū nō i sua sed aliēa domo nasceret̄: & natus pp̄ iopiā loci i p̄sep̄io brutorū aīaliū p̄ceret̄: & uiuēs n̄ hēret ubi hitaret. **Nec** moriēs un̄ nuditatē suā tegeret: **Nec** mortuus un̄ i uolueret̄: nec sep̄l̄ chr̄ū aut locū ubi corpus mortuum locaret̄. **Ex** his colligit̄ q̄ xps paup̄ fuit i ortu: paup̄ i uite p̄gressu: paup̄ i exitu. **Sāc** ut hāc paupert̄e amabilē redderet mūdō: paup̄rimā elegit mat̄re: paupert̄is descūs uolūtariē sustinuit: & ut paup̄ & iops discalciatus icessit. **De** paupert̄e nāq̄ matris eius dicit **Beda** super **Matth̄**: exponens illud: **Si** quis mihi ministrat me sequatur. **Cōsideremus** igit̄ qua uia graditur: ut sequi mereamur. **Ecce** cū dominus sit: & creator angelorum suscepturus naturam nostram: secundum quā in uterum uirginis uenit. nasci tñ in hoc mūdō per diuites uoluit: pauperes parentes elegit: unde & agnus qui pro illo offerretur defuit: columbarum pullos & par turturay ad sacrificiū m̄ iuenit. **M̄is** cōcordat **Criso.** sup̄ **mat. omel. viii.** Panēs qdē maria filiū confestū illū i p̄sep̄io redinauit: q̄a multis cōueniētibus p̄pter descriptionem non erat locum inuenire. **Sed** quid defuit qui suāsit magos adorare: nihil enī sensibilibus magnum erat illis: sed p̄sepe & tuguriū & mater paup̄ & nuda: magorum uideas p̄phetiam. **Idem** quoq̄ in omelia epyphanie ad magos loquens dicit sic. **Viderunt** pandochium tenebrosum & sordidum magis animalibus q̄ hoīb̄s aptum: in quo nemo erat contentus secedere: nisi itinerum necessitate coactus: matremq̄ eius uix tunicam habentem unam: non ad ornatum corporis: sed ad tegumētum nuditatē proficientem. **Quod** autem pauperime uixit dicit glo. super primo **Matth̄i** uigesimo secundo. **Circumspectis** omnibus si quis eum hospitio reciperet: tante ei paupert̄is: & ita nulli adulatus fuit: ut i tāta urbe nullum inueniret hospitium. **Super** quem locum etiā **Beda** i ongiali dicit. **Intelligēdū** ē q̄ tāte paupert̄is dñs fuit ut in urbe maxima nullum hospitium: nullam mansionem inueniret: sed i agro paruulo apud lazarus sororesq̄ eius habitaret. **Constat** igit̄ q̄ xps n̄ solū hospitio sed etiā pretio quo illud cōduceret caruit: tūc necessitate cōpulsus

de ciuitate exiit illo uidelicet die quo eadē urbē tā q̄ rex a fello uectus intrauit: hoc ip̄sū & glo. sup̄ illud Io. xiiii. Venit. n. p̄nceps m̄di huius & i me nō habet q̄c̄ exp̄siliū asserit. Nō uult dñs habere quod p̄deret: paup̄ erat ne hēret diabolus q̄d auferret: sed oē tēporale siue cōe siue p̄p̄m: & auferri p̄t & p̄di: tādē ut paup̄ discalciatus incesit. Vestimentis uero necessariis carere nō potuit: uolens tñ sūme in paupertatis nuditate uitā cōcludere nudus elegit in cruce p̄dere.

Secūda pars q̄ paupertas fuit ip̄osita ap̄stolis sub p̄cepto.

Quia uero maḡ paupertatis iesus hāc p̄ nobis sic penuriosā paupertatē assūpsit ut p̄fectionē huius uirtutis i se oñderet & nobis exēplo mōstraret. Iō sc̄is ap̄lis tanq̄ sue sc̄itatis imitatoribus p̄fectis hāc extreme paupertatis formā seruā p̄cepit: sicut i euāgelio legit̄ Mat. Mar. & luc. Nā Mat. x. dicit̄. Hos. xii. milit̄ iesus p̄cipiēs eis. d. In uia gētiū ne ābulaueritis ubi p̄missa forma paupertatis describit̄. Et i p̄ncipio. xi. ca. Et factum ē cū cōsumasset iesus p̄cipiēs. xii. discipul̄ ubi sp̄s s̄ctus p̄ os Mat. exprimit̄ i p̄ncipio locutiōis & i fine q̄ paupertatis p̄fectio ip̄osita est a x̄po iesu ap̄lis sub p̄cepto. Licet āt ex textu sit certū & euidentis nō si maligne sensus l̄e distrahāt: ad oē tñ dubietatis scrupulū āmouēdū sc̄ōḡ auctoritatib̄s cōfirmet̄. Nā sup̄ illud Mat. Nolite possidere auge dicit̄ Crisostomus. q̄ m̄ltā p̄ hoc unū eis mādāt. p̄mo q̄dē nō susp̄ctos faciēs ap̄los: sc̄do āt ab oī eos erūēs sollicitudine ut uacatiōem oēm sermōi tribuāt: tertio docēs eos suā uirtutē hoc eis: & postea dixit. Nunq̄d aliqd̄ uobis defuit q̄n̄ m̄si uos nudos & discalciatos. Et i orbē terrarū doctores erat missurus: p̄p̄ h̄ āgelos eos ex hoībus ut ita dicā cōstituit ab oībus absoluēs eos uite sollicitudinē. Et post intende quā r̄ oībus eos denudās oīa eis dedit p̄mittēs in domibus eor̄ q̄ docēt̄ p̄manere: & nihil h̄ntes in troire. Si āt i aliena patria existēs ut apud ignotos abeūtes nihil āpius oportet peti quotidiano cibo: m̄ltō magis domi manētēs hucusq̄ Crisostomus. Idē quoq̄ omelia ultima sup̄ Mat. Si bonū eet aurū hēre: hoc utiq̄ dedisset ap̄lis x̄ps q̄ ineffabilia eis tribuit bona. Nūc āt nō solū nō dedit: sed ēt hēre p̄hibuit. Iōq̄ petrus nō solū nō uerecūdatur sed decorat̄ ēt in paupertate. d. Argētū & auge nō est mihi &c. Sup̄ p̄fatū locū Mat. Rabanus i ongiali sic ait. Cōsequēt̄ h̄ p̄cipit euāgelizatoribus ueritatis q̄bus añ dixerat. Gratis accepistis gratis date. Si. n. sic p̄dicat ut p̄miū nō accipiat auri & argēti: sup̄flua ē auiditia argēti: nūm̄or̄q̄ possessio. Nā si hūisset aurum uel argētū uiderēt̄ nō cā salus hominū: sed lucrī cā p̄dicare. Idēq̄ subiungit q̄ ditiās renūciauerat p̄pe modū necessaria uite āputat: ut ap̄li doctores uere religiōis q̄ docebāt omnia gubernari diuinā prouidentia seip̄s oñderent nil cogitare de castino. Ex hoc p̄cepto arguit p̄hos q̄ a uulgo uocātur barozite uenus atropite: q̄ cōtēptores seculi existēs & oīa p̄ nichilo ducēs celaria secū uehāt

His ēt Beda sup̄ Mar. consona dicit̄: p̄cepit eis ne q̄d tollerēt i uia nisi uirgā tm̄. Tāta inq̄ p̄dicatori debet ēē fiducia in deo ut p̄ntis uite sūptus quis n̄ p̄uideat: tamē sibi eos nō deesse certissime sciat: nec dū mēs eius occupat̄ ad t̄palia: minus aliis p̄uideat et̄na. Idē paulo post subdit. Illa ap̄lis loq̄bat̄ ut securi nō possiderēt: nec portarēt huic uite necessaria nec magna nec mīma. Iō nō posuit hic uirgā ostēdēs a fidelibus oīa deberi ministris suis nulla sup̄flua querētibus. His cōcordat Ambrosius sup̄ illud Luc. Nil tuleritis i uia: nec uirgā: nec perā: nec panē nec pecuniā: quālibet debet ēē q̄ euāgelizat regnū dei p̄ceptis euāgelicis designat̄: ut sine uirgā: sin perā: sine calciamentis. i. subsidii sc̄laris admicula nō regēs fideiq̄ totus putet sibi quo minus ea requirit magis posse subp̄e. Ad q̄d ēt facit q̄d ab eodē d̄r̄ s̄r̄ illud Luc. Nolite portare sacculū neq̄ perā. Si prohibemur auge possidere q̄d eripet̄ apostolus petrus p̄mus executor dñice sn̄ie: ostēdēs nō i uanū accepisse dñi mādātā cū posceret̄ a paup̄e ut ei aliqd̄ pecunie largiret̄ ait. Argētū & auge nō habeo &c. tñ nō tā i hoc gl̄iat̄ petrus q̄ auge & argētū nō habet q̄ q̄ seruet̄ dñi mādātū q̄ dicit̄. Nolite possidere auge: hoc ē dicere. Vides me x̄pi discipulū: & aurū a me requis: Aliud nobis multo p̄ciosius auro dona uit. Cui cōcordat q̄d dicit̄ Aug. de mirabilibus sacre scripture. In excusatiōe igit̄ el̄yne & paupertatis p̄fessione petrus paralitico ait. Surge & ābula: illud magistri seruās p̄ceptū. Nolite possidere auge neq̄ argētū. Qui enim soli deo seruierat de siquo māmona expeditus fuerat uerbo impi morbo ligatū cito soluebat. Hoc ip̄sū Ber. ad Euge. li. ii. confirmat. Ille locus in quo otio: ubi sedula uiget sollicitudo oīnm eccl̄iar̄. Nā q̄d aliud tibi dimisit sc̄us ap̄ls: quod habeo hoc tibi do. Quod illud meum. Scio neq̄ aurum: neq̄ argētū: cum ipse dicat aurum & argentum non est mihi. Et infra. Esto q̄ alia quacunq̄ ratione hoc tibi uendices: sed non apostolico iure. Nec. n. ille tibi dare potuit q̄d non habuit. Idip̄sū Hiero. ad gerūtīā dicit̄ expressius: Apostoli in toto orbe peregrini: non es in zona: nec uirgam in manu: non caligas habuere in pedibus. Criso. ēt de laudibus pauli. Paulus inq̄ pecuniā nō possidet. Nam ipse hoc testatur: usq̄ i hanc inq̄t horam esurimus & sitimus: & nudi sumus & colaphis cedimur. Quid dico pecuniam: cum ille necessarium sepe non haberet cibū. nec q̄d se circū daret uestimentū. Ex p̄dictis auctoritatibus frater Bonauētura cōcludit sic septimo cap̄lo apologie sue: cuius capituli titulus ē Rubrica. Quod uoluntaria & penuriosa paupertate sūdamē tum euangelice p̄fectionis isfruitur: & que hic pos sunt uideri cōtraria dissoluntur.

Concludit igitur sic. Ex his omnibus aperte colligitur scriptā paupertatis formā: qua nihil possidetur: nec in proprio: nec in cōmuni: & in summa rege penuria uiuit ap̄lis fuisse p̄ceptā: & ab eisdem seruata: h̄ p̄dictus doctor.

Tertia pars cōtra cōtēnētes usum pauperem.

Mor ergo un̄ meis t̄pibz h̄i mōstruosa: & cōtra dēā scōgē doct̄ia: q̄ usus paup̄ nō i-
cludit̄ i uoto p̄fcois euāglice: & i p̄fessioe
altissime paup̄tatis a x̄po doct̄e: & apl̄is ip̄sitate: et
a brō frācisco i regl̄a p̄misse. Sed uideo q̄ ide pro
cessus: ide & alia mala his t̄pibz i mūdo uenerūt a
f̄tate r̄ionis & appētie hypocritalis: q̄ ad tātum
malū p̄uēt: ut nō sufficiat eis laxate uiuere: quim-
mo ne i sua trāsgressioe appeat degeneres filii: pau-
ptatē euāglicā ab eis i relaxatiōe uiuendi q̄li ex oī
p̄te p̄strata nitūt puerse & ip̄ie puerter i mō docē
di & dicēdi. d. q̄ paupes uti rebus nō ē de suba euā-
glice paup̄tatis. qd̄ t̄n ridiculosū ut mihi: q̄ n̄ solū
sapiētibus & doctoribus i sacra scriptura: sed et pu-
ro q̄ oībus sc̄aribus appere debeat mōstruosum.
Quis. n. unq̄ audiuit q̄ t̄palia ab aliquo reliquant̄
ut fugiat usū paup̄ & heat opulētum. Et q̄re dili-
gūt ip̄ie: & cōtra dei p̄ceptū ab auaris: nisi q̄ p̄ eas
arbitrat̄: licet f̄lo se posse oēm idigētiā fuger̄. Et li-
cet avari aliquo mō stricte utat̄ rebus: hoc non ē q̄
usū p̄uiofū diligāt: sed q̄ ditias cōsumi formidāt
un̄ si hoc n̄ timerēt n̄ subest rō q̄re nō semp̄ ex eis
usū opulētū h̄nt. Vele ergo abūde uti rebus: & ni-
hil deficēt: & cū h̄ se paup̄ euāglicū dicere uideat
q̄tā blasphemīā x̄po & apl̄is ip̄sitate: q̄ eū talē pau-
ptatē docuisse asserit. Ad illud at̄ malū ducit longa
trāsgressio. Iustū. n. ē ut q̄ diu i trāsgressioe p̄ opera
fuit: adhuc iuste deducat̄: ut male seriat i doct̄iam
qd̄ figuratū fuit i illa ficulnea. Et hoc maxie cōtin-
gūt q̄ sc̄itatis p̄suptio & uite relaxatio cōiūgant̄.
Ne. n. ex relaxatiōe uilescāt suor̄ uitioz fōmē-
ta sub uerboz iuoluntōe dogmatizant̄ & trahētes
eos affcū concupie ad sua fouēda ip̄fcois scripturā
nitūt attrahēt repugnātē cōdescēsiōibus x̄pi: quas
aliqui legūt sc̄as ad cōfortādū ifirmos ad suā nutriē-
dā caliginē abutētes. Quor̄ sermo nō ut tuba
apl̄ica dare itōat ueritatē: sed ut cācer serpit q̄li i q̄-
busdā specubus subteraneis uenenū ip̄fcois sub
noīe discretiōis i auditores trāsfundēs. Et q̄ illos
ueros x̄pi discip̄los q̄ usū paup̄ obseruat̄: & ab eis
obseruadā sub uiculo p̄fessiois: asserūt ip̄onēt ob-
seruatoribus euāglice regl̄e rē p̄clī p̄cipitū nō uir-
tutis: q̄ ex hoc seq̄ret̄ q̄ q̄cūq̄ r̄cipit bonū prādiū
in domo diuitum: tūc nō seruat paup̄ usū: & ita
fragit uotū: & cōmittit mortale p̄c̄m. Et q̄ iacet in
domo aluius diuitis i p̄c̄ioso loco: & q̄ stat cū re-
gibus: p̄ncipibus cardinalibus: & prelatis aliis non
seruat usū paup̄: cū uiuāt de illoḡ opulētia dñor̄
& multas tales adducūt istātiās. Ex q̄bus seq̄t̄ pau-
p̄ usū eē re p̄cipitū & i obseruabilē: & p̄ hoc ui-
rii & n̄ uirtutis. Ad cl̄ificationē ergo huius facti
paup̄is usus dicūt paupes euāglici: q̄ nō fuit itē-
nō paup̄tatē docētis & seruātis x̄pi ih̄u: nec scōrū
apl̄oz eius: nec sui inuouatoris frācisci: q̄ usus pau-
per accipiat̄ i uoto p̄fctis i attomo idiuisibili & i-
cōmutabili: ut sēp eodē cibo: eodē idumēto: eodē
utat̄ hitac̄ oīll̄ p̄ oīa sēp cōformari: sed usus pau-
per hēt mediū uirtutis: qd̄ mediū nō sēp destruit̄
uno actu q̄licūq̄: sed isto modo usus paup̄ semp̄ ē

de necessitate euāglice p̄fcois: ut neq̄ extitatio sa-
piētis & eius iudiciū sic ferat̄ sup̄ uitā p̄ficiētis pau-
ptatē euāglicā q̄ p̄elatis circūstātiis p̄lōe sanitate:
egritudie debilitate roboi & statu cōis officii i quo
occupat̄ p̄ salute aiāz & uitā eius: iudicet̄ merito
paup̄ usus & nō diues: p̄uiofius & nō opulētus.

Quod si sapiētis iudiciū nō possit sic ferri super
uita tal̄ p̄fctis: quāmo ex sue uite excessu heat iu-
dicare eū usū opulētū & nō paup̄: tūc status eius
ē p̄iculosus: & hoc itelligē de cibis: uestimentis: &
hitac̄is: i q̄bus cōiter cōuersat̄ talis p̄fessor: sicut
sūt loca q̄ p̄ eoz hitatiōibus cōstruūt: tunice lecti
q̄ & q̄ p̄ eius usū sūt. Cibaria q̄ sibi ordianē i suis
hitatiōibus p̄parāt: ut ē filia oīa q̄ p̄ suis coibus usū
bus h̄nt. In q̄bus oībus flucei dnt austeritas: uili-
tas & paup̄tas sc̄dm gēdū utētis: utibilis & usus.
Propt̄ qd̄ patet q̄ fatāstica ē illa istātia q̄ sup̄ius fe-
rebat̄ de uno bono lecto ul̄ prādio i aliena domo
Nā ad usū paup̄ spectat̄ hūilit̄ suscipe illud quod
paup̄ibus mīstrat̄. Vnde & x̄ps dixit apl̄is. Edētes
& bibētes q̄ apud illos sūt: qd̄ frāciscus repetēs di-
cit i regl̄a de oībus cibis q̄ appo. e. l. m. quod n̄ de-
uiat a cōi statu paup̄ huius mūdi: q̄ i aliēis domi-
bus sepe abūdāt: & i suis tuguriis paup̄ime ui-
uitat̄: licet magna sit dñia it̄ paupes quos facit ne-
cessitas: & quos sc̄i euāglici facit charitas. Primise-
pe dū abūdāt se igurgitāt: sc̄di sēp secū sue paup̄-
tatis amorē portāt: & ideo ubiq̄ sūt paupes & tē-
pati: pp̄ qd̄ nō sūt tales admodū glutonū q̄ libet̄
circūit domos diuitū: ut impleāt uētrē suū: quāmo
si ad tales dediant hoc faciūt exēplo iesu x̄pi: q̄ nō
uēit uocare iustos sed p̄cōres ad p̄niam. Et sic tem-
pate illoḡ bōis utūt̄ q̄ eoz accēsus ab ip̄sime r̄di
uitibus si uolūt eoz signa p̄fcare magis zelo salu-
tis eoz ascribit̄ q̄ ifrunito aio ip̄utet̄. Cuius uir-
tutis multi hodie q̄ se p̄dicatores ueritatis iactant
cōtraria exēpla mūdo trāsmittūt: ueri aut̄ paup̄tatē
amatores i aliēis domibus q̄tū p̄nt sup̄fluitatē rep̄-
mūt: & i hitaculis eoz usibus a fidelibus cōcessis:
sc̄e paup̄tatis strictū usū custodiūt. De his uero
q̄ morāt̄ i curiis q̄buscūq̄ p̄ obediētiā. s. suor̄ pla-
toz eos iuictos districte cōpelli cōtigit: dicēdū q̄
ip̄is nō ē mora dānabilis sed actus uirtutis: q̄ illis
dñis cū q̄bus morant̄: sint paup̄tatis p̄dicatores p̄
exēplariatē op̄ez: & sic se ondat̄ ueros mūdi cōtē-
ptores. Si aut̄ eoz morā i curiis p̄curēt: & sicut
sc̄clares ibi alii clerici uel laici comessatiōibus ua-
cēt: & sic a penuriose paup̄tatis austeritate declinat̄
qs dubitat q̄n sicut paup̄tas ab eorum uoluntate
discessit: sic & in eoz operibus penitus euanescat.
Vnde i eoz typo q̄ flagellādī erat̄ i mēte a d̄mo
bus trāsgressoribus offēlage p̄ eoz frāciscus flagel-
latus corpe letet̄ i domibus magnatoz. Quādo
at̄ paup̄ usus ex regl̄a br̄i frācisci apte clarescit i tex-
tu ip̄eū h̄ntis ocl̄os mētis. Infra t̄n abūde pbabit̄
dū de ip̄ius p̄fcoe sp̄alius agei. Sed nūc t̄m dixisse
sufficiat. T̄n attēde q̄ fr̄ Bonauē. in tota apologia
sua nō q̄lēcūq̄ paup̄tatē defēdit: sed illā quā uocat
p̄uiofā & euāglicā q̄ ad attū necessitatē usū seruā

dū se noto astruxit. Et hanc asserit xpi eē & discipu-
lorū eius: & beati francisci: & sue scē regule p̄fessore
Et hoc patet i toto discursu libri istius. Et de hac di-
cit sic eiusdē libri ca. xii. aliquatūli añ mediū. Euan-
gelica uero paupertas p̄ eo q̄ ad eternā sp̄e subleuat
tanq̄ q̄ i celis totalit̄ thesaurizat perfecte eā p̄mitti
suadet oībus t̄palibus debere nudari q̄tū ad effectū
atq; dominiū & arta sustentatiōē necessitatis eē cō-
tētū quantū ad usū & hic ē ipsius modus siue regu-
la: q̄ sic relinquat dominiū q̄ nō reiciat usū: sic re-
tineat usū q̄ nō reseruet dñiū. Sic artitudine usū
seruet q̄ sustentationē uite necessariā nō deuitet. Sic
necessitati subuēiat: q̄ ab artitudine nō recedat: hec
dēus doctor: q̄bus nil datus ad p̄positū scribi pōt.

✠ Quarta pars ubi pbat̄ paup̄ usū & paupertas.

Sed iā ueritatē hāc sic lucidā p̄ tenebras
palpabiles huius tēporis iteq; auctorita-
tibus fulciamus. Et pbemus q̄ hec penu-
riola paupertas a xpo & eius discipulis seu aplis cō-
sulitur assumēda tāq̄ perfectiōis uia ab his q̄ uolūt
eoz uestigia imitari: qd̄ claret i cōsilio adolescenti
dato i Mat. Si uis p̄fectus eē: uade & uēde oīa &c.
ueni sequere me. ✠ Quod exponens rabanus ait.
In potestate nostra ē utiq; uelimus eē perfecti: tamē
quicūq; uoluerit eē p̄fectus debet uēdere oīa q̄ hēt
& nō expte uēdere sicut ananias & saphyra: sed to-
tum & sic prepare sibi thesaurū in celo. Nec hoc ad
perfectiōē sufficit nisi saluatorē sequat̄. Cōstat at̄
q̄ xps in sūma rege penuria uixit: hoc ipsū & Apo-
li. ad Cor. viii. persuadet. Scitis inqt gratiā dñi n̄ri
iesu xpi: qm̄ pp̄ nos egenus factus ē cū eēt diues
ut illius inopia uos diuites eētis. Et in hoc cōsiliū
doratū. Sup̄ quo Augu. in origiali scūs ē egenus
in tātū q̄ nō haberet qd̄ hnt̄ uulpes & i hoc cōsili-
um do. Subaudiť ut eius paupertatē imitemur. Idē
quoq; in libro de bono cōiugali. Nō ideo malum
ē iustū aut p̄phetā i domo sua suscipe: q̄ nec do-
mū hēre debet ut quod melius ē faciat q̄ uult ad
p̄fectū xpm̄ seq̄. In quo Augu. p̄fecte declarat q̄
alieno suscipi recto ei maxime competit q̄ p̄fecte
christū imitari cupit. Ad idē ē quod dicit Cn̄lo. sup̄
Io. ome. xix. Oīa agamus p̄ q̄ xpm̄ imitētur. Quid
ergo xps ait. Vulpes foueas hnt̄ &c. Idē sup̄ Mat.
ome. ix. Si ab honore qdē q̄ i inferionibus ē palatius
pecunie nos expulerūt cōtēptibiles erūt: celoz at̄
rege quotidie clamāte & differente: q̄a q̄ difficile est
cū illis celū it̄rare: nō p̄iciemus uniuersa: & nō de-
sistemus ab oībus rebus: ut cū libera facie regnū i-
grediamur. ✠ His cōcordat hiero. ad eliodoz. No-
lo te huius pegrinatiōis terreat difficultas q̄ xpm̄
queris & eius crede sermōibus: p̄mum querite re-
gnū dei & iustitiā eius &c. Nō pera tibi sumēda: n̄
uirga. affatim diues ē q̄ cū xpo paup̄ ē. Idē ad rusti-
cū monachū. Si habes substātiā uēde & da paupi-
bus. Si nō habes: grādi onere liberatus es. Nudum
xpm̄ nudus seq̄re: dūq; magnū difficile: sed magna
sūt merita: p̄mia. Cōstat at̄ q̄ sicut fr̄ Bonauētura
dicit ubi supra q̄ duritia & difficultas nō ē cū pro-
petas rege cōtēnit nisi penuria comiter: unde q̄a

tales religiosi penuriā fugiūt: sicut apte daret mū-
do: multi paupes in seculo libēter intrāt ordinem
ut possint uitare pecuniā. ✠ Itē ad sup̄iora facit qd̄
dicit Grego. nazāzenus in apologia sua libro. ii. si
paupertatē & penuriā exprobrarunt iste sunt diuitie
mee. Ista me nō solū gloriātē: sed ēt arrogātē facit.
Videor. n. mihi h̄ audire ab inimicis: q̄a uestigis il-
lius icēdā q̄ p̄ nobis scūs ē paup̄ cū eēt uere diues
At utinā exuere me possē istis p̄aniculis q̄bus cir-
cūdari uideor: ut nudus effugā spinas seculi q̄ reti-
nēt & reuocāt p̄gentes ad dñm h̄ ille. ✠ His con-
sonāt q̄ dicit Ber. Habet i euāgelio & p̄fectiōis cō-
siliū & infirmitatis remediū. Nolite thesaurizare
uobis thesauros i terra: h̄ perfectiōis ē: si qdē filius
hoīs ubi caput suū dinet nō habet: petro nec ioā-
ni enim nec aug: nec argenti erat. Paulus simplici
uictu uestituq; cōtētus hoc ipsū labore manuū ac-
grebat: sed nō oēs capiūt uerbū hoc: sicut nec oēs
cōsiliū castitatis: h̄ Ber. ✠ Genādus de ecclē. dog.
Bonū ē inqt facultates cū dispēfatione. i. paulatine
paup̄ibus erogare: sed melius ē p̄ in tētiōe seq̄e-
di dñm semel donare: & absolui sollicitudine &
egere cū xpo: sed q̄ habet unde sustentē in cōi. p̄-
prie nō dī egenus nisi forte ex paritate usurpanti
um sibi bona cōia & nolētū aliis debite cōpartiri
sicut in multis monasteriis patet hodie i q̄bus est
dissipata obseruatiā regularis. Nā de illis quibus
erāt dīa cōia in Actis dī. Nec erat gl̄q; egens inter
eos. Deinde ut uideas que sit perfecta abrenūcia-
tiōis forma. Attēde qd̄ dicit Beda sup̄ illud. Mat.
Relictis oībus secutus ē eū &c. p̄fecta nobis abre-
nūtiatiōis formā seculi tribuit: dū nō solū lucta
uestigalia: sed & picula cōtēpsit. Tāta. n. cupidita-
te seq̄ndi dñm ductus ē ut nihil p̄fius de huius
uite rebus uel cogitationē sibi met̄ reseruauerit. Per
h̄ sacroz doctorz testimonia tā manifesta q̄ certa
& alia m̄lta q̄ reticēt ad p̄ns irrefragabilē pōt
cludi q̄ xpm̄ & apl̄os imitari nō solū quo ad abdi-
catiōem p̄petatū: uerz ēt quo ad extremā tēporali
um rerū penuriā nō solū ē licitū sed laudabile & p̄-
fectū: & plus possumus addere q̄ tenet perfectio-
nis respectu t̄palū sūmū gradum. Non tñ ex hoc
debet uel p̄t̄ iserri q̄ abdicat̄ rege p̄petatibus pos-
siden aliqd̄ i cōi sit simplr̄ aliquid ip̄fectū: quia
habet perfectiōē suo statui m̄dētē: q̄ p̄fectio pau-
ptatis plures hēt ḡdus: sicut infra aliq̄l̄ iter ostēdet̄.
✠ De. xii. instantiis responsionis persone q̄ sancti cō-
mendant uirtutes non habitus.

OVia uero huius luminosa caritas altissi-
me paupertatis q̄ in penuria pauperis usū
iesu sequit̄ obnubilatur ab ipsius paup̄-
tatis emulis multis modis falsificando scōge dicta
& facta & sinistra applicando ad sua uitia nutrien-
da. Idcirco adducimus. xii. instātiās quas cōtra pau-
pertatē & eius usū allegant: & eiusdem nos instru-
ente paupertatis magistro i esu per orationem dis-
soluimus. Primo quidem adducunt cōtra prealle-
gata uitā sanctorum qui nō debuerūt aliē docere q̄
uiuere seu q̄ uixerūt: & ip̄i habuerūt diuitias in cōi.

¶ Quibus inuicem quod mos consuevit esse piis doctoribus ut pro gatiuas uirtutis eas quibus careat se uideat in aliis admiret et predicet: et cum magna humilitate comedat. ¶ Redeamus igitur ad sanctos auctores: qui in aliis reuerent et diligunt quod libi deesse cognoscunt: et gemunt: sicut hiero. ad palmachium scribes: uirginitate igitur in celum effero: non quod habeo: sed quod magis miror quod non habeo. Angenua. n. et uerecunda confessio est: quod ipse non habet: in aliis predicare: nunquid quia grauis corpore terre hereo: auum non miror uolatus. ¶ Criso. et super Mat. egyptios monachos laudans ait omel. viii. Nunc uenies in heremum egypti paradiso hanc uidebis meliorem efficaciam. Et. n. e. uidet ubique religionem illius christi exercitum et regalem regem et superiorum uirtutum urbem. Extrinseca. n. oia ex utriusque ultra rursus procedunt corporis operatione ad indigentiam cibum sumentes neque. n. quoniam ieiunant et uigilant uacare per diem dignum extimant: sed noctes quod sacris hinc: dies in orationibus et manuum operibus consumunt. ¶ Verendum igitur oes et pauperes et diuites: cum illi penitus nihil habentes nisi corpus et manus litigent ipsas habere: supple de labore manuum indigentibus subuenire. Nos. x. milibus itus recoditis neque superflua adhuc tagimus: hec criosto. Qui doctor scus et uerax quasi ad sua et aliorum confusione paupertatis: excellentiam in monachis egypti comedat. ¶ Sile per oia facit dicit Amb. omel. xvi. super gen. Iesus dominus sacerdotibus suis quod precipit audiamus. Qui non renouauerit oibus etc. Cotremisco habet dices: meus. n. primus oium accusator existo: negat christus suum esse discipulum quem uidit aliquid possidere: et eum qui non renouat oibus que possidet. Et quod agimus: quod non legimus: quod non solus non inuicemus his qui possidemus: sed accipere uolumus ea quod nunquam habuimus. Nunquid nam quod nos edarguit colicia tege re non posset quod scripta sunt possumus? Nolo duplicis criminis esse reus. Confiteor palam audire populo habet scripta esse: sed ex hoc saltem comoniti festinemus transire a sacerdotibus pharaonis: quibus est terrena possessio: ad sacerdotes dominus: quibus terrena pars non est: quibus portio dominus. ¶ Talis. n. erat ille quod dicebat. ii. ad Cor. Sicut egredietur multos autem etc. Paulus est qui in talibus gloria his facti doctoris ueracibus et humilibus uerbis nihil expressus ad propositum dici potest. ¶ Et Grego. iii. dual. uita isaac describens ait. Seruus omnipotentis dei egressus urbem non longe desertum locum reperit. Ibi sibi habitaculum humile construxit: ad quem dum multi pergeret exemplo illius eterne uite accendi desiderio ceperunt atque sub eius magisterio in dei seruitio se dederunt. Cumque ei crebro discipuli suaderent ut per uisum monasterii possessiones quod offerrebat acciperet: ille sollicitus forte sentia tenebat. d. Monachus quod in terra possessiones querit monachus non est. Hec greg. Qui cum monachus et ipse esset in monasterio quod possessionibus ipse dotaue rat: uita duxisse laudabilem: tamen isaac possessiones cotes recusare miratur et laudat: quod in sacro more supra ciuitatem spoletum hitas ex uno latere sacra uallem sacrauit quam ex alio latere ciuitatem affluis. s. frasciscus cum deo duota uirgie clara penuriose paupertatis obseruancia decorauit. ¶ Ex predicis ipse presumptiois esse conuincit:

uirtute non hita non spnef et phide priacie ipsam uirtute non hitam in aliis codenat. Et si eius doceret uita extreme paupertatis non esse per oia consona sathanicu et per hoc ipius doctrina per se pauperum impugnado contradicat. ¶ Secundo contra hanc quod de paupertate dicitur sunt adducunt uerba Au. contra adamacium manich. quod per se de paupertatis forma madatu apostolis datum dicit spualit esse per se ut adu. Et alibi lib. ii. de concordia euangelistarum cap. xiii. dicit promissum esse intelligendum. Cui inuicem quod cum matth. dicat expressum quod precepit eis ihs ne quod tolleretur in uia: et ipse una cum aliis expolitori bus: sicut ex promissis claret intelligendum ad hanc doce at: si hoc alibi simplicitate et ueritati euangelice apte contraheret. Quod ne tanto doctori ipse ipsoat: eius exponenda sunt uerba. Attende ergo quod cum apostoli fuerint primi fundatores religionis christiane et pfectores pfectionis excelsae: pfectores igitur et sicut praeuere pfectores: et sicut exemplaria quodam pfectis oibus uolentibus pfectionem euangelicam obseruare: per dca domini uerba possumus intelligere eis dca tam fundatoribus christiane religionis: et sic intelliguntur extendi per modum precepti spualit intellecti ad oes: ut. s. nullus habeat affem inordinatum possidendi aliquid temporale. Sed tamen non oes artant ut hanc uite regulam ad hanc teneant. s. ut nihil quoquo modo possideant: sicut ipii manichei ipse dogmatizant. ¶ Ideo contra eos loquens hereticorum malleus aug. contra adamacium ostendit quod hec uerba spualit intelligenda sunt si sic accipi ant tam oibus sint precepta. ¶ Intelligere et possumus dca fuisse apostolis uerba per dca sicut ceteris pfectis et uiris pfectis: primis per dicationibus euangelice pfectis. Et sic cum duo insinuet in uerbis istis. s. abdicatio temporalium et receptio stipendii. Primum intelligit fuisse preceptum et ad hanc obseruandum: sicut dicitur textus et glo. Vnde Beda. Missus ad predicandum discipulis ne quod tolleretur in uia precepit. Secundum autem non fuisse preceptum sed promissum. Vnde glo. super illud Lu. x. In eadem domo manete etc. Qui saccu et peram phibuit: superius ex predicatione concessit. Et Rabanus super Mat. Claret autem dominum hoc non ita precepisse tam euangelice uite uiuere alium de non debeat: quod eis per benedictionibus quibus annunciant euangelium: alioquin contra hanc preceptum fecit apostolis quod uictum de operibus manuum suarum transigebat: sed praeuere dedisse in quod scirent hanc sibi debere eum praeuere datur: licet cuique non uti et tam de iure suo habere: hanc Rabanus. ¶ Ex predicis manifeste colligitur per dca domini uerba iuxta considerationes promissas intelligi praeuere et spualit et ad hanc ut consulta et ut precepta: et ut promissa: per hoc ois contrarietas de medio tollit. ¶ Quidem autem doctores ex eo quod dicitur quod paulus non accipiebat uictum a stipendiis illorum quibus euangelizabat sed de labore manuum uictitabat: dicitur quodam isaniam circa ista materia magis deridenda uiro pfecto quam scripto indigentia. s. quod per se thauore superius portat euangelium per dicationem: hanc a pfectis non debet: sed superogatur. ¶ Quod si intelligat quod possides diuitias et ex eis sumptus in predicatione euangelii portas superogatur per fectionem consulte per christum et apostolis ipotencie in preceptum: hic ipse blasphematur christum et sue perfectionis scutum. Si uero intelligat quod qui nihil possidens euangelium in paupertate predicat et ob hoc

nihil omittendo de his q̄ spectat ad salutē aīae de labore manuū suae uicūtat sicut Rabanus supra dicit de paulo hic utiq̄ super erogat. Et hoc modo ē sane dictū quia ap̄lis unis euangelizantibus regnū dei: & in tali labore sufficienter occupatis concessū est a x̄po iesu de elemosynis uiuere absq̄ alio manuū opere seu labore: hec dicta sūt p̄ illa paup̄tis calūnia effuganda. Arguūt tertio ex Hiero. ad Nepotianū ubi dicit q̄ uiuens de decimis & altaris oblationibus sustentatus nudā crucē nudus seq̄t̄ tāq̄ perfectio paup̄tatis sūma consistat in uiuendo de dictis decimis & oblationibus sicut sacerdotes & clerici uiuūt. Quibus mōdemus q̄ est multiplex gradus & differentia nuditatis

Alia est cordis ~ Alia ē cordis & corporis. Nuditas cordis ē per expoliationem spiritus ab oī ip̄fecto affectu auaritie & cupiditatis. Et de hac Grego. i. ome. Nudi cū nudo luctari debemus: teneat hoc qdē intelligit̄ generalit̄ dictū oībus christianis sicut supra exposui p̄ceptū de nil possidendo ad oēs debere referri spūalit̄ intelligēdo. Nuditas corporalis & cordis triplicē habet gradū. Nā qdā ē magna q̄ attēdit̄ i abiectione oīs sup̄fluitatis & pp̄rietarie possessionis & oīs peculii. Et hoc qd̄ nō sit de necessitate: ē tamē de cōgruētia status & ordinis clericalis: in cuius figura qn̄ tōforantur dicunt. Dñs ps hereditatis mee &c. Et de hac Hiero. ad Nepotia. Si at̄ ego ps dñi sū & funiculū hereditatis eius: nec accipio partē iter cet̄as tribus: sed q̄si leuita & sacerdos uiuo de decimis & altari seruiens altaris oblatione sustentor habēs uictū & uestitum his contētus ero: & nudā crucē nudus sequar. Est & alia nuditas maior que nō solū consistit in his: uerū ē in abnegatiōe potestatis ip̄sidiēdi pp̄u: & abnegatiōe pp̄rie uolūtatis. Et h̄ cōpetit regularibus & cenobitis de quibus Hiero. ad Elyodog. Nolo p̄stine necessitudinis recorderis. Nudos amat heremus. Nudos hic intelligit Hiero. nō solū a facultatū expropiatiōe: uerū ēt ap̄p̄a uolūtate. luxta illud ber. de colloquio sermōis & iesu. Age ergo & relinq̄re oīa disponis: te quoq̄ iter reliquēda enumere memēto: iesus uero maxime & p̄ncipaliter abnega teipsū si ipsū sequi deliberas q̄ semetipsū exinanuit pp̄ te. Est & tertia nuditas maxima q̄ consistit in his q̄ dicta sūt: & insuper in abdicatione oīs trāsitorie facultatis cū penuria & indigentia oportune sustentatiōis. Et h̄ cōpetit ap̄lis & ap̄licis uiris. Et de hac dicit glo. sup̄ illud Mat. x. Quicūq̄ minimis istis calicē aque frigide &c. Minimi sunt q̄ penitus nihil habēt: & in hoc mūdo tales fuerūt ap̄li. Vñ hiero. ad exuperaciū ait. Nemo ap̄lis pauperior fuit: & nemo pro dño tātū reliq̄t. Et uidua illa q̄ duo minuta misit in gazofilatiū cūctis p̄ferē diuitibus: q̄ totū quod hūit dedit. Ad hāc nuditatē tāq̄ sūme p̄fectā hortat̄ idē Hiero. i. epl̄a quā misit ad paulinā. Vis ait eē p̄fecta & i p̄mo stare fastigio dignitatis: fac quod fecerunt ap̄li. Ven. o. q̄ ha. & da pau. & seq̄re saluatore: & nudā solāq̄ crucē nuda seq̄ris. In his facit Hiero. asserit q̄ ea pau

ptas ad p̄fectiōis uestigit attritiū: q̄a q̄s exp̄ssus & cōformius nuditatē crucis ap̄lectit: & nudū crucifixū imitat̄. Arguit ēt. iiii. q̄a dicit Gre. cēsū n̄ eē i culpa: sed affectū. Et iō nō sp̄alia hēre: sed tēporalia diligere peccatū ē. Cui mōdemus q̄ si quis sentiat q̄ cēsus siue res tēporalis sit culpa cāl̄r uel formalit̄. i. q̄ nō possit sine dānatione possideri: errat cū manicheo: & hoc grego. reprobat. Si at̄ q̄s intelligat cēsū eē occasiōē culpe: a sn̄ia ueritatis nō deuiat cū ipsa ueritas dicat i Mat. Quā difficile q̄ pecuniā hēnt i regnū dei introibūt. Nullo. n. mō pecunia ip̄edimētū difficultatis dei regnū intrare uolētibus p̄stat nisi ul̄ q̄a ē occasiō idinatiois ad malū uel distractionis a bono. Hoc scōr̄ testimoniis manifeste mōstrat. Nā q̄ sit ifectiue cupiditatis Ambro. idcit i li. de offi. Semel iquit auari illecebrosa peccata q̄ habētes cōtamināt. Cui ēt ber. cōcordat de colloquio sermōis & iesu h̄ fugiēdarū diuitiarū p̄cipua cā est: q̄a uix aut nūq̄ sine amore ualeāt possideri: limosa siqdē & uoluptuosa nimis nō mō exterior uerū ēt iterior substantia n̄ra uidet̄ ē facile cor h̄manū oībus q̄ fr̄e q̄nt̄ adheret. Itē Augu. sup̄ ps. cxxii. Nō sūt ait iste uere dicie: sed mēdicitas quia q̄to magis habūdāt tāto magis crescit iopia auaritie. Nō sūt uere diuitie q̄ plus augēt cupiditatem eis q̄ eas possidēt. Et sic patet q̄ ificiūt concupiscibilē & extollūt irascibilē q̄a sūt occasiō uanitatis & sup̄bie. Augu. de lapsu mūdi. In diuitiis nihil tā caueūdu ē q̄ sup̄bie moribus. Qui. n. nō habēt diuitias nō h̄nt unde extollāt. Idē de uerbis dñi. Nihil ē q̄ sic generēt diuitie sicut sup̄bia. Oē granū oē germē hēt uermē suū: uermis ditiarū ē sup̄bia. Quod uero sit distractionis occasiō: & q̄ dispgat rōnē manifeste insinuat Gre. i. mor. Solet iqt̄ rex habūdantia a timore dñi mētē soluere: q̄tū huius aīm exigit diuersa cogitare. Nā cū foras p̄ m̄tas dispgit stare i itimis fixa phibet. Itē i ome. Exit q̄ semināt &c. Quis. n. unq̄ mihi crederet si spinas ditas it̄p̄tari uoluisse: maxie cū ille pūgāt: iste delectent & tñ spine sūt: q̄a cogitationū suarū pūctiōibus mētē lacerāt. Sic igit̄ patet q̄ quīs cēsus formalit̄ seu cāl̄r n̄ sit culpa: ē tñ magna occasiō ruēdi. Propter quod opes a saluatore spinis cōpant̄: & ab ambro. illecebre dicūt̄. Et q̄a sicut patet ex premissis uim rōnale distrahūt: irascibilē extollūt: cōcupiscibilē alliciūt: ac p̄ hoc miserā animā multipliciter submergūt. Nō solū sūt illecebris: sed periculis plene: & hoc tā quo ad ipsas dñiū q̄ quo ad ipsas: relaxatū usū & opulētū. Vnde Augu. de lapsu mūdi Dicte ipse quas putas plenas eē: delitiis pleniores sūt piculorū. Cū itaq̄ p̄fectiōis sit nō solū predicta uitare. uerū ēt occasiōes peccatorū & rōnū ip̄edimēta ad plenū succidere dñte Grego. i. mor. Quod solus i illiota cadit q̄ se a licitis caute non restringit: liquido claret q̄ quīs possessiōes & pecuniā hēre de se nō sit peccatū: sed licitū tamē ē eas abdicare & uoluntarie eis carere pro christo perfectum. Quod si forte quis diuitiarum amator & cauilosus ipugnator paup̄tatis dicat q̄a t̄palibus

rebus imperfectis metibus dat occo peccadi no pfe
 etis qm magis coperat statui ipfcoge ditiis fugere:
 eisq carer: & hoc no expediat uins pfcis. Qui ita
 etonee assent: xpi xhu uite atq doctrie aduersatur
 apte. Neq. n. sed m h pphanu dogma ihs pfcissi-
 mus debuit carer ditiis: nec hoc docuisset pfectis:
 cu tn dixerit. Si uis pfcis ee uede oia & da paupi-
 bus. Nunqd & apli pfcis no erat qbus dcm e. No-
 lite possider auge & c: qd uerbu tractas Amb. lib. de
 officiis ait. Nolite possider auge ul argetu: neq pe-
 ra: q snia uelut falue pululati i huanis pectoribus
 succidit auaricia. Ex his dat itelligi q pp uitada
 occone mali: fuit apli iter dea auaricia: cu tn eent p-
 fecti: uex: e qdem q tpalia uel peoge occasioes no
 tm pnt in uins pfcis distractione imitere: & pci oc-
 casione dare qtu prebent mentibus infirmo: sed
 qtu licet pua itellectus distractio uel illectio appe-
 titus mentibus pfcoge ad etna suspes e magis dis-
 sona q loge amor ipfectis circa filioe educatione:
 & cura rei familiaris occupatis. Nic e q pfecta reru
 tpaliu abdicatio pfcis cosulit non ipfectis: nisi
 uelint ee perfecti. Impfecti. n. pp sua modica cha-
 ritate no pnt xpi cosilioe grauamia: q tn in se sut
 facillima & leuia cu hilaritate & suauitate portare:
 q multu obfistit puntis cosilioe xpi i ipoge imp-
 fectioibus: & ideo eis uident grauia: sicut infirmis
 oculis gus e lux solaris. Na ipis ipfercis sut pecca-
 maiora uitada p madatoe obseruantia: pfectis at
 copetit supfluas cogitationes uitare: sicut Grego. in
 .ii. moral. docet. Spali explicans nazareorum nitu
 pfectioisq figurat. Deuotioe inqt copleta nazare-
 us radere capillos: neq sacrifici ponere iubetur.
 q tuc ad pfectois sumam ptingimus: cu sic exteri-
 ora uitia uicimus: ut et cogitationes supfluas a me-
 te resecemus: qis nimige igne sacrificii cocrepare e
 flamis diuini amoris itedere: ut totu cor i dei amo-
 re ardeat: & cogitationes supfluas cocrepare quali
 nazare capillos deuotiois pfecte cosumat. Argu-
 unt qnto pauprtatis hostes: q illa pmissio xpi ihu
 pmi cetupli obuiat cosilio de pauprtatis pfectioe
 seruada usq ad exitu uite. Quibus mndemus q ista
 pmissio cetupli ad spualia dona refert. No. n. pfe-
 ctionis magi iesus aliqd promisit qd sit fomentu
 cupiditatis: & auaricie nutruentiu: qd qd seqret:
 si cetuplata ditiis ipromitteret i hac uita. Vn Hie-
 ro. sup math: & et Rabanus qm eisdem uerbis utes.
 Occone huius itie qde itroducut anos mille post
 resurrexione dicetes. Nobis tuc centuplu oium re-
 ru qis dimisimus: & uitada eterna ee reddeda. Mo itel-
 ligetes q & si i ceteris digna sit retributio i uxori-
 bus appareat turpitudine: ut q una p dno dimiserit:
 cetru accipiat i futuro. Sensus ergo e: q dimiserit car-
 nalia p saluatore: recipiet spualia: q i coparatioe &
 merito sui ita erut: qm p uno numerus cetenanus
 copet. Qui et Grego. cosonat sup Ezech. ome.
 vi. Nec ideo scus uir trena deserit ut h possidere in
 hoc mudo mltiplicius possit: sed p cetenariu nue-
 rum pfectio designat: q qquis p dei amore tpa-

lia cotenit hic pfectione metis recipit: ut ea no ap-
 petat q cotempnit. Cetes itaq recipit qd dedit: q
 pfcis ipm accipies frenis no idiget: & si h no het
 hec Greg. Cui cosentit Ber. i sermoe. l. de bto Pe.
 Dixit Simon petrus ad ihm. Quid e cetuplu istud
 frs: nisi colationis uisitatioes pmitieq sps qui
 sup mel dulcis e. Et post pauca. No pr aut maf: no
 domus aut ager e: no cibus aut uestis: no demum
 frenu aliquid: aut tpale uel corpale delectatioibus
 sup oia hoc dulcius e: uiueri his iocudius e: & q-
 cunq desiderat in hoc seculo nequa huic non ua-
 lent copari. Quod si forte qs ptinacius obfistat
 ta p textu Marci q per Aug. cotra adamaciū mani-
 cheu: asserens oia tpalia esse pmissa a xpo: un debe-
 mus pmissione receptionem huius debere itelli-
 gi p modu charitatie coionis: n p modu possessi-
 onis. Quid sit at ista coio infra dicef. Vnde Beda
 sup illud Mat. Mon e qui reliquit domu & c. Quia
 nimige a fribus & a confortibus sui ppositi q ei spi-
 rituali glutio colligat: multo gorem i ha uita re-
 cipiēt caritate. Cui consonat glo. ibide. Oes sci &
 q cunq hnt coicat ei. Et Aug. contra adamaciū: Fi-
 deli totus mudus ditiage est: uel certe itelligedu p
 modu cuiusda cecitatis pmissiois contra maniche-
 os q dicebat hec tpalia bona a tenebrarum pncipe
 fuisse creata: & ab illo solo repromitti & dari: a xpo
 aut ihiberi. Ideo hec nobis pmittit a deo ad he-
 reticoe cofundeda perfidia: & a cordibus fidelium
 oem amoueda diffidia. Vnde sup illud Mat. Hec
 oia adiciet uobis et no qrenibus: qbus si subtra-
 hant: ad pbatione est. Si largiant ad grage actione
 Et Aug. sup illud lo. Vado piscari. Cur no inuenit
 aliqd un uiueret: cu dñs pmisit. d. Primu qnte reg-
 de & c: pñs dñs dicit: & qd pmisit ipleuit. Nam
 qs alius pñs q caperet apposuit: Cofat igit p-
 missione huiusmodi p modu pmissiois debere itel-
 ligi ad tolleda diffidia: no per modu augmerati-
 onis tpalis substatie: q hoc no eet cupiditate absca-
 dere sed augere. Vnde & Hiero. sup Math. omelia
 lxiii. Nil ita obfistit cupiditati: sicut desistere a lucrā
 di cocupiscetia: sicut amara colera abstinetia & eua-
 cuatio facilius e enim homines obiectione pulueris qescei facer desideriu. Et aug.
 lxxxiii. q. Quali charitatis uenenū e spes adipiscen-
 doe tpaliu. Si ergo xps multiplicatione p modu
 possessiois discipulis relinqueret: charitate i eis pime-
 ret no nutriet du possessiois frene cetuplatioe p-
 missu tpaliu bono: affluetia spanda doceret poti-
 usq spnedu: qd ipiu e sentire de xpi doctria. Ar-
 guut. vi pauprtatis emuli q modu apl ice uite pau-
 ptatis pscripte aduersat. Legit. n. i actibus apl oge.
 q multitudinis credetiū erat oia coia: & q rege uedi-
 tate pcia ponebant ad pedes apl oge. Ad qd mde-
 mus q neq e itelligedu q apli aliquid ppū uel
 coe possederit: q ista coitas n refert ad apl os: sed
 ad turbā: sicut glo. ibi insinuat. Discernit igt ibi or-
 dine doctore & auditoie. Na multitudo credetiū
 spretis rebus copula charitatis iuicem tenebatur.

Apostoli uero uirtute flagrantes christi mysteria padebant: hec glosa que per ipsum textum declarat quod sicut illa rerum communitas erat turbata: sic & signorum uirtus erat apostolorum. **¶** Ad hoc etiam facere uidetur quod in legenda sancti Augustini dicitur quod regula illa de qua in actibus apostolorum dicitur. Erat sub apostolis constituta: cum dicitur. Erant illis omnia coelestia &c. que de hoc ibi sunt scripta. Si autem referretur communitas huius ad apostolos: esset regula illa non sub apostolis constituta: sed super apostolos ipsos ligans & obligans constituta. Neque his repugnat quod sequitur quod ante pedes apostolorum ipsorum precia ponebant. Quia ut dicit Hieronymus. ad demetriadem uirginem: hoc faciebant ut docerent pecunias calcandas uel ut se & sua apostolice dispositioni committerent: sicut docet Ambrosius super epistolam secundam ad Cor. ubi loquens de apostolis dicit quod tunc ad presentem uitam prius: pauperes uidebantur: sed spirituales diuitias creditibus largiebantur. Egeni in terris: in celis diuites: ut nihil habentes & omnia possidentes. **¶** Hoc. non fuit in apostolis gloriosum: ut sine sollicitudine & nomine possidendi non solum ea que in possessionibus erant: sed & eorum dominos possiderent: hec Ambrosius. Ex quibus insinuat quod apostolis in sua egestate manentibus sue dispositioni quo ad res & personas propria illa ecclesie suberat. Redeamus igitur ad paupertatem amabilem statum apostolici: in quo Petrus intravit sanctum templum pauperi elemosinam a se petenti mittit. Argentum & aurum non est mihi: ubi glossa. Memor illius precepti: Nolite possidere aurum nec argentum: pecuniam que ad pedes apostolorum ponebat non sibi recondebant: sed ad usus pauperum qui primonia sua relinquebant: ubi patet ad missionem petri quod apostoli nihil habuerunt: nec in proprio nec in communi: nec aliqua reglam habet aliquid in communi: licet non possint subditi dicere se illud habere: ut persone singulares: tamen prelati non possunt negare se illud habere in quantum sunt persone coeque: petrus autem apostolorum omnium princeps aperte asserit. Argentum & aurum non est mihi. **¶** Hanc etiam paupertatis formam loquitur euangelista seruauit cum suis discipulis inter quos duobus qui reliquerant opes proximam egestate tectatis: sicut scribitur in eius legenda ait. Nunquid non ualet manus domini: ut faciat seruos suos diuitis affluentes: sed in hoc certamen statuit animarum: ut sciant se eternas habituros diuitias qui pro eius nomine temporales opes habere noluerunt: unde apostolus paulus de se simul & de aliis apostolis Corinthiis scribit dicens. Vsq[ue] in hanc horam esurimus & sitimus & colaphis cedimur. Ecce egestas in uiuere. Et instabiles sumus. Ecce defectus domus proprie: ubi glossa. Vsq[ue] in hanc horam. i. continetie. Et alibi ad Cor. In fame & siti: in frigore & nuditate. Hanc penuriosam uitam duxit se apostolum non ad tempus: sed continue prefata gloria insinuat. Et superius allegata Crisostomus de laudibus pauli auctoritas confirmat. **¶** Si quando igitur dicit se habere omnia & abundare non debet: nec potest intelligi secundum rerum opulentiam: sed quan-

tum ad sufficientiam mentis: de qua Augustinus libro de beata uita. Nullus perfectus aliquo eger: & quod uidetur corpori necessarium sumeret si afflueret. Et si non afflueret: istarum rerum non frangeretur inopia. **¶** Ad hanc perfectionem hortatur sapiens cum dicit: fili mi ne in uita tua indigeas: melius est enim mori quam indigere. Hoc enim modo est perfectum consilium ut uiuetur mentis egestas que rerum penuria perturbatur. **¶** Apostolus enim paulus licet fuerit passus latronum periculum: non tamen portabat quod latrones caperent. **¶** Unde Ambrosius. in originali tractans hoc uerbum periculis latronum. Cum in ciuitate diabolus eum interficere non posset: sibi latrones excitabat in uia: cum sibi tamen nil ferret quod latrones caperent. Cui concordat Crisostomus de laudibus pauli. Iob cum oues & boues haberet innumeras: erat in pauperes liberalis. Paulus uero nihil amplius corpore suo possidens de hoc ipso indigentibus sufficienter ministrabat. Miram pauli ex hac laude perpendere ualeamus inopiam: cum nihil preter corpus haberet. Miram nihilominus strenuitatis affluentiam: ut non solum sibi sufficeret: uerum etiam aliis abundaret. **¶** Ex premissis patet quod statutus apostolorum fuit in penuriosa paupertate. Sed si quis in dictis doctorum superficialiter uidetur obistere: potest & debet exponi secundum predicta. **¶** Addunt vii. predicti paupertatis hostes instantiam loculorum christi ad perfectam paupertatis obseruantiam obscurandam. Quibus respondendum quod christi loculi non dissonant a sue paupertatis altitudine exemplari: si quando & quare ipsos habere necesse fuit pia mentis attentione pensetur. Nam unigenitus dei filius christus qui cum diues esset in omnibus pro nobis adeo factus est egenus ut alieno cibo & habitaculo uteretur: non sine magna dispensatione eterni consilii loculos fecit deferri. Caueant igitur amatores loculorum: quia illorum custodem deputauit quem sciebat furem & proditorum esse futurum: habuit autem christus loculos **¶** Ad consolandum infirmos **¶** Ad refellendum improbos **¶** Ad informandum electos seu perfectos. **¶** Unde huiusmodi actus habere loculos in christo respectu infirmorum fuit condescensio ad consolandum illos qui loculis carere nolunt: sicut Augustinus ait in libro de ope misericordiarum. Dominus memor misericordie sue infirmioribus copatiens cum ei aliquid possent ministrare loculos habebat in quibus mitteretur pecunia que ferebat utique a fidelibus bonis eorum uictui necessaria quos iude comedauit. **¶** Respectu autem ipiorum fuit actus cominatorius: primo quidem ad refellendum hereticos qui loculos reprobabant: unde Augustinus super Io. ome. xlviii. Quare loculos habuit cui angelus ministrabat nisi quia ecclesia ipsius loculos habitura erat: unde loculos habebat ut doceret non esse peccatum loculos habere. **¶** Augustinus in his refellit manicheorum iniquitatem condennantium ecclesie statum propter

acrum temporalium possessiones. Secundo fuit cō-
minatorius ad currendum auaros qui loculos con-
cupiscunt: quia nullus de xpī discipulis puit nisi q
loculos portauit. **V**nde Criso. super lo. omelia
lxv. dicit. Si uero quis scrutabitur quis furi existen-
ti recollegit loculos pauperum & dispensare facit
auarū exiētē: ut oēm abscederet ocedēm: sufficientē
enim habebat ex loculo concupiscentie mitigatio-
nem. Sed propter nequitiam multanti quā uolebat
Iesus comprimere multa condescendentū adeūtes
non recubabat subnpi rem obstinens pnciosam cō-
cupiscentiam & oēm auferens occōem. **Hec Cris.**
aperte declarans q non penuria paup. itatis: sed ne-
quitia cupiditatis mētis cā fuit tante impietatis.

Respectu uero perfectōe fuit actus informato-
rius: primo quantū ad modum habēdi fuit forma
perfectiōis in ecclesiasticis personis maxime mo-
nachōe & cenobitae: nullus sibi quicq̄ appropet
sed habeant oīa in cōi. **V**nde Aug. omelia. lxvii. su-
per lo. Habebat dominus loculos & a fidelibus ob-
lata suis conseruans necessitatibus & aliis indigen-
tibus tribuebat. Tunc primū ecclesiastice pecunie
forma est instituta: ut intelligeremus quod prece-
pit non cogitandū de crastino non ad hoc fuisse p-
ceptum ut nihil pecūie seruaretur a scis: sed ne deo
ppē illa seruiatur: hec Aug. Qui formam regulariē
inuentium & in cōi possidentium describens ait: si
cut habet. xii. q. i. Non dicatis. Cū huius nostre cō-
gregationis fratres non solū facultatibus: sed etiā
uoluntatibus ppriis i ipsius ordinis susceptione re-
nunciauerint: certū est eos nihil habere: possidere:
dare: uel accipere sine superioris sui licentia debere.

Quantū uero ad modū dispensandi exemplo
xpī ecclesiastica bona dispensent: ut secūdo forma
perfectiōis in ecclesia prelati data ad sustentatio-
nem ministroe ecclēie: & ad paupē releuādas mi-
serias. **V**ñ Criso super lo. omelia. ii. de locul. xpī
dicit sic. Qualiter non perā: non uirgā iubens de-
ferre marsupium ferebat: Et rīdens dicit ad iopū
indigentia: ut discas qm ualde pauperem & crucifi-
xum huius oportet multam facere: procurationē:
multa enim dispensans ad nostram doctrinā age-
bat. **I**n his ostendit q uiris perfectis compenit:
miserabilium personarū curā habere quod maxime
locū habet in prelati ecclesie: quorū perfectiōi cō-
sonat ut spiritualiter & etiam temporaliter pascen-
dis sibi gentibus cōmissis intendat. **V**nde p̄sper
in li. de uita contemplatiua. Scientes uiri sancti nil
aliud esse res ecclesie nisi uota fidelium & p̄cia pec-
catorum: & patrimonia paupē: non eas uendica-
runt in usus suos ut pprias sed ut cōmēdatas pau-
peribus erogarunt: hec possidendo contempnere
docuerunt: nō sibi sed aliis possidere cupiditate ha-
bendi facultates ecclesie ambire: sed pietate subue-
niendi eas suscipere: & quod habet ecclesia cum oī-
bus nihil habentibus hīc cōe. **N**ec aliquid ide eis
que sibi sufficiunt de suo erogare cum nihil haben-
tibus dare q̄ perdere. **Q**uantum uero ad modū

utendi forma fuit perfectiōis ipsis apostolis ac ce-
teris in euangelicā paupertatē p̄fessis: ut. s. p se tali-
bus non utant: unde super illud: **M**at. **V**ade ad ma-
re: dicit glo. Dñs fuit tante paupertatis ut uñ tribu-
ta solueret non haberet. **A**udas qdem cōia in locu-
lis habebat: sed res paupē in usus suos conuertere
nephas duxit: ad ipsū: dans exemplū nobis: hec
glo. In exēplū uiri p̄fectis ut non iudicent loculos
hēntes. **V**ñ magr hugo de sancto uictore i expō-
ne illius p̄s. Bonū est confiteri dño: dicit sic: hēbat
xp̄s loculos & que dabant suscipiebat conformās
se imp̄fectis: paulus autem noluit sūptus suscipere
de euangelio sed gratis scūs est minister uerbi: & i
uenit aliqd maius fecisse q̄ xp̄s. **C**hristus autē i
numero ip̄fectōe inueniri uoluit: ne presumeret n̄
accipietes & confunderent accipietes & estaret n̄
esse xp̄ianus faciens quod facere uoluit xp̄s. **C**ui cō-
cordat Aug. sup p̄s. ciii. **H**ūit inquit dñs loculos
sicut dictū est: de quibusdē religiosiis scis q̄ mini-
strabat ei de suba sua futurus eiicit nil talē q̄rens: &
oīa puincialibus donans. **S**ed q̄a multi infirmi
ista q̄siti erāt magis ifirmorū p̄sonas suscepit xp̄s
sublimius paulus q̄ supra predicti ifirmi. **N**ūqd &
xp̄o sublimius paulus q̄a & misericordius. **C**ū enī
uideret paulū illa nō esse q̄siturū: puidit ne dama-
ret q̄siturū: & prebuit exēplū infirmo. **E**x his ap-
te monstratur q̄ uiris p̄fectis & euangelicis dat ex-
emplū in xpī loculis de non iudicandis infirmiori-
bus gradibus non de assumēdo in seipsis. **A**liquis
tñ uidetur q̄ ipsi met etiam euāgelicis p̄fessionibus
in hoc def forma ut tpre persecutiōis instantis &
fortis etiā p seipsis possit loculis uti. **C**ū aliter pp p-
secutiōis rabiē uiuendi non pateret facultas: ponē-
res exemplū de xpī discipulis transeuntibus p ter-
ras samaritanorū qui ipsis nolebant necessaria mini-
strare: & ideo abierant in ciuitate ut emerēt cibos
lo. iiii. **E**t hoc modo exponit beda uerba xpī: **L**uce.
xxii. dñs. Nunc q̄ habet faculū: tollat similiter &
perā. d. Magr ita p̄ dñsq̄ uirtutum ut modū discre-
tionis insinuet missis ad predicādū discipulis ne qd
tollerent in uia precepit. s. ordinans: ut q̄ euangeli-
um annunciant de euangelio uiuant. **M**ortis ue-
ro istante piculo etiā nunc simul gerentē pastoris
gregē sū q̄ psequente congruā tēpon regulā decre-
uit pecuniā. s. uictui necessariā donec sepata p̄secuti-
onis isania tēpus euangelizandi redeat tollere per
mittēdo: hec Beda. **V**bi non sicut qdam impie
asserūt dicit manifestū de paupertate non deportan-
do pecuniā datā apl̄is: nūc reuolutā a xp̄o: sed po-
tius cū discretionis moderamine: durante tñ extre-
ma necessitate p uictu necessario tempato. **N**on
sic tēperat nri t̄pis religiosi p mūdū discurretes cū
bursariis & bursis plenis q̄ non sūt itus p̄secutores
nec mortis instāte piculo: sed gulositatis sue inun-
dante pfluio bursarios ducunt & late in tabernis
expendunt: & in tantum cōem stratā suis pecuniis
corruptunt ut ueri pauperes sue p̄fessionis cōsortes
per eam euntes & incedentes uix possit credi ipsos

pecuniam non deservit. Ac per hoc ipsorum transgressio: bonorum est pauperum afflictiva: quia fidelium devotio pro ipsorum abundantia superflua istos vix potest credere egere. ¶ Patet igitur ex predictis quod pauperis trahere non possunt: sed ad exemplum pietatis & hostes loculos christi ad fomentum cupiditatis humilitatis multipliciter menti devote subserviunt. Sicut enim in salvatore crucifixo iesu nil fuit quod seculares gratias aut delicias saperet. Sic nihil egit aut docuit pro quod mundi divitias appetendas esse monstraret: quin potius ut nos ad perfecte paupertatis amorem accederet in huius mundi capo hoste expugnaturus ingrediens de pauprima matre pauprimus exiit sed & se hostiam offerens deo ut pontifex nudus in cruce pepedit: nec non ut virtutis eius tam perfectissime rectitudinis nequaquam discordaret medium ab extremis: tota ipsius vita canticum extitit paupertatis. ¶ Adducit. viii. crudeliter instatiam contra virtuosam medicatam regem necessitatem quam inducit evangelici status virtuosam paupertas dicens: hanc esse defectivam & transgressivam apostolici documenti quia huius mundi pauperes non laborant manualiter & ideo dicunt eos vivere damnabiliter ociosos. ¶ Precepit enim apostolus quibusdam ut cum silentio panem suum manibus operando manducarent. ¶ Ad quod e contrario respondemus quod non precepit apostolus laborem omnibus generaliter: sed sicut patet ex textu quibusdam duntaxat ociose & curiose & in quiete viventibus opus manuum imperat: ne blanditiis & adulationibus & questu sibi victum querant volentes de elemosinis vivere cum dispendio salutis proprie & impedimento salutis aliene: sicut multi falli pauperes teporibus nostris faciunt: quorum ociosa vita scandalum non subsidium prebet mundo. ¶ Hos nequaquam in hac missione defendere intendimus quoque reprehensibilem vitam cum tedio audimus & cum pudore videmus: & cum dolore portamus: unde contra tales in pluribus locis verbosus nostrorum sagitte percutiunt. Sed nunc est intentio nostra circa veros evangelicos pauperes qui perfectioni menti inuigilant: & spirituali studio & sapientie pro salute zelo & anime sollicita occupatione intendunt a rusticano & manuali opere vel labore exemptos esse decerno. Et propterea cavillationibus impugnantium respondemus. Superiora enim ad que vacant nesciunt sine adminiculo scripturarum: ad quare predaram intelligentiam pervenire non possunt nisi per studium sapientiale quod consistit in legendo: meditando: orando: contemplando: audiendo: conferendo: & predicando. Ideo recte competit eius studii spiritualis operatio septiformis maxime orationis exercitium virtuosum. Ad quod tam in regula quam in vita patrum spiritualis laboris franciscus eos efficaciter trahit. Et quia difficultas huius studii totum hominem requirit: iuxta quod signatum est in exo. xxv. Vbi precepit dominus quod vestes quibus ferenda erat archa semper essent in circulis. Quod exponens greg. ait. Qui ad officium predicationis excubant: a lectionis studio nequaquam recedant. Igno-

miniosum est enim si nunc quis querat discere cum debet aliis quod enodare. Iohannes quod huic studio septiformi sollicitate intendunt quia magis est suble in se & difficile menti expediens ecclesie & necessarium plebi etiam si non laborent operibus manuum: digni tamen sunt quod ab ecclesia sustententur: secundum illud deuteronomii. xxv. Non allegabis os boni timentis in area fruges tuas. Glossa: victum non subtrahas predicatori ut uacet orationi & predicationi. Et alia glossa ibidem. Occupati in doctrina non possunt sibi providere necessaria. Ex quibus propositum aperte concluditur: his concordat Ambrosius super illud Luce. x. Maria optimam partem elegit &c. d. Nec arguas eos ociosos quos uides studere sapientie: hanc enim sibi cohabitantes habuit. Salomon pacificus. De nique apostoli non reputaverunt equum relinquere verbum dei: & ministrare mensis: huic etiam concordat Hieronimus in prologo super iob. Si autem fiscellam iunco texerem: aut palmam folia manibus complerem: ut in sudore vultus mei comederem panem meum: & ventris opus sollicita mente tractare nullus nec reprehenderet. Nunc autem quia iuxta salvatoris suam operari volo cibum qui non per falsum uocor. Ad idem quoque facit quod super illud psalmi. Defecerunt oculi mei. d. Aug. Non est otiosus qui tamen verbo dei studet: nec plurius est qui exemplum operatur: quam qui studium virtutis cognoscendum exercet. Nam sapientia maximum opus est: & antefertur maria que audiebat marthe que ministrabat: hec Aug. Quibus non resistit illud quod Augustinus scribit de opere monachorum: cum ibi loquatur contra quosdam hereticos asserentes monachis non licere studere vite active vel aliquid operari: male intelligentes evangelium christi: quod oportet semper orare & nunquam deficere: quod doctor ibidem per argumentum conuincit. Simul etiam arguit monachos non cum in mundo essent laici: nec predicationi: nec salutis anime intenderent: non tamen volebant corporaliter laborare nec operari. Et qui fuissent in seculo laboriosi & pauperes iam perfecti monasticam vitam ab aliis sumptis accipere non solum sibi licitum: sed etiam debitum esse sentiebant. Contra quos Aug. Ibi inquit fratres temere arrogant quantum effectio ut huius habeant partem: si evangeliste sunt habent: si ministri altaris. Si dispensatores sacrorum. Si saltem aliquid habebant in seculo: quo facile sine artificio sustentarentur habent vitam qui indigentibus dispartiri si credenda est eorum infirmitas. et ferenda: hec Aug. Ex quibus colligitur quod quattuor generibus hominum digne & iuste competit ab aliis pasci: quod propriis manibus non laborent. f. Qui alios pascunt verbo utilis verbo predicatorum. Vel altaris uatico & dispensator sacramentorum ut sacerdotes. Vel diuino uocant ministerio ut reliqui clerici. Vel qui pauperes parauerunt distributione sue substantie. Vbi nota quod qui religionem intrantes sua distribuunt parentibus suis hoc privilegio sunt pre-

nati: quos beatus franciscus in legenda fratres mu-
scas & defraudatores pauperum appellat. **S**ecun-
dum hoc igitur illi quibus aliqua predictarum co-
ditionum competit digni sunt ut de euangelio ui-
uant. Illi uero quibus plures digniores existunt: quibus
aut omnes ut puta quod celebrat: predicat: confessiones au-
diunt: & tpalium afflucutiam contempserunt maxie
digni esse pbantur. Quibus uero omnes defunt & ua-
lidi sunt & pauperes: ne otiosi nec infructuosi sint si-
bi & onerosi ecclie iuxta sententiam Aug. laborare tenen-
tur: nisi per hoc excusentur quod eis qui predictas ex-
cusationes habent deseruiunt & assistunt: & ideo cum
eis sustentari merentur. Iuxta quod mysterialiter de-
signat in Job. ubi dicitur. **B**oues arabant & asine pasce-
batur iuxta illos. Illaque astruit lege satitum qua stre-
nuus ille puginator dauid iuste decreuerat quod equa-
portio sit descendendum ad plium & remanentium
ad facinas. **P**orro si quantulibet idiote & sim-
plices tante sunt deuotionis in prece: tante distin-
ctionis in uita: tante edificationis in populo quod equi-
fructificant solo exemplo quod alii uerbo & exem-
plo excusantur per menta uite & si desint uer-
ba doctrine. **T**ales enim contemplationi & pre-
dictis perfectionum studiis aptos: ad opera manua-
lia uelle compellere non est aliud quam a dei sapia uelle
reuocare. **E**t filius israel instar philistinorum ditorum
arma preperere & c. more phionis opis duris luti et la-
renis: iugumque seruitutis importabilis a dei seruitio p-
turbare: quemadmodum insinuat in exo. p hoc quod pha-
rao dixit. **Q**uare moyses & aaron sollicitatis populum
ab operibus suis? **I**te ad onera ustra: ubi glo. **A**mbro-
ex omelia. iii. sup exo. **H**odie si moyses & aaron. i.
pphicus & sacerdotalis sermo animam sollicitant ad
seruitium dei exire de seculo renunciare omnibus attē-
dere legi & uerbo dei: continue audies unanimes &
aicos phionis dicentes: uidete quod seducunt homines: qui li-
ter puertuntur adollescentes: ne laborent: ne mili-
tent: nec agant aliquid quod eis proficit: relictis omnibus ne-
cessariis inertias sectantur & otium laborare nolunt
& otii occasionem requirunt. **H**is uerbis beatus
Ambro. predictae cauillationis dolus patenter dete-
gitur & ex supradictis omnibus efficaciter fugatur.
Adducunt nono cauillatores paupertatis altissi-
me in ipsius iniuria: quod non sit uirtutis non tenere me-
dium: sed uitiosam extremum maxime dicente **A**mbro.
quod non sunt diffundende opes: sed dispensande
Hec uero ut aiunt pdigalis & uitiosa paupertas sic
oia indiscrete effundit: quod nihil sibi nec in coi nec in
populo uel spali reseruat unde uiuere possit. **V**erum
consimili ratione posset uirginitas scia ostendi non lau-
de sed uituperio digna: quasi extremum non me-
dium teneat: **V**nde ab oī concubitu siue illicito: si-
ue concesso se tam mente quam carne sequestret.

Quod dogma pphanum aliqui magis erroris in de-
rogatione sacratissime uirginis & sue sacrate & uir-
ginee plis iesu sub uerbis murmure p sue imuni-
tate concupie ut arbitror dicere non uerent: quos ex-
torē & incredibile non solum xpianis deuotis: sed ip-

simet paganis. **S**ilencio ad refellendum pau-
pertatis calūpniam conuertamus sermonē. **E**t iesu
per tradita a sanctis fidei me immobile regulā de uir-
ginitatis excellentia nram rñsonem fundemus. d.
quod sicut aliud est mediū pudicitie coniugalis aliud scia-
timonie uirginalis: ita aliud est medium largita-
tis politice: aliud paupertatis euangelice. **L**argi-
tas enim politica que circa mundana uersat posses-
sionum terrenarum: nequaquam dissuadet abrenunciatio-
nem a xpo consultā: sed potius bonorum iuste posses-
sorum dilectionē moderatā dispensationē largam &
piam. **L**icet etiā ppter distractionē quam in me-
te faciunt tpales diuitie multi phore eas reliquerunt
ac pp studiū sapie docuerunt reliquendas pp dile-
ctionis moderantiam dicit. **S**alomon in puerbis in
psona uiri pollitici non euangelici & magis p sta-
tu ueteris testi quam noui. **D**uo rogaui te: ne deneges
mihi. **M**endicitatē & diuitias ne dederis mihi: ppē
dispensationis pietatē p tpe & statu quo diuitie as-
sumuntur in usum uirtutum: dicit **E**cclie. vii. **V**t ilior est
sapia cum diuitiis: & magis prodest uidentibus so-
lem: quia uidelicet paupibus infirmis & debilibus
multum est iocundū & etiā utile: quoniam pascunt a suis
pastoribus: non solū uerbo & exēplo: sed etiā tpra
li subsidio: hoc modo potest accipi mediū politicū.

Euangelica uero paupertas quod calcatis ditibus in celis
possessorē locat: suadet omnibus tpalibus ppriis & coi-
bus quātū ad effectū & dñiū denudari: & arta sustēta-
tione necessitatis quātū ad usū pauperū sustentati
Et hic est suus modus siue sua medietas in quo me-
diatorē dei & hominum iesum pauperē nititur imitari: quod
sic relinquat dñiū quod non reiciat usum: sic recipiat
usum quod non reseruet dñiū. **S**ic mediū usus paupis
seruet quod sustentationē nature necessariā non deui-
tet. **S**ic necessitati subueniat: quod ab artitudine usus pau-
pis non recedat. **I**gitur pp ulem abdicationē pau-
pertatis possessionis & depositionē affectus tñeni dicit
Hiero. ad lucullū. **S**eipsum offerre xpianorum est &
apostolorum: qui duo paupertatis sue minuta mittētes to-
tū censum quē huerant dño tradiderunt & merentur
audire. **S**edebitis sup sedes. xii. iudicantes duodeci
tribus israel. **P**ropter artitudinē uero sustentatiōis quod
tū ad usū in psona huius paupis: dicit **A**pplūs. i. ad
thy. vi. **H**abentes alimēta & quibus regamur his cō-
tēti sumus: habētes dicit nō quātū ad ppetatē dñi: sed
quātū ad facultatē utēdi p quē modū dicimur eē
quod utimur etiā si non sit nobis pprium: sed gratif
aliunde uobis collatū. **H**unc paupertatis modum
uirtuosū mediator dei & hominum dei uirtus & sapia
iesus xps in seipso non monstrauit quod sicut dicit **H**ie.
ad **N**epotianū alieno cibo uescebat. **H**unc & apłs
paulus imitator ipse pceptus secutus est. **I**n cuius
laudibus dicit. **C**riso. quod nihil habebat nisi corpus: sed
in hoc exemplū aliis prebuit cū ait. **I**mitatores mei
estote sicut & ego xpi. **I**gitur hunc uiuendi modū tā-
quam a medio recedentē uirtutis arguere: nihil aliud est
quam magis ueritatis atque uirtutis iesum de excessu ui-
tioso culpāre. **C**um quo ueri pauperes spū non re-

fugiant a fatua mundi sapientia uilipendi. **D**iligenter tñ oportet aduertere: q̄ sicut alio & alio mō tenet medium a ueritate politica & animi purgati. Sic etiā deformiter mediū tenet ciuiler largus ex rectitudine uirtutis: & xpiformiter egenus in bñtitudine paupertatis. **E**t hoc est quod i auctoritate argumentado allegata trūcate Ambr. insinuat. **C**etex: igit non uult dñs sibi effundi opes sed dispēfari in quo explicat mediū largitatis politice. **S**ed ne q̄s ex hoc crederet q̄ modū paupertatis euangelice nō approbarer i mediate subiungit. **V**bi forte helyseus boves suos occidit & pauit paupes ex eo quod hñt: & in nulla re ueret domestica sed relichs oibus in disciplina pphicā daret: hec Ambro. **A**ddit ut euāgelicam paupertatē subtiliter extolleret que singulariter in helyseo & in magro suo helya i figura pcesit. **D**ecio calūniadi nō se armāt scē medicitatis euāgelice contēptores & hoc cū multa malicia trīfurcata.

Primo allegantes q̄ non sit opus uirtutis pfecte. **S**ecundo q̄ non sit opus uirtutis iocunde.

Tertio ac ipiūssimo mō q̄ sit opus transgressionis pñitiose. **P**ro primo calūniōse arguunt q̄ nobis & xpō iesu accepta medicitas non hēat annexam euāgelicā bñtudinē: sed mentalē ipfectionē: p quo **A**ct. ii. dicit **A**p̄ls paulus ore dñi iesu: beatus est dare q̄ accipit. **E**x quo seq̄t q̄ pfectionis esset huiusmōi pauperes si essent i statu elyas dānnū: q̄ ex eo q̄ sūt in statu recipientiū. **E**t si in statu illoq̄ esset q̄ elyas libentē tribuūt potius q̄ illoq̄ q̄ accipiunt: cō dicat **H**iero. ad nepotian. **N**unq̄ petentes raro accipiamus rogati. **E**t aug. sup ps. ciii. **I**n loculos hēndis & exigēdis quoddā mō anōnā xp̄s non petendo: sed tribuēdo indigentiā suscepit. **E**x q̄bus uideatur posse inferri q̄ status clericorū pbenas hēntiū xpō sit sublimior: & pfectior statu medicatium & pauperū mīor. **V**erū si huius rōinationis fundamētū uigilantius attendat magis uidet ex hac cā pauperū uirtuosa extolli. **S**i enī beatus est dare q̄ accipit: ille minime ē bñs q̄ plura bōa accipit & pauca largit. **C**ū ergo oīa ecclīastica bona sicut dicit **P**rosp̄r sint uota fideiū p̄ciū peccatorū & p̄mōnū pauperū: seq̄tur q̄ q̄cūq̄ redditus ecclīasticos hēt cū longe plus accipiat q̄ aliis largiat magis erit pingui acceptōe miser: q̄ exili donatione beatus.

Ecōtra uerus paup̄ q̄ pp xp̄m oīa deserit q̄ disp̄git nō solū q̄ hñt sed etiā q̄ cōcupiscet potuit & p hoc totū mūdū p xpō dimisit: & dedit: & parum aut modicum pro sustentatione eius nature contentus est scdm hanc rōnem acceptiōe parcissima minime miser: & donatiōe largissima ac iocūda sūme bñs. **C**ui cōsonare uidet euāgelicus textus q̄ scdm crilo. habet in greco beati medici: quoniā ipsorū ē regnū celorū. **V**bi latinus hēt pauperes spiritu. **Q**uibus etiā cōcordat. ābrofius li. de offi. pauper ait & si nō habet unde reddat pecuniam reddit gratiā: in quo certū ē q̄ plus reddit q̄ accipit: pecunia. n. nūmo soluit: gratia uero nūquā exigit: red-

dēdo tuat pecuniā: gratia autē & beatitudo solutis etiā i similitudo retinet: hec. Ambrosius. **E**x his euident est q̄ predicta dñi nostri iesu xp̄i auctoritas cōtra euāgelicos pauperes retorquen non pōt. **A**lius pōt hic ēē iesus scdm glōfā bede ibidē: illi q̄ relichs oibus secuti sunt dñm diuites elemosynas preponit: sed illos maxime q̄ cūctis que possidet renūciātes laborat nihilominus opando manibus ut habeat unū tubuant necessitatē patienti. **H**is cassianus cōsonat de institutione monachorū hec ē inq̄t i p̄tinent beatorū largitas quā accipientis penuna q̄ nō d recōditis auaricie thesauris ipedit. sed de fructibus operis proprii iprouide profertur.

Ex quibus hētur q̄ si quis in paupertate & exercitio studiū spiritualis labors mānū intēdēs sepsit & alios imitator apostoli opus agit maioris erogationis q̄ qui ab aliis requirit & accipit. **E**t iō oīs perfectionis amator frāciscus ad laborē manualē lectatores suos: & filios moderate magis q̄ turpius petere i duxit. **E**t q̄a huius pfectionis q̄ paupertatē euāgelicā fingunt nisi cā studiū turpe ē medicare. ideo statutū fuit in cartaginēsi cōcilio: q̄ clericus pauper uictū & uestitū artificio suo quereret. **E**t quia i clericis secularibus ecclīesia nōdum apostolica p̄fectione accepit: iō statutū ē: sicut patet de cōf. di. ut nulla ecclīesia dedicere nisi prius sit dotata. ob hoc uidelicet ut clerici i ea ministrātes habeāt unde uiuāt. **S**imiliter ēt per noua iura introductū ē ut clerici sine titulis non debeāt ordinari: q̄ si ordinati fuerit ab ordinibus suspēdatur. **Q**ue quidē iura certū ē nullatenus eos tāgere nisi p xp̄i nomine i extrēa paupertate ad imitationē iesu uiuere deuouerunt. **Q**uare aut uerba aug. q̄ dicit iesū non petēdo sed p̄bēdo indigentiā suscepisse intelligi debeat: ipemet apert cū subsequēter subiūgit exempla de dñsto zacheo: helya: & uidua dicens: cū quisq̄ factū suscepit nō suscepto sed suscipiēti prestat. q. d. q̄ dñs i exigēdo anōnā nō querebat cōmodū p̄pitiū sed meritū alienū. **Q**uo fiebat ut xp̄m suscipiēti plus p̄staret ex merito q̄ suscepto cōferret ex dono: q̄d nō solū hēt ueritatē in capite iesu: uerū etiā in mēbris eius pauperibus p quibus bñfactoribus eorū mercedē repromittit. mat. xxv. cum dicit q̄d iū fecistis u: i d his fratnibus meis minimis: mihi fecistis & alibi: q̄cūq̄ potū dederit uob calicē aque frigide in nomine meo q̄a xp̄i estis: amē dico uobis nō p̄det mercedē suā mat. ix. &c. & ibi glō. minimi sūt q̄ nihil penitus hñt in hoc seculo: iudices etiā erūt cū xpō: ualde igit paupes q̄ nihil habēt i hoc mūdo & aque frigide calicē indigent: sed nihilominus ualde sūt diuites in quorū susceptione xp̄s se suscipi assent & q̄bus iudiciariā p̄tatem repromittit. **S**e cūda calūnia huiusmōi ē q̄ dicunt q̄ nō sit opus uirtutis iocūde cū uirtutis annexū hēat opus spirituale solatiū hec uero medicitas trahit secū p̄alē cruciatū: rōne cuius ut dicit ip̄reat eā p̄pheta cū dicit: **I**n tātes trāsierūt filii eius & medicet ps. cviii. sed & ex sacro canōe medicantē clericū dixerūt infelicem

ad cuius euillationis dissolutione & cōsimiliū intel-
ligendum est q̄ quintuplex: est mendicitatis dif-
ferētia: origine: mō. efficacia: desperata. **¶** Prima ē q̄
parit calamitas: & hec est in p̄sonis miserabilibus &
egenis: habēs annexū penalē cruciatū cum merito
sūt cū patientia q̄lis fuit mendicitas lazari ulcero-
si iacētis ad iannā diuitis &c. hāc imprecatur prophe-
ta dauid zelo iusticie filiis impiorum. **¶** Et quia ē mul-
torum causa malorū: quādo ē cum impatiētia: iō eā
abhorrēbat sapiens in personam hoīs infirmi & ti-
mentis per egestatē inuoluntariam ad ipatiētiā cō-
pelli: unde postquā premisit: egestatem ne dederis
mihi subiunxit: ne egestate cōpulsus fueris & peri-
rē nom̄ dei mei. **¶** Et hec ē pprie mēdicitas diēta: iux-
ta quod isidorus dicit li. x. ethicorū: mēdicus dic-
tus ē: quasi minus hñs unde degat: uel q̄si manu di-
cēs necessitatē suam. **¶** Secunda est quam parit cu-
piditas que ē in pauperibus simulatis: habens anne-
xum cruciatum culpabilē: in quo torquent oēs aua-
ri & cupidi non tā famis corporalis inedia q̄ spūalis
nequitia per insatiabilē auaritiē uoracitatē: iuxta illd
iob. attenuetur fame robur eius: & inedia iuadat co-
stas illius: & hanc dissuadet apostolus .i. ad tessal.
i. d. nullius aliquid desidereris glo. Ne dū rogetis
uel tollatis: in quo phibet p̄polutionē cupiditatis
rei aliene & petitiōis nre ex ipsa ueniente: iuxta illud
ad ephesios. i. qui furabat iā nō furetur: magis au-
tem laboret operando manibus suis qd̄ bonum ē:
ut habeat unde tribuat necessitatē patiēti &c. **¶** Ter-
tia est quā paruit tristitia: & hec est in mēdicantibus
ualidis & ociosis: habens annexū cū cruciatu solati-
um uiciōsū atq; fantasticum: studiosum. n. laborem
refugiunt & ociosam uitam & p̄nitiōsam que ē ue-
ta fatigatio libenter icurrunt: ac p̄ hoc fructuose qui-
etē uirtutis p̄dunt: iuxta illud sapien. Prover. xxi. de-
sidera occidit pigre: noluerūt. n. q̄q̄ manus eius
opari: & iteg; p̄ frigis piger arare noluit: mēdicabit
ergo estate & nō dabit ei: & huiusmodi mēdicitas
nedū lege diuina sed etiā ciuili phibet: ut autē ab hac
ap̄s reuocet opus manuale inuigil thessalonicen-
sibus: audiuius quosdā inter uos ābulare in quiete
nihil operātes: sed curiose agentes. **¶** His autē qui
huiusmōi sūt denūciamus ut cū silētiō operantes
panē suū māducent: cuius mādati glo. rōnem reddit
d. q̄ ad alienā mēsam frequenter accedit ocio dedi-
tus necesse ē pascēti se adulari: multa. n. alia hanc
mēdicitatē sequunt uicia: q̄a ocioū taliū oīum malo-
rū est sūa. **¶** Quarta est quā pariter industria q̄ est
in pauperibus studiosis circa disciplinā scolasticā oc-
cupatis habens annexum cum cruciatu penurie
solatium uirtuti in mente: q̄ adeo mentes genero-
sas oblectat ut multis diebus laboribus & erūnis
pleni iocūdi uideant: & parua p̄e magnitudine di-
lectōis: mauultq; cum robore addiscere q̄ delicate
uiuēdo ignorare: quod i p̄m̄ is uidimus qui cum
mēdicatio uiu re didicerint postea exeūtes ueri uir-
tutum magnum locū in ecclesia dei tenuerūt: & de
talibus: augu. in li. de ope monachorū dicit: q̄ eis

bona opera fidelīū & subsidia supplēdore necessari-
orum deesse nō debent cum ad erudiendū aīum ita
uacant ut corporalia huiusmodi opa geri non pos-
sint: qui si uacantes studio litterarum possint de ele-
mosynis uiuere: m̄to magis uacantes studio gemi-
tuum cordialium & contemplationum sublimiū
hoc licite possunt: licet sint idiote quando tale ex-
ertitium nō sinit eos laborare manibus. **¶** Quinta
est quam paruit iusticia que ē i pauperibus uolunta-
riis imūibus ab amorē tēporalis luci & corpore cor-
poralis quietis hñs annexū cum cruciatu solatium
uirtuosum: est uerum q̄ sic mendicantes solius mo-
uentur amore paupertatis extreme & imitationis
dilecti iesu quam ideo amplectuntur ut liberius
sapientie uacent que chñstus est: & efficacius ad cul-
tum uirtutum iesu attingant quo magis in camio
paupertatis electi.

Ipius penuria purgentur a crimine.

Ipius erubescētia humiliantur in corpore.

Ipius p̄simonia castigantur in carne.

Ipius deuota gratitudine conciliantur ad p̄ximū.

Ipius cōdescēdē benignitate cōfigurēt ad xpm̄.

Ipius uirtutū collatōe surgū agant ad deū.

¶ He sunt sex utilitates huius sanēte mendici-
tatis supra nominate & isra p̄bande cū de laude pe-
nuriose paupertatis p̄pter xpm̄ assumpte agetur: q̄
quā nullus sane mentis dubitare queat: quin pen-
nria purget: erubescētia humiliet: p̄simonia casti-
get: gratitudo accepti beneficii benefactori concili-
et: cōdescēnsio benigne ac uoluntarie paupertatis
configuret ad xpm̄: qui cum diues esset amore no-
stre salutis effici uoluit egenus & pauper: celsitudo
paupertatis q̄ quis oīa calcāt & seipsū cum omnibus
sursum agat in deum: nō solū per spūs libertatem
ueq; etiā p̄p̄ experientia in cōmodorum que paupe-
res comitatur: dicente beato gregorio. q̄ mala que
nos hic premunt: ad deū nos ire compellunt. licet
autem molesta sint.

Auaris penuria.

Scribis erubescētia.

Lasciuis frugalitas.

Indeuotis actio gratiarum.

Infidelibus conformitas ad xpm̄.

Desperatis eleuatio mentis in deum.

¶ Verumtamē pauperibus solatiū est penuria hu-
milibus despici cōtinētibus castigare: caritatiuis cō-
siliari beneficio: credētibus cōfigurari hoī xpo: spe-
rantibus sequestrari a mundo & coniungi ipsi bñ-
dictio iesu eterno deo. **¶** Ad quorum omnium af-
firmatiōem hoc sufficit qd̄ dicit: greg. primo libro
dialogorū: sicut superbi honoribus: sic plerum
q̄ humiles sua despectiōe gratulantur: cūq; se in
alienis oculis uilescere sentiunt idcirco gaudent q̄
hoc iudicium confirmari intelligunt: quod de te &
ipsi habuerunt. **¶** Huius uirtuose mendicitatis spi-
rituale solatium uiri carnales ignorant: qui & eius
laudatores phariseorū more auari derident uiri sa-
eti diligunt & toto desiderio concupiscunt: unde

de beato frāscisco scribitur: nemo tam auri: q̄ iste cui
pidus paupertatis: nec thesauri custodiendi solliciti
or ullus quam iste huiusmodi euangelice: margari
te: & quia i aquirēdis elemosynis nō cupiditatis tra
hebatur q̄stus: sed spiritus libertate & dulcis iesu si
militudine dulcorosā: deo solitus erat in solēiori
bus festis p̄ iocūditate spiritus mēdicare huiusmo
di mēdicatatis s̄cte dulcore etiam a magnis inuita
tus cardinalibus priuari uolebat. ¶ Innumera fe
cit de quibus pauca in legenda sūt scripta: i quibus
aperte p̄batur ipsum p̄ deuotione ebrium huius
s̄cte & penuriose paupertatis amore. De hac com
mēdat hier. illam deuotissimam paulam. d. q̄ hoc
hēbat uoti ut mēdicās p̄ xpo moreret & unū nū
mum filie non relinqueret: & in funere suo alieno
syndone inuolueretur. ¶ Deniq; ipsissima oīum ca
uillationum ē hec tertia huius decimi modi qua i
piiss. mi mēdicatatis hostes ipsā incriminant q̄ sit o
pus transgressiōis p̄nitiose dītes q̄ uiri euāgēici q̄
elemosynas cū tanta uirtute petunt ut dēn ē supra
sunt uiri sanguinū: q̄a ualidi & fortes accipiunt pa
nē egenorū: qui operari non possūt: ac per hoc: quo
dāmodo ipsos fame occidūt: adoptantes super eos
uerbum eccle. xxxiii. dicētis. Panis egentium uita
pauperis ē q̄ defraudat illū homo sanguinis ē. ¶ In
super etiā addūt q̄ sunt ecclesie onerosi & periculis
multis que p̄cedūt ex inopia q̄ se exponūt cū ite
dicat ecclesiasticus p̄ inopiā multi perierūt. ¶ Ex
q̄bus etiam sequi uidet q̄ talem mēdicatam p̄si
teri & in ea uiuere: non ē res meriti: sed peccati: q̄ ta
lia loq̄t more p̄ditoris: iude i ipsīs pauperibus uis
p̄sequit xpm deū hominē iopem & mēdicū & cō
punctū corde: mittit mortificare: & ipse est uere uir
sanguinum: & dolosus q̄ non dimidiabit dies suos
pauper aut sēp sperabit in dño: & exultabit in deo
salutari suo & i sancta mēdicatate: p̄cedet de uirtute
i uirtutē: donec uideat deū deorū in syon iesum
xpm exēplar & p̄miū pauperū mīorū. ¶ Hi enī
euangelici uiri qui p̄priis facultatibus renunciaue
rūt: & salutē aiāge intēdūt nō sunt uiri sanguinū: sed
uiri misericordie quorum nomina obliuionē nō ac
ceperunt: qm̄ ex abundanti misericordia corporalia
bona largiti sunt ad sustinēdū corda pauperum &
spiritualia bona quotidie largiūtur ad sustentatio
nem oīum aiarum: & ideo digni sunt ut ab ecclesia
sustentent: q̄ nō grauant: sed alleuiāt: multo magis
q̄ illi qui ecclesiarum redditū ubertate piguescūt:
quos cū p̄imi eorū habere potuissēt: multo p̄fec
tius elegerunt cum christo paupere mēdicādo ege
re. ¶ Nullum ergo defraudant pauperem qm̄ poti
us omnia pauperū agunt dum suis sacris exēplis &
monitis pios homines ad opera pietatis inducūt.
Sustentatio autē corporalis eis multo magis debet
q̄ pauperibus ceteris: eo quia magis sunt uoluntati
pauperes magisque xpo similes magisque deuoti.
¶ Vnde hier. cōtra uigilantium. nō negamus cū
ētis pauperibus si tāta sit largitas stipes esse porrigē
das. i. stipēdia. ¶ Apostolus docet q̄ppe faciendā esse

elemosynam ad omnes: maxime autem ad dome
sticos fidei de q̄bus dominus loq̄t i euangelio. Fac
te uobis amicos de iniquo. s. de mammona iniqui
tatis qui uos recipiat i eterna tabernacula. Nunquid
isti pauperes inter quorum pannos & igr̄ uiuē cot
poris flagrantis libido dñatur p̄nt habere taberna
cula q̄ nō p̄ntia possident neq; futura. nō. n. simpli
citer pauperes: sed pauperes spū appellat de q̄bus
ps: beatus q̄ intelligit super egenum & paupere: in
uulgi pauperibus nequaquā itelligimus sed elemo
syna opus est: in factis uero pauperibus beatitudo
est intelligentie ut ei tribuat qui erubescit accipere &
cum accipere dolet metēs carnalia: & seminas spū
tualia: hucusq; hier. Ex q̄bus patet q̄ singl̄r debet
eis p̄ cetens sustentatio lege misericordie: debet
etiam eis lege iustitie tanq̄ predicatoribus ueritatis
quāq; iuste exigere p̄nt non iure fori: sicut prelati i
q̄bus acceptio stipendiorum nō est mendicitas sed
potestas sed: iure poli & ordinatione iesu eam exi
gere possunt & debent p̄r modum humilitatis: ui
delicet pro amore iesu gratis petendo ut alii mereā
tur dando. & ipsi humiliētur accipiēdo: unde ber
nardus ad fratres de monte dei. Cum diues esset ie
sus pauper pro nobis factus est: & qui uoluntate
paupertatis dedit preceptum: ipse eiusdem i semet
ipso formam dignatus est demonstrare: ut enim sci
ant euangelici pauperes quid eis faciendum sit ipse
etiā a fidelibus pasci uoluit: nō nūq̄ aut ab infidelibus:
sed ut fideles faceret: uite necessaria accipere nō
recusauit. Cōstās est aut q̄ ber. non loq̄tur ibi de p̄
latis sed de religiosiis pauperibus: huiusmodi at pa
peres sustentare p̄ xpo maioris ē meriti q̄ edificā ba
silicā. un̄ hie. ad demetriadē alii edificēt ecclesias ue
stiat panetes marmore: & illud nec reprehēdo: nec
annuo unnsq; i suo sensu habūdet: melius ē hoc
facere q̄ repositis opib; scubare: sed tibi ad p̄positū
ē xpm uestire in pauperibus: uisitare in languetibus:
pascere in esumentibus: suscipere in his q̄ recto iū
gēt maxime in domesticos fidei uirginū alere mo
nasteria seruorū dei & pauperū spūritu habere curā q̄
diebus ac noctibus seruiūt deo suo: q̄ i terra pōiti
mitātur angelorū cōuersationem: & nihil loquunt
nisi qd̄ ad laudē dei p̄tinet: hincsq; uictū & uestitū
his gaudēt diuitiis: qui plus hēre nolūt suū seruāt
p̄positū: alioq̄n si amplius desiderant his q̄ ne
cessaria sūt p̄bant. nō digni. ¶ Ex his hier. uerbis
colligit q̄ sustentare huiusmodi pauperes euangelicos: ē
opus pietatis maxime ac p̄ hoc ipsos p̄sequēdo ca
lūnian scelus ē nō parue p̄fidie: n. ē inopia cā ma
lorū ut asserūt sed ē āputatrix ut ista p̄babit oīum
malorū radicū: nō. n. multi deliquerūt p̄ inopiam
quā dilexerūt: sed quā oderūt ul̄ certe & glo. dicit
uerbū intelligitur non est inopia rerum temporali
um uel spūritualium carismatum. ¶ Hoc idcirco di
ximus non q̄a cōmēdemus effrenatam mēdicā
multitudinem aut omnem mēdicādi modū ut p̄
fectū appellat uelimus sed eum dūtaxat quā supra
descripimus p̄fectionē euangelicā p̄fiteri: nec lau

damus: imo fortiter horremus eos q̄ perfectionis titulo abutunt: tā in paria penurie: q̄ in cupiditate auaricie ut usū opulentū habeant & latū q̄ in ocio sitate pignitē cū sint fortes & ualidi: sed ex defectu spūs & spūalis exercitiū ociosi. **Cōtra quos cur** -
 nt instantia defectu laboris manualis & cupide acq̄
 sitionis & plene subtractionis aliis paupibus eorū q̄
 ipsi in suo multiplici aplo & supfluo usū cōsumūt
 qui merito iuxta p̄fatā auctoritatē Hiero. ēēt neces
 sariis p̄bant indigni. **Adducit. xi.** cauillationē
 paupertatis em̄i ad ipsius uirtuosā p̄uiriā cauillādā
 dicentes q̄ uita sacerdotū leuitay & scōy p̄riarcha
 rū qui diuitiis abundarūt fuit figura p̄fectionis euā
 gelice. Et iō si nouū testamētū nō repugnat q̄n
 potius cōsonat. **Sicut rota ī medio rote.** Nullo mō
 euāgelii p̄fectio cōsistit in carētia huiusmōi posses
 sionū: sed potius habendo eas cū domino dicatas.
Hec autē rō: quia multas absurditates cōtinet dis
 plicibiles scis nō tā nō q̄ ipsorū testio refellit & nō
 tā falsa q̄ heretica esse p̄bat: cū cōtra textū apl̄i p̄
 fectiōe euangelicā dicat in leuitatis possessiōibz
 & eorū statibus contineri: uñ **Apost. ad hebre. vii.**
 Si cōsumatio inq̄t. i. p̄fectio scdm glo. p̄ sacerdotiū
 leuiticū erat: qd adhuc necessariū fuit scdm ordinē
 melchisedech aliū surgere sacerdotē: & non scdm
 ordinē aarō dici: translatō sacerdotio necesse est ut
 legis translatio fiat: ubi glo. h̄ incipit noui & uetis
 testamēti dñs dare: quia illud ip̄sectū: hoc autem
 p̄fectū. **Cui cōsonat** quod idē apl̄s consequenter
 adiūgit: umbrā inq̄t h̄ns lex futuroy bonoy: non
 ipsam imaginē regē: nunq̄ pōt accedētes p̄fectos fa
 cere: nō est ergo p̄fectio uirtutū & cōsiliōy euāge
 lii ī lrali obseruatiā mādatorū dei legalīū: & ī mō ui
 uendi illoy pōtifcū regredā: uñ sicut ī figurali um
 bra: q̄ hoc mō dī rota ī medio rote: nō p̄ lralis ob
 seruatiē equalitatē ī utroq̄ testō: sed per spūalē itel
 ligētiē allegoricā p̄figurationē. **Audi sup hoc hie.**
 ad neporianū: nec uero mihi aliq̄s oppōat. d. ī iudee
 templo lucernas: mēlas: thuribula: patellas: cyphos
 mortariola etiā ex auro fabricata: **Tūc** hec probant
 a dño q̄ sacerdotes hostias imolabāt: & lāguis pe
 cudū erat redēptio peccatorū: q̄q̄ hec omnia ī figu
 ra p̄cesserūt: nūc uero cū paupertate domus sue dñs
 dedicauerūt cogitemus crucē eius: & diuitias lutum
 reputabimus. **Quid miramur** q̄ x̄ps uocat iuquū
 māmonā qd suscipimus & amamus qd se nō ha
 bere petus testat̄: aliq̄n si tm̄ litterā sequimur & ī
 auro atq̄ diuitiis simplex nos delectet historia cum
 auro seruemus &c. **Ducūt** pōtifces uxores uirgines
 lepra corporis aīe uitiis p̄feratur crescamus & mul
 tiplicemus & repleamus terrā. **Figamus. vii.** men
 se tabernacula & solēnia ieiunia buccinis cōcrepūs
Quod si hec oīa spiritualia spūalibus cōparātes in
 telligamus ut dñs noster intellexit & itēptatus est:
 sabbatū: aut aux̄ repudiemus cū ceteris sup̄stitioni
 bus uideoy: aut si aux̄ placet placeāt & iudei quos
 cū auro approbare necesse ē aut dānare: hec hie. **A**
 quo luce clariū rō p̄ma dissoluit̄ & euāgelice pau

ptatis: p̄fectio noue legi p̄prie cōuenire docet: q̄
 sicut illis idēcta nō erat calitatis itēgnitas: sic nec cō
 sulta paupertas. **Vñ hiero.** ad eustochiū: aliud fu
 it in lege ueteri felicitas ī q̄ dicit̄ beatus qui hēt se
 mē ī syon & repromissio h̄t diuitiay: statū aut uir fi
 lius dei īgressus ē sup̄ terrā sibi nouā legē īstituit: ut
 qui ab angelis adorabat̄ in celis: hēret angelos ī ter
 ris tūc holofernis caput ludith cōtinēs amputauit:
 tūc iacobus & iohannes relicto p̄re rete & nauicula
 secuti sūt saluatorē affectū carnis & uicula seculi &
 curā domus pariter reliq̄tes: tūc p̄mo auditū ē. **Qui**
 uult uenire post me &c. **Nemo. n.** miles cū uxore p
 git ad bellū: discipulo ad sepulturā p̄ris ire cupienti
 nō pmittit̄: uulpes foueā h̄nt filius aut hōis nō ha
 bet ubi caput suū reclinat: ne forte cōtristeris angu
 ste p̄mansurus hec hiero. **Cui cōcordat bernar. i. f.**
 de colloquio symōis & iesu lōge iqt aliud ē ī luto aq̄
 rū multay: dimeri p̄sūdo maris iter capere terrā li
 cre possidēdo ad ipsā nouis gressibz undā calcare
 oīa relinq̄do sed tpi gratie hec p̄rogatiua debeba
 tur. **Antiquorū paty** sane diebus donec in terris ui
 deret̄ & cōuersari iter hoies dñs maiestatis nō erat
 euāgelice forma p̄fectiōis: sed spūm ipsū deū solū ī
 terris loq̄bat̄ spū. **At** ubi uerbum caro factū est: &
 habitauit ī nob̄ iā ī eo tradita ē imago uite & cōuer
 siōis exēplar. qd̄ optebat etiā imitari ut utroq̄ seq̄n
 tes uestigio nō ulterius cū patriarcha: iacob altero
 femore claudicemus: nec illud dicimus tanq̄ si sal
 uari q̄s uel huius nequeat tpe si secus egerit: sed ut
 gradū agnoscat p̄p̄m & locū p̄fectiōis aut discipli
 natus off̄: cū nō usurpet. **His** duobus ueritatibus
 preconibus confundētur uiri nostri tpiis a quibus
 sub pietatis spē p̄ antiquoy paty diuitias sub dolo
 euāgelice ipugnat̄ paupertas. **Quod** autē dicūt fugiē
 tes paupertatis penuriā q̄ uolūt esse similes abrahe
 iacob & dauid. **Audiant** m̄sionē eiusdē ber. ubi su
 pra: **Excusarēt** se fortasse aliq̄ dicētes: abraā: isaac: &
 iacob ceteriq̄ scī nunq̄ nō terrenas diuitias habuif
 se legūt: sufficit nobis eē sicut illi fuerūt. **Neq̄. n.** su
 mus n̄ris tpiibz meliores: si c̄l pabil̄ eēt possessiō di
 uitiay: nunq̄ illi in diuitiis tātā gratiā obtinerent a
 dño. **Quid** respōdebimus nouis imitatoribus sā
 ctorū uetey: iponāt uitulū sup̄ altare dñi mactēt ari
 etes ircosq̄ imolēt: q̄ abraā hoc fecit: sed iqt̄ sta
 tum ultra nō habent ubi reuelata ē ueritas transiuit
 umbra: qd̄ si ipsas quoq̄ diuitias tpales umbrā di
 xerimus fuisse futuroy. in figura liq̄dē legimus eis
 oīa cōtigisse. **Deiq̄** q̄ terrenas palam diuitias possi
 derēt scī p̄fecti cū sola trena palā p̄mitterētur a do
 mino: ubi sane celestiū p̄missio sonuit necesse ē spi
 ritualibus spiritualia comparare: & mutuari sacri
 ciū spē munerata hec ber. **Ex** quibus & aliis pre
 missis liquet: q̄ facta sanctorū paty ueteris testamē
 ti quo ad diuitias & ad multa alia non sūt trahēda ī
 exemplū cōiter xp̄ianis: per quod patet īfania mul
 toy professoy euangelice paupertatis: qui exēplo sa
 lomonis opulēti regis dicūt se dñi honorare sūptu
 osas fabucas de his que deberēt pauperes xp̄i com

dere erigendo: in quibus infirmorum & pauperum uacua uite scientia defraudant ipsas in talibus consumendo dispensandas. // Adducit. xii. pcuriose paupertatis fastidiosi hostes de pfectione ecclesie q̄ scā ē i possessione cōi sbe tpalis: nitētes rōnes sophistcas inducere ad pbādū ecclesiasticas possessiones ad pfectōis facere cumulū: tāq̄ pfectius sit illis i xpo affluere q̄ p xpo carere: q̄ nō solū gl̄iam paupertatis euacuat: uerū etiā fūdamtū ipsius ecclesie xpm & eius ap̄los maculatis q̄ neq̄quā ut pbatū ē supra possederūt alīq̄ tpale: licet antiq̄ uerbis illanis & p̄mittēdis xpm & ap̄los tpalia possedisse nitātur pbare. // Quibus rīdemus ueritatē approbātes & erroris fallām cōfutatē: uerū ē. n. q̄ facultates ecclesie scā itētōe a scīs & p̄ribus recepte fuerūt: sed & sine sue pfectionis lesione uerū ē etiā q̄ xps iesus scdm eterne dispositōis archanū ualere puidit tpe cōgruo ecclesie ipsā sublimādo ad regni coronā & sibi dādo possessionū tpaliū amplā pp̄ utilitatē multiplicē q̄ scā p̄s munere scī spūs sc̄uerūt elicere affectum suū non inuisando eisdē: & ipsā uirtualr disponēdo. // Et sic error manicheorū q̄ dei eccliam ppter possessiones acceptas a statu iustitie & pfectionis asserūt esse collapsā: nesciuerunt enī uel noluerunt distinguere uarios pfectionis gradus quibus pfectōis fons xps uario mō sponā suā in diuersis statibus ornat de quibus infra dicet cap. Iesus pfectā consulens. In qbus tñ status paupertatis xpi & ap̄lorū & modus quē iposuit eis se hēdi ad tēporalia obtinet sūmū gradū: ppter qd̄ sicut approbamus uerū: Sic & reprobamus errorē. s. q̄ possessio tēporaliū faciat ad pfectionis culmē. Cū enī ex supra dictis est supabūde mōstratū q̄ xps & ap̄li tēporalia possidere noluerūt: pfectōis culmē scdm istud dogma pphanū assecuti nō sūt. Qui uero modū uiuēdi p̄ntiū tēporē in abūdātia tēporaliū uite xpi p̄fēt & ap̄lorū: quod dicere ē impiū & pphanum. // Vnde Hiero. monachi uitā describēs ait: scribere disposui ab aduētū saluatoris usq̄ ad n̄am: ab ap̄li usq̄ ad huius t̄pis feces quō & p quos xpi ecclesia nata sit & adulta p̄secutionibz creuent martyris coronata sit: etiā postq̄ ad xp̄iāos p̄cipes uenerit potētia & diuitis maior sed uirtutibus sit minor effecta. // In his hiero. uerbis clare eligit̄ error prefatus. Se q̄ enī qui plus abūdant i ecclesiasticis redditibus hi p̄fectiores existāt & q̄ absq̄ detrimēto p̄fectōis ad iligionē paupertatis altissime nequaq̄ se trāsferre possent: qn̄ potius ecōtra paupertatis erūnas abicere: & ad facultates ecclesiasticas aspirare sc̄m erit atq̄ p̄fctm. // Quot nūc p̄fecti essent in mūdo secūdu illud dogma pphanū & antixp̄ianū cōmētū. Quos de ridēs Hiero. ad nepotianū ironice ait. Sint diuiores mōachi q̄ an̄ fuerūt sc̄l ares: possideāt opes sub xpo paup̄e: quos sub locuplete diabolo nō hūerunt & suspiret eos eccl̄ia diuites quos mūdus renuit ante medicos. Quia uero diuitiā quācūq̄ possessio & si possit esse absq̄ p̄ccō & sine p̄fectōis detrimēto

in aliquo statu maxie in p̄latis p̄fectis: eos tñ cōmē dare excessiue oīno scōge doctrine repugnat: ambiciofas mētes ad delidēdū ipsarū inclināt: pp̄ qd̄ scī ab eorū appetitu retrahūtū quātū sciunt. // Redditus enī ecclesiastici sūt illecebrosē diuitie: & piculose: etiā ip̄met p̄fectis uiris sepe p̄bent occasionem ruine: & ideo relinquere eas p̄fectōis ē: p̄fectio enī non tātū dicit iustitie rectitudinē: uerū etiā expeditionē. Vñ gre. iiii. morē. Ray ualde est ut q̄ possidet auge ad requiē redeat. Cū p̄ semetipsam ueritas dicat. Quoniā difficile ē q̄ pecunias hēnt intrare in regnū celorū. Itē in. iiii. dia. Cura rei familiaris uix sū culpa agit̄ etiā ab his q̄ qualiter culpas declinare debēt non ignorant. Cui concordat Ambro. in lib. de offi. Si bñ memoriis nil utile nō q̄ ad uite illius ē ne p̄lit grām differimus: nō quod ad delectationē p̄ntis nec alia cōmoda in facultatibus sed icommoda huiusmōi reputamus si non reiciant̄ ea q̄ oneri magis cū ad sūt estimamus q̄ dispensatio cū erogāt. // Rē quoq̄ in alia pte libri sic ait. Nullum administrulū prestāt diuitie ad uitā btām: quod euident de dem̄strauit dñs in euāgelio dicēs. Bñ paup̄es spiritu &c. Bñ qui elūritis &c. Itaq̄ paupertatē: famē: dolorē: q̄ putāt mala non solū impedimēto nō esse ad beatam uitā: sed etiā cām & uia esse euidentissime p̄nunciatū ē. // Sed & illa q̄ uidet̄ bōa diuitias faciatē & leticiā ex pte doloris & detrimētū esse ad fructum b̄titudinis dñico declaratū ē iudicio liquet. Sic ergo non adminiculo non sunt ad uitam eternā corporis bona: sed etiam dispensatio: hec Ambro. Vbi superior error apertissime confutatur. Quod si dicat cauillator ita intelligi de possessionibus seculariū: non de ecclesiasticis bonis que sunt sanctificata domino. Respondetur sibi euidentiam scā & scā etorū dictis. Non enim dicuntur domino sanctificata: quia aliquid in seipsis sanctum contineant: uel quia sanctum faciant continentem: sed quia nō nisi cum sanctitate mentis debet adhiberi sine dilectionis affectu: & non nisi sancte debent expendi. Quod satis probat auctoritas prosperi de uita superioris allegata. // Sed Augu. pro primo sic dicit in fine libri: unde malum. Qui inquit bene uult uti tēporalibus bonis non eis amore conglutinetur & uelut membra animi sui faciat quod sit amādo: ne cum referari ceperint cum cruciatu & t̄be sedēt sed eis totus superferatur: & habere illa atq̄ regere paratus: amittere uero & non habere parator. // Cui concordat grego. nazanzenus in quodam ser. contra p̄secutores ecclesie. Si facultatibus inquit defraudabunt quibus nimis sed facilius malas abicere quas nō hēo. Si aut̄ eccl̄iasticus ē utiq̄ pro quo omnis pugna & omne certamen est. An ignoramus q̄ pecūie cupiditatē & loculorū fraudē ad p̄dicationē pficiat̄ xpi. // Ad hoc qd̄ dicit Ambro. i. li. de off. q̄ xps ap̄los sine auro misit: eccl̄ias sine auro aggregauit. Iterū q̄ plurimū possidet nō abundat: quia nihil est quicquid in seculo est: & qui

enigum hēt non minuit: q̄a nihil ē cōnectit res si
ne dispēdiō ē q̄ tota est dispēdiū. Ex his sanctorē
dictis patet q̄ bona ecclesiastica licet sine amore de
beat possideri: sūt r̄ illecebrosa & multorē malorē
occasio abiēti. Quod tñ uidemus ipressuris huius
tpis in symoniis: i litigiis clericorē: & i abusoribus
bonorē ecclesie: & in unguētis crebris pp appetitū
sue abundantie excitatis. Et de hoc magis flendū
ē q̄ scribēdū: nec de his experiēdis occupandi su-
mus: q̄a ea ubiq̄ in urbe romana experitur mūdus
Tñ. n. in hoc erūnofo tpe multiplicata sūt i t̄pali-
bus ecclesie: ut p̄gē ualde sit qd̄ reperit in dictis san-
ctorē respectu eorē q̄ exp̄mitur in intuitu malorū
p̄sentū. Licet acutus expugnator p̄stibuli cleri-
corē eximius doctor omnis sanctitatis amator bea-
Ber. Sagittas acutas & plurimas miserit cōtra ipso
rū lasciuiā: ponā hic unā de sagittis parū acutam re-
spectu aliarē. Ait. n. sic de colloq̄is symonis & iesu.
Ditatas dotatas uidemus ecclesias a potētibus &
diuitibus huius seculi: q̄ i opibus bonis dītes iux-
ta pauli admonitiōē amicos sibi facere studuerūt
de māmone a quibus i eterna tabernacula recipere
tur qd̄ diu speraret ab aliis se recipi q̄ clauēs uidēt
habere. Sed heu data est ista prouidentia eorum
in occasiōē carnis q̄ sibi atq̄ aliis in celo taberna-
cula facere debuerāt i terra cōiūgūt domū ad do-
mum & copulāt agrū ad agrum. Quod rapuit ab
ore ap̄lorē huius tēporis uerbū gratie: uerbum fi-
ditie. Ecce nos reliquimus oīa & secuti sumus te. Ec-
ce. n. ut plus sit. Et sacerdotes diuites fieri uolūt. Si
militer Et suā h̄ & abūdantiā suā recipiunt cōsolatio-
nē. Similiter amicis egerēt: & ipsi ut aliena taberna-
cula reciperētur: & ipsi ut propria nō habētes. Beati
n. paupes spū qm̄ ipsoz ē regnū celorū: h̄ Ber.
Quomō at̄ sancti antiq̄ pastores tēporalia eccle-
sie dispēlabāt cū ipsoz cōtēptū & spiritu paupertatis:
quomō inter regē afflūctiū copias sic uiuebant
sicut egētes: multos autē locupletētes tāq̄ nihil ha-
bentes & oīa possidentes: satis ostēdūt perfectiōes
eorē in p̄priis legendis cōtēte. Nihilominus ali-
sum gradum p̄fectiōis ip̄sime attribuit ap̄lice pau-
perati: quod satis apte mōstrat Hiero. i cōmēdati-
ōnē unius sancti epi de quo sic scribit ad rusticum.
Sanctus exupius eps tolosē uidue sareptane imita-
tor esuriēs pascit alios & ore pallēte ieiunius: fame
torquet aliena: oēm substātiā xp̄i uisceribus eroga-
uit. Nihil eo dignius q̄ corpus xp̄i canistro uimi-
neo sanguinē portat i uetro. Qui auaritiā picit de
tēplo: qui cathedras uendētiū colūbas mēiasq̄ sub-
uertit: māmone & nūmulariorē era disperfit: ut do-
mus dei domus orōnis uocaret & nō spelūca latro-
nū: huius sectarē uestigia & ceterorē q̄ uirtutū illius
filēs sūt quos sacerdotiū & humiliores facit & pau-
periores. Aut si p̄fectiōes desideras exi cū abrahā
de patria & de cognatiōe tua. Si habes substātiā
uende & da pauperibus: si nō habes gaudi onere

es liberatus: nudū xp̄m nudus seq̄ns: durū: graue
difficile: sed magna sūt p̄mia. In his Hiero. uerbis
distinguit apte p̄fectiō bñ dispēfat̄s t̄palia ecclesie
& p̄fectiō xp̄m nudū sequētis per spūm paupertatis
extreme q̄ qd̄ ē p̄fectiō euāgelica seu ap̄lica: sicut
idē dicit ad oemetriadē. Ap̄li fastigii p̄fecteq̄ uirtu-
tis ē: uēderē oīa & paup̄ibus distribuere: & sic leuem
& expeditū cū xp̄o ad celestia subuolare. Quia
igit̄ sacri doctores duplicē p̄fectionē tāgūt: de qui-
bus magis infra dicit̄. s. p̄fectiō q̄ habet i cōibus
bonis ecclesie: de q̄bus facti dicit̄ q̄ dño cōsecratur.
Et q̄a eorē dominiū nō debēt sibi ministri ecclesia-
rum proprietate dānabili uendicare: & q̄ bona hu-
ius magis sunt celestia: q̄ mundana: magis comu-
nia q̄ priuata h̄ prima est. Alia est in paupertate
apostolica & penuriosa. Ideo ad euidētiā eiusdē
distinguemus. Primo quadruplicē regē tēporaliū
cōmunitatem ex quadruplici iure manātē. Et post
modum diuidemus duodenam prerogatiuā paup̄-
tatem apostolicā cōmendantē. Prima cōmu-
nitas est que manat iure necessitatis nature: que fit
ut omnis res ad nature sustentationē idonea quā-
tūcūq̄ sit alicui persone appropriata illius fiat qui
indiget necessitate extrema: & hoc potest dici ius
poli: cui discordare non pōt ius fori. Et huic cōmu-
nitati renunciare non est possibile pro eo q̄ manat
ex iure naturali inserto homini quia dei est imago
& creatura dignissima: propter quam sunt omnia
mundana creata. Secunda est que emanat ex
iure charitatis fraternae que fit ut omnia sint iusto-
rum excōmunicatione quadam charitatis que sūt
propria singulorum fiant uniuersorum cōmunia:
secundum illud Apostoli. i. ad Cor. iii. Oīa uestra
sunt. De qua Augu. sup lo. ome. vi. loquēs contra
donatistas. Veniat inq̄t ad catholicā ecclesiam &
nobiscū habeant non solum terram: sed & eum
qui fecit celum & terram. Et huic cōmunitati renū-
ciare non est licitum: quia manat ex iure diuinitus
infuso per quod est unita in colūba. i. in uniuersali
ecclesia. A qua quidē uniuersitate & cōmunitate
nullus potest discedere seruata lege diuina: que to-
ta cōpletur in charitate & in h̄ centuplatur q̄cqd̄ p̄
deo relinquatur etiam in hac uita. Tertia cōmu-
nitas est que emanat ex iure ciuitatis mundanē q̄
fit ut unius imperii regni uel ciuitatis una fiat res
uel unius societatis mercatorum uel pugnatorum
cōmune fiat lucrum & damnum: uel unius familie
indiuise una fiat hereditas cōmunis. Et huic cōmu-
nitati renunciare ē de p̄fectiōis euāgelice neces-
sitate: q̄a talis cōitas p̄sonalē idudit necessitatē que
manat ex iure diuinitus iustituto. Cū ēt ānixa sunt
q̄ occasionaliter inducūt difficultatē ad bonum: &
prōnitatē ad malū. Ac p̄ h̄ p̄fectioni euāgelice
aduersat̄. Et iō aīe scē huiusmodi disuadetur diuilio:
ut in ps. dicit̄. Audi filia: & uide & inclina aurē tuā
& obliuiscere populū tuū & domū patris tui. Quar-
ta cōitas ē q̄ manat ex iure dotationis ecclesie q̄ par-

¶ **I**tem ē dīnū: partī ē hūanū. Si quis subtiliter pēset dī-
cta canonū & scōge: hac cōitate fit ut oīa bona q̄ cō-
ferunt ecclesiis domino dedicet ad cōem subleu-
tationē ministroge suoge & pauperū. Et hec cōitas
ē i omnibus ecclesiis collegatis habētibus possessi-
ones. Et huic cōitati nolle renuntiare nō facit ho-
minē iperfectū q̄a tenere pōt salua perfectiōe secū-
dū aliq̄e perfectionis statum. Sicut apparet in reli-
giōsis cenobitis & in prelatis perfectis & sanētis se-
cūdū statū suū q̄ rpalia possident i cōn: q̄a talis cō-
munitas ex iure diuinitatis manat: ut de altari ui-
uat q̄ seruit altari. Et sunt illis oīa cōia q̄bus ē cor-
unū & aīa una: unus spiritualispī & una uiuēdi for-
ma: tamē renuntiare facit ad euangelice pfectiōis
culmē: & dicit euāgelice pfectiōis statū: pro eo
uidelicet q̄ talis cōitas q̄q̄ manet ex iure dīno: ma-
nat ēt ex iure humano: & q̄a nō solū ē spiritual' ue-
rū ēt tēporal'. Et q̄a licet in ea excludat' propriet-
as psonalis cōcluditur: tamē propriet-
as collegialis cu-
ius ēt quelibet psona de collegio particeps ēē di-
gnoscat: nō solū quātū ad usū uerū ēt quātū ad do-
miniū: dū unusq̄q̄ auctoritatē habēs a iure ad res
sue ecclesie recuperādas & exceptionē ad defendē-
das: q̄ uere declarat dīni p̄sage rerū agētē uel recipi-
tē aliquāter ēē p̄cipē. Quoniā igit ē ualde diffi-
cile oībus abdicatis i sola paup̄tate gaudere quod
ē apostolici status: difficile ē nihilominus psonali
pprietate excluda sola ecclesiastica cōitate ēē cōten-
tū: quod ē prope cenobitici status i quo cōcōmita-
tur castitatis uotū cū abnegatione pprie uolūtatis:
ideo ē utrūq̄ pfectū licet impari gradu. Et per hī
patet q̄ paup̄tas altissīma q̄ ē apostolica nihil sub
celo possidet tēporale: sed denudās possessionem
ab omni iure & opulētia rerū usus: nudus sequitur
crucifixum.

¶ Quod paup̄tas ualeat ad quatuor quorū quodlibet
sequitur tria bona & sūt. xii.

Quius at paup̄tatis altissime q̄ cōsistit i pe-
nuria usus rerū rpalīū exterior nō solum
i exproptione interna: ē multiplex utili-
tas distinguēda. Est. n. figurata p illā euāgelicam
margaritam q̄ tate preciolitatis ē ut p illa emenda-
sint oīa distrahēda: ualeat. n. specialiter ad quatuor.

Ad extermīniū iniquitatis

Ad exertitiū pfecte uirtutis

Ad possessionē pfecte iocunditatis

Ad publicationē euāgelice p̄dicatiōis.

¶ Primo pp expiationē culpae ppetratarum. Est
.n. caminus expurgans & eluminās sordes uitio-
sog. iuxta illud Esa. xlviii. Elegi te i camio paup̄ta-
tis: quod maxime de illa paup̄tate intelligit' q̄ non
tātū uolūtate p reze cōtēptū afficit: ueze ēt corpus
p penuriā affligit. De qua Grego. in ome. de lazaro
& dūte: purgat ignis inopie etiā diuitis bona re-
munerāuit felicitas trāseūtis uite. Alū paup̄tas af-
fixit & terfit: & istū abundātia remunerāuit & re-
pulit. Et infra. de paup̄ibus uero sollicitē p̄fate:
quia eorū uitā magistra paup̄tas cruciat quousq̄

ad rectitudinē perducatur. h. Grego. Quod si purgat
paup̄tas necessitatis cā radice charitatis multo ma-
gis illa penniosa paup̄tas purgat quā seruēs cha-
ritas i uoto nolūtatis cāt. Secūdo pp subtractiōem
occasionū peccadi q̄ sicut diuitiarū affluētia crescūt
sic uolūtaria paup̄tate minuuntur: unde Criso. sup
ep̄lam ad hebr. Ser. secūdo xpianus i paup̄tate co-
stitutus q̄ cū diuitiis magnis quō h ē q̄a excludit a
se supbie typū: nō erit arrogans sed patiēs obtēpe-
rans: & pudicus: mitis & patiens. Qui uero i diuitiis
cōstitutus ē multa illū adhuc bona ipediūt. In-
spiciamus ergo q̄ sūt q̄ diues opat: rapit aliena: est
at cupiditate: nephandos nō desinit perpetrare cō-
cubitus: maleficia cūcta cōmittit. Nōne uniuersa h
ex diuitiis cōspicis generari. Iterū quoq̄ in paupe-
rie magis q̄ in diuitiis uirtutes facili possidemus: nec
mihi dicas q̄ i hac uita dices nullā uictā suscipiūt
Nā cū oībus malis suis ēt hoc malū hnt dītie quia
malignitate peccates ab ulitiōibus tuēt. Et q̄ dīties
possidet sp̄ peccās nulla pena reuocat' sed sine ul-
lis remediis uulnera suscipit peccōge: & frenū illi ipo-
uit: hucusq̄ Criso. Quod si forte aliq̄s dicat q̄ de
paup̄ie mīta mala oriūt. Rndet iserius. xlviii. ser.
Nemo ciet p paup̄tate tāq̄ paup̄tas cā sit mītotū
maloḡ neq̄ obloquat' xpo q̄ pfectionē illā dixit.
Si uis pfectus ēē & hoc ipse & uerbis dixit & op̄i-
bus cōprobauit & ostendit & per discipulos suos
docuit. Sec̄temur ergo paup̄tate: maximū qppe
bonū ē. Nihil. n. opulētius eo q̄ paup̄tate. sp̄ote di-
ligit & cū alacritate suscipit. Valet ēt. iii. ad iniqui-
tū extermīniū pp uitiosarū radicū abscisiōem: un. ci-
so. ser. eodē. Abiciamus q̄cūq̄ corpus florere faci-
unt: uiciāt at aīam: ut puta sunt dītie: delitiae: & glo-
ria. Cūcta h carnis sūt & amoris corporeositas: non
amemus āpliora: sed paup̄tate sēp sec̄temur istam.
Magnū. n. bonū ē: sed sapiētia paup̄is ingt p nihilo:
hētur. Et itez dīties & paup̄tates ne dederis mi-
hi: & ex camio paup̄tatis liba me: q̄re ergo illa dca
sūt & in uefī testamēto dicebātur ubi mīta dītie
rō hēbat: ubi paup̄tatis erat p̄limus cōtēptus ubi h
qdē maledictio erat. Sed nūc nequaquā ita ē. Si uis
audire paup̄tatis p̄dicamēta ipsā & p̄fessus ē iesus:
& dixit. Filius hoīs n̄ hēt ubi caput suū idiet. Et ite-
rū discipul' suis dicebat. Nolite possidere auge neq̄
argētū. Et eis dicebat petrus q̄ ex sua natiuitate erat
claudus. Argētū & auge nō ē mihi. Et in ipso qdē
uefī: testamēto. Nā helyas p̄ter melotē nihil hēbat.
Nōne helyas: nōne loā. hucusq̄ Criso. Paup̄-
tatis tollerātia laudat: q̄a p eā corpaliū rerū amor
abscedit q̄ ē p̄ma radix uitioge: laudat ēt quia per
eam absceditur: secūda q̄ ē timor male hūiliās. un-
de & consequenter adiungit: uides q̄ maxime fi-
duciam facit h paup̄tas. diues seruus est obnoxius
dānis & tribuens omni uolenti ei nocere: ille at ni-
hil hēt: prescriptionē non timer nec cōdemnationem.
Nequaquā enim paup̄tas fuit sine fiducia
Tunc iesus cum paup̄tate mittebat apostolos in
causam opus habentem multa fiducia: ualde enim

et foris pauper & non habet unde iniuriam patiat: hec uerba Crisostomi intelligi non possunt nisi de paupertate que nihil habet: nec tria superiora aliquid concludunt de paupertate monastica que gloriatur se solum nihil possidere: & omnia uelle habere in usu abundantia & rerum ubertate. Sed penuriosa paupertas que euangelica ex his concluditur multum ualere ad exterminium omnis culpe. **V**aleat secundo penuriosa paupertas ad exercitum uirtutis perfecte: primum quidem quia per eam uirtus acquisita probatur: unde **Ambrosius** in primo libro de officiis. Non potest quis premium accipere nisi legitime certauerit: nec gloriosa uictoria ubi non fuerint laboriosa certamina. Ideoque dominus in euangelio. Sancti pauperes spiritu &c. Non dicit beati diuites: sed pauperes. Ibi. n. incipit beatus iudicio diuino iudicium ubi eterna estimatur humana. **Ambrosius** constat autem quod eterna non est in paupertate ratione contemptus rerum in mente: sed ex sola expropriatione penurie temporalis quam sustinemus in corpore. **S**ecundo uidelicet quia uirtus propria custoditur. **V**nde **Hieronymus** ad paulinum. Socrates thebanus homo quondam ditissimus: cum ad perfrandum athenas pergeret magni auri pondus abiecit. Nec putauit se uirtutes posse simul & diuitias possidere. Denique & tu audita sententia saluatoris. Si uis perfectus esse &c. uerba uertis in opera: & nudam crucem sequeris punisque manibus: & candido pectore pauperem te spiritu & operibus gloriaris expeditior & leuior condescendens scala iacob. **V**idelicet et tertio quia uirtus custodita expeditius in fine perducit. **I**uxta dictum Crisostomi super epistolam ad hebraeos. sermone. v. Non habentes diuitias: non propter hoc doleamus: sed gratias magis uniuersorum deo ac domino referamus: quia non paruo labore eandem mercedem potuerimus quam diuites promereri: & si uoluerimus et ampliorē. Nam ex paruis magna lucratur. **H**uic et **Gregorius** super euangelium uocationis apostolorum in omne consonans ait. Regnum celorum tantum ualeat quantum habes. **E**t iterum ibidem. Ante dei oculos nunquam est uacua manus a munere: cum archa cordis fuerit plena bona uoluntate. **Q**uapropter cum uoluntas ubi deest possibilitas pro facto reputaretur: & sanctis pauperibus qui diuitibus uelle & facere. **M**ultum igitur facit paupertatis inopia ad uirtutum expeditionem. **N**on euangelici pauperes discurrentes pro mundi uotum uidet necessitates christi fidelibus: tot habent cordium cruce: & imolationes in suis uisceribus pietatis: unde & illi sunt magis elemosynarii in affectu & ab omni seclusi auaritia: nulli rei extrinsece parcunt quin ea liberaliter tribuant pro christi pauperum releuando defectu. **Q**uo contra his fallaces pauperes qui nihil uolunt subire penurie usus arida portant ultra ad aridos pauperes & medicos. **E**t non solum de sibi necessariis nil uolunt indigentibus impartiri: sed multis superfluitatibus quasi continue saturant superflui. **E**xpoliantes alios pauperes necessario uictu in his qui consumunt suo superfluo usu & fastu. **M**ac ergo fallaci paupertate exclusa de medio que omnium est uitiorum sentina: uera paupertas euange-

licam extollamus: quia plurimum uidelicet ad exercitum plurimamque uirtutum: ut dictum est: & amplius foret dicendum nisi modus uoluntatis nos artaret: quia per eam uirtus perfecta probatur: & in fine multum expedite reducit. **C**onsequenter et ualeat hec alta & penuriosa paupertas ad perfruitionem iocunditatis interne: & ad extaticam eleuationem contemplationis excelsae. **P**rimo quidem ratione extrinsece securitatis. **E**xcludit enim omnem timorem mundanum & humanum seruilem & uitiosum imperfectum & formidolosum. **V**nde **Crisostomus** in omne. ultima super Mat. Diuitem necesse est multum indigere & turpiter seruire: formidare & suspicari: & timore eorum qui suspicant oculos & calumniatoris ora: & auarorum concupiscentias: sed non paupertas aliquid tale: sed contrarium uniuersis regina est pluribus non subiecta: sed munita portibus tranquillis & palestra: & gymnasiu plene. **C**onstat autem quod paupertas furibus non subiacet: ea potissimum est in qua nihil habetur: de qua subdit ibidem. Audite quicumque estis pauperes magni: & quicumque ditari concupiscitis non pauperem esse malum: sed non uelle pauperem esse: & nec malum extrema paupertate: & non erit tibi malum: & si philosophis multum est bonorum finis & origo. **N**ec tantum dat securitatem penuriosa paupertas in hoc seculo uiui: & in futuro iudicio. **V**nde **bertholdus** super psalmum. Qui habitat &c. felix paupertas uoluntaria omnia relinquitur propter te domine iesu: felix tamen que tam securus tam gloriosus in illo singulari fulgore electorum in illo tremendo examine meritorum: & in illo tanto discrimine iudiciorum. **E**x quibus sequitur quod penuriosa & euangelica paupertas reddit securissimum profectum: quod multum ualeat ad perfruitionem interne letitiae. **S**ed mirabiliter confert ad sublimationem contemplationis excelsae: quia in nullo sollicitatur animus: nec etiam pro necessario uictu: propter quod christus iesus a sanctis pauperibus apostolis quos super motum perfecte contemplationis extulit: omnemque sollicitudinem amouit. **N**olite solliciti esse aie &c. **V**bi notatur quod omnis diffidentia amouetur a pauperibus christi cum eis dicitur quod prius gratum regnum dei & iustitia eius: & hec omnia adiungunt uobis. **E**st tamen quidam diffidentia quod prouenit ex peruersitate quod habet in infidelitate & desperatione annexa: ut puta cum quis de bono diffidit: uel quia non credit dominum curare humana tantum quod infidelis: uel estimat se a deo derelictum propter peccata sua tanquam desperatus: & talis diffidentia & sollicitudo procedens ex ipsa omnibus prohibet: & confidentia illi opposita omnibus precipit. **E**st & alia diffidentia quod ex pusillanimitate cordis ueniens habet annexam remissionem amoris doni: & superfluum amoris sui: & hec stare potest cum charitate perfecta. **E**t ideo habet pusillanimitas diffidentia: & sollicitudo ex ipsa ueniens euangelicis & perfectis uiris inhihet: & confidentia eidem opposita perfectis iniungit quatenus contemplatores ueritatis allegorice pusillanimitatis sollicitudinem pro necessariis fugiat & calorem charitatis confidenter de deo cum promptitudine ad perfectam paupertatis incommoda constanter assumat: & in iubilo iocunditatis interne sit ei securus tamquam iuge conuiuium & sit eis sicut uolatus

secutus & liber ad contemplandum deum. **Ad** hanc cōfidentia Augu. inuitat in libro de elymosina. **M**etuis igit ne patrimoniū tuū forte deficiat si ex eo opari largiter ceperis. **Q**uādo. n. uiro iusto deest se possint subsidia cum scriptū sit. Non occidet deus animā iusti fame: helyas in solitudine coruis ministrantibus pascit. **E**t danieli i lacu leonum lpre dā iussu regis incluso pradiū diuinitus apportatur & timemus ne operati & deū promerenti defint alimēta cū ipse i euāgelio ad exprobatōne aliorū quorum est mens dura: & fides parua contestetur & dicat. **A**spicite uolatilia celi que nō serūt neq; metunt neq; cōgregant in horrea: & pī uester celestis pascit illa. **V**olucres deus pascit in quibus nullus diuine rei sensus ē: nec cibus nec potus deest: & tibi xp̄iano: tibi dei seruo caro existimas aliquid de futurū. **A**n putas q pascit xp̄m: a xp̄o nō pascatur: aut eis terrena deerunt: quibus deus & celestianon defunt. **V**nde hec incredula cogitatio ē: unde ipia & sacrilega cogitatio: h̄ Augu. **N**ota ergo sup uerbū dñi q singulariter uolatilia celi se pascere dicit: q uacantes cōtēplationi uolatibus singulari cura nutriuntur ab ipso. **I**p̄i enim sunt q excellenter pascunt christū de intimis sue mētis occupati contine in cōtēplatione magnaliū sue potētie: & dolore & crucis sue assūpte nature. **V**nde excellentissime uidelicet paup̄tas euangelica ad cōtēplatiōis celsitudinē sequēdā. **N**ā ip̄s ē singulariter regnū celorum: unde plures dixi qd̄ repetere non piget q paup̄tas euangelica est tranquilla & pacifica dei possessio absq; distractionis sollicitudine molestia & impedimēto: per quod pater q doctores illi q dicunt q religio ordinata ad cōtēplationē esset ip̄fecta nisi haberet sufficiētiā oīum tēporaliū ignorant: & paup̄tatis bonū: & alte cōtēplationis statum. **N**ā per hoc sequeretur ut dimittamus de xp̄o iesu q beatissima mater eius & s̄cti apostoli fuissent in cōtēplationis altitudine. ip̄fecti & inquieti. **N**ā aliquādo fuerunt pauperes penuriosi ut ex predictis patet abunde. **S**ecundo uidelicet ad iocūditatē iternā rōne expectate mercedis: unde sup illud lob. xii. **D**eridetur iusti simplicitatis lāpas cōtēpta apud cogitationes diuitum: parata ad tēpus statutū dicit Grego. **S**taturū quippe cōtēptē lāpadis ē tēpus extremi iudicii predestinatis. **T**unc diues reproboꝝ oculis patefcer: quia cecitati potestati sunt submissi q terrena oīa reliquerūt. **Q**uiq; enim diuini amoris stimulo excitatus h̄ terrena despexerit. **N**e proculdubio honorē iudiciarie potestatis obtinebit: ut simul tunc iudex cū iudice ueniat qui nūc consideratione iudicii sese spōtanea paup̄tate castigat: h̄ Grego. **L**iquet ergo q paup̄tas pro qua quis deridet & cōtēptis ea potiss̄ma ē: que annexā hēt exteriore penuriā & uilificatiōem. **V**nde Ber. Ser. cliii. **D**uo hēt paup̄tas: dominiū sequētiū afflictōem. s. & utilitatē de quibus phera. **V**ide inq; domine humilitatē meā & laborē meū: & propterea in terra sua duplicia possidebunt: ut pro

pudore sit honor iudiciarie potestatis: pro labore refingentiū placidissime sessionis. **H**ec. n. ē que castigat purgat: probat humiliat & exaltat. **P**aup̄tate igit penuriosa comutat letitia mētis: unde sup illū psal. **E**go sum paup̄ & dolens & c. glo. dicit. **L**audabo ime & i mēbris meis nomē dei mei cū cantico. i. cū delectatione: qā si oīa defunt: deus tu mecū es. **S**ed constat q nullus ē illo pauperior: cui oīa defunt: nec illi tamē deest mētalis iocūditas ac p hoc nec cōtēplatiōis sublimitas: pp quod subdit uideant pauperes & letētur: querite dominū & uiuet aīa uestra. **T**ertio quoq; ad ipsū ualde uidelicet rōne perfuse cōsolationis. **O**me. iiii. dicit Criso. **D**escendamus inq; ad paup̄tatis caminum uideamus qui ābulāt i eo zelatoꝝ colla cōculcatis uideamus christum hominē in camio psalētē: gratias agentē paup̄tati ultime alligatā & multa seruētē deo laudationē. **E**t enim pueris illis tribus similes sunt qui paup̄tate cū gratiarū actione ferūt. **N**ā & igne terribilius paup̄tas incēdere consueuit: sed illos pueros nequaquā incēdit. **I**ta ut nunc sup paup̄tate si gratia egeris uincula dissoluūt & flāma extinguitur & si non extincta fuerit quod multo mirabilius est pro flāma ros oris. **Q**uod & in prophetizatibus ē: quoniam in paup̄te diuitibus disponuntur copiosius: & in medio camio rore puro potiūt. **E**t enim maximus ē ros nō detineri concupiscentia diuitiarū: & illi tunc cōtēpnētes regē facti sunt rege emuliores. **E**t tu utiq; si despexeris mundana negotia mundo eris honorabilior secūdm̄ sanctos illos quibus mundus nō erat dignus: ut igitur dignus celo efficiaris deride p̄sentia. **I**ta. n. & hic enis clarior: & futuris poteris bonis: hucusq; Criso. **E**uidenter ostendens q uoluntaria penuria rerum est q maxime utilis ad perfruitionem interne iocūditatis. **V**aleat etiā quarto ad publicationē euangelice predicationis: primo quia facit eam magis credibilem: unde Criso. ome. xv. super Mar. **T**alis est luminis uirtus ut nō solū luceat: sed et illuc ducat illos qui sequuntur. **C**um. n. uiderint omnia p̄sentia nos cōtēpnētes & ad futura preparatos ante oēm sermonē operibus nostris credent. **Q**uis enim ita ē amens ut uidens eum qui heri lasciuiebat & dicitur batur: omnia exutū: & ad famem & inopiam & duram uitam & pericula & sanguinem & occisionem & omnia que uidentur periculosa preparatam nō manifestam accipiat hinc futuroꝝ demonstratiōem. **S**i at p̄sentibus nos implicuerimus & imiscuerimus qualiter potuerunt credere q ad possessionē aliā festinemus: hucusq; Criso. **I**n his demonstrans clare: q uoluntarie & penuriose paup̄tatis exemplum in predatore magis credibilem facit euangelicam predicationem. **I**n quo & aperte confunduntur p̄dicatores huius t̄pis q se pauperes iactant impudens excessus. **E**t aperte concluditur q in hoc cōsistit ratio quare eis ad fructum salutis: pare aut nihil credit mūdus. **S**ecūdo ē uidelicet ad hoc q eā reddit ualde efficacē. **I**uxta qd̄ Dama. li. iiii. dicit

Euangelii diuine cognitionis predicatū ē: nō bellis: sed carnis exercitationibus aduersarios deuincēs. Sed pauci nudi paupes & illiterati: uerbari & mortificati crucifixū corpe mortuū predicantes: sapiētibus & insipientibus pualuerūt. **H**i dama. Et filia i nri tps predicatōibus fierent si ad pplū filia uerba & exēpla deferrent. **T**ertio ē uidelicet ad hoc q̄ efficit eā magis acceptabile: unde sup illud Mar. Dignus est operarius mercede &c. dicit Criso. ome. xxxi. Manifestum qm̄ ad eos cibari oportebat: ut nec ipsi magna sapiant aduersus eos qui docebantur omnia sapientes: & nihil accipientes ab ipsis. Neq; ipsi rursus abscondantur tāq̄ despecti ab eis: uult dicere Criso. q̄ magis conuinctio amoris erat: quando uidebāt apostolos a q̄bus oīa uerba salutis recipiebant sibi familiariter uniti in acceptione familiariorū ad uictum: q̄a per h̄ patebat q̄ nō despiciēbant populū ifirmū. Cū igitur uolūtaria rerū penuria euangelii predicationē magis reddat predicabile & credibile: efficacem & acceptabile: ac per hoc auditores inducat ad fidē: erigat ad spem: & eliciat ad charitatē: manifestum ē q̄ maxime: uidelicet ad euangelice ueritatis predicationē. **C**uius ēt euidēs signū ē q̄ per apostolos pauperes rebus & spiritu q̄q̄ numero diffusa est euangelica ueritas in orbē uniuersū: ut de ipsis uerū dictū sit. In oēm terrā exiuit &c. **V**nde & Criso. ome. xli. super Mat. Si at homines. xii. orbē terrarū conuerterunt: excogitate q̄ta ē uestra malitia: cū tanti existentes qui reguntur nō possumus corrigere quos mūdis oportebat sufficere & cōfermētū. Sed figurā habebant: sed nō signa eos mirabiles fecerunt. Multi & enim demones piciētes: q̄a iniquitatē operati sunt nō sunt facti mirabiles: sed puri. **S**ed qd̄ inqt̄ ēq̄ eos magnos ostendit pecūiagē cōtēptus: glorie despectus ab omnibus uite huius negotiis ereptio. **Q**uia sine hoc habuissent: & si christū mortuū suscitasset nō solū nulli profecisset: sed & seductores estimati fuissent. hucusq; Criso. **Q**uia ex his uerbis patet oportet q̄ nihil tātū ualuit ad dilatādū xp̄i euāgēiū quātū pfectus cōtēptus oīum mūdānorū. Cū igit uoluntaria paupertas & penuria sicut ex predicatione elucet ualores incōparabiles quattuor habeat triplicatos: ad quos maxime uidelicet: q̄a simplicit̄ cōfiguratur & assimilat paupi uite iesu & sue penurio se morti: quia nudus in cruce pepēdit. **R**ecte designatur per unā euangelicā margaritā: uerū ēt p. xii. illas prefulgidas gēmas i portis noue hierusalē de scēdētis de celo p magno sui ualore miraq; pulchritudine positas quibus & noīa. xii. pauperū. i. in fundamētis collocata respōdēt: sicut lo. apoc. xii. scribit **D**esignatur ēt p. xii. lapides i typico rōnali quarta ordinatione distinctos. In quibus noīa tribuū. xii. israel moyses legit sc̄p̄sisse. Quibus succedit duodenus ille apostolorū decalogus q̄ i spū paupertatis iesu cōsecuti sūt pmissiones patrū: & p uerbo abrahe semine cōputatur: his. n. tāq; xii. filiis uiri israel sup humerali sūmis pōtificis cōscriptis: & per pro

pa noīa significatis sūma paupertas iducit. **S**ic. n. sc̄bit Mat. xii. Noīa apostolorū sūt hec: p̄mus Simon q̄ dī petrus: & sic ceteris noīatis subiūgit. Hos. xii. misit iesus p̄cipiēs eis. Nolite possidere auge neq; argētū &c. q̄ ibi ponūt de pfecta paupertatis forma **I**n q̄bus superhumeralē uite aplice cū rōnali perfectionis & paupertatis altissimē p charitatē regni celestis tanq̄ uitta hyacinthina idissolubili iūctura cōstringit cū iterponit. **G**ratias accepistis: gratis date. **H**oc superhumerali & rōnali uerus pōtiffex nri xp̄s iesus adornatus fuit dū sacte paupertatis perfectionē uerbo docuit & exēplo mōstrauit: & tūc potissimē quādo uerus pōtiffex p p̄p̄nū sāguinē īgressus i scā paup & nudus i recōciliationis sacrificium p nobis opulētē uiuētibus i cruce pepēdit.

Ed redeamus ad spōse paupertatis cōmendāde decorē ipsiusq; ualorē: si forsitan & ipsi puocati nobiscū deformitatē meretricis abiiciāt: & legitime sponse paupertatis promissē amplexibus mēte cōuerfa suspirēt. **E**st. n. incōparabilis huius p̄ciositas margarite oī p̄ciositati terre ne ut ait Criso. sup Mat. ome. xli. **Q**uid ait si q̄s tibi proponeret: ferrū: aurū & possessiōes pecunias ut fenū cōtēnere nō utiq; hoc susciperes magis & ualde decēter & tibi: & hoc utiq; hoīes maxime attraxissēs. **E**t si hoīes niderēt fenū auge effici concupiscerēt & ipsi hanc uirtutē ut sūmā: & augerēt eis utiq; pecuniarū cupido. **S**i at uiderēt oēs auge ut fenū despiciētes olim utiq; ab egritudine eruti essēt. **A**udistis p̄ciositatē margarite: nūc audi simul ualorē & pulchritudinē spōse. **I**tē in ome. ultima. **S**i q̄s tibi p̄ncipatū & ciuiles potestates ciuitatū & diuitias & lasciuias pponeret: deinde paupertatē & posset accipere quodcūq; uelles: hāc cōfestim rapēs si cognosceres eius pulchritudinē. **M**ihi at paupertas cui dā puelle pulchre & speciose similis eē uidet. **C**um hac helyas educatus ē i celū raptus: btā illa rapina. **C**ū hac helyseus claruit: cū hac iesus & apostoli oēs **S**ed ēt ipsā huius puelle pulchritudinē itueamur. **E**t. n. eius oculus ē purus & preclarus nil habēs turbulētū: sed māsuetus: trāgillus: delectabilis: ad oēs respiciēs mitis hūilis: nullū odiū habēs: nullū aduerserēs. **O**s illi & lingua sana ē cōtinua gratiarum actio plena retributiōe & nutibus & uerbis amicabilibus. **S**i at uis & pfectionē mēbrore eius uidere lōga est & multo excelsior q̄ superhabūdātia. **S**i autē fugiunt eam multi ne mirens: & enim alias uirtutes fugiunt insipientes: sed contumeliis ut pauper a diuitibus. **R**ursus mihi inopie laudes dicis: quoniam est beatus qui conuictum patitur: sed hoc ferre ammonet inopia. **S**i esuit paup: & paulus esuriebat. **S**i nō habet requiē nec filius hoīs hēt ubi reclinet caput suū. **I**n his expresse declarat os aureū q̄ uoluntaria inopia non solū est magne p̄ciositatis sed mire pulchritudis: & q̄ plus ē magne opulētie & honoris. **S**icut idē uir sanctus ait super lo. ome. xlii. **A**nima inopis quidem fulget uoluntari uelut margarita fulgēs: florescit at ut rosā. **N**ō ē enim

Illic tinea. non fur. nō sollicitudo huius uite negotiorū: sed sicut angelus ita conuersatur. Vis anime huius pulchritudinē uidere: uis inopie diuitias ad discere. Non subiacet demonibus: non afflitit regi sed afflitit deo. Non militat cū angelis: non habet archas duas uel tres uel decem: sed talem abundantia: ut habere mundū uniuersum nil esse existimet non thesaurum sed celum: non idiget seruis: magis autē seruos possessiones & cogitationes que regum dominātur: regnū: auge: & omnia talia quēadmodū ludibria puerorū deridet: & sicut rotas pilā hec oīa extimat eē cōtēptibilia: habet. n. mūdū quē nunc uidere qui in his ludūt. **¶** Quid igit pauperibus melius ē. Nunqd pauimentū hēt celū. Si ergo pauimentū tale ē: cogita tectū. Si nō habet equos & currus quid auri in his opus est qui supra nubes uehi debet & eē cū christo. Hucusq; lo. os auri. Ignitus: fulgidus: pōderosus & pretiosus eloquiis uoluntarie paupertatis q penuriā usus rerū habet annexā admirabilē pulchritudinē p̄ciolitatēq; cōmēdat: qā tamē nō reuelantur hec mūdi sapientibus. **Iuxta illud Mat. Abscondisti hec a sapientibus: & reuelasti ea paruulis. Non pponūtur carnalibus: sed spiritualibus. Iuxta illud. Nolite sanctum dare canibus &c. Non innotescūt amatoribus diuitiā sed paupertatis amatoribus & despectis qui iam uicerūt mūdū. Iuxta illud apoc. ii. Vincēti dabo mānā absconditū & dabo illi calculū cādidū: & i calculo nomē nouū scriptū quod nemo scit nisi qui accipit. **¶** Paup̄tas ē calculus ille actiue & passiue: qā paup̄tas seipsā: & oīa mūdāna calcat: & per humilitatis spiritū ab oībus uult calcari: & in hoc calculo est nomen dei magni tetragramatō scriptū: quod legi poterat nō proferri: quia paupertatis cōfiguratiue iesū delicias pōt pauper spiritu aliquāliter sentire: nō loq. **Iō** paup̄tas huius per thesaurū absconditū in agro designat: quē q inuenit hō abscondit & pre gaudio uadit & uendit uniuersa que habet & emit agrum illum. **¶** Si quis igitur sustantie paupertatis uult noscere ualorem aut in se: aut i experientia studeat: aut exptorē snie cōquiescat. **Iuxta quod Ber. i ep̄la** quā scribit ad thomā quē amor sciēte retardabat a pposito uenēdi ad religionē ait. **Quam** salubrius disceres xpm iesū & hūc crucifixū: quam utiq; sciētia: haud facile nisi q mūdo crucifixus fuerit attendit: falleris fili falleris si te putes inuenire apud mūdū magistrū quē soli discipuli iesū mundi cōtēptores dei munere assequūtur. **Nec. n. hāc** lectio docet sed unctio: nō eruditio sed exercitatio in mandatis domini. **¶** His Bernardi facis eloquiis multorū religiosorū huius tēporis uana studia feriuntur. **Et ideo** quia magis lectione sciētifica q unctiōe deuota uitam suā occupant: parum est eis sepe de uirtuosa & euangelica uita creditū. **Sed utinā** saltē ociositatē suā uel talibus studiis occupatē: qā quod cū dolore referimus ipsorū multitudinē quā si de mane usq; ad uesperā nisi forte illo modico tēpore in quo licet male & indeuote sepe diuinū of-**

ficiū dicūt: uidemus eos sub porticibus uanis uerbis & ociositati uacare: uel per uicos & plateas ciuitatis discurrere non inqrētes dilectū iesū: sed uanū cōtēplātes mūdi decursū: & circa quē partim spiratū: partim reliētū eorū misera uidet uita lāguere. **¶** Hec uere & his similia que loquimur supra & infra contra solos utiosos dicimus: de quorum uitis respectu eius quod ē satis loquimur temperate. **¶** Quod at paup̄tas male sit amata: experientia cognoscitur. **Dicit. n. Criso. ome. xxxviii. super Mat.** Vnū ē q̄cūq; dixero. Nil reputabāt sermo theologie talis qualis rerū experientia. **Ideo uellē** quēdam illos q iā i illū deuenerūt prophetie uerticē nobis adesse: & tūc manifeste uiderē huius rei declarationē: & qualiter nulli eorū q diligūt paup̄tatē acceptarent ditari. x. milibus prebenti: tanq q nō lamentātur in solitudinibus: sed ridēt & saltant in his q diadema sibi circūponūt magis in paupertate decorantur. **¶** Si igitur paupertatis ualorem: pulchritudinē & delicias sola experientia & unctio docet illi qui in usu tēporaliū delictis & honoribus abundare satagūt: & omnē paup̄tatis austeritatē fugiūt nec experti sunt: nec expiri uolūt: necesse hnt q huiusmōi sūt circa hāc matiā cōtra ueros paupertatis amatores delistere garrulare ne tanq cecī uideantur de coloribus disputare. **¶** Taliū temeritatē Hiero. ad demetriadē redarguēs ait. **Quidā cū** loq nesciāt tacere nō pnt. **Docēt** scripturas quas nō intelligunt & cū aliis persuaserint accipiūt sup̄ciliū p̄pus ip̄torū magistrū q̄ doctoris discipuli. **Bonū. n. ē** obedire maioribus & parere p̄ceptis: & post regulas scripture uite sue tramitē ab aliis discere. **Nec p̄ceptore** uti pessimo p̄sūptione sua: hucusq; Hiero. **¶** Hoc p̄ceptore pessimo si multi fallaces paupes huius tēporis nō uterent: nequāq in fugillationē paupertatis penuriose quā christus seruauit & docuit ueros paupes artitudinē usus paup̄is aplectētes tā sup̄stitiosos arguerēt: nec religionis destructores asfererēt. **Cū apte** clarescat q xpm iesū p̄mū paupertatis maḡm & eius ap̄los & p̄mos p̄res ordinum fūdatōres & maxie paup̄um p̄iarchā frāciscū i regē penuria satagāt imitari. **¶** Aliqua sublimia de paupertate dicta sunt sub tractatu illo capitulo. iii. Iesus desertū incolēs. **¶** Duo errores cōtra paup̄tatē.

¶ Tēde at q circa paup̄tatis altissime statū duo errores ip̄i cōtraria uia decurrūt. **¶** Manicheus. n. errauit dicēs ad altitudinē paupertatis euāgelice oēm xpianū obligan: nesciēs discernere iter ea q xps p̄fectis cōsuluit: & iter ea i qbus ip̄fectis misericorditer cōdescēdit: usus ē illo pessimo fūdameto ponēs unū p̄ncipiū oīum malorū a quo oīa uisibilia creata sūt. **¶** Cōtra quē in symbolo dī. **Credo i unū deū** patrē oīpotētē factorem celi & t̄re: & addit: uisibilū & inuisibilū. **¶** Et hūc elidens paulus. **Deus inquit** fecit huic mundum & ea que in eo sunt. **¶** Contra hunc ip̄sū manicheum qui ē in multis aliis errauit. **¶** Augustinus scribit & contra eius impiam prolē faulstū & adamātum

contraria acie incedit uigilatus ius possessionis attribuens paupertati. Contra que satis scribit Hieronymus. Ad cuius increpatione error ille ut nihil ap parentie habens: nā dudū ē: dormitauerit: hunc exi tasse nostris temporibus uidentur magistri erroris Guil. de sancto amore q sine amore dei melius dici posset. Et quidā Girardus impietatis illius discipulus quos eleganter eximius doctor frater bonauertura cōfudit. Noua labe tunc insurrexit cōtra altissimē paupertatis usū penuriosum & altū: quo uirtus paupertatis efficaciter usū opulētū & latū exsufflauit de medio: imo etiam cōtēplabilis redditur & cimerta reputatur non solū ab occultatis uiris perfectis: sed etiā a quolibet intelligente quantūcūq; amatore mundano. Propter quod quia dulce ē loqui: & dulcius ē perfectiōis archana scrutari quā multoq; ruditas porcina cōmaculat. Idcirco prolixiorē tractatū pro ipsius defensione compegimus quasi requireret capitularis angustia: q̄ etiā propter multiplices detrahentiū moris nisi sumus sancto rum patre depressa allegatione firmate: ut iter securū & clarū per artū ulum penuriose paupertatis christi iesu pateat uolentibus perfectiōis euangelice regulā icālūniabiliter obseruare.

Iesus inhonoratus. Cap. x.

Expergiscere aīa mea neq; & impia que de spectus refugis & ad honores aspiras: & iuuere dilectū iesum regē regum: & eterni patris filium i totius uite sue decursu propter te redimēdā & informādā multiplici inhonoratiōi subiectū: quinimo & cōtūmelis iniuriōsis a reproba plebe despectum. Excepta. n. illa ultima imo i iniuriarū exercitū gbus repletus fuit circa tēpus passiōis sue quādo finaliter in opprobriosa cruce opprobrioso modo inter sceleratos uoluit pro nostra redēptione pēdere: quod fuit in uite sue exitu. Inuenio tamē ipsū dilectum & super omnia honoratū iesum multiplici iniuria fuisse confusum & inhonoratū in uite sue decursu. Fuit enim a iudeis sic ut sacra euangelii docet histona inhonoratus: in uerbis: in factis: in cordialibus machinationibus & estimationibus impiis. In quibus primo fuit inhonoratus & iniuriōse confusus imposito sibi multiplici defectu: sapiētie: innocentie: potentie: sequele originis: seu parētele uel pro sapie & religionis diuine. Imponētes sibi defectū sapiētie quo ad naturalē industriā lo. x. Quid eum auditis. Dicebant. n. Demonū habet & insanit. Et alibi dicebāt q in furia uersus ē. Mar. iii. Ipsi furiosa mēte reprobi qui pacificū splendorem eterne sapiētie iesu audebant de furia increpare. De defectu litterature & noticie legis dei sibi iponebant cū dicebant. lo. vii. Quomodo hic litteras scit cum nō didicerit. Quod at ista admiratio de indignatione & uilificatione procederet ostenditur cum dicē Et scandalizabant in eo. Mar. vi. Quod autē reputare suā scientiam dubiā ostendunt. lo. ix. dicētes. Nos scimus q moysi est deus locutus: hunc at

nescimus unde sit: unde glo. dicit qd Moyses docuit a deo accepit: de hoc nescimus unde accepit.

Nos autē cū beato petro dicamus magistro ueritatis iesu. Verba uite eterne habes. Et cū iudeis conuersus confiteamur. lo. vii. Nunquā sic locutus est homo. Et ipse forsitan nobis explicādo suā sapiētiā responderet. Verba que ego locutus sū uobis spūs & uita sūt. lo. vi. Multa circa despectum sapiētie eius sibi iniuriōsa & inhonorabilia locuti sūt in diuersis euāgelistis & tā respectu eius qd dixerūt ei: pauca scripta sūt. Contra eius innocentia multipliciter prorūpūt asserentes eum peccatorem respectu sui: seductorem respectu populi: transgressorē respectu legis moysi: blasphematorem respectu dei. Et quod nequius ē diabolo coniunctū in societate cōmerti. Pro primo dicunt lo. ix. Scimus quia hic homo peccator ē. Cōtra quos tamen secura mēte allegat suā innocentia. d. Quis ex uobis arguet me de peccato. Et Mat. xi. Ecce hō uorax & potator uini. uer. panē qui de celo descendit. & dat uitā mūdo de edacitate redarguunt: cum tamen ipse semper sobriūssime uixit & sobrietatē docuerit dicēs: luce. xxi. In crapula & ebrietate. Dicamus ergo de benedictō iesu contra iudeorū perfidiam & mendacitatē cū deuotiss. mo petro: prime pe. ii. peccatū nō fecit nec inuentus est dolus i ore eius &c. Pro secūdo dicit lo. vii. Seducit turbas. Et Mat. xxvii. Recordati sumus: quia seductor ille &c. Et luce. xxiii. Hunc inuenimus subuertentem gētē nostrā: cū tamen summa cupiditate uellet eos ad modū galline nutrire: & sub alis sue protectiōis eorum infirmitatē assumēdo saluare & curare. Ideo dicitur Mat. xxiii. Quoties uolui cōgregare filios tuos &c. Et alibi. Filius hominis uenit querere & saluum facere quod perierat: luce. xix. Pro tertio dicunt lo. ix. Non est hic homo a deo qui sabbatū nō custodit. Contra quos dicitur Mat. xii. Dominus est filius hominis etiam sabbati. Pluries ac sicut patet in multis locis de hoc redarguerunt eū Et ipse semper humiliter satisfecit.

Aliqñ rōnē assumēs a paterna filiatione ut lo. v. pater meus usq; mō operat: & ego oport. q. d. Sicut opa creatiōis q̄ maifesta sūt attribuit: pater scā sūt i sex diebus: & sic opa redēptiōis ego una cū pater inchoo septimo die: p hoc secūdū Ambro. se ostēdens esse creatorē: q̄ opa diei septiē que ad redēptionē pertinebāt. vi. creatiōis operibus intexebat.

Aliquando cōuincit eos ex operibus bōitatis & utilitatis: ut i luca ubi post plura dicit licet sabbatis curare. Et alibi hec probat ostēdens q merito magis & melius est hominibus subuenire q̄ bestiis. quod tamen ipsi faciebant sine uiolatione sabbati.

Aliquando conuincit eos ex legis similitudine & cōpōne: ut ibi & in sabbato circūcidit hoīem: si circūcisiōem accipit hō i sabbato. Ex quo apte cōcludit q opus suū erat mīto pfectius & utilius q opus circūcisiōis legalis: & ideo multo magis exēptū a reprehensione mandati de sabbato.

Alquando eos conuincit ex auctoritatis potestate: ut **Mat. xii.** Dominus est filius hominis et sabbati. Pro quo sepe imponunt ei blasphemam ut ibi De bono opere non lapidamus te. sed de blasphemia quia tu ipse cum homo sis facis te ipsum deum. Et pluries tanquam dei blasphematorum & arrogantem Iesum impie reprehenderunt. Contra quos tamen humiliter respondit: Ego honorifico patrem meum & uos inhonorastis me. Ego gloriam meam non quero. In multis operibus nostre salutis. Iudei mortis filii & uere blasphemie sanctificato dei filio Iesu crimine blasphemie iniecerunt. **¶** Pro quinto dicebant illi filii diaboli opera benedicti Iesu attribuere diabolo. **Luce. xi.** Et **Mat. xii.** In beelzebub princeps demoniorum eiicit demonia: caluniantes Iesum quod occulto commercio cum demone eiicit demonia de obsessis corporibus. Quibus respondens Iesus probauit quod in digito dei. id est in spiritu sancto: per cuius amplissimum donum ipse benedictus Iesus erat deus per gratiam unionis: & per hoc eiiciebat demonia quod ipse expellebat uirtutis & potestatis efficacia: non demonum occulta amicitia: que nullo modo potest stare cum effectibus Christi. Quia diabolus dispergit humanam mentem a uero dei cultu quam uere Christus recollegit in genti chantatis affectu & efficacia uirtutis sue: fortem armatum diabolum de atrio mentis humane: quam per exclusam Christi gratiam pacifice possidet per fortitudinis sue potentiam misericorditer stillando gratiam suam mentibus redemptor alligat: & ipsum de tabernaculis humane mentis cum tota uitiorum suorum armatura diuidit & expellit. Ex quibus omnibus plane concludi potest iudeis quod profecto peruenit in eis regnum dei id est totum regnum diuine gratie sanctis patribus repromissum per Christi dei & hominis & saluatoris aduentum. Quod quia ingratisime receperunt non solum unum demonium secularis uite habitauit in eis: sed uniuersitas demonum & spiritualium uitiorum eos in maligna obstinatione posset inducens eos ad blasphemandum deum humanatum: & ipsum ad mortem querendum ut merito & rationabiliter conueniat eis illud **Io. viii.** uos ex parte diaboli estis & desideria patris uestri uultis facere. Ille ab initio homicida erat & in ueritate non stetit. Simile contigit omnibus ad altum statum uocatis qui ex mentis ingratitudine & diabolica fraude propne salutis statum impugnando peruertunt sicut & infra notatum est in capitulo illo: Iesus cruce dictatus: in expositione phanasyce crucis. Sic igitur uides quomodo impie pharysei & Iudei inhonorabant benedictum Iesum ipsum omnimoda innocentia spoliantes. Cuius nos deuoti filii cum Ioannis baptista innocentia predicantes in eius innocentia. confidamus. **d. Io. i.** Ecce agnus dei &c. **¶** Defectum potentie ipsoluerunt non solum sicut dictum est supra opera sue potentie & uirtutis attribuentes diabolo: sed etiam miracula que ab ipso facta expressa a sua potentia detrahentes: sicut **Io. ix.** dicebat ce-

co. **¶** Supple da gloriam deo qui te liberauit per seipsum non per hominem istum: quia nos scimus: quia hic homo peccator est. **q. d.** Nos scimus: quia per ipsum non est factum miraculum. Contra quos factus cecus constanter respondit. **¶** Vnum scio: quia cum cecus essem modo uideo: & sibi attribuens miraculum adiunxit. In hoc enim mirabile est: quia uos ne scitis unde sit & aperuit oculos meos. **¶** Multis aliis modis sue potentie detrahebant sibi ipsones infirma: & sue maculantes potentie miracula uel dicentes non esse uera: uel non esse sua: uel esse male facta: sicut **Io. v.** dicebant illi qui. xxxviii. annis iacebat in grabato. **¶** Sabbatum est: non licet tibi tollere grabatum tuum. Quibus ille cum iam mente sanus esset respondit: quod qui fecerat eum sanum dederat ei salubre mandatum. Qui me ait sanum fecit: ille mihi dixit. **¶** Tolle grabatum tuum & uade &c. **¶** Fugientes igitur malitiam iudeorum omnipotentis Iesu potentie detrahentium cum sancto leproso nostram infirmitatem recognoscetes: adoremus benedictum Iesum dicentes. Domine si uis potes me mundare. **¶** Si ipse fortassis nostram infirmitatem uisitans tangat nos sue benedictione uirtutis effectum: & dicat uolo mundare. **Mat. viii.** **¶** Pro defectu sequele dicebat **Io. vii.** Nunquid aliquis ex principibus credidit in eum? sed turba hec que non nouit legem maledicti sunt. **¶** Sed & uilitate discipulorum suorum sibi iponebant. **¶** Nonne fratres sui sunt Iacobus & Ioannes? **¶** Etiam de amicitia peccatorum ipsum inculpabant. **Mat. ix.** Quare cum publicanis & peccatoribus manducat magister uester. **Luce. xv.** Erant appropinquantes ad Iesum publicani & peccatores &c. **¶** Et **Luce. xix.** Et cum uiderent omnes murmurabant dicentes quod ad hominem peccatorem diuertisset. Quibus efficaciter respondit non excusas hanc infamiam: sed suam exprimes misericordiam & reprobas falsam iustitiam. **Mat. ix.** Non est opus ualentibus medicis: sed male habentibus & sequitur. Non enim ueni uocare iustos sed peccatores. **¶** O miseri pharysei cunctes. id est discendentes a uestra sapientia ceca: discite dei misericordiam quam super exaltat iudicium & uestram insectiuam malitiam & penitentiam: quia dicitis quod peccatores recipiat celestis modus. Cum in tota massa perditionis nullum Iesum inueniat quod non sit miserabiliter egrotus. **¶** O dura sententia super falsam iustitiam. Non ueni uocare iustos sed peccatores. **¶** Si iuxta sententiam apostoli. **Ad Ro.** Quos predestinauit hos & uocauit. Si hos iustos miseros uocare non uenit illos nec predestinauit: & ibi multa uide de hoc. **¶** Pro defectu originis siue prosapie ipsum inhonorabant. **d. primo** per uoluntate patris. **Io. vii.** Scrutare scripturas quia a galilea propheta non surgit. **¶** Pro defectu parentele dicebat **Io. vi.** Nonne hic est filius Ioseph cuius nos nouimus patrem & matrem? Quomodo dicit hic: quia descendi de celo. **Et. v. Mar.** Nonne hic est fabri filius & marie fratris Iacobi & Ioseph & Iude & Simonis? **¶** Et alibi. Nonne mater eius maria dicitur. **q. d.** Mulier plebea paupercula & despecta: pro cuius paupertate & uilitate arguebant Iesum Christum non

esse christum. d. lo. vii. **N**one ex semine dauid christus uenit: & de bethleem castello. q. d. ex hoc patet qd xps nō ē iesus: qā nec de semine dauid nec in bethleem natus cū ipse sit galileus: patet autē qd in hac uilificatione & in aliis que blasphemando dixerunt. **M**entita ē iniquitas sibi. **B**enigne & pie iesu non horruisti paupercule matris infamiā quā predestinasti omnium creaturarū fore reginam: & quā uoluiti secundū carnē ex semine dauid regis oriri: uoluiti isti uilitate & paupertate despici: ut in uilitate humanitatis seruares: & in exēplaritate nobilitate fastus humani despiciendū eē ostenderes: pp quod in omni mundano despectu fuit totus sanctissime uite tue decursus quod & eē uoluiti in tua sanctissima matre: & eē precipis in tua perfecta & imitatoria prole. **T**abescite igitur pncipū & pharyseos perfidia cū turba simpliciū christo dicamus. **O** sanna filio dauid: benedictus q uenit in nomine dñi &c. Mat. xxi. **P**ro defectu religionis diuine docebat eū lo. viii samitanū. q. in diuino cultu hereticū nō iudeum p cuius defectus calūniā continuādā ēt cōspirando statuerāt lo. ix. q. si quis eū cōfiteret eē christū extra synagogā fieret. **Q**uia uero ipsi iudei herant heretici in diuino cultu: & a diuini cultus sede precidēdi: ideo hāc infamiā qua uocant eum samitanū christus iesus non curauit uitare. **T**ū quia q oēs saluare uenerat: nullā gentē uolebat spernere. **T**ū qā ēt sciebat sibi significatū huius nominis cōuenire. **S**amitanus. n. custos interpretatur: & ipse est dominus qui custodit nos: & qui solus ē protector omnium electorum. **E**xtra uero synagogā excludēbat iesum: & illū cōfiteres illi q a dei cultu & regno excludi debebant ex sua malitia. **E**t sicut tunc fuit. **S**ic in similibus tēporibus simili neq̄tia iuolūtis contingit. **S**icut. n. tunc ex diuturna & longa transgressionē diuine legis in scribis & presūptuosa abitione & prelacione plebis & symoniacā & contētiōsa procuracione dignitatis in principibus sacerdotū ex falsa & hypocritali apparentia iustitie in pharyseis & sub typo suarū obseruādag: traditionum uera falsificatione totius religiose & uituosē obseruatiōis cōtēta i legis medulla. **S**cientia scribarū ē execrata. **P**otestas principum fuit deordiata. **R**eligio pharyseos fuit simulata. **A**c per hoc reprobata: & simul hec tria genera hominum propter amorē reciprocorū & carnalē honoris proprii: cauillōse tamen excusantur sub zelo honoris domini: & propter timorem carnalis substructionis suę appetituum coopertum falsā suspicionē qua dicebat sentire deleri tēplum dei. Propter ista inquit: & propter multa alia que sequuntur. **A**d hoc dati sunt omnes hi in reprobū sensū ut cōspirarent unanimiter malitiosissime cōtra xpm iesum uerū principē sacerdotū uerū cultorem eterni dei & tēplū spiritus sancti in assūpta natura: eternū deum in unita persona. **E**t dicunt se honorare deū cuius filium crucifixerunt: & pretendentes le-

gis zelū occiderunt finē legis christum: & dicentes se seruare hereditatē sanctorum patrum extra hereditatē iesum eiecerunt heredem legitimū. **A**c per hoc reprobata ē eorum potestas ut possint male facere & nō bene: eorū execrata magistralitas ut ut sint duces cecī & impulsos precipitii. **E**orum ē superstitiosa & reprobā facta religiositas ut sint falsi iniusti & uiri impii: & omni spurcicia pleni: & extenuus hypocriti dealbati. **E**t his exclusus datus ē principatus uiris humilibus. **F**idis simplicibus celibatis publicanis & peccatoribus. **S**ic p omnia intellige i finalibus tēporibus circa nationes reprobas & miras dei imutatiōes contingere. **N**ā tunc pp longā & diuturnā transgressionē in similibus statibus illos in iuditio stupēdo confundit ut prelacio deordine & precipiat mala & prohibeat bona ac per hoc sit reprobā. **S**cientia execatur ut prelacionē ad predictā ruinā ipellat: & quod uerū est & saluterū nō agnoscat. **R**eligio falsificet ut per hypocritam tantū in oculis hominū se diffundat: & interius uacua omni perfectiōe in dei oculis euascat: & pre oibus furiosa in sua uanitate confidēt contra oriētē nouū statū de celo q suā denudat hypocritam per furiam inardescat: ac in eū dētibz stridet: sicut & tuuc uidemus q pncipales in christi passione fuerunt pharyseis: qbus intēta rōne: & deceptionis conatu pncipes sunt imitati ut populū facerent consentire: imo acclamare & expetere mortem christi. **I**n quo ēt secundū eos exquisitā malitiā nihil poterūt dānabile inuenire: quia etiā falsē criminationes cū exquisita fraude adducte prima facie apparebāt inepte & maligne conficte. **A**d hanc autē malorū uoraginem & sic horrendā caliginē multis sue malitie gradibus peruenerunt. **N**ā pmo uiderūt ipii christi uitā innocētē: doctrinā ueracē: ipsūq tēporalia reicere ad quorū haustu ipsi continue erāt solliciti corde: ac per hoc christi statui eorū malitia denudati detrahef ceperūt. **S**icut de christi humilitate contra eorū superbiam & eius sanctimonia contra eorū lasciuia ex inuidia ceperūt sibi detrahē. **E**t quia doctrinam suam xps iesus confirmabat per opera potēte diuine: ceperūt miracula falsificare: & que falsificare non poterant ex modo agendi: quia in sabbato ceperunt reprehēdere: & que hoc modo non poterunt inficere: ceperunt principi demoniorum attribuere: sed quando nihil tale potuerūt dicere sicut in resuscitatione **L**azari ceperunt ira & inuidia tabescere ac de eius morte tractare. **E**t quia p oia supradicta uidebāt uirtuosū iesum populū ad suā sequelam attrahere: & ad uerū dei cultū reiecto falso inducere: ceperūt christum liesū diffamare uerbis: persequi factis expellere de suis terris reprobū ostendere de suis sententiis: & cōtra omnes ipsum sequentes & cōfiteres tā q contra diuinū cultus destructores sententias fulminare. **E**x quibus secutum est q pauci erant qui in eorum conspectu auderent christum confiteri nisi christi perfecti discipuli. **E**t inundante persecutio

nis procella in crucifixione iesu sola dilectissima mater in fide remansit. Sic pcessit ergo persecutio per se ne xpi. Sicut per oia aduertunt xpi iesu discipuli in hoc tempore illuminati circa crucifixione uite xpi. Et er nunc tribus clavis eu in cruce figentibus falsa sapientia arguente namq hypocrisis ipugante reproba potentia condennante: pendens in cruce sic confixa doloribus cu clamore ualido & lachrymis expirare uide tur. Adcirco nullus audet eam confiteri nisi hi q amore materno xpm iesum crucifixu & sue perfectionis spiritu intra sue metis uiscera p amore seraphi cu portat indusum. Hi typo matris omniu priuati potentia & repleti doloribus pro crucifixione uite iesu lametis & suspiriis uacant: lameta continue replicat: que tato sibi uerius competere sentiunt: quato uera ihrl'm & uerum dei templu nunc plagut p principes babilonis destrui: tato pnciosius q tuc fiebat quato ueritas figura superat: & corpus umbram.

Hoc deducto mihi mo occurrit data occasioe ab inhonoratione iesu qui tanq in diuino cultu hereticus excomunicabit ab ipiis q nunc similia sustinet spiritus paupertat s. Ex predictis patet quo bn dictus iesus fuit mltiformit inhonoratus ab ipiis: & multis affectus iniuriis falsis uerbis q ut epilogado pstriga: uide aia & considera culameto q tuus iesus super oia benedictus deus pte sustinuit uocari in despectum paupercule mris filius & fabri frae pauperum: de uili pentela. iacobi & ioanis de uili patria galileus & quod peius est peccator: peccatorum amicus uorator & uini potator seductor populi: blasphemus dei: uiolator sabbati expugnator moysi: commotor populi: Insanus & furiosus de moniacus & demoniorum forius: literarum indoctus. Samaritanus & i diuina lege hereticus. Quid in iuriam defecit benignissimo iesu? Vbi est ergo similitudo spoli tui reproba anima mea? Si laudan desideras: & improperia illata non portas: benedictus iesus falsissimas iniurias pro te sustinuit: & suas ueras iustitias despiciet falsa crimina sibi imponi. Et tu uis superbia ceca in tuis peccatis laudari & non reprehendi & falsis in te uirtutibus gloriari & uano rumore extolli. Quanta dissimilitudo est in aia tali ad dilectum iesum. Non eius sponsa: sed emula probatur: que pro imitatione iesu tolerantia in iniurie non gloriatur. Et non solum uerbis nephariis sed factis impiis inhonoratus est benedictus iesus. Nam preter apprehensionem crucis de qua dicendum e infra paruulus fuit de terra iudeorum expulsus & i egyptum fugatus. Mat. secundo. Postea docere incipiens fuit i nazareth: luce quarto de synagoga contumeliose eiectus: & cum uituperio extra ciuitatem expulsus & usq ad supercilium montis ductus & ibi precipicio intentatus: postea ierosolimis. ioanis. viii. pro ueritate doctrine uoluit lapidari quod non semel: sed pluries attetauerit. Similiter. ioanis. vii. misserunt principes ministros ut apprehenderent iesum. Non solum ab hostibus talia sustinuit in factis: sed etiam samaritanis recepit hospi-

tio uoluit: ut dicit lucas tempore necessitatis. Sed & sepe acceptus in multis locis potest cogitari q sicut mendicus & pauper fuit cu multa uilitate tractatus imo ab illis cu quibus fuerat nutritus despicietur. Ita fratribus suis: qui nec credebant in eum. ioanis. septimo. Sed ab illis cu quibus fuerat nutritus copatris & parentibus fuit i multo depectu habitus. ioanis etiam. vii. ubi dicitur q uolebat in iudea ambulare q querebat eu iudei interficere. Sequitur. Neq enim fratres eius credebant in eu. Illi enim pugebant ac si mundana gloriam querebant dicentes. Si hec facis manifesta teipm mudo. Licet autem ista referri ad discipulos non credat: tñ ipsi. Sicut grossi & inexperti: & nodu abundantia spiritus sancti plenitudo nondu plene cognoscetes iesum ipm non fuerunt dum esset in carne passibili ut dignus erat uenerari quin potius ipse benedictus iesus etia i eis multos supportauerit defectus & multas reuerentias non solum patienter: sed amorose sustinuit. Obone iesu quomodo inter uiros huius uite semp ingloriosus fuit aspectus tuus: & quot factis iniuriis in tue uite decursu ab ingrato humano genere irreuerentias & iniurias suscepisti. Na pluries soluitur: pauper sine pecunia male uestitus: & nudis pedibus circuitu p mundu: sicut ex euangelio credi potest: ut puta quando a nazareth uenisti ad ioane ante baptismu. Sicut dicitur. Mat. tertio. Et quando rediit post baptismu iteru in nazareth ante comitiu induibilis apostolorum forsitauenit solus: & tunc potest credi p babiliter medicasse q p extraneas terras uades pecuniam non portabat. Et forsitau tuc multas recepit iniurias: & propetione elemosynarum contumelias reportauit. Quod si alii receptus attende Quauiliter & penuriose abatur Quauiliter sedet: & q deuote recipit Quasinglari comedit: q grate recognoscit Quapatienter puctiois audit: q huius mndet Quasalubriter instruit: quot dilectiois signa: pcedit Que enim laborare fecimus in peccatis nris forsitam du sic peregrinus icederet & elemosynas peteret fuit de ociositate redargutus. Miror quomodo anima xpiani quantuq parū fidelis & xpo deuota potest mēte ruminare q dei filius propter ipam redimendam ad talia despicabilia sustinenda descendit sine cordis scissione interna: & extrinseca i mutatione perfecta ad benedicti iesu sustinendos amplexandos & imitendos despectus. Oia mea assotia te iniuriato iesu & ipm in omnibus suis despectibus cōteplare & inhonoratū ab aliis nitere totis uiribus pro te & pro electis honorare: & nullo modo dubites q inter iniuriantes ei pro tua malitia tu ob tnebis principatū: q te setio ista sine corde reuoluere: & ad iniuriam leto corde portadam sequit te habere sed peregrina es ad emendandū benedicto iesu honoris defectum: quē te sibi subtraxisse in tota uita tua recognoscis. Sed ille qui ab infantia portare iniurias didicit: tuas usq hodie portare non desistit. Fuit tertio inhonoratus benedictus iesus

in cordialibus machinationibus & internis estimationibus impioꝝ. Quanta sunt hec: & quis ista cogitare & estimare sufficiat quæ turpiter illa natio reproba principum sacerdotum scribarum: & quæ maxime phariseorum qui grandi supercilio se Christo opposcentes & ipsum ut sceleratum & dei blasphemum in cordibus reputantes sibi met formabant de Iesu fatasma propheta nuntium & quatum cum respectu sui pharisei cultus secundum dei cultorem Iesum reputabant blasphemum dei hostem legis transgressorem: & mundi gloriam querere: & ueram dei gloriam non docere: unde merito eos reprehendit de pluribus locis de suis cogitationibus ne phandis maxime luce. xv. ubi dicit quod cognoscens Iesus cogitationes eorum dixit ad eos: ut quod cogitatis mala in cordibus uestris. **O** benigne Iesu qui per lucide uidentis illos scelerata corda: in quibus te sic ipse describebant: & ex quibus sepe imo quasi continue te dilacerabant: diuinebat & conspuebant: ut ipsum dei hostem: sediciosumque latronem & diuini nominis usurpatorem rapacem: & paterni honoris dissipatorem: quem tamen pre omni creato sedula mente & perfecta colebas: imo in quo solo & non alibi est uerissimus dei cultus. Quis enim enumerare sufficeret: quot cruce: quot mortes: quot uerba: quot improperia: ille reprobe mentes benedictio Iesu dicebant seu cogitabant: ruminabant pertractabant: & cupiebant inferre: sed & tam horrida corda hominibus Christo impioꝝ oculorum suorum emitebant aspectus toruos & deformes uultus crudeles & sublationis & iracundie plenos pretendebant gestus: ut in benignissimum Iesum insaniam cordis eorum & per externa signa toruo uideretur furore bachari: die & nocte Christi mortem exquisitam & horridam illa ipsa corda tractabant: & intra sua beluina cogitamina totum decapillado corrodebant dentibus: lacerebant manibus & pedibus conterebant. **E**t quomodo possit hoc facere opere: quod impie continue tractabant in corde cruciatu continuo satagentes magis seipsos cruciabat perfidia: quia adhuc implenda occurrebant impedimenta. **H**ec fuit summa inhonoratio & contumelia filii dei Iesu quem uidebant: & in hoc apparuit magna patientia benigni Iesu qua non solum eos in predictis malis sustinuit: sed etiam continue pro eorum conversione ad patrem orauit. **E**t in audito preteritis seculis dilectionis seruire pro tam scelestis redimendis seipsos satisfactionis precium obtulit eternum patri ipsam quam intulerunt acerbissima morte.

Sic ergo potes uidere de Iesu benigno & patientissimo sponso tuo quemcumque es anima Christi Iesu deo deuota quomodo uerbis & factis: & internam cogitationum tractatibus ipsis non solum inhonoratus despectus & uilificatus: sed et iniuriatus & contumeliosus affectus fuit patientis Iesu ac ipse blasphematus.

Iesus miranda faciens.

Cap. xi.

Non solum pro sua uilitate sic despectus fuit Iesus ab ipsa gente: cum a sue uite principio usque ad extremum mortis sue sicut fidelia fuerunt assidue humanitatis indicia. Sic etiam diuinitatis unite: in principio: medio: & fine apparuerunt

euentissima signa per diuine maiestatis miracula sepe circa ipsum & per ipsum effecta. **V**nde & miracula que fecit in carne mortali fide dignum testimonium & sufficiens prebebat diuinitatis & humanitatis in eo sicut ipse dixit Io. v. **O**pera que dedit pater ut faciam ipsa testimonium perhibent de me. **Q**ue quidem miraculosa opera considerare conuenit: primo sub ratione communi: postea sub speciali. **E**t primo uidendum quomodo eius diuinitas per ea sufficienter probatur: quomodo ea ipsum decens fuerit facere diuina uirtute: quomodo congruo tempore sciuit ea monstrare.

Primo ergo quia sua miraculosa opera per respectum fuerunt diuinitatis sue testimonium fide dignum.

Primo quidem secundum speciem operum: quia transcendebant omnem potestatem uirtutis create: & ideo non poterant fieri nisi diuina uirtute. **E**t per hoc cecus a Christo illuminatus dicebat. Io. ix. **A** seculo non est auditus: quia quod aperuit oculos ceci nati. Nisi esset hic a deo non poterat facere quicquam. **S**ecundo per modum miracula facienda: quia propria uirtute miracula faciebat non ad inuocationem alterius nominis quam sui: deo luce. vi. **V**irtus de illo exibat & sanabat omnes: propter quod ostenditur sicut Cyrillus dicit quod non accipiebat aliam uirtutem: sed cum esset naturaliter deus propriam super infirmos ostendebat uirtutem: & propterea miracula faciebat. **V**nde super illud Mat. viii. **E**iciebat spiritus uerbo: & omnes male habentes curauit: dicit Crisostomus. **I**ntende quam multitudinem curata monstrat euangeliste non unumquemque curatum narrantes: sed uno uerbo pelagus inestimabile miraculorum inducentes. **E**t ex hoc ostendebat quod habebat deo propriam coequalē uirtutem. **S**ecundum illud Io. v.

Quemcumque pater facit: hec & filius similiter facit. **E**t ibidem sicut pater suscitatur mortuos & uiuificat. Sic & filius quos uult uiuificat. **T**ertio ex ipsa doctrina que se deum & dei filium asseruebat: & nisi esset uera nequaquam diuina uirtus assisteret in miraculis faciendis. **E**t hec est omnium fortior ratio. **I**mpossibile est enim tam scelestis meditatio quantum esset illud si non esset uerum deum ferre testimonium per opera infinite uirtutis & que fecit ipse Iesus in carne mortali: & que post eius glorificationem ad dexteram patris in huius sublimissime ueritatis assertionem usque hodie in fide sancte ecclesie fuerit: per quod dicit de his que faciebat ipse Mat. i. **Q**ue nam est hec doctrina noua: quia in potestate spiritibus imundis impat & obediunt ei. **N**ec obstat contra hanc inexpugnabilem ueritatem si dicatur quod similia miracula & ante & post ab aliis leguntur facta sicut gentiles obiciunt: & Augustinus refert in epistola ad uolusianum. **N**ulla inquit competebat signis tamē maiestatis indicia clauerunt: quia carnalis illa purgatio: debiliū cura red data uita defunctis: & si alia considerantur deo parua sunt. **E**t ad hoc uidetur Augustinus. **F**atemur & nos talia quidem fecisse prophetas: sed & ipse moyses & ceteri prophete deum uerum prophetauerunt: & ei gloriam magnam reddiderunt: quia postea talia & ipse facere uoluit ne esset absurdum quod per illos fecerat si ipse non faceret. **S**ed tamen aliquid proprium debuit facere: nasci de uirgine: resurgere a mortuis: & celum

ascendere hic deo qui pare putat qd plus expectet ignoro unde homine assumpto alium mundū facere debuit ut esse crederemus: per qd factus ē mundus. Nec isti equales in hoc fieri posset. Si autē minorē fecerit infra istū: hoc pagē similiter putaretur. ¶ Cui obiectō apte rēdet: quā ē alit̄ ifellimus qd qd alii fecerūt in nomine alieno: xp̄s excellēssie fecit in suo: & per ip̄os: & in ip̄is xp̄us opatus ē unde sup̄ illud. Ioānis. xv. Si opera nō fecissē in eis & ce. dicit. **Augustinus.** Nulla ī opibus xp̄i uidēt esse maiora q̄ sulcatō mortuorū: qd̄ scimus & ātīquos fecisse pph̄as: fecit tñ aliqua xp̄us: que nullus alius fecit. ¶ Sed rēdet nobis & alios fecisse: q̄ nec ip̄e: nec alius fecit: sed q̄ tā multa uicia & malas egritudines uexatiōesq̄ mortaliū: nullus oīno legit fecisse antiq̄uorū ut enim taceat q̄ iubēdo sicut occurrebat saluos fecit: ut. **Marcus** dicit quocūq̄ introibat in uicos aut in uillas: aut in ciuitates in plateis ponebant infirmos & deprecabāt eū ut uel saltem simbram uestimēti eius tangerent: & quotquot tāgebāt eum salui fiebant: hec nemo alius fecit ī eis. Sic enim intelligendū est q̄ ait in eis: non iter illos aut corā eis: sed prorsus in eis qd̄ sanauit eos nec tñ alius fecit quicūq̄ in eis talia opa fecit quoniā quis quī salius homo talia ī ip̄o faciēte fecit: hec autē nō illis faciētibz fecit. ¶ Vbi apte cōcludit. **Augustinus** q̄ in omnibus miraculis factis ante & post xp̄s est auctor: cuius potestate fuit aquocūq̄ fiant. Propter qd̄ etiā discipuli xp̄o maiora fecerūt. Sicut ip̄e dicit Ioānis. xiiii. Qui credit in me opa que ego facio & ip̄e faciet & maiora horū faciet. ¶ Sicut exemplum ponit **Augustinus** tractās hoc uerbū q̄ xp̄o predicāte adolefcēs diues tristis abscessit discipulis predīcātibz tēporalia multa populus mlt̄us dereliquit & ait. Ecce maiora fecit predicatio alloquētibz: q̄ allocutio audiētibz. Et ifra. Audi ergo. Qui credit in me: opera que ego facio: & ip̄e faciet: prius ego facio: de inde ip̄e faciet. Sic ergo uidēs q̄ nullus similia facit christo. Nullus enim operatur suo noīe nec testimoniū de se dicit. ¶ Vñ ergo miraculum diuine potētie factū in tali assertione esset testimoniū fide dignū deuote mēti & illuminare: qd̄ faciens iesus ip̄e deus sit sicut unus actus rationis ī homine est sufficiens argumētum q̄ ip̄e sit rationalis. ¶ Circa secūdum scias q̄ decēs fuit xp̄m talia miracula facere. Cōcedit etiā diuinitus homini miracula facere ppter duo. ¶ Primo & principaliter ad cōfirmādū ueritatē doct̄ie: qd̄ enim ea que sunt fidei excedūt humanā rōnē: & non possūt de facili simplici mēti rōne probari: oportet q̄ pbētur p miracula uirtutis dei: ut dū aliquis facit opera que solus deus potest facere ea que dicūt credāt a deo procedētia. Sicut littere sigillate sigillo regis credūt ex uoluntate regis manare. Et ideo xp̄s fecit miracula in quibus se deū esse pbauit. Et licet miracula minuāt mētū fidei: in quātū per hoc oñdit duritia auditoris: tamē melius est eis q̄ per miracula cōuertantur ad fidem: q̄ q̄ sine eis in infidelitate permaneant.

Propter quod dicit p̄me ad. Cor. xiii. Signa infidelibus data sunt ut. i. conuertantur ad fidē. ¶ Secundo fiunt miracula ad oñdēdum presentia dei in homine: ut dū homo facit opa soli deo possibilia creditur deus per gratiā habitare in eo. Ideo dicit ad Gal. iiii. Qui tribuit nobis spiritū & opatur in nobis uirtutes: utrūq̄ autē erat circa xp̄m mūdo manifestādū. i. q̄ esset deus per gratiam in eo: non adoptionis: sed psonalis unionis & q̄ eius sup̄nalis doctrina & perfectionū cōsilia essent adeo. Et ideo cōuementissimū fuit ut in suis opibus bene ictus iesus miracula operaret: unde. Ioānis. iiii. dicit. Si mihi non uultis credere opibus credite. ¶ Et q̄ uera miracula nō possūt fieri nisi uirtute solius dei: cui solū subest rerū imutare naturas & ordinē quod est de rōne miraculi. Ideo deus homo iesus opabat ī uirtute diuina: ita q̄ una natura agit in xp̄o cū coicātione alterius: iquātū. i. humana natura ē instrumentum diuine actionis: & actio humana a diuina natura accepit uirtutē: ut supra ostēsū est. ix. c. primi libri: cū de xp̄i duplici actione tractaremus. Nec obstat si aliqui ī miraculis xp̄s orasse legat: qd̄ sicut dicit **Criso.** sup̄ illud. Mat. xiiii. Acceptis. v. p̄ibus & duobus piscibus. Oportebat inqt de xp̄o credi quoniā a patre est: & quoniā ei eq̄lis ē. Et ideo ut utrūque oñdat: nunc quidē cū potestate: nūc autē orās miracula facit. Et in minoribus quidē respicit in celum: puta in mltiplicatione panū. In maioribus autē q̄ sunt solius in potestate dei ut puta cū peccata dimittit mortuos suscitauit. h. **Crisostomus.** Quod autem dicit: Ioānes. xi. q̄ in resurrectione lazari oculos subleuauit: non fecit pp suffragiū: sed pp exemplū unde dicit pp populū qui circūstat dixit: ut credāt qd̄ tu me misisti. ¶ Licet autē aliqua eorū que xp̄us faciebat possent aliter fieri q̄ uirtute diuina: si cut ph̄sei xp̄o iponebant q̄ in belzeub principe demoniorū eicit demonia: non tamē eo mō quo xp̄us expulit: possūt nisi uirtute diuina expelli: ut. i. de corpore expellantur & mēte: quod eleganter xp̄us probat eisdē. Sicut supra dictum est. ¶ Congruo autē tempore xp̄us cepit miracula facere licet enim oīs creatura sue natiuitati testimoniū peribuerit ut supra probatū est: tñ ip̄m miraculū nō decuit facere ip̄io uocis sue ī infantili etate. Sicut dicit **Crisostomus** sup̄. lo. Decēter iquit nō incepit facere si gna ex p̄ma etate: exstimaſset enim fantastica esse ī carnationē: etiam qd̄ ut dictū est supra: miracula fuit ad cōfirmationē doct̄ie: & ad manifestationē psonē. Et xp̄us noluit ante. xxx. ānū docere nec se ip̄m manifestare. Ideo ante illud tēpus nō decuit miracula facere nec fecit. Sicut enī ī pluribus locis supra pbatū. ¶ Circa miracula autē xp̄i ī sp̄ali est quadā fāria cōsideratio: que miracula fecit
In angelicis spiritibus
In corporibus celestibus
In hoībus & in creaturis irrōnabilibus
Circa spūs angelicos attēde qd̄ effectus redēptiōis xp̄i & sue doct̄ine erat: hoīes a diabolica potestate

empe & angelos glorie sociare. Et idcirco deus oēs debuit de corporibus humanis iperio sue potestatis expellere secundū illud Io. xii. Nūc princeps huius mundi eiciet foras & scōs angelos deuotis facere apparere secundū illud ad colo. i. Pacificas per sāgui nē crucis sue que i celis & q̄ in ternis sunt. In cuius signū in natiuitate pacifici regis iesu & resurrectio ne & ascensioe ipsius ipsemet fecit deuotis suis angelos suos pacifice & consolatorie apparere. Circa autē angelos sanctos nō oportuit illud miraculo se oñdi: demones sicut fuerunt expellendi: sic uirtute potētie christi fuerūt multipliciter coercēdi: & iō cōpūlli sunt: & adhuc hodie cōpellūt ueritatē uoluntati confiteri: de qua tātū circa xpm poterunt & hodie corporis eius mēbra pnt & nō plus q̄ p ele ctōrū utilitate xps iesus dignatur cōcedere. Multa tamē fallaciter oñdūt se scire q̄ nesciunt. Vnde Augu. ix. de ci. dei: xps inqt tantum innotuit demonibus quātū uoluit: tantū uoluit q̄tū oportuit. Sed innotuit eis nō sicut angelus sanctis p id quod est uita eterna sed p quedā tp alia sue uirtutis effectiua. Quod at aliqn demones de corporibus hominū eos molestarent: sicut Mat. ix. dī q̄ demō ad preceptū iesu exclamās & multū discerpēs hoīem exiit ab eo & factus ē sicut mortuus. Ita q̄ multi dicerēt quia mortuus ē: & q̄ in porcos se mitterent: & eos precipitaret in mare: ut dī Mat. viii. Non fuit q̄ p ualerēt demones iperanti iesu ut plus possent ledere q̄ ipse permitteret: sed fuit ut per talia opa demonū nos salubriter instrueret: sicut Criso. dicit super Mat. q̄ iesus pmissit demonibus in porcos ire: non quasi a demonibus psumas: sed pmo qdē ut instruat magnitudinē nocumēti demonū: q̄ uel in eo q̄ pnt nocere hominibus insidiant. Secūdo ut hoīes discerent qm nec aduersus porcos aliquid facere au derit nisi ut ipse concesserit. Tercio ut ostenderet q̄ grauiora in illos hoīes operati eēt q̄ illos porcos nisi diuina puidētia eēt adiuti: hī criso. // Po test addi quartū ut ostenderet iesus q̄ a rōnabiliter uiuētibus demones exeūt: & a porcinis moribus inuolutos plena possessione diuino dei iudicio in troeūtes in mari bullientis cōcupiscentie eos suf focando pcpites mergunt. // Hominem autē de quo exit diabolus affligit: ut ostēdat q̄ inuolūtari us exit: & q̄ q̄ peius pōt facit: a qua tñ afflictione xps liberat. Sed uelut homo mortuus dimittit in signū spūalis mortis introducēde q̄ uere uita ē ut Hiero. dicit: q̄ scīf dicit. Mortui estis & uita abscon dita ē cū xpo in deo. Secūdo circa corpa celestia debuit iesus facere miracula. Mutatio. n. istorū corpo rū inferiorū multis casibus pōt contingere: sed cur sū celestiu solus deus pōt mutare. Et ideo ad suam deitātē pbadā maxime fuit cōueniens iesu i eius miracula facere. Et hoc ē qd dicit Dio. in ep̄a ad polycarpū. Cognoscere oportet nō aliter posse p uerti aliqd celestis ordinationis & motus nisi cau sū haberet & adhuc motorē q̄ facit oīa & mutat se cū suū sermonē. Tunc at fuit maxime cōsequēs

eius deitatis potētiā testimoniū habere a celesti natura quādo eius infirmitas multū mōstrabat in terra: quod quidē fuit quādo fuit paruulus ligatus in presepio: sed maxime qm fuit crucifixus & mortuus in crucis patibulo. Et ideo utroq̄ tēpore iesu despecto in terris celū testimoniū reddidit. Nā pro pmo dicit maximus in sermone natiuitatis. Si presepio despicias: erige paulisper oculos: & nouā in celo stellam protestantē mūdo natiuitatē dominicā contuere. // Pro secūdo dū iesus crucifixus eēt de quo dicit paulus. ii. corin. ultimo q̄ crucifixus ē in infirmitate: sed uiuit ex uirtute dei: dī luce. xxiii. p tenebre facte sunt super nniuersā terrā usq̄ in horā nonā: & obscuratus est sol. Et q̄ tunc sol iustitie totus luminosus iesus morte illata ab ipiis obscurabat in mortē. Et eius deuotissima mī tanq̄ luna plena oī lumine gratie a sole iesu obscurabat: cū ipso doloribus mortalibus i suo corde receptis. Ideo tūc maxime fuit cōueniens ad testimoniū deitatis iesu q̄ pncipalia luminaria mundi: sol & luna cursū naturalē mutarēt in morietis uirtute. Et hoc est quod dicit Criso. super Mat. Hoc ē signum q̄ petētibis dare promittebat. d. Generatio praua & adultera signū querit: & signū nō dabitur ei nisi si gnū lone pphete per hoc crucē significans & resurrectionē. // Etenim multo mirabilius ē in eo q̄ crucifixus erat hī fieri q̄ ābulante eo super terrā. Nō at pp hoc sicut isra patebit debuit imutare. Et hoc ē quod Ambro. dicit. xxii. cōtta fauultū. Et habetur in glo. super illud ad Roma. ii. Contra naturā insertus &c. Deus creator & oīum creaturarū conditor nil cōtra naturā facit: q̄ idē ē cuiuscūq̄ natura qd facit. q. d. Naturalis creature obediētia sic est sub creatore q̄ illud ē bonū create nature: quod de ea creator uult facere. Circa miraculū at edylpis: nota q̄ per eā nō ē peruersus tēpore cursus. Nā secū dū Hiero. ille tenebre facte sūt per hī q̄ sol lucis sue radios abscondit: dicit tñ sup Mat. Videt at lumina re maius retraxisse radios suos ne pēdētē uideret dominū: aut ipii luce sua blasphemātes fruerētur. Talis at sermo tropicus ē: nā radiorū retractio non sic ē intelligēda quasi radios retrahere uel remitte re sit in solis potestate. Nō. n. ex electione sed natura radios emittit: ut dicit Diony. vi. c. de di. no. Sed dicit retrahere radios in quātū diuina uirtute ē factū ut solis radii nō uenirēt ad terrā. // Onge. at dicit hoc accidisse p interpositionē nubiū super Mat. Sed circa hoc magis credēdū ē Dio. q̄ hoc dicit contigisse p interpositionē lune inter nos & so lem qd oculata fide se asserit aspexisse: dicit. n. in ep̄a ad polycarpū. Inopinabili soli lunā infideutē uidebamus i egypto. Existētes: ut ibidē dī: & c. si gnat ibi quattuor miracula: quorū p̄mū ē q̄ edylpis per interpositionē lune nunq̄ accidit nisi tēpo re cōiūctiōis utriusq̄. Tunc at luna. xv. erat in op positione ad solē: unde dicit ibi. Nō. n. erat cōueniens tēpus. Secūdū miraculū ē q̄ circa horam sextā luna uisa fuisset simul cū sole in medio celi. In ue-

spis apparuit i loco suo. i. in oriēte oppoita soli unde dicit. Et rursū uidimus ipam. i. luna hora nona. s. in qua recessit a sole cessantibus tenebris usq; ad uespā supnaturaliter restituta ad diametrū solis. i. dyametraliter esse soli cōiūcta. Et sic patet qd nō ē turbatus cōsuetus tēporis cursus qd uirtute diuina ē factū: ad solē supnaturaliter accederet: & post a sole recedēs ad pprīū locū rediret. ¶ Tertiū miraculū est qd naturaliter solis eclip̄sis sēp incipit ab occidētali pte & puenit ad oriētālē: de cuius rōne ptrāseo. Et hoc ē qd dicit eclipsim & ipam ex oriēte uidimus inchoatā & usq; ad solarē terminū ueniētē post iterū regrediētē: & hoc est dicere qd totū solē eclip̄sauerit. ¶ Quartū miraculū fuit qd i naturali eclip̄si ex eadē pte incipit relucere ex qua pte eclip̄sis incipit obscurari: qd. s. luna. se soli subiiciēs & nro aspectui i terponēs naturali suo motu solē ptrāsit uerū oriētē: mouet enī citius sole: qd hēt orbē minorē: & ita pte occidētālē solis qd pmo occupat & pmo reliquit. Sed luna tūc miraculose ab oriēte uersus occidētē rediens nō ptrāsit solē: sed postq̄ puenit ad terminū solis uersus occidētē sole eclip̄sato in toto reuersa est uersus occidentem: quā ultimo occupat pmo & postea relinquit: & sic ex parte oriētis inchoat eclip̄sis & i parte occidētis pmo reapparuit claritas solis. Et hoc ē qd dicit. Et rursū uidimus nō ex eadē pte solis & defectū & repugnatōem: sed ecōtra: secūdū diametrū facta. ¶ Quintū miraculū addit. Cristostomus sup. Mat. qd tribus horis tūc tenebre permaierūt cū eclip̄sis in momēto trāseāt: unde datur intelligi miraculose sub sole quieuit: nel ad eius obsecrationē magis lente mota sit. Nō ē autē incōueniēs credere hōie p̄dictorū triū doctōrū simul quo ad aliquid uerā esse sententiā: qd hoc magis honorat miraculū & ondit multiplicius creaturay sup moriētē iesū secūdū illos factū fuisse lamētū. Cū enī lūa totū seculū simul scdm oēs ptes suas cū minor sit obscurare nō possit ad hoc ut plena reddat obscuritas. Verum est qd dicit. Hiero. solē radios retraxisse & lunā simul cū hec opacare se in ipiorū oculis obscurādis i cōpassionē ihu creatoris moriētis. ¶ Sed qd. d. Oge. quāsdā tenebrosas nubes multas & magnas tūc occurrisse sup hierl m & terrā iudee: cōuenienter dicit ad grauādū tenebrositatē sceleratorū iudeorū: & ad ondedū etiā qd ipsiōnes aeris occurrūt ad pii iesu mortē lamētandā. ¶ Circa miracula i hominibus facta scias qd piissimus hoīm saluator ihus qui de se ipso dicit. lo. iii. Nō misit deus filiū suū in mūdū ut iudicet mūdū: sed ut saluet mūdus per ip̄sū: circa hoīes uoluit multiplicia salutis miracula facere & unū uoluit miraculose pcutere: ut uniuersalem & spālē saluatōrē onderet: & confirmaret factū qd dixerat uerbo: filius hoīs nō uenit hoīes p̄dere sed saluare. Cū autē miracula sint opa diuine potentie sua uirtute prātiua uirtutes imutat circa corporales egritudines humanorū corporū maxie debuit hāc ondere prātē ut p hoc onderet qd ēt spūales mētis egritudines expellere uenerat si uellet ei uolun-

tarie consentire. Nā sicut ea que sūt ad finē ab ipso differre noscūt. Sic miraculosa corporum debēt differre ab effectu salutis aiay. Ad hoc enim ordinabāt a saluatōre iesū tanq̄ ad finē itētū: & qd salus aiay nō est nisi p nre uolūtatis cōsensu: idcirco nō decuit saluatōrē iesū subito pmutare p̄tinaces uolūtates suoy hostiū ad p̄prie salutis bonum: nec illustrare tenebras suoy cordiū ad cognoscēdū iesū: qd saluare hoīem uenerat nō eius uolūtātē opprēmedo: sed p exteriora miracula inducēdo ad fidē qua iustificamur. Que quidē rectitudo i nobis fit p gratiā pueniētē intellectu & i mutātē affectū nostrū ab affectu mali ad boni dilectionē imutando uolūtatis cōsensū. In quo cōsensu i bono si plenus ē sanitas mētis cōsistit quē possumus i nobis impedire nō facere. ¶ Sola enim gratia hūc cōsensū i nobis facit nobis nō resistētibus nō ex nostra uirtute bono cōsētētibus: sed cū gratia & p grām. Idcirco ex gēte dīna iustitia noluit nec debuit rectus & pius iesus facinorosas & cecas mētēs suoy hostiū subito imutare ad sue salutis cōsensū ip̄s rebellantibus sue salutē. Nihilominus hoc plene poterat: sicut ex habūdātī misericordia fecit in paulū. Et ideo iustificare hoīem isto mō infundēdo sapiētīā & uolūtātē imutādo p grām magis spectat ad miraculoy finē & fructū qd ad opationē & actū loquēdo de miraculis que exterius faciebat xpus ad sue p̄sone testimoniū & doctrinā. Nihilominus & hoc sūmū miraculoy ac oīm mirabiliū finē & intentū & ultimū ip̄e saluator iesus tūc fecit: & usq; i finē faciet ad sui cordis cecitatē & pueritatē: potissimis modis cōuertēdo electos. Et hoc faciet occultis modis. Non tūmige si ex tūc circa imutabilitatē & ad sapiētīā & iustitiā multa miracula fecit in suis electis. Nā in mundo ad iustitiā patuit eius uirtus in inuocatione ap̄oy quos subito potēter ac misericorditer imutauit: ut patuit. Mar. i. Mat. iii. Sed qd maxime. Hieronymus in ome. viiii. i eius cōuersione. Mat. unde ibi supra illud. Surgēs secutus & c. Hiero. fulgor ip̄e & maiestas deitatis occulte: que etiā i facie relucebat humana uidētes ad se attrahere poterat ex p̄mo aspectu. Et ip̄e humilis. Mat. cōuersionē suā inter miracula simpliciter scribit simplicibus discipulis sapiētīā infudit. ¶ Propter qd dicitur luce. xxi. Dabo uobis os & sapiētīā cui nō poterūt resistere & cōtradecere oēs aduersarij uestri. ¶ Quod quidē quātū inter sēfibilia quātū ad illuminationē mētis miracula de quibus nūc loquimur cōputamus. Sed quātū ad extenorē actū p̄dicationis in quātū. s. uidebāt hoīes illos idiotis & simplices subito in sua locutione i scripturay expositione sup alios legis doctōres apparere sapiētes. Propter qd dicitur. Act. iiii. uidentes iudei petri cū stātiā: & lo. cōpto qd hoīes essent sine litteris & idiote admirabāt. ¶ Et hi spirituales effectus sunt manifesta testimonia xpi doctrie & uirtutis magis qd ea qd fiunt in miraculis corporis: secūdū qd dicitur ad hebreos. ii. Testante deo signis & portētis & ua-

his uirtutibus & spiritus sancti distributionibus. **N**ihilominus ipse benedictus Iesus licet in hostibus noluerit facere miracula imitationis metis modo predicto: fecit tamen circa inferiores eorum uires multa portenta. **V**nde super illud **Mat. xxi.** Eiebat ementes & uendentes dicit **Hiero.** Mihi inter omnia signa quae fecit dominus hoc uidetur mirabilis esse: quod unus homo & illo tempore contemptibilis potuerit ad unius flagelli uerbera tantam eiicere multitudinem. **I**gneum enim quoddam & sydereum radiabat ex oculis eius & deitatis maiestas lucebat in facie. **E**t **Or.** dicit super **Io.** hoc est maius miraculum ex quo aqua conuersa in uinum eo quod illic subsistit inanimata materia: si uero tot milia hominum cogantur ingenia. **E**t super illud **Io. xviii.** Abierunt retrosum & ceciderunt in terram. **V**na uox defensione turbam pro armis terribilem sine telo ullo percussit repulit & prostrauit: deus enim latitabar in carne: & ad idem pertinet quod dicitur **luce. x.** Iesus autem transiens per medium illorum ibat. **V**bi dicit **Criso.** quod in medio insidiantium & non apprehendentium deitatis eminentiam ostendebat. **E**t quod dicit **Io. viii.** Iesus abscondit se & exiuit de templo. **E**xponit **Aug. d. q.** non abscondit se in angulo templi: uel post murum aut columnam: sed celica potestate se red dens inuisibilis insidiantibus prostratis per medium illorum exiuit. **E**x quibus omnibus claret aperte quod quando uoluit omnipotens Iesus sua uirtute potuit aias hominum imutare non solum iustificando & sapientiam infundendo quod pertinet ad miracula: sed etiam exterius alliciendo: alterando: terrendo: stupefaciendo quod pertinet quo ad temporalia miracula. **M**ulta talia fecit in die palmarum: de quibus infra dicitur in primo capitulo. Iesus a seculo latus. **S**imilia miracula non est dubium ipsum sepe facere circa membra: luorum tutelam & impugnanti um malitiam quod sepe ad pacifice audiendos electos de his que sibi sunt ualde molesta imutat eorum furiam ne ipsos persequatur: refrenat eorum audaciam: & oculos & astutos conatus sepe infatuat & ebetat & quasi ex ut per ipsorum medicinam illi pauperculi sic teneantur ab eis: licet aliquando et ipsos reprobos per suos pauperculos furere sinat. **S**icut & ipse in corpus proprium furere permisit iudeorum insaniam. **C**um multa iocunditate expecto illud uirorum miraculum quod per uiros uirtutis mundo despectos faciat flagellum de funiculis paupertatis & es numerationum effundat: & symoniacos auaros & superbos de ecclesie templo eiciat: & cathedras uenditium columnas euertat. **S**ic ergo iuxta optimi & pii Iesu modum circa miracula facta in mutationibus animarum hominum: nunc attende modum quem tenuit circa miracula corporis. **N**am quia piissimus Iesus mundum saluare uenerat uero solum diuina uirtute: sed et per mysterium carnis assumptae: que quidem natura assumpta est instrumentum diuine personae: ideo frequenter in resurrectione mortuorum uel sanatione infirmorum: ut ostendat pulchritudinem suae praeclaritatis: sanat uel suscitatur uerbo imperii et in absentia corporis sui: sicut **Io. iiii.** patet de filio reguli **Cui dixit.** **V**ade filius tuus uiuit. **E**t et in filia chana

nee. **Mat. xv.** **A**liquando uero & frequenter utebatur aliqua pertinere ad humanitatem ipsius ut tactu manuum & similibus ut carnem suam doceat instrumentum fore nostrae salutis: unde super illud **Luce. iiii.** Singulis manus imponens curabat omnes dicit **Cirillus** quauis ut deus omnes pellere uerbo morbos potuisset: tamen tamem eos ostendens propria carne esse efficacem ad praestandum remedia. **E**t super illud **Io. ix.** Fecit lutum ex sputo dicit **Aug.** De salua lutum fecit: quia uerbum caro factum est. **A**liquando et in his corporalibus signis uoluit significare spiritualia instrumenta: unde hic sicut dicit **Criso.** Lutum fecit ex sputo: ad significandum quod ipsemet erat qui ex luto terre hominem formauerat. **E**t super illud **Mat. viii.** **E**t expuens in oculos eius impositis manibus suis &c. dicit **Criso.** Expuit quidem & manus imponit: uolens ostendere quod uerbum diuinum operationi adiunctum mirabilia facit & perficit. **M**anus enim operationis est ostensiuum: sputum sermonis ex ore prolatum. **E**t et circa miracula Christi considerandum quod communiter perfectissima opera faciebat: unde super illud **Io. xi.** Omnis homo primum bonum uinum ponit &c. dicit **Crisostomus.** Talia sunt Christi miracula ut multo his quae per naturam fiunt speciosiora & utiliora sunt. **E**t similiter in instanti infirmis perfectam sanitatem conferebat: unde super illud **Mat. viii.** Surrexit & ministrabat eis: dicit **Hiero.** Sanitas quae confertur a domino tota simul specialiter aut in ceco illo quem curasse dicitur **Mat. viii.** contrarium apparuit. **N**am primum imperfecte uidit: uideo inquit homines sicut arbores ambulantes. **D**einde posuit iterum Iesus manus super oculos eius & cepit uidere & restitutus est ita ut clare uideret omnia. **E**t sic patet quod cum primum imperfecte postmodum perfecte curauit. **Q**uod ut dicit **Criso.** accidit propter infidelitatem ipsius: uel propter mysterium sicut dicit **Beda:** quia uno uerbo simul totum curare potuit: & paulatim curat ut magnitudinem humane cecitatis ostendat: quod uix & quali per gradus ad lucem redeat: & gratiam suam nobis indicet per quam sacramenta adiuuat. **P**er similem modum sepe per sanctos suos pius & sapiens Iesus faciendo miracula non simul: sed successiue curat: secundum suae dispositionis eternam sapientiam sua miracula monstrando: nunc sanando perfecte simul nunc paulatim & successiue: prout fidei & utilitati recipientium cum reparamento suae iustitiae expedire cognoscit. **N**ec sunt talia despicienda miracula sed magis cum gratiarum actione recipiendum est quicquid illud sit per sanctos suos impartiri dignatur. **S**emper enim addit quod melius est ibi declarare quam operari. **Q**uia uero dictum est supra quod finis Christi erat salus animarum: & imperfectum est quod finem non consequitur: ideo ut eius opera essent perfecta decebat ut nullum curaret in corpore quem et non curaret in mente: unde super illud **Io. vii.** Totum hominem sanum fecit in sabbato: dicit **Aug.** Curatus est ut sanus esset in corpore: credidit ut sanus esset in anima. **A**liquando tamen in speciali exprimebat aie salutem. sicut quod **Mat. ix.** dixit palitico **Dimittuntur tibi peccata tua.** **Q**uia sicut dicit **Hiero.** **E**x hoc nobis intelligitur dat per peccata plerumque euenire corporum debilitatem: & ideo forsitan prius dimit-

tūtur peccata ut causis debitis ablati restituantur sanitas. Et ideo uidetur quod de predictis dimissis faciat mentionem: ut illa ostendat egritudinis fore causam. **L**icet autem dimittere peccata maius sit quam sanare corpora: quia tamen illud occultum est: & hoc manifestum: probat minus notum tamen in se maius. scilicet hinc potestatem dimittere peccata: pro illud quod est in se minus tamen hominibus notius. scilicet sanare corpora miraculose. Et tamen argumentum est efficax & forte quod utrumque est solius dei potestatem. Et ideo sicut miraculum probat iesum deum: ita probat ipsum posse dimittere peccata: unde hinc expressissime Christus per miraculum probat se deum: cum dicit. **V**t autem sciatis quod filius hominis habet potestatem in terra dimittere peccata: ait paralytico. **T**ibi dico surge tolle grabatum tuum & cetera. Sicut enim deum esse probari non potest per aliud notius secundum rem: quia nihil est uerius: sed per aliquid notius intellectu audiens. sic Christum esse deum inter creatura nihil habet notius: uel uerius per quod possit probari. Nihil enim est uerius quam iesum esse dei filium & filii dei personam in assumpta carne. Sed hoc nobis probat per aliqua minus uera. Sicut patet per imitationem corporum soli deo possibilem: hec autem sua miracula magister omnis uirtutis iesus aliquando occultari precepit: ut. **M**at. ix. uidete ne quis sciat: aliquando publicari: ut. **M**at. v. liberato a demonio dixit uade in domum tuam & nuntia quanta fecit tibi deus ut sicut dicit **C**risostomus. Super primum uerbum. Erudiat nos prohibere eos qui uolunt nos propter nos laudari. Si autem ad gloriam domini referatur non debemus prohibere: sed magis coniungere ut hoc fiat. **N**on autem solum circa rationales creaturas omnipotens deus debuit miracula facere: sed etiam circa irrationabiles & insensibiles debuit suam uirtutem monstrare: ut sic sue diuinitati probetur omnis natura subiecta. **Q**uia uero aliqua bruta propter se habent secundum genus ad hominem unde & in eodem die cum homines facti sunt non oportebat quod circa brutorum corpus aliquid miracula faceret: quia quantum ad naturam corporalem & sensibilem eadem ratione cum omnibus censebitur: & multo fortius manifestabatur uirtus in corporibus hominum. Pisces autem cum uiuant in aqua magis a natura hominum differunt: unde & in alio die sunt facti in quo miracula fecit in copiosa captura piscium: ut legitur luce. v. & lo. ultio. Et in pisce quem petrus cepit in cuius ore staterem reperit. **Q**uod autem porci in mari precipitati sunt non est opus diuini miraculi sed nequitie demonum ex iesu dispensatiua & utili permissione. **I**n plantis autem miraculum fecit: cum ad uerbum illius ficulnea aruit. **M**at. xxi. Nec propter hec sicut dicit **C**risostomus super. **M**at. quod in plantis & brutis aliquid tale domini operatur: quare sicata sit ficulnea iuste ut. **M**at. dicitur: hoc nisi querere est ultime demerit: quia. scilicet in talibus non inuenitur culpa & pena: sed miraculum inspicere factorem. **N**on facit creator iniuriā possidenti si creatura sua ad aliorum salutem suo utatur arbitrio. Sed magis ut hylarius dicit super. **M**at. ibi

deitatis diuine reperimus argumentum. **N**am ubi afferre uoluit & procurare per se salutis exemplum uirtutem suam in humanis corporibus exercuit: ubi uero in cotumaces: formas ferientis constituebat facere speciem in damno arboris indicauit. **I**n aere uero & aqua benedictus iesus miracula fecit que nouit sue pietati congruere: ut legitur. **M**at. viii. Imperauit uentis & mari. & facta est tranquillitas magna. De his & aliis pluribus miraculis eius infra dicet particulariter. **N**on conueniebat pacifico iesu qui omnia in statu pacis & tranquillitatis reuocare uenerat: ut uel turbatione aeris uel diuisionem aquarum induceret. Sicut moyses mare diuisit: & helyas & iosue iordanem. Et quando dabatur lex in monte synai fuerunt in aere tonitrua & micantia fulgora. Sicut & helyas fecit. **T**ertio regum. xviii. Postquam baal propheta occidit. **Q**uod autem hoc facere non debebat pium iesum ostendit. **A**postolus ad hebreos. xii. dicendo. Non enim accessistis ad tractabilem ignem & turbineum & caliginem & procellam & tube sonum: & uocem uerborum quando uiderunt excusauerunt se ne eis fieret uerbum. Et infra. Sed accessistis ad syon montem & ciuitatem dei omnipotentis hierusalem celestem. Et post. Et iam testamenti noui mediatorem iesum & sanguinis aspersionem melius loquentem quam abel. **C**irca passionem tamen scissum est uelum templi: ad ostendendum reuerentiam mysteriorum legis. **A**perta sunt monumenta: ad ostendendum quod per eius mortem daretur mortuus uita. **T**erra mota est: & lapides scissi sunt: ad ostendendum quod lapidea hominum corda per eius debent passionem scindi & quod totus iste mundus debet ad bonum passionis morientis iesu uirtute mori. **T**anta ergo miracula facienti in uniuersa creatura omnipotenti iesu cum psalmista cantemus. **D**omine dominus noster quam admirabile est nomen tuum in uniuersa terra

Iesus uerbis sensatus **cap. xii.**

Datæ sapientie splendor: & ueritatis magister sapiens iesus qui usque ad tempus tricennarium tacuit: postmodum aperiens os suum celestem mundo sapientiam in sue predicationis affluentia eructauit: quod maxime discipulis fecit tam in sermone quem eis fecit in monte: quam in illo quem eis fecit in die louis sancto per crucis supplicium egressurus de corpore: his enim electis discipulis dei tanquam sapientie uasculis gratuita electione magistri iesu datum est nosse mysterium regni dei. **A**c per hoc uerbi incarnati abundantius aliis uerbis splendentibus illustrari. **L**icet autem magistri iesu sapientia magis super electos discipulos fuisset uniuersaliter cum respectu omnium uerbum patris iesu in omnibus uerbis suis sensatus apparuit: quod triplici effectu ostendit: fuit enim **S**uauissimus in attrahendo **C**larissimus in manifestando

Efficacissimus in coniugendo

Pro eius suauitatis sapientia dicebant ministri iudeorum: qui missi fuerat apprehendere eum. lo. viii. **N**ūq̃ sic locutus ē hō. Et turbe mirabāt ī uerb' gr̃e que p̃ce. debāt de ore eius. Et Symon petrus uerbo eius suauitate attractus p se & ceteris discipulis ait lo. vi. Dñe ad quē ibimus: uerba uite eterne hēs. Et nos credimus & cognouimus quia tu es christus filius dei. **P**rop̃t disertionē ī rōnē reddēdo tāq̃ nouus magister laudabāt: Mat. i. Que nā est hec doctrina noua? Et Luce. iiii. Cū aperuissēt iesus prophetiā & legisset: spūs dñi sup me euāgelizare paupibus misit me &c. Sequit̃ q̃ oīum oculi erāt itēdētes ī eū ī synagoga. Et hac māifestatione utebāt apl' qñ cū eis erat singularis. & eis sicut Mar. dicit diuina differebat. **P**rop̃t prātē ī cōuincēdo dicit Lu. i. cū ē dū hī diceret erubescēbāt oēs aduersarii eius. Et licet fuerit uex spālīt de ill' q tūc dicebat singl'r: fuit tñ uniuersalit̃ uex: q̃r sermōis efficacia oēs aduersarios suos cōfudit: q̃r tūc sibi t̃pibus uoluit m̃dere: sicut patuit ī oībus disputatōibus quas hūit cū scribis & ph̃iseis & ī calūniis sibi ip̃sitis uel attētatis: ut de uiolatione sabbati de quo pluries eos cōuicē: & de aliis calūniis sibi impositis: de q̃bus aliqd dēn est supra capl'o: Iesus ī honoratus: Patet et ī tētatiōe multiplici quā ei fecerūt: ut Mat. xv. de trāsgressiōe traditionū seniorū q̃r discipul' nō lauabāt manus cū panē māducabāt: Et de q̃ōne cēsus: utq̃ liceret dari cesari. Et de muliere ī adultio deprehēsa. Et calūnia resurrexiōis ī muliere q̃ hūit. vii. uiros. Et de q̃ōne p̃cipui māda rogē scā a legis doctore: & de multis aliis q̃ōnibus sibi seīs: ī q̃bus oībus ueritatis hostes cōfusi remāserūt: sicut q̃ maxie patet ī multis disputatōibus quas singl'ariē ille dīlctūs discipul's lo. colector uerborū etñ uerbi ihu ī decursu euāgl'i sui pōit maxime. v. vi. vii. & viii. capl'is. & q̃si p totū euāgelīū suū pp qd̃ mento pōt cōcludi de efficacia ptātis sapientie ihu qd̃ scribit̃ Mat. xxii. Nōc pōt ei m̃der uerbū: nec ausus fuit q̃sq̃ ex illa hora eū āplius iter rogare. **A**d euidentia oīpotētis efficacie uerborū etne sapie ihu ē maxie pōderādū: q̃ ī m̃siōibus q̃s fecit eterna sapia iesus hostibus suis cōiē tria facit **R**espōdet ad questionem realiter **R**espōdet ad hominē condecenter **D**octrinā suā ordinariā cōtinuat euidentē. **R**ndere ad rē est aliqd dicere uñ q̃site q̃ōnis ueritas pateat illūinate mētī: hoc p tanto dico q̃ nō patet ceco cordi q̃ ad rē p̃tinet m̃dere. Sicut splēdētē ueritatē suā: m̃siōnū pfida ignorātia iudeorum nō aduertit. **R**ndere ad hōiēm cōdecēter ē eius malitiā fraudulentā detegere & percutere uitium: unde īpingere nitit̃ ī magist'z. **O**rdinaria uero xpī doctrina dignitate sue p̃sone & gr̃as & officia & cās assūpte nature: & sui aduētus ī carne: quam sapiēs iesus tunc singulariter cōtinuauit: qñ ipsam temptatorū pfidia adhuc īpedire uisa fuit. **I**n quo

maxie oñditur sue sapie efficacia: q̃ sic illogē mala faciebat sue itentioni subseruire: ut ide expediat ad suū itentū & ad sui aduētus manifestandum beneficium: unde adhuc sibi dare conant̃ impij īpeditum. **V**t si fortis pugil in campo certamīs positus quidd sibi ab hoste proicit̃ ad itentū: uel ī hostē retorqueat: uel iu suū subseruire faciat fundamētum: hoc aut̃ est magne sapie scire itueri ī sapientia iesu: & si in lumie loquentis iesu lector ad uerba sacri euāgelii cū humilitate accesserit cum magno intellectus tripudio ī respōsionibus iesu tria superius dicta contineri excellenter aduerte-re poterit. **E**xēpli causa adduco illud. Mat. xxii. quando mittunt pharisei discipulos cum herodianis ut caperent iesum in sermone cū multis blanditiis dicētes. Licet censum dari cesari an nō? **V**bi eleganter noto tria predicta. **N**am ad homines respōdit: eorum discopenēs fallaciam: ostēdens eos in laudibus subdolos: & ī questiōe malignos. **C**ognita inquit iesus nequitia illorū dixit. **Q**uid me tentatis hypocrite? **A**d rem respōdit: cum dixit. **R**edдите que sūt cesaris cesari: & que sūt dei deo: propter quod sequitur. **E**t audientes mirati sunt & abierunt: quasi de sua malitia confusi & sua intentione priuari. **O**rdinariā etiam suā cōtinuat doctrinā. **C**um enī proposuissēt parabola de nuptiis filio regis factis: in quibus docuit se animarum sponsum. **Q**ua propter nō sine charitatis ornamento in sua copula recipitur & parabola cōcludit. **M**ulti sunt uocati: pauci uero electi. **P**redictis impedimenta prestantibus p dosam īterpositam questionem suā: ordinariā cōtinuauit doctrinā: ostēdens alio typo q̃ sicut anima redempta est sponsa iesu. quā tamen de ornamento charitatis examinat & pro defectu repudiat. **E**t sic ipsa est moneta regie eterni regis naturali insignita imagine: & uirtuali similitudine scripta. **D**e quorum integritate uel superinduta peregrina deformitate diabolici characteris illis exanimator aduenit: & reprobator characteris diabolici: quasi imaginis cesaris & relector similitudinis dei: propter quod nummīma petīt ostendi: q̃ que sunt in facie anime per contritionem & operationem nostrā iubet examinari ī oculis dei: & inuentam deformitatem inuectiue redarguit cū ex questione mentem ad sui confusionem inducit dicendo. **C**uius est imago hec & superscriptio? **Q**uod si anima confusa ex confessione iudicat se peccatricem: recognoscens dicat cesaris. i. demonis. **C**esar enim interpretatur presideus princeps: & potest significare illum qui est princeps super omnes filios superbie. **A**udi remedium p salutis. **R**edдите ergo que sunt **C**esari cesari. & que sunt dei deo. **C**esari uero redde-re ē diabolo sua tētamēta resistēdo refūderi: & deo purā cōseruādo naturā: & ab ip̃o oēm recognosce-gram: hī tibi exempli gr̃a dicta sunt: licet & multis

aliis modis possit hec figura exponi. **C**irca aut magistrali eterni uerbi sapientiam debes, notare quattuor scilicet.

Quod decēs fuit iesum primo solis p̄dicare iudeis **S**ecundo etiam cum scandalo ipse sue predicationis debuit predicare ueritatem.

Tertio docere debuit publice non occulte.

Quarto q̄ docere debuit solū uerbo & nō scripto.

Pro primo potes notare quod licet de b̄ndictō iesu sit scriptū: **E**sa. xlviii. **P**ax est ut sis mihi seruus ad suscitandas tribus israel cōuertendasque feces iacob: dedi enim te in lucē gentiū ut sis salus mea usque ad extremū terre. **T**amē a principio fuit cōueniens: tā per ap̄los: q̄ p̄ christum iesum predicationis sue aduentū solum exhiberi iudeis. Primo quidem ut ostēderet p̄ suum aduentum impleri p̄missiones p̄m: que iudeis & non gentibus p̄ia facie fieri uidēt. **P**ropter quod **R**oma. xv. **D**ico ait **A**p̄stolus xpm iesum ministrū fuisse circūcisionis. i. ap̄l m & p̄dicatōrē iudeorū: p̄pter ueritatē dei ad cōfirmādas p̄missiones patrū. **S**ecūdo p̄ cōseruandum ordinē hierarchicū quē semp̄ deus in oib̄s seruat.

Qua propter d̄r ad ro. xiii. **Q**ue a deo sunt: ordinata sūt. **E**t iudeis qui deo erāt propiniores p̄ fidē & cultū unius dei decuit prius xpi doctrina p̄poni & p̄ eos ad gentes trāsmitti: sicut p̄ superiores angelos ad inferiores diuina lūia deueniūt: unde sup̄ illud mat. xv. **N**ō sū missus nisi ad oues q̄ pierūt domus israel. dicit lo. non hoc dicit qn̄ ad gentes missus sit: sed q̄ primo ad isrl̄ missus ē. **E**t hoc ē quod dicit **E**sa. ultimo: mittā ex hiis qui saluati fuerint. i. ex iudeis ad gentes: & multis enaratis nationibus dicit: & annūciabūt gloriā meam: unde aperte hūc ordinē describit propheta. **T**ertio ut a iudeis auferret scandalū: uel saltem materiam scandali unde sup̄ illd̄ mat. x. **I**n uia gētiū ne abieritis dicit hier. **O**portebat p̄mo aduentū xpi nūciare iudeis ne iustā haberēt excusationē dicētes q̄ ad gentes & samaritanos populos miserit. **Q**uarto ut ostēderet sue passionis fructū & mentū in cōuersione gētiū per q̄ meruit gentibus p̄ssimus iesus sue redēptiōis notitiam & ab eis excludi idolatriā: & i eis predicari sui nominis gloriā: p̄ quod dicit **A**p̄ca. secūdo. q̄ uicerit dabo ei potestatem sup̄ gētes: & reget eos: sicut & ego accepi a p̄re meo: & ad phil. secūdo d̄r. q̄ factus ē obediēs usq̄ ad mortē: mortē autē crucis: p̄ qd̄ & deus exaltauit illū & dōauit illi nom̄ &c.

Et iō passionē suā noluit ante aliis publicari doctrinā: sed post passionē suā dicit matth. uli. docete oēs gentes. & predicate euāgelium omni creature **H**āc rationem iesus innuit cum iminēte passione q̄dam gentiles uellent uidere iesum r̄ndit. io. xiii. nisi granum frumēti cadens in terrā mortuū fuerit nullū fructū affert: un̄ dicit aug. q̄ ipse erat granū mortificandū i infidelitate iudeorū: & multiplicandū i fide p̄p̄lorū: & sicut nō decuit sapiētē iesū a principio cōter suā doctrinā ad terras gentiū mittere: ut iude

is tanq̄ p̄mogēto p̄p̄lo honor debitus seruaretur: ita nō debuit gentiles omnino repellē ne spes salutis eis oīo p̄cluderet: & p̄ hoc aliqui gētiles particulariter sūt admissi p̄ excellētiā fidei & deuotiōis eorū sicut cēturio & mulier sanguiflua: & chanaanea i quibus magna fides ecclesie tāquā in suis primitiis fuit dulciter accepta a benigno iesu & cōmēdata magnifice. **Q**uia uero p̄missiones p̄m etiam: i iudeorū p̄p̄lo impossibile erat euacuari: idcirco i ip̄soḡ conuersione quā cū magno gaudio expectamus meritū persone xpi & sue passiōis: uite & sublimitatis glorie p̄gustabūt magnalia. **E**orū n. conuersione ent p̄fecta: ita q̄ i filiis iudeorū futuris apparebit emēdata malitia: & ipsi metēt habūdē xpi doctrinē lumina & p̄fectionis exēpla que nūc uidētur ociose a iesu super patres eorū incredulos seminata.

Et passionē iesu a p̄sibus suis illatam sup̄ oēs alios plāgunt p̄ amara suspiria singulariter cōplātati & cōsepulti similitudini mortis iesu: ita q̄ i eis apparebit q̄ nō ociose intus eos. xxxiii. ānis i carne mortali uixit: unde & figure que illam conuersionem significāt multū p̄cellētē diuinā familiaritatē prēdūt in eis resp̄cū p̄teriti status: sicut pater i resuscitatione filii archisynagogi: ut isra dicit & sicut aliqd̄ i illo. ca. iesus redemptus paruulus: de symeōe & eius cātico ē supra dictū. **O** benigne iesu q̄ mihi peccatori dedisti anxie suspirare ad illius statū sublimis excellentiā & illis felicibus iudeis non inuidere. sed tota mente colletari ad tuā gloriā: pillā superexcellētiā gratiā quā i primo tpe te sup̄lectos tuos idignus cognosco uelle effūdere te humiliter & instanter deprecor ut more catelli tui de micis illius superabundātis conuiuii tui me digneris reficere meritis illogē sicut excellenter p̄fectorū q̄ i sua natura nōdū sūt: & in tua bonitate & uolūtate imutabiles sūt. **C**irca secūdū debes scire: q̄ sicut p̄ excellentiā p̄fectionis p̄m & filiorū futuroorū debuit benedictus iesus in sua p̄sona tm̄ p̄dicare iudeis: sic p̄ malitiā & scandalū iudeorū tūc p̄ntiū nō debuit dimittere qn̄ aperte p̄aderet ueritatē & utilitatē sue sapiētiē doctrinalis q̄a salus multitudine: & utilitas electorū quā redēptor iesus dare uidebat ē p̄ferēda p̄ci quorūcūq̄ singulariū hoīum. **I**n finalibus autē tp̄ibus sēp̄ sūt aliq̄ pestilētes q̄ alios uidētur regere q̄ i doctrina i f̄latur scia & de falsa p̄sumūt iusticia: & tales p̄terue seuiūt cōtra ueritatis sp̄m onētis & multitudinē plebiū simpliciū q̄ parata est seq̄ ac credere pertinaci malitia & dolosa astucia toto conatu ip̄ediūt ne in splendore noui luminis accipiāt remediū p̄dicatē salutis. **Q**uod licet uideatur nouū q̄a noua p̄fectōe nouiter explicatū tm̄ antiquū est q̄a in antiq̄s & authenticis medullitus est inclusum: sicut christus dicebat iudeis: scrutamini scripturas i quibus uos putatis uitam eternam habere. **E**t ille sūt q̄ testimoniū phibēt de me. & iudeis zelātibus p̄ moyse dixit: ē q̄ accusat uos moyses i quo sp̄atis si moyse creditis: forsitan & mihi: de me ille scripsit

Io. v. Tales. n. hypocrite nouū uirtutis spm psequētes gl'iant se atiquā doctrinā defēderē: & p atiquo rū pīm hōre zelat. **Quod** cōtra xps ondit qd ēt scripturā ignorāt: & scōr pīm cōtra se iracūdiā p uocat: un & gl'iatibus i p're abraham dixit lo. viii. **Vos** ex p're diabolo estis: & desideria p'ris u'ri uultis facere. **Sil'r** & ioan. i. caōica ondit euāg'lii doct'ina nō ēē nouā: sed atiquā. d. **Nō** mādatum nouū scribo uobis sed mādatū uetus: qd' audistis ab initio: q' cū noua spūs sci illūinatio p scriptū circa scripture itelligētiā: & circa p'scōnē assūmēdā datur discip'is suis: lo. xiii. **Mādatū** nouū do uobis: &c. **Pro** uitādo ergo scādalo: nec xps uoluit ueritatē omittere: nec eorū scādalum docendo uitare. **Impugnabant** enim salutem simplicis populi: tū q' impugnabant christi doct'ina per quā solā poterat esse salus: tū ēt q' suis prauis moribus uitam populi corrūpebāt. **Et** qd' ē peius ista duo mala q' sub ipse bōa ppl'o suadebāt: ad hoc pbādū scripturaz itelligētiā subuertētes. **Propt' qd'** utilius erat ut apparerēt hostes xpi publice q' sibi blādiētes i facie & ab eius seq'la ppl'os reuocarēt occulte. **Ex** publico. n. iporū scādalo cōtra xpm poterat innotescere q' exqlita malitia & inuidia detrahebāt ei & eius salutem doct'rie: pp qd' nec eius scādalu uitare debuit: sicut nec fecit: nec tā scādalizare eos debuit nec uoluit nisi ex uirtute sue doct'rie ul' scitate uite quā p eorū scādalo: nec debuit nec uoluit omittē: qn potius illa q' potuit aliē facere i ocl'is eorū uoluit facere i sabbō un accipiebāt mafiā cecitatis: q' d' i d'ustia uoluit uirus latētis malitie iporū mīserator simpliciū iesus māifestare ppl'is: ne seducerēt ab eis. **Et** eos sicut digni erāt aplius excecāre: & tñ faciebat opus scm & utile: q' cerimoniale obseruatiā sabbati de qua curabāt phisei & de eius destructōe mortali nō curabāt: debuit retificare & apire ppl'is. **Sil'r** & aliis suis obseruātis sistitoliis debuit eorū carnalē hypocritism & cecitatē detegere. **De** q' bus d' Mat. & Mar. **Phisei.** n. nisi crebro lauēt manus suas nō māducāt panē: tenētes traditionē seniorū: & a foro uēientes nisi baptizati nō comedūt. **Et** alia m'la sūt q' tradita sūt illis seruāt baptis'mata calicū & urceorū & eramētorū & lectōrū. **Pro** q'bus oībus acute ibi cōfundit eos uocās hypocritas ex testimōio **Esā.** **Eorū** cultū dei uanū reprobās tanq' extenus cultū appētie hypocritis & int'ius uacūū ueritate mortali: ex quo fuerūt fortit' scādalizati: h' scripta sūt **Mar. vii.** **Propt' qd'** **Mat. xv** d'r: q' discipuli dixerūt ei. **Scis** q' iudei audito hoc uerbo scādalizati sūt. **At** ille rōdēs ait. **Ois** plātatio quā non plātauit p'r meus celestis eradicabit. **Inite** illos: cecici sūt & duces cecorū. **Ex** q'bus patet expresse q' eorū scādalu puipe'dit: & puipe'dere debuit: q' ipi populū uere ad efnū scādalu deducebāt. **Mat. ēt** legimus. **xvii.** q' ipse recte uitauit scādalu gētiliū: q' petebāt dragmā: ubi pbato q' ipse nō tenebat solue re: uoluit tñ soluere p superrogationē: nolēs eos turbare: un ipse dixit petro. **Vt** at nō scādalizemus

eos uade ad mare &c. **Ibi** d'r q' fecit solui censū p se: & p petro ad euitādū scādalu: ubi nota misericordia: sapiam: pietatē: simulq' iustitiā bñdicti iesu. **Quia.** n. scribe & phisei ipugnabāt spm xpi: et obstiata eorum malitia scādalizabāt de oīpotētis iesu doct'ria: & idcirco erat excecādi: & a dei cultu p'scīdendi: iō eorū scādalu nō curauit: & nō curādū discip'is dixit: qn potius docēdo & faciēdo ea q' erāt d'ini hōis mōis illis displicibilibus iporū scādalu occōnalit' augmētauit: & q'si de i d'ustia pcura re appuit. **Quia** uero colligētes didragma & gētiles & simplices iudei & ifirmitate & ignorantia fūmebāt scādalu ex omīssione aliquorū ex q'bus iesus & eius discip'li erāt liberi: licet illa facere nō esset p'c'n: sed magis superrogationū. **Idcirco** q' pius ihs tales uocare uenerat: eorū scādalu pie uitat: p hoc dās exēplū i similibus t'pibus pusilloz scādali q' pati erāt seq' spūm grē totis uiribus debet uitari. **Et** illoz q' sūt similes phiseis & scribis q' scādalizāt de his de q'bus edificari debuerūt scādala puipe'di. **Pro** p'mo d'r **mat. xviii.** **Quicūq'** scādalizauerit unū ex pusillis istis q' i me credūt: expedit ei ut suspēdat mola asinaria i collo eius: & demergat i profundū maris. **Mola** asinaria pōt intelligi uita laboriosa: & pfūdū maris itelligi pfūdū hūilitatis & tribulationis. **Vult** ergo ondere q' uirtutū exēplares i p'cipiis statuū maxie: debent labores & multas tribulatiōes mūdi uiriliter sustinere: ut poss'nt simplices & rudes ppl'os attrahere: & eorū scādalo cauere: pp quod dicebat apo. **Si** esca scādalizat frēm meū: carnes nō comedā i eter nū. **Btūs** frācicus sciens se datum aliis i exēplū: licet inocēs eēt eius caro: & nullo modo pp offēsas egeret flagello: cōtinuo tñ illi penas renouabat & onera: cultodiēs pp alios uias duras: dicebat enī. **Sil'nguis** hōiū loq'r & ag'l'orū: charitatē at non hēam: & p'ximis uirtutū exēplar nō monstre: parū p'sū aliis: mihi nihil. **Hoc** itaq' mō exēplo magistri p'scōnis iesu & strenui eius imitatoris pauli & fidelis renouatoris eius frācisci pusilloz scādala uitare debemus: & mola asinaria i collo portare. **Tales.** n. scōs asinos dñs egare dignat': & felici felisioe sup eos cū scōr ang'l'orū iubilo eos i ciuitatē supni hierl'm i'troducit. **Pro** puipe'dēdo at scādalu hypocritarū & phiseorū q' uolūt famā hēre & scitatis opa nō facer: dicebat apl'is suis p'dicās. **Emulāt** uos & nō bñ. & subuertēt nos uolūt ut illos emulemur. **Tales.** n. q' opa p'scōis facere nolunt uolētes ipēdūt: & ad sua carnalia opa imitāda i'nducētes: & cogētes eos q' p'scōni i'uigilāt: ipfos a p'scōne subuertūt: caudā lōga uulpie astutie super anū ip'fscōis portātes ne ipsoz appeāt i oculis puipe'denda. **Pro** taliū uitādo cōfortiū & p uitādo scādalu: iesus dicebat apl'is **Luce. xii.** **Attēdi** te a fermēto phiseorū qd' ē hypocritis. **Istud** est fermētū malitie & neqtie qd' totā massā religiōis cor rūpit: ne uiuat i azimis sinceritatis & ueritatis uite p'scē. **Quia** tñ diuina & facta perfectiōe crescēte &

sub bñdco filio i elcis debet h̄ impie uulpi cauda
 cruentari & ipsius reuelari opprobriū: i cuius tñ no
 dola aufactu q̄diu stat ita lōga cetus electorū affli-
 git: idcirco cōsolationē p̄mittit. d. **N**ihil optū: qđ
 n̄ fuelet &c. **Q**uia uero ill' de p̄fca ueritate nascit'
 scandalum quam spiritus iesus in aure cordis suis
 paupibus loquit': idcirco p̄cipit uentatē iſpiratā pu-
 blice p̄dicari: & illorū obſtatorū scādalū puipēdi. d.
 qđ dico uob' i tenebris: p̄dicate ſi tēcta. **P**atet igit'
 qđ taliū obſtinatōrū & uentatē p̄ſequētū n̄ uult ie-
 ſus uitari scādalū: ſed ad p̄fecta opa acius puocari.
Nō enī scādalizant' niſi d' ope p̄fecto: moī phoniſ
 maſculū onēs ſue relaxatōis iactātes in flumine: &
 femininū fragile nutriētes i obſeqū ſue iſperfecte ui-
 te. **P**ro exēpla tñ i n̄ris doloribus multiplicata
 uidemus qđ gemētēs i talibus p̄nt cū dauid lugere
 dicētes. **C**ircūderūt me ſicut apes &c. hec eſt ul-
 tio puritatis ut a ſuis iſpugnatōibus cōuertant': li-
 cet: ap' s. d. p̄me ad chore: q̄rto: ſine offēſiōe eſtote
 iudeis & gētibus: & eccleſie dei. **E**t p̄me ad thy. v.
 ſeniorē ne iſcrepaueris: ſed obſecta ut p̄rem. **N**ō ſe-
 cit cōtra hoc xps nec imitatores pauli faciūt: qā iſtel-
 ligit paulus ſine affectu eſſe ut nulli ſcō ſuo uel di-
 cto rectis occō det' ruine. **S**i tñ scādalū de uerita-
 te naſcit' ſiue uite: ſiue doct̄rine: tutius scādalum na-
 ſci p̄mittit: qđ uentatē relinq̄t. dicit gre. h̄orare aut' ſe-
 niores & nō iſcrepare: ap' s. iſtelligit de illis ſcioribus
 qđ nō etate uel auctoritate ſed etiā ſcitate & honeſta-
 te ſt' ſenes: ſcdm illud. **N**umeri. xi. cōgrega mihi. x.
 uiros de ſenioribus iſrl' quos tu noſti qđ ſenes ſūt. ſ.
 nō tñ etate tpis: ſed ſcitate uirtutis: ſi aut' auctori-
 tē ſenectutis i iſtrumtū malitie uirtutis publice pec-
 cādo & alios ſuo male exēplo deformādo manēte
 & acriter iſcrepādi ſūt: et a ſpū iunioris: qđ p̄bat' da-
 xiii. ubi dī: qđ ſuſcitauit dñs ſpū puen iunioris &c.
 ſeq̄t' qđ dixit ad p̄mū: iueterate diez malorū & ad ſe-
 cūdū: ſemē canaā & nō iuda: ſpēs decepit te & ocu-
 piſcētia ſubuerit cor tuū. **C**irca tertiū ſciēdū: qđ re-
 ſus publice: & nō occulto p̄dicauit: & ſic p̄dicare de-
 buit: ſicut ipſe dixit: ego palā locutus ſū mūdo: ego
 ſp̄ docui i ſynagoga & i tēplo quo oēs iudei cōuēi-
 unt &c. **A**d cuius euidentia ē ſciēdū. qđ doct̄ria ali-
 cuius pōt eē i occulto tripl'r: uno mō q̄rū ad itētiō-
 nē docētis qđ itēdit ſuā doct̄rinā nō manifeſtare m̄-
 tis ſed magis occultare: qđ duplici cā cōtingit: qñq;
 ex iuidia docētis: qđ ſupbe uult i ſcīa ſolus apparere:
 qđ i xpo locū n̄ hūit qñmo dicere potuit illd ſapiē-
 tie. vii. ſine fictōe didici & ſine iuidia cōico: & hone-
 ſtatē illius nō abſcōdo: qñq; cōtigit pp i honeſtatē
 eorū qđ docētur: ſicut augu. docet ſup io. qđ qdā ſunt
 mala qđ portare nō pōt q̄l' rēq; pudor humanus: uñ
 de doct̄rina hereticorū. ix. puer. dī aque furtiue dul-
 ciores ſūt. doct̄ria aut' xpi fuit mūdiſſima: & uera: de
 qđ mar. iiii. dī: **N**ūq̄ uenit lucerna. i. uera & hōeſta do-
 ct̄rina ut ſub modio ponat'. **A**lio mō aliqđ doct̄ri-
 na dī i occulto quia paucis preponit': & ſic chriſtus
 in occulto non docuit: quia uel doct̄rinā ſuā turbe
 ppoſuit uel ſuis in cōi dixit diſcipulis: ut ipī poſtea

tp̄e cōgruo docerēt turbas: uñ aug. dicit ſup io. qđ
 i occulto cū corā tot hoibus loq̄t: qđ p̄ eos uelit in
 notefceſ m̄tis. **T**ertō mō aliqđ doct̄rina ē i occulto
 q̄rū ad docendi modū. & ſic xps q̄buſdā turbis
 locutus ē i ocl'to parabolis utēs ad ſpiritualia anū-
 tiāda myſtera: ad qđ capiēda n̄ erāt idonei: uel forſi-
 tā digni: & tñ xps tñ audietibus dabat intelligere
 in hiis que docebat: quantum ſue iuſticie: & pietati
 uidebat congruere. **V**alis tamē gratie & ſapien-
 tie ſue apoſtoliſ ſuis parabolis expōnebat per quos
 ſapiētia chriſti deueniret ad alios: ſicut eſſent idōei:
 ſecūdū illud ſede ad thy. ſecūdū. quo audiſti a me p̄-
 multos teſtes hec commendo fidelibus homini-
 bus: qui idonei erunt & alios docere. apoſtoliſ aut'
 dicit ihs luce. viii. **V**obis datū eſt noſce myſterū re-
 gni dei: ceteris autē in parabolis &c. quod figuratū
 fuit. **N**umeri. iiii. ubi mandatur qđ filii aaron inuol-
 uerent in uafa ſanctuarii: que leuite inuoluta porta-
 rent. **L**icet autem dicatur mat. xiii. qđ ſine parabo-
 lis nō loquebat' ad turbas: illud iſtelligēdū eſt ſecū-
 dum criſo. per illū ſermonē quem tūc fecit: q̄uis &
 alias ſine parabolis turbis m̄ta locutus fuerit. ſed
 quia nullū fere ſermonē explicat ubi nō p̄ parabo-
 lā aliqđ ſignificauerit: quanuis i eo aliqua proprie
 dixerit. **N**on enim diſcipulis ſuis dominus omnia
 profunda ſue ſapientie manifeſtat cum eis dicit. io.
 xvi. adhuc multa habeo uobis dicere que nō pote-
 ſtis portare modo. **E**t ſi ſcintillam ſermōis eius
 ſuſtinere certe nec ſūmī ſeraph hoīs ieſu ſapiētiā
 cōprehendunt: quin potius ut dicitur: ezechiel. i. cū
 fieret uox ſuper firmamētum quod erat ſup caput
 eorum ſtabāt & ſubmittebat' alas ſuas. **E**t licet i
 ezechiele uocetur ſeraph: eſaie tamē. vi. dicitur qđ ſo-
 raphin uelabāt facies ſuas: ſicut exponit dionyſ. i. ty-
 po eius qđ dictū ē: quicquid tamen ſecūdum uia-
 rum ſuarum moderamen ſapiens ieſus palam pro-
 poſuiſſe dicitur: licet non omnes intellexerint eum
 ſicut dicit: aug. intelligendum ē ſic dixiſſe dominū.
Palam locutus ſū mundo: a oſi dixiſſet: multi me au-
 dierūt: & rursus: non erat palam: qā nō intelligebāt.
Nec erat contra hoc qđ mat. x. dixit: qđ i aure au-
 ditis: p̄dicate ſuper tēcta: ſicut hylarius exponens
 hoc dixit: **N**on legimus dominum ſolitum fuiſſe
 ſermocinari noctibus & doct̄rinā in tenebris tradi-
 diſſe: ſed hoc dicit quia omīs ſermo eius carnalibus
 tenebreſcit: & uerbum eius infidelibus nox eſt. uel
 ſecūdū: **H**iero. comparatiue legitur: quia erudiebat
 in paruo iudice loco reſpectu totius mundi: In quo
 per apoſtolorum predicationem debebat chriſti pu-
 blicari doct̄rina. **F**uit autem multum conueniēs
 chriſtum in parabolis loqui: parabola enim eſt ſen-
 ſibilibium rerum acceptio ad ſpiritualia firmanda: &
 quia una figura poſſunt ſignificari innumera: ideo
 maxime altos magiſtros decet in parabolis loqui:
 quorum eſt doct̄rina breuiloqua. quod chriſto ma-
 xime conuenit: qui uerbum eternum paterne ſapi-
 etiie ſepſū i breui archa recluſerat hūanā aſſumēdo
 naturā: ut ex h̄ merito dicat' uerbū abbreviatū fecit

dominus sup̄ trā &c. **S**ecūdo q̄ p hoc decebat
 sc̄ibilia debet & posse ad sp̄alia & diuina referre.
Tertio q̄ p hoc sapiens ihs magis illustrabat &
 fortius exercebat hūiles discip̄los & execrabat im-
 pios phariseos: & eis archana sapie sue absconde-
 bat: seruās hūilis iesus qd̄ ip̄e sc̄e precepit. Nolite
 sc̄m dare canibus. **Q**uarto ut mō docēdi utrius-
 q̄ nature ueritatē ihs incarnatū uerbū oñderet. Si-
 cut. n. i pabola carnis & sp̄ialis sc̄sus corp̄alibus fi-
 guris obuoluitur: sic & sp̄s q̄ deus ē dei filius &
 carne nescitus & dei uerbū et̄nū ligua corp̄ali as-
 sumpta carne p̄ne sapie eructat archana. **M**ultis
 aliis rōnibus pōt pacē iesū decētissime fuisse locu-
 tū: licet hoc p̄ sūma rōne deuote & fideli mēti suf-
 ficiat solū. sc̄ire q̄ sit de facto pceder̄ & loqui xps
 elegit. **N**on. n. dubitat mens deuota & illumia-
 ta a iesū q̄ optimo & decētissimo mō cum xps fe-
 cit & ex eo quodcūq̄ sit illud op̄timū ē q̄ illud di-
 cere uel facere iesus deus & homo elegit. **C**irca
 q̄tū debet sc̄ire q̄ nō decuit prudētē iesum qui oīa
 facit in sapia doctrinā suā tradere scripto sed uer-
 bo. **P**rimo p̄ dignitatis sue excellentiā. Cū. n.
 xps eēt summus doctor: sūmum docendi modū
 cōp̄tebat accipere ut. s. uerbo uocali i discipulorum
 ip̄imeret cordibus. **P**ropter quod dī **M**ar. i. q̄ erat
 docēs eos: sicut p̄tatem h̄ns. **V**nde ēt apud gētiles
Pythagoras & **S**ocrates excellētissimi doctores inf̄
 eos nihil scribere uoluerūt. **S**cripta. n. ordināt ad i
 pressione doctrinē i cordibus audire: sicut ad si-
 nem. **E**t maioris efficacie ē doctrinā suā imp̄me-
 re uerbo q̄ scripto: unde testimoniū increate sapie
 iesu: q̄ ip̄e ē magister: maḡorē iterius ip̄rimens:
 fuit p̄maximūq̄ simplices & idiotas ap̄los tāta &
 tā alta retinēt fecit sine scripto sed solo impressuo
 uerbo de ip̄ius iesu sublimitate doctrinē. **S**ecūdo
 p̄ excellētiā doctrinē iesu q̄ lris cōphēdi nō pōt:
 sc̄dm illud lo. ultio. **S**ūt & alia multa q̄ fecit iesus
 q̄ si scriberēt p̄ singla: nec ip̄m arbitror mūdū cape
 posse eos q̄ scribēdi sūt libros: sicut dicit Aug. **N**ō
 spacio locorē credēdū est mūdū cape nō posse sed
 capacitate legētū cōprehendi nō posse. **S**i at̄ ie-
 sus suā doctrinā scripto mādasset p̄ se: nihil ul̄ius
 de iesu doctrina hoīs estiarēt: q̄ qd̄ ip̄amet doctrina
 p̄tēderet. **T**ertio ut ordie hierarchico ad oēs suā
 doctrina pcederet: dū ip̄e discipulos suos uerbo do-
 cuit: q̄ postmōm alios uerbo & scripto docuerūt:
 uñ & de sapia dī **P**rouer. ix. q̄ misit ancillas suas ad
 arcē & ad menia ciuitatis. **A**ncille fuerūt ap̄lice
 mētes dociles & subiecte. **S**i at̄ ip̄emet iesus suā
 doctrinā scripsisset: cū oēs legēt potuissēt imēdia-
 te puenissēt ad oēs. **S**ic ergo patet q̄ sapia iesu pru-
 dent̄ elegit nō scripto: sed uerbo docere. **N**ec ob-
 stat q̄ lex uetus dicat a deo scripta: **E**xo. xxiiii. **D**a-
 bo tibi tabulas lapideas & legē atq̄ mādāta q̄ scri-
 psi. **S**icut. n. lex uetus sc̄ibilibus figuris dabat po-
 p̄lo nudis: sic cōsequēt sc̄ibilibus figuris debuit scri-
 bi. **S**ed doctrina christi iesu q̄ dī lex sp̄s uite scribi
 nō debuit attramēto: sed sp̄u dei uiui: nō in tablis

lapideis: sed i tablis cordis: ut dicit ap̄ls sc̄e ad
Cor. iii. **E**t si dicat sicut ad heb̄. x. dī: q̄ ub̄ra
 hēt lex futuroz bonorē: & iō sicut moyses dedit li-
 brū legis scriptū: sic secūdu legislator ihs tradidit
 scriptū uerbū. **D**icēdū ē q̄ nō ē simile de iesu &
 moyse. **M**oyses. n. fuit hō defectiuus & ideo uite
 potuit eē liber exēplaris nō plene: sed lib̄: i forma-
 tiuū d̄dit lib̄: scripture. **I**esus uero ex toto se itus
 & extra ē liber uite cōtinēs: mittēs lūmīaria uite cō-
 tinēs exēpla: iuxta qd̄ dēmet moysi. **I**nspece & fac
 sc̄dm exēplar qd̄ tibi mōstratū ē: nā & ip̄e exulta-
 uit ut ip̄e uideret ihm: uidit & gauisus ē. **S**criptura
 ergo legis i tablis lapideis n̄ fuit ūbra ul̄ figura q̄
 iesus scriber̄ deberet i chartis. **S**ed q̄ ip̄e uerus la-
 pis abscessus de mōte eminētie uirgialis i stabili &
 ideli bili firmitate sue cōuerlatōis scriberet exēpla
 xp̄iāe p̄fōnisi: q̄ legeret imitādo uiueret uita p̄fe-
 cta. **E**t tū sicut lex dī scripta māu ul̄ digito dī: sic
 doctrina euāḡlica scripta ē p̄ ap̄los q̄s māibus xp̄i.
Et hoc ē q̄ dicit aug. i lib. d̄ cōsensu euāḡlistarē.
Oibus discip̄lis suis tāq̄ mēbris corporis sui xps ē
 caput. **T**aq̄ cū illi scripsit q̄ ip̄e oñdit & dixit.
 neq̄q̄ dicēdū ē q̄ ip̄e nō scripsit: n̄ q̄ mēbra eius
 id op̄ata sūt qd̄ dictate capite cognouerūt. **Q**ui-
 qd̄. n. de suis sc̄is & dc̄is nos legere uoluit: hoc scri-
 bēdū illis tāq̄ suis māibus ip̄auit. **Q**ui uero scri-
 pturis ap̄lorē credere nolūt: nec ip̄s ieli sc̄benti
 crederēt: cū ip̄e eis dicat. **Q**ui uos audit me audit:
 & q̄ uos sp̄nit me sp̄nit. **I**ncipit **T**ractatus de p̄-
 fectiōe. **I**esus perfecta consulens cap. xiii.
Sicut at̄ sapiēs iesus i oibus uerbis suis sc̄la-
 tus appuit: sic & i oibus discip̄lis suis ma-
 gis p̄fēctiōis iesu p̄fca cōsulit: & i uite sue
 cursu: & i se & i deuotissima matre sua p̄fēctionem
 tenuit: & i oibus p̄fēctis ex̄ns: siue cōdescēdendo
 i firmis: siue alte uolādo i s̄blimibus uirtutibus p̄-
 priis oibus saluator oīm uiā salutis oñdit: & i se sin-
 gularit̄ p̄fēctis uite semitā declarauit. **E**t q̄ ip̄fēctis
 aliis uidēt assumēs i se maioris p̄fēctis ex hoc cha-
 ritatē oñdēs nō solū carne sed et̄ mēte cōdescēdit i
 firmis: sicut i tractatu de paupertate in sc̄orū dictis
 pluribus superius fuit allegatum: dū de paupertatis
 eius altitudine ageretur. **A**duidēdū autē quō
 b̄ndictus iesus perfecta cōsuluit. **P**rimo tria p̄fca
 bula ponunt. in quorē primo oñdit q̄ sine lesiōe
 p̄fēctiōis in multis cōdescēdit i firmis. **I**n secū-
 do: q̄ non uult iesus q̄ ip̄sū imitentur uiri p̄fēcti i
 oibus extrinsecis actibus suis. **I**n tertio quō per-
 fectio & ip̄fectio d̄nt: nō quō uirtus & uitiū: nō
 sicut mentū & peccatū. **P**ost hec p̄ambula quar-
 to declarabitur quid ad p̄fēctionē cōsiliōrū iesu
 substātialiter cōtineat: & i quo ip̄fēctionū statū
 trāscēdit: i qua etiam p̄te ē expositio ofonis d̄nice.
Quinto multiformitas status p̄fēcti uiri distigu-
 et. **S**exto ip̄fōrē statuū adiucē cōpatio oñdet.
Et sic i. vi. partibus cap̄l m cōsumabit. **P**rimum
 preambulum q̄ sine lesiōe p̄fēctiōis iesu con-
 descendit infirmis.

Ad declarationem pmi ponuntur pmo dca scōa: postea distinguet bonū & malū: pfectum & ipfectū: ut p hec uideat quō ihs cū perfectionis rectitudine cōdescendit infirmis. **D**icit enī Ambro. super illud: Luce. xxii. Transfer calicē hūc a me. Erant inqt hoc loco qui tristitiā saluatoris ad argumētū inolite potius a pncipio q̄ suscepit ad tps infirmitatis inclināt: & naturali cupiunt detorquere suie. Nunq̄ enī magis pietatē maiestatemq̄ dñi adorator. Minus enī mihi detulerat nisi meū suscepisset affectū. **V**bi facit Ambro. oñdit q̄ pfectio mentis iesu cōdescēdit infirmis spālē mētis horrorē assumens ad ipfectōe se actui cōfor mandū: pter illam generalē carnis infirmitatē quā ab origine sūperat. **C**ui concordat Aug. sup ps. ciii. Habuit inqt dñs oculos: sicut dcm est de q̄busdam religiosis semis q̄ ministrabāt ei de sūba sua. **F**uturus erat paulus nihil tale alī querens: & oīa p uirtutibus donās: sed quia multi infirmi ista q̄siti erant magis infirmo: psonas suscepit xps. **S**ublimius paulus nūq̄ & xpo: immo sublimius xpus: quia misericordius. **C**um enī uideret paulū ista non esse q̄situs: puidit ne dānaret q̄situs: & p̄buit exēplū infirmo: quo cū uideret & gaudentes & feruentes ad martyriū passionis exaltaturos i ipsa passione fortes centenarios maturos ad horreū tamen quorūdā infirmo: quos uidebat posse turbati uentura passione ne deficerēt: sed potius uoluntatē humanā uoluntati creatoris conuenerent: eorū psonam uoluit in passiōe sūcipere xps dicēdo. **T**ristis est aīa mea usq̄ ad mortē. **H**ic aug. clari uerbis oñdit q̄ sublimis pfectionis fuit in xpo talia opa i perfectionis assumere. In q̄bus non tm carne infirmis cōdescendit sed benignissima mente. **V**t autē dārescat in q̄bus magis uite nre iesus uiam perfectionis edocuit: & in cuius sūma perfectione interius retēta ipfectionis opa egit exterius. **N**ota q̄ sicut bonū & malū tripliciter dī. In genere: ex circūstantia: & scdm se: sic pfectū & ipfectū. **B**onū nāq̄ in genere est actus transiens supra naturā debitam ut ire ad eccliam: dare elemosynā. **B**onū ex circūstantia est actus circūstantis laudabilibus informatus. **S**icut dare elemosynam debitis circūstantiis seruatis circa dantem & recipientē circa loca tempora: & psonas. **H**ec duo bona depruari pnt p aliquius circūstantie defectū: & maxime pp inordinationē intentionis: ut pote si quis dādo elemosynā uel ieiunādo querat gloriam humanā pncipalitē: & intendat. **T**ertium bonū est bonū secundum se: quod nullo mō pōt male fieri. **S**icut est opus uirtutis a charitatis radice procedens: & hec sūt opera dei in nobis. **S**icut est de habitu unde procedunt. **A**ug. dicit q̄ uirtus est bona qualitas mentis q̄ recte uiuūt: quā deus nobis & sine nobis opatur. **P**er hunc etiam modū: tripliciter dicitur malum. **M**alū in genere: qui ē actus transiens super materiā indebitam: ut occidere hominem. **M**alū ex circūstantia est actus informatus circūstantia indebita

ut comedere ante horā. **M**alū ex se sunt illa q̄ mox noīata cōmixta sunt malo ut mētiri: fornicari: odire ueritatem: & approbare errorē. **S**ilī etiam mō pscm tripliciter dī: pfectū in genere est actus difficilis & excellēs ut pote oīa relinquere: uirtutē seruare: religionē intrare: pfectum ex circūstantia dicitur actus predictus debitis circūstantiis adornatus: ut relinquere diuitias gaudentes & humiliter ppter honorē dei & edificatōe pxiimi: pfectū scdm se est actus difficilis a uirtutis sublimitate pcedens & est motus feruide & extatice pfectōis: immo dilectōis in deū: uel pure & plene dilectōis ad inimicū. **I**uxta hūc modū triplī dī ipfectū. **I**n genere: ut actus fragilis ad quē humana fragilitas inclināt: sicut mortē fugere: ieiunia soluere: uel pecuniā possidere: ipfectū ex circūstantia ē actus informatus circūstantia inclinante ad ismū iustitie statū ut uim faciēti & iniuriati: dimittere uestē pp fugam maioris iniurie. **I**mpfectū scdm se est actus qui nō stat cū euāgelica pfectōe: sicut in matrimoniū cōsentire: uxore ducere: uel fugere paupertatē. **C**um igitur tā mltipliciter dicat ipfectus q̄ pfectus actus clare est q̄ sicut malū in genere pōt fieri bonum ex circūstantia: ut occidere hominem auctoritate iudicis: quā maleficus ē: & quia lex iubet: & quia rei publice confert. **E**t e contrario bonū in genere pōt fieri malū ex circūstantia: ut dare elemosynā pp inanē glīa sic & pfectū in genere pōt fieri ipfectum ex circūstantia: ut relinq̄re sua modica bona ut recipiat maiora bona ecclesiastica: uel religionē intrare ut penuria fugiat: uel ab oī carnali libidine abstinere pp uitam carnis plōgandam. **E**cōtrario ipfectum in genere potest fieri pfectū ex circūstantia: ut fugere mortem ut quis glīosius & fructuosius & i oportuniū patiat p honorē dei & salute proximi quō fugit xps & ap̄s paulus. **S**ic & in cōsimilibus ē dicendum ac intelligendum. **E**x his patere pōt quid de pfectione operum iesu ueraciter sentiendū ē. **N**am cū loquimur de openbus xpi: potest fieri sermo de opere interiori uel exteriori. **I**nterius dicimus opus opans: uel illud quod in sua efficit mēte. **E**xterius dicimus operatum opus quod patet i oculis hominum uel in animo sensitui. **O**mne autē opus xpi opans uel interius in mente est perfectissimum quia ex charitate perfectissima procedit & ē actus pfectissime uirtutis. **O**pus uero ex tenus in se consideratum aliqui fuit pfectum de genere actus: ut morti se offerre: animam pro ouibus dare. **A**liquando ipfectū: ut a facie persequentium fugere: & seipsum abscondere & tristem esse: & mortem timere: & pro amotione calicis exorare. **V**eruntamen hoc opus relatum ad incendium charitatis iesu: & rationem & causam quare hec faciebat: & ad diuinam personam iesu xpi cuius erat opus: non solum non erat ipfectum: sed erat pfectissime pfectum. **V**nde Bernardus in sermōe de beato Andrea tractans illud. **S**i fieri potest transeat a me calix iste. **A**gnosco in duce belli pusilla

nimem trepidiuiem. Agnosco uocem egroti in medico. Agnosco infirmam gallinam cum pul-
lis. Considero charitatem: stupeo indignationem:
expauesco humilitatem. Misericors deus nō bea-
ti Andree robustum suscepit affectum: quia nō sa-
nis est opus medicus: sed male se habētibus. Si
forte quēpiam dignatio scandalizat: plane mereat-
ur audire. An oculus tuus neq̄ ē: quia ego bonus
sum: cui enim odor uite in mortem est. Quid ma-
gnū fuerat domie iesu si accedēte hora propter
quam ueneras itrepidus stares tanq̄ qui potestātē
habebas ponendi animam tuā: & nemo tollebat
eam a te? An nō longe gloriosus fuit: quando qui
dem totū propter nos agebatur: unde non solum
passio corporis: sed etiam cordis affectio p nobis
faceret: & quos uiuificabat mors tua: nihilomi-
nus & tribulatio robustos: & mestitia letos: & tedi-
um alacres: & turbato quietos faceret: & d' solatio
consolatos: hucusq̄ Ber. ¶ Et supra habuistis ab
augustino q̄ sublimius aliqd fecerit Paulus quan-
tum ad extrinsecum opus: nec tamē Paulus subli-
mius christo: imo christus sublimius: q̄r misericor-
dius. Quando dicit q̄ ipsa condescensio: qua chri-
stus condescendebat infirmis & imperfectis: & sub
limitate procedebat perfectissime charitatis. ¶ Ac
p hoc uerū est q̄ christi opera infirmorum in se su-
scipiendo personam de genere actus infirma & im-
perfecta erant. Verum est nihilominus q̄ illorum
opposita laudabiliter possunt fieri: & laudabilis
est facere illa perfectis pro loco & tēpore: q̄ in hoc
imitari christū in exteriori opere: uerū etiam q̄ nū
quā ex hoc discipulus est super magistrum: q̄r nul-
lus tanta charitate ascendit ad illa fortia: quāta chri-
stus condescendit ad ista infirma.

¶ Secundum preambulum q̄ uiri perfecti non se
quūtur iesum in omnibus extrinsecis actibus suis.

Pro secundo preambulo sciendum est q̄
benedictus iesus non uult q̄ in omni ex-
teriori opere uir ad perfectionē anhelans
ipsum debeat imitari: quia aliqua sibi conueniunt
sicut uniuersali exēplari omnium saluandorū: & si-
cut uniuersali medico & medicine omnium infir-
morum: que aliquis uir particularis laudabilis o-
mittit q̄ facit: sicut pius iesus mulieres se cōcomi-
tātes & sustātates habuit: quia sicut dicit Hierony-
mus inter iudeos cōsuetudinis non reprehensibi-
lis fuit: paulus tamē perfecte fecit: qui gentibus
predicans hoc ipsum ad euitandum scandalum re-
cusat. Similiter cōmunis omnium saluator iesus i-
ter homines habitauit perfectus baptista ioānes
ad reddendum insuspectum christo testimoni-
um: in deserto solitarius uixit: iesus pius conde-
scēforum bibit. Ioannes baptista rigidus pre-
dicator uinum & siceram non bibit. Iesus cū mu-
liere solus locutus fuit: sectator puritatis christi io-
annes mulierū consortia fugit. Christus peccatrici
deosculandos pedes prebuit. Sanctus uir peccato-
ribus predicās tactum mulierē abhorret & abegit.

Christus sciēter oculos seruādos furi commisit.
Sapiēs prelatus nō fidum dispēsatorem repellēs
fidum requirit. Christus misertus pauperibus lo-
culos habuit. Paulus propriis laborans manibus
pauperes sustentabat. Omnium fortitudo iesus imi-
nente passiōe sua trepidauit. Andreas letus & gau-
dens crucem salutauit. Sic & in pluribus aliis po-
test inductio fieri: ut in fuga & loculis i quibus be-
nedictus iesus suam charitatē ex qua talia procede-
bant opera: imitādā proponit uiris pfectis. Sed
in exteriori opere non solum imitationem nō que-
rit: sed contrariū uiris perfectis aliquādo suaden-
do: aliquando predicādo imponit: sicut de pecūia
patet. quā ap' is precepit nō portare. Sicut & apo-
stolos cōfortauit ad itrepide portādā tyrannorum
supplicia. d. Nolite time' eos qui occidūt corpus:
sicut & benedictus iesus eternū uerbum & ars ple-
na omniū rationum uiuentium ē exemplar perfe-
ctum & ydea oīum creaturarum: ita q̄ sine aliqua
imperfectiōe diuinitatis sue omnis creatura quā-
tūcūq̄ modica representatur in ea: sicut & quātum
participat diuini exemplaris similitudinem tm est.
& non plus. Et q̄libet creatura habet propriā rati-
onē: quā imitatur i esse diuino: & ad cuius exem-
plar ē facta. Sic & omniū redemptor iesus uniuersa-
le principium gratie fons & exēplar omnis iusti-
ficationis create: secūdam suam humanitatē in sue
charitatis imensitate continet omnē gratiā & om-
nē gradū glorie datū & donandū: & ut credo dabi-
lem omni redēpte nature. ¶ Nec aliquid siue mo-
dicum: siue magnū gratie uel uirtutis ē i membris
iesu: nisi illud q̄ ipse eisdē in seipso meruit: dispēsa-
uit: & distribuit: & p' ipsis i seipso a sua deitate ac-
cepit. Nec aliqd simul i eē gratie: nisi q̄ benignus
iesus i seipso nos fecit. ¶ Et sicut diuinū uerbum
iesus sine iperfectione sue pulchritudinis eterne: fe-
cit uarias figurarū formas i corporibus: quare aliq̄
in respectu superiorū uident' imperfecte: licet in sua
specie sint pfecte: sicut incarnatū uerbum in sue cō-
uersatiōis uniuersali exēplo uarios mēbroz figu-
rauit status & actus: quorū aliq̄ ex genere opis sūt
iperfecti correspondentes suis imperfectis mēbris: q̄
tm membra perfectionē hnt debitā scdm illū gra-
dum grē ad quem electrix charitas iesus eos elegit
& libi i seipso & i suo merito dispēsaui. ¶ Et illa
opa piissimi iesu q̄ exterius iperfecta appent i ipsa
radice charitatis sue tāto sūt sublimius pfecta sicut
dictū est supra: quāto maioris miseratiōis cōdescē-
sione sūt a piissimo corde iesu exhibita & assūpta:
ut dictum ē supra. ¶ Aduidendū autē in quibus
actibus uniuersale exēplar uirtutis iesu se exhibet
imitādū uiris perfectis: distinguemus actus mul-
tiformes q̄ in xpo iesu refulgēt. Nā in christo iesu
actus quidam

Ostendunt sublimitatē potentie: ut sup aquas nu-
dis pedibus ambulare: elementa conuerrere: pa-
nes multiplicare: seipsum transfigurare: & cete-
ra miracula facere: Quidam

Ostendunt lucem sapientie & archana celestia re-
ferre: secreta cordium scrutari: futura precedere.
Ostendunt quidam seueritatem iudicii & potentie
iudicarie: ut eiicere uendentes & emētes de tem-
plo: & cathedras uendentium columbas eiicere
& dura increpatione fente pontifices.
Ostendunt quidam officii dignitatem: ut sacramē-
tum conficere corporis sui: imponere manus &
peccata relaxare.
Ostendunt quidam condescensionem misericor-
die: ut latere in persecutione: fugere: sudare: tre-
pidare: contristari in morte: loculos portare: & p-
amotione calicis p̄m exorare.
Ostendunt quidam & respiciunt informationem
uite perfecte. Sicut paupertatem seruare: uirginitatē
custodire: deo & hominibus se ipsum subicere: pe-
des discipulorum lauare: peruigiles noctes in ora-
tione ducere: pro crucifixoribus exorare: & seipsum
morti etiam pro inimicis offerre. **C**ū igitur sex
sint huiusmodi actuum uarietates: i ultimis his dū
taxat est imitari ipsum perfectum. Nam in his que
sunt excellentie singularis est impium & luciferia-
num: nisi fuerit alicuius priuilegii singularis do no
impositum & concessum. **I**n his autem que sūt
seueritatis & dignitatis est presidentium & prelato-
rum. **I**n his uero que condescensionis sunt infir-
morum & imperfectorum est imitari xpm quan-
tum ad actum extrinsecum. Non q̄ imperfectorū
sit condescendere quantum ad actum intrinsecum
& aliquando extrinsecum est perfectorum. Sed im-
perfectorum est similia facere i sue uite decursu que
in talibus condescensionibus exterius christus ostē-
dit. **Q**uod perfectio & imperfectio non dñt
sicut uirtus & uitium.

Pro tertio preambulo attendendum ē q̄
imperfectio non differt a perfectione: ut
multi ignorantes dicunt sicut reſtitutio &
discortitudo sicut iustitia & peccatum: sicut: puri-
tas & pollutio: sicut gloria & ignorantia: sicut uita
& mors: sicut sanitas & egritudo: sicut incessus re-
ctus & claudicatio: quia ex hoc multa sequuntur ab-
surda. Nec perfectio & imperfectio dñt sicut con-
traria: sed sicut maius bonum: & minus bonum.
Ac per hec sicut maius meritorium: & minus: sicut
maius dei forme: & minus: sicut gloria & sanctitas
maior & minor. Quod licet intelligentibus sit p-
se notum: tamen de hoc ostendamus sententiam
sanctorum. Dicit enim Ambro. p̄rio libro de offi.
Officium omne aut medium: aut perfectum est: q̄
ea q̄ approbare possumus scripture auctoritate cō-
uenire: & in euangelio dixisse dominum. Si uis ad
uitam ingredi serua mandata. Nō occides &c. hec
media sunt officia de quibus aliquid deest. Ideo se-
quitur. Si uis perfectus esse &c. Hoc est igitur per-
fectum officium: quod greci cathothema. i. corre-
ctionem uocant: quo corriguntur omnia que ali-
quos poterant lapsus habere: hec Ambro. **E**x q̄
bus colligitur q̄ medium est officium imperfectū

& nullum dicit peccatum cum consistat in obser-
uantia mandatorum. **C**ui consonat Aug. de bo-
no coniugali. Quid dictum sumus aduersus euide-
tissimam apostoli uocem dicentis. Qui nubrit nō
peccat: & si acceperis uxorem non peccas: & si nu-
plerit uirgo non peccat: hec certe non dubitare fas
est nuptias non esse peccatum. Non utiq̄ nuptias
sed ueniam concedit Apo. Non quis ambigat ab-
surdissime dici non eos peccasse quibus uenia dat:
sed illum concubitus secundum ueniam cōcedit
qui sit propter incontinentiam: non solum causa
procreandi: sed etiam nulla causa procreandi: q̄ nu-
ptie fieri non coguntur: sed ignosci impetrant. Cō-
cubitus enim sola causa generandi inculpabilis: so-
lus ille nuptialis est: hec Aug. **C**onstat autem q̄
nuptie non stant cum euangelica perfectione: que
eunuchizare docet perfectionis iesus propter re-
gnum celorum: igitur in perfectis coniugatis non
requirit ueniam. Multa enim similia Aug. docet in
eodem libro. Bonum inquit erat q̄ martha occu-
pata circa ministerium erat sanctorum: sed melior
quod maria foror eius. Bonum susanne in coniu-
gali castitate laudamus: sed tamen ei bonū uidue
anne ac multo magis marie uirginis aſeponimus.
Bonum erat quod faciebant qui de substantia sua
xpo & eius discipulis ministrabant. Sed melius q̄
omnem substantiam suam dimiserunt ut xpm do-
minum expeditiores sequerentur: hec Aug. **F**ie-
ronymus quoq̄ ad demetriadem: prohibent ma-
la: precipiuntur bona: conceduntur media: suaden-
tur perfecta. In duobus primis esse peccatum con-
cluditur. Reliqua uero in nostra potestate cuncta
sunt posita: ut aut utamur concessis ac licitis: aut
ob maius premium ea que nobis permilla sunt res-
puamus. **E**x his sanctorum auctoritatibus dare
patet q̄ imperfectio nullam dicit culpam: sed dñt
sicut maius bonum: & minus bonū: q̄ ex hoc mi-
nus intelligens aduertere potest q̄ recen ter bapti-
zatus quāq̄ nondum peruenerit ad apicem perfe-
ctionis boni: nulla tamen est infectus labe peccati.
Circa materiam perfectionis quattuor dedarantur
articuli.

His ergo preambulis prenotatis: nobis con-
siderandum est in quo perfectionis euan-
gelice que in consiliis iesu continetur sum-
ma consistit: quid ue perfectionis status ad statum
imperfectiois adiciat: quotq̄ modis perfectionē
reperiri contingat: tandemq̄ per quē modū unus
status perfectionis alterum transcendat in ipsa per-
fectione. **S**ciendum igitur q̄ radix: forma finis:
complementum: & uinculum perfectionis chari-
tas est ad quam magister summus xps leges & p-
phetas & per consequens uniuersa dei documen-
ta reducit. **C**haritas uero triplicem habet sta-
tum.

Vnum infimum in obseruantia mandatorum dei.
Secundum medium q̄ cōsistit in obseruatione & im-
pletione sp̄ū alium consilio.

Tertiu. supmū qui cōsistit ī pfruitōe premiorum.
 Ideo triplex est perfectionis differentia in scriptura sacra descripta.

Vna necessitas de q̄ deuter. xviii. perfectus eris. & abiq̄ macula corā dño deo tuo. **G**lo. absq̄ macula cōtali. Et de hoc p̄sper de uita cōtemplatīa. perfecti sunt qui uolēdo quod deus uult p̄cibus nullis quibus offendatur acquiescunt.

Secunda est perfectio supererogatois: de qua dicitur Math. xviii. Si uis perfectus esse: uade & uē de oīa que habes & da pauperibus: & hēbis thesaurū ī celo & ueni seq̄re me. Et de hac **H**iero. ad Heliodor. p̄fectus seruus christi nihil preter christū: aut si p̄ter xpm aliquid habet perfectus nō est.

Tertia perfectio est illuīate plenitudinis. & hec est patrie. de qua sapiēs ī puer. iiii. iustorū semita quasi lux splēdens p̄cedit & crescit usq̄ ad perfectū chem idest diē uisionis fulgidā claritatē. **P**rima & secūda p̄fectio differūt a tertia: sicut meritū & premiū. iut uia & p̄ria. media quoq̄ differt a p̄ma: sicut distinguunt cōsiliū & p̄ceptū. **O**īa uero tam cōsilia q̄ p̄cepta referūt ad charitatis illius impletionē & excellentiā uel obseruantīā: quā sic describit apō. i. ad th. i. **F**inis p̄cepti est charitas de corde puro: & cōscia bona: & fide non ficta. insinuās triplicē actū charitatis scilicet

Dedinare malū cū dicit: de corde puro

Prosequi bonū cū dicit: cōscientia bona

Patienter ferre aduersa cū dicit: & fide non ficta.

Glo. i. non fictili uel fragili. sed cōtra aduersa fortia. **Q**uia uero hic triplex charitatis actus duobus modis ab habitu uirtutis egredit̄ uel secundū legē p̄cepti & obligatiōis necēe & utilis qd̄ includit omēs qui uolūt saluari: uel secundū legē cōsiliū & obligatiōis spōtaneē & sp̄alis. qd̄ solū luadetur hiis qui perfecte desiderāt cōfigurari ad xpm iesum. & sequens includit p̄mum. Et superaddit q̄tum possibilis uiatoris admittit diuerso tamē gradu in diuersis: hinc est q̄ secundū cū p̄mo dicit̄ p̄fectum. **P**̄mū uero absq̄ secūdo q̄q̄ sit aliquo mō p̄fectū secūdi tamē respectu dicit̄ imperfectū. sicut supra uisum est per **A**mbro. in li. de officiis. **C**um igitur de perfectiōe euangelica loq̄mur dicentes q̄ iesus perfecta cōsuluit cōiter de hac media intendimus loqui: & istius mōi p̄fectionis notificatiōē ex p̄cedentibus colligere possumus. s. q̄ ipsa sit conformitas uiatoris ad xpm. i. per illū uirtutis habitum quo supererogatiue benedicti ihu sequēdo cōsilia declinantur mala efficiunt̄ bona & proferūt aduersa.

In hiis. n. tribus tres partes euangelice perfectionis magister iesus non solū uoluit declinare mala innocenter uiuēdo: sed etiā oēm ocaxionē extrīsecam euellendo radicē in exteriori sua cōuersatiōe fugiendo. Et ideo pauperissimus semper fuit ut supra patuit de uirgine natus uirgo mundissimus & honestissimus semper fuit. Et licet esset secundū q̄ homo rex regum & dominus dominantium secundū personam dei filius tamen semetipsum ex-

inaniuit: non solum accipiens serui naturam. sed etiam seruilem & subiectam deo & hominibus ducendo uitam. propter quod beatissime marie uirgini matri & iosep subditus fuit: & patri usq̄ ad mortem obediuit. **I**n his ergo tribus trinam malā radicem que tresidentium ordies bestie quibus carnalium uitam deuorat perfecte cōtriiuit. ac per hec ab omni malo & mali occasione perfecte dedinauit: hec radices sunt.

Auaritia siue concupiscentia oculorum.

Luxuria siue concupiscentia carnis.

Superbia uite.

Postquam autem sic malā omnia perfecte dedinauit in se declinanda docuit in perfectionis sue cōsiliis. **I**n primo dedit cōsiliū paup̄tatis: ī quo consuluit omnia tēporalia iura derelinq̄: cum dicit. Si uis perfectus esse uade & uende omnia que hēs. Et si possibilitas adest pauperibus disperge cū subdit. Et da pauperibus. & penurioso & stricto rerum usu alienarum amore dei concessarum cōtentari. q̄tum ad necessitatem uite in eo quod subdit. Et ueni sequere me. **N**ā sicut supra probatum est. uixit ī paup̄e usu. **I**n secūdo dedit cōsiliū profundissime humilitatis. **M**ath. xvi. Qui uult uenire post me abneget semetipsum: & tollat crucē suā & sequatur me: & de sua uoluntate nihil retinēdo sibi tollat crucem suam. i. diuinas inspirationes interius etiā imponēs prelatis exterius cōtra propriē uoluntatis appetitū cōplendo: ac per hoc ad ipsius semp̄ studens cruciatū. & sequat̄ me. ut in his semper persequeret̄ usq̄ ad mortem: & in hoc superbiā & omnē eius prolē funditus eradicat. **P**ro tertio cōsilio dicit **M**ath. xviii. Sūt eunuchi qui. s. propter bonū mūdiciē desiderate se castrauerūt. i. omnē actū de carne absciderūt propter regnū celorū propter imitandum xpm mundissimū & uirginē mundissimā in quibus solis celestis mundicia plene regnat.

Et quia semper oportet istos falcem acutam portare in māibus ad se iugiter castigandū & amputandū pululatōes carnalis libidinis que in membris continne germinant urticas & spinas appetituum immundorum. Et hoc est summe difficile cōtinuē amputationi uacare: & ab omni etiā concessō carnis actu abstinere. Idcirco hec singulariter subiungit cōsulendo non precipiendo. **Q**ui potest cape capiat. Et quia idē est perfectissimū dei donum nullo modo ex nobis. **I**deo **P**etro dicenti. Non expedit nubere. R̄ndit iesus gratie zelator. **N**on oēs capiunt uerbum istud. sed quibus datum est. Et tunc distincte diuersis modis continētie subiūgit euangelice puritatis cōsiliū. sicut dictū est: quam mundiciam docet custodit in affectibus: operibus: & in omnibus sensibus. **I**n hac igitur triplici supererogatiōe declatiue triformis origis oīs mali iesus christus docuit p̄mā p̄tem cōsistere p̄fectionis euangelice & omnis regule perfectiue. **S**ecundā uero perfectionis partē notificatio supraposita dicit cōsistere in p̄sequēdo bona q̄ secundū duplicē

uita. s. actiua & cōtēplatiua in duobus consistit. s. cōdescensione ad p̄ximū: & i fursū actiōe mētis i deum. **C**ōsistit autē superogatio charitatis ad p̄ximū in eo: q̄ secūdu legē iustitie & misericordie: amoris signa & beneficia non solū ad amicos: uerū etiam ad inimicos benignitate largiffua p̄tendūt. **S**ecundum illud. Mat. v. Diligite inimicos uestros & ce. **E**t subiungit. **E**stote p̄fecti & ce. **P**er hunc etiam modū superogatiua fursū mentis actio in deum in hoc attenditur: ut secūdu legē mētalis munditie ac pacis per amorem extaticū in diuinos splēdores & ardores mens deuota sacrum sentiat & patriatur ut dictū ē supra excessū. **Q**uia secūdu illud Apl. ii. Cor. v. Siue mente excedimus deo: siue sobrii simus uobis. **E**t hic est cibus solidus p̄fectōrū eorū q̄ exercitatos habēt sēsus in orationis studio. pro quo dicit iesus oportet semp orare: & nūq̄ deficere. **E**t multum ad orationis studiū efficaciter iducit apostolos: dum eis in multis uerbis exhortatiuis & parabolis inductiuis docet in oratione apud patrem instare oportune: ostendens piissimum patris affectum ad affluenter dandum humiliter postulata. **L**icet autem misericors deus sit liberalissimus & promptior ad dandum: q̄ nos ad recipiendum: uult tamen orari a nobis ut occasionem habeat largiendi: non solum oratione mentali: que ē ascensus mentis in deum: uerum etiam uocali que est petitio decentium adeo non solū propter nos ipsos: uerum etiam per sanctos tanq̄ per coadiutores nobis diuinitus datos. **H**orum autem ratio est: quia licet humilimus & misericors iesus sit summe bonus in seipso: est tamē similis misericors & iustus in opere propter suam misericordiam libentissime cōdescendens humane miserie suam gratiam in fūdendo. **E**t semper primā gratiam dat sine aliquo merito maxime condigni. **Q**uia uero simul cū hoc est iustus: ideo donum perfectum non dat nisi de sideranti de lege cōi. **N**ec gratiam nisi regramanti. **N**ec impendit misericordiam nisi miseriam suā recognoscenti. **N**ihilominus regramanti: desiderare recognoscere se miserum: totum a gratia sua procedit: que nisi preueniat: in anima corrupta nullo modo sunt ista. **V**ult ergo dominus per gratiam suam peti: ne uilescat nobilitas doni. **Q**uonia ergo orantis est

Diuinum affectare subsidium

Proprium allegare defectum

Gratias agere pp beneficiū gratis datum

Hinc ē q̄ deus uult his orari ut iustius sua munera largiatur. **Q**uia uero ad hoc desiderium sursum tendit ad impetrandum efficaciter dona diuina: necesse est q̄ affectio nostra sit feruida: & cogitatio i unū collecta: & expectatio nostra sit certa & firma. **E**t quia cor nostrum frequenter est tepidum dispersum & pauidum: propter peccati remorsū: nec audet per seipsum sepe comparere ante diuinum conspectum: hinc est q̄ dominus uoluit nos orare: nō tantum mentaliter: uerum etiam uocaliter ad no-

stri affectus tepidi excitationem: inflammationem & recollectionem cogitationum per sensum uerborum que uocaliter proferimus. **V**oluit etiam nos orare: & ab ipso petere per sanctos & sanctas & ipsosmet orare pro nobis ad dandam fiduciam pauidis: & qui non audent: uel non possunt impetrare per se: per idoneos impetratores obtineant: ac per hoc in orantibus humilitas obseruatur. In sanctis intercedentibus dignitas declaratur. In omnibus christi membris charitas & unitas ostēditur: quia inferiora ad superiora fiducialiter recurrunt: & superiora inferioribus liberaliter cōdescendunt. **R**ursus quia deus iustus & misericors exaudire non debet nisi in his que spectant ad suum honorem & nostram salutem: que quidem nescimus nisi si doceamur ab ipso: deo piissimus iesus ne uagaremur incerti: formā nobis posuit in oratione quā docuit. In qua sub septenario petitionum uniuersitas comprehenditur petendorum. **S**i autem consideretur quis hanc orationem sanctissimā composuit: quia iesus aperte uidebitur: quia nec sapiētius: nec ordinatius: nec feruentius: nec efficacius: nec salubrius pouit ab alio q̄ ab ipso ea nre ofonis forma componi. **N**am ipse benedictus & misericors iesus splendor paterne sapientie clarissime cognouit que decebat eum dare: & expediebat nos recipere. **I**esus autem amore nostro tantum ebrius ut mortē p nobis liberandis eligeret ex ardentissimo amore in hac oratione posuit quicquid nobis necessarium & utile uidit. **E**t quia tota nostra uilitas fuit & deum colere perfecte: quem iesus homo p nobis perfecte coluit. Id circo hanc orationem illo modo composuit quo magis dicendo in ea deus collatur a nobis. **E**t ideo nulli dubium esse debet quin ista perfectissima sit oratio: & super omnes alias perfectissime ruminauda: & eterno patri feruentissime & confidentissime proponenda in merito & charitate instruentis iesu. **C**onsulo tamen omni ipsam recitanti q̄ mentem suam colligat & erigat ad intellectum & charitatem iesu instituentis ipsam qui tunc perfectissime diligens membra sua actu uidebat omnes eorum defectus & necessitates: affectus & deuotiones: & omnibus suum applicauit amorem. **E**t ideo dicat orans ad christum. **M**e totum intromitto in alium splēdorem intellectus: & in illum ardorem affectus quem habuisti in amate de nobis iesu: quando hac orationem composuisti & dixisti pro nobis membris tuis: & pro me misero peccatore. **A**d totam autem beatissimā trinitatem que in paterno premititur nomine dicat in corde suo q̄ in merito & charitate redemptoris iesu & anime sue accedit ad suū aspectum: hoc solum & nihil aliud intendens petere q̄ anima iesu pro se & pro omnibus hanc orationem dicendo petere intendebat. **A**tende autem q̄ due sunt radices diuini cultus in quibus uere colit deus. **E**t has in principio orationis ante petitiones iesus p fundamento locat

Prima est sentire de deo piissime. Et pro hac dicit. **P**ater noster: ut & piissimum te faciat scire deū cui dat uocabulum paternum & affectum cū dicit. **P**ater. Et in teipso te piissime faciat diligere omnem proximum quem ad summū patris tecum filiationem associat: cum dicit. noster. & n̄ meus. In quibus duobus uerbis perfecte duo p̄cepta charitatis subternit.

Secunda radix est sentire de deo altissime ut per primā scias eam uelle: & per secundam posse. **A**ltitudo autem sui esse nobis sensualibus ingeritur p̄ eius existentiam in altissimo celo etiam corporali. **S**ed spiritualiter eleuando intellectum per esse i celis uult intelligi siue ostendere deum esse in altissimis sue nature proprietatibus incomprehensibilibus & celatis: & etiam q̄ est i altissimis factis quos celos uocat. **A**c per hoc nostra augetur fiducia: cum ipsi solliciti sint pro nobis inter quos est principissima beata uirgo maria. **P**ostea format petitiones quarum prime tres animam formant siue ordinant in deum: quattuor sequentes specialiter respiciunt hominis defectum. **P**rima petit regulari hominem ad deum totam nostram intentionem. **S**ecunda petit nos esse perfecte dei possessores. **T**ertia petit i nobis ad deū nullā eē rebellionem: sed perfectam in ipsum transformationem. **P**rima dicit. **S**anctificetur nomen tuum. i. talis sit tota uita mea: q̄ nomen tuum sanctificet i ea. **E**t hoc est p̄mum & summum quod debet petere q̄ in se dei factura laudetur: & glorificetur ille qui fecit eam. **A**c per hec appareat sanctus & bonus talem creaturam faciendo: & talem sibi tribuendo uitam: & hoc quidem erit si addatur secunda petitio pro qua secundo addit. **A**dueniat regnum tuum. i. sicut regnum tuum est optimum. **S**ic ad me ueniat ut me plene possideat in omnibus interioribus & exterioribus meis. **N**am si aliquid remaneret non a te possessum: in me non sanctificabitur nomen tuum. **N**ūc autem a te plene possidebor si tue uoluntati per omnia subiacebo. **E**t hoc est quod petit tertia petitio pro qua subiungit. **F**iat uolūtas tua sicut in celo & in terra. i. sicut in patria uolūtas beatorum est ibi tibi sine rebellionē subiecta. **S**ic & nostra sit qui sumus in uia. Illi celum & nos terra: uel sicut fit in celo mentis. **S**ic fiat in terra totius status inferioris: uel sicut in celo tui influxus & immissio gratie fiat uoluntas tua. **S**ic sit in terra nostri affectus operationis extrinsece: uel altius. **S**icut in celo assūpte nature iesu. **S**ic sit in terra infirmitatis nostre q̄ sumus eius membra. **T**unc autem uoluntas dei sit in nobis quando tota uoluntas nostra est p̄ xpi gratiam mortificata & excluda a nobis: ut in omnibus nihil uelimus de nobis uel de aliquo creatura nisi quod & pro quo deus uult: & sicut ab eterno in suo secreto disposuit: & in christo iesu impleuit. **E**t in hoc stat plene uoluntas deo subiecta & in se mortua & in deo totaliter transportata. **E**t hoc est q̄ dicit. **F**iat uoluntas tua sicut in celo & in terra: si-

cut in tuo celato: & eterno cōsilio est factum & dispositum: sic fiat in terra. i. in omni creatura que respectu eius terra est per opus extrinsecum. **E**t sic uides q̄ istud petere est plenissime del uolūtati cōformem esse: & unam uoluntatem sine rebellionē sub deo annihilatam iacere. **E**t hoc est nomen dei in nobis sanctificari: & suum regnum ad nos plenarie aduenire. **V**nde uides q̄ petitiones ipse se mutuo continent: & una est explicatio alterius: & i una intelliguntur omēs. **A**d hanc autem possunt reduci inferiores quattuor: quia hic est solus panis qui est super omnem creaturam subam: ut sit super substantialis qui est & quotidianus. i. quotidie sumendus: quem solum debemus comedere: & a deo petere: ut in hoc reficiamur nos nihil uelle nisi diuinam uoluntatem perficere. **I**n hoc solo sunt nostra debita que debemus petere nobis dimitti si inueniamur in aliquo diuine uoluntati contrarii: hec est sola tentatio in qua debemus petere non induci ne in nobis aliquid remaneat uel inuitatur proprie uoluntati sub specie cuiuscunq̄ boni proprii uel alieni. **E**t in hoc plene ab omni malo libere mur: quia in deo transeūtes efficiamur dii & filii dei excelsi. **O** q̄ innumera hic continentur altissima & inexplicabilia menti infirme. **S**ed descendendo inferius prosequamur quia diximus q̄ quattuor petitiones ultime nostre fragilitatis significant defectum. **N**am ad tria superiora petita habemus duplicem defectum. **I**mpotentie quia ad hec nō possumus attingere. **M**aliciose resistentie: quia hec conamur impugnare. **C**ontra primum est quarta petitio. **P**anē nostrum quotidianum da nobis hodie: ubi nomine panis intelligitur omne adiutorium: tam sustentationis nature q̄ collatiōis gratie ad cōseruanda & consequenda. **P**ro secūdo subnectit terra: quia enim collationem gratie impedit preterita culpa: presens pugna: p̄alital cōtracta. **I**ddcirco hoc triplex impedimētum postulat ammoueri. **A**li ter possumus dicere q̄ nomine panis intelligitur sustentatio corporalis que petitur temperata: unde **Cassiodorus** dicit super hoc. **Q**ui superflue comedunt: non petunt panem quotidianum: sed multorum dierum. **Q**ui uero nolunt communicare non possunt dicere nostrum. **P**ro quinta petit dimitti debita. i. peccata preterita cui & ratio subditur dimissio fraternā. **P**ro sexta petit intentionem nō induci per consensum. q̄ est a tentatione superari. **N**on enim petit non tentari: quia hoc posset esse damnosum: sed petit de tentatione triumphare. **P**ro septima petit liberari a malo omnis pene: tam presentis: q̄ future. **A**lter has septem petitiones distinguunt aliqui: quia tres prime spectant ad premium patrie: quattuor ad uaticum uie. **A**d primum spectant tria: uisio summi ueri: quia non uidetur nisi a mundis & sanctis. **E**t hoc petitur cū dicitur. **S**anctificetur nomen tuum. i. tui nominis notitia mundis & sanctis donetur. **S**ecundum est tentio summi ardui que reges facit. **E**t hoc petitur

eum dicitur. **A**dueniat regnum tuum. **T**ertium est fructio summi boni que non dat nisi diuine uoluntati subiectis. **P**ro primo dicit fiat uoluntas tua & cetera. **Q**ue autem spectant ad meritum uie. **A**ut sunt adiuuantia: & sic petuntur in pane quotidiano: in quo quicquid est necessarium spiritui siue corpori postulat. **A**ut sunt impediencia. **E**t sic sunt mala presentia: preterita: uel futura. **A**ut sunt mala culpe uel pene. **P**rimum petitur amoueri i dimissionem debitorum. **S**ecundum in uictoria tentationum. **T**ertium in liberatione ab oppressione malorum omnium. **E**t in hoc stat dominice orationis sufficiencia & complementum. **E**t quia sicut omnis uirtus corporis per gustum oris enutritur in omnibus membris. **S**ic per affectum uoluntatis orando a piissimo deo intra os anime: quod est ipsa uoluntas nutrimentum gratie infunditur: questio anima reficitur & dulcoratur: letificatur: uegetatur: roboratur: ut omnem partem compleat perfectionis in oratione: & in robore percepto perfecte declinet mala: & persequatur bona: & ut perferat patienter aduersa. **I**dcirco perfectionis magister iesus stupende & mirabiliter pluries dedit discipulis suis orationis exemplum. **N**am ad uitandum mala dum turba uoluit eum regem facere: & ad superbiam uite inducere & discipuli intrarent in uentosum mare dicitur quod ascendit in montem solus orare: ut ostenderet orationis uigorem ad prosequendum bona: quando apostolos uoluit eligere: legitur pernoctasse in oratione: ut dicitur **luce. vi.** **E**t ut ostenderet quod in uirtute orationis proferuntur aduersa in illa septimana penosa dicit lucas: quod exibat noctibus in montem oliuarum: & quod erat pernoctans in oratione dei. **E**t quando uoluit morti occurrere: eam pro omnibus mortuis uincere & omnia corporis sui tam in se quam in membris suis aduersa tollere & triumphanter superare: orationis armaturam assumpsit: cum proiciens in faciem suam factus in agonia prolixius orabat. **C**um quanto autem seruiore nos uellet orare: exemplo monstrauit: dum inaudito seruiore excessu factus est sudor orantis & agonizantis pro nobis piissimi iesu sicut gutte sanguinis decurreris in terram: ostenderet quod sola uirtute orationis est omnium hostium prostrata uictoria: & charitatis dulcedo in ea acquiritur patienter supportatiua iniuriarum & ad inimicos benefica. **I**deo ab oratione christus surgens in dei & proximi amore feruidus occurrens turbis hec tria ostendit.

Dum furentem turbam uocis sue uerbo terre prostrauit

Fetidum osculum impiissimi proditoris benigne suscepit

Mutilati hostis auriculam serui pontificis tactu suauissime sue manus sinauit.

Hec sunt ergo militie nostre orationum studia: que non sunt carnalia: sed potentia deo ad destructionem mutationum sine quibus in uanum laborat & orat qui perfectionis non dico culmen: sed

initium se credit posse consequi uel saluare. **H**ec sunt scuta aurea: que perfectionis fabricator tanquam uerus **Salomon** pacificus iesus fecit in armamentario domus salutis. **S**apostolici status: que secundum intrinsecam & extrinsecam perfectionis duplicem partem occulta constituitur: per hoc ostendat quod in preciosissimo: purissimo: luminosissimo: seruentissimo: patientissimo: auree orationis studio predicta perfectio conquiratur: roboratur: consumatur: & conseruatur. **P**ropter quod dicitur quod **Armigei** regis idest uiri perfecti: ante faciem regis portabant eam cum ingrederetur domum domini. **H**anc armaturam imitator perfectionis christi iesu franciscus inponebat cum dicebat. **E**t non curent nescientes litteras litteras addiscere: in quarum supplementum intellectus dispergitur: & a uirtuosa oratione distrahitur: sed attendat quod super omnia desiderare debent spiritum domini & sanctam eius orationem: orare semper ad deum puro corde. **E**t quia sancti patres religionis studio fundamenta iacuerunt: ideo in multa pacis concordia religionum suarum possederunt initia & diuinarum illustrationum adeo receperunt sapientissima lumina: & animas suas apostolica dei templa possederunt: unde de quolibet potest **Salomon** assumi figura: de quo dicitur. **Eccl. xxxvii.** **S**alomon imperauit in diebus pacis cui subiecit deus omnes hostes ut conderet domum nomini suo: & pareret sanctitatem in sempiternum: quasi flumine sapientie ad insulas longe diuulgatum est nomen tuum & cetera. **M**ulta ibi pulchra dicuntur que licet ad omnium religionum patres possent referri: singulariter tamen ad minimum minorum pacificum & euangelicum patriarcham franciscum. **S**ed per dolor de suis degeneribus filiis potest non minus ueraciter assumi quod sequitur. **E**t fratrem habuit **Salomon**: & sepultus est cum patribus suis: & de reliquit post se de semine sue gentis stultitiam & iminutum a prudentia roboram: qui auertit gentem consilio suo. **V**ere stultitia generis est imutatio consiliorum patris: & diminutio prudentie: & refutatio hereditatis paterne. **A**uertit autem gentem consilio suo: quia auertunt religionem ab obseruando testamento paterno: & more stolidissimi roboram dimittentes consilia piorum & primorum fundatorum secuti sunt relaxationem & gulam quasi adolescentiam suam. **S**ed cum dolore uideamus complementum: quod iterum sequitur. **C**omouit ei bellum rex egypti intrauit iherusalem & de preda datus est templum: & thesaurum regum: & ducenta scuta aurea que pater eius **Salomon** fecit: quia uanitas mundi bellum mouit religiosi & obtinuit ac expoliavit templum: & uiolauit dominicum cultum: asportauit thesaurum: quia depredata est omne perfectione uirtutum. **C**lypeos ardorum metallicum & anagogicos: gustum quos sancti patres fecerant in religione super omnia studia metallicum orationum adamantes. **H**ec mundi pessima uanitas a religionibus sustulit cum eis orationum metallicum per distractionem ipsarum & uanitates & ambitiones regiminum sic

impediunt exercitia: ut magna pars religiosorum huius temporis ignorent non solum internorum mentalium excessuum experimenta: sed etiam ignorent ipsa uocabula. Et quando legunt in scriptis non intelligunt: & quando audiunt a personis expertis derident & despiciunt: quinimo excessus mentales & contemplationes alias sublimium: quasi omnes propter suam experientiam demonum oppressiones & deceptiones estimant: & ideo multas altas personas a mentalis orationis studio perturbant. Nec est minus uera illa figura que de talibus dicitur quod per scutis aureis perditis fecit scuta enea: quia de genere religiosi ab aurea patrum suorum charitate & anagogica perfectione exclusi per mundi distractiuam curam spoliati scuta enea configunt: dum de lachrymosis & mentalibus excessionibus non curantes ipsa oratione uocali confidunt: quam etiam ipsam cum insipientia interna in oculis hominum opponendo transcurrunt: & per uana studia litterarum ut uerbo si non operosi mundo appeant: tempus consumunt: magis studentes in dictis paganis: quam in deuotis factorum dictis: & quod peius est in congregandis temporalibus: locis mutandis: & superfluis edificiis de rapinis pauperum construendis: sic mentem suam distrahunt & ab interna quiete diuellunt: ut nec in pace interna uiuant: nec altum sue perfectionis statum cognoscant. Nec diuinarum immisionum alta sentimenta percipiant: sed in quadam superficie semetipsos paralogizando: ac semetipsos decipientes in his sibi religiosam obseruantiam fingant: & quasi colorem aureum in oculis secularum: uerum tamen auricula superficiali uanitate cōpingunt: dum in his se ostendunt sue salutis seruire. Tabulata scuta tradidit iste roboam in manu ducum scutorum & eorum qui excubabant ante ostium domus regis: quia in talibus quasi tota eorum uita studet: & ad talia intendentes uolunt habere platos: & talibus uacare studiis suos compellunt subditos: & in talibus se gloriantur ordinem promouisse dicentes. Tot studia publica feci in ista prouincia: & loca tam alta & tam ampla crexi edificia: tot ordini procuravi temporalia loca. In his miserrimi sui status calumnias & sue perfectionis iniuriis gloriantur se dignos fuisse prelatos: & diuinum cultum & ordinis promouisse statum: ac per hoc dignitatem in ecclesia tenent locum. Propter quod optime in predicta figura continentur. Cum ingrederet roboam in domum domini portabant scuta aurea qui per ceteros habebant officium. In his ergo scutis gloriantur qui se dicunt in huius temporis religione perfectos. Omitimus de illis dicere qui etiam de hoc arido studio non curantes ociositatibus & uanis digressibus: & quantum possunt comestationibus uacant: in quibus non est tegumentum predictorum scutorum quia inde est aperta transgressio & annihilata perfectio & ordinis deuotio sepulta in carne. Hec forsitan nimis discediendo prolongamus pro magno desiderio quod habemus: ut omnes legentes attendat

ad orationis studium: & per ingentis doloris aculeo quod percutimus ipsum a christo iesu perfectio consilio exercitum de medio religionis sublatum. Sed iam ad propositum redeamus. Tertia igitur perfectionis portio consistit in superogatiua tolerantia aduersorum: que attendit non solum in hoc quod quis patienter aduersa proferat cum sibi superueniat que secundum legem dei declinari non possunt: quoniam ad hec omnes tenentur: uerum ut ex seruiore diuini amoris per honorem dei & similitudinem crucifixi iesu magno desiderio illa popset: & cum magno gaudio illa sustineat: sicut dicit Apostolus ad hebreos. xii. Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen aspicientes in auctorem fidei & consummatorem iesum: qui propositum sibi gaudio sustinuit crucem. Secundum etiam quod Iacobus dicit. i. ca. Omne gaudium extimate fratres mei cum in tentationes uarias incideritis. Concludens postea patientia opus perfectum habet ut sitis perfecti & integri in nullo deficientes: hec namque est consummatio perfectionis & charitatis: propter quod dicit Iohannes. x. Perfecta charitas foras mittit timorem. Et petrus si quod patimini non propter iniustitiam beati: hac singulariter perfectionis summam magister iesus explicauit in seipso a suis cunabulis usque ad patibulum crucis. Ad hanc quicumque habet amoris: ad similitudinem perfectionis iesu continue insistere debet: ut quantum expedit diuino honori & glorificande ueritati & configurande in similitudine dei & hominis iesu persecuti ab impiis: tribulati in persecutionibus uiuant: ut de ipso christus dicat perfectus quisque erit si sit sicut magister suus. Hanc beatitudinis uite summam magister patre iesus declarauit in sermone quem fecit in cena discipulis: de hoc fundamentum faciens suo usitato iuramento contestans & d. Iohannis. xiii. Amen amen dico uobis non est seruus maior domino suo: neque apostolus maior eo qui misit illum. Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea. Et infra. xv. idem repetens dicit. Mementote sermonis mei quem ego dixi uobis. Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt: & uos persequentur. Si sermonem meum seruauerunt: & uestrum seruabunt. Ac si apte dicat. In hoc est beatitudo uestra perfecta in hac uita: ut pro ueritate uite & doctrine patientes nunquam aliud appetitis honoris: consolationis: & opulentie rerum: quam quod in me domino uestro magistro & saluatore refulget.

Quod breuis sufficiens & subtilis est hec doctrina iesu: ad omnis perfectionis cacumen attingens: ut nihil aliud desideret quam quod ipse benedicti iesu dei & hominis uita refulget. Vere anima que dignatione ipsius hac recognoscit ipso benedicto iesu confortatore per sua presenti beatitudine tota mente desiderat: & in hoc est omnium consummatio scripturarum: & in hoc uniuersa lex pendet & prophete. De his perfectionibus est supra dictum in illo capitulo: iesus redemptus paruulus. Et in illo: iesus desertum incolens. Et infra: iesus cruce ditatus. In tertia cruce que perfectorum dicitur plene dicta sunt.

Ex predictis igitur colligitur quod spiritualis perfectionis in similitudinem illius noe archa: cum sit trica merata inferius in triplici auulsione malorum: &

bicamerata in medio in duplici persecutione bonorum consumatur in cubito iocunde tolerantie aduersorge: & sicut illa requieuit in montibus ualles relinquens: & discipulos ad perfectionem formandos ad perfectionis altitudinem ducens: & ibi xps eterna sapia os suum sapienter apiens a perfectione paupertatis expoliatione incipies & fundamentum ponens. vi. predicta eo ordine quo dicta sunt docuit aduersorum leta tolerantia sanctificare perfectionis finiens statum. **F**undamento igitur inchoans perfectam omnium abrenunciationem sanctificat. d. **B**ti paupes spiritu &c. secundo addens. **B**ti mites: iducens abnegationem proprie uoluntatis & sensum: quia si quis inuitis imitis & proteruis efficitur. **T**ertio subdens. **B**ti qui lugent omnem uanam lasciuam & carnalem leticiam: ac uoluptatis fugat concupiscentiam. **D**e hic quarto subiungens. **B**ti qui esuriunt & sitiunt iustitiam. **E**t beati misericordes attrahit ad iustitiam & zelotypam uoluntatem aliene procurande salutis: & piam condescensuam supportationem aliene infirmitatis: necessitatis & iniquitatis. **P**ost hec persuadens. **B**ti mundo corde. **E**t bti pacifici: allicit ad sursum actionem limpida & claram in intellectu & tranquillam & pacificam in affectu. **Q**uibus diuinus amor in anima perfecti uiri est extasim faciens: ut dicit dionysius de diuinis nominibus. In quibus duobus anima perfecti uiri salomonis & hieronymi sedes efficitur: que uisio pacis interpretatur. **T**andem in cubito patie concludens omnem consumationem doctrine bti fice. **B**ti qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum celorum: ubi quasi circuli faciens uenit ad principium perfectionis: integritatem ut in hec ostendat consistere qui in hoc uno summa completur uniuersorge. **E**t quia pati persecutionem propter iustitiam: & simpliciter pauperes spiritu: quia non humano fulciuntur auxilio sed nec fulciri uolunt quia in hoc consistit sue uoluntarie paupertatis perfectio: quia sicut sunt pauperes rebus: sic amici & carnalibus adiutoris. **I**decirco regnum celorum pro primo ponitur utrobique. **A**c per hoc senaria perfectio minoris mundi in esse repationis & gratie directe correspondet senarie productioni mundialis machie in esse nature. **V**nde sicut illogica tria prima pertinent ad distinctionem: tria ad ornatum: sic suo modo & hic in cuius rei testimonium euangelice regule institutione franciscus in principio sue regule: tria proponit primo uouenda tanquam fundamenta altissima ut infra patebit. **R**egula & uita ait fratrum minorum: hec est. scilicet domini nostri iesu christi sanctum euangelium seruare uiuendo: & in obedientia sine peccato: & castitate. **A**lia uero tria postmodum ut desiderata commendat tanquam complementa & ad hec toto conatu etiam in uita & regula fratres inducit. d. **A**tendant fratres quod super omnia debent desiderare habere spiritum domini & scientiam eius operationem: orare semper ad deum puro corde: & habere humilitatem & patientiam: in persecutione & in infirmitate: & diligere eos qui nos persequuntur apprehendunt: & arguunt ubi tria utilia tangit express-

se. **N**am primo sursum agit in deum: & subiungere uolens ordinationem & condescensionem ad proximum interponit in medio tolerantiam aduersorge. **A**git in tribus primis uir perfectus crucifigit mundum: in tribus sequentibus conformis efficitur iesu christo: ut quasi sex alis seraphicis tribus primis quasi sinistris a mundialibus eleuatur: & tribus ultimis quasi dextris in diuina feratur digne. **P**roinde huic pauperulo francisco qui perfectionem euangelii perfecte seruauit & docuit apparens christus in seraphica forma stigmata piissime passionis sue passionatus christus tanquam sigillum signatus & appropriatus ipse sit. **E**t circa finalissimum tempore piculosam caliginem manifestum nobis in uia perfectionis ostenderet signum quo reficimur perfecte uirtutis exemplar & finis crucifixum iesum: ac per hec edocemur perfectionem attingere: si tamen discamus non alta sapere cum de generibus filiis: sed humilibus consentire cum pauperulis: minimis & despectis.

Multiplex distinguitur hic perfectio.

Dostergo euangelica perfectio consiliorum christi in quibus subtiliter consistat est dictum. **E**t etiam quid supra omnem statum addat precepta seruantium. **N**unc est eius multiformitas distinguenda. **N**on enim consistit perfectio in internis habitibus tantum: sed etiam in extrinsecis exercitiis perfecte uirtutis: huius autem uirtutis exercitia taliter superogantium pro imitatione iesu in triplici differentia reperiri contingit. **A**ut enim fiunt ex mera uoluntate absque obligatione perpetua & tunc dicuntur quadam perfectionem actionis & mentis. **A**ut fiunt cum obligatione uoti perpetui sicut in statu religionis in manu prelati: & tunc dicuntur statum perfecte sanctificationis operis & subiecti. **A**ut fiunt de debito excellentie status suscepti officii: & tunc dicuntur statum pastoralis dignitatis ouium christi. **I**n quibus ultimis modis aut perfectis actibus non solum est debitus: uerum etiam ad actus perfectionis in eternum astrictus. **E**t hec quidem abstractio de perfectione non minuit: sed potius culmen superinducit: quia de temporali facit eternum: dum non licet resilire a uoto: & de nostro facit diuinum: dum non solum actum: sed etiam uoluntatem dedicans deo totum illi quod est offert redigit sub iure diuino. **D**umque propriam sanctificat uoluntatem que est inprecabile bonum & maxime charum & peroptimum: offert deo sacrificium medullatum: ac per hoc perfectum & integrum. id est optimo deo summe acceptum. **E**t hoc est sacerdotale officium omnium perfectorum. **I**n quo non est distinctio: iudei & greci: masculi & femine: serui & liberi quia omnibus uolentibus esse perfectis conuenit illud anthomatice quod prime petri. ii. dicit. **V**os estis genus electum &c. **P**ropterea augustinus tractans illud psalmi. **S**icut iurauit domino &c. ait. **Q**uid uouemus deo: nisi ut simus templum dei: nil enim gratius possumus deo offerre: quam ut dicamus illud E. sa. **P**osidet nos: hec augustinus. **S**i ergo perfectius possidet qui

possidet quantum ad proprietatem quam quisque ad usum tantum: perfectius se deo sanctificat qui deo se offert & quo ad usum operis: & quo ad arbitrium uoluntatis. Quodammodum Anselmus in libro de similitudinibus per exemplum spirituale patenter ostendit in duobus: quorum unus tempore suo offert domino arboris fructum: sed retinet proprietatem. Alter uero largitur utrumque. Et huius donum secundi & oblationem tanquam liberalius offerentis dicit merito debere preferri. Ac per hec iuxta huius similitudinem opus uouentis deo acceptabilius esse confirmat ac pro eo uidelicet quod sic introductam uoluntatem ex mera liberalitate necessitas gratiositatem obsequi non minuit: sed consumit. Idem quoque scribens episcopo parisiensi: & eum redarguens quod quedam clerici cum de monasterio sancti martini extraxerat ait sic. Si omnia agenda sunt cum consilio: cuius magis consilio quam eius quod admirabilis consiliarius deus fortis dicitur. Ipse quoque consulit ad perfectionem tendentibus ut omnia relinquunt & sequantur: & hoc consilio magis in monasterio: quam in alio uite proposito sancti patres intellexerunt. Hoc ipsum Gregorius in registro scribens desiderio episcopo pro derico uolente intrare religionem. Sicut minime ei fit impedimentum nostra infirmitas: magis tamen apostoli monitione succedit: ut feruor huius desiderii in eo non tepescat: ut quia turbatio secularium tumultu segregatis quietis desiderio monasterii prius. Rursus ecclesiasticam curam non debeat tumultibus implicari: sed in dei laudibus secure permittatur liber ab his omnibus ut postulat remanere. Bernardus quoque in libro de precepto et dispensatione. Audire in qua uultis amen deinde inter cetera penitentie exercitia monesticalis disciplina meruerit hanc prerogatiuam ut secundum baptismum nuncupetur. Arbitror perfectam mundi abrenunciationem: ac singulare uite excellentiam spiritualis que preeminet uniuerse uite humane generis. Huius conuersatio que professores & amatores suos angelis similes & dissimiles hominibus fecit imo differentia in homine reformati imaginem configurans dum pro illo quod mortificamus membra nostra que sunt super terram sursum christum induimur: complantati similitudini mortis eius. Idem astruit glossa. leuiti. xxxiii. Alii dicit uouent uitulos: Alii arietes uel domos. Nazareus semetipsum hoc enim est uotum nazarei quod est super omne uotum: filius enim uel filia: aut pecunia: aut preteritum extra nos est. Semetipsum deo offerre nec alio labore: sed proprio placare perfectius & eminenter est omnibus uotis. Ex his omnibus aperte clarescit quod religionis uotum in statu perfectionis collocat & quo obseruatur religio: plurimum ad iuuat ad perfecte uirtutis exercitium: custodiam & complementum. Quod intelligentes sancti patres in. iiii. consilio toletano statuerunt quod liber sit clericus religionis ingressu dicentes. Sicut placuit clericos monasteriorum propositum appetentes quod meliorem sequi uitam cupiunt libere esse debere ab epi-

scopis ad monasteriorum ingressus. Propter quod patet error aliquorum modernorum carnalium & ignorantium proprium statum excellentium qui dicunt quod sacerdotes & clerici intrantes religionem descendunt secundum gradum quod utique est uerum quod descendunt secundum gradum humilitatis perfecte: sed ascendunt ad culmen perfectionis euangelice: quod patet luce clarus nec esse nec seruari communiter in sacerdotibus regularibus quantumque curatis. Hoc autem quod non solum auctoritatibus sanctorum probari potest innumeris sanctorum exemplis qui de statu civili ad religionem transierunt adeo certum est quod si quis uoluerit dicere contrarium non minus uideatur decipere quam errare. Si quis autem errore deceptus maiori ignorantia prefatus conetur obistere: asserendo quod perfectius sit remanere in seculo & in uoluntario exercitio perfecte uirtutis: quia circa magis difficile uirtus consistit: & difficilius est inter multimodas occasiones peccata uitare: & mirabilius est hominem in medio flammarum non uri inter numerosiores hostium acies: & frequentiores insultus: & maiora bellorum discrimina de hostibus triumphare. Respondebimus non ideo statum esse minoris uirtutis: quod est maioris securitatis. Nec ideo statum aliquid perfectioris esse iustitie quod proximior est ruine. Nec etiam ideo magis esse perfectum quia difficilius contingit in ipso uitare peccatum. Est ergo triplex difficultas: quedam proueniens ex arduitate & nobilitate generis operationis. Sicut ab omni carnali abstinere commercio. Abrenuntiare perfecte seculo: & propter deum alteri se subicere uoto. Hec absque dubio mentum augent. Iuxta illud. Mat. Intrate per angustam portam: ubi glossa. Angustum est omnia pretermittere: unum solum diligere: unum querere: ad unum quotidie pulsare: prospera non abire ad uersa non timere. Maior quod affinitatis angustia reperitur in obseruantia consiliorum iesu quam in obseruantia communium mandatorum. Et hec dicit Hieronymus ad Rusticum monachum. Est & alia difficultas proueniens ex uiciositate persone agentis. Sicut homini auaro difficilius est dare minimum seu minima & pauca: quam largo magna & multa. Et superbo se alteri subicere: & gulo ieiunare: & carnalibus difficilius continere. Et hec difficultas minuit meritum & auget miseriam & defectum: unde hieronymus ad Eustochium. Soror tua beatrix etate maior: sed proposito minor post acceptum maritum septimo mense se uiduata est. O infelix humana conditio & futuri nescia: nam & uirginitatis coronam: & nuptiarum predidit uoluptatem quam secundum pudicitie gradum teneat quali tam per momenta sustinere estimans cruces spectantem quotidie in sorore quod ipsa perdidit & cum difficilius ex parte cadat uoluptatis minoris continentie habere mercedem. Est tertia difficultas ex circumstantiis annexis extrinsecus originem trahens. Sicut difficilius est abstinere cum apponuntur delicata cibaria: difficilius temporalia bona continere quando offeruntur magna & pulchra difficilius

continere in consortio feminæ. Et hec difficultas per accūs & indirecte auget aliquando meritū: sed directe & quantum est de se magis est uia ad ruinā. Et ideo uir perfectus animo oīno eam debet fugere: nisi uel uinculo obedientie: uel magno & euidenti profectu salutis aliene cum probabili securitate sui uelit hec sustinere ad tempus. Aliter autē presumētes sepe uidimus ad maximam deuenire ruinam: & ideo expedit ad perfectionem uirtutis & meriti difficultatem huius fugere non amplecti.

¶ Vnde Aug. de singularitate clericorum. Lubrica spes est que inter fomenta peccati saluare se sperat. Incerta uictoria inter hostilia arma pugnare: & impossibilis liberatio flammis circumdari: nec ardere. Audi etiam hier. contra uigilācium hereticum qui statum secularem religioni conabatur prefere. Cur inquit supple uigilantiū pergis ad heremum. s. ut te non audiam: non uideam: ut tuo furore nō mouear: ut tua bella non patiar nec capiat oculus mentis ut non me forma pulcherima ad illicitos ducat amplexus. Respondebis hoc non est pugnare: sed fugere: sta in acie: aduersariis armatus obliste: ut postq̄ uiceris coroneris: fateor imbecillitatem meam. Nolo spe pugnare uictorie: ne perdam alii uictoriam. Si fugero gladiū deuitem. Si stetero: aut cadēdū ē mihi aut uicēdū: qd̄ necesse ē certa dimittere & incerta sectari. Non securitas est uicino serpente dormire: potest fieri ut me non mordeat.

Et potest fieri ut aliquando me mordeat. Et quod de libidine diximus refertur ad auaritiā & ad omnia alia uitia que utantur solitudine. Et ideo urbium frequentiam: declinamus ne facere compellamur que nos non tam natura cogit facere q̄ uoluptas. Hec Hieronymus. ¶ In quibus confutatur error uigilāciū suorumq̄ sequatium aduersus quos & paulo ante premitit. ¶ Quod autem asserit uigilantiū melius facere eos qui utuntur rebus suis: & paulatim fructus rerum suarum pauperibus diuidere: q̄ illos qui possessionibus uenditis simul omnia largiuntur: nam non a me sibi sed a domino respondebitur. Si uis perfectus esse uade & uende omnia que habes & da pauperibus &c. ad eum loquitur qui uult perfectus esse: qui cū apostolis patrem: nauiculam: & rete dimittit iste est: quem tu laudas. Secundus aut tertius gradus ē dummodo sciamus prima secundis & tertiis preferenda: hec hieronymus. ¶ Sicut dixi de religionis uoto: sic intellige de officio prelationis quod sine culmine uirtutis & meriti: non est uera sublimatio: sed uirtutis distractio: nec gloriosa excellentia sed periculosa ruina. ¶ Qua propter ad prelationis statum non congruit accedere nisi perfectū obediā spūs scī astrictū ut ait Greg. in pastoralibus uirtutibus pollēs coactus ad regimē ueniat: uirtutibus uacuis nec coactus accedat. Status enī prelationis pfectionē requirit iā hitam: quia ordinat ad ipsam exercendā. ¶ Status uero religionis inducit

nō hitam: quia ordinat ad ipsam acquirendā: unde Grego. in registro. Viā capitis mei sequens summo: pere decreuera esse opprobrium hoīum & abiectio plebis: ut tanto ueracius intus ascenderē quāto foris hūlius iacerē. ¶ Ad euidentiā autē huius difficultatis nota: q̄ uiuere cū talibus circūstantiis ipel lentibus sit laudabile & auget meritū: q̄n talia occurrūt uolentibus & nolentibus nobis: nec eis delectationē accipietibus cū talibus ad ruinam se imittere: & cū talibus morā facere uolūtariē: nisi circūstantiis corrudentibus supra positīs presūptuosis: & temerariū: & uituperio magis q̄ laude dignum.

¶ Et licet aliqui talis euadat carnalitatis casus: sepe ex hoc peius interius labit p̄ superbie supercilii. Et quāto sua castitas sibi mūdior uidebat & fortior: tāto est immundior & peior. Nullo enim mō dū sumus in carne fragili debemus nos sine grādi necessitate piculo exponere: nec de infirmitate presumere. Sed q̄n deus uel preceptū prelati uel grandis zelus salutis pximi nos mouet: talibus nos exponere debemus patienter: & uiriliter uincere coronati & de uictoriis iesu protectōe cōfidere. ¶ Quod si aliquis obiciat q̄ supra dictū est q̄ pfecto: ē sibi pro ueritate tribulationē & maiora pcurare. Rndemus q̄ non est simile de illasciuiis lasciue: & tribulationibus angustie. Nam tribulationes ad deum ire cōpellūt etiā ipsectos: & sepe effrenes edomāntes: uoluptates uero & tpaliū effluentie & mūdani honores debile spūm frangunt: fortem emolliunt: & cū qui perfectus uidetur sepe cōstemunt.

¶ Alias enī perfecti & discreti uin tribulationibus & martyriis se exponūt pro ueritate doctrine & uite: & castigatione interne lasciue.

¶ De comparatione statū pfectionis: & q̄ in eis est gradus & in eodem genere & in diuerso.

¶ Ergo distinctis pfectionū statibus: patet q̄ secundū comparationē in eis est gradus & i eodem genere: & in diuerso: & in utroq̄ mō pnt adinuicem compari. ¶ Cū enī seipsum castrare pp regnū celoz per actū continentie sit pfectū: certū est q̄ pfectionē mō fit illud p uirginalē cōtinentiā: que fructu cōparatur centesimo: q̄ p uidualē: que sexagesimo in euangelica parabola designat. ¶ Non est ergo contra naturam pfectionis q̄ unū dicatur perfectius alio: & etiam unus hō in pfecto religionis statu consistens secundum argumentū grē in eodem diuersis gradibus & temporibus est seipso perfectior: secundum q̄ magis appropinquat ad transformationem mentis & operis i pfectum iesum & uestigia crucis sue. ¶ Possūt ergo considerari seu comparari tres pfectiones predictę que consistunt.

In exercitio uirtutis sine uoto

In assumptione religionis cum uoto

In prelati inuincto officio in eodem.

Generi uel diuerso: scā ergo cōpatōe i eodē genere

primo scdm exercitiū pscē uirtutis scdm q̄ singu-
lares p̄sone. ¶ Distinguit̄ ēt religiōis eiusdē sta-
tus. Illa p̄fectio est eminētiōr i qua radix charitatis
est pinguior: & sublimitas opationis excellētiōr: &
fraterne edificatiōis fructus uberior: q̄q̄ huius per-
fectiōis totius origo sit charitas: multū tñ facit ad
eius complementū opatio: Gregorio attestante q̄
i omel̄ Pentec. de dilectiōe cōditoris līgua manus
& uita requirant̄. Nunq̄ dei amor ociosus ē: opat̄
n. magna si est. Si aut̄ opari desinit: amor non est.
¶ Multum etiam facit genus & nobilitas operis.
Clarum est enim aureole premium non deberi tā-
tum habitui uirtutis intrinseco: sed cum hoc operi
priuilegiato: utpote predicationi: martyrio: & uirgini-
tati. ¶ Multum etiam ualet edificatio proximi: cū
deus dicat uiris perfectis. Vos estis lux mundi: sic
luceat lux uestra coram hominibus ut uideāt ope-
ra uestra bona: & glorificēt patrem uestrum qui in
celis est. ¶ Similiter quantum ad uotum religiōis
illius professio preponitur in qua uouetur pauper-
tas altior: obedientia uilior: & forma castitatis ho-
nestior. Nam ista tria sicut expresse patet: & gradus
habent: & minus & plus recipiunt: ac per hoc i
maiori statu constituitur professorem suum quanto
mouentur sublimius: potissime si ad uotum sequa-
tur obseruantia promisse regule plene & perfecte.
Ita q̄ ex hoc austerius castigatur corpus: fructuosi-
us edificetur proximus: & reuerentius colatur de-
us. Consistit autem castigatio corporis in artitudi-
ne uestium: uictualium edificiorum: uerborū cum
austeritate laborum: uigiliarū: & aliarum corpora-
llum afflictionum: edificatio uero proximi in ex-
hibendis

Exemplis uirtutis

Documentis scripturarum

Remediis sacramentorum

Presidiis regiminum

Indiciis iustitiarum &

Beneficiis miserationum.

¶ Cultus aut̄ dei licet fundamentaliter stet perfe-
ctius in maiori trāformatiōe cordialis amoris &
continue meditatiōis in xpm̄ iesum & eius crucifi-
xi statū: uel aliquē sue uite actum: uel i sue diui-
nitatis pelagū isinitum tñ exterius consistit i reue-
renti ac iugi frequētatione psalmoz̄ himnoz̄ spi-
ritualū: ac orationū: missarum: & aliarum deuotaz̄
orationum. ¶ Hec autē omnia simul reperire i ali-
quo uno statu religionis precellentius q̄ i aliis ual-
de difficile & fortassis impossibile uidetur diligen-
ter cōsideranti. ¶ Et ideo quis unus religionis sta-
tus alterum excedat in uotis substantialibus: ac p̄
hoc sit simpliciter perfectior si debita obseruantia
comitetur non preferri potest in oībus aliis: cū qui
libet status aliquid prerogatiue sp̄alis obtineat: quo
sancta mater nostra i xpi iesu sp̄osa ecclesia tanq̄ in
uestitu deaurato circūdata uarietate decorat̄ & dei-
formis efficit̄. ¶ Per hunc etiam modū secundum
officium prelatorum excellentior ē perfectio i qua

eminētiōr confert dignitas ordinis uidelicet

Ad purgandum

Ad illuminandum &

Perficiendum.

Onerosior iponitur sarcina laboris in pascēdo co-
missum gregem: exēplo: uerbo: & temporali sub-
sidio: uberior etiam comittat̄ fructuositas salutis
i eo q̄ p̄sudet: & i eis qui subsūt & i ceteris redēptis
iesu: ad quos p̄sidentes exēplo pueniūt. Regrit
igit̄ huius p̄fectiōis eminētiōr sublimitas ut pla-
tus eccl̄ie xpi sponse q̄to sublimius p̄est cōformis
dignitati iesu xpi: tāto sāctius uiuat: & sollicitius i
uigilet: & fructuosius gregē pascat: ut sicut digni-
tatē iesu sublimius p̄cipat: sic scitatē sci scōz̄ iesu
excellētius itus p̄heāt p̄ contēplationē: & exterius
p̄ alte uirtutis exēpla subditis foris oñdat. ¶ Si at̄
fiat cōparatio p̄fēōis ad p̄fēōnē i diuersio gene-
re: quēadmodū & statu: dici pōt̄ itelligi cū suppo-
sitiōe: uel precise uel suppositiue. Absq̄ dubio ma-
ior ē p̄fectio q̄ attēdit̄ scdm̄ exercitiū uirtutis: acci-
piēdo. Illa sola expte rel̄ionis & p̄latiōis: in q̄bus
hec duo differūt a uolūtario exercitio p̄fecte uirtu-
tis aliqd̄ aliud appens ultra hec supaddendo prio-
excluso. Sic m̄demus q̄ ē hec abusiua cōparatio &
nulla i iure p̄fēōis. ¶ Nā uotū rel̄ionis sine ex-
ercitatiōe p̄fēō uirtutis cōr̄sione regule p̄fētis
non ē p̄fēō: sed puerilio: nō p̄fēōis sublimitas:
sed simulatio scitatis & ruina uirtutū. ¶ Vnde si uiri
se i uirtutibus exercētes i seculo libi cauēt ab igres-
su rel̄iōis: q̄ uidēt regulā sublimē & artā: & iniqua-
te p̄fētū deprauatā: & qd̄ peius est i aliquibus re-
ligiōibus multip̄r uitiosā & lubricā: & correctio-
nē ul̄ puā uel nullā: ac p̄ hoc profitētes in tali mō-
uiuēdi se mutuo ipellūt ad ruinā: tali cā rel̄ionē fu-
gere: & alr̄ solitane uiuēdo seruare uitā scām nō ē
a religiōe deficere: sed ē rel̄ionis defectū gemere:
& trāgressionis laqueum sapiētī cautella deuigare.
¶ Cū igit̄ generalis sit reḡla: q̄ corruptio melio-
ris ē peior: nihil ifelicius uel scelestius q̄ altū gradū
cōsequi uoto: uel officio: & illū a tali sua malitiosā
uita m̄l̄tipl̄r ignar̄. Tales. n. p̄p̄e dicūt sacrilegi: q̄
se deo sacratos p̄ scitatis statu uiolāt: & sp̄ui gr̄e cō-
tumeliā irrogāt. dū i seipsis grām destruūt: & cete-
ris cōtēribiles reddūt. ¶ Heu quātus dolor ē uidē
utrāq̄ p̄fēōnē sic cōculcari: sic i ceno miserie & ma-
litie uolutari: ut i multis scl̄aribus exercitiis uirtual̄
efficacia cōfūdat hodie uitā p̄latoz̄: & statū rel̄io-
nis. ¶ Sed nūc ista omittamus. q̄ ista p̄sequi ni-
mis ē dux & p̄lixū lamentū. Sed sicut dixi d̄ rel̄io-
nis uoto: sic intellige de officio p̄latiōis quod sine
culmine uirtutum & meriti non est uere sublima-
tio sed defectio: non excellentia gloriosa: sed ruina
periculosa pro eo q̄ potentes potenter tormenta
patientur & durissimum iudiciū his qui presunt
fiet. ¶ Cum igitur perfectio status sine ratione me-
riti: siue officii: siue exercitiū uirtutum nō solum sit
modicum bonū: sed potius horrendū dei iudiciū
perfectio uero meriti nō possit obtineri sine chari

tate: que est donū spūs sancti: & nemo ex suo opere extrinseco possit nisi indocte asserere qd alterū in hoc dono precellat: cum etiā semper sibi debeat eē dubius utrum charitatē habeat. Nullus abel imperfectione se superferre presumat: quin potius debēt uiri quantūcūq; perfecti: iuxta doctrinā apostoli superiores sibi iuicem arbitrari: immo sicut alibi est traditum in libro magne perfectionis signum quando aliquis quātūcūq; apparenter perfectus nō se sentit ex seipso nisi peccatorū maximū & donorum dei in se: & ex se esse ipsum destructorem.

Porro de cōpatione statuum prelationis & religionis possumus loqui secundū qd nunc expimento uidetur. Et tunc non est dubium qd religiosi obseruantes suam p̄fessionem: quia ex hoc solum totaliter debent dici religiosi: multo sunt p̄fectiores i uirtutibus: q̄ illi qui secundū malitiā huius temporis dicūtur reputari boni prelati. Non enī attendit hodie qd hēant culmen p̄fectionis debitū officio suo ut b̄ti reputentur. Sed quia multitudo eorum plus facit infinita mala q̄ bona: ideo quasi sufficienter reputat bonus: quia non est apte malus p̄tialis uel diuisor & imundus: & fidelium ecclesie expoliator. Plura aut p̄fectionis signa in religiosis famosis mundus regit: licet & ipsi ut sepe diximus corruerint uia suā. Quod cōi iudicio hoīum confirmatur: q̄ multo plus q̄n uir religiosus itegre facit aliqd reprehensibile: q̄ si hoc cōmittat qui d̄r p̄latus. Primo est tanta corruptio hodie illius status: qd ad eius opa non multū attenditur ut ad uirtutū exēpla: imo cōcedit iudiciū mūdi prelati auctoritatē: religiosis attribuit sanctitatē. Et ideo hodie etiā carnales hoīes appetentes dignitates iudicant ambiciosos tāq̄ querentes diuitias & honores: & parē aliud ibi appeti aliqd cernitur. Vñ Greg. in pastoralis dicit qd tūc laudabile erat ep̄atū querere: quādo p̄ hunc quēq; dubiū non erat ad supplicii grām puenire. Sed aptum & horribile testimoniū est: qd ecclesia dei in illo statu ad p̄fundū malorū dēuenerat: qd status prelationis q̄ rōne sublimitatis & honoris: & regite adeo p̄fectionis in eo est etiā ipsis sūmis seraph merito tremebūdus ab imundis hodie nullius experientie & uirtutis & p̄ue & insufficientis sc̄ie non solū ambiciose appetit. Sed & ne phas est auribus audire a uiris sc̄is aperte ap̄preciari uenit a talibus & sepe tyrānice usurpatur. Nō ergo mix si sedent in cathedra pestilentie: si pestilenter regūt populum q̄ per ostiū pestilentie intrauerunt. Si uero stricte respiciamus nō quod sit: sed fiendū est: & hoc loquēdo quantū ad ea que sunt de congruetia & suba utriusq; status. Sic simpliciter dicendū est: qd status prelationis & eius p̄fectio est eminentior: quēadmodū insinuat diony. in li. de āgelica Hierarchia. d. Sicut qui dicit hierarchā sūmū dicit sacrorū uniuersorū ornatū. Ita dicēs hierarchā mōstrat in deū manētem: & diuinū uirū in oī hierarchia p̄fectū. Similiter Hiero. ad fabulā. Tanta debet eē sc̄ia & eruditio pontificis dei: ut gressus eius & mo-

tus & uniuersa uocalia securitatē mentis concipiat & toto eā habitu resonet & ornatu: ut quicquid faciat aut loquitur sit doctrina populorū. Itē ad oī anū futurus pastor ecclesie talis eligat cuius cōpatione subiectus p̄p̄s merito grex dicat. Et gre. in pastoralis. Tanto debet actione p̄p̄i actio precedere p̄sulis: quātū distare solet a grege uita pastoris. Quātū ad prelationis statū non congruit accedere nisi p̄fectū: obediā spūs sancti astrictum ut ibidē ait Grego. uirtutibus pollens coactus ad regimen accedat: uirtutibus uacuis nec etiam coactus accedat. Status enī prelationis p̄fectionē requirit iam hitā: quia ordinatur ad ipsā exercendā. Status uero religionis non hitā: quia ordinatur ad eā acquirēdam: unde peccōres & imperfectos amittit ut iustos efficiat & p̄fectos. Propter qd q̄q; prelationis status in p̄fectionis sit altior: religionis tamen est securior: & moribus nostris curandis expeditior: pro eo qd a multis periculis eruit: qui bus status prelationis exponit. Primū quidē rōne cōnexi honoris. Iuxta illud Augu. super ps. iiii. Quanto plus honoramur tanto plus periclitamur. Huius autem piculi occasionē manifestat Greg. super illud lob. qui dicit: uir apostata unusquisq; ut rector quotiens extollitur i eo qd regit: totiens plausu superbie a sūmo rectoris officio sepatur. Item in registro uia capitis mei sequēs sūmope decreueram esse opprobriū hoīum & abiectio plebis: ut tāto ueracius intus ascenderē: quātō foris humilior iacerē. Adiacet igitur sub prelatōis p̄culum rōne honoris: quia tenetur nō solū ad ea que sūt salutis p̄p̄ne: sed etiam plebis sibi cōmisse. Nā ei pro quolibet subditore d̄r. Custodi uirū istū: qui si lapsus fuerit: p̄ aīa illius aīa tua erit. Itē rōne occupatiōis & distractiue disp̄sationis tp̄alium: unde Grego. vii. li. mor. Qui dispensandis rebus terrenis presidet aculei hostis iaculis latius patet. Nā cū ad ministranda mens exterius efficaciter se extendere nittitur: a sui cōsideratiōe sepatur: propter qd flens p̄mo dialogorū dicit cōpando seipsum p̄ statu monachatus & p̄tificii. Infelix animus meus meminuit quō rebus oībus eminebat: & nulla nisi celestia cogitabat. Nunc autē occasiōe cure pastoralis post tā pulchrā quietis sue spēm terreni actus sedatur puluere: cūq; p̄ condescēsiōne multorū ad exteriora se sparsit etia cū interiora appetit: ad h̄ sep culdubio minorē reddit. Religiosi uero qui promouētur in ep̄os tenentur ad regulares obseruantias sue p̄fessionis que nō impediūt pontificale officii: quia status religionis cōpatur ad statū pontificale sicut dispositio ad p̄fectionē: dispō uero nō tollitur p̄fectiōe aduēiente: nisi iqtū p̄fcoī repugnat. Sicut derico scō magro n̄ cōuenit cōiter qd sit auditor: qd tñ legat & meditet magis sibi cōuenit q̄ ante. Sic ad oīa que p̄fecta imitaciōe xp̄i iesu in uirtutibus sue cure pastoralis insulgent: & in his que p̄fectionē simpliciter cōtinent: multo magis cōuenit religiosi ep̄is exerceri q̄ ante. Vñ d̄r. xvi. q. i. de

mōachis qui ad dericatus ordinē perueniunt. Statuimus nō debere a priori pposito discedere. Manet igitur religiosus epūs obligatus ad continētiā & paupertatē: & ad portandū habitū sue religionis: q̄ est huius obligatiōis signū. ¶ Ad ea uero q̄ repudiant suo officio: ut sūt solitudo & subiectio potis sue religiōis platis non tenet. Et quātū ad hec & similia dicit. xviii. q. i. Monachū canōica electio a iugo regule mōastice professionis absoluit: & sacra ordiatio de monacho ep̄m facit. ¶ Item testamentū facere non pōt sine pape licētia: q̄ sola dispensatio rōy ecclesiasticę est ei cōmissa: q̄ morte finit: uiuens aut pōt dare sine dilapidatiōe eccl̄ie: maxime debet paupibus dispēsare: & pōt etiam p̄pinquis & cōsanguineis si indigēt necessariis. Vnde Ambro. dicit in lib. de officiis. Proximos seminis tui ne despicias si indigere cognoscas: nō tñ illi ditiores fieri uelint: eo q̄ potes cōferre pauperibus. ¶ Singulariter aut etiā ipsi tenent in his malū exēplum cauere: & in oībus indigētibus sue diocesis: maxime scđm gradū bonitatis & paupertatis eorū se prebere cōes. Et mortaliſsimū est ī sanguie crucifixi alius paupibus negletis suos uelle dicere parces cuiusq̄ prelato: & eos etiā diuitiis eccl̄ie uelle facere de nono uolēs qui prius noscūt populares cōmunes. Nam talis de fame & penuriis pauperū ditat suos parētes: quos sibi rapinam & sacnlegium iesus p̄i paupū imputabit. ¶ Appetitaq̄ q̄ prelatis status & religiōis est excelsus: & iō ipm asp̄nere simul est p̄sūptuosū & stultū. Propter qd̄ Au. xix. de ciuitate dei dicit. Locus superior sine quo populus regi nō pōt: & si ita administretur ut decet: tamen indecenter appetitur. Et ideo Gregorius. xviii. moral. Sācti uni nequaq̄ curas extrinsecas appetunt sed occulto ordine sibi superpositas gemunt. Et quis illas propter meliorē intentionem fugiat: tamen propter subditam mentem portant: quas quidem sumopere si liceat uitare festināt: sed timentes occultas dispensatiōes dei tenent. Tenent quod fugerunt: exercent quod uitant. ¶ Ex his aperte colligitur q̄ locus prelatis p̄ sublimitate quidē gradus & multiformitate periculi a uiris iam approbate uirtutis potest cum coatione & formidine suscipi. ¶ peccatoribus uero & infirmis tota debet intentione uitari: & a nullis prorsus appeti: & ab omnibus honorari: quia cōstituit in dignitates hominis iesu xp̄i. ¶ Status autē religionis ab uniuersis tam iustis q̄ peccatoribus: tam perfectis q̄ imperfectis: tam sapientibus q̄ simplicibus licite potest appeti: & a nullis debet contemni. ¶ Ab his uero qui uocantur diuinitus secure suscipi: & studiose obseruari potest: q̄ ī tali obseruatiā similitudo acquiritur perfectionis & sanctitatis & mortificationis crucifixe uite perfectionis magistri hominis dei iesu christi.

Quesus transfiguratus cap. xiiii.
Vi in monte perfectionis iesu christi
sublimia obseruando consilia: cum Pe

ro: Iacobo: & Ioanne conscenderit transformatus in similitudinem crucifixe uite iesu: merebitur cum eis uidere gloriam transformati. In signū autem q̄ circūcisio mentis cum christo patiente pro nobis ducit ad excessum contemplationis claritatis ipsius gloriosi iesu: dicitur q̄ Moyses & Elias loquebantur excessum quem completurus erat in hierusalem: excessum scilicet amoris: dolens & uigoris: quem pius & robustus bellator noster iesus ostendit in conflictu passionis & mortis.

Modus autem eleuationis mentalis in illo facto iesu: quod scribitur Matthei. xvii. Et luce. ix. aperte nobis ostenditur quadruplici gradu

Primo enim mens affligitur per exercitium & desiderium

Secundo dulcoratur per internum gustum

Tertio illud quod diligit charum ei efficitur per iocundum amplexum

Quarto secretum tenetur propter timorem nocturnum.

¶ Et hi quattuor gradus in euangelio aperte ostenduntur. Quantum ad primum in quo mens affligitur: aduerte q̄ christus predixerat eis suam passionem & mortem: & eos animauerat ad tolerantiam passionum: & ne tererentur ab afflictionibus imitatione crucis iesu: ipse christus ostendit eis gloriam quam eis in remunerationem tribueret. Oppor- ter enim secundum apostolum operantem agricolam primū de fructibus percipere. Idcirco oportet nos primo crucem perfectionis predicte in factis christi iesu per iugem sue passionis & crucis presentiam ī corde gestare: ac etiam ad similitudinem apostoli in corpore circumferre: & hoc est in monte ascendere: immo ascendente iesu secum duci in spiritus uirtute. Qui enim negociantur & delitiantur in luctuosa planicie efficiuntur ad talia gustanda in experti. Status. n. seculi qui hac signatur ualle est

Locus exilii

Locus contagii

Lapsus periculi

Lectus ocii.

¶ Econtrario status huius perfectiōis mōtane est

Status stabilitatis contra exilium

Sanctitatis contra contagium

Securitatis contra periculum

Strenuitatis contra ocium.

¶ Et ideo qui a benedicto iesu ducūt ad montem salutis eruti a sodomorum incendio non debent post tergum respicere ad uallem lasciuie sodomorum: sed ascensu celen seipsos cum Loth ī monte saluos facere: ne exemplo uxoris Loth uertatur in statuam salis: statuam inquam hypocritalem habentem figuram religiōis: sed uacuum religionis ueritatē. Sal autem sterilitatem habet in se: & aliis condimentum prestat salubre. In cuius figuram benedictus iesus anteq̄ celum ascenderet ascendit in montem oliuarum: & anteq̄ corpus suum gloria resurrectionis uestiret ascendit in crucem.

Hoc exemplū deberet nobis sufficere p omni ratione: unde anima bñdicti iesu similitudine adiuncta nullam aliā rationē querit: nec aliud pmiū intēdit ut delectetur in passionibus crucis: nisi xpi similitudine frui: imo statim inebriatur crucis amore: quādo audit q bñdictus iesus. xxxiii. annis eā pro nobis in corde portauit & corpore. **E**t qñ ascendit in celum eam uoluit i mūdo relinquere: sicut q insignia uulnerū portās ipse locaret in sede celesti. **A**d hunc montē leuamus oculos nostros: qā inde ueniet auxiliū nobis. **E**t hoc notatur cum dicit q discipulos duxit i montem excelsum propter status altitudinē: sed seorsum propter separationē ab omni mundanorū affectu: & singularem experientiam crucis sue. **¶** Quantū ad secūdū nota q mens post afflictionem in presentia dulcoratur dilecti. **E**t ideo xps ostendit uultum gloriosū post montis ascensū: & hoc cum testimonio legis & prophetarū: ubi apostoli quasi mortui ceciderūt: q fortis est ut mors dilectio in tali amati iesu aspectu. **M**entem enim quam celestis dilectio semel iuaserit: ab omni amore mundi & sui funditus occidit. **C**uius signum est q sicut homo mortuus nullum habens actum proprium: sed corpus suū solum mouetur pro uolūtate impellentium: sic anima que ad hanc transfigurationem ascēderit sentit q in se debet esse mortua: & nullo motu affectiōis proprie debet agi: sed a solo iesu ut membrū sibi unitum: & ab eo uiuificatum ex sola inspiratione dei pro honore sui & iesu christi cōformitate moueri. **E**t tunc sicut manus mota ab imperio anime: facit in uirtute anime quicquid facit & sentit eam sibi intrinsecam & se mouētem: sic etiam ista anima sentit christum in se solum principalem motore: & audit paternā uocē super se transformatā in iesum dicētem sibi. **H**ic est filius meus dilectus in quo mihi complacuit: ipsum audite: quasi dicat. **O** multitudo uirium: actuum: conceptuum: sensuum huius anime transformate. **A**udite iesum in uobis loquentem: uos instruētem: uos monētem: uos in se transformantem: quia hic ē filius meus iesus qui in uobis habitat: filius meus naturalis & eternus pro uobis incarnatus: crucifixus & mortuus: in quo solo mihi complacuit: uos in ipso eternaliter eligendo. **E**t nihil ex uobis mihi placet: sed in ipso iesu dilecto filio meo: in quo uos estis filii mei dilecti facti & ipsius iesus & eius uiuacissima & iunctissima membra. **S**temus ergo cum anima in uertice talis montis dilectum nobis datum filium expectantes Thobiam: quia montes hi diuine perfectionis iesu fluunt lac & mel sapientie & dulcoris. **E**t cum beata hester dicamus iesu beato assuero. **V**alde enim admirabilis es domine: & facies tua plena est gratiarum: & cum Daniele simus uiri desideriorum dicentes. **D**omine in uisione tua dissolute sunt compages mee: & nihil remansit in me ultra uiriū: sed & halitus meus iterdudū: id est in uisione mee transformationis dissolute sūt mee

concupiscentie ex me ipso me compaginantes in malo: & nihil uirium reputationis propne i me de me remansit eruditus a lege & prophetis: a moyse .f. & helia: per excessum inestimabilis amoris omnia opera nostra operatus est in nobis: & ideo in terduso uitali anhelitu omnis dilectionis mee: nū ego: iam non ego: uiuit autem in me christus. **¶** Origenes autem dicit hec mystice exponēdo: quia in sex diebus perfecti numeri totus factus est uisibilis mundus: qui transcendit omnes mūdi res potest ostendere super montem excelsum: & gloriam aspicere uerbi dei. **E**t infra dicit. **V**ide cum aliquis sic transierit sexto die uidebit transfiguratum iesum ante oculos cordis sui. **D**iuersas enim habet dei uerbū formas. **A**ppet unicuiq; scdm q uidentur expedire cognouerit: & nemini supra quod cupit ostendit semetipsum: unde non dicit simpliciter transfiguratus est: sed coram eis. **I**n euangelis enim iesus simpliciter intelligitur ab eis qui nō ascendunt per exercitationem uerborum spirituum super excelsum sapientie montem. **E**is autem qui ascendunt iam non secundum carnem cognoscitur: sed deus uerbum intelligitur. **C**oram his ergo transfiguratur iesus: & non coram illis qui sūt deorsum in conuersatione terrena uiuentes. **H**i autem coram quibus transfiguratur facti sunt filii dei: & oritur eis sol iustitie. **E**t uestimenta eius sūt cādida sicut lana q sūt sermōes & sūt euāgeliorum quibus est iesus indutus: sed etiam illa que ab apostolis dicuntur de eo. .f. **S**icut Criso. super Matthe. dicit ideo non confestim promissione sursum eos ducit: sed post dies sex: ut horum dierum spatio uehementiori concupiscentia repleti repleti qui assuendi erant sollicita mente ascenderent. **I**deo autē hos iesus assumpsit: quoniam aliis potiores erant: intende autem qualiter: Matthe. autem non occultat eos qui prepositi sunt sibi: licet etiam lo. precipuas faciat laudes petri commemorans: ab emulatione enim & uana gloria mundus fuit apostolorum chorus. **V**el secundum remigium solummodo secum tres discipulos sumit: quia multi sunt uocati pauci uero electi. **E**t in his tribus ostenditur tota electorum perfectio. **N**am omnes electi aut sunt.

Actiui cum iacobo

Aut contemplatiui cum iohanne

Aut utrorūque prelati cum petro.

Post hunc gradum sequitur tertius: etiā quo mens dulcoratur: amplexatur: & stringit dilectum clamans cum spōsa: Cant. ii. **I**nueni quem diligit anima mea tenui eum: nec dimittam. **E**t considerans ista non transitiue sed permanētie sebrata cū petro dicit. **D**omine bonum est nos hic esse. **O** q bonum & suaue: & ideo pre nimio dulcore oblita sui pro dei honore & proximi faciamus hic aut tria tabernacula: tibi unum: moyse unum: & helie unum: nesciens inquit quid diceret.

Qantumcūque enim i hac uita eleuēmur in

deum: multis implemur ignorantibus nostri & dei. **E**t ideo sepe petimus multa fieri nobis multis modis: que multo meliori modo i dei eterno decreto & immerito iesu sunt facta. **V**nde nec hic fuerunt petenda tabernacula frondiū: quia i domo patris sunt eterna tabernacula: imo palatia stabilium mansionum. **H**ic est mons dei **O**reb: qui interpretatur mensa: ad quem moyses gregem ducit: ad quem helias ieiunans peruenit. **I**n quo sibilus aure tenuis presentia iesu auditur. **O** anima mea te confortātem audi **E**saia dicerem. **V**enite ascendamus ad montem domini &c. **Q**uo ad quantum patet q anima amatum tenens charum: tanquā solum & summum thesaurum: ne perdat tenet secretum: **E**t ideo dilectum quasi fasciculum sponsa inter uera quasi inter intima precordia: non extra per uana & ostentatiua uerba & facta uoluit collocare: unde & thesaurus euangelicus absconditur ut seruetur: quia depredari desiderat qui thesaurum publice in uiam portat. **E**t ideo hic dicitur q eleuantes oculos neminem uiderunt nisi solum iesum: & prohibiti sunt discipuli ne uisionem dicerent usq post transitum in gloriam immortalem. **I**n quo ostenditur q ex quo charitatem christi sentimus: & sic in ipsum transimus nihil uidemus quod nos moueret: nisi illa que dolorem iniecerunt iesu & eius passioni: & nihil aliud flebile reputantes in mundo: nisi q deus est ita crudeliter ab hominibus & a nobis offensus: & pro his soluendis & emendis & nobis redimendis iesus dei filius: & omnibus doloribus nostris & omnium hominum innumeralibus modis crucifixus & mortuus. **N**ihil etiam reputamus delectabile nec iocundum nisi q iesus homo est deus: & ineffabilibus modis in trinitatis gloria assumptus: & in se & in membris suis perfectus uirtutibus & plene beatus: & quod nihil de his potest sibi deficere in eternum: hoc est leuare oculos & neminem uidere nisi iesum. **S**ed nemini dicere uisionem: est nō se uerbis: gestibus actibus: uel signis quibuscunq iactare: a nulla creatura gloriam uel reputationem querere: in solo secreto cordis iesu totam spem suam locare: ceteris membris iesu uelle semper uilior apparere: & se in corde uilissimum reputare. **E**t in tali silentio expectare solum iesum qui reformabit corpus humilitatis nostre &c. **C**uius exemplum in concha marina seu ostrea habemus: q recepto rore celesti se claudit: & pretiosam margaritam, suis intimis sic clausam gignit. **N**unc ad certificationem huius opens litteraliter accedamus: quattuor hic breuiter exponentes.

Primo quomodo fuit conueniens christum transfigurari.

Secundo quomodo fuit conueniens hanc transfigurationem in gloria claritatis ostendi

Tertio de congruentia testium

Quarto de testimonio paterne uocis.

Circa primum scias q conueniens fuit christū

transfigurari propter causam in parte superius tactam. **I**tem propter animandos discipulos certitudine premii ad tollerātiā passionum: ut. **I**n spem premii oculos mētis sue dirigeret: & populos de premii expectatiōe certificarēt. **N**on. **n**. passiones & dolores iesu & membrorū suorum sunt delectabiles uel uirtuose: nec appetende nisi in quantum in eis & ex eis deus honoratur & eius uoluntas implet & in nobis eius amor seruat. **N**on aut cederent in honorem dei: nisi ex eis eliceret incomparabilem excellentiora bona q illa uidebātur mala: ut. **I**n temporalibus iniuriis & despectibus eliceret & iuste retribueret sublimes & eternos honores p cruciatibus dulciores: pro penuriis superabundantias: eternas: pro humane uite perditione diuinā & eternam uitam. **P**ropter quod dominus iesus quādo predicabat discipulis passionem: statim tanquā principale intentū sub mittebat gloriam resurgentis: un & fūdamētū pdicatiōis aplice a resurrectione icipit: p qd de eis dicit: uirtute magna reddebāt apostoli testimonium resurrectionis iesu xpi domini nostri. **V**nde nec xps uoluit publice pdicari: donec a mortuis resurrexit. **H**ac certitudinē ponit petrus pro fūdamēto secūda epistola. **I**. c. **N**ō. **n**. ait indoctas fabulas secuti notā fecimus uobis domini nostri iesu xpi uirtutē & prescientiam usq ibi. **I**n monte factū. **H**ec ergo cā quare transfigurari uoluit: unde Beda sup Matth. **P**ia prouisiōe factū est ut contemplatiōe semper manentis gaudiū: ad deriuata fortius aduersa tollerēt. **N**ec fuit ista transfiguratio mutatio figure: sed glorificatio, & splendor faciei & carnis sue redūdans a gloria anime. **C**irca secūdū nota: q conueniens fuit iesum gloriam suā manifestare i dote claritatis: quis. **n**. dotes sint quattuor: sola tamē claritas cognoscitur magis ipsius persone i se: & est magis glorie manifestatiua. **A**lie uero tres nō percipiunt: nisi aliquo actu: passionē uel motu. **N**oster aut iesus i se oñdit illarum trium indicia: puta ut habetur in euangelio **A**gilitatis: cū supra maris undas ambulauit **S**ubtilitatis: quādo clauso exiuit uirginis utero **I**mpassibilitatis: quādo de manibus iudeorū eū picipitare uel lapidare uolentiū illesus euasit: uel molius quādo corpus suū discipulis sub sacramēto mō ipassibili comedendū tradidit iaudito charitatis excessu. **N**ec tamē pp illas transfiguratus dī: sed pp solā claritatē q ptnet ad aspectū psonē. **C**laritas aut quā in transfiguratione xps assūpsit fuit claritas glorie quātū ad essētiā: nō tamē quātū ad modū essēdi. **C**laritas enī corporis gloriosi deriuat ab aīe claritate sicut dicit **A**ug. in ep̃la ad dioscor. **E**t similiter ut damascenus dicit. **C**laritas corporis xpi iesu deriuata est a diuinitate ipsius: & a gloria aīe eius **Q**uod enī a principio cōceptōis xpi iesu gloria aīe nō redundaret in corpus eius: ex quadam dispositione diuina factū ē ut i corpore nre redēptōis passibili expletēt mysteria. **N**ō tñ pp hoc adēpta ē ptas iesu deriuādi glīa aīe & corpus cū uellet quo ad oēs

dotes: & hoc ipse fecit q̄rū ad claritatē i trāsfīgura-
tiōe. **¶** Aliter tñ quātū ad modū q̄ ē in corpe glo-
rificato. **N**ā ad corpus glorificatū redūdabat dari-
tas aie: sicut q̄dā qualitas pmanēs corpus efficiens
& ipsum stabiliēs i eternū: un̄ fulgere corporaliter nō
ē mirāc̄ osū i corpore glorioso. **A**n trāsfīguratōe ue-
ro iesu deriuata ē claritas a deitate & ab aīa eius ad
corpus p modū passiōis trāsēūtis & claritatē & bti-
tudinē sue aīe ondētis: & futurā gloriā corpis pli-
bātis. **¶** Vñ ille fulgor tūc i corpore xp̄i apparens
miraculosus fuit. **S**icut & hoc ipsum q̄ sup undas
maris ambulauit. **P**ropter quod melius dicit q̄ mi-
raculose assumpsit actus q̄ assumpserit ipsas dotes:
quia dos noīat quandā claritatem stabiliter imma-
nentē corpon glorioso. **E**t simile est quantum ad
aīam de uisione qua paulus uidit deum in raptu. **S**i
uerum ē q̄ uiderit uisione nuda que pertinet ad be-
atos. **¶** Quod autem sancti dicunt q̄ claritas hec
fuit imaginaria nolunt dicere: quin fuerit uera glo-
rie clartas: sed q̄ non fuit modo stabili & mansuo-
nec per hoc corpus xp̄i est factum gloriosum quā-
tum ad omnes dotes: quia corpus xp̄i non est fa-
ctum impassibile: tamen passibilitatem sue glorie
ostendit quantum ad statum & actum sue claritatis
qui sicut apparuit cum uoluit: sic discessit & in pre-
senti statu corpus remansit. **¶** Per claritatem autē
uestiū designatur clartas aliore scōre membrorum
xp̄i in corporibus suis que superabit a claritate xp̄i
sicut candor niuis a candore solis: unde **Greg. xxxii**
mor: dicit q̄ uestimenta xp̄i facta sunt splenden-
tia: quia in superne clartatis culmine sci oēs ei luce
fidei fulgentes adhererunt. **¶** Vestium enī nomi-
ne iustos quos sibi adiungit significat. **S**ecundum
illud **Esa. xlix.** **M**is omnibus uelut ornamento uesti-
eris. **N**ubes autem lucida obumbrans apostolos
sīgt gloriā spūs sancti: uel uirtutem p̄nam. **¶** Vnde
Orig. dicit p quam sancti in futura gloria protegē-
tur: quis etiam conuenienter significare posset cla-
ritatem totius mundi tunc renouati querent scōrū
tunc tabernaculum gloriosum: unde petro dispo-
nente tunc tabernacula facere lucida hubes discipu-
los obumbravit. **¶** Si autem querat quomō apo-
stolore oculi tantā potuerunt sustinere claritatem:
breuis est responsio: quia iesus cū miraculose suam
claritatē ostendit: potuit ipsorum oculos conforta-
re ut uoluit. **P**otest etiam aliter dici: q̄ licet claritas
solis propter influentiam caloris consumendo hu-
midum oculi affligat in cunctis aspectum: claritas
tñ gloriosi corporis hoc non facit: sed confortat &
demulcet aspectum: quod tamē est temerarie nō as-
serendū: quia illius claritatis adhuc ignoramus na-
turam. **¶** Quod autem lucas dicit q̄ facta est spēs
uultus eius altera: non uult dicere q̄ figuram muta-
uent: sed q̄ per claritatem faciem alterauit: un̄ **Hie-**
ro. super hunc locum. **¶** Vbi splendor faciei ostendit
& candor scribitur uestiū: non substantia tollitur:
sed gloria cōmutatur. **C**erte transformatus est iesus
in eam gloriā qua uenturus est postea in regno

suo. **T**ransformatio splendorem addidit: facie non
subtraxit: ubi & remigius. **S**i facies domini resplen-
duit sicut sol: & facti sicut sol fulgebūt: nūqd equa-
lis erit claritas domini & seruore. **N**equa q̄. **S**ed q̄
nihil inuenit lucidius sole. **I**deo ad manifestandum
exemplū future resurrectionis: facies domini resplē-
dere & iusti fulgere dicuntur sicut sol. **¶** **D**ictum
tamen est supra ad huius distinctionem ostenden-
dam q̄ facies eius resplēduit sicut sol: uestimenta
eius facta sūt alba sicut nix: ubi **Mar.** ait. **Q**ualia ful-
lo non potest facere sup terrā. **Q**uare secundū glo-
candidi erunt sancti uirtutibus: & oīs uitiore estus
erit ab eis amotus. **¶** Circa tertiū nota q̄ congruē-
tissime adducit testium multitudo ad uidendum
gl̄iam transformati: que q̄dē testificatio est oī exce-
ptione maior: facit enim de celo: de terra: de paradiso
& de i ferno: a deo & hoībus: uiuis & mortuis.
¶ Testis de celo fuit deus p̄: de terra discipuli: de
paradiso helias eximius pphetar in zelo seruienti:
de inferno moyses legis lator. **E**t hanc uoluit sic
manifeste testari: ut supra dictū ē ut homines nō ti-
merēt p caminū tribulatiōis & mortis trāsire ad tā-
tā gloriā cōsequendam. **E**t quia hoc cōueniebat
in utroq̄ testamēto electis: idcirco de antiquo testa-
mento adduxit moysen & heliā. **D**e nouo aposto-
los tres: ut in ore duore uel triū stet oē uerbū. **I**n cu-
ius signū ipso ad passionem pperante in qua sola
est uia ad hanc pueniendi claritatē glorie: dī **Mar.**
xxi. q̄ turbe que sequebant & que precedebāt da-
mabāt osāna filio dauid. **¶** **N**on aut hic angeli in-
terfuisse dicūt: sed soli hoīes: quia nō illos sed istos
intendebat p desiderii monstrare glorie: ad passio-
nis tolerantia aīare. **Q**uod aut quedā glo. dicit sup
illud: **Luce. ix.** **E**rant autē moyses & helias uisi i ma-
iestate: & dicebant excessū eius quē cōpleturus erat
in hierl̄m &c. **S**ciēdū ē nō corpora uel aīas moysi
& helie ibi apparuisse: & in subiecta creatura illa cor-
pora fuisse formata. **E**t postea dicit potest etiam
credi quod angelico ministerio hoc factum esset
ut angeli eorum personas assumerent. **¶** Hoc in-
quam quod dicit glosa non est uerum. **Q**uia ab
aliis sanctis & authenticis inuenitur contrarium.
Et illa glosa dicitur sumpta de libro qui intitulatur
de mirabilibus sacre scripture qui non est plene au-
ctēticus: sed false attribuitur **Augustino**: licet mul-
ta bona contineat: unde si hic liber aliquādo quasi
Augustini allegetur: hoc per inaduertentiam acci-
dit ex communi usu loquendi. **¶** **Hieronimus.** n.
expresse asserit contrarium dicens super **Mattheū.**
Considerādum est q̄ scribis & phariseis de celo si-
gna petentibus dare noluit: hic uero ut apostolo-
rum augeat fidē dat signum de celo **Heliā** idē de-
scendente quo ascenderat: & **Moysē** ab iseris resur-
gente. **E**t q̄ **Achaz** per **Esaia** precipitur ut petat
signum de i ferno: uel de excelsō. **N**ō autē intelli-
gendū ē q̄ ania moysi corpus suum resup̄erit im-
mortale: quia in hoc secūdum apostolum christus
est primogenitus ex mortuis. **S**ed anima eius ap-

paruit per aliquod corpus assumptum in forma gloriosa: uel forte solum talem formabat simile i oculis apostolorum siue noua assumptione corporis uirtute diuina. ¶ Helias autem apparuit in proprio corpore: non quidē de celo est proxime ablatu: sed de aliquo loco eminēti: ut credit de terrestri paradiso: in quo fuerat in curru igneo raptus. ¶ Nō solū autē iesus in forma gloriosa apparuit: sed etiam hi duo sicut remigius exponit. Et textus aperte dicit Luce. ix. cū dicit apparuerūt uisi in maiestate. ¶ Hi autē duo singulariter du cunctur in testimoniū: sicut Crisostomus dicit sup. Mattheum. Primo quia turbe dicebāt ipsum esse Heliam: aut hieremiam: aut unum ex prophetis. Capita prophetarū secū ducit: ut saltem hic differētia uideatur seruorum & domini. Secūdo quia moyses legem dedit: helias pro zelo legis & gl'ia dei emulator fuit illis ergo apparētibz cum christo excluditur cūmnia iudeorum accusantium iesum tanq̃ transgressorem legis & blasphemum patris sibi gloriam usurpando. Tercio ut ostēdat habere potestatem uite & mortis: & iudicē uiuorū & mortuorū: quia moysen mortuum & heliam uiuum testes adduxit. Quarto sicut dictum est uolebat eos animare ad tolerātiā passionum: ideo moyses & helias loquebātur cum eo: sicut dicit Luc. de excessu quē complecturus erat in hierusalem. i. de passione & morte. Et ideo hos duos adduxit in medium: quā constanter se morti exposuerūt pro gloria domini: aperte se presentādo & resistendo tyrānis: helias impio achab: moyses pharaoni. Quinto quia uolebat q̃ discipuli eorum zelarent priuilegia ut fierent mansueti sicut moyses: & zelantes sicut helias. Sexto addit hylarius ut ostenderet se iesus predicatum per leges & prophetas: quia moyses legē dedit: & helias extitit inter prophetas precipuus. In quorum medio iesus apparet gloriosus: prop̃ quod autē que est **O**rgenis dicunt. Si quis intelligit spirituales leges cōuenientem sermonibus iesu: & etiam prophetis absconditam sapientiam christi: ille uidet Moysen & Heliam in gloria una cū iesu ibidē. ¶ Exponit autē Crisostomus illud uerbum petri: Domine bonum est nos hic esse & c: processit ex seruido & tenerrimo amore ad iesum: quia audierat eum hierosolimam ire uelle. In qua iudei uolebāt eum interficere: & non audebat contradicere iam dure scēpatu de hoc: sed ut istud iesu desuaderet per aliquam uiam hoc ex pietate uolebat precludere: & ideo petit ibi tabernacula fieri: ut uel sic inducatur ad morādum. ¶ Sed dicit hieronymus. Erras petre: noli tria tabernacula querere: cum unum sit tabernaculum euangelii iesu christi: in quo lex & prophete recipiendi sunt. Si autem hic queris tria tabernacula: nequaquā sermones cum deo conferas. sed fac tria tabernacula: immo unum patri & filio & spiritui sancto. ¶ Errat etiam sicut dicit remigius: quia uoluit regnum electorū in terra: quod dominus in celo da-

re promiserat. Et quia oblitus ē se esse mortalem: sine morte uoluit eternam felicitatem habere. Et etiam quia laugente & monente mundo uoluit cum paucis in montē quiescere: & quia tabernaculum de frondibus petiit: ubi deus est eternum tabernaculum electorū. Non tamē uacat a mysterio uerbi profunde uirtutis: nā tria tabernacula secundum diuersitatem temporum fuerūt fienda in morte dei cultus pro salute electorum in gloria dei. ¶ Unum factum per moysen quod attribuitur patri in cultu sanctorum patrum ueteris testamenti. Aliud expressum iesu apparente quod sibi dei filio attribuitur in cultum noui testamenti quo ad uocationem gentilis ecclesie: quod usq̃ modo durat. Tercium ē Helie: cuius est patrum corda conuerte re in filios: & incredulos ad prudentiam iustorum & parare domino plebem perfectam per spiritum concordie utriusq̃ testamenti conuersionis & unionis utriusq̃ populi in altissimo spiritu paupertatis euangelice perfectionis. Et hoc attribuitur spiritui sancto: & tamen est unum tabernaculum in unione eharitatis & fidei simul: & tria in distinctione gradus & status perfecti. Et de hoc fuit & ent alias sermo magis prolixus. In huiusmōdi. n. claritudine mysterii uniuersa lex pendet & prophete: & perfectio intelligentie sacre scripture & experimentum perfectionis fundate ecclesie. ¶ Circa quartum attende q̃ nunc paterne uocis testimoniū conuenienter auditur: per receptionem enim xpi iesu dei filii reformamur ad sui conformitatem imaginis. Et hoc dupliciter: primo q̃ per uiam gratie que confertur in presenti que est iesu conformitas sed imperfecta. Secundo per cōsumatam reformationem glorie: secūdu illud. i. i. oānis. iii. Charissimi filii dei sumus. & nondum apparuit quid erimus: quoniam uidebimus cum sicuti est: quia gratiam prime reformationis per baptismum cōsequitur. In transfiguratione autem future restorationis glorie claritas premonstratur. Ideo tam in baptismo q̃ in transfiguratione conueniens fuit monstrari naturalem & diuinam xpi iesu filiationē testimonio eterni: quia nemo nouit filium nisi pater. Solus enī ipse est cōscius illius sūme generationis: simul cum filio & spiritu sancto: ut p hoc ostēdatur q̃ quicquid ē perfectionis & gratie: siue in uia siue in patria: totum est per illam inestimabilem charitatem p̃ris & filii & spiritus sancti: quia electi sumus conformes fieri imagini filii dei iesu christi: & totum per inestimabilem cōiōnem iesu: qua nobis cōmunicat seipsum: & nos in semetipsum transtulit: faciens nos ueros dei filios adoptionis in sua gratia: sicut ipse iesus deus homo in sua gratia per personalem unionem ē uerus dei naturalis filius. ¶ Et quā uenerat actualiter dare gratia in baptismo in quo sue morti configuramur: & gloriā per quā perfecte transfiguramur in deū & hominem iesū xpm gl'iosū pmittere uerbo. Ideo cōueniēt in transfiguratione addit p̃na institutio. d. i. p̃m audite: q̃d

Sicut ipse nobis dicit: nunc in sua cruce & morte uincit & per multas tribulationes transeuntes indubitanter celestis regni quam nobis promisit gloriam expectare. ¶ Et quia dei maiestas omnem creaturam excellit: ad ostendendam gloriam future uisionis dei: conueniens fuit apostolos in auditu patris uocis terri & prosterni: quia sicut dicit Hieronimus per Mat. Humana fragilitas conspectui maioris glorie ferre non potest. Ab hac autem fragilitate saluamur per piissimi iesu transformatum tactum & consolatoris uerbi influxum: quod Mat. exponit. d. Accessit iesus & tetigit eos dicens. Surgite nolite timere.

¶ Et quia tam christi formatio per gratiam iustificante: quam dei formatio per gloriam beatificantem est totius trinitatis beatissime opus indiuiduum simul & unum. Idcirco tam in baptismo iesu quam in transfiguratione apparuit superinfinite trinitatis testimonium expressissimum. ¶ Nam in primo uox patris intonuit: filius incarnatus affuit. Spiritus sanctus corporali specie in ipsum sicut columba descendit. Sed & uunc in transfiguratione que est sacramentum secundae regenerationis apparet.

Pater in uoce

Filius in homine

Spiritus sanctus in lucida nube.

Et diuersa specie ad hoc manifestandum assumpsit. Nam quia in baptismo dat innocentiam charitatem & efficaciam operandi. Ideo figuratur per speciem columbe animalis innocentis: quia sine felle: amoro si quia multum gregalis & socialis & multorum puellorum: ac si uirtuosorum operum generatione fecundum. Quia uero in resurrectione dabitur electis refrigerium ab omni estu concupiscentie & absconditio & perfectio ab omni malo infirmitatis nature: & dei formis glorie claritas lucida. Idcirco spiritus sanctus ibi per nubem lucidam designatur.

Iesus per noctem uigilans cap. xv.

Exalta nunc omnes potestates cordis & corporis tui anima mea: & prepara cor tuum ad uigilandum diluculo: excutere de puluere omnis distractive occupationis: & solue uincula collis tui concupiscentie deprimentis & litargice & negligentie tue a qua te excitare non potuit eternus pater missis exercitiis patriarcharum & prophetarum tonatibus tonitruis & micatibus fulguribus antiquae legis. Quia uero hora est iam te de somno surgere: neque tibi licet amodo pre tedium dormire: quia sanctus & uigil de celo descendit. Ecce dicitur tibi quod iesus saluator sponsus tuus qui propter te redimendam excitanda te sponsam ipsam mandam simul & beatificanda de celo descendit pro te simul adiuvanda & informanda uigilat & pernoctat in more orationis deuote: factum est ait Luce. vi. In diebus illis exiit in more orare & erat pernoctans in oratione. O uirga de radice iesse iesu benedicte quod existi de gloriosa uirgine: tu es uirga uigilans. Miere. i. Quia uti

nam semper uideam contra mea uitia uigilare ut illa expellat: & ipse benedictus iesus ubi habitant illa saluator introeat. Non defuerunt bone iesu in nocte mee horrendae malitiae uigilie quattuor: aut saltem noctis quarta uigilia: iam meis iniquitatibus consumatis pariter & confusis digneris ad me uenire ambulans & calcans supra meae malitiae fluctuose: sed simul uigilaui & dormiui dum inique agere laboraui: dum facerem mala uigilaui: sed dormiui ne facerem bona ut pressus somno peccati filiensi clamarem faciens dolere naufragus delitirer & ociosus impie laborare. ¶ Nec sunt quattuor uigilie ipse noctis mee

Conticinium tumultuosi silentii

Gallicantus delitiosi naufragii

Intereptum dolorosi solatii

Antelucanum ociosi exercitii.

In prima uigilia fuit labor menstrualis spurcitie eneruantis per affluentiam in delitiis in quo fuit conticinium diuinae laudis. In secunda uigilia fuit labor in opere summi arrogantis mentis precipitaneae per extollentiam in ementiis. In quo fuit gallicantus ostentationis proprie tactantiae. In tertia uigilia fuit labor stercoralis opulentie mentem excecantis per astutiam & molitiem indefensam in diuitiis. Et in hac fuit intereptum insensibilitatis unctionis anxie. In quarta uigilia fuit labor in opere falsitatis umbratice mentis euacuantis per euanescentiam in ludibus nociuis. Et in hac fuit ante lucanum aduersantissime uanitatis mee. ¶ Et in hac ad me miserum dignatus es aduenire dum me uidere fecisti: quia opera mea opera inutilia: & quia tota coruscatio uite mee fuit telas aranee texere. ¶ Contra has falsas meas uigilias & litargicos somnos uigilasti bone iesu pastor meus & pater meus & factus es pro me sicut pascere in tecto. Nam contra has quattuor uigilias mee pessime noctis habuit: & nox tua quattuor uigilias ut me doceres contra predicta quattuor uigilare. ¶ Vnde & te lego pernoctasse in oratione dei & semper in monte ut me doceres quod uigilia & oratio mea nihil ualet: nisi sit in te monte & in lapide sumpto de monte eminentie uirginalis. In te ergo sum quod sum: extra te non nisi male sum. In te uigilo ut faciam bona: & dormio ut quiescam a mea malitia. In me uigilo ut faciam mala & dormio in te ut sentiam diuina. ¶ Quod male uigilaui in prima uigilia noctis mee que tres horas pessimas habuit. In comestationibus ciborum & potuum. In tactibus & spurciis immunditiarum. In iocis & uanitatibus catuui. Ex quibus primo procedunt opera tenebrarum spurcitie menstrualis & effeminate enervationis. ¶ Quod male sonus est ille. Qui non dormiunt nocte: dormiunt: & qui ebrii sunt nocte ebrii sunt: prime Thesal. v. quasi dicat. In hac nocte ipse uanitatis est quies spurcissime uoluptatis. ¶ Hi sunt tres mali operarii: & tres mali laboratores ebriosi lubrici & lasciuui.

Primi operantur ad gulosiratem

Secundi ad luxuriam & carnalitatē

Terti ad cantus & discursus risus.

familiaritatem & impudicā inhonestatē. **Hec** sūt

opera carnis contra que dicit apostolus ad gal. v.

Spiritu ambulate & desideria carnis non perficietis.

Sequitur. Manifesta sunt opa carnis: que sunt ebrri-

ositas: comestiones quātum ad primum: fornicatio

luxurie quantum ad secundum. Immundicia

impudicie: quātum ad tertium. **In** hac p̄ma pessima

noctis uigilia fuit conticiniū diuine laudis:

clamor tumultuosus spurcie sodomie. **Non** enī

peccator carnalis potest digne laudare deum: imo

nec quid laudis sentire: quia totus imergit in carne:

& iacet in lecto spurcie & luxurie. **Hec** est dura

uigilia. Eccl. xxxi. Vigilia & tortura: & cholera

uero infructuosa: somnus sanitatis ī hōie parco: hoc

est tam horrendū conticiniū diuine laudis: q̄ non

solū nō potest dei laudes dicere: sed sicut totus le-

profus & naso corruptus nihil pōt diuine pulchritu-

dinis sentire. Sed q̄cqd uidet & aspicit quātūq̄

pulchrū & sanctū statim sua interna malitia īficiat:

& ad suam spurciam concupiscit: & illi pulchritu-

dini quā deus creauit ad suam laudem sua desideria

circūponit. **Hi** sunt fluctus luxurie spumantis

maris: quibus nauicula immundicie occupat: & per

quos discipulorū cetus a ihu diuiditur. **Illis** .n. ī his

fluctuantibus ipse solus erat in mōte puritatis altis-

sime. **Ipse** enī est iesus dilectus filius unicor-

niū qui nullā habet immundiciā suscipere: sed ī so-

lo uirginitatis gremio soporari dignatur. **Cōtra**

hanc uigilat benedictus iesus: & uigilare nos docet.

Attendite inquit. Luce. xxi. **Ne** grauentur cor-

da uestra in crapula & ebrietate & curis huius uite.

Et infra uigilate itaq̄ omni tpe orantes ut digni

hēamini fugerēt &c. **Exurge** ergo aīa mea & lauda ī

p̄ncipio uigilię ut in iuuentute fugias lasciuia ui-

uentium: & in uirginitate associa in mōte uigilatē

iesum sponsū tuū: q̄ si ab eo cecidisti & dedi-

sti maculam in gloria tua: & inclinasti femora tua

mulieribus saltem facias quod scribitur Trēn. ii.

Effunde sicut aqua cor tuū ante conspectū domi-

ni: ut ex ceteris in p̄ncipio noctis tue iniquitatis an-

teq̄ consenescas: quia libido inueterata fit necessi-

tas. **In** quo habes bonum exemplum de pau-

one: qui post p̄mum somnū euigilā dicit exdamā-

do: quia ut dicitur uidens tenebrositatem noctis:

& suū non splendē colorē: suā pulchritudinē cō-

stimat se perdidisse. **O** aīa mea clama pauone

terribilius: effunde sicut aqua cor tuū: te totam ī

lachrymę fluuiū effundēdo: quia ille .s. pauo co-

lorem non perdidit nisi ad tps. **Sed** tu misera & im-

mūda uirginitatis p̄uilegio expoliata iam in eter-

num ip̄am recuperare non potes. **Hec** ē prima

uigilia noctis bone: in qua opera menstrualis spur-

cie prime male uigilie conticiniū laudis diuine de-

bes uigilare in operibus contritionis & penitētie.

De qua Apoca. iii. Penitentiam age. **Si** ergo non ui-

gilaueris ueniam ad te sicut fur: & nescies qua ho-

ra ueniam ad te. **Certe** hoc est uerum de iudi-

ce punituo immundicie: & similiter uerum est de

hoste impugnantis luxurie qui stupēdo modo ne-

gligentes inuadit incaute. **Et** ideo uolentes fugerē

periculum sue ruine debent iugiter uigilare: & rigi-

di in disciplina super custodiam suam stare. **Sicut**

dicitur Luce. xii. **Si** sciret paterfamilias qua hora fur

&c. **Si** prudens est quia nescit horam: debet ducere

totam noctem suspectam. **Secūda** uigilia noctis

male est superbe altitudinis in qua uigilant uiri q̄

se reputant excellentes: & uirilitatem suam expen-

dunt in operibus frivolis arrogantie que mentem

precipitant ad multas arrogantias & insanias pro-

pter superbam excelentiam sui qua uolunt omni-

bus eminere. **Et** recte hi ascendūt ut fumus qui q̄

to plus ascendit plus deficit: & per horrenda precipi-

cia se ruūt. **Qui** enim altam faciunt domum suā

querunt ruinā. **Hec** tres habet horas scilicet triplex

genus abominationis.

Dignitatis ecclesiastice ī prelatīs.

Ostensionis scientie in magistris.

Donationis mundane in secularibus dominiis.

Hec uigilia dici potest gallicatus ad modum gal-

li cantus predicti ambiciofi ad suprascripta expan-

dunt alas suas interni desiderii & conatus extrinse-

ci. **De** hac pessima uigilia dicit Esaias xxviii. **Succi**

si sunt qui uigilant super iniquitatem. **Isti** sunt qui

non dormiunt nisi malefecerint: immo eorū ma-

lita in conspectu domini debet uigilare: eo q̄ ip̄i

uigilant. quia ex ea prouocant sibi lanceam diuine

iustitie: unde quilibet eorum dicitur lancea perfo-

sus. **Concinit** cum Hier. dicente Terren. i. **Vigila-**

uit iugum iniquitatum mearum in manu eius: cō-

uolute sunt & imposite collo meo. **Quot** ex

empla habemus si attendere uolumus quomodo

consilium horum impiorum precipitat eos q̄ ma-

los fines & ruinosos uidemus illorum latronum

qui non intrant per hostium in ouile dominicū:

& uidemus eos mala morte mori in tempore p-

pter euidentissima signa sepe mori indubitanter

creduntur in eternitate. **Hi** tres mali operarii

iuxta tres horas huius superbe uigilie.

Ambiciofi.

Indisciplinati.

Contentiofi.

Ambiciofi sunt prelati qui omnino nolunt fustr-

nere alios de scientie ueritate laudari. sed uolunt q̄

si ideo inenarrabiles reputant. **Contentiofi** sunt se-

culares domini qui semper contendunt: & guer-

tas mouent. **Alias** etiam cum omnibus comuni-

quia in quolibet istorum est sentina malorum.

Hec sunt opera diabolica. de quibus prime lo.

iii. **Qui** facit peccatum ex diabolo est: quoniam ab

initio peccauit diabolus. supple peccato superbie.

Ipse enim rex est super omnes filios superbie. **In**

hoc loco est piculosissimū dormire. **Est** .n. ī medio

fluctuum infidiationis humane: & etiā iubilantis

super se diuine sententie quam non potest fa-

gere. **C**ontra quos dicitur *Prouer. xxiii.* Eris sicut dormiens in medio mari: & quasi sopitus gubernator amisso clauo. **Q**uantum autem periculum sit dormire in confidentia alti status ostendit exemplo *libofeth. secundo Re. q̄rto:* q̄ dormiens fuit occisus. **S**urgite ergo miseri ambitiosi: egredimini de loco isto: quia delebit dominus ciuitatem hanc dicit *Loth* ad suos generos. *Gene. xiiii.* **C**ontra hanc humilis ihs uigilat q̄n humiles prelatos uoluit ad regendas aias mittere. **S**icut dicit *Luce vi.* q̄ postq̄ uigilauerat & orauerat tota nocte cum dies factus esset uocauit discipulos suos & elegit ex ipsis. *xii. ap̄los.* **Q**ui ergo sentit supbisse in honoribus huius uite. uideat cōtra se uigilātē iesum: & ipse incipiat uigilare uacās opibus satisfationis & iusticie: tantū se hūilians descēdēdo post xpm: q̄tum ascendit imitando diabolū diuini iudicii dei concussus timore. **D**icitur enim *Math. xiii.* q̄ sanitori precepit ut uigilet. **S**anitor iste est timor humilians qui semper debet uigilare ne deficiat i operibus penitentie. **I**nter omnia enim que de pauperant animā est superbia: que more tyranni omnia deuastat fructū uirtutum: & ideo conuersi superbi debent se nudos & inopes omnibus bonis attendere: & facere sicut pauperes qui nocte uigilant: ut opera faciant: & uictum acquirant. **D**ebet enim esse sicut fabri ferrarii: maleo timoris dei percutientes incudem sue obstinate malicie. **D**e qua dicitur *Eccle. xxxviii.* **F**aber ferrarius sedens cōtra scudē & cōsiderans opus ferri: uapor ignis urit carnes eius: & in calore fornacis concertatur: uox mallei innouat aures eius: & contra similitudinem uasis oculus eius sequitur: cor suum dabit in consumptione operum: & uigilia sua ornabit imperfectionem. **E**xemplum huius habemus in pascere solitario: quod est uolabile paruū tenerrime diligens pullos suos qui in foramine petre nidificat propter accipitris metum: & uigilare nō cessat. **E**t quoniam talis humiliatio contra superbie fastū est de supernis donis nunquam illud poterit obtinere: nisi discat in oratione uigilare: propter quod de tali dicitur *Eccle. xxxviii.* **C**or suum dabit ad uersandos sulcos: & uigilie eius in sagina uacarum: quia uere humilis semper uersat sulcos suos defectuum: & continue uigilat ad cōsiderandum & psequendum profectus aliorum. **T**ertia uigilia ē in opere sollicitudinis astare & stercorealis opulencie: in qua est intempestum dolorosi solacii: ualde. n. dolorosum est solacium delectari in punctionibus spinarum. **T**alis est delectatio auarog. **I**n hac uigilat proprie senes: quia i eis auantia iuuenescit. hoc dicitur intempestum impie tempestatis. **T**empestas enim tempestatibus extollendorum & fiendorum edificiorum: & congregandorum thesaurorū. **N**ā his habundare opulenter: repugnat tranquillitati: quam tamen ratio illuminata grandinantem repugnat tempestatem. **V**nde & *Paulus* hec omnia deumentum fecit: & ut stercorea arbitratu est: p-

pter hoc dixi q̄ hec uigilia est intempestū solacii dolorosi: hec uigilia habet tres horas in quibus laborant tres mali operarii.

Violentia: in qua rapaces uel raptores.

Continua inobedientia: in qua usurarii.

Dolosa fraudulencia: in qua mercatores & aduocati.

De his malis operariis dicitur *Iaco. ii.* **N**ōne diuites per potentiam opprimunt uos: quo ad raptores. **E**t ipsi trahunt uos ad iudicia: quo ad usurarios. **E**t ipsi blasphemant nomen bonum quod in uocatum est super uos: quo ad fraudulentos mercatores & aduocatos: qui suis uerbis negociantur de simplicibus & labiis dolosis in corde: & corde locuti sunt qui linguam suam docuerūt loqui mendacium. **H**i uigilant in stercorebus temporalium congregandis. **D**e quibus *Iob. xxiii.* **Q**uali onagri in deserto egrediuntur ad opus suum: uigilantesq̄ ad predam preparant panem libidinis. **E**t potest eorum uita somnus non solum uigilia appellari. **H**i enim dormiunt in umbra iuniperi pungentis: quibus dicendum est illud *Michee. ii.* **S**urgite & ite quia non habetis hic requiem. **H**i sunt si miles molendinarius qui in rumoribus aquarum suarum dormiunt: sicut & hi in strepitu sollicitudinum temporalium: unde figurantur in lona qui graui sopore dormiebat in nauī. *Ione. i.* **C**ontra ista uigilant paupertatis amatores. **V**nde postquā iesus eiecerat symoniacos & mercatores fraudulentos de templo dei: dicitur q̄ noctibus exiens morabatur in monte oliueti: per quod docet nos uigilare contra dictam malitiam in operibus compassionis & misericordie. **V**nde dicitur *Apoca. iii.* **E**sto uigilans & confirma cetera que montura erant scilicet per peccati tempestatem: siue etiam per temporalium defectum penuria afflicti. quia tā per spirituales quam per temporales elemosynas est indigentibus succurrendum. **I**stud est proprie officium pauperū spiritu: qui a se abiicientes temporalia ipsa dispergunt indigentibus: solliciti & uigiles pro animabus proximorum: ne per temptationis consensum rapiantur a lupo. **E**t hi sunt qui debent esse speculatores aliorum: qui nihil habent perdere pro seipsis. **T**ales debent esse prelati q̄ greges eleganter informant: sicut grues que alter natum uigilant pro se ipsis habentes sollicitudinē: ne a uenatoribus capiantur. **E**t una precedit ad similitudinem prelatorum. **T**alibus utq̄ obediendum est. **S**icut dicitur ad *Hebreos. xiii.* **O**bedite p̄positis uestris. **I**psi enim peruigilant tanquam redituri rationem pro animabus uestris: ut cum gaudio hoc faciunt non gementes. **H**oc enim nō expedit uobis uti: nam tales haberemus uigiles ecclesiastice ciuitatis. **S**ed multos habemus hypocritas qui pretendunt se habere animarum zelum: & attendunt ad questum ad hec laborantes ut comedant oues non pascant. **D**e quibus *Prouer. xvi.* **A**nima laborantis laborat sibi: quia compulsum os suum: id est auaricie desiderium quo uult

subditorum substantiam deuorare. Contra hos uigilat xpus pauper in monte: ubi non lectū nec cibum: non tectum nec marmoreum: nec deauratum templum habuisse legit: Sed nudus ab omnibus temporalibus: omnibus pietatis oleum infundere charismata dispensasse. Taliter uigilare confortat suos imitatores in paupertatis spiritu ne tentatione temporalium superentur. Math. xxvi. **Vigilate & orate ut non intretis in tentationem. Qui nolunt diuites fieri incidunt in tentationē & laqueum diaboli: & desideria multa inutilia & nociua quæ mergunt homines in intentum & perditionem. i. Thy. vi.**

¶ Quarta uigilia est falsitatis umbratice in uanitatis opere mentē uacuantis per euanescentiā in fructibus noquis & hec est ante Lucanū ocli ex ercti: in qua laborant omēs predicti qui quando uolunt exaiare tenebras operis sui: & malum assequuntur fructum: recte dicere possunt saluatori per totam noctem laborantes nihil cepimus: suple utile & fructuosum: sed peccatū acquisiuius & infernum. Vnde quilibet eorū potest lamentari cū lob vii. Sic et ego habui menses uacuos: & noctes laboriosas enumeraui mihi. Hec uigilia hēt tres horas multipliciter differentes.

Prima est recognoscentium propriam uanitatem. Secunda est permanentium in sua obstinatione. Tertia est uane confidentium de dei miseratione qui semper se emēdare proponūt & nūq̄ incipiūt. Primi operantur ad remigationem emende. Secūdi operantur cruciatu suos i tormētis gehēne. Tertii periclitantur propter defectum ignauie.

¶ Ad primos uenit ihs ambulās supra mare & uidens eos ambulantes in hac quarta uigilia noctis. Et qui prius piscari fuerant in sinistra capientes serpentes: iubent mittere rete in dextra: ut capiat spiritualium cōsolationū pisces. ¶ Secūdi desperati a misericordia dei in inferno lamentant. d. illd Sapi. v. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiag iactantia quid contulit uobis? Transierūt oīa illa tāquam umbra: & tanq̄ nunciū precurrens &c. usq̄ ibi qui est longus textus. In malignitate enim nra consumpti sumus. ¶ Vbi nota quomodo sapiens eleganter ostēdit eos deslere tam sui q̄ omniū temporalium quo ad delectamēta huius uite falsitatē breuitatē: siue uilitatē: & perniciositatem. Contra hos omnes uigilat deus homo xps ihs orās morti uicinus: & ortatur nos uigilare. d. Vigilate & orate ut non intretis in tentationē. ¶ Et loh. vi. ortatur eos operari contra laborum infructuositatem opus deuotionis & sapiētie. d. Operamini non cibum qui perit: sed qui permanet in uitam eternā: quam filius hominis dabit uobis. Hūc etiam pater signauit deus: & post hoc est opus dei ut credatis in eum quē misit ille. Hoc autem est opus summe sapientie & deuotionis perfecte totam mentē suam in dilectum iesum transportare. Et hic est uetus iustus qui tradidit cor suū ad uigilandū diluculo ad dominum qui fecit illum: & in conspectu al-

tissimi deprecabitur. **Ecccl. xxxviii. Ad ipsum supple dominum iesum xpm qui supplet omnis talis anime defectum: & submergit omnem ipsius anime aduersarium: quia iesus colūna ignis & nubis que in uigilia matutina respiciat castra egyptiorum electis aduersantium: & subuertit rotas curruū & ferebat in pfundū. Exo. xiiii. Tūc aīa pacifica uigilat deuotiōi & dormit omni extrinsece distractiōi in lecto pacifici Salamonis pacifico trāquilo & qeto: quem. lx. fortes ambiunt ex fortissimis israel. Quia tota malitia celestis exercitus est tali aīe intēta: Propter qd' assecurat sponfa: iubilat in amplexibus spōsi: & cātat illd Cant. v. Ego dormio & cor meum uigilat: uigilat cor dormientis quū uiget affectus mētis in gratia deuotiōis ihu & contēplatiōis transformatiue in amplexus benedicti ihu: tā peregrinātis in mūdo: q̄ pendētis in patibulo: q̄ regnātis in celo. ¶ Et quia oīs alia conditio tali aīe tenebre scit: & ab omni distinctiōe quiescit. Ideo non solum dicitur dormire: sed etiā in nocte dilectum desiderare. Vnde Esaias. xxvi. Anima mea desiderauit te in nocte: sed & in spū meo & in p̄cordiis meis de mane uigilabo ad te: de mane dicit & nocte: quia & sensus sopiunt ab exterioribus: & recolligunt ad interiora. Et a benedicto ihu uidet aīa sibi ori claritatis noue iucem. Iuxta eius p̄missionem Pro. uer. viii. Qui mane uigilauerint ad me: inuenient me. ¶ O q̄ dulcis est iubilus talis. Nā assimilatur Phylomene. Et de huiusmodi conditionis auihus dī q̄ cū cantat per totam noctem diligētius uigilant & cantat cū diē appropinq̄re ppendūt. Sic & sancti contēplati ad amorē flagrātes dilecti: licet in tota nocte uite p̄ntis uigilēt cū uigilāte ihu: tamē cum senserit appropinq̄re paradisi aurorā tūc singl'r iubilāt & armonizāt uoces suas de oībus actibus exterioris uite dilecti ihu & de oībus uenis cordis sui in mirabili & inextimabili charitate faciētes cytharā suauissime melodie cōtra tristitiā mortis corporee. Iuxta Psal. xlii. Cōfitebor tibi in cythara &c.**

¶ Hic tā uariū iubilationis mōus qui format in gutture phylomene aliquod exemplū est illius suauissime iubilationis extatice. Nā mirabile est: unde est tāta uox in tā puo corpusculo: tā fixus: tā moderatus sonus sine murmure: dissonatiē gnis: acutus: circūflexus: cōcissus: creber: plenus: extētus: ut oē genus iubilī & cātus armoniaci uideat prefere: & oēm pignitiā sōnolentiā & negligentia ignorare: q̄ oīa ad uarias iubilatiōis & deuotionis diuinas referunt. Dicamus & nos cū sanctis auihus extatice uigilantibus uigilati pro nobis iesu. Deus deus meus ad te &c. ¶ Ad has sacras & p̄riculares uigilias sanctus abbas Isaac in uia contēplatiōis exptus in li. de contēplatiōe hortat quēlibet qui uelit p̄ficē i uia dei miris mōis & m̄tis. d. Noli putare hō q̄ iter opatōes monachog sit alia maior uigiliis nocturnis. In ueritate frēs si nō fiat religioso disp̄sio & uerbatio in carnalibus rebus: & sollicitudo tēporaliū: & caueat sibi a mūdo: & custodiat seipm cum

uigiis: mens eius q̄si cum aliis in breui tpe uolat & exaltatur in dilectione dei: & cito puenit ad gloriam eius. Et infra monachū pseuerantem in uigiis cum mentis discretionē: ne respicias illū sicut ferentē carnē: hic utiq; angelici cordis est non humani. Et infra. Qui autem hec neglexerit p̄sumo dicere q̄ ignorat ad quid laborat: & dicit mira de utilitate uigiliarum. Dicit tñ q̄ parum pdest uigilare in nocte in orōne: & in die se disp̄gere: prop̄ duo. Primo quia in die perdit lucrum noctis. Secūdo quia in nocte plenus est fantasmatibus diurnarum distractionū. Et ideo oratio eius ē inquieta & impura: ac per hoc paḡ deuota: & in deum transformatiua. Sed qui se cōtinet a noua distratiōe in die cito cū nocturna uigilia ad p̄fectionem ascendet. Vnde & de hoc infra dicit. Nā si nocturne meditationi concordem faceres opationē diurnā caloris cordis: nec in medio d̄riam adhiberes in breui tempore amplexaueris pectus iesu. Et infra concludit: unde rogo te qui affectas adipisci mentem studiosam apud deum & agnitiōē noue uite toto tpe uite tue noli negligere contēplatiōē uigiliarum: quia per ip̄am aperiuntur oculi tui ad intueudum totam gloriam cōuersationis noue: & uirtutem uie iustitię. Dicit etiam ibidē q̄ si homo uel corpore fatigatus: uel ihermitate debilitatus nō pōt genuflectere: uel alia corporis exercitia facere iorando: sicut est stare brachiis extensis ante crucē: se p̄sternere: & tanq̄ monens p̄dolore ante crucifixum clamare: & similia. Dicit sic. Rogo te in charitate: ut si derelictus fueris in huiusmodi ne possis eadē opari: saltem sedendo uigilia ne dormias in corde tuo: sed oī negotio educ noctem sedens & bona cogitas in intellectu tuo. Et infra confortat omnem hōiem negligentia excutere: quia se probat homo q̄ dormitatio & ignauia & grauedo corporis & orōnis tedium: & insipiditas mentis: que omnia opprimunt hominem ne uigilare possit uel uestit. Vnde p̄scidendus est somnus oībus mōis uolētis ad p̄fectionem ascendere: & in ip̄a perseuerare nisi q̄tum requirit stricta necessitas. Et i his mirā benedicti iesu potentiā experietur aia que suam corporis fragilitatem suo insistentat confortatiua. Expietur maxie si uigilia p̄ nimia xpm pro se uigilante attendat: ipsumq; associet in oratione p̄noctantē in monte.

Iesus die occupatus. Cap. xvi.

Magister perfectionis ihs & omnis alte uirtutis forma predicti sancti patris Isaac doctrinam suo premonstrauit exemplo: dū non solum pernoctabat in uigiis nocturnis p̄ nostra salute: uerum etiam in die uacabatur pro opere consimili ab omni ociositate cauens & iugiter in nostre salutis operibus se exercens. Propter quod Mar. vi. Quod erant qui ueniebant & qui redibāt multi: ita ut nec quidē tempus manducandi haberent. Multum ergo damnauit ocium benedictus iesus dū ne die nec nocte uoluit interrumpere opus

paterni honoris: & exercitium perfecte uirtutis: ex quibus secutum est beneficium nostre salutis.

Inter omnia autem opera spūale exercitium mentis semper fuit in eo: nec unq̄ in eo interruptū tanquam intrinsecum: non solum inq̄tum cōmp̄henfor fructione glorie: sed etiam inq̄tum uiator contemplatione sublimissima uiatori cōueniente quārum ad illum modum quo erat uiator. Et hoc credimus de beata uirgine matre sua: adminus post secundam sanctificationem suam: sicut dictum ē supra. Et ideo labor ille quo mens exercetur contemplatione diuina de genere operis est labor p̄fectus & sic exercitium corporis que adhuc immediate iunguntur: sicut cantus psalmorū & diuini officii exercitium genuflexionis & clamorū uocalium & cordialium suspiriorū & gemitū & fletū. Et hec post p̄mum modum tenet secundū locum: que opere alio nō sunt p̄termittenda nisi affit facultas perseuerandi in eis nisi inq̄tum requirit stricta necessitas corporis uel zelus procurande salutis.

Tertium locum tenet exercitium studii illarum scripturarum sanctarū que mentē instruūt & attrahunt ad sensum tenendū in deū: uel uilificationē i ducūt suum manifestando defectum: uel de statu uirtutum & articulorum fidei & efficaciam sacramentorum: & occulta lucta tērationum & aliis necessariis ad intellectū supradictorū tam pro se q̄ pro aliorum salute. Contrarium huius occupationis faciunt studēs in dictis paganis & subtilitatibus curiosis que inflant non edificant. Quartum locum tenet exercitium operis manualis uel mechanici in quo est utile occupari tam pro edificatione proximi ne uideamur solū uelle aliorū manducare labores: q̄ etiam pro utilitate uitandi ocium ne pereamus iaculis inimici. Et hoc nō est curiosis & uanitatis mūdi & incōpetentibus paup̄tati & paup̄i usui status euangelici: sicut sunt curiosa edificia alta: ampla: mōstruosa: que magis regalibus fastigiis q̄ pauperibus mendicis apta uidentur.

His ergo exclusis malis opationibus que in superfluitate aggregationis uel edificationū tēporaliū pauperum iesu sunt incōpetentes: multū laudando ope mechanico operari duplici causā cū predicta & tribus melioribus exercitiis: nō propter hec impeditur. Quandoq; autem uidemur cōstrigere uiros euangelicos ad opus manuale in operē isto: sic uolumus inesse ut dictum est in hoc loco: & tali operi priora exercitia anteponi. Nam studiū illud paganicum uanū & garrulū magis ad nocturnitū q̄ ad p̄fectū euangelice uite sentimus nō solū inq̄tum per hec tentamenta carnalium excludūtur: q̄ multo melius & salubrius mōis aliis deuincuntur. Nam per alios modos raro deuincitur luxuria qn fortius per hoc supbia dñetur: quod nō ē superare: sed perdere. Nequaq̄ enī benedictus ihs talibus studiis docuit tentamēta uincere: uel uirtutes acquirere. Sed dicit q̄ oportet orare: & nunq̄ deficere: qui maxime tale uanitatis studiū aduersat.

Attende autem q̄ licet in die artificiali ad litteram multū compassiue fuerit occupatus ihs multas sustinēdo molestias tam infirmorū uacādo cure: q̄ indoctorū instruendo ignorantiam: q̄ etiam i piorum impugnatiā refellendo fallaciā: q̄ etiam in itinerādo & discurrendo pro nobis affligēdo suam tenerā & delicatā naturā: tñ istū diē latius extendamus. Et cū ipse benedictus iesus sit sol iustitie: & dies sit solis latitudo super terrā: dicemus diē totum decursum lūioſe uite benedicti ihs quo lux in mundo in medio nationis prauē & puerſe solū & uerū luminare: quia sua luciformi uita effugauit tenebras orbis terre. Et hoc modo uita eius fuit una longa dies: de qua possumus assumere qd̄ dicitur Eccl. xlvj. Vna dies facta est quasi duo: q̄ luciformis eius uita uim duplicis illuminationis perfecte obtinuit: dum & ipse in se perfectus uiribus splenduit: & omniū elemētōrū ſuorū uitam i ſue uite merito ſplēdidū fecit. Vere ſacraſſima dies in benedicto iesu fuit

Longa merito

Longa labore assumpto

Longa dulcore interno

Longa exemplo undiq̄ luminoso

Vere hec ſanctiſſima dies in benedicto iesu de primo non fuit ante & poſt tam longa dies obediēte domino uoci hominis: & pugnāte pro iſrael. Sicut dicitur loſue. x. idēſt diuina miſericordia obediēte uoci & clamori aſſumptę nature benedicti iesu & pugnante contra hoſtem malignitatis noſtre pro electorū ſalute. De hoc loſi. xi. Qui ābulat in die non offendit. ſ. in die exemploſe chriſti: hec dies luminōſa opponitur tenebris noctis p̄ ſate in alio capitulo: que & ipſa ad ſimilitudinē quattuor uigiliarum noctis predictę quattuor hēt diſtinctionēſ efficacie luminōſe ſecundū quattuor modos conſiderādi ſolem in artificiali die. ſ. q̄tum ad ortum: aſcenſum: reflexum ſiue deſcēſum: & occaſum. Sicut Eccleſiaſtes. i. dicitur. Ortus ſol & occidit: & ad locū ſuum reuertitur &c. Hec igitur dies quam fecit domus: qui dicit. Ego ſum lux mūdi. Et quelibet pars huius ſanctę diei habet tres horas que poſſunt opponi tenebris noctis horrēde. Et ſicut ſunt. xii. illuminationes exemplares ſolis iuſtitie ex ſue uite decurſu que rutillant & reſplendent in emisperio mentū electorū. Quantum ad benedicti iesu ortum incarnationis & natiuitatis aſcenſum eminentie conuerſationis uſq̄ ad baptiſmum reflexum ſiue deſcenſum ſue deitatis ad māiſtandū ſeipm mūdo indigno per ſue p̄dicatiōis triennū: occaſum per uictorioſe paſſionis & mortis exterminium & ſupplicū quo ad paſſibilis uite decurſum. In ortu habuit ihs tres horas radioſe exemplaritatis: ſcilicet mūdiſſime & integerrime puritatis in conceptu in utero ſacraſſime matris. Et in egreſſu natiuitatis paupertatis penurioſe in inuolutione in panniculis & in reſtatione in preſepio aſteritatis rigidiffime: in

circumciſionis uulnere aſſictiuo: in quo nobis piſſimus iesus & ſibi rigidus uoluit apparere in partibus illis multū ſenſitiuis uulnus accipiens circumlare: ut doceat nos omne delectamentum concupſcentie & ſuperbie circūcidere: quia hoc ſuſtinuit obediēſ: in quo uerus ſol iesus mundo oriens eſ fugauit omniū tenebroſitatum radices. In aſcēſu hūit ſol iuſtitie tres horas radioſi exēpli. Nā in toto illo decurſu legit̄ fuiſſe p̄fundiffime ſubiectōnis & humilitatis tam legi i templo q̄ ſanctiſſime matri & loſep in ſue conuerſationis medio. Secundum exemplum fuit exultationis & peregrinationis dum fugit in egyptum ſtetit & rediit: & ut peregrinus ad gallileam tranſfugit: nec in terra tribus iuda: unde ortus fuit conuerſationē habuit in exemplum q̄ peregrini & aduene debent eligi inter ciues babilonis huius mūdi. Tertia hora radioſa fuit ſilentium quietis iesu. Nihil enim de eo legitur a. xiii. anno uſq̄ ad. xxx. niſi conuerſatio cū loſep: & ſilentium de omni facto ſuo i quo uitam noſtram quo ad duplicem uitam actiuam & contēplatiuam: ut dictum eſt ſupra inſtruxit cum de hoc ageretur in ſignum huius ternarij ex triplici amoris denario in his tribus predictis ſue uite benedictus iesus deduxit decurſum. Tercio benedictus iesus in reflexu ſiue condeſcēſu ſumme pietatis q̄ ſuum aduentum ad nos uoluit māiſtare mūdo: tres horas habuit radioſas in triēnio p̄dicatiōis ſue. Prima fuit radius uirtuoſe potentie in oſtenſis miraculis.

Secunda fuit radius ſplendentis ſapientie in effuſis doctrinis.

Tertia fuit radius demulcentis miſericordie aſſumptis conſortiis deſpectorū & pauperum & nuptiis familiaribus peccatoribus oſtenſis. Huius hodie radioſa teſtimonia ſunt ignobilitates & deſpectio nes ſecundum mundum in ſuis apoſtoliſ reſulgentes. Sed & detractiones mordacium iudeorū qui i multis locis de pietate oſtenſa peccatoribus pietati iesu impie detraxerunt. In his tribus horis reſulgent magnificentie dei: eſſentia: potentia: ſapientia: bonitas: per quas iesus manifeſtans ſe mundo potuit cognosci per omnia benedictus iesus eē deus. Quarto benedictus iesus ſol in ſuo occaſu tres horas oſtendit radioſe uirtutis

Ardentiſſime charitatis in ſe uolūtarię exponēdo

Paſſibiliſſime doloroſitatis in acerrime patiēdo

Victorioſiſſime ſtrenuitatis mortis dominium abſorbendo.

Vel aliter poſſumus dicere q̄ he tres hore ſunt patientia in iniuriis: conſtātia in tormētis: uictoria de hoſte mortis: i quibus ſuos martyres exauiuit: cōfortauit: & uictores effecit. He ſunt. xii. hore: de quibus poteſt aſſumi uerbū ihs loſi. xi. Nōne xii. hore ſunt diei: qui hanc diē ſequitur nō ambulat in tenebris: & qui in ea ambulat non offendit. Hec ſunt opera p̄ris: de quibus loſi. viii. Me oportet operari opera eius qui miſit me donec dies eſt

uenit nox. i. deformitas a xpi uita qñ nemo poterit operari. **I**mperfectio autem huius diei soli trinitati beatissime: & ipsi hoi ihu est pfecte nota: hec est dies de qua dicitur in **Zacha. xiiii.** Est dies una que nota est dño. **N**on dies: neq; nox supple decursus naturalis tps: sed decursus eterni & incarnati solis: & in uespe erit lux: qñ tñc nox magis illuata fuit: qñ magis radius sue infirmitatis aduersaspescēdo p nobis nostras infirmitates assumpsit: & mēbns infirmatibus condescēdit. **E**t qñ de isto decursu ē totus liber: iō de oibus lrafr pseq omitto. **S**ed huius diei claritatē ad clarificāda aiam p ihu radiū cōuertamur. **N**ā in aia facit pdictos quattuor cursus spūalis sol iesus. **N**am

In ortu ipam rorificat per gratificationem

In ascensu ipam clarificat p utriusq uite pfectōne

In reflexu ipam simplicat per sui exinanitionem

In occasu ipam deificat p totale trāsfurationē.

Primo ergo in ortu &c. **P**ius ihs aiam refrigerās ab estu peccōr. **A**d Hebreos pmo. dñ qñ ihs ē splēdor gl'ie & figura substātie eius purgationē peccatōr facies. **E**t hēt tres horas iesus bñdictus secundum tres purgatōes pfectas omniū malōr in plena obseruantia xpi cōlūiōr. **E**t hāc diē nō pōt cogitare uel assumere mēs carnalis.

Hoc enim est tñ pfectōr qui oia mala & occasiones malōr uolūt uitare ad plenū. **H**uic congruit qd dicit Mala. **i.** **E**cce uenit. **E**t quis poterit cogitare diē aduentus eius: & quis stabit ad uidendū eū? Ipse enim quasi ignis conflās: & qñ herba fullonū. **N**ullum pilum omittit subtegimīs: sicut pfectio ortus ihu i aia nihil dimittit pillulationis male radices.

Secundo suo ascēsu mentē clarificat: dñ in actiua suo exēplo eam dirigit: & in contēplatiua sibi radiōse interius splendet: & etiā utriusq uite alternata occupatōne & prudēti alterutriusq intermissione eā instrūendo perficit. **E**t in ista pfectōis summa ut sciat aia p radiū sciētis ihu in ea secundū congruentiā tps & operis: nūc contēplatiue: nūc actiue: nūc in utroq salubriter occupari. **E**t de hoc in pluribus locis senties ihs sue contēplatiōis & actionis pncipiū i fluxuū: mediū reductiuū: terminū qetatiuū: dicit cū ps ihu xpi **T**ecum pncipium in diē uirtutis &c.

Tertio suo reflexu benedictus ihs mentē simplicat: dñ p exinanitionē sui sub maiestate dei eā icinerat. **E**t ipse se ad sensum ualde pprie: qñ quanto mēs plus eleuatur in contēplatione dei: tāto fortius & intimius reflectit in cognitōe sui.

Et hic sunt tres hore: qñ sentit se ex originali corruptiōe imperfectam: & ex ppa malicia ad oēm malū pmpptissimā: & qd peius est ois diuini ifluxus & dōi p omnia destructiuā. **E**t hec est ualde uitalis cōdicio que facit aiam secūdari oī bono dñ sentit se in ppe: & a malo originis exire: & ad malū tēdere proprie actionis. **H**uic diei cōuenit illud **Zacha. xiiii.** In die illa exhibūt aque uiue de hierl m: mediū eaz ad mare orientale: & mediū ad mar nouissimū: & erit dñs rex super omnē terrā: & erit dñs unus: & nom

eius unū. **A**que uiue sunt pdicta cognitio aiam uiuificās: q de hierl m medio xpo ihu exeunt i aiam infinitā amantudinē originalis infectōis & cōcupiscentiā insatiabilē amanissime nīe actiōis: i cuius plena cognitōe sit dñs rex super terrā talis aie: dum totalr se sibi subiicit: & a seipā deficiat: & tñc sit dñs unus: & nomē eius unū: qñ qeqd bōi aia in se sentit: totū deo attribuit: & nō pūm deo & pūm sibi.

Ad talis solis reflexū iste seqt occasus: in quo qñto mentē deificat sol ihs per totale trāsfuratōnem: ut iā i seipā deficiēs nihil i se de se sentiat tal aia: sed dicat. **N**ihil uiuēt xps ē. **E**t hī sunt tres hore

Amor trāsfōrmās ut in deum transeat

Dulcor satians: ut nihil utilius querat.

Vigor fortificans: ut inde non discedat.

Vere hic cōmendat deus charitatē suā in nobis dñ sic pius ihs nos facit seipm. **D**e hac diē dñ loqultio.

In die illa stillabūt mōtes dulcedinē: & colles fluēt lacte: & per oēs nuos iuda ibūt aque. **M**ontes sunt eminētes pfectōes diuinitatis & hūanitatē ie sua que tñc stillāt i aiam: dñ illā in se trāsfōrmant: sed multo melius in eis recognoscat: qñ sunt ihs: qñ si sue ppe essent: qñ in se non est: sed i ihs: & hec spectāt ad pmā horā amoris.

Statim sequit secūda dulcoris: in qua etiā colles fluūt lac & mel: p colles accipiunt hūiles condescēdentes quos gustat aia pietatis ihs electis facere: i qñ miris mōis dulcorat: & extatice soporat. **T**ūc aut p oēs uicos iuda aq uadūt. qñ i tertia hora sic uigorat: qñ sic i ihs pseuerat: qñ qeqd ē in ea turpis opatio cōis cordis & oris trāseat & maneat fixē in pdictis pfectōibus dei hōis iesu xpi.

Hec est salubris occupatio in qua semetipm ad horas diei eructat uerbū ihs lux aie illuāt eructat: & māifestat: & incorporat semetipm. **A**d hoc aut intelligentiā multum faciūt que in aliis capitulis dicta sunt: ubi contēplationis rami amplius dilatantur.

Iesus panes multiplicans. **C**ap. xvi.

Scriptum est. **Q**ui non laborat non manducet. **E**t ideo xps cuius oēs uie sunt misericordie & ueritas nō nisi laborantibus in uia iustitie. i. imitatōis sui sue spālis refectionis alimoniam dignatur. misericorditer ministrare. **E**t

quia saporosior cibus quē possit habere anima in imitatione iesu occupata est ipsemet panis uite qui de celo descendit: & qui solū confortat cor hominis.

Ideo primo de ipso sumamus. & ipsum sua uiter comedamus multiplicatum & fractum quin que panibus ordeacis & duobus piscibus. **E**t in se ptē triticeis & paucis pisciculis figuratū. **S**ed nō poterit comedi: immo recognosca talis panis: nisi ubi & de pdictis panibus faciāsse turbas legitur. i. in loco deserto: nō cuiuscūq patrie sed galilee. **N**am

Mar. vi. & viii. ubi de utroq miraculo legitur. **E**t iā in galilea dicitur lassatis turbis ministrasse. **H**ūc cibū qui nō in trāsportatōe pfecta mentis in deū: & derelictis oibus sollicitudinibus distractatiuis: & i sola imitatōe iesu nobis occupatis: nō ē uei & spūa-

ter gustare iesum ordeaceū & triticeum panem. i. secundū utranq; eius perfectionem intrinsecam & extrinsecam: sensualem & intellectuam. Nam turba iahima circa occupationē extrinsecam domini occupatur. Et ideo in quinque milibus describitur quasi numero sensualis: quia i sensibili iesu uita cōtemplanda imitanda & degustanda perficitur: quā ut sequi delectabiliter possit: duplex spes quasi duo pisces conditū ordeaceum panem istum: spes. i. q; per ipsum redimemur ab omni malo: & spes q; in bonis celestibus collocamur. **Et** hec anima comedēs ordeaceū sensibilibus operum iesu fit iumentum. Super quo ipse iesus sedere dignatur fidenter cū ps. lxxii. dicens ad benedictū iesum. **Vt** iumentum factus sum apud te: & ego semper tecū. Tenuisti manum dexteram meam & in uoluntate tua deduxisti me: & cū gloria suscepisti me: quasi dicat Nihil quero terrenum. Et ideo tali turbe p̄cipit super fenum sedere & discubere. i. p̄p̄iū corpus calcare: & plene possidere. **Et** in hoc fit unū pasca: in quo transeunt sensus nostri in deum. **Vn** de ioh. vi. dicitur q; erat proximū pasca dies festus iudeorum. Et hec est summi gradus perfectio. Idcirco dicitur Math. vi. q; discubuerunt per cētenos & quinquagintas. **Et** quia multa est resectio in cogitatione & gustatione sensitiue uite iesu. Ideo dicitur q; manducauerunt omnes & saturati sunt. Ne autē crederes q; totum comederint quod perfectionis est in operibus illis. Scias q; benedictione iesu frangentis & multiplicantis intellectum i eis supersunt. xii. cophini fragmētorum: scilicet ad numerum. xii. apostolorum: ut scias q; apostolice perfectionis est & non simplicis turbe plene intelligere ea que benedictus ihs pro nobis fecit in passibili carne. Sed adhuc plus ascendit cibi. vii. panum cōsideratio: scilicet eternarum uirtutum & perfectionum mentalium anime iesu. Et ideo ille est panis triticeus & septenarius perfectionis donogē spiritus sancti: in qua consideratione iam non remanet homo in uita iumentum: sed eligitur ad sublimitatē status angelici: ut de ipso possit dici. Panem angelorum manducauit homo &c. **Hoc** autem non fit nisi per receptam abundantiam spiritus sancti introductis mentem in feruore cordialis amoris ad intima iesu exsiccatīs omnibus que sunt carnis. **Vnde** & predictum miraculum dicitur factū post pentecosten tempore magni estus & siccatis hūoribus germinantibus: propter quod de hoc pane nō comederunt nisi uirtuosi uiri & solide quadrature. Ideo dicitur q; erant quattuor milia: nulla mentioe facta de puenis & mulieribus. Quod cōtra dicitur Math. xiiii. q; de quinque panibus comederūt mulieres & paruuli: quia de sensualibus operibus iesu etiam reficiuntur infirmi. **O** q; suauis ē ille panis & q; multiplicatur in mente hominis deuoti facta benedictione iesu. **Ne** credat aliquis q; possit totum comedere: quin multo plus oporteat superfluere: q; ipse cum omni creatura quantūcūq; per-

fecta potuerit degustare: unde superfuerunt septē sporte. **O** anima mea noli te in alia distrahere: nec alium cibum querere: quia sufficit tibi ad omnem superabundantiam iesus: si tamen ipse se tibi fregerit & multiplicauerit: & quanto plus consideraueris eum: tāto magis tibi superfluet: iuxta illud. Glorificantes eum quantūcūq; ualebitis superualebit adhuc. Illis solis paruum est: & paruus ē panis iste in quibus necdum fractus & benedictus est qui & per opera extenora interna sublimis iesu in dignitate sue persone considerare non norunt dicentes. Quid ualeat tantum cogitare: & tota die tempus in hoc occupare. Verum est q; fuit cōceptus & natus: & in presepio. redinatus: & in mundo peregrinus. Quid de hoc: hec oia trāserunt. Quid ualeat ibi tēpus perdere: melius est seipsum i aliis occupare uti libus. **O** ceca stoliditas: quid est utile extra iesum: q; enim extra ipsum est: est perditio non solum temporis: sed etiam subiecti operantis: & ipm est opus amarum. Anima mea noli audire istos garulos: quia nihil est salutare: nihil delectabile: nihil resectiuum: nihil perfectiuum: nisi benedictus iesus: & illud quod ipse facere dignatus est in carne. **Et** utinam anima mea semper posses occupare cor tuum in minori quod in illa carne fuit: uel qd de ea exiuit. Sed in omnibus considera q; deus est ille qui in illis dignatus est se tibi monstrare. Stolidus est ergo qui hanc occupationem non solum reprehendere presumit: sed etiam qui super omne aliud opus quod extra illum est non extollit. **Quam** typum bene Andreas tunc infirmus tenuit cum dicit. viii. Est hic puer unus qui habet quinque panes ordeaceos & duos pisces. Sed hec quid sunt inter tantos? Et similiter de quattuor milibus dixerunt discipuli: unde illos quis poterit satiari panibus in solitudine. **Sed** utrorūq; ignorantiam iesus reffellens utrobq; precipit discipulis discubere: q; in utroq; p̄cipit si aia uult refici ipam amorose tranquille & absq; distractione cogitare. Nec hoc tibi sufficit aia nisi ipse dignetur manu sue potentie frangere duriciam cordis tui: & excellentiam opis sui: & sue benedictionis influxus faciat sapere tuo palatui. Quid est donum q; sic deus dilexit mundum: ut filium suum unigenitum daret ad opera nre carnis? Et illud quod post scelera tantarū nostrarū offensionum in assumpta carne uoluit uideri: & sicut homo infirmus uoluit conuersari? **O** inq; raptus: & raptus excessus cui ista multiplicatur si adhuc te itroduxerit: q; habet clauem Dauid qui aperit & nemo claudit: claudit & nemo aperit. Non solū uidebuntur tibi superfluere ab eo q; cōphēdere poteris. xii. cophini & vii. sporte: sed. xii. milia celorum & uniuersum creabile aut creatum abinuicem diuine persone dimissum. **Licet** autē sic contingat de toto uite benedicti iesu decursu: & de singulis operibus que fecit in carne. Spaliter tamen quinarū & septenariū referamus ad sue passionis conflictū. **Licet** autem quinque panes or

deacci possint dici quinque saluatoris uulnera: uel
quinaria effusio sanguis iesu ex sua carne fluētis. s.

In sudore

In flagellatione

In coronatione de spinis

In confixione in patibulo crucis &

In ultima apertione lateris

Potest tamen rationabiliter dici q̄ per quinque pa-
nes intelligitur q̄cqd̄ suppliciorū: derisionū: con-
tumeliarū: & flagellorum dolorosorū uulnērū:

que in carne sustinuit. ¶ Quod pro tāto panis di-
citur: quia ibi est nostre refectionis redemptio. Sed
ordeaceus & asperimus: q̄ ibi est uite amari iesu
dolorosa subtractio & extinctio. Qui quidē panis
pro sui asperitate erat incōmestibilis: nisi ibi essent
duo pisces certissime spei duplicis sequētis operis:
scilicet gloriose resurrectionis ipsius iesu i beata car-
ne: & uictoriose ascensionis simul & eterne sessio-
nis in celesti sede. ¶ Distinguendo hos panes as-
possumus dicere q̄ sunt

Patientis iniuria

Patientis angustia

Patiendi causa

Passionis forma

In passione penuria: & finalis mortis deficiētia. q̄
oēs sunt amari & duri nisi predictis condantur.

¶ Per septem autem panes possunt significari oēs
rōnes dolorose mentis iesu: de quibus uere nihil
potest comedi nisi a uiris perfectis: qui p̄ spūs san-
cti donum in seruire amoris seraphici introducun-
tur ad sentimenta cordialia p̄fectionis cordis iesu:
& ad iessentiabiles obuias rōnes dolorum: que ab
initio sue conceptionis usq̄ ad extremum mortis
semper se obrulerūt potentie mentis iesu: ipsam in
estimabiliter transfigentes: & maxime dum simul
exterior crucifigentur in carne: de quibus infra di-
citur ubi & fuit prima scriptura huius libri que inchoa-
uit in rōnibus obuiis dolorum cordis iesu benedi-
cti & intensioe doloris eius. ¶ Hic est panis limi-
lagineus & quasi melleus: qui soli sponie seruaba-
tur. De quo dicitur in Ezech. xvi. c. Similā & mel
& oleum comedisti: & perducta es ad mundū mu-
lietrem. Et in ps. cxlvii. Adipe frumenti satiat te.

Hoc solo pane inamatur & impinguatur: deco-
ratur: & deformatur anima: ut uere dicat & sit be-
nediti iesu sponsa dum degustat infirmitatē amo-
ris: quo christus eam admauit: dum tam infinitos
dolores excessiuos continue p̄ ea assumpsit. ¶ Hi
sunt etiam pauci pisciculi: qui licet sint pauci & par-
ui: tñ iuber apponi. i. a mente considerari. s. p̄fectio-
nes aliorum sanctorum xpi dolores meditantū &
sibi cōpatiētū maxime sacratissime matris uirgis
cuius dolores licet fuerint maximi respectu oīs al-
terius doloris creati: respectu tamen doloris bene-
dicti iesu dilectissimi filii sui sunt ualde pui. ¶ Cau-
sas autē cordialis doloris iesu: & illius iestimabilis
a nobis & oī creature infinite mensure. ¶ Possumus
& aliter distinguere istos septem panes mani-

bus benediti iesu & spūs sancti nobis beneditioe
contractos. ¶ Edamus in suauitate conespōnsua a
moris dicētis pro primo pane primā & radicalem
causam doloris iesu esse infinitam misericordiā di-
uine uolūtatis miseri humano generi disponētis.

¶ Secundā requisitionem inobliquā diuine iu-
sticie solū rōne iniurie requirentis. ¶ Tertiā cō-
mensurationem diuine sapie quantitatem doloris
pro satisfactione plenaria oīs iniurie mille milium
mundorum in natura assumpta a diuina persona
in mensura omni creature imensurabili dispen-
satis & miserantis. ¶ Quartā efficaciam diuine po-
tentie exequentis in opere: & aiam iesu tam imen-
surabilis mensure capacē per unionem infinitū de-
um simul producentis & persone filii dei simul cū
carne sua sibi unita eternaliter uiuentis. ¶ Quintā
splendidam cognitionē & luosam sapientiam in
aiam benediti iesu a uerbo influxam oīa predicta
plenarie cognoscentis: librantis: distinguētis: pon-
derantis: & plenissime ad plenam insufficientiā com-
prehēditis. ¶ Sextā inestimabilem ardorē chari-
tatis imensurabilis cordis iesu influxum a uerbo i
aiam siue uoluntatem plenissime & ardentissime
semetipsam totā in p̄fectis doloribus secundū lu-
men diuine sapie imergētis imensurabiles omnū
dolorū mensuras totaliter amplexantis pro hono-
re dei reddēdo in zelatiuo dolore suarū iniuriarū:
& perfectione sui in cōrespondentiā: & exercitio
uirtutum similium uerbo assumēti: sicut dictum
est supra: dū ageretur de p̄fectioe gratie xpi pro hu-
mano genere redimēdo & absoluendo ab oī labe
cuiuscūq̄ peccati: & pmouēdo & p̄ficiēdo i ope
& gradu & statu cuiuscūq̄ meriti respectu cuius-
cūq̄ particularis & cuiuscūq̄ ope-
ris actus siue interioris siue exterioris cūctūq̄ mi-
nimi: quo ad rōnem operis meritori & deo accep-
ti. ¶ Septimā inestimabilem & indefectibilem ui-
gorem potētie in aia benediti iesu influxū a uer-
bo ad tenendum i mobiliter infixam animā & car-
nem iesu secundū predictū: ordinem ad ista inde-
fectibiliter & strenuissime tolerādā simplr non de-
terminādo certum tēpus: sed q̄ntū placeret diuine
misericordie & iusticie & sapie pro tota eternitate:
si hoc uellent eligere ita q̄ anima iesu non posuit
ex se finem in his. Sed simpliciter pro seculo eter-
no se exposuit in manu diuine iusticie: & in ipsa mi-
rabiliter perdurat: licet diuina iustitia passiones su-
as ad certum siue passibilis uite terminū finire uo-
luerit. ¶ Horum septem panum ualde paruum ē
quod gustamus. ¶ Vnde & septem spore remanēt
plene: quas solus spūs septiformis in se gustat: ac-
cipiendo perfectionem mentis iesu: & ipsum ihm
plene gustare fac faciēdo ipm frui oībus diuitiis p̄-
fectioibus: & suis p̄fectis uirtutibus: tā i se: q̄ in oī-
bus suis mbris. Et de his dispēsat mētribus amari-
uis secundum proportionem sue sapientie & amo-
ris: quas ad statum seraphicum dignat̄ assumere.

¶ Multi sunt alii mōi distinguēdi & figurandi pa-

ues istos: tam quinque: quam septem. Nam quinque sunt que reguntur in presetia secularium & septenaria perfectio que requiritur in eminentia perfectiorum. ¶ Vel quinque panes possunt dici: quinque libri moysi: & status veteris testamenti: qui fuit ordeaceus & sensualis aspectus timoris conditus: tamen iubilatio psalmodie & spiritus prophetie predicantis suauitatem promissum iesu. In cuius condimento solus ille panis comedi poterat cum salute. Iuxta illud. Necessarium est impleri omnia que dicta sunt in lege & prophetis: & psalmus de me: huc ultimo. ¶ Septem autem panes possunt dici status noui testamenti: In quo abunde effunditur spiritus sancti gratia septiformis que animam pertinet in uirtute: ut iam non sub testa figure: quasi sub uelato hordeo ueteris testamenti comedat panem asperum: sed purissimum granum frumenti nudum & apertum in ueritate reuelata gratie iesu christi: ut sponsetur ecclesie dicatur illud Cant. vii. Venter tuus sicut aceruus tritici uallatus liliis pro predicatione & obseruantia: ut etiam pauci comedunt: pisciculi contemplationis uite: qui dicuntur parui & pauci respectu consolationis glorie reseruate. ¶ Quia multi alii modi istorum panum sunt: & ab aliis traditi: & diuina illud capitulum protraximus: faciamus finem in pane uite iesu qui in cenaculo syon quasi electus ad statum extaticum solis discipulis tradidit semetipsum ministrans in cibum & precum sacrificium & sacramentum. ¶ Benedictus sit ergo iesus eternus panis: qui panem se dicit: panem se fecit: panes multiplicauit: panem in seipsu conuertit: ut sic dilecte anime plene sufficiat hic suauissimus panis uite. ¶ Expecta ergo anima mea in deserto iesu: & sustine triduo patienter: dare intelligens per infirmitatem tui: impugnationem tui: subtractionem sui tibi utiliter facit. Nec turberis si pertransit hora: & tibi consolatio aduersperascat: quia certissime ipse te reficiet in quinario & septenario hordeo & tritico miris modis. Si tamen in primo super fenum sederis: & in secundo uirtute perfecta te quadraueris.

Iesus tranquillans flatus Cap. xviii.
 Tranquillus iesus tranquillans omnia & quiescere est. Istud erit cum uidebimus cum sicut est. Sed dum sumus in tua sepe abscondit faciem suam: & tunc merito conturbamur: quod maxime facere solet amicis carissimis: unde & discipulis sepe permisit mare turbare. ¶ Et ne se affecret periculis huius uite ex consolationibus receptis dicitur Mar. vi. quod statim post miracula quinque panum cum sero esset factum ipse erat solus in terra: unde ascendit in montem solus orare: & tunc in mari ceperunt discipuli laborare in remigando. Erat enim uentus eis contrarius. ¶ Quot uenti sunt contrarii nauigantibus hoc mare magnum & spatiosum: uideamus de his uentis contrariis. Quia nos ipsi sumus uenti contrarii nostre salutis: unde Iob. vii. Memeto mei deus: quia uentus est uita mea. ¶ Nota autem quod uenti principales dicuntur quattuor qui habent fieri secundum quos-

dam ex impulsu quattuor brachiorum maris contra quattuor latera terre: & ex illo conflictu fit motus in aere: & ex illo motu concitat uetus secundum diuersas partes illius conflictus. scilicet orientis: occidentis: austri & aquilonis. ¶ Hi sunt quattuor uenti de quibus dicitur in Dan. Quattuor uenti pugnabant in mari magno: licet possint dici quattuor passionibus que turbant mentem carnalis & bestialis: tamen possumus dicere quod hi quattuor uenti sunt quattuor peccata principalia in turbine huius mundi. ¶ Unde quattuor sunt uenti cardinales: & quilibet habet duos collaterales hinc & inde: & sunt. xii. ¶ Primus est orientalis: & iste calidus est & siccus: & significat iram & superbiam que est calida dum facit hominem furiosum & sepe uenit ab oriente natiuitatis profapie: & est sicca ab omni pietate: quia sitit undicta & proximorum oppressionem. ¶ Iste uentus facit tempestatem in diuinis nobilibus & potentibus huius seculi. De hoc Hier. iiii. Ventus urens in uis que sunt in deserto. i. in corde gratia derelicto: gratia. n. dereliquere mentem sue superbie turbidus fit: quod dicit Iob. xxvii. Tolle eum uentus urens & auferet: & uelut turbo rapiet eum de loco suo. ¶ Ventus urens est iracundia que aufert hominem rationem. Turbo est superbia que precipitat eum per presumptionem: & tunc rapit eum de loco suo: quoniam superbus non sustinet uideri quod est: sed multa ostentatione: quasi in omnibus se facit quod non est. Contra turbine huius uenti est remedium quod habent naute. Nam quando nauis periclitatur qui possunt ad paruam fugere nauiculam liberantur. Sic quoque potest hic uilitate sua cognoscere: liberabitur a uento superbie. ¶ Secundus est meridionalis seu australis & iste est calidus & humidus: & significat concupiscentiam que oritur ex sanguine qui est calidus & humidus. Iste facit tempestatem iuuenibus. Nam luxuria calefacit & ardere facit mentem adurendo per ardorem sulphureum: sed humida fluit per humorem fedum. De quolibet tali dicitur. Hier. ii. In desiderio anime sue attraxit uentum amoris sui. ¶ Sed quod dolorosius est etiam hunc pestilentem uentum. Hieremias pastoribus attribuit dicens. Pastores tuos pascit uentus & amatores tui in captiuitate ibunt. ¶ Contra hanc pestem est aliud remedium exemplo nauarum: qui quando naues nimio retrahuntur pondere proiciunt merces in mare: sic qui humoribus corporis sui in castitate submergitur: hos proiciat in mari austeritatis & abstinentie amaricantis gulam & uentre: per uigilias enim & lachrymas suspiria & austeria ieiunia euacuantur humores facientes lasciuie tempestates. ¶ Tertius est septentrionalis qui dicitur tramontana: qui transit per loca sempiterni frigoris & significat inuidiam & accidiam: & ex malinconia oritur que est frigida & sicca: sicut est inuidia & accidia. Nam inuidia frigida est ad bonum aliorum: & accidia sicca ad proprium: hanc facit tempestatem pauperibus in spiritualibus bonis per quos nunquam transit calor celestis solis. De his dicitur Osee. Ventum & turbine metent. ¶ Contra hunc

uentum in paruulis barculis est remedium q̄ ad terram ueniant. Nam & hi paruuli sunt: quia paruulum occidit inuidia sicut dicit Iob. v. ca. unde remedium istorū est q̄ ipsi dimittat inuidiam respectu bonorum proximi: & cum illo incipiat charitatē mercari: & accidia respectu sue pigritie: & incipiant operari terram corporis sui: quia qui operabitur terram suam satiabitur panibus. ¶ Quartus ē occidētalis: & hic frigidus & humidus ē: & significat auaritiā que a fletmate habet ortum: & hic tempestatem facit in senibus. Nam facit frigidū in retinendo: & humidū ī appetēdo: nec satiat prop̄ is: sed semper in aliena defluit anxietatibus cupidis. Sicut humidū nō terminat termino proprio: sic auaritia nō nisi in morte terminat que aliena ē ab instituta natura. De hoc dicit Eccle. xxiii. Quasi qui apprehendit uentū & sequitur umbram: sic qui ascendit ad uisa mendana. i. ad mendaces & fallaces diuitias: de quibus ps. ¶ Ut quid diligitis uanitatem & queritis mendaciū. ¶ Istis ergo oībus uētis Iesus imperauit: quādo eos omnia relinquere fecit: & tunc in conscientia facta ē tranquillitas magna que nulla querunt terrena. Attende q̄ ista quarta turbatio erat in apostolis.

Primo pp defectū lucis siue claritatis q̄a nox erat. Secundo pp defectum dulcedinis siue suauitatis: quia erat in mari.

Tertio propter insultū turbinis siue hostilitatis: q̄a uentus erat contrarius.

Quarto propter defectum roboris siue potestatis: quia laborabant in remigando. Et tanto plus uentus intumescibat. Horum omnium cā fuit xpi absentia. Quando enim anima sētit se obtenebrari in recognoscendis: & priuā suauitatibus interinis: & ipugnari hostibus extrinsecis: & deficere in uiribus propriis: sepe quasi ad peccatum desperationis uenit: unde & hic dicitur q̄ nauicula operiebatur fluctibus: & sepe se credit derelictam a xpo: qui tamē eam talibus exponit ut augeatur in merito: unde omnes tribulationes electorum eis a deo procurantur & permittuntur affectu paterno.

¶ Vnde Origenes dicit: q̄ Iesus fecit mare turbare & dicit q̄ hec tēpestas non ex se orta ē: sed potestati paruit iperantis. Qui educit uentos de thesauris suis. Facta ē autē tēpestas magna ut magnū opus ostēderetur: h̄ at dicit Ori. de alia tēpestate de qua habetur Mat. viii. Sed simile ē etiam de ista: unde dicit Criso. q̄ h̄ turbatio typus erat futurarum tētationum: de quibus paulus dicit. Nolumus uos ignorare fratres quoniam grauatisimus supra uirtutem ita ut tederet nos etiam uiuere. ¶ Facit autem h̄ Iesus electis. Primo ut tētatiōibus coronētur & honorabilius possideant regnū uite. Secundo ut de mōnes amplius confundantur: quia permissi sunt electos ita acriter ipugnare qui sunt carnis debilitate uestiti. Multum confunduntur illi spiritus arrogantes & superbi: & in hoc maxime deus honorat & ideo solēnissimas uictorias & uniuersaliter dia-

bolū prosternentes in mundo non consuevit deus facere nisi personas despiciabiles & abiectas que in hoc seculo cum Iob non censentur nomine uitroge sed ancillarum: ubi gloriante dicit deus ad Iob. de superbo demone: q̄ alligabit eū ancillis suis. ¶ Tercio propter custodiā infuse uirtutis: nō. n. conseruatur uirtus nec auget nisi recognoscatur. ¶ Oportet ergo q̄ flumina gratiarū partialium reintret in mare abyssiū meritorum Iesu per gratiarum actionem ut iterum fluant per continuationē & augmentum: quod tunc maxime fit quando anima suā plenē cognoscit defectum: unde & Apo. dicebat. Cū infirmior tunc fortior sum: nam uirtus in infirmitate perficitur recognitionis uidelicet defectus pprii & diuini presidii: propter quod non statim succumit: sed expectat usq̄ ad quartam uigiliam noctis: unde theophilus dicit q̄ non statim eis assistit: sed per totā noctē eos penditā pmissit ut doceret eos patienter expectare: & non a principio in tribulatione sperare subsidium. Et dicit q̄ cum Iesus debet eorum pericula cōpescere tunc maiorem timorem incutit: unde ad tantum eos deduxit q̄ uidētes eū supra mare ambulante estimauerunt fantasma esse ut per hoc etiam eis ostendat q̄ ipsi deficiunt in cognitione non cognoscentes presens adiutorium: & non intelligentes precedens beneficium: unde etiam Mat. vi. dicitur q̄ ipsi nō intellexerunt de panibus. Erat enim cor eorum obsecatū: ut per hoc ostendatur q̄ deus notificat anime q̄ ipsa ē ingrata & ceca: & adhuc plus est infida: quia uirtutē succursus estimat defectionis fantasma. ¶ Ad h̄ autē notificanda menti etiam Iesus dat adiutorium: q̄a dum animā oppressam iuuare uenit: quasi se alio ire ostendit: unde dicitur q̄ uolebat preterire eos: ac si de eis nō pertineret ad eum. ¶ De hoc simile habuisti supra de chananea: imo quod stupidissimū ē tātū placet recognitio sue impossibilitatis ad bonū: & inabyssatio proprie uoluntatis ad appetēdū & perpetrādū omne malum: q̄ quando anima ad ista plene de se sentiendū se reddit difficilem & nō habet h̄ sicut cognitionem indubitabilem qd̄ nunq̄ ē nisi per superbie & presumptionis supercilii quātūcūq̄ talem animam deus eternaliter excessiue dilexerit: & ad sublimē statum prouehendā elegerit: tamen propter istud humilitatis profundum in ea formandū: in quo est omnis boni fundamentū fomētum: & cōplementum: aliquando permittit eā ad multa horribila & sibi cōtraria ruere: sicut est exēplū in paulo. Aliquādo at permittit post innumera beneficia & altā experientiam amoris dei horribiliter & uiliter ruere. Exēplū de apostolis oībus ruētibus tpe passionis. Sed q̄ maxime de dauid in adulterio berfabee: & homicidio urie: postq̄ tanta beneficia a deo receperat: & hec oīa salubrit̄ permittit ut dicit Grego. ut eos sublimius p humilitatē erigat q̄ debilius per cecā supbia stabat: hoc at i pluribus locis ē actū. ¶ Quarto ut per h̄ dei potentia: sapientia: & bonitas multiplicius innotescat

quod non solum bona: sed etiam mala electorum facit subseruire salutem: ac per hoc ipsi electi cautius humiliter & electius assurgunt ad dilectum Iesum amandum in cuius merito & solo adiutorio resurgunt a malo: & proficiunt in bono: ac per hoc sibi nihil de se relinquentes totaliter in Iesu transeunt.

¶ Quinto ut satisfaciatur diuine iustitie quod requirit talium electorum uitam in tribulatione purgari: & per hunc modum gratia in eis augeri: ubi & uides maximam assecutionem misericordie saluatoris Iesu cum sue rigore iustitie: dum omnia per que iustitia punit ad eterni premii superexcellentiā subseruire facit. **¶** Sexto potest dici quod etiam hoc facit ut post tribulationis experientiam sue absentie: iocundius teneatur. Idem enim bonum perditum & postea reuuentum habet nouam gaudii rationem: quod maxime fiet si in reuentione haberet augmentum: quod communiter fit electis.

Nullus desperet si tribulationibus ipsum Iesum exponit: quia per tribulationes ipsum probat: non reprobat: gratiam augere non aufert: & letitiam eternam cumulat dum temporaliter contristat: unde apostolus ad hebreos. Si extra disciplinam estis: iam non filii: sed adulteri. De hoc dicit **¶** Ber. in sermone. xvi. super Qui habitat. Vtilis est tribulatio que probationem operatur & ducit ad gloriam: & infra. Res ut dixi necessaria est tribulatio que in gloriam uertitur: tristitia que mutatur in gaudium. Sane legimus quod nemo tollet a nobis & multa ibi de hoc pulchra: Idem sermone. vi. ibidem. Si magnū ibidem ecclesie corpus considerare libet: facile satis aduertimus longe acius impugnari spiritualis ecclesie: quam carnalis agit hoc sane semper superbia & inuidiosa malitia perfectiores quosque uehementius pulsant. Iuxta illud. Esca eius electa. Agit inquit & non sine certa diuini dispensatione consilio qui quidem nec imperfectiores supra id quod ferre possunt tentari permittit: faciens contritionem prouentum: & perfectionibus non modo gloriosiores: sed numerosiores parat ex hoste triumphos: h. Ber. **¶** Noli ergo timere quod dominus electos suos magnis & multis tribulationibus exponit: sed finaliter non relinquit: unde & pluries promittit discipulos tepestari: sed nunquam submergi: quoniam potius secundum multitudinem dolorum suorum in corde suo subire & insperare consolationes benedicti Iesu letificat animas electorum. **¶** Unde & contra quatuor pericula superscripta quatuor remedia adueniens apportat. Nam contra tedium noctis & ignorantie aduenit cum diluculo lucis radiose. Contra defectum amaritudinis interne uenit cum dulcedine allocutionis: suauissime mentem ingerens infinitum pelagum sue clementie in qua est mare imense consolationis: & hoc cum dicit. Confidite ego sum: nolite timere unde talis anima reliquatur dulcore. d. illud Cant. Anima mea liquefacta est: ut dilectus locutus est. Contra hostis tepestatem aduersantis apportat remedium solide deambulationis: unde dicitur quod uenit ad eos ambulans supra mare. **¶** Suum ambulare supra mare est nos ambulare facere ad similitudinem gressuum suorum quibus calcatur per patientiam

omnes fluctus tribulationis illate: facit nos hilariter per tribulationes incedere: & in medio ipsarum in ueritate ambulare. **¶** Et hoc est maximum signum utilis adiutorum quando tribulationes non auferuntur: sed in medio ipsarum gressus solidi conferuntur: & hoc est quando uirtus patientie datur que habet opus perfectum: in qua plene anima possidetur. Hoc debent petere qui ad perfectionem aspirant: quod per tribulationes uirtuose procedant: non quod tribulationes recedant. **¶** Hi autem sunt qui catant in uis domini quoniam magna est gloria domini. Hoc fortis athleta petrus petit cum dicit. Domine si tu es iube me uenire ad te super aquas &c. Mat. xiii. uide totum

¶ Quartum remedium quod datur contra quartum defectum. scilicet nostre uirtutis & roboris tribulationibus subcubentis: contra quem imperialis accessus potestatis Iesu omnia increpantis in mari facta est tranquillitas magna. **¶** Sed contra uniuersalem radicem predictorum periculorum que fuit christi absentia introducit uniuersalis radix omnium predictorum remedium: que est christi socialis & unitiua presentia: cum dicitur quod ascendit ad illos in nauem. In cuius munione est cessatio omnis mali: & dulcoratio omnis afflictionis. **¶** Ipse elegerat mentem ad sublimia. Et iste est unus modus quo dulcoratur aqua amara per eleuationem uaporosa in aera a uirtute solis. Ipse est omnes tribulationes mentis ostendit pertransisse per omnes ueuas cordis sui: & ideo inde exire debuit dulcoritas: & amore paterno nobis propinquitas. Et hic est secundus modus quo dulcoratur aqua amara quando transit per occultos terre meatus in quibus purificationem accipit & dulcoratur. Ostenditur etiam in nobis: quia ipse est qui portat & non nos: unde sicut nos non sumus qui loquimur: sed spiritus patris nostri: sic nec nos sumus qui portamus: sed uirtus in nobis habitantis piissimi & uictoriosissimi Iesu christi Ipse est enim illud lignum forte & imputabile quod artifex sapiens elegit ad faciendum pontem & nauem nobis infirmis: ut illesi per aquas tribulationis transseamus: & ipsas dulcoratas leti bibamus. **¶** Et iste est tertius modus quo leguntur aque dulcorate in exo. cum dicitur: quod ex precepto domini posuit moyses lignum in aquis amaris quod in dulcedine sunt conuersae: huic ligno modico humili & despecto: quod domini exaltat homines prebent animas suas. Ipse etiam Iesus est eterna sapientia que omnibus dat saporem debitum secundum congruentiam temporis & causarum. Et ideo nobis immitit: quod dum habitamus in peregrinatione passibilis carnis nihil nobis debet esse dulcius quam similitudo christi uite passibilis: & ideo immitit menti quod nihil debet sibi dulce scire nisi cum christo crucifixo simul crucifigi & cordis sui continue deglutire angustias. **¶** Et hic est quartus modus quo leguntur aque dulcorate & ab amaritudinis morte saluate. iiii. Re. ii. dum helyseus fecit uas nouum & misit in eo sal. & de illo misit in fontes aquarum: & dixit: h. dicit dominus deus. Sanauit aquas has: & non erit in eis ultra mors neque sterilitas.

Vas nouum est cor per spiritum sanctum a uetusta te proprii ardoris translatus in nouitatem amoris iesu: ut eodem gustu saperet omnia. Qui benedictus iesus licet impari gradu & tunc mittitur in fontem omnis amaritudinis nostre. s. nostri amoris uitiosi & reciproci ad nos in quo est fons omnis nostre culpe & tribulationis. Sic ergo uidi disti quomodo iesus saluator optimus oēs aduersarios flatu tranquillat anime tribulate. Sed attē de q̄ duplici tēpore tempestas legitur discipuloꝝ inuasisse nauiculam: primo sicut dictū ē: hic iesu absente. scđo sicut dī Mar. iiii. iesu dormiente: licet i his multa possent significari: tamē possumus dicere q̄ absentia iesu christi significat tempestatē ab hereticis ortam: eis. n. abest iesus qui fides abest. Dormitio uero significat tempestatē a prauis moribus excitatam. Adest quidem peruersis fidelibus per fidei ueritatem: sed eis dormit per operandi negligentiam & torporem: & ideo multarum concupiscentiarum & ambitionū fluctibus talium opprimuntur nauicule: unde ad exaggregationē iniquitatis eorū ualer qđ Mar. dicit q̄ iesus erat in puppi super ceruical dormiens. Puppis ē posterior pars nauis in qua significatur q̄ iesum post dorsum piecerunt. Et sicut dicitur de malis senibus in Daniele q̄ auerterunt faciem ne respicerēt celum: nec recore darentur iudiciorū iustorum: sic & hic peruersi christiani aduertunt intellectum ne respiciant altitudinem sui status qui sunt christi sanguine precioso redempti ne recordentur iusti iudicii dei. Quapropter iuste cōdēnabit eos in suppliciis: qui tantū neglexerunt spem salutis. Et quod peius est unū molle ceruical posuerunt sub genu iesu: ut suauius ab eorum protectione & auxilio tā aures q̄ sensum auertant. Hoc ceruical est delectatio & requies quam habent impii in diuine offensionis operibus qui letantur cum male fecerint & exultant in rebus pessimis: propter quod christus suauiter dormit & requiescit q̄ tribulentur: & diaboli potestate tradantur. Sicut ipse dicit Prouer. i. Despexistis omne consiliū meum: & increpationes meas neglexistis: ego quoq̄ in interitu uestro ridebo & sub sana bo cum uobis id quod timebatis aduenit. Sed attende q̄ diu laborant in remigando: & in aliis p̄prie industrie instrumentis: tādū magis inualuit uetus: quia quando mali christiani credunt per alia remedia uentum tribulationis effugere q̄ per salubrem penitentiam & orationē deuotam christum excitare: uano labore consumuntur: quia & sua expēdūt & tribulationem non effugiunt. Et si per hanc aliquādo tēporaliter cessat periculosus uasat: dum per hanc eterna incendia preparat. O q̄ lachrymabiliter hanc possent ad presentis tēporis malitiam retorqueri ut dicamus iesum dormire negligenter & miserissime seruantibus suum statum. Sed dānabiliter abesse pertinaciter defendentibus: & sub specie uirtutis colorantibus suum defectum: per hoc exhortationis remedium si uolunt excludere negligentiam:

& miseriam: ex quo suum nolunt recognoscere defectum. Secūdis stat submersio periculū: immo necessārio habent perire nisi aduenire dignetur dominus. Sed quomodo eis aduenire dignetur? O q̄ amarum est sibi mare: in eo q̄ suarum amaritudinū eis amantudo dulcescit q̄ tenebrosior est in eis nox: in eo q̄ suam noctem tenebrosam dicit lucem discretionis. O q̄ est eis tēpestior uentore cōfictus quomāgis in medio eorum posuerūt sui appetitus lectum: dum distractionibus tribulationū statui suo repugnatiū conquelescunt. Hi sunt similes feris marinis que in tēpestatibus fluctuum delectantur & appropinquant ad barculas que ad portum festinant: ut eas si possent submergant. Sic & hi amantes & furiosi pauperculos tales turbines fugientes nituntur ad sui imitationē attrahere. ut similes eos unda submergat: quāto periculosius periculū defectu roboris & desistentis uirtutis incurrunt: dum i eo q̄ statū suū destruunt per labores multos tēporalia: & mūdānos honores ac status pcurāt: & i his uitā suā occupant iesu imitatione relicta & causidicationibus & defensionibus suarū malarum liberatum uacant: hi sunt remi cum quibus laborant inanitus: quia fluctus non minuūt: sed intendunt: & dum contra unū litigant multos alios prouocant. O q̄ periculose omnīū bonorū radice christi pntia sunt priuati: & tanto peius quanto falso christo imo cum antichristo ipsi sunt sociati: dum destructionē promissae paupertatis & causidicationem machinā sue hūilitatis p tēporaliū affluentia maculant sue puritatis distractionē cōtinuā ruinā interne charitatis getis & deuotionis & alia similia reputant cultū uere religionis ac in his christū habere dicunt. Sed nō mirū q̄ erat cor eorū obsecratū & nō intellexerunt de panibus. Nōne sūt palpabiles cecitates apertas sue professionis transgressionis tam horribiles dei cultus in oculis mūdi ostēdere: & de hoc tāse de malignitate iactare? Sed hoc accidit eis: quia non intelligunt de panibus. Nō. n. spirituales refectionē que est in altis uirtutibus sue perfectionis & professionis & in gustibus mentis intelligunt: propter quod etiam iesum uenientem in sacris paruulis uirtutibus deformibus: qui calcant undas sue tumultuose turbulētie & occupationis distractiue oīa despiciendo non cognoscunt: sed estimant fantasma deceptionis & pre timore ne uitiositatis ipsorum confringant malitiam damāt multis iurgis & detractionibus super eos. Sed spiritus ueritatis ab eis prudenter dedināt eos in sua malitia dimittendo: sed finaliter non dedinabit a nauī: quoniam immo omne semen electum quod in eis fuerit ad se trahet: & tunc se cognoscentes errasse propriam recognoscentes offēsa adorabūt spūm iesu dicētes. Vere filius dei es. Si autem his filiis claudicantibus & aliis qui dño iesu mētuerūt nō seruātes pmissa at tribuat & sono quo soporatus iesus ex obligatione pmissae regle sup ceruical dormiuit i puppi pppue

mysterium eis adaptatur qui totū sue professionis statum proicientes post tergum suum dimittunt Iesum & eius imitationem perfectam super puppi dormire ad proram sui nauis conatus: & cōtinui studiū procurādū ea que sui statui aduersantur faciem sue uigilie conuertentes. **Sed** & ceruical sue molitiei & relaxate uite & anxie congregationis tēporaliū sub capite iesu ponunt. **Quia** h in sua sollicitudine & procuracione intendunt: ut talibus eorum maleficiis soporatus Iesus iustitia exigēte ad eorū iubilacionē non euigilet: sed inundante uento persecutionis super eos qui electi fuerunt ex eis malam dimittentes prora: & ad puppim iam diu oblitam institutionis primarie & perfectionis sue conuertentes aspectum impetu timoris uehementis uidentes se submergi in fluctibus transgressionis sue clamabunt fortissime cordialiter dicentes. **Domine** salua nos perimus. **Quibus** ex pietate excitatus Iesus imperauit uentis & mari eorum transgressiones & turbulentas dispersiones & amaras occasiones exsufflant: & eorum modicam fidē quā timebant se non posse regulam seruare increpabit & tunc fiet tranquillitas magna religionis & ecclesie reformate. Vnde honor coronati regis iesu est principaliter sanctorum martyrum comitiua & militiā triūphalis: propter quod ab hoc fundamento honorifico incepit se Christus in ecclesia honorare dum a martyriis incepit tyrānoꝝ quorum persecutio. ccc. annis durauit. **Et** sicut legitur dictum a **Hiero.** Tāta fuit multitudo illius coronate militie q̄ cōputatis omnibus martyribus: & qui per diuersas partes orbis pro confessione iesu i illis. ccc. annis martyria pertulerunt possunt. ccc. martyres cuilibet diei illius tēporis assignari.

Iesus lepram eiiciens **Cap. xix.**
O Anima mea attende Iesum de mōte descendēte sublimitatis diuine ad assumptionem passibilitatis tue: & te totam leprosam attēdens cum multis lachrymis te prosterne. d. ei. **Domine** si uis potes me mundare. **Si** forte tibi cōpatiens extendat manū sue uirtutis & dicat: uolo mundare. **In** quo & attende tue iniquitatis uitium: quia leprosa es: pietatis iesu beneficiū quia per ipsum mundata es: lepra autem significat omne mortale peccatum: primo quantum ad uiria capitalia: unde lepra est morbus contagiosus per superbiam: quia qui communicat superbo inducit superbiam. Ecce. xiii. **Ardens** per luxuriam faciens sitire per auaritiam: deformans aspectum & faciē per iram: reddens hominem abhominabilem per inuidiam. **Nam** abhominatio hominū detractor. **Prouer. xxiii.** Immundus per gulam. **Daniel** enim proposuit ne pollueretur de mensa regis pōderosum reddens hominē per accidiam. **Prouer. xv.** In merore animi deicit spiritus. **De** his septem leuit. xiii. **Quicumq;** maculatus fuerit lepra habitabit extra castra. **Primo** igit leprosus sepatur ab aliis in quo significatur peccatū ire cō quo nullus potest

habitare. **Prouer. xxii.** Eice derisorē & exhibet eū eo iurgiū: cessabuntq; cause contumelie. **Hec** est lepra marie que nixata est cū moyse: & eiecta a castris **Nūeri. xii.** Maria apparens candens lepra quasi nix **Ei**ciendi ergo sunt nixosi & iracundi. **Numeri. v.** **Precipe** filiis israel ut eiiciāt de castris omnem leprosum ne contaminent ea cum habitauerat uobiscū. **Secundo** habebant uestimenta dissuta: hec est lepra inuidie que procurat diuisionem & scissuram. **Mittuntur** enim inuidi illam christi tunicam inconfutilem desuper & c. diuidere. **Cū** tamen christi crucifixores noluerunt eam scindere: hac scinditur uinculum charitatis fraterne. **Hec** est lepra simonis **Luce. vii.** **Qui** inuidebat superne gratie curatione **Magdalene.** **Cui** dixit dominus. **Aquam** pedibus meis non dedisti: oleo caput meum non unxisti: osculum mihi non dedisti: quia inuidi non habēt lachrymas contritionis in corde: nec oleum charitatis in opere: nec osculum unionis in sermone. **Ideo** dicitur deute. xxiii. **Obserua** diligēter ne incurras plagā lepre: lepra enim solutio continuitatis & inuidia dissipatio unitatis. **Tertio** leprosus habet caput nudum. **In** quo designatur lepra superbie. **Caput** enim nudat q̄ opera alicuius eminentie uel sanctitatis per presūptionis superbiā ostētat. **Hec** lepra est ozie qui ex presūptione cordis usurpauit sibi officium sacerdotis. **Ideo** lepra apparuit sibi in fronte ubi ē signū superbie. ii. paral. xvi. **Et** dicitur ibi q̄ fuit leprosus usq; ad diē mortis sue: quoniā tale peccatum quia corruptionē nō sustinet ut frequentius percurrat in finē. **Quarto** habebat os uelut contectū: in quo lepra accidie designatur q̄ non uult per bonū opus respicere. aliter etiā in os ueste contegit: cū accidiosus domināte uerecūdia nō cōfiteat. **Contra** quos dicit **Iob.** **Quasi** in sinu abscondita leprosa efficit dū accidiosa manus nihil ad iustitiam operatur. **Quinto** contaminatū se clamabit in quo significatur lepra luxurie per quā maxime contaminatur anima. **Hiero. iii.** **Si** dimiserit uir uxorem suam & recedens ab eo duxerit uirum alterum nūqd contaminata est mulier illa? **Contaminatū** se clamat qui publice per luxuriam peccat: hec ē lepra **ioab. ii. Re. iii.** **Non** deficiat de domo **ioab** fluxum seminis sustines & leprosus tenēs fusum & cadēs gladio: & indigens pane: quia in ea hō totus effeminat. **Tenet** fusum per momētaneam delectationem: uel propter effeminatorum confusionem quia ibi est eneruatio: cadens gladio per iugem cōscientie cōpunctionem: hoc enim proprium habet illud peccatum: quia conscientiam pungit: quia ipsa continue naturalis lex arguit quā corrumpit. **Indigens** pane: quia omni spiritali consolatione se redit indignū. **Sexto** sordidum se clamat: hec ē lepra gule: quia per eam sordidi & animales efficimur **Iob. xviii.** **Quare** sorduimus & reputati sumus ut iumentum apud te. **Iumenta** certis temporibus a coitu abstinent: sed nunquam sobrietatis medicum tenent. **Semper** enim uacant nutritiue:

sed non semper generatiue: h est lepra naama qui erat princeps mil. tie regis syrie uir diues sed leprosus. iiii. Re. v. Nobiles enim & diuites maxime infecti sunt lepra gule. Vnde Luce. xvi. dicitur de diuite epulone q epulabat quottidie splēdide: hi. n. sunt in epulis suis male cōuiuātes ut dicit ludas.

¶ Septimo solus habitat extra castra: hec ē lepra auaritie. Auarus. n. per interminabilitatē & insatiabilitatē appetitus infiniti uellet solus totum mundū occupare. Esa. v. **¶** Ve qui cōiūgitis domū ad domū: & agrum agro copulatis usq; ad terminū loci. Nūqd habitatis uos soli i medio terre: hec ē lepra giei. iiii. Re. v. **¶** Egressus ē giezab helyseo quasi nix & licet omnis auaritia sit mala lepra: simoniaca tñ pessima ē q in giei uēdēte gratiā figuratur: unde notabiliter dicitur quasi nix. Nix. n. nocet oculis ne uideant & pedibus itinerantiū: aliquādo uiam occultat: quia simonia maxime obcecat prelatos: & errare facit subditos: sed bene sicut helyseus eiecit giei a se. Sic christus emētes & uēdentes eiicere cepit de tēplo. lo. ii. **¶** Vtinā sit hodie aliq; helyseus & aliq; christi uicarius qui hanc lepra de scūario purget: propter h forte dicitur Luce. xix. q iesus cepit tales eiicere: quia quod christus cepit facere: debet eius bonus uicarius consummare. **¶** Hec sūt septē conditiones leprosi: & septē persone leprose significantes offensionē septēpliciū culpe. **¶** Cōtra que mala in sacra scriptura septē remedia inueniuntur purgatiua: tamē unū erat remediū generale & ordinatū in lege. In quo oia figurantur purgari. **¶** Ibi erant duo passerēs & lignū cedrinum: & habebant uermiculū & isopū: & lauabat patiens: radebat & ungebatur: leuit. xiiii. In quibus oibus designantur officia septē uirtutū: per que dicte septē lepre mundantur. **¶** In passere qui a pusillanimitate dicitur secundū Isidorū: & ē minutū animal: humilitas designatur per quā superbia mūdatur. **¶** Et propter duplicem humilitatem interiorē & exteriorē sunt duo passerēs. In ligno cedrino quod ardebat cuius odore serpētes occiduntur & fugiunt. Sobrietas intelligit que motus carnales reprimat & occidit. **¶** Tertio ardebatur uermiculus: hic ē at coctus bis tinctus: hec est charitas que totam inflāmat animā per modū dilectionis in deum: & pietatis in p̄ximum: hac lepra mundatur inuidia. **¶** Quarto ardebat isopus petre adherens: & maculas faciei emūdans: h ē hilantatis spiritualis per quam mūdatur lepra accidie: ut alacres in dei seruitio ambulemus. **¶** Quinto lauabat leprosus. In quo signatur castitas q mūdāt lepram luxurie: unde mēstruate & luxuri oīe dixit dñs Eze. xvi. laui te aqua & mundaui te & sanguinē tuum ex te. **¶** Sexto radebatur. Rasio pilorum abiectionem significat superfluoꝝ: h ē liberalitas. que mundat lepram auaritie. **¶** Septimo leprosus ungebatur sanguine & oleo: hec est tranquillitas mentis que mūdāt leprā ire. Sic ergo habes **¶** Passerēs humilitatis cōtra superbiā. **¶** Cedrū sobrietatis cōtra gulā.

¶ Vermiculū charitatis contra inuidiā
¶ Isopum hilantatis contra accidiam
¶ Lotionem castitatis contra luxuriam
¶ Rationē liberalitatis contra auaritiā
¶ Vnctionē trāquillitatis cōtra iram.

¶ Sunt et specialia remedia i spūalibus lepre mūdationibus designata. **¶** Nā mūdatio supbie designat p unctionē manus moysi q i abstractiōe de sū nu apparuit leprosa: qā supbia icūm: dū hō extērius apparēdo extollit. **¶** Inuidia mūdāt per cōbustionē sicut de lepra uestis scribit. Sic & inuidus qñ diuino igne inflāmat malitia uestis i eo inuidie cōbūritur. & aia & corpus ad obsequiū xpī & p̄ximi exhibet. **¶** Accidia similiter curat p manus extētionem qñ xp̄s manū extēdit & tāgit leprosu: qā uigorat i fluxu laborātis accidiosū. **¶** Auic tñ p̄cipit q offerat munus qd p̄cepit Moyses. s. duos passerēs corpus & animā: ut q nec bona cogitabat in extēiori ope re: iā utroq; uolet affectionis agilitate. Ita tñ q unū passerē uiuū imolet quātū ad opa que sūt carnis sū per aquas uiuas uiride contritionis: & alterū passerem. s. uiuū spūm. s. sinat aduolare in agge cōtēplationis libere septies aspersū sanguine imolari: qā aia debet tota agilis fieri in castigatione uili corporis p̄p̄ri. Et debet lignū cedrinū sacratissimē crucis passionis iesu: & isopus candidā herbam calefaciē & purgans pectora frigida in se habere: isopus inq; talis coloris mēdacium cordis iesu debet ligari ad pedem passens cum pede angariante ut portet crucē uiolenter ad modum simonis: sed cum funiculo se iaceo amoris ignei coci bis tincti ut tingatur imen sa charitate filii dei talia iustinentis in assumpta natura & charitate anime iesu talia acceptantis pro nostra redēptione. **¶** Taliter alia exclusa accidia libere uolat ad alta: h ponit in domo Simonis leprosi: ubi beatā magdalena passerem sui cordis imolat super aquas uiuidas lachrymarū omnis accidie exclusio corpore: & alligato prius ad pedes affectus sui cedro extrinsece passionis iesu & isopo ignee charitatis interne cordis iesu cum filio amoris subtilissimi & fortis. **¶** Sic distincti in corde & corpore iesu xpī crucifixi austeritate corporis aspersa septies aduolabat ad litteram in cōtēplationis agrū dum. xxx. annis ab omni cura corporis abstinentes septies eleuabatur in die ad angelicum & iubilosum consortium celestis psalmodie: hoc modo omnis torpor accidie figuratur. **¶** Quarto: lepra ire eo modo debet curari: quo legitur curata lepra marie per separationem a iurgio. Nam sicut legitur M̄ti. xii. **¶** Eiecta ē de castis septem diebus & post curationem reuersa: qā separādo se a cōtētiōibus & ab occasionebus offensionū p̄ximi curat ira aī. **¶** Quito lepra auaritie figurat p leprā domus cuius cura erat exportatio uasorum domus: & abrasio parietū quia impossibile est q auaritia retenta rerum cōgregatio ne curetur: sed interius radatur affectus cupiditatis & substantia exportetur per elemosynarum largitatē. **¶** Sexto lepra luxurie curatur per septēpli.

tem lotionem aque: que figurata est in lotiōe namā qui lotus est septies: quia debet lauari & ab-
 ergi uniuersaliter cogitationes: locutiones tur-
 pes actus: aspectus: gestus: incessus: & omne quod
 ad illam labem pōt inducere. Et tunc restaurat ca-
 ro ad innocentiam puenlem. **S**eptimo mūdāt
 gula per sollicitam custodiā diuini mandati: quam
 lepram primus leprosus Adam per inobediētiā
 incurrit lignum uentum degustans: quo etiam fit
 mundatio lepre solo uerbo & dei mandato: maxi-
 me illis qui sciunt dicere diabolo suggerenti cibū
 inordinatum. Non in solo pane uiuit homo: sed
 ex omni uerbo quod procedit de ore dei &c. Hoc
 modo mondati sunt. x. leprosi. Luce. xviij. Qui le-
 uauerunt uocē. d. iesu. p. &c. quali. d. Tuū est precci-
 pere: nostrum obedire: unde & solo uerbo curauit
 eos. d. Ite ostendite &c. & dei mandati obedientia
 sunt curati: factum est dum irent mondati sunt.

Sed quia lepram gule curare incipiunt: sed pauci p-
 ficiunt nisi in curatiōe persistant: & suū ieiuniū pu-
 re in deum referunt. Idcirco licet. x. sint mondati de
 uno solo dicitur qd ad iesum rediit gratias egit: &
 ad ipsum iesum refugit: de quo dicitur qd erat sama-
 ritanus: quasi custos gule insultus: & in alienigena
 a concupiscentia carnis sue. **Q**uia uero lepra est
 aniuersalis corruptio in corpore a uenis incipiens: &
 in frontibus terminata nature uim naturalem infi-
 ciens que operatur i epate. Idcirco lepra spiritualis
 ē quedā anime corruptio uni-ersaliter in omnibus
 uiribus sensuum: que sunt affectiua: intellectiua: &
 operatiua. In operatiua est triplex lepra: una i trās-
 gressiōe inchoando malum opus agere: secun-
 da in continuatione assuefaciendo malum opus
 continuare: tertia in ueterata consuetudine: pri-
 ma dicitur lepra cutis: secunda carnis: tertia cicatr-
 cis. **I**ntellectiua autem est lepra: que est defectus
 fidei: siue sit in singulari persone corruptiōe: siue
 i plurium congregatione. **E**t hec est duplex lepra
 prima capitis & barbe: secunda domus leprose.

In affectiua uero est lepra affectionis: siue sit ex ope-
 ribus iustitie: siue ex operibus misericordie: prima ē
 lepra cutis: uidelicet i choatiōis bōi operis & exteri-
 oris conuersationis de qua dicitur. Homo i cuius
 carne & cute ortus fuerit diuersus color: siue crustu-
 la: aut quasi lucens quippiam. i. plaga lepre adduce-
 tur ad sacerdotem: qui cum uiderit lepram & pilos
 in album mutatos colorem: ipsamq; speciem lepre
 humiliorem cute & carne reliqua plaga lepre ē.

Color diuersus alterat cutem: crustulla etiam corrū-
 pit carnem interiorem: per cutem & eius colorem
 intelligitur nostra conuersatio per quam boni aut
 mali extimantur ab aliis: per carnem que clauditur
 intra cutem intelligitur nostra conscientia que no-
 bis & dei solum patet oculis. **U**bi uero color sancti-
 tatis deficit in actu uel in conuersatione: & apparet
 corruptio conscientie: aut lucet exterius euidentibus
 signis: lepra est & oportet mundari ad arbitrium sa-
 cerdotis. **P**ili qui insensibiliter de corpore exeūt

sunt cogitationes que de corde procedunt. **A**lbe-
 do pilorum que de infirmitate procedit naturalem
 colorem expellit: hec sunt uerba uel signa que con-
 tinent uirtutum defectum. **E**x quibus manife-
 ste concluditur qd habent in corde malum funda-
 mentum & speciem lepre humiliore carne reliqua
 h ex actu qui sibi obicitur intellige sufficientē excu-
 sationem non habere quin potius ab eo quod pri-
 us apparuit uel fuit ipsum conuict defecisse separa-
 bit cum a congregatione ut ne ex familiaritate in-
 fundat aliis corruptionis uenenum. **S**i autē lu-
 cēs candor fuerit in cute. i. infamia in sociorum opi-
 nione: nec humilior carne reliqua pili colons pri-
 stini. i. sibi proprio certa: nec ab eo confitetur culpa
 debet eum recludere septē diebus: quia debet eum
 restringere correctiuis ammonitionibus & sollici-
 tis obseruationibus interdicens sibi actus qui sūt
 uia ad culpam. **E**t hoc tādū obseruandum ē donec
 uideatur si ab opere peruerso cesset: & in domino
 sabbatizet. Iterū at. vii. diebus aliis recludendus ē:
 quia sollicita debet obseruari diligentia: & etiam si
 bi libera data lumina qualis appareat eius uita ne
 forte in primā clausura fuerit culpa: fuerit abstenen-
 tia solo timore pene & obseruantis custodia: quia
 & lupus captus predam non tangit. **E**t sequitur
 si obscurior fuerit lepra. i. obliti criminis nulla ap-
 pareat euidentia: & in homine continentur bona
 scabies est. i. infamia ex sua leuitate suborta. **S**cabies
 enim licet mortem non inferat: cutē tamen detur-
 pat: sic & conuersationis leuitas licet mortē nō in-
 ferat si sola sit: tamē famam denigrat. **S**ecunda ē
 lepra carnis uiue & exfloreētis in assuefactione cō-
 suetudinis de qua leuit. xiiii. Plaga lepre si fuerit in
 homine &c. **C**ūq; color albus in cute fuerit & ca-
 pillorum mutauerit aspectum: ipsa quoq; caro ui-
 ua apparuerit: lepra uetustissima iudicabitur. **C**api-
 li sūt prolixiores pili i qbus pcessus iniquitatis uide-
 tur describi. Immutatio capillorū signū ē qd longa
 cōsuetudine iniquitatis iniquorū affectibus ē radi-
 cata: hec lepra non exigit sacerdotis discussionem
 sed meret separationem que dicit uetustissima
 propter inueteratam consuetudinem: & dicit car-
 nis uiue: quia peruersitas habet apparere. **S**ed ali-
 quando in uirū iniustum insurgunt testes iniqui:
 quando loquūtur homiues aduersus iustum iniq-
 tatem: mentiētes propter odium ueritatis. **E**t ideo
 hec est alia lepra solius calūnie & falsę criminatiōis:
 ideo sequitur. **S**i autem effluerit discussa lepra in
 cute: & operuent omnem carnē a capite usq; ad pe-
 des: qd sub aspectu oculorū cadit cōsiderabit eū
 sacerdos & teneri lepra minime iudicabit. **N**ec
 lepra calūnie impietatis que totū benedictum ie-
 sum operuit & singulariter oīa mēbra eius. **N**ā de
 eo dicitur Esa. liii. **N**os reputauimus eum leprosum
 qui cum in cute non corpore fuerit: quia in infā-
 mia imposita non est culpa commissā: & dicitur
 discurrens lepra in cutis superficie: discurret enim
 & nunquā figitur: quia non inuenit locum in quo

stabilitur: unde & de falsis testibus eius dicitur: quod conuenientia testimonia non erant. Dicitur omnem carnem eius operire a capite usque ad pedes: quicquid sub aspectu oculorum cadit: quia omnia opera eius prima & nouissima peruertebant: & quicquid aspicere poterant maculabant. Sed hec lepra discurrens efflorescebat: quia sub obfuscatione infamie apparebat puritas innocentie: hec lepra est minima quia minuitur homo per patientiam. Et quia displicere malis est laudabile: unde signum magne uirtutis est impugnari ab impiis. Curatur etiam lepra minima per deformatiua supplicia que deformat speciem carnis: sed causat pulchritudinem mentis: hi fuerunt in martyribus & in christo iesu de qua **Esai. liii.** Non erat ei species neque decor. Tertia lepra est cicatrix que est ex reciduatione post bonum sanitatis. Et quia duplex est opus prauum: quoddam flagitiosum per intemperantiam in seipsum: quoddam facinorosum per iniuriam ad proximum. Ideo duplex est lepra cicatricis. scilicet in ulcere & coebustura. De prima **Leuit. xiii.** Caro & cutis in qua ulcus natum est & sanatum: & in loca ulceris cicatrix apparuerit alba uel subrufa &c. **Vulnus** quod corrumpit decorum corporis flagitium est uiolans speciem nostre honestatis. Si tamen sanatum fuerit & ad cicatricem perductum timendum est ne morbus redeat: sicut apparet eis qui reuertuntur ad uomitum. Tunc autem apparet alba macula quando sit reciduum ex sola contaminata uoluntate. Tunc uero subrufa quando ex certa malitia: & quando fortiter irascuntur contra corrigentes sicut Herodes contra Ioannem. Talis leprosus & contaminatus est pronuntiandus. De coebustura similiter idem caro & cutis quam ignis excusserit: & sanata albam siue rufam habuerit cicatricem &c. Ignis significat iracundiam que tunc exurit carnem humanam quando patitur contra proximum discordiam: tunc sanatur quando reformatur. Sed in cicatrice albedo nascitur quando ex surreptione uel infirmitate aliquid pacis uiolatur. Tunc autem est subrufa lepra & contaminanda: quando rupitur ex certa malitia. Quarta lepra parat defectum fidei singularis persone: & hec lepra dicitur capitis uel barbe de qua **Leuit. xiii.** Vir siue mulier in cuius capite germinauerit lepra &c. Et ibi dicitur quod si locus fuerit humilior: & capillus flauus & solito subtilior lepra capitis est aut barbe: & contaminabit eum sacerdos: lepra in capite est error in fide: de deo uel de christo eius. Nam deus & christus est caput fidelium: & fides caput & salus in anima. Barba autem perfecte utilitatis indicium est: & significat uirtutes sanctorum: unde in quantum capitis humana scientia. scilicet christi hominis a christo capite descendit in barbam. id est in sanctorum uitam perfectam. Quodcumque ergo a communi christi fide & a ueritate doctrine sanctorum deficit in isto locus lepre apparet humilior reliqua carne: quia error ipsius iacet inferius salua credentium fide. Capillus etiam flauus est solito subtilior: quia de suo ingenio presumens & imaginem

tes fantastice subtilitates non stat in uera humilitate. Nam per flauum colorem qui a nigredine recedit & appropinquat albedini significatur fiducia sublimis sui ingenii: uel ex presumptione singularis reuelationis dei: quod si alicuius talis fides sancte ecclesie communiter conferatur: & rationes suas tam deceptorias aspernantur: non iudicabitur teneri lepra heresis: sed recludetur correctio ammonitionis. Et hoc est quod dicit si locum lepre uident equalem carni uicine. id est confessionem similem fidei transire: prohibebit eum donec ab errore quiescat. Sed inter dum die septimo intuebitur eum: quia diligenter est considerandum ne forsitan errorem quem dannauit in publico sustineat in secreto. Sed absque loco male radices caput & barba eius proprii desiderii sensuum: non similiter & proprii ingenii fiducia detruncat: locus tamen macule non rursus relinquatur: ut erroris memoria habeatur: & quantum malum faciebant in ecclesia suis oculis ostenditur. Sed recluditur septem diebus aliis dum plus quam catholicus nominatus fuerit. Quinto dicitur lepra domus & significat defectum fidei in congregatione de qua **Leuit. xiiii.** Si fuerit plaga lepre in edibus: ibi cuius est domus nunciatus sacerdoti. Ita dicuntur in textu quod debent sacerdoti nunciare: quod sacerdos precipit uasa offerri: quod debet eam diligenter considerare & in parietibus attendere: si pallor siue rubor apparet in lapidibus & humidiores sunt cetens parietibus domus. Debet septem diebus claudere: & si lepram creuisse uiderit: lapides inde extrahet & alios loco ipsorum ponet: domus tota intrinsecus raditur & alio luto linitur. Domus est ecclesia: lepra in domo: heresis in collegio. Sacerdos precipit uasa offerri ne contaminentur: quia fideles precipit a talibus separari ne inficiantur. Sacerdos stat ad hostium domus quando talium considerat ingressus & exitus: pallor color mortis heresim significat: unde & equus pallidus in **Apoca.** hereticum significat. Sed cum calore est in lapidibus rubor quando ad resistendum coram omnibus apparet in eis zelus & feruor: domus uero claudi precipit: quia fideles ab istis separari iubet: & eorum mala documenta non audiri: qui ea intrauerit immundus erit. Lapidem precipit erui: & in locum imundum poni: quia doctores talium precipit separari: & illorum errorem excommunicari. Domum totam precipit radi: quia cor poribus omnium auditorum precipit errores euelli: & alios lapides. id est catholicos doctores ibi poni & alio luto. id est alia sana doctrina fides instrui. Sexta lepra est caluities & recalcuationis: hec lepra elationis in affectu ex operibus misericordie procedens tanquam ex cibo sano infirmitas ex inordinatione sumens. De hoc **Leuit. xiii.** Vide cuius capite capilli fluunt caluus & imundus est. Caluities uero fluxus capillorum in toto capite per quem fluxus nulla pars capitis denudatur: sed cesaries attenuatur: & significat erogationem elemosine de paupertate domus sue. Si autem in parte anteriori ex fluxu capillorum

frons fuerit denudata recaluaſter. Et tunc denudat frons cū affectus temporalium abiicit: & ſubſtātie ſue abrenūtiat ut facilius anime ſine diſtractiōe ſollicitudines eorū dominū contempletur. **Sed** capilli in parte poſteriori retinentur: quando ad ſolā neceſſitatem temporalia conſeruantur: hic recaluaſter eſt q̄ uir perfectus & illuminatus talis poteſt reputari. Si autem caluitio: uel in recaluitione albus uel ruſus color fuerit exortus: & hoc ſacerdos uiderit condemnabit eum: haud dubium lepra ē albus color qui eſt ſignū lepre appens in utroq; uertice ē cū p hoc q̄ quis largitur ppria: eius animus in ſupbiā leuatur. Quo contradicit. **Mat. vi.** Cū facis elemoſynam neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextra tua & c. huiusmodi etiam color ibi naſcit cū quis de rapina elemoſynā facit. De quo **Ecc. xxxiii.** Dona iūq; nō pbat altiffimus. **Septia** lepra ē uestiū: q̄ eſt elationis in operibus iuſtie. De qua leuiti. xiii. uestis linea uel lanea que lepram habuent ſtamine uel ſubtegmine: aut pellis: aut quicquid expelle conſectū eſt ſi alba uel ruſa macula fuerit i ſecta lepra reputabit. **Attende** lēor q̄ omnia hec i figura cōtegebant illis. Nō enim ſic fuit ſimplex moyses: ut quicūq; iſta legit debet eſſe quin uideat q̄ iſta ſunt ridicula. Nihil enim coram deo imūdū niſi peccatum: q̄ in ſola uoluntate deordinata cōſiſtit. **Vestis** que ornamentū corporis tribuit: & fomentum uirtutis eſt iuſtitia: animā ornans exterius coram pximo: & fouens interius in conſcientia coram deo: **ps. cxxxi.** Sacerdotes tui induāt iuſtitiam. **Lanea** ē per exercitiū actiue uite: linea p ſimilitudinem contemplatiue: & utraq; ornat anima & fouet: puerbiōe ultimo. **Queſiuit** lanā & linū & c. In ſtamine fortitudo intentionis: unde & a ſtando dicit: i ſubtegmie diſcurſus & frequentia bone oponis: p pellem mortificatio corporis p illud q̄ conficitur ex pelle multiplex utilitas que ex corporis mortificatione pcedit. **Sicut** eſt caſtitas corporis cōtēptus mundi: ſilentii & huiusmodi. **In** macula alba fauor inanis glorie: in ruſa malitia iuidie. In ſtamine ergo eſt alba macula: uel ruſa: cū noſtra intentio deprauata non plene querit gloriam dei: ſed fauorem mundi: & tamen de apparēti utilitate pximi contabescit p iuidiam q̄ p pximi excellentem famā timet perdere ſuam reputationem extri ſecam. Item in ſubtegmine & in pelle: quando de mortificatione corporis eſt appetitus laudis pprie uel dolor felicitatis aliene: uel p maculam ruſā poteſt itelligi crudelitas iudicantis uitam alienā: que maxime i taliū pelle uel ſubtegmine ſolet accidere. **Talis** uestis debet includi: quia talium anime debet ſenſus claudi: ne ſe effundant in oculis hominum & ne aliis irideant uel ne de eis ferant iudicium q̄ ſi ſecus talis lepra non curat lauet aqua contritionis in ſecreto ſue conſcientie: & quātum poteſt eleuat ab aspectu ſue cōſiderationis quicquid in ſe appet eſſe uirtutis: q̄ ſi nec ſic correctus fuerit ſciat q̄ igne eterno ardebit: maxime ſi talis lepra

iſm ſic mortaliter inſicit q̄ a dei honore intentionem auerit. **Cum** tot ſint uariū modi lepram curandi: unde dictus iesus ſolus lepre mūdator omnium curam ſuam per duo curauit: p uerbum. ſ. & tactū: de uerbo curauit decē: tactu unū. Quia plene & perfecta cura omnis noſtre lepre eſt pfecta hūilitas diuine obedientie: & tractatus transformatiōis amatiue maxime p benedictū iēſū inocētē & purū p nobis crucifixū: in cuius ſanguine bulliēte igne ſpiritus ſancti: ois noſtra lepra conſumitur & mundat lauat & reſtituit ſicut pura: q̄ mēbrorū purū & ſanū efficiunt puriſſimi iēſu xpī

Iesus medela datus. Cap. xx.

Non ſolum benedictus iesus ex pietate cordis leproſos mūdauit & curauit: ſed oīum infirmitatū noſtrarū uis extitit medicina: Et ideo uerbo: tactu: uestimēto: pſens: abſens remedia tribuit ſanitatū: & omne genus egritudinis iſpe curauit. Nā cecos illuminauit: claudos erexit: mutos ſoluit: ſurdos appuit: mūdauit leproſos: ſanauit palyticos: liberauit lūaticos expulit febres: eiecit de mōes: eleuauit curuos: extēdit cōtracto: purgāit ſanguifluos: mortuos ſuſcitauit: ūde. **Mar. vi.** dicit q̄ quocūq; itroibat iuicos aut uillas aut ciuitates i plaſteis ponebant infirmos & deſcabātur eum: uel ut ſimbriā uestimēti eius tangerēt: & quotquot tāgebant eum ſalui fiebant. **Et luce. iiii.** dicit q̄ omnes qui habebant infirmos uariis lāgoribus ducebant illos ad iēſum. At ille ſingulis manus iponeſ curabat eos. **Licet** autem innumera ſanitatū beneficia intulerit medicus hūane ſalutis iesus: q̄ tñ ſunt. iiii. generales egritudies: pp q̄s curādas p̄cipaliter de ſe fecit medicinā ut ad mētis curā i p̄nū ſequat plena corporis cura in futuro: q̄ mentis egritudies ſūt

Ignorantia
Impotentia
Malitia et
Concupiſcētia
Idcirco de. iiii. egritudinibus curatis a iēſu his cōteſpōdētibus breuiter ſubnectamus: In quibus xp̄us ſe ſinḡlariter ondit medicinam. **Er** p̄mo de ceco quē luto cōſecto ex ſputo pprio ad lucē reſtituit: cōtra malitiam ignoratiē cece. Nā de illo dicit. **Ioānis. viii.** q̄ p̄teries iesus uidit hoīem cecū a natiuitate. **C**xpi iēſu p̄tentio fuit eius uite peregrinatio que tota eſt collinū noſtram illuminans cecitatem q̄d iſpe declarans dixit: q̄dū ſū in hoc mūdo lux ſū mūdi. **Et** in ſignū q̄ iſpe eſt totus uera lux: & uerū lumē uolens illuminare cecū: lutum fecit ex ſputo. **S**pūtū ē eterna ſapiētia: quia ſicut ſpūtū a capite fluit: Sic xp̄us ſapiētia eterna a patre pcedit. **Eccleſiaſtici. xxiii.** Ego ex ore altiffimi p̄dit. **Terra** eſt caro aſſūpta de uirgine glorioſa q̄ dedit fructū ſuū q̄ cōcepit & pepit iēſum: filiū dei. **S**aliua ergo terre cōiūgit: quando iesus ex uirgine naſcit. **Et** tamen ſit lutū quādo uerbū caro factū eſt. **Et** ut ondat q̄ hoc fit ad n̄ram illuminationē: dī q̄ hitauit in nobis: **Ioan. i.** Ecce curā: uidemus gloriam eius &c. **Sicut**

dicat qui tale lutū sup oculos hūit. **L**icet autē solo uerbo posset curare: sic tñ ut dictū est uoluit facere cū tactu: ut ostenderet se eē illū reformatorē quē de luto pmi hoīs legimus formatorē: & ut ostenderet sicut dictū ē: q̄ sua carnis assūptio est nra illumiatio: uñ & lutū lauan pcepit. i. a nobis talē fidem regit q̄ assūptionem nre ifirmitatis credamus honorē sue deitatis. **E**t hoc ē lauare lutū: nullā idecentiā in deo uidere: q̄ ē caro factū. **E**t sicut dicit **Theophilus** sup hunc locū: qdā dicūt q̄ lutū nō fuit depositū: sed i oculos est conuersū quod multū concordat mysteriis: licet **Criso.** cōtrariū de luto dicere uideat: quia i tali lotionē nō amouet a bñdictō iesu ueritas carnis: sed i amorē tā carnis q̄ uerbi fit talis trāformatio nre mentis: & ipsū uerbū caro factū sit oculus diuine cognitiōis. **Vñ** bñ dī q̄ nō in quacūq; aqua lauat: sed i natatoria syloe: quod i terptat missus p hoc uerbū euāgeliste notāter ostendens sacramētū huius piscine. **S**icut hic dicit **Aug.** Nisi ille fuisset missus: nemo nrm fuisset ab iniquitate dimissus. Lauare ergo ab oī indecētia pccī. **M**irabilis autē cōmendatio huius cecī ex ipsius hūilis obediētia: sicut dicit **Criso.** dicas cecī fidē: qui nō contradixit: nō cogitauit apud semetipsū: lutū solet ex cecare uidētes: syloe laui & iā a nullo sum adiutus: si quā uirtutē haberet pns utiq; curasset. **S**ed singulariter obedit: unde seq̄rabit & laui & uenit uidens. **N**ota etiā cecī gratitudinē: nam cognouit bñficiū: unde dixit. Ille hō qui dī iesus lutū fecit & unxit ocl̄os meos. **B**ñdicte ecce: unctiōe dixit: ut det passionē. **M**ultū enī te xps unxit: cū carnem tuā assūpsit: & bene unxit uirtus iesus qui unctus fuit oleo leticie p̄confortibus suis. **S**ecdo exhibuit p̄coniu. iuxta illud. **Q**uid dicis de eo q̄ apuit tibi oculos. **E**t dixit. **Q**uia p̄phā est & licet p̄p̄e dixit: tñ uere dixit: hic uere ē p̄phā quēturū ē i mūdū. **E**t q̄ multū dixit cōtra affectū malignatiū & maligne interrogantiū: & iesus ē talis propheta: cuius oculis oīa sunt nuda & apta. **T**ertio cōfutat aduersarios sicut patet in textu. **E**t post multa concludit. **I**n hoc mirabile est: q̄ uos nescitis unde sit & apuit oculos meos. **E**t isra nisi hic esset a deo non posset facere quicq; &c. **I**ste autē benedictus cecus uere est mēte illuatus & corpore sicut prudēter: sic efficitur. **S**ic & cōstanter iudeorū cōfutat uerbū & p̄fidiā: qui cū nō hērent quid respōderēt in eius contumeliā pruperūt. **Q**uarto reddidit debitū obsequiū: nā corde credidit & ore cōfessus fuit dei filium iesū dicens. **C**redo dñe & reuerētiā in ope: nā prociens adorauit eū. **S**ic ergo pater plena illuatio nre cecitatis: ubi informat mēs nra illuata quō deat deū colere in ope huius cecī imitatiōe. **I**ste ut dī fuit bñs cedonius: q̄ cū benedicta magdalena & aliis fuit mari expositus. **S**icut hētur i legēda magdalene & requiescit in scō maxio iuxta corpus magdalene. **S**ecūda infirmitas mētis dī ipotentia: quā xps iesus p̄ris uirtus curauit: huius curatō figuratur i illo qui incidit i latrones: **Luce. x.** **I**n cuius cu-

ratiois historia primo nota casū. **S**ecūdo remediū. **I**n casu nota q̄ dimisit primo mētis trāquillitatem quia discedit ab hierl̄m: cōuertit se ad tpaliū uanitātē quia i hierico quod interpretatur luna: quia tpalis p̄spitas assimulatur lune: que habet lucē sepius edyplāntem maculatam & uariatam. **M**odo enim est plena: modo uacua ab alio mutata: quia non lucet a se. **S**ic & tpalia nō lucēt unde iordiate deant appeti nisi ex nra pueritate. **T**ertio in casu nota latronū iurionē: bonorū expoliatiōe: uulnerē infirmitatiōe: & adiutorii destitutiōe. **Nā** sacerdos & leuita descenderūt eadē uia: uiderūt miserum p̄transierunt eū: & nullū prebuerūt adiutorū: quia sacerdotiū legis atque: uel ipsa lex data a moyse uulnera quidē pccī ostēderūt: sed nullū remediū plene curationis dederūt: lex enī subintrauit ut abūderet de licitū: & impossibile est sūguie taurorū aut hircorū aut ferri pccm: unde transitus istorū quia sine misericordia fuit magis uulneratū afflixit: dū concupiscētiā auxit phibēdo nō remediū cōtulit miserēdo: propter quod etiā dī ex hoc sc̄m sup hoc peccās pccm. **R**elictus ē igit̄ hic miser semimortuus deo: sed totus mortuus in seipso. **S**emimortuus deo dī qui nōdū incurrerat maleficiū obstinatiōis: nec iudiciū interne dānatiōis sed liberari p̄uisus erat in beneficio redēptōis. **I**n seipso erat mortuus: quia hēbat mortis uulnus & erat ueraciter dei inimicus: nec a cura ex parte sua poterat esse aliquis motus: nec conatus fructuosus ul' uirtuosus. **A**lter possumus dicere q̄ plura fuerūt mala huius deuatiōis. **P**rimū fuit exilii & uagationis **S**ecundum fuit defectus subsidii & sustentatiōis quia in hierico descendebat **T**ertium continuas morbi & effluxionis in eo q̄ dicit descendebat. **Q**uartum atrocitas inimici: quia incidit i latrones **Q**uintum demūdatio status gratuiti & strole innocentie: quia despoliauit eum. **S**extū uulneratio bōi naturalis: quod notatur i plagis impositis in oibus mēbris. **Nā** in rōne fixa est ignorantia. **I**n mēoria ipotentia: in uolūtate maligna. **E**ruerunt sibi oculos itelligentie: p̄siderūt aures obediēcie: obturauerūt nares discretiōis: mutauērūt linguā diuine laudis: āputauerūt manus opis uirtuosi: cōfregērunt pedes stabilitatis p̄petue & gressus boni: foderūt latus delectōis p̄ximi: & iniecerunt in capite uulnus supbie: in oculis toruitatē inuidie. **I**n dentibus stridorē ire. **I**n corpore tristitiā melancōie: in manibus rapacitatē auaricie: in uētre igluuie gule: & in renibz fluxum luxurie. **V**ide tur tibi q̄ multa icurrerit hic stolidus deuicator huius pōt dici illud **Baruch. iii.** **Q**uid est q̄ in terra iunior es. **I**nueterasti in terra aliena: coinquinarus es cum mortuis: deputatus es cum descendētibz i infernum: dereliquisti fontē sapie. **E**t audi destitutiōe subsidii. **Nā** oīa remedia sine samaritano sūt inutilia & iperfecta. **Nam** p̄ sacerdotem & leuitam status ueteris testamenti in sacrificiis & in lege no-

ta[m] multiplicē defōm huius adiutori: & nihil p[ro]des-
se: imo obesse sine exp[er]iētia samaritai. **N**ā p[ri]mo
o[n]dit q[uo]d lex a[n]t[er]iq[ue] h[ab]uit auctoritatē n[on] stabili[n]t[er] necitatē
p[ro]pter q[uo]d dicit: q[uo]d icidit: nec ip[s]a ratio necessaria fuit:
h[ab]uit & effabiliatē. Ideo d[icit] q[uo]d sacerdos descēdebat:
habuit infirmitatis idēpitratē: Ideo dicit q[uo]d eadē
uia habuit remediū p[ar]ticularitatē: unde dicit: **Sacer-**
dos quidā: q[uo]d nō fuit ul[ter]e omniū gentiū: habuit cō-
passiōis uacuitatē: nā ifirmū uidit sed nō succurrit:
habuit durationis breuitatē: cū dicit q[uo]d p[re]terit: quia
siue lex siue p[ro]ph[et]ie poterūt ifirmitatē cognoscere:
sed remediū non afferre: sed oportuit eos i[n] x[p]m p[er]-
transire & quo ad sua figuralia preterire. **S**equit[ur]
vii. f. efficacia remedii in medico nostro iesu qui est
medicus et medicina: ueniat igitur magister & me-
dicus q[uo]d piissimē ifirmatū iacet hūanū genus. Sed
audi prius conditiōes medici: & postea uidebis e-
fficaciam remedii. Sed certe ip[s]e benedictus iesus ē
remediū & medicina in omni parte sua. **N**ā primo
notat i[n] eo difformitas cōditionis a uuln[er]ato. Cū
dicit samaritanus interpretat[ur] custos: hic enim i[n] no-
centiam p[er] se & p[er] omnibus custodiuit: quā ille mi-
ser deuius p[er]didit. **S**ecundo sanctitas p[er]fectionis
In eo q[uo]d dicit quidam. Tercio unitas cōuersationis
in eo q[uo]d dicit iter faciēs. **N**ō descendit eadem uia si-
cut sacerdos & leuita sed totus fuit noue p[er]fectionis
uia. Quarto ueritas icarnatiōis: q[uo]d uēit secus eū: nō
ubi erat ille: sed iuxta: q[uo]d nō assūpsit naturā culpabi-
lem sed palpabilē: in s[im]ilitudinē hominū factus: ubi
Ber. ho[m]i[n]i dicit nō ho[m]i[n]i: q[uo]d p[ri]mus hō non in carne
peccati: nec i[n] s[im]ilitudinē carnis peccati creatus ē: x[p]s
autē in ul[ter]i ho[m]i[n]i miseria p[re]scius & p[ro]fūdus se imer-
sit: ne subtilis ille diabolus magnū pietatis dep[re]hē-
deret sacramētū. **Q**uinto affectuositas cōpassiōis:
uidēs eū misericordia motus ē. Sexto acerbitas tol-
lerantiē passionis: q[uo]d appiās alligauit uulnera eius
infundēs uinū & ol[eu]m: ubi s[im]il[iter] & radix q[ue] fuit cha-
ritas in approximat[i]ōe & cruciatus doloris notatur
i[n] ligature copia & uino. **N**ā tanta fuit exterior passi-
bilis & uilitas ut recte uideret[ur] latro ip[s]e: unde in
medio latronū fixus stabat in cruce: & super se p[er] to-
to latrocinio humane nature suscepit iudiciū diuine
sentētiē. **N**empe qui sibi in creaturis fere o[mn]ia uulne-
ra alligauit. **V**ere ul[ter]i istius alligature salutis: dū
sic sibi o[mn]ia mala nostra ut deleter uniu[er]si & singlari
uelamine omnes in se includens p[er] omnibus penā
sustinuit debitā & plenissime satisfecit: & omnibus
infudit oleū plene remissionis: & uinū s[im]ilis confor-
mationis & p[un]itionē penitentiē & cōpassiōis &
imitationis sue crucis. **E**t ne conqueratur hic in-
firmus quod non possit talem medicum imitari
Ideo ponitur. vii. f. intimitas coniūctiōis q[uo]d impo-
suit i[n] uimētū suū. i. in corpus suū. Sicut dicit. **T**heo-
philus. **M**ēbra nāq[ue] sua nos fecit & p[re]cipies corpo-
ris sui: ut tā os nostrū & caro nostra sit ut uiuamus
ip[s]i: iā non ip[s]i: sed uerē x[p]i. **D**ucit i[n] stabulū: p[ot]t
uno modo introduci i[n]tra domū sue uite passibilis
curū in quo huius nostre ifirmitatis appuit i[n] quo

relaxata- militia & laboriosa in arbo-
re sue similitudinis requiescūt: dū uidere ip[s]m m[ul]to
plus nobis in huius uite laboribus ifudasse. **E**t b[on]a
curā illius egit: q[uo]d si attēdat[ur] sue uite status & opus
plene est curatū quicquid nobis potest esse male fa-
ctum. **A**ltera autē die p[ro]tulit duos denarios ostē-
sionē sue gloriose resurrectionis: & p[ro]missionē n[ost]re
s[im]ilis beatitudinis: q[uo]d dū resurrectio nostra gloriose
futura gloriā explorauit: hic dedit stablano a[i]o
solutō p[er] se & omnibus suis dicens. Quicquid sup[er]
erogaueris reddam tibi. Superogare est sine ituitu
mercedis ex solo seruire dei: aia[re] etiā zelo sui ho-
rum debite rectitudinis deo tota mente seruire: &
in redēptoris iesu s[im]ilitudinē trāsfornari. **Q**uod
qui in reditu sue clare uisionis tanto ap[er]iorē sue re-
tributionis accipiunt mercedē: quāto in maiori gra-
du amoris: supra solā expectatiōē mercedis p[er]fec-
tius facta sūt. **V**ides ergo q[uo]d plene medicus iesus
totus ē nostre iniquitatis medela: & q[uo]d plene i[n] ip[s]o
& p[er] ip[s]m est nostra ipotētia firmata. **A**lter p[ro]nt
aliqua p[re]dicta intelligi. f. q[uo]d alligat uulnera sacramē-
tor[um]: p[ro]ph[et]is: infūdēs oleū: dans sp[iritu] remissionis &
beatitudinis: infundēs uinū: scilicet cōpūctionem
nostre transgressionis: & timorē ultionis. **E**t impo-
nit i[n] iumentum suū: cū peccata nostra ip[s]e pertulit i[n]
corpore suo super lignū: i[n]trodūxit i[n] stabulū. i. i[n]tra
sanctē ecclesie collegiū. **C**uram egit: q[uo]d sic uulnera
nostra sanauit. **A**ltera die. f. post diē sue passibilis ui-
te q[uo]d non uacabat ei i[n] terra diutius stare cōsumato
nostre redēptionis ope: p[ro]tulit duos denarios &
dedit stablario. f. duas clauēs. **S**cientiā discernendi
& potētiam absoluendi: & dedit apostolor[um] colle-
gio: uel duos denarios duo p[re]cepta charitatis: uel du-
os denarios duplicis sue nature articuli. f. diuine &
humane: uel duos denarios: noticia duplicis testa-
mēt[us]: uel duos denarios affectus cordis & effectus
operis & corporis. **H**is omnibus modis dantur
duo denarii: stablariis. **Q**ui ex omnibus his debēt
solliciti esse i[n] pascendis gregibus dominicis. **D**icit
autem: quicquid superogaueris: reddā tibi. **S**up[er] ero-
gat apostolus qui de uirginibus p[re]ceptum non ha-
bet: consiliū dat. **S**uperogat etiā de suis manibus
opatur: ne euāgeliū uenale ostēdat. **S**uperogat qui
a licitis abstinent: ne debiles scandalizent. **N**ota
autem q[uo]d pius & benedictus iesus samaritanus p[er]
semetip[s]m curauit uulneratio postq[uam] stablario tra-
didit curandū: quod etiam seruauit in curatione la-
zari. In quo patet q[uo]d inutiliter exhibetur cura mini-
stri: nisi ueniat dei cura: unde Gregorius. **S**i discip[ul]i
lazar[um] mortuum soluerent: fetorem magis ostende-
rent: q[uam] uirtutem. **V**ides ergo benedicti iesu curā
sollicitam: q[uo]d non solum se i[n] medicinam totū im-
pedit: sed effectum nostre cure & custodie similiter
p[ro]ximus & maxime pastoribus committit: uade ergo
& tu fac similiter: quasi. d. secūdū. **C**risostomū
Si quem uides oppre[ss]um: non dicas nequaquā ita ē
siue sit gentilis: siue iudeus & opere egeat nō cau-
leis: uix enim habet auxilium quicquid mala fuerit

passus. **T**ertia infirmitas quā curat noster medicus est defluentis nature concupia: que est tā carnalitatū que figurat i cura sanguiflue: q̄ cupiditatum que figurat i cura manus arde: q̄ in plationū siue honore tpaliū: siue spūaliū que signat in cura hydropici in domo principis phiseog. **C**ura ergo fluentis cōcupie est tactus fimbrie uestimēti iesu: fimbria est ultia ps uestis & significat extremū uite iesu in patibulo crucis. Nā uestimentū eius dī corpus eius siue caro & eius uita passibilis. Tactus ergo fimbrie ē amplexus passiōis sue: qn̄ deuota aīa iesu passiōē ruminat: & carnē suā tali cogitatōe & extrinseca edomatōe castigat. **E**t h̄ retro accedit qn̄ indignā se tanto bñficio recognoscit: fimbriā tangit qn̄ tā carnis afflictione q̄ mētis cōpassione iesu crucifixo se unit & tūc fluxus cōcupiscētie arefcit: un̄ & ibi dicit. Nā & ego noui uirtutē de me exisse: luce. viii. Non ē dubiū q̄ quotquot eū sic deuote tetigerūt eius uirtutē senserūt: & a fluxu imundicie salui fuerūt. **C**upiditas auaricie & eius sanatio si gnatur in hoīe hēnte manū aridā. Nā manus arida & cōtracta nihil boni pōt facere nec sibi nec alteri. Sic impius auarus & seipsū cruciat congregādo: & pximū n̄ adiuuat sibi subueniēdo. Sed que fuit cura: fecit eū iesus stare in medio: quia omnis auaricia uult stare in angulo. Stare ergo in medio est charitate feruere corde ad pximos dilatato: & angulo reciproce cupiditatis ab affectu dimisso. **E**t sic pmo curat auaricia interior que est ex siccitate dilectiōis i corde: postea dicit ifirmo. **E**xteude manū tuā. Manū extēdere ē extiorē suā pauipibus describere: & tunc est hō plene sanatus ab auaricie cupiditate. **T**ertia cōcupia honore figurat in hydropico: ē enī hydropilis defectus digestiue i epate inflationē humore generas: & tumefaciēs uentrē. **E**par sīgt affectū: ubi ergo ppa ueritas nō digerit: ardor ambitōnis generat & tumescit uēter iflatura supbie: & tūc incipit honores anxie desiderare qui recte hydropici fit: & quāto plus gradatī pmouetur: tāto plus fitis in eo maioris ābitiōis accēdit. **E**t q̄ in tali ambitōe aīa alios fatigat: & in seipsa fatigatur: iō hydropicus in sabbato curatur. **S**i enī mēs superba uellet in seipsa: & in sue uilitatis cōsideratōe q̄scere: defineret extenus ābire. **C**ui dici pōt illud **Esai. xvi.** Supbia tua & arrogātia cordis tui plus ē q̄ fortitudo tua. Sed dī luce. xiiii. Ipse uero apphensū sanauit eū ac dimisit. **C**ū. n. supbus deū fugiat: & uē tū sequatur & umbrā tūc ipsū iesus apphendit qn̄ sibi cōfringit honores cupitos. **E**t q̄ sepe mēs extenius hūiliata p deuotionē: ad uerā hūilitatē p sui cognitionē redit: iō dī q̄ iesus hūc sic apphensum sanauit: un̄ **Hiere. li.** Apphēsi sē fortes eius: & emarcuit arcus eorū. Fortes apphenduntur: cū sibi supbi ab hoībus humilibus cūciūtur. Sed arcus eorū emarcescit: cū ambitio p quā alios sagittabāt intimate hūilitate de corde euanesct. Sic sanatū dimittit cū ad appetendū & opandū hūilia reddit. In huius signū statim pabolā instructiuā de hūilitate sū

iungit: ut inuitatus ad nuptias nouissimū locū teneat. **E**t in illa pabola ambitionē pncipū & phiseorū confutat. Sic igitur bñdictus iesus: triplicē concupiam malore radice curat. **Q**uarta infirmitas & oīum horū pessima est malitia: & hanc figurat iesus & curat in surdo & muto. Nā in surdo significatur malitia obstinatiōis & inobedie. In muto cessatio laudis dine. **E**t h̄ ē naturale q̄ q̄ generaliter est surdus: est & naturaliter & generaliter mutus. Sic & qui a deo p auditū sapiām non pcipit: nequāq̄ eius laudes canit: un̄ est ista obstinata malitia deū nolle laudare: & q̄ qui tā pfidus est indiget adiutorio: ideo de isto dī: q̄ p alios ad iesum adducitur ut curretur. **E**t quia ualde rage est ut q̄ malitiose peccant misericordiā inueniant: iō de isto dī: q̄ apprehēdit eū de turba seorsū quia singulare ei pstitit bñficiū. **E**t ut oīdat q̄ sit graue ex malitia peccare: dī iesum in celū respicere & ingemiscere. q. d. hoc ē opus celestis misericordie nō hūane: tam delitiosa culpam delere: que filiū dei simplr facit in carne gemere p ipsius culpe intolerabilitate. **E**t quia sepe diuina misericordia ubi maiore indignitatē inuenit: ibi ad suā bonitatē ostendēdā maiore grām infundit: tā istū cū multa familiaritate curat: nā suos bñdictos digitos i aurículas milit: q̄ seipm familiarissē sepe in talibus interius & exterius infundit. **E**t sequitur q̄ sapidissimo sputo oris sui linguā eius tetigit: q̄ sepe talibus celestiu gustuū & suauē sublimiū familiarissimas & saporosissimas suauitates immittit: ppter quod sequitur: q̄ statim aperte sunt aures eius quia talis aīa aperitur plenitudine ad auditū diuine obedie. **E**t solutum est uinculū lingue eius & loq̄batur recte. **T**ūc autē recte loquitur cū sibi oēm malitiam attribuit: & a deo oē bonum recognoscit: & non solum recte confitendo culpam: sed & deuote reddendo grās & attente ad hoc recolligendo totā animam & iuste corrigendo totam conuersationē preteritam. **A**tende autem q̄ litteraliter sicut dicit **Enso.** misit digitos in aurículas eius potens uerbo sanare: ut ostenderet q̄ diuina uirtute ditatum erat corpus diuinitate unitum & operatio eius. **Q**uia enim propter transgressionem ade multam incurrebat humana natura passionem: ac per hoc membrorum & sensuum lesionem: ueniens iesus in seipso demonstrat perfectionem humāe nature. **E**t propter hoc digito aures aperuit & sputo loquelam dedit. **T**heophilus autē dicit. **E**x sputo tetigit linguā eius: ut ostenderet q̄ omnia membra sui corporis diuina & sancta existunt. Sicut est sputum quod uincula lingue soluit. **E**t enim omne sputum est superfluitas: sed in domino omnia diuina fuerunt. **E**x quibus patet q̄ totus iesus ex toto se est factus nostre infirmitatis medela. **V**nde & maximā deuotionē & delectationē debemus concipere cogitando i benedictio iesu etiā supflua sue nature. **Q**uia qđ in aliis est abominabile sustinere supflūū & imūdū: in benedictio iesu est maxime charitatis & condescensionis ad nos pie

tatis plenū & ostensiuū signum: ac per hoc nostre salutis necessariū & accommodū: & nostre dilectionis fortissimū attractiuū. **I**mmisit autē in aures furi spirituales digitos manus.

Primo pollicē potētie: in quo dat posse resistere malo & posse exerceri i bono secūdu duas iūcturas pollicis. Omnia inquit apostolus possū in eo qui me confortat. **A**d philip. ultimo. **S**ecūdo indicē sapientie: qui dat cognoscere creatorem: redēptorē: & bñ factorē. **S**ecūdu illud. **D**eutro. xxxii. utinā sapient & intelligerent & c. hoc autem est amare bona que audit cū omni cōcupiscentia sapie. **E**t hic est ille digitus qui scribit legē domini sue dei uiui non lapi deis tabulis: sed cordis. **T**ertius digitus est benignitatis & charitatis quo dilligūt inimici: ad quē magi & malefici pharaonis non possunt attingere **E**xo. viii. dicentes. **D**igitus dei est hic. **N**on enim poterāt cynifes opari: nec uexationes importunas pati: quia sine feruore dilectōis spūs scī non pōt pūgens inimicus diligi. **E**t licet dici possit q̄ iste digitus hēt tres iūcturas: diligere deum ex toto corde: ex tota mente: & ex tota aia: uel diligere deum: seipsū: & proximum: tamē has tres iūcturas uolo dat digitō auriculari respectu inimici. **P**rima sit eius letāter: uel saltē patienter sustinere aduersa inflicta. **S**ecunda: con toto corde sibi procurare spiritualia bona. **T**ertia est pro suo posse sibi succurrere per tē portalia bona: & eius impedire aduersa: hī sūt tres iūcture & digiti quibus deus in altum perfectionis statum appendit molem terre idest anime iter-na carne uiuentis. **Q**uartus medicus penitentie: cuius iūcture sunt contritio: confessio: & satisfactio hoc digitō eiiciuntur demonia: ut possit regnū dei fieri i aia. **Q**uintus minimus humilitatis & obediētie preceptorū: phibitionū: & consiliōrū: hic p̄prie dicitur auricularis: quia aurem facilius intrat & purgat. **N**on enim ibi dimittit superbie uentū: nec putredinē p̄prie confidentie: nec terram uel lapidē obstinatiōis maligne sed hūilitatis p̄prie sēsū quē euacuat: & sue iustitie r̄putationē purgat: & totam cordis affectionē ad obediendū aperit & pat: & il luc diuina sapiētia intrat. **S**apiētiam inquit sapiens scribe i tempore uacuitatis. i. illo tēpore quo aia ple-ne est euacuata p̄ spiritū humilitatis: hoc digito iesus incliatus scribebat in terra. i. i aia hūiliata & cōtrita: & deo multū humiliatū & purgauit aurē peccatncem: cū dixit. **N**emo te condēnauit mulier nec ego te condēnabo. **N**ō ē hic digitus supbie roboā qui ait. iii. **R**e. xii. **M**imus digitus meus ē grossior dorso patris mei: & p̄pter suam superbiā perdidit magnam partē regni. **H**ec est illa manus integra quā diu expectatā petebat p̄phā: cū dicebat. **E**mitte manū tuam de alto. **M**anus missa de alto ē iesus missus a patre eterno que manus ē medicinalis & curatiua. **N**ā quicūq̄ bene tangitur ab ipā uere confirmatur & confitetur. d. **B**ene oia fecit. **S**ic igitur patet: q̄ qui a planta pedis: usq̄ ad uerticē salutē nō

requirit: iesus medicus piissimus in humano gemitu ad ipm totū curādū de se totum medicinā fecit: & in sabbato requietionis eius & unionis in p̄sona filii dei totū hoīem saluū fecit. **B**ene ergo dictū est iesus medela datus: q̄ nō fuit opus ualentibus medicus sed male habentibus.

Iesus a morte suscitatus Cap. xxi.

Autem benedictus iesus ostendat: quia omnibus oia factus est: nō solū dicit medicina languentiū sed r̄surrectio ē mortuorū: q̄admodū ip̄e dicit. **E**go sū r̄surrectio & uita. **L**icet autem innumeros mortuos & diuersis modis sit credēdū suscitasse dominū: p̄pter qd̄ i signū sui aduentus multitudinē resurgētū loāni adducit ad p̄positū. d. **M**ortui resurgent: tamē speciali spūs scī cōsilio in historia euangelii triū exp̄m̄ r̄surrectio: in signū triplicis status mortui per iesu gratiā resurgētis. **I**n his ergo tribus personis significat̄ triplex genus spūalis mortis. i. cōsensus: actus: & consuetudo. **E**t triplex status moriētium. i. incipientium: proficientium & perfectorum. i. laicorū clericorum: & religiosorum. **I**n quibus modus r̄uie mortis: & r̄surrectōis multū differre uidetur. **E**t i hac triplici figura uariatur mystica significatio horū trium. **N**am in genere peccatorum peccatum solius consensus figuratur per puellam mortuam i domo: peccatum actus per adolēscentem extra portā in lecto: peccatum consuetudinis per fetorem lazari i sepulchro. **A**liter autē in ruina statuum horū uariatur personarum mysteria. **N**am ruina seculariū in iuene adolēscentulo. **M**ors clericorum in lazaro. **M**ors religiosorum iu puella apta cōnubio. **E**t horū mors & r̄surrectio: loco: etate: modo: & signo: differre uidentur. **L**oco differunt: q̄r puella in domo: adolēscent extra portam: **L**azarus in monumēto fetens: quia peccatum consensus latet in corde: actus manifestat̄ in aperta uisione: consuetudo fetet ex fame corruptione. **D**ifferunt etate: **N**ā puella ānorum. xii. **A**dolēscent maior: **L**azarus uir perfectus: quia peccatum cogitationis respectiue dicitur pūm: i opere dicitur crescere: sed in consuetudine maxime confirmari: ubi ergo peccatum inuenitur ibi a benedicto iesu resuscitatur. **D**iffert etiam horum r̄surrectio mō. **N**ā puellā resuscitauit paucis uerbis. d. **P**uellā tibi dico surge: in r̄surrectiōe uero adolēscentis dī q̄ p̄mo misericordia motus postea accessit & tengit loculū: postea p̄ra uerba locutus est: & nō statim resurrexit sed resedit. **I**n r̄surrectione uero lazari infremuit spiritu & turbauit se ipsum: lachrymatusest: uoce magna clamabit: & tamen cum toto hoc ligatus producitur. **I**n quo notatur q̄ facilior nostra correctio solius cogitatiōis: sed difficilior est operis: difficilima uero consuetudinis. **E**zechielis. xxiii. dicitur. **M**ulto labore sudatum est & non exiuit de ea rubigo eius. **D**ifferentia uero signorum fert̄ ad diuersas significationes statuum: **S**ed nihilominus etiam in

modo est alia differentia quo ad testes. Nam puel-
lam suscitauit paucis presentibus. Sed adolofentem
turbis affantibus: lazarum congregatis multis na-
tionibus: tā eorum qui uenerant ad consolandum
forores: q̄ eorum qui uenerant ad diem festum. In
his ergo uaria myſteria ſecundum uarias cerimoni-
as figurantur peccōg. **Sed** nunc accedamus ad ſi-
gnificationem ſtatuum. **Et** hoc modo hanc ſuſci-
tationē triplicem exponamus: quia facile ē ad alia
diuerſimode applicare per adoleſcētem primo ſta-
tus ſecularis exprimitur: quem continue mī ecclē-
ſia lamentatur: qui bñ in **Naym** moritur que com-
motio interpretatur quia quotidie quattuor com-
motionibus cōmouetur.

In gaudio prosperitatis

In dolore aduerſitatis

In ſpe longioris uite

In timore temporalis pene.

His continue terra ſecularium mouetur ut merito
tota illorum conuerſatio **Naym**. i. cōmotio noīetur

Merito etiam per etatem adoleſcentie figuratur: q̄
adoleſcentia eſt etas

Virtutis improuida

Laudis auida

Complexione calida

Conuerſatione lubrica.

Improuidentia p̄inet ad ignorantia uel ſtulticiam
que reſpectu ſpūalis cognitōis in ſtatu ſeculari abū-
dat. In cuius ſignum lapidantes ſtephanū depoſue-
runt uestimenta ſua penes adoleſcentem qui uoca-
batur ſaulus. Actū. vii. **Et** hic eſt paulus qui dicit
ſe miſericordiam conſecutum: quoniam ignorans
fecit: prime ad thy. i. **Laudis** auiditas p̄inet ad ſu-
perbiā & inanē gloriā: unde **Eccle. xii.** Adoleſcen-
tia & uoluptas uana ſunt: unde & ſic p̄ adoleſcen-
tiū cōſiliū p̄cipitauit roboā. iii. **Re. xii.** Hec multū
abūdat in ſecularibus: unde & in eis eſt maxima cā-
mortis: unde **Hiere. xxii.** Ad iſtū ſtatū loquitur. Lo-
cutus ſum ad te in abundantia tua: dixiſti: non au-
diā: hec eſt uia tua ab adoleſcentia tua: quia nō au-
diſti uocem meā. **Complexionis** caliditas perti-
net ad auariciā: quia ſemper mens ſitit & diligit
temporalia: unde adoleſcēs audito uerbo ieſu abiit
triftis. **Erat** enim multas diuitias habens quas dili-
gens relinquere noluit. **Lubricitas** p̄inet ad lu-
xuriā: unde dicitur: **luce. xv.** Adoleſcentior filius
totam ſubſtantiam ſuam diſſipauit uiuendo luxu-
rioſe. **Sed** adoleſcens in his ſuis malis non ſolum
per conſenſum intus moritur ſed p̄ prauum opus
effertur. **Nam**

Primo diſtemperatur in ſubiectione

Secundo languet in delectatione

Tertio moritur in conſenſu: ſed effertur.

In malo actu unde magnum dei beneficium ē: q̄n-
etiam poſt conſenſum retrahitur ne faciat actū: **Iob**
xxxviii. Quis conduſit oſtiis mare quando erum-
pebat: quaſi de uulua procedens. Mare eſt cor pec-

catoris per internum conſenſum amaricatum & cō-
motū: ſed per dei gratiam intus concluditur quan-
do exterior actus impeditur. **Hunc** mī ſer uidua
deſlet cuius ſletu ieſus miſericordia mouet: uidua
eſt ecclēſia a uiro ſuo diſmiſſa: dum eſt in tems pere-
grina: ſed turba ciuitatis eſt multa cum illa. ſ. electo-
rum que tota affligitur p̄ p̄p̄i xp̄iā ruinā. Ange-
li pacis dicit ſcriptura amore flebant. **Nota** autē
q̄ nullus mortuorum niſi precibus aliorum reſur-
git: unde & hec meretur uidua: patet in puella. In la-
zaro maria & martha. In ſignum q̄ i mortuo p̄ pec-
catum nulla poteſt eſſe ratio meritoria: nec ex ſe ad
gratiam diſpoſitiua: ſed eſt totum ex ſuperinfini-
ta dei miſericordia: q̄ mouet merito alieno. **Sugit**
autem & principaliter merito quo ieſus unicuiq̄
diſpenſauit in ſua paſſibili uita: unde ſequitur q̄ ac-
ceſſit & tetigit loculum: & hi qui portabant ſtete-
runt. **Nota** ergo reſurrectionis modum. **Nā** ac-
cedit ieſus ad defunctum per timoris iuſſionem:
tangit loculum per cōpunctionis immiſſionē: ſub-
ſiſtunt mali portitores per paſſionem & ſtupēfaci-
onem & deſtationem peccati: uocat per interne
conſolationis inſpirationem & uenie p̄miſſionem:
reſidere dicitur per quietem in diſmiſſione peccati:
ſed incipit loqui conſeſſiōe flagitii: & laude ac gra-
tia beneficii. **Vide** ergo q̄ in hoc adoleſcēte mo-
dus reſurrectionis fuit caput eleuare & pectus & lo-
qui: ſed non totaliter locum relinquere: hec dicitur
pro myſterio. **Quia** ſecundum hiſtoriam & lo-
culum reliquit & ſanus ambulauit. **Sed** figuratiue
ſic ſpūs ſcripſit: reſedit qui erat mortuus & cepit lo-
qui: quia ſtatus ſecularis uix adhuc poteſt reſurge-
re: ut ex malitia deum extrinſece nolit offendere.
Sed adhuc reſurgens renes & nates tenet i feretro
quia concupiſcentiarum & ſollicitudinum multo
tenetur alleſtiuo etiam impedimento: ſed loquitur:
quia ſuas imperfectiones & offenſiones conſitetur
& caput & uitalia mēbra eleuat: quia ſic ſuſcitatus
nō p̄ malitiam ſed p̄ iſirmitatē peccat: quā iſirmita-
tē cōtinue p̄ conſeſſionem accuſat. **Sed** quia ſtatus
ſecularis in amicitia aliena recipitur: dum facit uiros
p̄fectos ſibi amicos p̄ elemoſynarū largitionem.
Quos q̄ amici ſūt p̄pe mī huius populi: q̄ eum cū
paulo orationibus & gemitibus p̄turiit. **Ideo** dī q̄
dedit illū mī ſue: q̄a hoc merito accipiūt bñficiū
grē. **Loculus** in quo iacebat mortuus eſt cōſcia
male ſecura: **Eccle. viii.** Sunt impii qui ita ſecuri ſūt
quaſi iuſtoꝝ facta hēant: portitores igit illius mor-
tui in loculo ſunt quattuor facientes eum perſeue-
rare in peccato.

Primus eſt fiducia uiuēdi de quo: **luce. xii.** Aīa hēs
multa bona reſpoſita i ānos plurimos.

Secundus ē leuigatio peccati: **Prouer. xxx.** Mulier adul-
tera comedit & tetigēs os ſuum dicit: non ſum
operata malum &c.

Tertius ē aliene uite conſideratio. ſ. multitudo ma-
log. **Contra** quos **Eccle. ii.** Non pecces in mul-

timidie ciuitatis. i. exemplo multitudinis: quia non minus unius qui cum multis ardet.

Quartus ē uenie remissio: quo cōtra: **Ecc̃l. v. Ne dicas miseratio dñi magna ē.** In lectulo uero ipse dñs & multitudis offēsiōis uita secularē portat i. petus passionū i qbus quotidie mltis i ordinationibus cōmorat: unde & hic adolescens etiam reuiuiscens i naym cōmorat: q̃r uita seculariū etiam post q̃ dimisit mortale peccatū iugit̃ pturbatur cōmōtionibus passionū: & ideo oportet q̃ uiuat semper sub mris tutela: ut p̃ eo sēp sit sollicita p̃fior eccl̃ia.

Circa resuscitationē lazari in qua significatur status clericaliū nota q̃ signāter dicitur a deo dilectus & lazarus. i. adiutus uocatus: & iesu hospitio singulariter dignus & hōratus: q̃r clericali status habuit singularē dei dilectionē & electionē: unde & hi sunt ps domini: & funiculus hereditatis eius. Singulariter fuit a deo adiutus. i. p̃ductus ad uite p̃fectionem: p̃pter qd̃ duabus sororibus meruit hospitari. s. maria & martha: actiua & cōtēplatiua uita: quas sorores habuit ut uxores: quia utrāq̃ cognouit & sibi subiecit: propter qd̃ & marthe extinctus est fluxus sanguinis sicut Ambrosi. d. i tractatu de salute. Iesus autem largū sanguinis fluxū deficiuit in martha: & demones expulit de maria: q̃r ab actiua uita per iesum fuit fugatus fastus omnis uane ostentationis & discursus in appetitu glorie a creatura. Et a maria fugatum est septenariū demonum: q̃r a uita cōtēplatiua fugatum est sup̃cilium p̃prium reputationū. In quo cōsistit uniuersitas omnium malorum: unde de reputate se in spūalibus bonis: potest dici q̃ septem nequitie sūt i corde eius: de quibus infra libro quarto: Iesus cruce ditatus. Est etiam dignus deo hospite: q̃r apud statū clericalem est auctoritas de dei regno. Ecce ergo q̃r status clericaliū lazarus dicitur. Iste dicit̃ ismari: dormi: mortuus esse: & i sepulchro quatuoriduanus fere. Sed attēde q̃ hec sibi contingunt i bethaia qd̃ est magis horrendū. Bethania enī uno modo interpretatur domus domini dei: q̃r ex usurpatione donog̃ dei: hec mala incurrit: unde & dominus cōqueritur admirado. d. Quid est qd̃ dilectus meus in domo mea fecit scelera multa. Iste autē status p̃mo infirmatus fuit: quando ab apostolorū statu deficit: & ad temporalia mens anxie se cōuertit unī i tēporalibus huic statui p̃discursia febrilis orta est dū nimis ista curans a spūalibus statim tepefactus est. **Q**ue infirmitas tantū p̃cessit ut etiam palparet manū & caldiacā faceret ad actus cōtēplatiue. Ita q̃ transformationē huius mortalitatis usq̃ ad celū trinitatis hage sorog̃ puenerūt q̃rele: dñte iesu. Ecce quē amas infirmatur: q̃r clerus utrāq̃ uita destituit: post infirmitatem soporatur dū clerus cōtēplatione priuatur. Et hec est prima querela iesu quando malū ad tantū ascendit q̃ prelati sunt ife cti: & ad cōtēplationē nō idonei. Vñ dixit discip̃s su is ihs: lazarus amicus nr̃ dormit. In crassatus est dilectus & recalcitrauit: in crassatus ip̃guatus dilatus

ad temporalia mltiplicanda: & spūalia negligēda: & factus est sicut populus: Sic & sacerdos & pastor eius qui consueuerūt uocari uigiles & angelici custodes uocati sūt homines dormiētes. **Mat. xiii.**

Cū inquit dormirēt homines uenit inimicus eius & superseminauit zinzaniā i medio tritici. **O**q̃tus dolor est iste q̃ dormientibus p̃latis & requiescentibus i amore temporalium: diabolus zizaniā semauit. Zizania. n. tēporaliū abūdatiā significat: zizania sopore grauissimo caput dep̃mit in terra. Primo. n. fuit torpor negligētie i tēporaliū sufficiētia. Secundo fuit sopor actiue i tēporaliū copia.

Tertio liuor itentionis deprauate: in sup̃seminata. **Z**izania i medio tritici. i. principaliter itendere tēporalia in cultu dei: & sic semen ē illud de quo fructus intenditur. Sic & possessiones temporales sūt illud propter quod ecclesiastica beneficia appetuntur. **O**q̃ malus somnus est iste in quo est reuocatio caloris: quia sunt seip̃s amantes: & de populo non curantes: in quo est destructio operationis. Nullius enim actionis libere a dormiente actus egreditur. Sic etiam & in istis nulla exemplaritas uite uirtuose monstratur in quo est ostentatio operationis. Sicut enim mlt̃a fantastica & uana ad modum laicorum qui somniāt & ostentāt se prelatos & diuinationis: cum tamē nulla sit ueritas cure: sed somnium fantasmatum hypocritalis apparētie ut diceret iesus: uado ut a somno excitem eum. Licet autem a principio dixerit dominus solum de somno curialiter loquens: tamen i illo somno uere erat mortuus. Sic dudum in se ip̃o mortuus erat status clericaliū: sed dicebatur sopitus: non mortuus: quia ad hec apparebant aliqua signa prioris uite i aliqua proximorum utilitate. Sed postq̃ non solum sibi: sed subditis est inutilis factus: & temporalium cura: spiritus uitalis in eo extinctus est: tunc iesus dixit discipulis suis & uiris perfectis manifeste: **Lazarus mortuus est: quasi dicat. Status iste peruersus ē & gaudeo: quia ibi non eram propter uos quasi dicat. Non sum alligatus substantie clericali: & ideo si uultis me sequi uin simplices utiq̃ potestis in paupertate uite mee. Quia dum uixi in temporalium presentia: non eram ibi ubi mortuus est clerus. s. i temporalium sup̃erfluētia post mortem non est mirum sequitur cōmptiōis fetor: & maxime quatuoriduanus mortuo & in spelunca obscura sepulto.**

Propter quod dicitur: q̃ iuenit eum quatuor dies iam i monumento habētem. **P**rimus dies ē auaritia: nō qualiscūq̃: sed simoniaca. **S**ecūdus ē lasciuia nō qualiscūq̃: sed imundissima: & ignominiosa omnibus modis in gula & in luxuria: q̃ magis relinquo deflenda contuentibus: q̃ scribenda legētibz. **T**ertius est sup̃bia: non qualiscūq̃: sed nec luciferiana: sed magis monstruosa. Nam lucifer superbiunt de nobilitate nature: decore forme: claritate intelligentie: & de comitiua sequele. Isti qui supra oē genus hoīum sūt cōfusibiles & ignominiosi: & tñ sup̃bilissimi: & uñ hñc he: **N**ūquid q̃ naturam

psituit p passionē ignominie. Nūqd quia formā
cōuersatiōis habēt porcine turpitudinis: potius q̄ hu
mane ifirmitatis. Nūqd q̄a nō solū scripturas ne
sciūt: sed de sui ignorātia toti mūdo ridiculū faciūt
Nā totus mūdos plenus ē ridiculosis platōnibus
sacerdotū legētiū i scripturis dinoḡ officio. Nū
qd isti pnt sup̄bire se hēre focos āgelos: cū magis
clārat mūdo ip̄os hīe serpētes uiros ifames & serpē
tes un̄ & mōstruosa ē ista sup̄bia: q̄ n̄ p̄t nisi de hor
ribilibus ignominias gl̄ari. **Q**uarta dies oīum
pessima ē i his iueterata cōsuetudo: ut iā mōst̄e sit
iuenire unū ab his exēptū uitii: etiā q̄ ap̄d eos ex
cusabile reputet̄ multipharia i p̄dictis ignari pesti
lētis: dū mō ad passiōes inoiabiles nō descēdant.
Quātū pōt & actio & cōtēplatio lamentari &
flere uitalē sp̄m iesu a lazaro recessisse: uere lazare q̄
dñs nō erat tecū iuenerūt te oīa mala ista: dicūt at
sorores: dñe si fuisses hic lazarus nō esset mortuus
&c. q. d. Si paupertas tua & amor fuisset i ecclesia: nō
eēt sepultus clerus i tāta spurcitia. Et etiā si fuisset
hoc i itentione p̄mana: q̄a. s. pp̄ tuū cultum & aiay
zelū acciperet aīarū cura: nō fuisset postea ita corru
pta: q̄t sicut corpus mortuū ad nihilū nisi ad corū
pēdū uiuū: sic taliū uerfatio ē oīm uiuētū secū pu
trefactio. **Q**uā dolorosa mutat io: q̄ debuerūt eē
exēplū oīm bōrū: radices fiūt oīum maloḡ hodie
un̄ iesus ex his tactus dolore cordis itrinsecus ifre
muit spū & maxia ultōe sup̄ reprobā nationem: &
turbauit seipsū: quia illū statū quē loco sui posue
rat i terra: multis pmisit tribulatiōibus pturban: &
idignās eiulās & plorās dixit: ubi posuistis eum.
Oīa sup̄iora male audiēti aīe īgerens i hoc uer
bo: dicūt ei ueni & uide: sed hoc audire nō potuit
sine lachrymaḡ effusiōe. s. tā horrēdā mortē i dile
cto: pp̄ q̄d seq̄tur: & lachrymatus ē iesus. **T**ātā
enī cōpassionē oīdet sup̄ clericatū q̄ hēbit mun
dus admirari. d. Ecce quomō amabat eum. Nec ui
deat̄ tibi modicus dolor q̄a si querāt ubi ē clerus:
nō pōt sibi m̄deri nisi i terra deserta: & opta mor
tis caligine &c. Vñ & martha. i. actua extrinseca ho
die cōpellit̄ c̄fiteri: dñe iā fetet q̄triduāus. n. ē. Nā
maria hec nō loquitur q̄a ab eis quid nam sit cō
tēplatio ignorat̄. Et ut eius status pessimus descri
batur: de sepulchro eius dī q̄ erat spelūca obscura
corrūptiōis & fetoris cōtētiua. Est igt̄ uita eoz ob
scura: tā ignorātia q̄ deformi uita & iueterata corru
ptōe fetida. Sed lapis suppōitur q̄n sc̄itas auctori
tatis oculis seculariū obicit̄. Et ne sentire corrupti
onū fetorē uite debeāt phibent. Sed sicut uere au
thoritas ē sc̄a quia utiq̄ ē lapis magni pōdens. Sic
& multoḡ est obf̄iata malitia & p̄uata oī hūore
cōpūctiōis. Et hic ē pp̄rie lapis offensiōis eoz: &
petra scādali q̄ supponit̄ eoz uite deformi. **A**t
tēde aut̄ resurrectiōis modū difficilē & laboriosū.
Nā tanta ē ista corruptio: q̄ p̄ deū oportet q̄ fiat
laboratiuo mō: ut iteḡ possit eis iesus dicere labo
rare me fecistis i pccis uīs. Nā cū fremitu sicut di

ctū ē pp̄ eoz: & cū turbatōe sc̄ismatū: & cū lachry
mis iesus p̄ suspiria paup̄ pducet̄ usq̄ ad monumē
tū ut. s. uelit facere sup̄ reprobatōe iudiciū. Et tunc
p̄mū quod dicit ē tollere lapidē ut sic quo ad ip̄o
bados referat̄. Hoc uerbū ē dcm̄. Tollite ab eis au
thoritātē p̄ eoz depōitionē: & nō cognoscāt eos
platos: sed lupos: quia ablatū ē ab eis regnū dei &
datum est genti facienti fructus eius. Si uero quo
ad electos referatur uerbum: lapidem tollere ē co
rum duntia ad compūctionem mollire: & ad pro
pni fetoris sentimentum reducere: ut pauc̄o sepul
chro offensionis aperte ex ul̄i fletu sue calamitatis
uideatur dei misericordiam prouocare. Et quod ē
magnum beneficium per solum ch̄isti meritum
& suspirium ad clarificationem sui nominis dādū.
Ideo premititur iesum gratias agere de sua ex
auditione & prodamatione sue missionis coram
populo facere. Et quia talis effectus erat.

Sūmi uigoris & potestatis

Sūme clarificatiuus diuine uirtutis

Sūme isfāmationis diuine charitatis

Maxime coniunctiui diuine societatis.

Plene educiuius de statu corrūptiōis: & mortis. Iō
dī q̄ clamauit iesus uoce magna. d. lazare ueni fo
ras: ut pt̄as in clamore uentis iū uoce: charitas in
magnitudine: societas in proprio nomine: quod i
terpretatur adiutus: nouitas in egressiōe mōstrat̄.

Et ut ostēdatur uirtuosus effectus qui ad ista se
quitur: dī q̄ statim prodiit qui fuerat mortuus: q̄a
haud dubie de his corruptionibus exibat sanctus
clerus. Sed quia sub specie diuini cultus remane
bit preteritarum sollicitudinum appetitus. Ac per
hoc oculus aspectus eorum non erit in contempla
tione clarus non ad ambulandum libere in nouita
te future perfectionis expeditus. Et ideo dicitur li
gatus manus & pedes infectus & facies eius suda
rio ligata. Quia uero per uiros perfectionis tunc
clare ostendetur illi perfectioni talia non congrue
re: ideo per eos imperfectiōes dissoluet dominus
a talibus: quod notatur in uerbo iesu dicentis. Sol
uite eum & sinite abire. In hoc autem signo tantū
clarificatur nomen domini iesu ut omnes demo
nes inuidia tabescentes compellantur dare dicere.

Videtis quod nihil pficimus. Ecce mūdos totus
abiit post ipsum. Nam in suscitatiōe cleri: per il
lum erit conuersio totius mundi per subiectam re
uerentiam sui humilis status & despecti: paup̄is &
māfueti: quod notat̄ cū dī. Ecce tāq̄ filie syō uerita
tē uite iesu sp̄ōsi sui hūiliter speculari & imitari. Ec
ce rex tuus uenit tibi mitis & māfuetus: ipse pau
p̄ sedens sup̄ pullū asine. Tūc layci & clerici clama
būt: **O**lāna filio dauid. **A**d ostendendū autem
predicta dicitur: Iō. xii. propterea obuiam uenit ei
turba q̄a audiebat eū fecisse hoc signū. Nihil enim
est q̄ tātū cōuerteret mūdū: q̄tū si uideret deq̄ ue
re suscitātū. **T**ertio cōsiderāda ē suscitatio puel
le: de q̄ Matth. ix. In qua figurat̄ religiōis status &

eius perfectio defectio & reformatio insinuat: perfectio
 quia filia non cuiuscunque sed archisynagogi cui nomen
 lairus: per archisynagogum princeps ecclesie Iesus meri-
 to designatur: cui & nomen concordat. lairus. n. inter-
 pretatur illuminatus. Ihs autem de se dixit. Ego sum lux mun-
 di. **H**uius archisynagogi sancta religio & spiritalis fi-
 lia: & proprie dicitur filia: quia licet filia nutritur in dulcedine
 dinorum beneficiorum: nutrita custoditur in sollicitudine cor-
 rectionum: custodita traditur nuptui in aplexu contemplationum:
 sic nupta fecundatur conceptu operum perfectarum.
Sic benedictus Ihs & quilibet religionis fundator istam fi-
 liam nutrit in dulcedine beneficiorum: maxime incarnationis Ie-
 su: conversationis passionis & mortis eius. **H**ic cibum
 comedebat ouiculla illa pauperis Iesu: de qua dicitur secunda
 Regum. xii. quod nutrierat illam cum filiis suis: simul de pane
 illius edens & de calice bibens: & in sinu illius dormi-
 ens: eratque ei sicut filia. **H**ec est. n. hester abscondita &
 pulcherrima quam Mardocheus adoptauit in filiam.
Secundo nutrita custoditur per correctionem: **E**ccl. xxvi.
 In filia non aduertente se firma custodiatur: ne forte ad
 iuentu occasione abutatur se. In hoc stat religionis cus-
 todia: ut sit in ea correctionis diligentia. **E**sa. iiii. Si ab-
 luerit dominus sordes filiarum syon & sanguinem hierusalem la-
 uerit de medio eius. **T**ertio correctam nuptui tra-
 ditur: quia ad perfectionem adducitur: **eccl.** vii. Trade filiam &
 grade opus feceris: & homini sesto da illam. **Q**uarto
 nupta fecundatur: **E**sa. ultio. Syon peperit filios suos: ubi
 multa de spiritali fecundatione dicitur. **H**ec filia. iiii.
 moris oppositis moritur. **P**rimo quod habet nutrimentum ue-
 nenatum: quoniam nutritur in hoc excellens: **E**sa. iiii. per eo quod
 eleuatur sunt filie syon: & ambulauerunt extenso collo: hec
 est prima uia religionis: quoniam elongat fundamentum humilitatis
 sed sub occulto ueneno diaboli propinat sibi cibum ela-
 tionis inflatur: dum facit eos appetere sublimia sub titu-
 lo purioris religionis sue: & dum ea promouet in cor inten-
 dunt: totum superbia in fiunt: & particulares perfectiones ad appe-
 tendum filiam assuescunt. **E**x quo sequitur secundum adiutori-
 um ad mortis ruinam: quod habet custodem perditorem qui eam
 custodit ab exteriori utilitate: ac per hoc eam excludit a
 uera humilitate: unde dicunt uiles tunicas: loca humilia: hita-
 cula pauperum esse dedecus ordinis: quod si uere uirtutes &
 religionis fundamenta cum uera humilitate itina. **A**d quod
 sequitur tertium: quod sicut habet custodem perditorem: ita accipit
 spiritum adulterinum. Spiritus est cui coniungitur per affectum: &
 si debet esse humilitatis & paupertatis spiritus: quo contra
 spiritum aduersum facit eam desiderare exaltari in purioribus: ap-
 petere in sanctis: promoueri in assumptis platiobus. **H**oc
 pessimum minimum in propat sibi hie. xlv. c. Confusa
 est filia egypti & tradita es in manu populi agloris: quod unum
 credidit se exaltari: inde habet ut spuria uilificari: & ut
 adultera a mundo reputari: propter quod confusa dicitur.
Traditur in manu regis aquilonis. s. in manu am-
 bitiosorum platorum: qui eam in ambitionibus nutriunt
 Et uere isti populi agloris. Aquilo dicitur aquas ligas:
 & hi omnes aquas celestis influxus que descendunt ad
 ualles mundani despectus ligant uinculo occupa-
 tionis uitiose & ambiciose. **H**ec igitur puella illa duo
 dena status religionis formosa amorosa subiecta

spiritali fecunditati apta: ac per hoc benedicto Iesu spiritu
 salitio tradenda: que in malis predictis iacet mortua:
 sed in domo paterna abscondita: & adhuc patrum me-
 rito & odore nuper preterito occultata: ac per hoc
 a mundo supportata: & non nisi a uiris ecclesiasti-
 cis plene nota. **U**bi usque dicit Hieronymus. de sy-
 nagoga: habet sibi canentes carmina lugubria: dum
 predicti superbi & ceci iactant eam multa perfectione sol-
 licitam: & in his in quibus eam uelint uolint mortuam
 cantant in opibus suis quod suam perfectionem mortificat
 eam utile mundo iactant: & Iesum introductum in eam
 haud dubium primo patrocinio: quod in uiris uirtutis in-
 ter eos ingreditibus ingredi incipit ad eam resuscitan-
 dam denderat fatuum reputantes. **S**ed sicut dicit Cri-
 de illis: sic & de his dicimus quod puelle resurrectionem
 non merentur uidere. **H**oc autem malitia non est con-
 tenta illo more solum inuidere ihm: sed in illis sanctis ui-
 ris atrociter persequitur: ut pote quod resurrectionem re-
 fugiunt: quod mortem cognoscunt: uel forsitan cognitam
 pallio operiunt. **M**odus autem resurrectionis puelle
 est iste. **V**enit. n. ad domum principis: quia reformat in
 reformatione statum primi patris: qui in uiris sue legitime filia-
 tionis adhuc usque hodie clamare non cessat. **F**ilia mea
 modo defuncta est. **S**ed anque intret ad lectum mortis
 increpat tibicines & turbas ieiundinis: quia anque refor-
 met statum coitatis: oportet quod reformet turbas tante
 distractiue sollicitudinis: & expellat & faciat quiesce-
 re predictos catores tante fle adulationis & medole com-
 medationis. **E**t tunc intrat ad intima cum perfecerit eos fa-
 cit omnia transgressua relinquere. **E**tiam introductum prem-
 pnam exemplaritate: & mem. s. reglarem promissionem
 & Petri. s. clarum utriusque cognitionem: & Iacobum. s. co-
 natum ad obseruandum: & Ioanem. i. gram ad perficiendum.
Tenet manum: cum eam sibi associat familiariter adiun-
 genda: eam familiariter alloquitur uerbo amatiuo cum dicit.
Puella tibi dico surge: cognosce me sponsum: & intel-
 lige uerbum. **N**on. n. uoco te iueterata in terra aliena: cui ru-
 ge transgressionis datur testimonium postibuli. **S**ed uoco
 te puellam quasi uirginem decoratam: renouatam: & nihilo-
 minus sponsam fecundatam spiritu sancto. **T**ibi ergo dico sur-
 ge. i. plene & perfecte temporalia relinque: & ad celestes ele-
 uare dulciores: quia angelus mei accedet & ministrabunt
 tibi me. s. illud panem celicum & cibum desideratum: quod scio
 te omnem alium cibum fastidire: & hoc est quod sequitur. **E**t ius-
 sit ut daret illi manducare. **O** dilecte iesu: iam ebrius
 uideris de ista sponsa: de qua sic locutus es ne remane-
 at consolatio uacua: propter quod de hac sola legitur quod iu-
 bes illius refectionem haud dubium relictam celerius pro-
 parari. **V**ides ergo quod dulcis resuscitat hec puella
 christi sponsa: sed non erit infecunda: imo in uniuersa terra
 ecclesie exhibebit odoriferam famam: & eius reformati-
 one reformabitur ecclesia tota. **V**idisti ergo in triplici
 ecclesie statu: quod sicut per uiuificat mortuos: sic & ihu
 usque hodie non cessat uiuificare electos. **U**niuersa
 ergo me uiuificator Iesus & resuscita me a morte con-
 suetudinis prauae. In qua usque hodie fetentem perfite-
 or me iacere: ut in merito resurrectionis possim de
 cetero in nouitate uite ambulare & puenire ad locum

ditatē religionis & ecclesie renouate.

Iesus laxans reatus **Cap.xxii.**

Illius dei iesus q ad hoc appuit i carne mortali ut dissolueret opa diaboli cuius opus suum ē peccm: pprie ppriū habet quod cōueit sibi soli & sp: peccā misericorditer relaxat. Nā ex affectu ppo nullū pūit: sed quātū ē ex se oībus misericordia tribuit. Ipse enī iesus est deus: cui pprium est misereri sepe & parcere: sed nolētibz peccā dimittere: cōpellitur misericordie subtrahere bñficiū. **I**ustus enī & rectus ē iesus: & seipsū negare n̄ pōt. Et quia ipse solus ex se ē sine peccō: solus digne peccatū pōt arguere: & i se peccātibus indulgē. Quod recognoscens baptista sctificatus i utero p has duas pprietates inocētiā & misericordiā manifestauit eū. d. **E**cce agnus dei: ecce q tollit peccā mūdi. **T**ā tū aut hanc pprietatē: s. dimittere peccā dilexit: q licet filii mortis. scandalizarent ex hoc & ipsū bñdictū iesu dei filiū: tāq dei blasphem: psequerēt ad mortē: tñ piissimus iesus p dimissione peccōge libet mortē suscipiēs: mortuus ē enī p peccis nostris oēm modū dimissiois peccōge iuenit: quē saluis dei pprietatibus misericordia & iustitia potuit & congruū fuit inuenire cū hoc etiā misericordia supexaltate iudiciū. **E**t ut oñderet se auidū p oēm modū remissiois peccōge. Ideo etiā que cōtra hoc uidēt facere ad hāc delectabilē opōnē fecit pluries subseruire. Sicut sūt ipugnationes phisaice & hostiles: imo quod plus ē sp cōtraria: & que ad ruinā ipellūt ad salutarē electioē facit subseruire electis. In cuius signū ubicūq legit peccā dimississe: quasi semp excitantur incursum hostiles: ex quo talis remissio ab ore piissimo iesu magis clarificat & firmat & ulterius liberalis exhibet. Et nō ē q se abscondat a calore sue misericordie: nisi ex pprii cordis malitia eligat ipsū ipugnare maligne. **P**ro eoz dimissione a iudeis ut blasphemus iudicatus ē: & tadē passus: & mortuus. Inuenio aut tres modos in opibus misericordis iesu: quibus peccatoribus ueniā idulsi.

Primo per modum deuotionis proprie.

Secūdo p actū intercessiois aliene. Sicut i palytico.

Tertio p conatū accusatiois fraudulēte. Sicut i muliere i adulterio dephensa.

De pmo hī luce. vii. de remissioe facta magdalene.

De secūdo hētur Math. ix. De tertio lo. viii.

Circa autē remissioē factam magdalene.

Primo ponitur excessus preuaricationis.

Secundo processus conuersionis: ibi ut audiuit q iesus accubuit &c.

Tertio effectus defensionis ibi. Simon habeo tibi aliquid dicere &c.

Quarto pfectus iustificatiois: ibi remittit tibi peccata tua &c.

Circa puaricationis excessus scias q i hac historia fuit excessus peccī tripl̄r uariatus. Nā in magdalena erat peccm: & querebat remediū. Sed in phiseo erat peccm nec querebat remediū: sed iudicabat medicū & egrotū: uidēs aut phiseus apud se ueracit̄ supbus & fallacit̄ iustus: egrā rephēdit de egrī

tudie & medicū de subuētiōe. In aliis statibus erat peccm: & eis nocebat imediū: nā dicebāt bono odore mortui. Quis est hic q etiā peccā dimittit. Iesus ergo pius: sapiēs & iustus i magdalēa peccm dimisit: & in phiseo supbiā cōfudit: in aliis incredulis pficiam dereliquit. Oñdit autē euangelista i peccatrice peccatōge multitudinē & magnitudinē i aduerbio demonstratiuo. **E**cce mulier: quod notat admirationē excessus. **E**t secūdo peccī cōsuetudinē i uocabulo in famatiuo: qā peccatrix: quod nomē sibi ex iueretata cōsuetudie cōq̄sierat. **T**ertio peccōge ifamiā & certitudinē: quia toti ciuitati innotuerat. **O**ffenderat autē deū uario oculo aspectu: lasciuio capillo: ornatu. Infectio oris osculo & affatu: delectatiuo unguentōge olfactu: supbo totius corporis icesu: & in uerecūdo & publico peccandi actu. **E**cce magnitudinē excessus transgressionis. Adhuc autē fuit in ea triplex motiū quod multū allicit ad peccm. i.

Corporis pulchritudo

Temporalium plenitudo

Dominii & libertatis relaxatio.

Nā p̄chra fuit: diues fuit: & sub nullius p̄tate extitit: quod est oīum piculosius. Nā sicut Aug. in lib. de. x. chordis dicit. Mulieri quattuor sūt adhibēde custodie. s. timor dei custodia: uiri: uerecūdia & cōfusio mūdi: terror legū & tpalis iudicii que uxores fornicātes cōdēnant. Custodia autē uiri sicut dicit ibidē debet esse timor dei: & ipsa sua uirilitas. **A**udi secūdo processū cōuersionis. **E**t qā oīs n̄a conuersio est.

Per diuine uirtutis influxum in intellectu

Diuine charitatis igniculum in affectu

Diuini roboris brachiū in conatu.

Ideo hec tria ponuntur per ordinem.

Splendor uirtutis: quia cognouit

Ardor charitatis: quia alabastrum attulit.

Vigor strenuitatis quia uenit & stetit. **E**t uide q pulchro ordine hec benedicta peccatrix ē oībus exemplū cōuersionis. Nā quo i se habuit delectamēta tot de se hūit holocausta: & quot mōis offēderat: tot mōis satisfactioē assūpsit. **C**ōtra ipudentiam peccādi accepit maximā uerecūdiā peccī: pp qd̄ d̄f stās retro: un̄ scdi Paral. ultimo dixit manasses peccator & penitēs. **N**ō sū dignus uidere altitudinē celī: p̄ multitudinē iniquitatū meaz: un̄ nec ista p̄ uerecūdia audebat i faciē iesu respicere: sed accessit retro: ut que post tergū iesum piecerat: iā i hūanitate assūpta dei hoīs hūilr posteriora q̄rebat. **C**ōtra supbiā icesus toto se corpe i terrā pstrauit & totū corpus ad pedes dñi idinauit. **E**t sicut dicit Greg. **N**ō uideat tibi despicibilis locus pedū iesu: ubi scā peccatrix cādorē iduit & scitātē. **M**ultū amabilis fuit locus pedū iesu isti amabili peccatrici. **E**t hūc locum tripharie cōsiderauit. **N**ā icesus cōsiderationis iesu est n̄foge peccatōge remissio: & ideo ad pedes iesu peccatrix iuenit ueniā sicut hic d̄f. **I**ncessus conuersionis iesu est nostre cecitatis illuminatio: & totius uite nostre directio: ac totius conuersa-

onis iformatio: & iō ad pedes iefu magdalēa iūcit
fapiam: Lu. x. maria fecus pedes dñi fedēs audiebat
uerbū illius &c. **Et** Deut. xxxiii. dñs: q̄ q̄ appropin-
quāt pedibus eius accipiūt de doctrina eius. **In-**
cessus ē pedū ihu ē totius cordis nři & amoris leti-
ficatio: dñs aīa se fēit tātū dō charā & a deo dilectā
q̄ p amore illius deus carnē assūpsit. **Itē** dñs ihs
xxxiii. ānis nobiscū pegrinus icēssit: & ideo ad pe-
des ipius iūcit leticia: un post īsurrectiōē de mag-
dalēa: & aliis duabus maris dñs: q̄ tenuerunt pedes
eius uiso gaudio īsurrectiōis: Mat. ultio. **Recte** er-
go de ista magdalēa dñs q̄ tenuit pedes ihu. **Que**
n. diu male ābulauerat: uestigia recta q̄rebat: uesti-
giū. n. signū ē precedētis. **Et** iō ex uestigiis dei cul-
tor cognoscit & diaboli. **Vnde** Dan. p uestigiū co-
gnouit fraudē sacerdotū belis: p bās uolūtātē eorū
qui per occulta ostialia belis deuorabant impensa.
Sparsit. n. ī circuitu cineres: & mane apuerūt uesti-
gia mulierū: puerorū & puellarū. **O** si spargerēt cie-
res ī circuitu uite multorū: quot iuenirentur uesti-
gia mulierum puerorum: & puellarū deuorantium
hereditatem crucifixi. **Sed** reuertamur ad pedes ie-
su cū magdalēa: & uideamus quomodo cōtra a-
spectus ipudicos deo ī molat oculos. **Nam** lachry-
mis cepit rigare pedes eius & de oculis eius riuos
contritionis eduxit. **Et** intelligit q̄ benedicta
magdalēa de purissimis oculis quadruplicis gene-
ris lachrymas eduxit. **Primo** cōtritionis: de quibus
dicit hic: q̄ fuerūt tante uirtutis & efficacie: q̄ im-
petrauerūt omnium peccatorum remissionē: unde
ei hic dixit chñstus. **Remittūtur** tibi peccata tua.
Secundo habuit lachrymas fraterne compassionis
in morte fratris sui: Ioan. xi. **Et** he fuerūt rāte effi-
cie. q̄ īdixerunt iefum ad fletum: & fecerūt susci-
tare lazaram. **Tertio** lachrymas trāsfixiui dolo-
ris ī chñstum passum. **Vnde** Luce. xxi. dicitur q̄ se
quebatur iefum multitudo populi & mulierū que
plāgebant & lamentabantur eum. **Certum** est aut
q̄ inter illas erat principaliter maria magdalēne &
iste īdixerūt iefum ad recōpassionē: unde & dixit.
Filie hierl'm nolite flere &c. **Vnde** Ioan. xix. dicit
q̄ stabat iuxta crucē iefu &c. **Attende** quātus ho-
nor est iste bñdicte magdalēne factus ab euangeli-
sta: q̄ matri sociat in compassiua trāsfixione & la-
mentatiua deploratiōe iefu ī eorū oculis crucifixi.
He lachryme tātū inundauerunt: q̄ nō solū moriē-
tem desleuerunt: sed in sepultura eius & postea iux-
ta sepulchrum tantum excreuerūt: ut ī orto illum
desleret mortuum quem nesciebat resuscitatū: un
cor eius potest dici fons hortorū & puteus aquarū
uiuentiū: & oculi eius quasi piscine ī ešebon. **De**
his dñs Ioan. xx. Maria stabat ad monumentū foris
plorās. **He** fuerūt rāte efficacie: tantēq̄ uirtutis: q̄
nō solum memuerūt angelos uidere: sed etiam di-
lectū iefum in corpore imortali sibi primo oīum
apparere. **Quarto** habuit lachrymas deuotiōis
& dulcoris celestis patrie: pro cuius dulcore fugit

omne consortiū creature clamans & dicēs. **Fuerūt**
mihi lachryme mee panes die ac nocte: dñs dicitur
mihi quotidie: ubi est deus tuus. **Triginta** annis
habitauit ī deserto oībus manens incognita: & ibi
impleuit omnes hydrias sensuum suorū interiorū
& exteriorū irriguis gratiarum: & aquis deuotarū
lachrymarum: que in nuptiis dilecti conuerse sunt
in uinum optimum. **Et** licet hoc uino inebria-
ta fuerit ī īgressu celestis glorie: tamē de isto uino
magnam prelibationem accepit in concentu ange-
lice melodie. **Nam** septem uicibus laudes dicebat
dilecto leuata in aera in medio angelorum: hec p
lachrymis istius benedicte peccatrici. **Contra**
uanum capillorum ornatum in quo multū mulie-
res offēdunt sicut dicitur **Esaie. iii.** Prebuit pedibus
iesu obsequiū capillorū: quia capillis capitis sui ter-
gebat. **Et** licet p capillos superfluitas tēporaliū in-
telligat: ī q̄tum capilli sunt quedā supflua corpo-
ris: quibus capillis in pedibus dñi. s. pauperibus de-
bent tergi lachryme necessitatū suarū. **Inquantū**
autem capilli sunt ornamenta capitis de ipso ma-
nantes subtiles & longi significāt cogitatiōes sub-
tiles contemplationis & meditatiōis prolixę: que
ornant caput deuote mentis: & ab ipsa mente īflu-
xu diuine gratie oriuntur: immo uerius a capite ie-
su oriuntur in capite mentis nostre. quia nō sumus
sufficientes cogitare aliquid ex nobis tanq̄ ex no-
bis. **Hi** capilli precipiuntur a nazareo nutiri: et
toto tempore sanctificationis eius nouacula non
debet ascendere super caput nazarei: idēst distractō
impeditiua cogitatus cōtemplatiui. **Hi** sunt capil-
li sanfonis: ludicū. xvi. in quibus est sua maxima
fortitudo: quia totum robur mētis perfecte est in
cogitatione actuum uite chñsti & charitatis sue ī-
terne. **Et** durātibz istis capillis ī capite: impossibi-
le est hostem preualere. **Sed** dalida abstraxit sanfo-
nem dormientem in gremio suo. **Dalida** interpre-
tatur situla uel paupercula. **Situla** est carnis cōcupi-
scentia insatiabilis: paupercula ē dei diffidentia: q̄
semp̄r timet sibi temporalia deficere: & sibi sem-
per uidetur parum habere. **Hanc** Sanfon incipit ni-
mis diligere: quando incipit se nimis carnaliter nu-
trire: & tēporalia sub necessitatis titulo congregā.
Cum hac principes philistinorum pactum fa-
ciūt: quia huic se demones uirum sc̄m tētando cō-
iungūt. **Cuius** tētationis ordo elegāter expnmiē
Et primo funibus neruicis humētibus ligat: dum
propriis cōcupiscentiis edomitus molestatur. **Cui**
addūtur noui fures qui nunquam fuerunt ī opere
q̄ noue tentationes & inexperience immittūt a de-
mone: sed capillis durātibz quasi fila telarum
franguntur: q̄ durātibz cogitatiōibus xp̄i ī mē-
te nullius potest esse roboris tētatio carnis uel ho-
stis. **Sed** procedit tētatio dum & crines plectun-
tur licio: quia tunc sanctus uir impeditur a con-
templatione: quando clauo prelacionis & extērio-
ris sollicitudis quasi circūligat & terre īfigit. **Sed**

si caput nō abradatur: & si multū uir sanctus īpedi-
tur: non tñ ab hoste capī. Tūc at caput raditur: cū
se uolūtariē meretrici aperit: & appetitui ambitiōis
inhiantis seruit. Et tūc miser sopore graui in gre-
mio meretricis quiescit: qñ sibi fastus plationis dul-
cescit. Sed tūc misero caput radit: cū eū a consueta
cōtemplatōe xpī uite excludit: a meretrice pīctur:
ab hostibus capī: exoculatur: & ad mole obsequiū
deputatur: qā miser ille q pp ambitionē cōtempla-
tionē reliq: sepe nō cōlegitur honorē quē appetit:
& tñ simulatōibus occupatur & taliū demonū tē-
tationibus exoculat ne cognoscat bonū quod per-
didit: & malū quod agit. Et molā uoluit: dū se de
malo ī peius ruere pmittit. Hec de capillis magda-
lene plixius dcā sunt. **C** Contra oris lasciuiā habu-
it ad pedes iesu ons cōiunctionem hūillimā. Nam
osculabat pedes eius. Osculū est signū pacis: & pi-
us iesus ipsam recipiebat ad pacē sue imitatiōis que
ē in pñie pñcipio incessus rectitudo ut imitet iesū
deserendo pccm: & psequendo oē bonū: hic status
significabat p osculū pedū. **C** Sed aiūs crescens nō
est cōtentus post iesū cōi uia incedere: sed uult ad
opa pfectionis assurgere: & tūc recipit ad osculum
manus. **A** Ad hoc osculū fuit recepta magdalena:
quando post aduentū spūs scī pfecte p xpō reliq
omnia. Sed amor ebulliens non est cōtentus quā-
tūc pfectione opis: nisi transformet ad intima
redemptoris: & iō desiderat osculū oris clamās cū
sponsa. Osculetur me osculo oris sui. In quo oscu-
lo est.

Cōmensuratio facie

Comiunctio labio

Mixtio anhelituum.

Quia nūq̄ quiescat sponsa bene amare: donec tota
cōuersione xpō iesu afiguret & lingua sua p iesū
sonat intra sua pccordia & nihil nisi iesum spirat nō
sui uiuens sed amati uita. In cuius figura iesus ipas-
sibilis in die resurrectionis spirās dedit aplīs spiritū
in flatu suo: ut iā non sua: sed uerbi uita uiueret: &
eius flatu spirarent & respiraret. **C** Cōtra offensam
unguentoz portat unguēti alabastrū: de quo in se-
quēti capitulo dicit. Vidisti pcessū cōuersionis: ui-
de effectū defensionis. Nam cōtra iudiciū phisei qui
eam ipie iudicabat de imūdia: & iesum de nescia
& se nō intelligebat multo peiorē excecatus supbia
pponit pad gma. In quo cōcludit q ipa ē multipli-
cata in merito: anposita phiseo: ac p hoc inocetētem
defendit: & se pphetā ostēdit: & phisei supbiam cō-
fūdit: & quātū fuit ex se cōuertit. Nam dū sua snia
cōuincitur: quasi freneticus funē portat quo ligat.

Est autē iste modus prudētissimus dū padigma
q. legicū ponitur & ex ore resistentis dū nō aduer-
tit cōtra se snia extrahit: ex qua postea error propri-
us demonstrat. Duo igitur debitores sūt. Simon &
magdalena: hī debebat. 500. qā lasciuiā uita suoz se
suū erat transgressionē obligata. q. v. centenarioz.
Alio mō quia aīe data sunt qñq; ī media pceptoz:

sacramentoz: uirtutū: donoz: bñtudinū. Cētenariū
aut cōsumatio designat. v. ergo centenariis offen-
dit quia oīa in se predicta dei dona p pccm suū de-
struxisse cognouit. **Q**uinquaginta in quo me-
dius centenarius & est nūerus quietis significatur
defectus omissiōis: a quo uix est liber quicūq; pfe-
ctus: quia uix est aliq; qui multa cōtra deū oblega
nō omittat: esto q graua nō cōmittat. Et uix iue-
nitur tā supba presūptio in supcilio lapsē iustitie: q
nō recognoscat in se hūc defectū culpe. Tales autē
sūt cōiter in amore tepidi: in oblego desidio: in p-
pria reputatōe supbi: ac p hoc pax deo obnoxii ac
ab ipso parū dilecti: hic est ergo debitor. l. **C** Con-
uictio ergo q mulier supabat in amore ex maioris
debiti dimissiōe elegātissime cōuincit q eū supat
etiā in exteriori ope: ubi ondit iesus sui ad phiseū
maiorē dignationē. Intraui inq; in domū tuam:
hec autē ad me accessit in domū alienam tali tem-
porē. l. cōuictio: tali loco: qā ad pedes: tali mō qā cū
tot lachrymis. Ex quo cōcludit maiorē affectionē.

Postea ponit tria genera operū: in quibus osten-
dit magdalena fecisse maxia: & phiseum non fecisse
minima. Primū fuit opus pfundissime hūilita-
tis: ad pedes iesu. Secundum ardentissime charitatis
ad osculum unionis. Tertium pinguiissime deuotio-
nis & rectissime intentionis. **I**n primo ubi nō
dedit phariseus aquā simplicem erat etiam de cōi-
usu hospitii. Magdalēa dedit lachrymarum inguū
& capillorū obsequiū. Ille non dedit aque paululū
hec reliquauit cor suum. **I**n secundo ille nesciuit
diligere summa dei beneficia que intelliguntur in
osculo oris sui. Nam illud intelligitur qñ simplici
osculum datur: hec continue administrabat lachry-
mas & in eis ardebat charitate accensa: cum tamen
hoc sit pax infinito deo: hoc significatur i eo q di-
cit. Ex quo intrauit non cessauit ungere pedes me-
os: ubi ostendit simul humilitatem chantatē: & cō-
tinuitatem: & ex his pfectam trāformatōem: quia
solū propter diuinū honorem. **P**rimū in pedi-
bus: iecūdū in osculo: tertū in nō cessatōe: quartū
cum dicit meos non propter se sed propter me. In
tertio ostendit q nō habuit ad eum cōem deuotō-
nem que in osculo designatur & ad eius summum
quia in capite. Sed ista hūit singularem: que signifi-
catur in unguento: & ad eius infima quādo pedes
unxit. Ex his non est mirū si sua confunditur su-
perbia: quando concludit deus ex tot rationibus:
propter quod. dico tibi. Remittuntur ei peccata mī-
ta qm dilexit multū. **E**t attende charitatem dei.
Nam in cōmendatione eam expresse nominauit.
Quia uero defectum in phariseo uolebat curial-
ter reprehendere indiffinitē proposuit dicens.
Cui autem minus dimittitur minus diligit.
Vnde & christus in feruore obsequii & amo-
ris tenerimi ad peccatricem conuertit se ad mu-
lierem: dicens. Dimittuntur tibi peccata tua.
Attende autem quod ex premissis uidetur

magis sequi sic diligit multū: qm̄ m̄ta dimissa sūt ei. Sed artificiose sapientia ihu oñs amoris opibus sic cōclūit. d. Dimittunt ei p̄ca multa &c. Nā dilectio ihu remissiois p̄ci quo ad culpā se hēt p̄ mo dū effectus uno mō. Ideo. n. deū m̄tū diligimus q̄ in remissioe multoꝝ p̄coꝝ multā dilectionem accipimus: & sic diligimus eū de suo: & sic pōt dici multū: q̄ multū dimissum est ei. Et in dimissioe m̄tū ē ei datū de dilectioe dei: licet & ip̄a dilectio aliquo mō sit cā dimissiois p̄ci. ¶ Est & alia dīlco quo ad obligationē pene: & hec cātur a dilectione opante opa penitētie satisfactiue. Et q̄ de his opibus fuerat locutus phiseo in commēdatioe magdalene: ideo q̄tū ad hoc concludit. Remittunt ei p̄ca multa: qm̄ dilexit multū. ¶ Feruidus. n. dīlco nis actus interior & extior ē cā dimissiois pene & sepe totalis. Sic ergo dimissio culpe cāt dilectionem p̄ cognitionē bñficii. Exercitiū dilectionis & charitatis recepte cāt debiti dimissionem: alias aut̄ scias q̄ infusio dilectiois delet culpā. Recognitio talis dilectiois ex strenua opatiōe seip̄a auget grām & remittit p̄ca. ¶ Audisti effectū defensionis: audi p̄fectum iustificatiois. Nam illis impiis q̄ murmura bāt ihm̄ p̄ca dimittere ex sua pertinacia neglectis quos excecavit malitia serpentina. Sicut. n. lerpētes moriūtur odore uine: sic isti odore xp̄i misericordie his inq̄ contēptis iterato dixit ad mulierē. ¶ Fides tua te saluā fecit: uade i pace. Et sibi addit̄ processus in bono & in opando quies in animo: ut se per quiescat sine cōscientie stimulo. & appetitu in quieto: & semp̄ p̄cedit in melius: excludo ocio defidioso. ¶ Nota aut̄ q̄ ut ostendat iesus necessitatem gr̄e dicit: q̄ duo debitores nō hnt unde reddant. Vnde amb. ¶ Heu mihi si nō petiero concedi mihi debitū: & ita nō est dubium q̄ plus debet q̄ plus accipit: secūdu homines plus fortasse offēdit qui plus debuit: sed per misericordiam dominicā mutatur: ut amplius diligit qui amplius dedit. si tñ grām cōsequat̄. Et ideo q̄ nihil ē qd̄ digne dō offeri possim: ue mihi si nō dilexero. Reddamus ergo amorē pro debito: hec Amb. ¶ Nota ēt quōd ihs n̄ ocū excludit: i eo q̄ feneratorē se dicit: qui capitale gr̄e requirit cū usura opatiōis strenue. Sed & hypocritam excludit: q̄ tal̄ fenerator pecuniā cognoscit: un̄ & imaginē & similitudinē requirit: quā dedit. ¶ Licet aut̄ iter doctores tā greeoꝝ q̄ latiorum sit opinio hāc nō esse magdalēnā Mariā sororē lazari: sed quandā aliā: Augu. tñ de cōsensu euāgelistaz̄ credit fuisse eandē: qd̄ ē: probat per textū Ioan. vi. de sorore. d. q̄ maria erat q̄ unxerat dñm ungueto & exsist: cuius fī infirmabat̄. ¶ Vnde & i textu euāgelii patet q̄ repetit̄ actus unctiois quē lucas dicit: & hoc añ oēs alias unctioes: un̄ & post Ante sex dies pasche: itez̄ ūxit pedes iesu: ut dicit̄ Ioan. xii. & tūc ēt forte effudit unguetū sup̄ caput ut dī Mat. xxvi. ¶ Licet. n. potuisset eē p̄ma de pedibus i domo Marthe & Marie: & una alia de capite i domo simonis: aliq̄ tñ dicūt q̄ totū fuit in do

mo simonis: simul ubi & ille due sorores dicūt ei fecisse cenā tāq̄ i domo familiaris sui: cū ipse eēt p̄cipales dñe castri: un̄ & Lazarus dī a bethania de castello Marie & Marthe soroz̄ eius. ¶ Quod ista eadē fuerit maria satis oñditur Mar. ultimo. ubi dī q̄ p̄mo apparuit marie magdalene: de qua eiecerat vi. demōia. Huic s̄ntie cōcordat Greg. & uniuersa liter tota romana eccl̄ia istud tenet q̄ euangelium huius peccatricis ponit i festo marie sororis lazari. ¶ In hoc aut̄ māgis credendū est latinis q̄ grecis: q̄ apud eos i regiōe marilie p̄dicauit: & ibi. xxx. ānis i spelūca permāsit: & sacerdoti scō se manifestans illā se peccatricē eē dixit: & ibi corpus suū diu honorifice regeuit: & i eadē regione corpus marthe sororis sue. Nō debet igit̄ dubitari mariā magdalēnā hanc peccatricē fuisse. ¶ Vidisti ergo i brā peccatrice quōd iesus peccata dimittit motu deuotionis p̄prie: nūc i paralytico uide quomodo ihs peccata dimittit merito it̄cessiois aliene. De quo Nat̄h. ix. & Mar. ii. & luce. v. dicit̄: q̄ quattuor uiri i grabato non inuenientes qua pte illū inferrent: ascēderunt supra tectū: & p̄ tegulas illum submiserunt ante xp̄m. ¶ Vbi attende quattuor Ipsius paralyti destructionē Feruentium maguam deuotionem Iesu christi miserationem Pharisoz̄ malignam detractiōem. ¶ Circa paralyti egritudinē: attēde q̄ paralytis dī dissolutio. & ē aliqñ particularis: aliqñ uniuersalis: & significat destitutiōē uirtutū: & relaxationem ad p̄ca carnis. De hac dī Hieremie. xxxi. Vsq̄ quo deliciis dissolueris filia uaga: Priuat aut̄ sensum & motū: & aliqbus facit motū tremulū. Priuat. n. sensum i illis talibus: ut nō sētiāt q̄tuoꝝ q̄ sēti ē utile. Primū diabolicas tētādoes: & hoc facit p̄cū cōsensu & usus: q̄ scdm̄ Hiero. nō sentit q̄ cōsētit. De talibus dī Prouer. xxiii. Vulnerauerūt me & nō dolui: traxerūt & nō sensi. Secūdu dīnas suauitates: h̄ fecit amor iumētius: de quo i ps. Posuerūt me a-bominationē sibi. Mas seruauerūt illi q̄bus māna fuit ad nausēā: Nume. xi. Quis dabit nobis carnes ad uescēdū. Et illud ibidē. Nihil aliud r̄spiciūt oculi n̄i nisi māna. Et illud Treno. iiii. Qui nutriebāt in croceis amplexati sūt stercora. Tertū miserā p̄pam: & h̄ facit amor cecus sui: & p̄suptuosus. Eccl̄. x. Quid sup̄bis ēra & cinis: Et q̄ qñ hō ifirmatē sentit: deus ipsos defectus p̄ficiat: ideo dī i ps. xxx. Infirmata ē i paup̄tate uirtus mea. Et illd̄ ps. lxxvii. Tu uero p̄fecisti eā. Quartū amor auarus rei temporalis sentire nō facit p̄xiōꝝ afflictioes: ideo de auaro dī Exo. x. Tribus diebus nemo uidit frēm suū: nec se mouit de loco i quo erat. Nō mouetur ad deū p̄ timorē & amorē. Et si aliquo mō mouetur hēt motū tremulū nō regulatū: q̄ timore pene aliq̄tulū tremit: sed opus bonū n̄ p̄ficiat. Et duo timores in misero tali collocātur. Timor enim seruilis ipsum pungit: & timor carnis sue eū retrahit. ¶ Isti sūt siles cenio: de quo dī q̄ hēt cor timidū

sed utinā cū ceruo recipient antidotum. Nam dī q̄ comedit herbas medicinales: ex quibus cor cōfortatur: & os suū cartilogo in eius corde generat: ex quo cor medicinale efficit. ¶ He herbe sunt opationes xp̄i uite maxie dolores & passiōes crucis sue quaz̄ comestio confortat cor ad aggrediendū ardua. Os. i. robur in corde generat ad sufferendū diuersa aduersa: & ex tūc cor illud ē medicinale: tā in se q̄ i aliis ad purgandum peccā. ¶ Cause paralysis sunt tres.

Aliqñ nimia frigiditas: hec est auaricia

Aliquando hūor: supfluitas: hec est luxuria

Aliquando neruorū incisio: hec est superbia et presūptio: quia proprii sentimentī neruū uulnerat. Ecce q̄ malus est lectus palyticū: uere uniuersū stratum eius uersatū est in infirmitate eius. ¶ Circa deuotio nem offerentium attende sex que essent necessaria in prelatīs.

Primū ē manifesta uirtutū pfectio: quod notat cū dicitur: ecce inquit uiri &c.

Secundū est quadratura oīum uirtutū cōsuetudinarū: ut sint quattuor

Tertium ē supportatio pxiōrū: infirmorū: ut portēt in lecto infirmū. s. palyticū.

Quartū ē ut sollicitudo circa pxiū curatōis: & q̄rant inferre eū ante iesū.

Quantū ē ut hēant ad eū: nō carnalē: sed spūalē affectū: ut solū ppter deū & celeste premiū: ideo dī q̄ ascenderūt sup tectū.

Sextū est q̄ pntent eū ad iesum p cōpassionis affectū: & deuote ofonif actū: unde Exo. xxviii. de aarō dī: q̄ portabat noīa filiorū israel sup utrūq̄ hūerū: ob recordationē. Multa ergo fuit deuotio offerentū hūc palyticū. ¶ Circa cōpassionē iesu piissimī attēde q̄ magne pietatis fuit respicere fidē alienā unde pmo ipsum cōfortat: ut qui fidē alienā respexerat tibi ppiam infundat: cū dicit. Cōfide fili. O uerbū dulcissimū: despectū & debile totis mēbroz̄ cōpassionibus dissolutū filiū uocat: quē phisei nō dignarentur aspicere. Nā scelestissimos peccōres iesus gl̄iat sibi adoptare p grām: ut in eoz̄ infirmitate se ostēdat oīpotente: un istis uidetur dicere uerbū potētie

Cōfide: ego sū nolite timere Mar. vi. Et illud iōānis. xvi. Cōfide ego uici mūdū. Et uerbū sapie eorū intima scrutātis. Sicut dixit Mat. ix. Cōfide filia fides tua te saluā fecit. ¶ Sed & dicit eis uerbū pietatis & demētie: ut eis dicatur. Bñdictus uir qui cōfidit in dño: & erit dominus fiducia eius. Nā peccā liberaliter donat cū dicit. Dimittuntur tibi peccata tua: ubi sic dicit Hiero. Remouet pmo infirmitatis cā: ut sequat̄ sanitas pfecta. ¶ Vide. iiii. detrahētū impugnationē. Nā ceperūt quidā de scribis dicere i fra se: hic blasphemāt. Quis pōt peccata dimittere: nisi solus deus. O ipi phisei quis pōt intueri cordis secreta: nisi solus deus. Ergo q̄ corda uīa uideo ego sū q̄ peccā dimitto. Et ego sū qui dico unicuiq̄ saluatio iuxta illud Esa. xliii. Ego sū qui deleo iniquitates tuas propter me. ¶ O uenissimū uerbū. Ego

sū qui deleo: q̄a ego solus peccā dimitto: sed pp me quia i merito meo: unicuiq̄ enī p meā hūilitatē in me ipso merui quicqd̄ ipsis ex diuina pietate cōcessi. Intellexerūt ergo & bene: licet maligne nō crediderūt: q̄a iesus se dicebat deū. Et ideo hāc opinionē cōfirmat: nō excludit cū manifeste & ex nomie sue hūanitatis dicit. ¶ Vt scatis quia filius hoīs hēt potestātē in terra dimittēdi peccā. In terra dicit nō super terrā: hoc ē i celo: quia nō sūt ibi peccā. Subtus terrā in inferno peccā sūt eterna. In terra uero. s. i hac uita sūt remissibilia. Quō autē sequit̄ ista cōsequētia deū est supra: cū de xp̄i misericordia ageret. ¶ Attēde q̄ hostilitas detrahētū occasionaliter iuuat: ut maius largiret̄ bñficiū: un dedit infirmo robur pfectū cōtra triplicē eius defectū. Nā uix poterat caput leuare: cōtra q̄ dicit. Surge desiciebat i oī robore. Cōtra quod dicit: tolle lectū tuū. Nō poterat ambulare: contra quod dicit: uade. Sed tūc peccator surgit qñ peccm̄ delent: portat lectū in quo iacuit: qñ peccatū in quo delectationē recepit: i cruciatū oīs pnie cōuertit. Et tūc domū suā uadit: qñ cōsciam suā diligenter discit. ¶ Sic ergo apparuit quō pietas iesu accepit dimittēdi peccā p actionē intercessiōis aliene. ¶ Terrio attēde sūmā pietatē iesu cōdonantis & miserētis peccā sūpta occasione a conatu accusatiōis fraudulēte. Vide q̄ propriū ē bñdicti iesu uelle misereri & peccā dimittere: nō ex detractiōe & murmuratiōe: nec insidiis malignantiū potuit ab ipen denda misericordia peccatoribus reuocari. ¶ Interroga mattheū publicanū: & zachariū pusillū: & fraudulentū. Interroga peccatricē m̄ ierē: interroga palyticū: interroga hāc de qua ē sermo in adulterio de phensā. Et oēs una uoce clamabūt. Ecce agnus dei &c. In histona autē deprehēse in adulterio mulieris considera conditiones.

Cetus accusātis

Christi miserentis

Mulieris in medio stantis

Primo in cetu phariseorū fuerūt duo: subdola adulatio: & fallax interrogatio. Adulatio q̄a sibi bladiūt nō magisterii: cuius nolūt eē discipuli: ut securus & insuspecte procedāt. ¶ Secūdo fallax interrogatō: un ostēdūt publicū flagitiū: hec mulier mō dephensa ē in adulterio. Allegat legis edictū. In lege autē moyses māgnauit huiusmōi lapidari: & puocāt ad pceptū. Tu aut qd̄ dicis: & ipropant sibi scandalū dū adultera astat & turba. ¶ Attēde autē q̄ sicut dicit Aug. miraculis fama māsuetudis diuulgabat in ppl'o: un hēbat famā: q̄ nullū emittebat a se desolatū & iō h pauerūt sibi laqueū. Cogitauerūt enī q̄ nō posset rephensionē euadere: q̄a si dicer dimittat: perdet famam mansuetudinis. Si dicer lapidetur: perdet iustitiam legis. Si tacebit non se ostēdet doctorem uentatis: unde merito dī. Hoc autē dicebant tentantes eum ut possent accusare eum. ¶ Sed mentita est iniquitas sibi: quia semper cantabit cum propheta: propter ueritatem & mansuetudinem & iustitiā. Nā & ueritatē pfert: & iustitiam

non offenderet: & mansuetudinē seruādo misericordiā ipenderet. Ita q̄ erit iustitia rectus: ueritate clarus & mānsuetudine pius. ¶ In iesu aut fuerūt duo ostēsa: matura discussio: & iusta diffinitio: ex quibus scuta est: nō illoꝝ sed xp̄i intentio. scilicet mulieris absolutio. ¶ Primo pōit discussio matura simul & exēplanis in eo q̄ se inclinauit & digito in terra scripsit p hoc informās iudices q̄ qñ audiūt accusatores: non statim fulminēt sniam: sed digito discretōis prius examinēt eim. Informat etiam quoscūq̄: ut qñ audīt uel uidet p̄ximi culpa inclinet se ad suā infirmitatem cōsiderandā: & diligenter scribat malitiam p̄pam. Scribebat aut ad significandū q̄ ipse est ille q̄ primo legē scripserat. Inclinator autē scribebat in terra ad ostendendū q̄ inclinatio sua ad asūptionem carnis fecit eū scribere i terra carnis sue passibilis scripturā nre iformatōis. Et quia hoc fuit opus sumi amoris: ideo dī scribere digito. i. de spū sancto. ¶ Quid aut scripserit licet multi multa dicā: ego tñ literaliter credo q̄ illud scripserit quod postea expressit. si qui sine peccato est &c. Et hec est sententia Augustini. Et illud uerbū cū uirtute iesu sufficienter pōterat unicuiq̄ sua peccata i gerere: & inspectorem iesum demōstrare: ut pre uerecundia quam habuerunt unus post unum exiit: i. cipiētes a senioribus q̄ magis debuerūt erubescere: q̄ etas senectutis debet eē immaculata. ¶ Dum aut in terra q̄ peccata eorū dī scribere: oñdit se eis misericordiam attulisse nō peccatū. Inde olim dicebat scriptū i ungue adamātino pp iucussionem timoris: i. cuius signum moysi lex scripta fuit i lapide: q̄ nō poterat peccatū delere. ¶ Sed bñdictus iesus scripsit i puluere: quia dat tantā spem uenie: ut modico cōtinentōis motu: & satisfactōis manu unusq̄q̄ possit culpā suā delere in uirtute illius q̄ in puluere sue carnis scripsit lras nre absolutiōis plenarie. ¶ Tūc aut uere inclinauit se iesus deorsū: nō solū q̄ factus ē homo: sed q̄ paup̄imus & hūilimus hō despechissimus & opprobriatus: & nō solū mulieri subiectus uirtutis: sed ipsius linguis blasphemātum: detrahētū: diffamātū: & sūantium uoluit cōfusi biter eē subiectus: & qd̄ plus est iesus creator omnium se subiecerat manibus capientū: uulnerātū: trahētū: decapillātū: & palmis & collaphis eū pcutiētū. ¶ Sed & creaturis se i sensibilibus subiecerat & crudelissimā penā: ut uicula possent eū duce strigere: flagella penālē cruetare: spine atrociter pūgere: clauis dilacerādo pforare: crux crucifixū tenere. Arūdo percutere: uela obūtare: spūta turpiē adherere: lācea lateris intima penetrare. Et qd̄ omnium ē tribilius mors aīam dīnam eicere. ¶ His oībus uolūtariē se subiecit: q̄ nihil in eū potuissent agere: nisi p salute nostra pius iesus se eis uolūtariē subiecisset. Et tñ se deorsū idiauit q̄ sub lapide mortuus iacuit: nō potuisset plus descēdere: nec se plus idiaī cui oēs electorū pene icarnate dicuntur. ¶ Fuit igit̄ in ihu discretio matura fuit i xp̄o diffinitio iusta. Qui sine pcō &c. Qui n. se idia bat hu

milit expectans eorū erubescēciā & conuersionē a suis scelibus: dū uideret eos pseuerātes in qōnis fraudibus sniā protulit legis cōseruatiuā: sceleris repercussiuā: mulieris liberatiuā. ¶ Nā sicut dicit Aug. nō dicit. Nō lapides: ne cōtra legē dicere uideret. Absit aut q̄ diceret: lapides. Venit. n. non pderet qd̄ inenerat: sed q̄rere quod pierat. Quid ergo m̄dit. Qui sine pcō est &c. Hec ē uox iustitie: lapidem mittat: q. d. Impleat lex: sed nō a p̄uaricatoribus legis. Oñdit aut eos eē tales q̄ magis q̄ mulier digni erāt lapidari. Et ideo si debuit lex obseruari: debuerūt simul cū muliere occidi. ¶ Hūerūt ergo fugere mortis filii: q̄ nec fontē cognoscebant gr̄ie & uenie ihm: nec uolebāt legis subire suppliciu: nec īspectoris suorū sceleg ihm pōtant sustinere uultū: & ideo petūt fuge presidū. ¶ Sed pius iesus iteꝝ se inclinās scribebat i terra ad lram: ut eis liberā exeūdi facultatē tribueret: uultū dedinās ab eis. Sic igit̄ scdm Aug. Illi uoce iustitie tāq̄ tello percussi se respiciētes: & se reos iueniētes: unus post aliū oēs recesserūt. Vñ glo. sup illud: Incipiētes a senioribus q̄ forte magis erāt rei: & remāsit solus iesus & mulier i medio stās. ¶ Au. Credo frita ē illa mulier: ab illo se pūiendā timebat: i quo pc̄m iueniri nō poterat. Sed q̄ aduersarios repleuerat lingua iustitie: illā leuat oculos misericordie. Exiit ergo se ad soluēdā miserā q̄ se inclinauerat ad sustinēdū p̄ ipā penā. Mulieri ait. Vbi sūt q̄ te accusabāt? Ad hec nō m̄dit mulier tremefacta sibi maxie conscia: sed eā cōfortauit. Nemo te cōdēnauit. Ad hec respondit leta. Nemo dñe. Nec ego te cōdēnabo. Qui solus uerus iudex. & a me forte dānari timuisti: q̄ i me pc̄m nō inuenisti. O dulcis simū uerbū: Nec ego te cōdēnabo. Quis ergo me cōdēnabit dñe iesu: cū tibi p̄ omne iudiciū dederit. Si deus p nobis: q̄s cōtra nos? Si iesus absoluit. q̄s ē qui cōdēnet? Iesus mihi adiutor sit: nō timebo qd̄ faciat mihi hō. ¶ Dñe ihu: data est tibi oīs ptās in celo & i terra. Dic ergo misero pcōri iugit̄ i oculis tuis adultero. Nec ego te cōdēnabo. Relicti sūt duo soli: miseria & misericordia: & ego tibi soli peccaui: & malū corā te feci. Tu solus īspicis mea scelera: cui fit soli occulte i iuria: dicit ergo. Nec ego te cōdēnabo. Et bñ dñe iesu cōdēnatio ē scdm nomen tuū: ut qd̄ noīaris saluator. Sed neq̄ laues criminibus q̄ odīs iniquitatē: uñ & absolute infēdis peccare: & ipois bñ agere. d. Vade: & amplius noli peccare. ¶ Similr duo fuerūt i muliere: pc̄i flagitium: & remissiōis bñficiū: que ex dc̄is patēt. Vides ergo q̄ bñdictus ihs delectat̄ dimittere pcā penitentibus: merito ergo dcm ē. Iesus laxans reatus.

Iesus unguentis redolēs Cap. xxiii.

Quia tāta sollicitudine curauit alioꝝ pcā delere piissimus iesus tot ūguētis misericordie redolebat. Nec mirē q̄ hūc ūxerat deus p̄ spū scō & uirtute i assūpta natura: qd̄ fuit sibi p̄uilegiū icōicabile cuiūq̄ alīi creature. pp̄tea inq̄ ps. xliiii. Vnxit te deus deus tuus. ¶ Licet autem

unguentorum tuorum. Tamen litteraliter unguentis redoluit: quādo deuotissima magdalena domini ante passionem pedes unxit. Et ante sex dies pasche iterum unxit pedes iesu: & tūc uel alias fracto alabro effudit unguētum super caput ipsius recumbentis: quod in sabbato palmarū admiuus de primo traditur ex enāgeliis fore factū: tūc & domus impleta est ex odore. Et i typo futurorum peruersorum impugnantium perfectionis unguentum mentium uacatium unctioni capitis & pedum iesu. Iudas proditor bono odore ē mortuus: nā uoluit uideri de quo pedes domini & caput debebāt ungi: & cuius mors & sepultura preuenitur: & i laude operis & preconium operātis per totū mundum euangelium predicari. **O** domine deus cū quanto dolore refero q̄ nunc iudam uideo resuscitatū: qui & indigne refert hanc perfectissimam unctionem: & fremit dētibus iracūdie: & huic sancte molestus ē mulieri. **H**ec mulier ē pauperula tua a mūdāna necessitate conuersa religio: que sibi nil tpalium retinens: tā de propriis q̄ de alienis pedes tuos bone iesu in fatigatis pauperibus perūgere facit: q̄ more magdalene pferre bis facit. Nā pmo iungit: dum oīa sua pauperibus distribuit. Secundo iungit: dū deuotioni fidelīū sibi tpalia offerētium ad distribuenda paupibus aliis inducit nihil ab eis uolēs accipere pter necessariū uictum. **H**oc iudas indigne fert falsus paup: & uerus p̄do. & fremit in mulierē quia non amat sīl em expropriationē. Sed & ipse paupes inuenit: qui unguētū dñico corpori subtrahūt: ut. xxx. uendat denariis & eorū non tā necessitati q̄ rapacitati donec q̄ sunt de quibus ē ei dē iude qui fur & loculos hēns: ubi illi qui uolunt eē pauperes sine defectu: & humiles sine despectu patiētes sine iūria: austeri sine aliqua corporis molestia: immo q̄ monstruosū est & ifernales uolunt eē paupes opulenti: hūiles fastidiosi: patientes cauidici: penitentes lasciuī: religiosi relaxati: magni libarii: plati nō curati: cōtēpnentes mūdū: & ipsū brachiis ferreis amplexantes. **M**a reuertamur ad p̄mum obsequiū magdalene cuius p̄ uniuersū orbem adhuc flagrat unguētū: & secundū triplicē significationē eam legimus tribus uicibus passe dño unctionē secundū figurā inchoantiū: p̄ficiētiū: & p̄fectore. **E**t licet in magdalene ope: possimus cōsiderare ista ut.

In primo domini pedibus parauerit amare contritionis unguentum.

In secūdo parauerit capiti iesu deuote laudis iubilū ut fuerit unguentum deuotionis.

In tertio pauent toti corpi iesu ut sit unguētū pie & sine subuentōis: quā tā in se p̄fecta digne salutaliene itēdit: tñ ipsius unguenti & aliāz duarū de quibus Mar. ultio scribit. **C**ōiūgamus & cōsideremus bñdictū iesū in illis tribus mariis: quasi in tribus statibus spūalibus redolere unguentis. Et cōsideremus in illis tribus deuote aīe xpī spōse respectu dīcti iesu triplicē statū: triplicē actū: triplicē cōtractū

Sed qd̄ ibi dī. Maria magdalene: maria iacobi & Salome emerūt aromata ut uēietes ungerēt iesū. Nā status triplex aīe significat in hoc triplici unctione cōtractus in sollicita mercatiōe. Emerūt inqt̄ aromata. Nā litteraliter sicut xp̄m in uita ardēter dilexerūt. Ita & in morte ipsū deuote ungere q̄sierūt ut corpus mortuū possēt a putredie cōseruare. Sed errabāt bōe mulieres: quā ibalsamatū corpus dñi iesu unctione diuinitatis: & si mille ānis stetit sine aīa nullā recipe poterat corporis corruptelā. Nobis ergo necessaria ē unctio: quā sumus corpus eius & mēbra de mēbris. In quibus multas corruptōes patitur spūalis uita dñi iesu: nisi mystico unguēto sepius unguat. **S**ed pmo uideamus triplicē statū aīe per has triplices mulieres mystice designatū. s.

Cōuersionis. **C**ōuersionis. **C**onsumationis. Primus est status in magdalena designatus: de qua luce. vii. dī q̄ erat peccatrix. Et Mar. ultio q̄ de ea vii. eiecerat demōia: que a peccatore cōuerso p̄ gratiam auferūt. **H**uic statui cōuersionis duo sūt necessaria que sūt magdalene. i. cōuersionis mācipia. s.

Retētio memorie & **S**ollicitudo diligentie. Quia mēorie ē p̄terita mala plāgere: & debet eē ca pax suoz maloz sine extenuatiōe & diminutiōe: de magnis nō faciat pua: & de multis nō faciat pauca ut dicat cū ps. Iniquitates mee sup̄gressę sūt caput meū: & multiplicatę sūt sup̄ num̄q̄. **D**e bet eē mēoria tenax sine obliuīōe: & sine iterruptiōne: ut sp̄ recorder & dicat. Iniquitatē meā ego cognosco & peccm̄ meū cōtra me ē sp̄. **S**ollicitudo diligentie debet eē audax sine dubitatiōe: & sine dilatiōe ut nō dubitet accipere opa p̄nie: & nō differat inchoare. Debet eē uerax sine siliatiōe ut nō simulet se agere bonū quod nō facit: nec dissimulet i se eē malū qd̄ callide agit. Et si ista duo mācipia fuerit bñ obsequosa: durabit magdalene i cōuersionis bñficio. Secūndus status ē cōuersatiōis: designatus p̄ mariā iacobī q̄ interpretat̄ luctator: q̄ post cōuersionē qdā est lucta in cōuersatiōe uirtuosa. De qua ad eph. ultio.

Nō est nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinē In cuius figura iacob luctabat̄ Gen. xxxiii. **H**uic sūt necessaria duo mācipia: intellectus & opatio unū iſtruat: & aliud pagat. Intellectus debet esse subtilis sine nube ignoratiōis: & fidelis sine errore perfidie. Opatio hūilis sine tumore superbie: & hilans sine torpore accidie. **T**ertius status cōsumatiōis significat p̄ mariā salome. Interpretatur enī salome pacifica: quia aīa in perfectione consumata iesū scipit in quiete pectoris sui. Et secūdi paly. xxiii. dī de io sia uiro in uirtutibus consumato. Colligam te ad patres tuos: & infereris in sepulchro tuo in pace.

Huic sūt duo mācipia necessaria. s. i. cēsus charitatis ardor: & lūiosus uirtutis splendor: ut pmo uementer afficiatur ad diligendum deū in tantum ut quasi tota transeat in dilectum: & per unguēta celestia filius dei de celo descendēs attulit: quorum odorem senserat sponsa: que clamabat in canticis. Trahe me post te: curremus in odore

omnes spiritus angelicos uideatur nutiare dilectio quia languet amore suo: & dicat cū ps. Defecit caro mea & cor meum: deus cordis mei & pars mea deus in eternum. Et hec charitas debet eē simul ardens per dilectionē & feruens per delectationem. Splendor uirtutis tantum illuceat: ut claustra carnis in cogitatione transcendat: semper tamen in cognitione se deficere recognoscat: ut dicat illud prime ad Cor. xiii. Nunc experte cognosco: tunc autē cognoscam sicut & cognitus sum. Et hec cognitio debet eē prudens per discretionem: ut sciat qd statui suo cōpetat: & tamē supereminēs per supnā iradiationē ut sciat se non proprio lumine uidere que uidet. De hac exēplum habemus in raptu pauli qui audiuit archana uerba que non licet homini loqui. Sed in his parum pōt doctrina humana. Sētit autē experientia. Nam & paulus qui fuit raptus in paradysum dei: uidit ea que nō licet homini loq. Et moyses post uisionē dei in monte dicit se inexpeditoris lingue q̄ heri q̄ nudius tertius effectum: parum est enim quicqd in hac uita anima sentit respectu huius quod est: & adhuc multo minus est quod dicere pōt. Post triplicem anime statum uideamus triplicem actum unctionis: & triplex unguentum. Nam

Conuersio habet unguētū corporalis pñie

Conuersatio tēporalis iustitie

Consumatio spiritualis letitie.

Primum fuit unguētū magdalene de qua dicit Io. xii. q̄ domus impleta ē ex odore unguenti. Nō li despiciere hoc unguentum sancte peccatrici: q̄ odor penitentie spirat usq̄ ad supercelestes mansiones spiritū bonorū ut sit gaudium angelis dei super uno peccatore penitentiā agente &c. Vide q̄ angelis est gaudiū ad exaltationem: sed hominibus est exēplum ad correptionē: & fit de herbis amonis que in nostro habētur hortulo: quas facile inuenit homo: si iniquitates suas sine dissimulatione recogitat. Cum istis herbis amaris ad ignem feruētis amoris aromata misceantur. Myrrha inqt sponsa Cant. iii. & aloe cum oībus p̄mis unguētis: utrūq̄ at amarissimū & a preseruandis corruptiōibus aptū & duplicem amaritudinem in penitente figurant.

Prima est amaritudo mortis cum incertitudine hore. Secunda ē incertitudo iudicii cū incertitudine sententie: ex quibus amara cōficitur & pungitiuum unguentū. Secundum fuit unguentū strenuitatis & iustitie quo unctus est dauid: manus fortis & pulchro aspectu: de quo dicitur in ps. Inueni dauid seruū meū &c. Hoc unguētū conficitur ex oleo & balsamo. Oleum lucet & balsamū redolet: quia ex operibus iustitie procedit lucida consciētia & odorifera fama: ut p̄uideamus bona nō solū corā deo: sed etiam corā omnibus hominibus.

Hoc est sanctum crisma quo unguntur spūales athletae ecclesie tā pugiles q̄ prelati: q̄ hoc odore debent ipsi singulariter fragrare: q̄ sunt ubera sp̄s se: ut unicuiq̄ eorum ueraciter possit dici illud Cant.

primo. Meliora sūt ubera tua uiuo fragratia unguētis optimis. Hoc unguētū multū ē euaporatiuū maxime propter balsamū: quia sancta uita in talibus spargit odorem suū: ut quilibet eorū possit dicere illud. Eccl. xxiii. Quasi balsamū nō mixtum odor meus. Dicitur q̄ balsamū purū hoc modo cognoscitur: q̄ si gutta eius in lacte caprino ponatur: lac coagulatur & gutta descendit ad fundū: sophisticum uero in aqua supernatat. O q̄ mirabile ē illud experimentū: per lac caprinū intelligo excessiuas cōmēdationes adulantium de uite perfectiōe. Sed uerum balsamū in sancto uiro lac coagulari facit: quia uerba adulatoria in uane blandientibus tristitia sue faciei & dura increpatione restringit: & ad sua congregatus intima ad fundū sue uilitatis descendit. O q̄ uerum signū ē: q̄ ē balsamū uerū quādo suū sibi retinet & restituit alienū: sed sophisticū in aqua supernatat: q̄ cui ueritas nō subsistit: statim laudi quātūcūq̄ modice aures aperit: facie hilare scit: & totū in illorum applausum se spargit. Tertiū ē unguentum spiritualis letitie: quo ungitur summus sacerdos Aaron: sicut in ps. dicit. Sicut unguētū in capite quod descendit in barbā barbā Aarō quod descendit in orā uestimēti eius: hec spūalis letitia a xpo capite principali descendit in capitibus prelatoꝝ: & descendit in barbā. i. in eorum opera infirma siue extrema: quia tā in arduis q̄ in paruis letitiā spiritualement ostendūt. Hi sancti prelati ecclesie debebant portare in uberibus suis utrūq̄ unguentum & conuersationis strenue per opa actiue & spiritualis letitie: per gustū cōtēplatiue: ut in primo sint reges & strenui bellatores: & in secūdo sint pontifices & deuoti oratores: unde hoc unguentū conficitur ex nardo deuotionis & thure orationis. De nardo Cant. i. Nardus mea dedit odorē suauitatis. Nardus herba ē humilis crescens in cacumine montis multos emittens capillos calefaciēs & deficcans. Hec ē spiritualis letitia: quia consolatur deus eos qui se reputant uiles: cum tamē in eminētia uirtutū habeant statum suū. Et multos capillos affectuosarum meditationum emittunt: & in igne diuini amoris ardent: quē tamen in terra cohibent per humilitatis conuersationē: & a se omnem carnis abdicant uoluptatem. Bona nardus est ista: de qua dicitur q̄ non multum reddit odorem: nisi conteratur: quia nec sancti uiri suam sanctitatē ostēdunt nisi necessitate cogente: & maxime quando tribulationibus conteruntur: ut Iob: uel quando p̄ manifestationem suorum magnalium pseudo cōfunditur: sicut fuit in paulo. Audi de thure Cant. iii. Odor uestimentorum tuorum sicut odor thuris. Ibi enumerātur diuersa unguenta & omia aromata: quia anima orationi decita ex diuina influenza omni uirtuti redditur perfecta: in tantum q̄ tota sua conuersatio uidetur odor thuris: quia aperte in oculis omnium clarescit: quia totus est mente & corpore sine fictione translati in deum. Sicut. n. odor thuris soli deo offertur: sic & tota eius inten-

no deo conformatur: & in ipso solo stabilitur. Et hoc est illud unum quod maria elegit. Et quia de dei bonitate nihil dubitat: quin semper quod melius est faciat: ideo eius oratio semper faciem suam i deum stabilit: & ab omni uanitate excludit: & sep i deo letitiam reddit: ut de ea dici possit illud pmi Re.1. Vultus eius non sunt amplius in diuersa mutati: hec autem unguenta tria triplici uenundantur contractu. In triplici apotheca a triplici unguentaria. Nam conuersio emit suum unguentum a quadam discreta unguentaria que dicitur sacerdotalis iurisditio que collata e petro & successoribus suis tam illis qui uoluptati sunt in plenitudine potestatis: q in parte sue sollicitudinis quibus oibus affectus pietatis iesu per insufflationem sui flatus committitur: cum dicitur lo. xx. Accipite spiritum sanctum: quoy remiseritis peccata remittunt eis: & quorum retinueritis retenta sunt. Illud at unguentum sumitur de apotheca discipline. s. de ordinata eorum correctione. De qua ad hebre. xii. Omnis disciplina i presenti uidetur non ee gaudii sed meroris. Et ibidem i disciplina perseverate tanq filii uobis offert se deus. Emitur at donatio confessionis legitime. C Co uersatio emit unguentum suum a quadam unguentaria que uocatur lectio studiosa: que implet per opera que legitur in scriptura. Et illud sumitur de apotheca sacre scripture. Non extranee in qua sunt precepta & salubria consilia uirtutis eius. De hac prime ad thy. iiii. Attende lectioi: exhortationi: & doctrine &c. & sequit. Hoc. n. faciens & temetipsu salu facies: & eos qui te audiunt. Quia sicut pigua pecora signa sunt boni pastoris. Sic disciplinata uita & ordinata familia signu sunt boni doctoris. C Emitur autem a deuotione obediencie & adimpletiois strenue: qa obedire debemus sacre lectioni: adimpleamus precepta: imitemur exempla: declinemus prohibita: acquiescamus consiliis: & no abutamur permissis: secunde ad Cor. ii. Ideo scripsi uobis ut cognoscate experimetum uestru: an in omnibus obedietes sitis. C Consumatio emit unguentum a quadam subtili unguentaria & sublimi: que uocatur cotemplatio. Abac. ii. Super custodiā meā stabo: & figā gradū meum super munitionē: & cotēplabor ut uideam quid dicat mihi: & qd respondeat ad arguētē me. C Contemplatio ē liber & perspicax mētis intuitus in tres respiciens partes usq; uaq; diffusas ad oia que proponuntur. Sumitur autē hoc unguentum de apotheca sapiencie: quā paulus loquit inter perfectos. Hic enī sanctus in sapiētia sua manet: sicut dicit Eccl. xxvii. Istud unguentum emit denario aureo. s. cordis munditia qui denarius non est reprobatus propter infidelitatē. Nec falsus per similationē. Nec fractus per interruptionē: sed formatus in fide & ueritate: & ad similitudinē christi uite: & finali perseverantia rotundatus. De quo Mat. v. Beati mudo corde &c. C His unguentis iesus inungitur: sed pmi funditur ad pedes: quia anima a sui cōuersione se humiliat: & solum in his que sue sunt utilitatis de-

lectabiliter se occupat: propter quod luce. vii. dicit q benedicta magdalena osculabatur pedes iesu: & unguento ungebat. C Secudu funditur ad caput: dum rectitudinē iustitie obseruamus que in capite designatur: propter quod cetera mēbra regit. Sicut ceteras uirtutes regit iustitia. Mat. vi. Vnge caput tuu: unctio capitis ē cōpati christo i mēbris suis: qd pertinet ad rectitudinē sancte uite. C Tertiu unguentum pertinet ad totū corpus: ut in omni congene operū nostrorū letitia manifestetur. Prouer. xxvii. Vnguento & uariis odoribus delectatur cor: quia affectiones spiritualis letitie tollūt omne impedimentum difficultatis in opere uirtuoso. Quo cōtra de accidiosis dicitur Eccl. x. Musce monētes perdūt suauitatē unguēti: hec omnia unguenta perficit ille benedictus unguētarius: de quo dī Eccl. xxviii. Vnguentarius faciet pigmēta sanitatis & unctioes conficiet suauitatis quā unctus iesus q xps dicitur ungit oēm animā quā sanat: ungit inq in remissione peccatorū: ungit in strenuitate operū: ungit in pfectione cōsumata supernoy gustuū & affectuū. In cuius signū incipientes: unguuntur intrātes ad statū pñie in baptismo: unguuntur pñientes i strenuo ope in cōfirmatione: unguuntur exēutes iā i pfectione cōfirmati & cōsumati q debēt in āplexu spōli & nude uisionis assumi in extrema unctione: ut sic & pñicio boni pfectus & cōsumatio i uncto iesu recognoscatur in eius interna & continua unctione. C Voluit autē ad passionē appropinquas iesus inungi: & sup caput suū alabastrū frangi: in signū q cū multa cordis letitia ex amore feruenti & suauissimo ad nos pugil inunctus procedebat ad capū certaminis: & q per fractionē sui mūdissimi corporis in cruce tanq lucidi alabastrū: & ab omni concupiscentia refrigerati effūdebat unguentū grē sup oēs mētes electorū oīum: cuius odore tota domus uniuersalis creature suauissime debuit delectari excepta ipioy caterua designata in iuda: q sicut uenum humane nature uoluit hoc suauissimo odore mortis nūā accipere: & in illa crucis structura: tanq in uirtuosissima apotheca p expressionē sanguinis pprii benedictus iesus unguētarius hī facit unguenta. C Que Ber. xxii. Ser. super Cant. a paulo accipit ad quattuor reducta: dū ostēdit eū nobis factum a deo sapientiam: iustitiā: sanctificationē: & redēptionē: q a quattuor uirtutibus cardinalibus ipse exponit: per sanctificationē ipse accipies tēperatiā. Et p redēptionē fortitudinē prorsus copiosa redēptio: qa nō gutta: sed unda sanguinis largiter per quinq; corporis ptes emanauit. Et postq excusationē nō habet q in odore unguētore: horum nō currunt: nisi ad quē miuime forte odor puenit. Sed iā in oēm terrā exiuit odor uite: quoniam misericordia domini plena est terra: & misericordia eius sup oia opa eius. Sic q uitalē hāc sparsā ubiq; fragrantā nō sentit: & ob hoc nō currit: aut mortuus ē: aut putidus hec Ber. C Et ibi probat q nunq fuerūt in aliquo uere uirtutes nisi q de effusione unguēti iesu i mē-

Iesus a fello latus
Iesus uoce laudatusIesus & lachrymatus
Iesus zelo armatus

Cap. i.

Iesus rex orbis ueniens
Iesus urbi cōpatiē

Iesus tēplum igrediēs

ribus fidelium diffunduntur. d. sic Quid uobis cum uirtutibus qui dei uirtutē iēsum ignoratis? Vbi nā queſo uera prudentia niſi in xpī doctrina? Vnde & uera iuſtitia niſi de chriſti miſericordia? Et ubi uera tēperātia niſi in chriſti uita? Et ubi uera fortitudo niſi in chriſti paſſione? Et infra. Incaſſum quidem q̄s laborat in acq̄ſitione uirtutū ſi aliū de eas ſperādas putat q̄ a domino uirtutū. Cuius doctrina ſeminarium prudētie. Cuius miſericordia opus iuſtitie. Cuius uita ſpeculū tēperātie. Cuius mors inſigne ē fortitudinis: hec Ber. ¶ Vbi dicit q̄ unguēta ſpon ſi ſunt uirtutis fragrantie & ſuauiſſis deſcendentis in ſponſam quibus attrahit in crucem poſt ipſū. Nā eius ſapiētia ē occultū fidei. Eius emiſſio arduū ſpei: ſūma bonitas incendium charitatis: & eius doctrina regula prudētie: eius uita forma tēperātie eius miſericordia inſuſio iuſtitie: eius ſtrenua paſſio uigoratio fortitudinis nature. ¶ Hi ſunt inſluxus ſpiritualis tracture dilecti iēſu quibus petit ſponſa ſe trahi poſt dilectū iēſu: & p̄mittit ſibi non ocio ſe recipere: ſed ſimul cū oibz hiſ q̄ ſibi uoluerint adhuc delectabiliter currere in odo rem unguētōz ſue precedentis: dirigētis: adiuuātis: & delectantis perſone: donec introducatur in cellā uinātiā in qua inebriatur ab ubertate domus ſue: ut eam iā nō trahi oporteat odore longinquo ſed in amplexibus dilectiſſimi iēſu eternaliter conqueſcat. ¶ Et hic terminetur liber tertius qui plus q̄ credidi: diffudit ramos doctrine iēſu & miraculo ſorū operum: quibus ſua diuinitatē condeſcendētem humano generi in unione noſtre inſirmitatis ſibi facte per aſſumptionem paſſibilis nature noſtre mōſtrauit.

Explicit feliciter lib. tertius arboris crucifixę uite iēſu.
Incipit eiūſdem uite iēſu prologus quarti libri.

Multiplicatis ramis perfectionis uite & doctrine iēſu & operationis miraculoſe multiplicis: & adheſione diſciplinariſ cohoras que omnia ſecundum proportionē radices & ſtipitis huius ſacre arboris proceſſerunt. Iā tēpus eſt ut in hoc libro quarto hec felix arbor producat ad ſumū. Ita tñ q̄ eius ſinis p̄ncipio & medio appareat cōuenire. Nā in oibz p̄miſſis claret percurrenti quod ſcriptū ē: q̄ ſūmus deus iēſus p̄ aſſūptā naturam ſemp ab humilitate incipiēs creature in ſuū ſumū uirtualiter reſcendat. Qui cū ſemper hunc ordinē ſeruauerit cōplēs quod docuit maxime circa ſuū finē euidentiffime demōſtrauit: dū ab humilitate aſelli incipiēs: & per ſacraſſime crucis ſupplicii uſq̄ ad inferna deſcēdens: & poſt uictor mortis glorioſe reſurgens ad dexterā dei patris eternaliter ſeſſurus aſcendens. Et quia ſancta mat̄ eccleſia in die palmarum filii dei iēſu incipit paſſionem: ideo hunc librum quartum ab hac die inchoantes dicimus.

Iesus a fello latus
Iesus uoce laudatus
Iesus & lachrymatus
Iesus zelo armatusIesus rex orbis ueniens.
Iesus urbi compatiens
Iesus tēplum ingrediens
Cap. i.

Trende q̄ i hoc facto domini ſaluatoris myſtico & mirabili cōprehenduntur multa deuota memorie rumināda: que ut facilius occurrerent memorie illius q̄ uult uitā xpī trāſcurrere i nōs meditādo uerſiculos: quod ſub uno poterat uerſiculo dici. In ſeptē multiplicauī qd̄ & in aliis locis ſepe feci: ubi ſūt ſaluatoris facta myſtica & deuota: ut per multos reſpectus eiūſdē facti licet ſint diuerſa opa multiplicetur & attēdat̄ deuotio meditātis. Et licet de quolibet poſſet per ſe capl̄m fieri ualde magnū: p̄p̄ cōiūctionē memorie & breuitatis amorē ſimul tractādo p̄ſtringo. ¶ In hoc autē facto myſtico continet̄ hiſtorialiter chriſti Reſſio de bethania ſūmo mane: Miſſio diſcipuloz p̄ adductione pulli & aſine. Seſſio xpī ſup iumēta diſcipuloz uestibus adornata. Occuſus turbę ipſū ut regē recipiētium. Proſtratio uestimētōz in uia: Et ceſſio de arboribus ramorum oliuarū: Et baulatione & oblatione palmarum: Et omniū ſimul precedentium & ſequentiū cōcōrs acclamatione: ut ſaluarentur p̄ potētā noui regis. Inſidiatio phariſeoz & increpatio dicentiū ſibi ut diſcipulos: & turbas laudātes increparet. Cōpaſſio benigniſſima dñi iēſu cū uidiffet ſacrilegā ciuitatem: ſuper cuius futurū excidiū i uoces laudantiū cū magno ſletu aſſūpſit lamētū. Comotio totius ciuitatis pro gloria introeūtis iēſu. Et ingreſſus i tēplū ubi ſymoniacos & rapaces & ppl̄m latrocinio ſpoliantes: ſtupēdo miraculo eiecit de tēplo cū duro increpatiōis uerbo. Ibiq̄ in tēplo multis ſanatis cecis & claudis & aliis inſirmis acclamationibus pueris. Oſanna filio dauid i tēplo: & phariſei tabeſcētes inuidia & iracūdia diſſecati circūdederūt eū. Et oſtēdentes indignationē cordis ſui de laude puerorū audierunt cōſutationē per uerbū p̄phetiū. Et iterū idigne ſerentes expulſionē ſuoz facinorę de tēplo queſierūt a xpō. In qua poteſtate hoc faceret: ubi p̄ negatiuā niſi fuiſſent ceci eis plene m̄dit: & ſic benigniſſimus iēſus tota die cū eis diſputās ad ipſos cōuertēdos: & i oculis eoz facies diuinitatis miracula & at trahens turbā gētiliū ad ſe: uoce ad ipſā dilapſa de clarificatione paterna ſic dicit. Ioannes paſſiōis ſue modū & mirabilē fructū eis predicens: uſq̄ ad ueſperā p̄dicauit: & circūſpectis oibz ſicut dicit Mar. cū iā ueſpera eēt hora: quaſi aſpiceret ſi q̄s eum ex pietate in tota ciuitate ſacrilega inuitaret hoſpicio: & non inueniēs cū ſuis diſcipulis ē de ciuitate egreſſus famelicus & ieiunus. Qui tamē mane a popu